STEPHEN KING

IŠ "BIUIKO 8"

Stephen King

IŠ "BIUIKO 8"

Romanas

Iš anglų kalbos vertė

BRONIUS BRUŽAS

eridanas

KAUNAS

2003

FROM A BUICK 8
New York, Scribner, 2002

UDK 820(73)-3
Ki-108

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-089-X

DABAR: *SENDIS*

Tais metais, po Kerčio Vilkokso mirties, jo sūnus užsukdavo pas mus pakankamai dažnai, bet niekas nevydavo vaikinuko šalin ir neklausdavo, ką, *po paraliais*, jis čia veikia. Mes supratome, kad berniokui rūpi išsaugoti atsiminimus apie savo tėvą. Farai gerai išmano sielvarto psichologiją; dauguma mūsų pasikaustę šioje srityje labiau, nei patys to norėtų.

Nedas Vilkoksas mokėsi paskutinėje Statlerio vidurinės mokyklos klasėje. Akivaizdu, kad jam teko atsisveikinti su futbolo komanda; atėjus laikui rinktis, jis nutarė prisijungti prie D patrulinio dalinio. Sunku įsivaizduoti, kad vaikiui galėtų šauti į galvą imtis nemokamo darbo, užuot pramogavus penktadieniais, kai vykdavo varžybos, ir šeštadienio vakarėliuose, tačiau būtent taip jis pasielgė. Abejoju, ar kas nors iš mūsų kalbėjosi su Nedu apie šį keistą žingsnį, bet žinau, jog tai kėlė visiems pagarbą. Jis tiesiog nusprendė, kad metas atsisakyti žaidimų, ir baigta. Tokio sprendimo nepajėgtų priimti dauguma suaugusiųjų. Tuo tarpu Nedas pademonstravo ryžtą tuo metu, kai pagal įstatymus jis net neturėjo teisės nusipirkti alkoholio. Arba cigarečių pakelio, jeigu jau apie tai prakalbome. Manau, tėvas juo didžiuotųsi. Tiesą sakant, esu tikras.

Žinant, kiek laiko vaikinas sukiojosi aplinkui, jis neišvengiamai turėjo pastebėti, kas slypi B angare, ir pradėti teirautis, iš kur tas objektas atsirado. Į klausimus, ko gero, reikėjo atsakyti man, nes aš buvau artimiausias jo tėvo draugas. Artimiausias, kuris tebedirbo patrulinėje tarnyboje. Turbūt man ir pačiam magėjo, kad taip atsitiktų. Kaip sako senbuviai farai, smalsumas gali pražudyti, tačiau ši savybė - ne yda.

Kerčio Vilkokso mirties negaubė jokia paslapties skraistė. Jo gyvybę atėmė vietinis prasilakėlis, kurį Kertis puikiai pažinojo ir buvo suėmęs kokius šešis ar aštuonis kartus. Girtuoklis Bredlis Roučas nebuvo kenksmingas tipas, kaip ir dauguma jo likimo brolių. Tačiau tai neatšaldo noro ginti juos spyriais į pasturgalius iki pat Roksburgo.

Du tūkstančiai pirmaisiais, vakarėjant karštai liepos dienai, Kertis sustabdė vieną iš tų šešiolikaračių iš vienos valstijos į kitą dundančių vilkikų, kuris išsuko iš keturių juostų autostrados, nes vairuotojas užsimanė paskanauti normalaus maisto šeimyninėje kavinėje, užuot

nuodijęs organizmą "Burger King" arba "Tako Bel" užkandinėse. Kertis budėjo apleistoje "Dženės" degalinėje, 32-ojo plento ir Hambolto kelio kryžkelėje - kitaip tariant, toje pačioje vietoje, kur prieš daugelį metų mūsų Visatos dalyje pasirodė prakeiktas senas "Biuikas Rodmasteris". Galite vadinti tai sutapimu, bet aš esu faras ir tikiu ne sutapimais, o įvykių grandine, kuri vis ilgėja ir plonėja, kol galiausiai ją nutraukia elementari nesėkmė arba nedora žmogiškoji prigimtis.

Nedo tėvas nusekė paskui vilkiką todėl, kad nuo vienos šio užpakalinės padangos nudrisko guma, kuri sukosi aplink ratą tarsi milžiniškas juodas vilkelis. Dauguma nepriklausomų vairuotojų naudojasi padangomis su atnaujintu protektoriumi - kai dyzelino kaina tokia aukšta, nelieka kitos išeities, - todėl nenuostabu, kad guma gan dažnai atplyšta. Jos gabalėliai ir susivijusios atraižos mėtosi greitkeliuose ir ant skiriamųjų juostų, primindamos gigantiškų juodų gyvačių išnaras. Važiuoti paskui krovininį sunkvežimį, nuo kurio galinio rato nudryžo guma - gan pavojinga, ypač tokiame dviejų juostų kelyje, kaip 32-ajame, neblogos būklės, tačiau tuštokame plente, jungiančiame Roksburgą ir Statlerį. Pakankamai didelis luistas gali sudaužyti priekinį įkandin riedančio automobilio stiklą. Arba taip įbauginti netinkamoje vietoje pasitaikiusios mašinos vairuotoją, kad šis išsigandęs per staigiai pasuks vairą ir nulėks į griovį, įsirėš į medį ar nušvilps nuo pylimo į Redferno upę, kurios beveik šešių mylių atkarpa teka palei 32--ąjį plentą.

Kertis įjungė žiburėlius, ir vairuotojas sustabdė vilkiką šalikelėje kaip paklusnus berniukas. Sustojęs užnugaryje Nedo tėvas pirmiausia užmezgė ryšį su dispečerine. Išlipo laukan tik sulaukęs Širlės atsakymo ir nudrožė link sunkvežimio.

Jeigu jis būtų žengęs tiesiai prie kabinos, kad šnektelėtų su vairuotoju, jau iškišusiu galvą pro langelį, gal iki šiol būtų trypęs Žemės planetos dulkes. Tačiau Kertis palinko prie išorinės padangos, trūktelėjo gumą mėgindamas ją nuplėšti. Vairuotojas paliudijo teisme matęs visa tai savo akimis. Šie Kerčio veiksmai ir tapo priešpaskutine grandimi įvykių grandinėje, kuri atvedė jo sūnų į D patrulinį dalinį ir privertė vaikinuką prisijungti prie mūsų. Paskutiniąją grandį, sakyčiau, įkūnijo Bredlis Roučas, dardėjęs savo senuoju "Biuiku Regalu" (ne *tuo* "Biuiku", o kitu - kai pagalvoji apie katastrofas ir meilės reikalus, keista, kad lemtingos smulkmenos gali išsidėstyti tam tikra tvarka

nelyginant planetos astrologiniame horoskope) ir tiesęs ranką po keleivio sėdyne, idant iš pakuotės išsitrauktų alaus butelį. Nepraėjus nė minutei, Nedas Vilkoksas ir jo seserys liko be tėvo, o Mišelė Vilkoks prarado vyrą.

Netrukus po laidotuvių Kerčio sūnus pradėjo lankytis D patrulinio dalinio nuovadoje. Tą rudenį dažniausiai plušėdavau nuo trijų dienos iki vienuoliktos vakaro (arba šiaip užsukdavau patikrinti, kaip klostosi reikalai - seni vilkai nemėgsta laikytis nuošalyje nuo įvykių verpeto) ir atvažiuodamas į darbą visų pirma pastebėdavau vaikinuką. Kol jo bičiuliai treniruodavosi Floido B. Klauso stadione, šlifuodami kombinacijas, versdami ant žemės manekenus, po sėkmingų spyrių į kamuolį plekšnodami vieni kitiems per pečius, priešais patrulių nuovadą Nedas grėbdavo nukritusius lapus ir versdavo juos į didžiules krūvas, įsisiautęs į mokyklinį žalia bei auksine spalva švytintį švarkelį. Jis man pamojuodavo, aš atsakydavau tuo pačiu, rankos mostu parodydamas: tau puikiai sekasi, vyruti. Neretai, išlipęs iš mašinos, nukulniuodavau link vejos, kad su juo paplepėčiau. Nedas papasakodavo, kokių kvailysčių pastaruoju metu iškrėtė jo seserys, gal net nusijuokdavo, tačiau nepiktybiškai. Aiškiai buvo matyti, kad mažyles jis myli. Kartais tiesiog įeidavau į pastatą pro užpakalines duris ir paklausdavau Širlės, kaip sekasi. Patikėkite mano žodžiu, be Širlės Pasternak teisėtvarkos sistema vakariniuose Pensilvanijos keliuose subyrėtų į šipulius.

Žiemą Nedas pasiimdavo sniegpūtį ir įnikdavo juo švaistytis mašinų stovėjimo aikštelėje, kur patruliai palikdavo nuosavus automobilius. Už mūsų aikštelės tvarkymą pinigus gauna broliai Dadjė, pora vietinių vyrukų, tačiau D patrulinio dalinio nuovada stūkso amišų* krašte, Žemųjų kalvų papėdėje, tad, įsisiautėjus pūgai, vėjas suneša pusnis, vos tik nustoja veikti sniego valytuvas. Tos pusnys man atrodo kaip masyvūs balti griaučiai. Bet Nedas su jomis susidorodavo. Nors lauke temperatūra nukrisdavo iki aštuonių laipsnių** , o nuo kalvų tvoksdavo uraganinė vėtra, vaikinas įsirangydavo į kombinezoną, ant viršaus užsimesdavo savąjį mokyklinį švarkelį, užsimaudavo

*Amišai - menonitų sekta, kurios nariai pažodžiui interpretuoja Šventąjį Raštą, laikosi konservatyvių tradicijų, nesinaudoja elektra, automobiliais, techninėmis naujovėmis.

**Jungtinėse Amerikos Valstijose oro temperatūra matuojama pagal Farenheito skalę, tad 8° F apytiksliai lygu minus trylikai laipsnių pagal Celsijų.

odines patrulio pirštines, veidą paslėpdavo po slidininko kauke ir įsitverdavo į sniegpūčio rankenas. Aš pamodavau ranka, jis kilstelėdavo savo dešiniąją ir toliau žarstydavo į šonus sniegą. Vėliau užeidavo į nuovadą išgerti puodelio kavos arba karšto šokolado. Patruliai teiraudavosi, kaip klostosi reikalai mokykloje, ar dvynukės per daug neišdykauja (jei neklystu, du tūkstančiai pirmųjų žiemą mergaitėms buvo sukakę po dešimt metelių). Klausdavo, ar motinai nieko nereikia. Protarpiais, jei netekdavo klausytis mūsų darbu nepatenkintų piliečių priekaištų ar skęsti popierizmo sraute, pats prie jo prieidavau. Apie žuvusį tėvą niekas neužsimindavo, tačiau visos šnekos sukosi tik apie Kertį. Na, jūs suprantate, ką turiu galvoje.

Grėbstyti lapus ir kovoti su sniego pusnimis, nuklojusiomis mašinų stovėjimo aikštelę, iš tiesų privalėjo sargas Arkis Arkanianas. Būdamas vienas iš mūsų, jis niekada nesiskųsdavo, jei kam nors paniždavo nagai atlikti jam priklausančius darbus. Po velnių, kai pratrūkdavo siausti pūga, spėju, jog Arkis mielai būtų atsiklaupęs ir padėkojęs Dievuliui už tai, kad šis atsiuntė vaikį į pagalbą. Berods, tuo metu sargas buvo įkopęs į septintą dešimtį, todėl dienas, kai jis gainiodavo futbolo kamuolį, seniai dengė praeities dulkės. Jau nekalbant apie laikus, kada Arkis galėdavo darbuotis pusantros valandos lauke, spaudžiant dešimties laipsnių* šaltukui (dėl atšiauraus vėjo, temperatūra kartkartėmis nukrisdavo dvidešimt penkiais laipsniais**), ir nė trupučio nesustirti.

Netrukus vaikinukas susidėjo su Širle, oficialiai tituluojama policijos ryšių operatore. Užslinkus pavasariui, Nedas vis daugiau laiko praleisdavo jos dispečerinėje šalia telefonų, TĮK (telefoninio įtaiso kurtiesiems), patrulių koordinačių žemėlapio (dar kitaip vadinamo D-žemėlapio) ir kompiuterio, šio mažo, įtampos pančiais apraizgyto pasaulėlio smegenų centro. Širlė išaiškino vaikinui visų telefonų paskirtis (pats svarbiausias - raudonasis, jungiantis mus su pagalbos tarnyba "911"). Supažindino su sekimo įranga, kassavaitiniu jos tikrinimu ir papasakojo, kokiu būdu tai daroma. Parodė, kaip vykdyti kasdienes budėjimo pareigas, idant visada žinotum, kas patruliuoja Statlerio, Lasburgo, Pogusičio keliuose, kas turi duoti parodymus teisme, kas šiuo metu mėgaujasi laisvadieniu.

- Pats baisiausias mano košmaras - netekti pareigūno ir pačiai to nežinoti, - sykį nugirdau jos žodžius, skirtus Nedui.

*Minus 12,2°C.

**Iki minus 26°C.

- Ar kada nors buvote praradę vieną iš saviškių? - nedrąsiai pasidomėjo vaikinas.

- Kartą. Prieš man pradedant čia dirbti, - atsakė Širlė. - Štai, Nedai, padariau tau iškvietimo kodų kopijas. Mums daugiau nereikia jais naudotis, bet patruliai nemėgsta atsisakyti senų įpročių. Jei nori įsikurti ryšių centre, privalai juos išmokti.

Tada Širlė vėl išdrožė keturis esminius principus, kuriais rėmėsi jos darbas: būtina žinoti koordinates, incidento prigimtį, išsiaiškinti, ar yra sužeistųjų, ir kur yra artimiausia patrulinė mašina. Koordinatės, incidentas, sužeistieji, APM - tai buvo jos mantra.

Veikiai Nedas įsitaisys dispečerinėje, pamaniau. *Širlė nori išmokyti vaikiną operatoriaus darbo ir visiškai nepaiso, kad pati gali išlėkti iš nuovados, jei apie jos ketinimus sužinotų pulkininkas Tygas arba kas nors iš Skrentono.*

Ką gi, aš neklydau. Po savaitės Nedas jau likdavo sėdėti vienas prie PRO Pasternak pulto, dispečerio kabinoje. Iš pradžių trumpam, kol Širlė subėgiodavo į tualetą, paskui vis ilgiau, leisdamas jai pagurkšnoti kavos arba išeiti į kiemelį parūkyti.

Kai pirmą kartą aptikau jį vieną ryšių centre, vyrukas pašoko ir kaltai išsišiepė tarytum berniūkštis, kurį motina netikėtai užklupo įsitvėrusį į draugės krūtis. Aš linktelėjau ir patraukiau savo keliu, nekvaršindamas dėl to galvos. Širlė perleido Statlerio D patrulinio dalinio dispečerinę berniokui, kuris skusdavosi barzdą vos tris kartus per savaitę, gatvėse važinėjo bemaž tuzinas patrulių, galinčių bet kada užmegzti ryšį, bet man nešovė mintis sulėtinti žingsnio. Suprantate, mes niekaip nepajėgėme užmiršti jo tėvo. Nei Širlė su Arkiu, nei aš bei kiti patruliai, kurie buvo Kerčio Vilkokso kolegos daugiau nei dvidešimt metų. Kartais jausmų nepavyksta išsakyti žodžiais, tad, norint prisiminti žmogų, ne visada reikia apie jį kalbėti. Užtenka tai *parodyti.*

Vis dėlto, pasitraukęs iš Nedo akiračio, aš sustojau ir įsiklausiau. Kitame kambario gale, prie lango, stovinti Širlė laikė rankoje plastikinį kavos puodelį ir žvelgė į mane. Šalia operatorės stypsojo Filas Kendeltonas, ką tik baigęs budėjimą ir persirengęs civiliniais drabužiais; jis taip pat nukreipė akis mano pusėn.

Dispečerio kabinoje sutraškėjo racija.

- Statleri, kalba dvyliktasis. - Radijo trukdžiai iškreipia balsus, bet savo žmones aš gerai pažįstu. Ryšį užmezgė Edis Džeikubua.

- Statleris klauso, - atsiliepė Nedas. Visiškai ramiai. Net jeigu ir bijojo susimauti, balsas to neišdavė.

- Statleri, sustabdžiau "Folksvageną Džetą", registracijos numeris - 14-0-7-3-9 Fokstrotas. Iš Pensilvanijos. Mes 99-ajame kelyje. Man reikia 10-28.

Širlė skubiai pasileido kambariu. Per plastikinio puodelio kraštą ištiško kavos lašai. Aš sugriebiau ją už alkūnės. Edis Džeikubua, patruliavęs kaimo kelyje, ką tik privertė sustoti "Džetą" dėl kažkokio pažeidimo - logiškai mąstant, veikiausiai dėl greičio viršijimo - ir dabar norėjo gauti informacijos apie automobilį bei jo savininką. Norėjo gauti šią informaciją, nes ketino pradaryti savo visureigio dureles, žengti laukan ir nusigauti prie prasižengėlio nesibaimindamas, kad jį pakirs kulka. Nes visko pasitaiko dirbant tokį darbą. Galbūt "Džeta" pavogta? Gal per pastaruosius šešis mėnesius ji buvo patyrusi avariją? Gal savininką teisė dėl fizinio smurto prieš sutuoktinę? Gal jis ką nors nušovė? Apiplėšė arba išprievartavo? Gal bent mokėjo baudą už tai, kad pastatė mašiną draudžiamoje vietoje?

Atsakymai į tokius klausimus slypėjo policijos duomenų bazėje, ir Edis turėjo teisę juos sužinoti. Negana to, jis galėjo be skrupulų pasidomėti, kodėl frazę "Statleris klauso" ištarė vaikis, tebesimokantis vidurinėje mokykloje. Edis pats nutars, kaip reaguoti, pamaniau. Jeigu jis pareikš: "Kur, velniai rautų, dingo Širlė?" - aš nedelsdamas paleisiu jos ranką. Jei apsispręs pratęsti pokalbį, pažiūrėsiu, kokių veiksmų vaikinas griebsis. Ir *kaip* jis tai darys.

- Dvyliktasis, laukite atsakymo. - Nežinau, ar Nedas prakaitavo, tačiau šnekėjo jis pakankamai šaltakraujiškai. Vyrukas atsisuko į monitorių, įjungė "Juniskopo" paieškos programą, kuria naudojasi Pensilvanijos valstijos policija, sparčiai ir be klaidų įvedė duomenis, spūstelėjo "Enter" klavišą.

Stojo tyla, kurios metu mudu su Širle vieningai sulaikėme kvapą vildamiesi, jog vaikis nesustabarės, nepašoks nuo kėdės ir nepuls pro duris... širdyje melsdami visų šventųjų, kad jis būtų išsiuntęs teisingą kodą ir sulauktų teisingo atsakymo. Atrodė, jog tyla užsitęsė. Pamenu, išgirdau lauke čiulbantį paukštį ir prislopintą burzgimą, kurį skleidė tolumoje skriejantis lėktuvas. Man užteko laiko, kad pagalvočiau apie įvykių grandines, kai kurių žmonių vadinamas sutapimais. Viena iš jų sutrūko, Nedo tėvui atsisveikinus su gyvybe 32-ajame plente; prieš mūsų akis ką tik ėmė formuotis kita. Edžio Džeikubua - atvirai kalbant, nepasižyminčio smegenų vingių gausa - grandis, susieta tam-

priais ryšiais su Nedu Vilkoksu, nūnai jungėsi prie naujos, "Folksvageno Džetos" ir jos vairuotojo, grandies.

Galų gale:

- Dvyliktasis, čia Statleris.

- Dvyliktasis klauso.

- "Džeta" registruota Viljamo Kerko Freidžio iš Pitsburgo vardu. Anksčiau jis... hmm... sekundėlę...

Tai buvo vienintelė jo pauzelė. Aš išgirdau, kaip šnara popieriai, Nedui įnirtingai ieškant kortelės su prasižengimų kodais, kurią jam davė Širlė. Gan greitai kortelę rado, kažką urgztelėjo po nosimi. Tuo tarpu Edis kantriai lūkuriavo savo visureigyje už dvylikos mylių į vakarus. Jis turbūt spoksojo į amišų vežimaičius ar į kokią fermą, kurios vieną iš priekinių langų dengė šiek tiek atitraukta užuolaidėlė, bylojanti, jog čionykštė amišų šeima turi santuokinio amžiaus dukterį, arba į miglotas Ohajo kalvas. Be abejo, užuot visa tai regėjęs, šiuo momentu Edis prieš save tematė šalikelėje sustojusią "Džetą" su vos įžiūrimu vairuotojo siluetu. Kas gi tas vairuotojas? Turtuolis? Vargšas? Elgeta? Vagis?

Pagaliau Nedas atsiliepė. Laimei, pro šalį neprašovė.

- Dvyliktasis, Freidis yra tris kartus pagautas VNB. Supratote?

Taigi "Džeta" priklausė girtuokliui, tris sykius baustam už vairavimą neblaivios būklės. Galbūt dabar jis blaivas, nors mažai tikėtina, jei dūmė kaip įkirptas.

- Supratau, Statleri, - nuskambėjo lakoniškas atsakymas. - Ar jis turi teises? - kitaip tariant, Edis pageidavo sužinoti, ar Freidžio teisės galiojančios.

- Eee... - Nedas perbėgo akimis raides, boluojančias žydrame ekrane. *Tiesiai priešais tave, vaiki, nejau nematai?* Prikandau lūpą, kad neprasižiočiau.

Galiausiai:

- Turi, dvyliktasis, susigrąžino jas prieš tris mėnesius.

Lengviau atsikvėpiau. Kaip ir Širlė. Naujienos, ko gero, pradžiugino ir Edį. Freidis važinėja su teisėmis, tad greičiausiai pabijos išsidirbinėti. Tą galiu spėti iš daugiametės patrulio patirties.

- Čia dvyliktasis, rengiuosi prieiti prie mašinos, - pranešė Edis. - Supratote?

- Supratau, dvyliktasis rengiasi prieiti prie mašinos. Palaikysime ryšį. - Išgirdau spragtelėjimą ir gilų, trūksmingą Nedo atodūsį. Linktelėjau Širlei paleisdamas jos alkūnę. Tada pakėliau ranką norėdamas

nusivalyti kaktą ir nė kiek nenustebau supratęs, kad ji išrasojusi nuo prakaito.

- Kaip reikaliukai? - paklausė Širlė ramiu, abejingu balsu tarytum demonstruodama, kad, jos nuomone, vakarų fronte nieko naujo.

- Ryšį užmezgė Edis Džeikubua, - atsakė Nedas. - Jis 10-28. - Išvertus į normalią kalbą, tai reiškia, kad jis tikrina dokumentus. Beje, išgirdęs šį kodą patrulis gali pasakyti, jog devyniais atvejais iš dešimties vairuotojas sustabdytas dėl kažkokio pažeidimo. Nedo balsas mažumėlę virptelėjo. Na, ir kas? Dabar jis turėjo teisę pasiduoti silpnumo akimirkai. - 99-ajame kelyje Edis privertė sustoti "Džetą" ir paprašė manęs informacijos apie vairuotoją. Užduotį įvykdžiau.

- Papasakok kaip, - liepė Širlė. - Išklok visą procedūrą. Kiekvieną etapą, Nedai. Ir kuo greičiau.

Aš patraukiau savo keliu. Darydamas savo kabineto duris pamačiau, kaip Filas Kendeltonas kryptelėjo galva ryšių centro pusėn.

- Kaip vaikiui sekėsi?

- Puikiai, - patikinau ir žengiau per slenkstį. Tik atsisėdęs prie stalo pajutau, kaip dreba pakinkliai.

Jo seserys dvynės, Džoana ir Žaneta, atrodė panašios kaip du vandens lašai. Mergaitės buvo neatskiriamos, o jų motina matė dukrelėse savo vyro bruožus: mėlynas, truputį įkypas Kerčio akis, šviesius plaukus, papūstas lūpas (ne veltui Kertis užsitarnavo "Elvio" pravardę). Mišelė regėjo vyrą ir žvelgdama į sūnų, kuris dar labiau priminė tėvą. Tereikėtų kelių raukšlelių paakiuose, ir vaikinas niekuo nesiskirtų nuo Kerčio, ką tik pradėjusio faro karjerą.

Štai kas joms beliko iš tėvo ir vyro. Savo ruožtu Nedas ieškojo nusiraminimo pas mus.

Vieną balandžio dieną jis išdygo nuovadoje spinduliuodamas plačią šypseną, kuri atjaunino vyruką bent keleriais meteliais. Kiek pamenu, mąsčiau, jog mes visi tampame jaunesni ir mielesni, jei nuoširdžiai šypsomės, užuot slėpę tikruosius jausmus po idiotišku socialiniu vypsniu. Tiesą sakant, aš apstulbau, nes Nedas retai kada šypsodavosi. Bent jau ne taip *plačiai*. Anksčiau tokia mintis nebuvo užklydusi man į galvą, tikriausiai todėl, kad jis visuomet mandagiai su mumis šnekėdavo, sąžiningai ir sumaniai atlikdavo patikėtas užduotis. Kam nebūtų malonu bendrauti su tokiu šauniu žmogumi? Nuolatinės

rimtos veido išraiškos tiesiog nepastebėjau, kol vieną dieną jis nušvito it saulė.

Vaikinas įskuodė į kambario vidurį, ir visi pokalbiai akimoju nutyko. Jis laikė rankoje popieriaus lapą, kurio viršuje buvo matyti auksu žvilgantis antspaudas.

- Pitsburgas! - sušuko jis iškeldamas lapą aukštyn lyg olimpinį medalį. - Mane priėmė į Pitsburgo universitetą! Ir paskyrė stipendiją! Man beveik nereikės pačiam mokėti už mokslą!

Nuaidėjo plojimai. Širlė pakštelėjo Nedui į lūpas, ir vaikis nusidažė raudoniu iki apykaklės. Hadis Rojeris, slampinėjęs nuovadoje, nors turėjo laisvadienį, zyzęs dėl teismo proceso, kuriame privalėjo duoti parodymus, išlėkė pro duris ir grįžo atgal nešinas maišeliu "Mažosios Debės" pyragėlių. Arkis pasinaudojo savo raktu, kad atrakintų limonado skardinių automatą, ir mes iškėlėme puotą. Ji užtruko neilgiau nei pusvalandį, bet nuotaiką pakėlė kaip reikiant. Visi paeiliui kratė Nedo ranką, laiškas iš Pitsburgo universiteto apkeliavo kambarį kokius du kartus, pora tą dieną nedirbusių farų specialiai atvažiavo iš namų, kad šnektelėtų su Nedu ir jį pasveikintų.

Žinoma, paskui teko nusileisti iš padebesių į žemę. Vakarų Pensilvanija - rami vieta, bet ne kapinės. Pogusičio miestelyje (toji gyvenvietė toks pats miestelis, kaip aš - erchercogas Ferdinandas) užsiliepsnojo namas, 20-ajame kelyje apsivertė amišų vežimas. Tie sektantai paprastai laikosi nuošalyje, tačiau nelaimės atvejais netgi jie neatsisako pagalbos. Dėkui Dievui, arkliui nieko nenutiko. Bjauriausios vežimaičių avarijos įvyksta penktadienio ar šeštadienio vakarais, kai jaunuoliai juodais drabužiais susirenka už daržinės išgerti. Retsykiais jie paprašo kokio nors "pašaliečio" nupirkti butelį viskio arba dėžę "Airon-sičio" alaus, kartais maukia savo gamybos pilstuką, kurio nelinkėčiau ragauti net pikčiausiam priešui. Tokia realybė. Tai mūsų pasaulis, vietiniams jis dažniausiai patinka, įskaitant ir amišus drauge su didžiulėmis, tvarkingomis jų fermomis bei oranžiniais trikampiais, švytinčiais ant mažučių vežimaičių atkalčių.

O kur dar dokumentų šūsnys, riogsančios ant mano stalo, augančios sulig kiekvieneriais metais. Pats nesuprantu, koks kipšas pakurstė mane imtis viršininko pareigų. Toniui Skūndistui pasiūlius, išlaikiau egzaminą ir įgijau seržanto laipsnį. Matyt, tuo metu turėjau savų priežasčių kilti karjeros laiptais, nors dabar neatsimenu, kokių būtent.

Maždaug šeštą valandą vakaro išėjau laukan parūkyti. Paprastai traukdami dūmą mes įsitaisome ant suolelio, stovinčio priešais au-

tomobilių aikštelę, už kurios atsiveria nuostabus vakarų žemių vaizdas. Nūnai ant suolelio sėdėjo Nedas Vilkoksas, gniauždamas delne laišką iš Pitsburgo universiteto. Jo skruostais tekėjo ašaros. Vaikinas pažvelgė į mane, nusisuko, atžagaria ranka pasitrynė akis.

Aš pritūpiau šalia, vienu momentu norėjau apkabinti jo pečius, bet po akimirkos persigalvojau. Man visada dingojosi, jog tokie užuojautos gestai atsiduoda veidmainiškumu. Būdamas viengungiu, savo žinias apie tėvystę galėčiau surašyti ant smeigtuko galvutės, negana to, ant jos liktų vietos "Tėve mūsų" maldelei. Prisidegęs cigaretę išpūčiau dūmą.

- Viskas gerai, - pagaliau ištariau, nors, dievaži, neturėjau jokio supratimo, ką bandžiau tuo pasakyti.

- Žinau, - sumurmėjo jis raudą slopinančiu balsu ir iš karto pridūrė tarytum pratęsdamas mintį: - Nia-a, negerai.

Išgirdęs tą "nia-a", suvokiau, jog vyrukas rimtai įskaudintas. Kažkas graužė jį iš vidaus. Tarmiško žodelio jis turėjo atsisakyti seniausiai, kad jo niekas nelaikytų provincialu, tokiu kaip sunkvežimių vairuotojai iš Pačino ar Pogusičio miesteliūkščių. Seserys dvynukės buvo jaunesnės už brolį aštuoneriais metais, bet spėju, kad mergaitės jau irgi išmetė "nia-a" iš savo žodyno, ir daugmaž dėl tų pačių priežasčių. Nesakyk "nia-a", nes apalps tavo mama, o tėvukas įgrius į balą. Aha, koks tėvukas?

Aš rūkiau tylėdamas. Kitame automobilių aikštelės gale, šalia druskos kauburio, kėpsojo mediniai barakai, kuriuos derėjo aptvarkyti arba nuversti. Anksčiau juose buvo saugojamas Statlerio apygardos kelininkų transportas. Prieš dešimt metų visos sniego valymo mašinos, greideriai, buldozeriai, asfalto volai persikraustė į naują akmeninį angarą, labai panašų į kalėjimą, esantį už mylios nuo mūsų nuovados. Iš kelininkų ūkio liko milžiniška druskos krūva (kai niekas nematydavo, mes patys nusigriebdavom po žiupsnelį druskos, tad kitados dunksojęs kalnas sumenko iki kalvelės) ir medinės lūženos. Viena jų vadinosi B angaru. Juodos raidės ant plačių garažo durų buvo išblukusios, bet įskaitomos. Ar aš mąsčiau apie angare tūnantį "Biuiką Rodmasterį" įsitaisęs prie pat verkiančio berniuko, geisdamas apglėbti jo pečius ir nenutuokdamas, kaip tai padaryti? Nežinau. Greičiausiai, nors nesu tuo tikras. Ne visos mūsų mintys glūdi sąmonėje. Froidas pripaistė daug kvailysčių, visgi šiuo atveju buvo teisus. Aš nieko neišmanau apie pasąmonę, tačiau neabejoju, jog mūsų galvose, kaip ir

krūtinėje, tvinkčioja pulsas, kuriame slypi žodžiais neišreiškiamos, miglotos, bet dažniausiai svarbios mintys.

Nedas krestelėjo popieriaus lapą.

- Šitą laišką labiausiai norėčiau parodyti *jam*. Nes būtent *jis* vaikystėje troško pakliūti į Pitsburgo universitetą, bet negalėjo susimokėti už mokslus. Tik dėl *jo* pateikiau stojimo prašymą. - Patylėjęs vyrukas sušnibždėjo: - Koks sumautas reikalas, Sendi.

- Ką sakė motina, kai pamatė laišką?

Vaikinas prajuko. Pro ašaras, tačiau nuoširdžiai.

- Ji *nieko* nesakė. Tik pradėjo spygauti tarsi televiktorinoje būtų laimėjusi kelionę į Bermudų salas. Paskui apsižliumbė. - Nedas atsigręžė į mane. Ašaros išdžiūvo, bet paakiuose raudonavo ratilai. Dabar jis atrodė velniškai jaunesnis už daugumą aštuoniolikmečių. Veide šmėkštelėjo žavingoji šypsenėlė. - Aišku, ji apsidžiaugė. Kaip ir mažylės dvynukės. Kaip ir jūs, vyručiai... Po Širlės bučinio man net kūnas nuėjo pagaugais.

Nusijuokiau pamanęs, kad šiurpas nukratė ir pačią Širlę. Jai patiko Nedas - vaikinas jis išvaizdus, - todėl ji, ko gero, nebūtų atsisakiusi suvaidinti ponios Robinson. Gal aš ir klystu, gal ir ne. Širlės vyras jau dvidešimt metų kaip dingęs iš akiračio.

Nedo šypsena išblėso. Jis vėl papurtė lapą.

- Aš žinojau, jog atsakymas teigiamas, vos tik ištraukiau laišką iš pašto dėžutės. Tiesiog pajutau. Ir vėl pradėjau jo ilgėtis. *Skausmingai*, kaip anksčiau.

- Suprantu, - burbtelėjau, nors nė velnio nesupratau. Mano tėvas iki šiol gyvas - tvirtas, energingas, riebių žodelių nešykštintis vyriškis. Sulaukusi septyniasdešimties motina irgi nesiskundė sveikata.

Nedas atsiduso, įsmeigė akis į kalvas.

- Jis žuvo taip *kvailai*. Aš netgi negalėsiu papasakoti savo vaikams, jeigu jų turėsiu, kad senelį pakirto kulkų kruša tuo metu, kai jis vijosi bankų plėšikus arba teroristus, mėginusius susprogdinti bombą apygardos teismo salėje. Nieko panašaus neįvyko.

- Taip, - sutikau, - neįvyko.

- Kad bent būtų praradęs budrumą... jis tiesiog... pro šalį braukė apkvaišęs girtuoklis, ir jis tiesiog...

Vaikinukas pasviro į priekį švokšdamas nelyginant senis, kuriam susuko vidurius, ir šįsyk aš ryžausi uždėti ranką jam ant nugaros. Nedas iš visų jėgų bandė sulaikyti ašaras, štai kas mane sukrėtė. Sten-

gėsi būti tikru vyru, nors tiksliai nežinau, kaip vyriškumą įsivaizduoja aštuoniolikmečiai.

- Nedai, viskas gerai.

Jis įnirtingai pakratė galvą.

- Jei Dievas yra, vadinasi, visa tai nutiko ne be priežasties. - Vaikinas nudūrė akis žemyn. Neatitraukdamas delno jaučiau, kaip kilnojasi Nedo nugara, tarytum jis būtų dalyvavęs bėgimo varžybose. - Jei Dievas yra, tuomet įvykiai turėtų būti bent kažkiek logiški. Jokios logikos aš nematau.

- Kai turėsi vaikų, Nedai, galėsi pasakyti jiems, kad senelis žuvo atlikdamas pareigą. Tada atsivesk juos čia ir parodyk savo tėvo pavardę, išraižytą ant paminklinės lentos šalia kitų kritusiųjų.

Rodos, jis manęs negirdėjo.

- Naktimis regiu tą patį košmarą. - Jis pritilo svarstydamas, kaip išreikšti mintis žodžiais. - Sapnuoju, jog visa tai tėra sapnas. Jums aišku, ką turiu omenyje?

Aš linktelėjau.

- Pabundu šaukdamas, apsidairau po savo kambarį. Jis užlietas saulės šviesa. Lauke gieda paukščiai. Rytas. Iš pirmo aukšto atsklinda kavos kvapas, ir aš sau kartoju: jis gyvas. Ačiū tau, Viešpatie, mano tėvas gyvas. Jo balso negirdžiu, bet žinau. Tada pagalvoju: ne, jis nebandė perspėti vilkiko vairuotojo dėl atsilupusios padangos gumos ir nebuvo sutraiškytas po girtuoklio mašinos ratais. Tokias kvailystes gali pamatyti tik idiotiškame sapne, kur viskas atrodo taip *realu*... nuleidžiu kojas nuo lovos ir netgi pajuntu, kaip kulkšnis šildo saulės spinduliai... o paskui pramerkiu akis tamsoje, įsimuturiavęs į apklotus, bet vis vien drebėdamas nuo šalčio, ir suprantu, jog *sapnavau*.

- Siaubas, - sumurmėjau prisiminęs savąją šio košmaro versiją. Apie šunį. Jau ketinau papasakoti, bet paskutinę sekundę užsičiaupiau. Sielvartas gali kankinti visus, bet šuo - ne tėvas.

- Jei sapnuočiau tai kiekvieną naktį, gal jausčiaus ne taip blogai. Manau, miegodamas susigaudyčiau, kad kavos kvapas netikras... kad iki ryto dar toli. Tačiau sapnas pranyksta ilgam laikui, o pasirodęs vėl mane apmulkina. Aš taip džiaugiuosi... netgi svarstau, kuo pamaloninti tėvą, gal gimtadienio proga nupirkti karišką peilį, kuris jam taip patinka... ir prabundu. Vėl jaučiuosi apmautas. - Iš Nedo akių plūstelėjo ašaros, turbūt todėl, kad jis pagalvojo apie tėvo gimtadienį, kurio daugiau niekada nelemta švęsti. - Negaliu pakęsti, kai

mane mulkina. Pamenu, kai ponas Džounsas iškvietė mane iš visuotinės istorijos pamokos, kad praneštų apie nelaimę... šitas sapnas dar bjauresnis, nes pakirdęs tamsoje būnu visiškai vienas. Ponas Grenvilis, mūsų mokyklos psichologas, tvirtina, esą laikas užgydo žaizdas. Bet jau praėjo metai, o prakeiktas košmaras vis sugrįžta.

Sulinksėjau galva, mintyse regėdamas nelemtą lapkričio dieną ir medžiotojo pašautą Dešimtsvarį. Sustingęs šuo tysojo kraujo klane po baltu dangumi, pranašaujančiu speiguotą žiemą. *Savo* sapne aš pamatydavau kitą šunį, ne Dešimtsvarį, ir mane apimdavo palaima. Atsibudus šioji, be abejo, išgaruodavo. Mąstydamas apie savo augintinį, trumpam prisiminiau mūsų talismaną, laikytą nuovadoje senais laikais. Praminėme jį ponu Dilonu, Džeimso Arneso suvaidinto šerifo iš televizijos serialo garbei. Geras buvo šuo.

- Aš žinau, kaip tu jautiesi, Nedai.

- Tikrai? - jis įbedė į mane viltingas akis.

- Taip. Skausmas pamažėle blėsta, patikėk manimi. Visgi jis buvo tavo tėvas, ne bendraklasis ar kaimynas. Visai įmanoma, kad košmaras nedings ir po kelerių metų. Gal protarpiais sapnuosi jį net po dešimtmečio.

- Tai siaubinga.

- Ne, - paprieštaravau. - Tai vadinasi prisiminimais.

- Jei bent būtų kokia nors svari priežastis... - vaikinukas varstė mane žvilgsniu, - kokia *velniškai* svari priežastis... Jūs suprantate?

- Žinoma.

- Kaip manote, ar ji *yra*?

Jau ruošiausi pareikšti, kad apie priežastis nieko nenutuokiu. Tik apie grandines - žinau, kaip jos susiformuoja ir kaip iš nebūties išnirusi grandis jungiasi prie kitos. Kartais, įsikibęs į tokią grandinę, gali ištrūkti iš tamsos. Bet dažniausiai jose susipainioji. Jei nepasiseka - uždūsti.

Staiga suvokiau bežiūrįs į B angarą, rymantį kitoje aikštelės pusėje. Spoksojau į garažą ir mąsčiau: jeigu man pavyko įprasti prie to, kas slypi po medinės pašiūrės stogu, tai Nedas Vilkoksas tikrai pajėgs susitaikyti su tėvo netektimi. Šuo ir kariamas įpranta. Štai koks pagrindinis - ir, beje, pats kraupiausias - gyvenimo principas.

- Sendi, apie ką galvojate?

- Galvoju, kad paklausei ne to žmogaus. Aš daug išmanau apie darbą, viltis... ir kaip atsikratyti psichais, parūpinant jiems kelionę į APD.

Vyrukas šyptelėjo. D patruliniame dalinyje visi labai rimtai kalbėjo apie APD, tarsi turėdami omenyje kažkokį teisėtvarkos sergėtojų poskyrį. Iš tiesų santrumpa reiškė "auksinės pensijos dienelės". Jei neklystu, pirmą kartą ją išgirdau iš Hadžio Rojerio lūpų.

- Be to, moku išsaugoti daiktinius įrodymus, kad teismo salėje neapsikvailinčiau gudragalvio gynybos advokato akivaizdoje. O šiaip esu dar vienas sutrikęs, mažai ką gyvenime nutuokiantis amerikietis.

- Užtat sąžiningas.

Ar tikrai? Gal tiesiog nekantravau sulaukti to prakeikto klausimo? Kažkodėl man neatrodė, jog esu sąžiningas. Jaučiausi kaip nemokantis plaukti žmogus, kuris bejėgiškai dėbso į berniuką, besikepurnėjantį vandens gelmėje. Ir vėl mano akys pakrypo į B angarą. *Ar čia šalta*, kitados, senais laikais, klausė vaikinuko tėvas. *Ar čia šalta, ar tik man oda pašiurpo?*

Ne, ne tik jam.

- Ką svarstote, Sendi?

- Nieko įdomaus, - atsakiau. - Ką veiksi šią vasarą?

- A?

- Ką veiksi šią vasarą? - kertu lažybų, kad jis nežais golfo Meine ir neplaukios jachta Tohojos ežere. Nepaisant stipendijos, Nedui teks sukrapštyti mokslams kiek galima daugiau šlamančiųjų.

- Greičiausiai vėl prisijungsiu prie poilsio organizavimo skyriaus, - be didelio entuziazmo prisipažino vyrukas. - Dirbau ten praeitą vasarą iki... na, jūs žinote.

Iki tėvo mirties. Aš linktelėjau.

- Aną savaitę gavau laišką nuo Tomo Maklaflano. Rašo, jog išsaugojo man laisvą vietą. Užsiminė apie vaikų beisbolo komandos treniravimą, bet tai tėra masalas. Daugiausia laiko turbūt praleisiu mosuodamas kastuvu ir prižiūrėdamas vandens purkštuvus kaip pernai. Aš moku kasti ir nebijau susipurvinti rankų, tačiau Tomas... - neužbaigęs sakinio jis patraukė pečiais.

Aš žinojau, ką nutyli Nedas. Egzistuoja dvi rūšys dirbti pajėgiančių alkoholikų. Vieni ypač atsparūs velnio lašams, todėl sugeba derinti gėrimą ir darbą, kiti tokie mieli, kad žmonės dangsto tų vargšų klaidas, kol jie peržengia beprotystės ribą. Tomas priklausė pirmiesiems - paskutinė atžala šeimos medyje, kurio šaknys įsisiurbė į derlingą apygardos dirvą devynioliktame amžiuje. Maklaflanai padovanojo bendruomenei senatorių, du Atstovų Rūmų narius, pustuzinį Pensilvanijos valstijos įstatymų leidėjų ir nesuskaičiuojamą daugybę Statle-

rio apygardos valdininkų. Visų nuomone, Tomas buvo griežtas šefas, neturintis jokių politinių ambicijų. Jam labiau patiko mokyti tokius mandagius tylenius, kaip Nedas, siekti užsibrėžto tikslo lipant kitiems per galvas. Žinoma, Tomo nuomone, vaikinukams niekada nepakako nei ryžto, nei valios.

- Į laišką dar neatsakyk, - paprašiau. - Iš pradžių pabandysiu su kai kuo šnektelėti.

Maniau, kad Nedas suklus, bet jis paprasčiausiai linktelėjo galva. Žvelgiau į jaunuolį, sėdintį ant suoliuko, laikantį ant kelių laišką, ir man pasidingojo, kad jis panašesnis į nuliūdusį, neigiamą atsakymą iš koledžo gavusį bernioką nei į laimės kūdikį, kuris ne tik įstojo į universitetą, bet ir sulaukė pasiūlymo dėl stipendijos.

Tiksliau būtų pasakyti, kad jis gavo neigiamą atsakymą iš paties gyvenimo. Nors laiškas iš Pitsburgo bylojo ką kita. Visgi man susidarė įspūdis, kad būtent taip Nedas jautėsi. Neįsivaizduoju, kodėl retsykiais ponios Laimės šypsena prislegia labiau negu nesėkmės, bet guldau galvą, jog tai tiesa. Nepamirškite, jam tebuvo aštuoniolika metų, Hamleto amžius, jei toks kada nors egzistavo.

Kelintą kartą įsistebeilijau į B angarą svarstydamas, kas gi jame tūno. Niekas iš mūsų šito nežinojo.

Kitą rytą paskambinau pulkininkui Tygui į Batlerį, mūsų regioninį štabą. Išaiškinau padėtį ir luktelėjau, kol *jis* susisieks su viršūnėlėmis, įsikūrusiomis Skrentone. Ilgai laukti nereikėjo. Netrukus Tygas pranešė man geras naujienas. Tada kreipiausi į Širlę. Paprasčiau kalbant, atlikau formalumą: ji mėgo tėvą, o sūnų tiesiog dievino.

Kai Nedas po pamokų atėjo į nuovadą, paklausiau, ar jis nenorėtų praleisti vasaros mokydamasis dispečerio darbo ir gaudamas už tai atlyginimą, užuot klausęsis, kaip poilsio organizavimo skyriuje dejuoja Tomas Maklaflanas. Vieną sekundę jis nustėro... praktiškai suakmenėjo. Paskui vaikino veide pražydo šypsena, nuo vienos ausies iki kitos. Jau maniau, kad jis puls man ant kaklo. Tikriausiai taip ir būtų padaręs, jeigu vakar būčiau jį apglėbęs. Susitvardęs Nedas pakratė kumščius prie savo veido ir sustūgo: "*O ta-aip*!"

- Širlė sutiko tapti tavo mokytoja, iš Batlerio gavai oficialų palaiminimą. Kastuvu mojuoti, kaip pas Maklaflaną, tau neprireiks, bet...

Šįsyk jis nesusiturėjo ir linksmai gagendamas mane apkabino. Tenka pripažinti, kad pojūtis malonus. Galėčiau prie to priprasti.

Apsigręžęs jaunuolis išvydo Širlę, stovinčią tarp dviejų patrulių:

Hadžio Rojerio ir Džordžo Stankovskio. Su pilkomis uniformomis jie atrodė rimti lyg numirėliai. Užsimaukšlinę šalmus Džordžas su Hadžiu panėšėjo į devynių pėdų ūgio milžinus.

- Jūs neprieštaraujate? - paklausė Nedas Širlės. - Tikrai?

- Išmokysiu tave visko, ką pati žinau.

- O ką jis veiks po pirmos savaitės? - pasiteiravo Hadis.

Širlė stuktelėjo jam alkūne į pašonę tiesiai virš "Beretos" rankenos. Hadis teatrališkai aiktelėjo ir susvyravo.

- Aš tau šį tą turiu, vaiki, - tyliai prabilo Džordžas, apdovanodamas Nedą pačiu rūsčiausiu "jūs viršijote greitį ligoninės zonoje" žvilgsniu. Vieną ranką jis laikė už nugaros.

- Ką? - nepaisant džiūgavimo, Nedas mažumėlę sunerimo. Už trijulės susirinko kiti patruliai.

- Nedrįsk niekada *to* pamesti, - pridūrė Hadis, taip pat labai tyliai ir rimtai.

- Nesuprantu, apie ką jūs kalbate? - vyrukas dar labiau sudirgo.

Iš užnugario išnirusioje Džordžo rankoje subolavo dėžutė, kurią jis atidavė vaikinui. Nedas dirstelėjo į ją, nukreipė akis į patrulius, tada pakėlė dangtelį. Viduje gulėjo didžiulė plastikinė žvaigždė su užrašu: ŠERIFO PADĖJĖJAS.

- Sveikas atvykęs į D patrulinį dalinį, Nedai, - pareiškė Džorždas. Neįstengęs išlaikyti rimtos fizionomijos jis nusikvatojo, ir veikiai visi ėmė krizenti, grūsdamiesi artyn, kad paspaustų Nedui ranką.

- Tai bent pokštas, vyručiai, - sustenėjo berniokas, - tuoj sprogsiu iš juoko. - Nors veide švytėjo šypsena, man pasirodė, kad jis vos tramdo ašaras. Išoriškai Nedas neišsidavė susigraudinęs, bet jo akys truputį sudrėko. Regis, Širlė Pasternak irgi tai pastebėjo. Kai vaikinas atsiprašė mūsų sakydamas, jog turi užsukti į tualetą, aš supratau: jis nori atgauti savitvardą arba žnybtelėti sau, kad patikrintų, ar nesapnuoja. Nenustebčiau, jei abi prielaidos būtų teisingos. Retsykiais, kai viskas ritasi velniop, mes sulaukiame daugiau pagalbos, nei tikimės. Bet kartais jos vis vien nepakanka.

Su Nedu praleista vasara ilgam įstrigo atmintin. Vaikinuką mėgo visi, o jam pačiam patiko darbuotis nuovadoje. Ypač džiaugėsi valandomis, praleistomis su Širle dispečerinėje. Kurį laiką kalė kodus, dažniausiai mokėsi, kaip teisingai reaguoti į iškvietimus ir vienu metu atsakyti į kelis skambučius. Sparčiai sukaupęs patirties, jis žaibiškai pateikdavo informaciją keliuose budintiems patruliams, bėgiodavo pirš-

tais per klaviatūrą lyg pianistas, esant reikalui, užmegzdavo ryšį su kitais patruliniais daliniais, kaip kad buvo po nuožmių audrų, birželio pabaigoje šėliojusių vakarų Pensilvanijoje. Ačiū Dievui, mūsų neužgriuvo tornadas, tik vėtros, kruša ir žaibai.

Ant panikos slenksčio Nedas svyravo vos vieną kartą, praėjus kelioms dienos nuo uragano, kai vienas vyrukas, stojęs priešais Statlerio apygardos teisėją, susipyko su sveiku protu ir pradėjo blaškytis po salę, plėšdamas nuo savęs drabužius bei klykaudamas apie Jėzų Penį. Būtent taip pamišėlis rėkė. Aš netgi išsaugojau ataskaitą. Su ryšių centru iš karto susisiekė keturi patruliai. Pora iš jų stebėjo spektaklį savo akimis, kiti du skuodė į pagalbą. Kol Nedas laužė galvą, kaip susidoroti su šia problema, ryšį užmezgė patrulis iš Batlerio, kuris pranešė, jog 99-ajame kelyje visu greičiu persekioja mašiną... *trakšt*. Ryšys nutrūko. Nedas pamanė, kad policijos visureigis apsivertė nušvilpęs į šalikelę, ir nesuklydo (vairuotojas, neseniai gavęs policininko ženklelį, liko sveikas gyvas, tačiau gaudynės užsibaigė ir įtariamasis be vargo paspruko). Vaikinas riksmu iškvietė Širlę, o pats ėmė trauktis nuo kompiuterio, telefonų, mikrofonų, tarytum šie ūmai būtų įkaitę iki raudonumo. Širlė skubiai perėmė vadžias į savo rankas, bet prieš įsitaisydama laisvame krėsle spėjo paplekšnoti Nedo pečius ir pakštelėti jam į skruostą. Niekas nežuvo, netgi nesusižeidė, o ponuliui Jėzui Peniui teko keliauti tirtis psichinę būklę į Statlerio ligoninę. Tai buvo vienintelis sykis, kai Nedas sutriko, tačiau jis greitai atsigavo ir pasimokė iš savo klaidų.

Po teisybei, jo pažanga darė įspūdį.

Širlė mielai įsijautė į mokytojos vaidmenį. Nieko nuostabaus, turint galvoje, kad ji rizikavo darbu rūpindamasi vyruko apmokymu be oficialaus leidimo. Ji žinojo, kaip ir mes visi, jog Nedas nesiruošia siekti karjeros policijos struktūrose - tokių užuominų iš jo lūpų niekas negirdėjo, - tačiau Širlė nesuko sau dėl to galvos. Šiaip ar taip, aš mačiau, kad vaikiną uždegė mūsų darbo ritmas, įtampa, nuolatinis spaudimas. Vienos klaidos jis neišvengė, bet tai tik į gera. Nedas galutinai įsisąmonino, jog darbas - ne kompiuterinis žaidimas. Savo elektroninėje lentoje jis judino tikrus žmones. Jei Pitsburgo universitete nepatiks arba nesiseks mokslai, tuomet... kas žino? Jau dabar savo įgūdžiais jis pranoko Metą Babickį, Širlės pirmtaką.

Liepos pradžioje (jei neapsirinku, praėjus maždaug metams po savo tėvo mirties) vaikis užsuko pas mane, norėdamas pateikti kelis

klausimus apie B angarą. Išgirdęs beldimą į duris, kurias beveik visada palieku pradarytas, pakėliau galvą ir išvydau Nedą, dėvintį berankovius marškinėlius, nutrintus džinsus, į abi užpakalines kišenes susikišusį po skudurėlį. Akimoju susigaudžiau, kas jam parūpo. Galbūt užuominą pamėtėjo skudurai, o gal vaikino žvilgsnis.

- Man rodės, jog tau laisvadienis, Nedai.

- Na, taip. - Jis patraukė pečiais. - Turėjau užbaigti vieną darbelį. Ir... hmm... kai išeisite parūkyti, norėčiau jūsų šio to paklausti.

- Kam atidėlioti? - aš atsistojau.

- Jūs tikrai neužsiėmęs?

- Tikrai, - sumelavau. - Eime.

Ankstyva popietė niekuo nesiskyrė nuo kitų įprastų vidurvasario dienų: danguje plaukė debesys, nuo karščio ir drėgmės padūmavo horizontas, ir mūsų pasaulio dalis, dažniausiai tokia erdvi bei ryški, atrodė susitraukusi ir blausi nelyginant sena išblukusi nuotrauka. Iš vakarų pusės atsklido duslūs perkūno garsai. Dar nesutemus tikriausiai pratrūks pliaupti - nuo birželio vidurio audros atslinkdavo į mūsų apylinkes nerečiau kaip tris kartus per savaitę, - bet kol kas tvyrojo karštis ir drėgmė, nuo kurios pažliugdavai prakaitu, kai tik pasitraukdavai iš oro kondicionieriaus veikimo zonos.

Priešais B angaro duris kėpsojo du guminiai kibirai, vienas su pamuilėmis, kitas su švariu vandeniu. Iš pirmojo kyšojo grandyklės kotas. Kerčio sūnus mėgo tvarką. Mudviem su vaikinu einant pro šalį, ant rūkalių suoliuko įsitaisęs Filas Kendeltonas apdovanojo mane supratingu žvilgsniu.

- Aš ploviau nuovados langus, - aiškino Nedas. - Vėliau patraukiau išpilti vandenį į tą sąvartyną. - Jis pamojo į aikštelę, skiriančią B ir C angarus, kur piktžolėse rūdijo buldozerių ašmenys ir mėtėsi kelios senos traktoriaus padangos. - Bet iš pradžių nutariau apvalyti pašiūres. C garažo langai buvo purvini, o B garažo - ganėtinai švarūs.

Tai manęs nenustebino. Pro mažuosius B angaro langelius žvalgėsi dvi (ar net trys) patrulių kartos, pradedant Džekiu O'Hara ir baigiant Edžiu Džeikubua. Pamenu, kaip vyručiai būriuodavosi šalia tų dvivėrių durų lyg maži berniukai, apsilankę parodoje, negalintys atplėšti akių nuo kokio nors baisaus eksponato. Širlė taip pat ten stypsodavo, sekdama savo pirmtako Meto Babickio pėdsakais, norėdama pamatyti gyvą krokodilą, žvilgančias šio iltis.

Kartą Nedo tėtis įsidrąsino įžengti vidun apsijuosęs virve. Man irgi teko užsukti į garažą. Kaip ir Hadžiui, be abejo, arba Toniui Skūndistui, mūsų senajam seržantui. Tuo metu, kai Nedas oficialiai pradėjo plušėti nuovadoje, Tonis (jo pavardė, tariama vietinių lūpomis, skambėdavo kaip "Skuondystas") jau ketverius metus tūnojo įstaigoje, kur senelius prižiūrėdavo lyg vaikus. B angare lankėsi dauguma iš mūsų. Ne todėl, kad norėjome - kartkartėmis tiesiog privalėdavome. Tonis Skūndistas drauge su Kerčiu Vilkoksu tapo "Rodmasterio" žinovais. Būtent Nedo tėvas pakabino viduje termometrą su didžiuliais, iš išorės matomais, skaitmenimis. Bandant juos įžiūrėti, reikėdavo prispausti kaktą prie vieno iš langų, kurie buvo įmontuoti fasade penkių su puse pėdų aukštyje, ir priglausti delnus prie abiejų smilkinių, kad neakintų saulės šviesa. Iki Kerčio sūnaus pasirodymo niekas kitaip langų nevalydavo - užtekdavo kaktų, kuriomis trindavome stiklus mėgindami įžvelgti gyvą krokodilą. Arba, tiksliau kalbant, miglotus aštuonių cilindrų "Biuiką" primenančio objekto kontūrus. Miglotus todėl, kad apklojome jį brezentu kaip negyvėlį drobule. Kartais uždangalas nuslysdavo. Ne mūsų pastangomis. Patikėkite manimi, po brezentu slypėjo ne lavonas.

- Pažiūrėkite! - Nedas panėšėjo į vietoje nenustygstantį berniuką. - Kokia šauni sena mašina. Geresnė net už mano tėčio "Belerą". Sprendžiant iš grotelių ir vėdinimo angų, tai "Biuikas". Berods, pagamintas šešto dešimtmečio viduryje.

Penkiasdešimt ketvirtaisiais, anot Tonio Skūndisto, Kerčio Vilkokso ir Enio Raferčio. *Maždaug* penkiasdešimt ketvirtaisiais. Iš arčiau pažvelgus supranti, jog tai ne 1954-ųjų modelis. Ne "Biuikas". Ir ne mašina. O kažkas kita, kaip sakydavome mano tolimos jaunystės laikais.

Tuo tarpu Nedas nepajėgė užsičiaupti, šaudydamas žodžius it iš kulkosvaidžio.

- Jis puikios būklės, netgi iš čia matosi. Viskas taip *keista*, Sendi! Dirstelėjau vidun ir pradžioje teišvydau tamsų kauburį, apklotą brezentu. Paskui ėmiau plauti langus... - tiesa, jis ištarė "ploti lengus", nes šioje pasaulio dalyje mes šnekame tokia tarme, jog net Milžino Erelio prekybos centras tampa "Milžynas Erielis". - ...ir išgirdau garsus. Kažin kas sušnarėjo, tada dunkstelėjo. Man bevalant langus, ant žemės nuslydo brezentas. Tarytum mašina būtų norėjusi, kad ją pamatyčiau. Argi ne keista?

- Tikrai, labai keista, - sutikau. Kakta palietęs stiklą (kaip šimtus

kartų anksčiau), delnus prispaudžiau prie smilkinių, nuslopindamas saulės atspindį. Taip, viduje stovintis objektas tikrai panėšėjo į seną, bet geros būklės "Biuiką". Akį traukiančios grotelės šiepėsi man nelyginant chromuoto krokodilo nasrai. Padangos su baltais pakraščiais. Išsišovę užpakaliniai sparnai - *ūūū, mažule*, pamenu, sakydavome, *tu pernelyg žavi, kad dardėtum į mokyklą*. B angaro prieblandoje automobilis atrodė juodas. Be iš tiesų jo korpusas švytėjo tamsiai mėlynu atspalviu.

"Biuiko" kompanija išties dažydavo 54-ųjų "Rodmasterius" tamsiai mėlynai - Skūndistas patikrino, - tačiau kitokio tipo dažais. Šitie gi atrodė *sluoksniuoti*, lyg būtų užtepti ant pedalinės mažo vaiko mašinėlės.

Tai žemės drebėjimų purtomas kraštas, nuskambėjo Kerčio Vilkokso balsas.

Aš atšokau nuo lango. Prieš metus žuvęs žmogus šnipštelėjo man tiesiai į ausį.

- Kas atsitiko? - paklausė Nedas. - Pamatėte vaiduoklį?

Išgirdau, vos nepataisiau. Laimei, spėjau laiku prikąsti liežuvį. Po sekundės atsakiau:

- Ne.

- Jūs tikras? Kodėl taip krūptelėjote?

- Nieko baisaus. Tiesiog šiurpas nukratė.

- Iš kur atsirado ta mašina? Kam ji priklauso?

Na, ir *klausimėlis*.

- Nežinau, - prisipažinau.

- Kodėl ji stovi tamsiame garaže? Jėzau, jeigu aš turėčiau tokią gražuolę - ir dar važiojančią! - niekuomet nelaikyčiau jos purvinoje pašiūrėje. - Staiga vyrukui šovė mintis. - Tai nusikaltėlio automobilis? Daiktinis įrodymas?

- Panašiai. Sulaikytas dėl vagystės. - Bent jau *mes* tarpusavyje taip kalbėjome. Ne itin sklandus paaiškinimas, bet, Kerčio žodžiais tariant, užtenka vienos vinies, kad būtų kur pakabinti kepurę.

- Kokios vagystės?

- Degalų už septynis dolerius. - Neprisiverčiau jam iškloti, kas pylė benziną.

- Už septynis *dolerius?* Tik tiek?

- Na... - nutęsiau, - užtenka vienos vinies, kad būtų kur pakabinti kepurę.

Jis pervėrė mane suglumusiu žvilgsniu, kurį atlaikiau tylėdamas.

- Ar galime įeiti vidun? - pasiteiravo vaikinas. - Apžiūrėti mašiną iš arčiau?

Vėl priglaudęs kaktą prie stiklo įsistebeilijau į termometrą, apvalų ir raminančiai gelsvą it mėnulio paviršius. Tonis Skūndistas nupirko jį "Tikroje kainoje", Statlerio parduotuvėje. Sumokėjo iš savo kišenės, užuot krapštęs grynus iš menko D patrulinio dalinio išlaidų fondo. Nedo tėvas pakabino jį po sija. Kaip kepurę ant vinies.

Nors lauke tvyrojo nemažiau kaip aštuoniasdešimt penkių* laipsnių temperatūra, o prastai vėdinamose daržinėse, žinia, oras dar labiau įkaista, raudonoji termometro strėlytė buvo sustingusi tarp dviejų penkiukių**.

- Vėliau, - atsakiau.

- Kodėl? - po pauzės pridūrė tarsi susiprotėjęs, kad jis pernelyg nekantrus, netgi įkyrus: - Kodėl negalima užsukti į angarą dabar?

- Todėl, kad dabar nesaugu.

Kelias sekundes Nedas gręžė mane akimis. Susidomėjimas išgaravo iš veido, ir aš vėl pamačiau tą patį berniuką, kurį regėjau tą dieną, kai jis parodė laišką iš Pitsburgo universiteto. Berniuką, sėdėjusį ant rūkalių suoliuko, braukusį nuo skruostų ašaras, troškusį sužinoti, kaip ir kiekvienas vaikas, kuris netenka mylimų artimųjų: kodėl taip atsitiko? Kodėl taip atsitiko man? Įvykius nulėmė kokia nors svari priežastis ar beprotiškos likimo ruletės ratas? Jei priežastis egzistuoja, ką man daryti? Jeigu ne, kaip man su tuo susitaikyti?

- Mašina susijusi su mano tėvu? - paklausė Nedas. - Ji priklausė tėvui?

Vyruko intuicija gąsdinanti. Ne, mašina nepriklausė Kerčiui Vilkoksui... argi tai įmanoma, jei B angare tūnantis objektas net nėra automobilis. Taip, ji *priklausė* Kerčiui Vilkoksui. Man... Hadžiui Rojeriui... Toniui Skūndistui... Eniui Raferčiui. Pirmiausia pastarajam. Šia prasme Eniui negalėjome prilygti. Ir *nenorėjome.* Nedui įdomu, kieno tas nelemtas "Biuikas"? Manau, teisingiausias atsakymas - Pensilvanijos valstijos policijos D patrulinio dalinio. Visų patrulių, buvusių ir esamų, kurie žinojo, ką laikome B angare. Visgi didžiumą garaže praleistų metų "Biuikas" labiausiai masino Tonį ir Kertį. Tiedu tapo pagrindiniais "Rodmasterio" tyrinėtojais bei žinovais.

---

*29,5°C.

**55°F, arba 12,8°C.

- Ne visai tavo tėvui. - Regis, prieš atsakydamas per ilgai dvejojau. - Bet jis žinojo apie “Biuiką”.

- Ką čia žinoti? O kaip mama?

- Mes slėpėme informaciją nuo kitų.

- Sakydamas “mes” turite galvoje patrulinį dalinį?

- Taip. Tokia padėtis išliks visam laikui. - Rankoje laikiau cigaretę. Nepamenu, kada ją prisidegiau. Numečiau nuorūką ant asfalto. Sumindžiau. - Tai mūsų reikalas. - Aš giliai įkvėpiau. - Jei nori išgirsti šią istoriją, aš tau papasakosiu. Dabar tu vienas iš mūsų... praktiškai esi įkinkytas į valstybinį darbą. - Taip mėgdavo sakyti Kertis - tokios smulkmenos visą laiką jį primindavo. - Galėsi net įeiti į garažą ir apžiūrėti mašiną.

- Kada?

- Kai pakils temperatūra.

- Nesuprantu. Kuo čia dėta temperatūra?

- Mano darbo laikas baigiasi trečią. - Pamojau ranka į suolelį. - Jei nelis, susitiksime čia. Jei pradės lašnoti, paplepėsime nuovadoje arba nuvažiuosime į “Pakelės” užkandinę. Galbūt belaukdamas praalksi. Tavo tėvas norėtų, kad tu žinotum.

Ar tikrai? Neįsivaizduoju. Tačiau instinktai ragino mane viską vaikinukui papasakoti. O gal balsas iš anapus? Religingu žmogumi savęs nepavadinčiau, bet tokiais dalykais tikiu. Prisiminiau, ką sakydavo senbuviai: smalsumas gali pražudyti, tačiau ši savybė - ne yda.

Mano patirtis byloja, jog žinojimas retai kada patenkina smalsumą. Vis dėlto man nesinorėjo, kad rugsėjį, Nedui išvykstant į Pitsburgą, jo žavinga šypsena tvyksčiotų veide tik protarpiais, tarytum iki galo neprisukta lemputė. Vaikinas turėjo teisę gauti atsakymus. Nenutuokiau, ar sugebėsiu juos pateikti, bet buvau tikras, kad pasistengsiu. Jaučiau, jog privalau pasistengti, nepaisydamas rizikos.

Tai žemės drebėjimų purtomas kraštas, pasakė man į ausį Kertis Vilkoksas, *tad būk atsargus.*

- Jus vėl nukratė šiurpas? - paklausė Nedas.

- Kažkas išties nukratė, - prisipažinau.

Lyti neprapliupo. Po trijų išėjęs laukan, pamačiau Arkį Arkanianą, maksinti ant rūkalių suoliuko, nuo kurio atsiveria vaizdas į mašinų stovėjimo aikštelę ir B angarą, traukiantį dūmą, su vaikiu aptarinėjantį “Piratų” galimybes beisbolo lygoje. Man pasirodžius, Arkis susiruošė dingti, bet aš paprašiau jo pasilikti.

- Supažindinsiu Nedą su "Biuiko" istorija, - tariau, kryptelėdamas galva garažo pusėn. - Jeigu jis nuspręs iškviesti vyrus baltais chalatais, nes D patrulinio dalinio seržantui atsisuko varžteliai, tu patvirtinsi mano žodžius. Galų gale pats dalyvavai tuose įvykiuose.

Arkio šypsena išgaravo. Pražilusias jo plaukų sruogas įniko taršyti karštas vėjelis.

- Ahr tai gehra mintis, sehržante?

- Smalsumas gali pražudyti, - atšoviau, - bet...

- ...bet ši savybė - ne yda, - užbaigė priėjusi Širlė. - Jei žinai saiką, kaip pasakytų patrulis Kertis Vilkoksas. - Neprieštarausite, jei prie jūsų prisijungsiu? Berniukai įsileis mane į savo klubą?

- Ant rūkalių suoliuko lyčių diskriminacija nepropaguojama, - atsakiau. - Prašom prisijungti.

Širlės pamaina irgi ką tik baigėsi. Jos vietą dispečerinėje užėmė Stefa Koluči.

Prisėdusi šalia Nedo, ji švelniai šyptelėjo vaikinui ir sužvejojo savo rankinėje pakelį "Parlament" cigarečių. Už lango du tūkstančiai antrieji, ir niekam ne paslaptis, jog nikotinas žudo, tačiau tai neatšaldė mumyse noro save naikinti. Nuostabu. O gal ir ne, žinant, kad mes gyvename pasaulyje, kuriame girtuoklių mašinos įsirėžia į vilkikus sutraiškydamos kelių policijos patrulius... kuriame į degalines retsykiais atvažiuoja fantazijų šalyje surinkti "Biuikai".

Dabar neverta apie tai galvoti, nusprendžiau. Reikia pradėti pasakojimą.

TUOMET

1979-aisiais 32-ojo ir Hambolto kelių sankryžoje tebeveikusi "Dženės" degalinė vos gyvavo, nes OPEC* pastangomis iš rinkos buvo išstumiama visa smulkmė. Tą dieną "Dženės" savininkas ir mechanikas Herbertas "Hju" Bosis išvažiavo į Lasburgą pas dantistą, neatlaikęs "Snikers" šokoladukų bei "RC kolos" poveikio. Ant garažo lango prilipdė lapelį su užrašu: MECHANIKO NĖRA. IŠVIKO GIDITI DANTIES. Pilti degalus liko Bredlis Roučas, vos įkopęs į trečią dešimtį nevykėlis, taip ir nesugebėjęs baigti vidurinės mokyklos. Po dvidešimt dvejų metų, per tą laiką išmaukęs tūkstančius alaus skardinių, šis vyrukas užmuš dar negimusio berniuko tėvą, įtrėkšdamas jį į krovininio sunkvežimio šoną, priversdamas suktis pa-

*Naftą eksportuojančių šalių organizacija.

lei bortą it volelį, nudrėksdamas kone visą odą. Keista, bet auka nusirideno į piktžoles bemaž nuoga, o kruvini drabužiai išsidrabstė ant plento. Visa tai įvyks po daugelio metų. Nūnai mes esame praeityje, stebuklingoje Tuomet šalyje.

Tą liepos dieną, maždaug dešimtą ryto, Bredas Roučas kiurksojo "Dženės" degalinės kontoroje ir užsikėlęs kojas ant stalo skaitė "Inside View". Ant viršelio puikavosi skraidanti lėkštė, grėsmingai pakibusi virš Baltųjų Rūmų.

Automobilio ratams pervažiavus oro žarną, gulinčią ant asfalto, garaže sutilindžiavo varpelis. Kilstelėjęs galvą Bredas pamatė, kaip prie antrosios iš dviejų kolonėlių, iš kurios buvo pumpuojamas aukščiausios kokybės benzinas, pažymėtas "HI TEST" ženklu, sustojo mašina, pratūnosianti B angaro prieblandoje daugiau nei porą dešimtmečių. Kerinčios išvaizdos, tamsiai žydras "Biuikas". Senas (su didžiulėmis chrominėmis grotelėmis ir vėdinimo angomis ant sparnų), tačiau idealios būklės. Dažai žvilgėjo, nuo priekinio stiklo ir chromuotų kėbulo juostų atsispindėjo saulės spinduliai. Nespėjus vairuotojui išlipti laukan, Bredas Roučas pajuto: kažkas čia negerai. Tik nenutuokė, kas būtent.

Vyrukas nusviedė ant stalo laikraštį (šefas nė už ką nebūtų leidęs jo paimti iš stalčiaus, tačiau smaližiaus įpročiai privertė Hju išlėkti pas dantistą), pašoko nuo kėdės tuo momentu, kai vairuotojas pravėrė dureles ir nuleido koją ant žemės.

Praėjusią naktį pliaupė lietus, ir keliai iki šiol nebuvo pradžiūvę (po velnių, kai kurios žemumos į vakarus nuo Statlerio *skendėjo* po vandeniu), tačiau aštuntą valandą ryto nušvito saulė, iki dešimtos pragiedrėjo, oras pastebimai sušilo. Vis dėlto iš mašinos išlindęs žmogus vilkėjo ilgą juodą paltą, jo akis dengė didžiulė juoda skrybėlė. "Atrodė kaip šnipas iš senų filmų", - maždaug po valandos tvirtino Bredas Eniui Raferčiui, pademonstruodamas savo aukštąjį poetinės fantazijos pilotažą. Apsiausto skvernai vilkosi per balas ir plaikstėsi vėjyje įkandin "Biuiko" vairuotojo, tam žirgliojant link degalinės kampo, už kurio buvo girdėti Redferno ošimas. Po vakarykščių liūčių upelis gerokai patvino.

Nutaręs, jog vyriškiui su juodu apsiaustu ir plačiakrašte juoda skrybėle prisireikė atlikti mažą arba didelį reikalą, Bredas šūktelėjo:

- Tualeto durys atidarytos, pone... kiek benzino jums pripilti?

- Pilną baką, - atsiliepė vairuotojas tokiu balsu, kuris Bredui Roučui nė trupučio nepatiko. Apklausiamas pareigūnų, vėliau aiškino, jog

žmogus kalbėjo taip, tarytum į burną būtų prisigrūdęs želatinos. Regis, Bredą išties buvo apėmusi poetiška nuotaika. Ją turbūt nulėmė Hju, prapuolęs visai dienai.

- Tepalą patikrinti? - pasiteiravo Bredlis. Tuo metu klientas jau spėjo nusigauti iki mažojo baltojo pastato kampo. Sprendžiant iš sparčios eisenos, vyrukui išties magėjo nusilengvinti.

Išgirdęs klausimą žmogus visgi sustojo ir pakreipė atgal galvą. Tiek, kad Bredas pamatytų išblyškusį, kone vaško spalvos, skruostą, tamsią mažne migdolo pavidalo akį be jokių baltymų ir juodų plaukų sruogą, susivijusią virš keistos formos ausies. Bredui į atmintį labiausiai įstrigo ausis, sukrėtusi jį iki širdies gelmių, nors vaikinas pats nesuprato, kodėl taip sudirgo. Jam netgi metaforos išseko. “Kažkokia aptirpusi. Lyg būtų degusi ugnyje”, - tepajėgė išspausti.

- Alyvos lygis normalus, - sušvokštė juodai apsirengęs vyriškis ir pranyko už kampo, paskutinį sykį švystelėjęs apsiausto skverną, panašų į šikšnosparnio sparną. Neskaitant bjauraus tembro, žmogus šnekėjo su akcentu, priminusiu Bredui Roučui senąją “Rokio ir Bulvinklio” televizijos laidą, kurioje Borisas Bodinofas aiškino Natašai: “Mes turyme pagauti briedį yr voverę”.

Bredas nupėdino prie “Biuiko”, žengdamas link kolonėlei artimesnio mašinos šono (vairuotojas pastatė automobilį netvarkingai, palikęs per daug erdvės tarp dešiniojo sparno ir betoninės salelės), delnu perbraukė chromuotą išlinkį ir glotnų dažų sluoksnį. Tokiu gestu išreiškė savo susižavėjimą. Bredlis neturėjo teisės liesti svetimos mašinos, tačiau pakilios nuotaikos jaunuoliui tai buvo nė motais. Palinkęs virš degalų bako dangtelio jis sustingo, nes nepastebėjo numerio ženklo. Nei šio laikiklio, nei angų, į kurias įsukami varžtai.

Pagaliau Bredlis susigaudė, kas jį sutrikdė, po varpelio skambtelėjimo pakėlus galvą ir pirmą sykį išvydus “Biuiką”. Ant priekinio lango nesimatė techninės apžiūros lipduko. Vaikinas nusprendė nesukti sau galvos dėl numerių ir lipduko. Už pažeidimus vairuotoją prigriebs vietiniai farai arba kelių patruliai iš D dalinio... gal ir neprigriebs. Kad ir kaip ten būtų, Bredo Roučo darbas - pumpuoti degalus.

Jis nuleido “HI TEST” benzino kolonėlės rankeną, idant atsuktų skaitiklį iki nulių, įkišo žarnos antgalį į kuro bako angą ir įjungė automatinį pumpavimo režimą. Kolonėlės viduje pradėjus žvangėti skambučiui, Bredas apėjo “Biuiką” ratu ir nusigavo iki vairuotojo durelių. Pakeliui dirsčiojo pro langus stebėdamasis, kodėl prabangios šešto

dešimtmečio mašinos interjeras atrodo taip neišvaizdžiai. Apžiūrėjo rudus apmušalus ir tokio paties atspalvio vidinę stogo dangą. Tuščios užpakalinės ir priekinės sėdynės. Ant grindų nebuvo nei popierėlių nuo gumos, nei žemėlapio ar sumaigyto cigarečių pakelio. Bredliui pasidingojo, jog vairas išraižytas iš medžio, tačiau neaišku, standartinis jis ar pagamintas pagal užsakymą. Atrodo prašmatniai. Tik kodėl vairas toks didelis? Tereikėtų prilipdyti spyglius, ir jis taptų panašus į šturvalą iš milijonieriaus jachtos. Norint įsitverti į vairą, tektų krūtinės plotyje išskėsti rankas. Akivaizdu, jog tai ne standartas. Bredo manymu, ilgoje kelionėje vairuotojas turėtų kaip reikiant nusikamuoti.

Juokingas pasirodė ir prietaisų skydelis, regis, išdrožtas iš riešutmedžio. Chrominės rankenėlės bei smulkūs įtaisai - šildytuvas, radijas, laikrodis - lyg ir normalūs... bent jau *įprastose* vietose. Žmogus juodais drabužiais netgi paliko užvedimo spynelėje raktą (*koks patiklus tipas,* toptelėjo mintis Bredui), visgi kažkas čia negerai. Tiktai kas?

Vaikinas įbedė akis į priekinį automobilio buferį, grožėdamasis pašaipiu chrominių grotelių vypsniu (tokios grotelės galėjo priklausyti tik “Biuikui”, ir niekam kitam), dar kartą įsitikino, jog ant stiklo nėra techninės apžiūros lipduko: nei iš Pensilvanijos, nei iš kur nors kitur. Tiksliau sakant, ant mašinos nebuvo visiškai jokių lipdukų. “Biuiko” savininkas aiškiai nepriklausė “Trigubos A”, “Briedžių”, “Liūtų” ar “Kivanių” organizacijoms, nerėmė Pitsburgo arba Pensilvanijos valstijos (bent jau nedemonstravo savo prieraišumo užsiklijavęs ant stiklo lipnias juostas su atitinkamais užrašais), automobilio nesergėjo “Mopar” ar senoji geroji “Rasti Džouns” apsaugos sistemos.

Vis dėlto “Biuikas” žavingas... šefas, ko gero, būtų pareiškęs, kad jam privalu kuo greičiau pildyti kuro bakus, o ne išvertus veizolus grožėtis atriedėjusiomis mašinomis.

“Biuikui” išmaukus pirmarūšio gėralo už septynis dolerius, automatinis pumpavimas išsijungė. Anais laikais, kai “HI TEST” benzino galonas kainuodavo septyniasdešimt centų, tai buvo nemažas degalų kiekis. Matyt, žmogus juodu apsiaustu išvairavo automobilį iš garažo nepripildęs kuro bako arba turėjo įveikti ilgą kelio atkarpą.

Bredlis padarė išvadą, jog antroji prielaida šūdo verta. Keliuose telkšojo balos, o mėlyno žvilgančio “Biuiko” kėbulo nebjaurojo nė menkiausia purvo dėmelė. Balti storų padangų šonai - irgi idealiai švarūs, vadinasi, plentu mašina negalėjo važiuoti.

Koks jam skirtumas? Svarbiausia atkreipti vairuotojo dėmesį į

trūkstamą techninės apžiūros lipduką. Gal taip užsidirbs arbatpinigių, kurių pakaks alaus skardinių pakuotei. Teisę pirkti alkoholį jis turėjo įgyti po šešių ar aštuonių mėnesių, bet jei labai norisi, visada įmanoma atrasti išeitį. O Bredlis Roučas jau tada garsėjo pomėgiu išgerti.

Jis sugrįžo į kontorą, atsisėdo ir čiupęs "Inside View" ėmė laukti vyruko su juodu paltu. Žinoma, šiltas apsiaustas visiškai netiko tokiai karštai dienelei, tačiau Bredas neabejojo žinąs atsakymą į šią mįslę. Tas žmogėnas - vienas iš MS, mažumėlę besiskiriančių nuo čionykščių. Iš sektos, kuri leidžia vairuoti mašiną. MS santrumpa Bredlis su draugais titulavo amišus. Ji reiškė: mėšlabraidžiai smirdžiai.

Po penkiolikos minučių baigęs skaityti NSO eksperto Ričardo T. Ramsfeldo (JAV armijos veterano) parašytą straipsnį "Mus *lankė* svečiai" ir vėpsoti į blondinę iš ketvirtojo puslapio, kuri žvejojo kalnų upelyje tevilkėdama kelnaites bei liemenėlę, Bredas suvokė, jog laukimas užsitęsė. Matyt, vyrukui taip susuko vidurius, kad jis triedė nesustodamas.

Prunkšdamas, įsivaizduodamas, kaip "Biuiko" vairuotojas kiurkso tamsoje (vienintelė lemputė perdegė prieš mėnesi, tačiau Hju ir Bredlis kažkodėl nesiteikė jos pakeisti), bezda po surūdijusiais vamzdžiais, pasikėlęs juodo apsiausto skvernus kartu su pelių išmatomis, Bredas vėl griebė savo laikraštį, atsivertė humoro skyrelį, prikausčiusį jo dėmesį dar dešimčiai minučių (kai kuriuos juokingesnius anekdotus skaitė po tris keturis kartus). Galų gale nutėškė laikraštį ant stalo ir pažvelgė į laikrodį, pakabintą virš durų. Lauke, šalia kolonėlės, saulės spinduliuose maudėsi "Biuikas Rodmasteris". Praėjo beveik pusvalandis nuo to momento, kai vairuotojas per petį sušuko: "Alyvos lygis normalus", - savo keistuoju balsu ir pradingo už pastato kampo, lydimas plevėsuojančių juodų palto skvernų. Ar jis *išties* MS? Ar kas nors iš jų *vairuoja* automobilius? Bredas taip nemanė. Visi MS dievagodavosi, jog prietaisus su varikliais padėjo išrasti šėtonas.

Na, gerai, tarkim, žmogus ne MS. Kad ir kas būtų "Biuiko" savininkas, kodėl gi jis negrįžta?

Tipo, sėdinčio ant apmusijusio klozeto, už dyzelinio kuro kolonėlės, vaizdas jau nebekėlė šypsenos. Sąmonės akimi Bredas išvydo žmogų įsimuturiavusį į apsiaustą, kurio skvernai šlavė purviną linoleumą, nusileidusį iki kulkšnių kelnes, nukorusį galvą taip, kad smakras įsirėmė į krūtinę, paslėpusį akis po plačiakrašte skrybėle (tokių kepurių amišai vis dėlto nenešiojo). Jis nejuda. *Nekvėpuoja.* Ir ne-

triedžia, nes jau padžiovė autus. Patyrė infarktą ar kažką panašaus. Visai įmanoma, žinant, jog bezdėdamas užvertė kanopas net prakeiktas rokenrolo karalius.

- Nia-a, - sušnibždėjo Bredlis Roučas, - tik ne tai... jis negalėjo... *nia-a*!

Jis čiupo "Inside View", pabandė perskaityti straipsnį apie mus stebinčias skraidančias lėkštes, bet nepajėgė paversti žodžių rišliomis mintimis. Nusviedęs šalin laikraštį pažiūrėjo pro duris. Saulėje žvilgantis "Biuikas" niekur nedingo.

Tačiau vairuotojo - nė padujų.

Prabėgo pusvalandis... ne, trisdešimt penkios minutės. Velniai žino, kas čia vyksta. Dar po penkių minučių vyrukas įniko nervingai plėšti nuo laikraščio siauras popieriaus juosteles ir mėtyti jas į šiukšlių dėžę, kur veikiai susikaupė konfeti kauburėlis.

- Šiknius, - urgztelėjo Bredas. Pašokęs nuo kėdės žengė per slenkstį laukan ir apėjo baltą kvadratinį, iš šlakinių blokelių sumūrytą pastatą, kuriame pradėjo darbuotis metęs vidurinę mokyklą. Tualetai buvo įrengti užnugaryje, iš rytų pusės. Bredlis niekaip neapsisprendė, kaip elgtis: griebti jautį už ragų ("Ei, ponuli, ar jūs gerai jaučiatės?") ar paversti viską juokais ("Ei, ponuli, gal jums kartais praverstų petarda?"). Kaip paaiškėjo vėliau, neprisireikė nė vienos iš paruoštų frazių.

Vyrų tualeto duris su klibančiu skląsčiu atšaudavo bet kuris stipresnis vėjo gūsis, nebent jas užsidarydavai iš vidaus, todėl Bredas ir Hju visada įkišdavo į staktos plyšį kartono gabalėlį, kuris neleisdavo atsiverti durims, kai ant unitazo niekas netupėdavo. Jei "Biuiko" vairuotojas nudrožė į tualetą, jis, ko gero, nusinešė kartono skiautę vidun ir padėjo ant kriauklės, prieš įsitaisydamas ant klozeto, arba paliko ją numestą lauke, ant betoninio laiptelio. Taip paprastai ir atsitikdavo, vėliau pasakojo Bredas Eniui Raferčiui; jam arba Hju nuolatos tekdavo grūsti kartoną į vietą, pasišalinus lankytojui, ir dažniausiai patiems nuleisti vandenį. Nutolus nuo namų, žmones kažkodėl apimdavo noras viską terlioti.

Bet šįsyk per pusę perlenkta kartono atraiža stirksojo staktos ertmėje tiesiai virš skląsčio, kur geriausiai atlikdavo savo funkcijas. Visgi Bredas atidarė duris, vikriai sugaudamas iškritusį kartono kaištį - po daugelio metų lygiai taip pat vikriai atidarinės alaus butelius į savo "Biuiko" durelių rankeną. Ankštoje kabinoje neišvydo nė gyvos dvasios. Širdyje nieko kito nesitikėjo. Nepastebėjo jokio ženklo, kad

juodai apsirengęs vyriškis būtų pasinaudojęs tualetu. Be to, į kontorą, kurioje Bredas skaitė laikraštį, nė karto neatsklido nuleidžiamo vandens garsai. Ant surūdijusios kriauklės nebuvo matyti nė menkiausio lašelio.

Bredliui Roučui toptelėjo į galvą, jog "Biuiko" savininkas apėjo degalinę užsimanęs pasigrožėti Redferno upelio vaizdu, ganėtinai patraukliu, kad praeivis panorėtų mestelėti į jį akį arba įamžinti senu "Kodak" fotoaparatu. Vandens srautas tekėjo šiaurinėje Statlerio Skardžių pusėje, tarp karklų, primenančių žalsvus undinės plaukus (tas vaikis, vietinis Dilanas Makjeitsas, išties turėjo poeto sielą). Tačiau vyriškis juodais rūbais nespigino akių į Redferno upę - už degalinės pastato Bredas tepamatė išdrabstytas, nebereikalingas automobilių dalis ir kelias antikvarines traktorių ašis, tysančias piktžolėse it surūdiję kaulai.

Patvinęs upokšnis burbuliavo iš visų spėkų ir putojo. Žinoma, laikinai - potvyniai užliedavo vakarinę Pensilvaniją pavasariais, - tačiau tą dieną paprastai mieguistas Redfernas virto riaumojančiu srautu.

Aukštai pakilęs vandens lygis privertė Bredlį Roučą apmąstyti gąsdinančią galimybę. Jis įvertino žvilgsniu statų šlaitą, besidriekiantį iki vandens. Žolė - drėgna ir slidi, ypač tokiam lengvabūdžiui, Biblijos tiesas marmaliuojančiam MS, kuris mūvi brangius batus su guminiais padais. Sulig kiekviena sekunde Bredo smegeninėje stiprėjo įsitikinimas, jog tai ne šiaip prielaida. Kaip kitaip paaiškinti uždarytą tuščią šikinyką, prie kolonėlės kėpsančią mašiną su pilnu kuro baku, užvedimo spynelėje likusį raktą? Senasis ponas Biuikas Rodmasteris užsuko už degalinės kampo, kad pažvelgtų į Redferną, kvailai rizikuodamas žengė ant drėgno šlaito, nes panoro iš arčiau apžiūrėti kliokiantį vandens srautą ir... čiau, braške, susitiksime kompote.

Bredlis atsargiai nusileido iki kranto, porą sykių slystelėjo, nepaisant to, kad mūvėjo "Džordžijos Džajent" sportbačius, bet nepargriuvo - praradęs pusiausvyrą vis spėdavo įsitverti kokio nors gelžgalio. Pakrantėje nepažįstamojo - nė ženklo. Tačiau už dviejų šimtų jardų pasroviui, tarp nuvirtusio beržo šakų, vandenyje kažkas juodavo. Galbūt pono Biuiko Rodmasterio apsiaustas.

- Ot šūdas, - burbtelėjo Bredas ir paknopstomis ėmė ropštis aukštyn, ketindamas iš kontoros paskambinti kelių patruliams, įsikūrusiems dviem myliomis arčiau "Dženės" degalinės nei čionykščių farų nuovada. Štai taip...

DABAR: *SENDIS*

- ...mes įsivėlėme į nelemtą reikalą, - paaiškinau. - Širlės pirmtakas Metas Babickis susisiekė su Eniu Raferčiu...

- Kodėl su Eniu, Nedai? - paklausė Širlė. - Atsakyk negalvodamas.

- APM, artimiausia patrulinė mašina. - Vaikinas atsiliepė iš karto, automatiškai, neatplėšdamas nuo manęs akių.

- Eniui buvo penkiasdešimt penkeri, ir jis nekantravo pasimėgauti pensijos dienomis, kurių taip ir nesulaukė.

- Mano tėvas važiavo Raferčio visureigyje, tiesa? Juk jiedu buvo partneriai.

- Taip, - patvirtinau.

Istoriją galėjau pratęsti nieko nedelsdamas, bet iš pradžių jam reikėjo suvirškinti pirmąją dalį. Tylėdamas leidau vaikinui susitaikyti su mintimi, kad Kertis Vilkoksas ir Bredas Roučas, jo tėvo žudikas, kitados bendravo akis į akį kaip du normalūs žmonės. Tegul berniokas įsivaizduoja, kaip Kertis klausosi parodymų, atsiversdamas užrašų knygelę, popieriuje žymėdamas laiko seką. Nedas jau žinojo, kokiomis procedūromis prasideda nauji tyrimai.

Man susidarė įspūdis, jog būtent pirmoji istorijos dalis labiausiai įstrigs vaikiui į atmintį, ir visiškai nesvarbu, kokias fantasmagoriškas smulkmenas jam teks išgirsti vėliau. Galvoje Nedas visą laiką regės žmogžudį ir jo auką, stovinčius vos už keturių minučių kelio pėstute nuo tos vietos, kur po dvidešimt dvejų metų juodu vėl suves likimas, šį kartą tam, kad vienas iš jų atimtų kitam gyvybę.

- Kiek jam buvo metų? - kone sukuždėjo Nedas. - Mano tėvui? Kiek jam buvo metų tą dieną, apie kurią jūs pasakojote?

Jis nesunkiai galėjo pats suskaičiuoti. Turbūt nesuklysiu pasakęs, kad gebėjimą atlikti elementarius aritmetikos veiksmus trumpam ištrynė sukrėtimas.

- Dvidešimt ketveri, - pratariau nedvejodamas. Jei metų pragyventa nedaug, juos skaičiuoti lengva. - Patruliu dirbo beveik metus. Tuomet galiojo tokios pačios taisyklės. Pora patrulių sėda į vieną visureigį tik nuo vienuolikos vakaro iki septynių ryto. Geltonsnapiams suteikiama išimtis. Tavo tėvas tebebuvo naujokas, todėl poroje su Eniu važinėdavo ir dienomis.

- Nedai, ar tu gerai jautiesi? - nuoširdžiai susirūpinusi pasiteiravo Širlė, nes vaikinukas išbalo kaip lavonas.

- Taip, mem. - Nedas pažiūrėjo į ją, Arkį ir Filą Kendeltoną nuostabos sklidinu ir kone kaltinančiu žvilgsniu. - Jūs viską žinojote?

- Žinojome, - patvirtino Arkis savo švelnia šiaurietiška tartimi, kuri man visada primindavo Lorensą Velką - "ihr viens, ihr du, štai, kokios šaunios Lenonų sesehrys, ahrgi jos nia meilutės?" - tai niekam nebuvo paslaptis. Tavo tėvas ihr Bhredlis Hroučas tuomet puikiai sutahrė. Netgi vėliau. Devintame dešimtmetyje Kehrčiui teko suimti jį thris ahr ketuhris kahrtus...

- Veikiau penkis ar šešis, - pataisė Filas. - Kažkodėl jis mėgo vairuoti nusilakęs per tavo tėvo pamainą. Sakau jums, buvo jį suėmęs mažiausiai penkis šešis kartus. Vieną sykį net nuvežė tą priekvaišą tiesiai į anoniminių alkoholikų susirinkimą, bet nieko gero nepešė.

- Devintajame dešimtmetyje tavo tėtis jau dihrbo pathruliu, - įsiterpė Arkis, - o Bhredas tapo užkietėjusiu alchašu. Išgėhrus jam patikdavo thrankytis savo "Biuiku" kaimo keliais. Daugumai gihrtuoklių patinka toks užsiėmimas. - Arkis atsiduso. - Žinant, jog vienas saugojo tvahrką, o kitas neatsispihrdavo pagundai jos pažeisti, nenuostabu, kad jiedu phrotahrpiais susiduhrdavo kaktomuša.

- Protarpiais, - apkerėto žmogaus balsu pakartojo Nedas. Tarytum laiko sąvoka būtų jam įgavusi naują reikšmę.

- Tavo tėtis palaikydavo su juo hryšį tiktai dahrbo hreikalais, jei, žinoma, neskaitytume nutikimo su "Biuiku". - Jis kryptelėjo galva B angaro linkme. - Toji mašina susiejo juodu lyg skalbinių vihrvė. Niekas iš jų atvihrai nesakė, jog "Biuiko" egzistavimas tuhrėtų išlikti paslaptyje. Abu suphrato tai be žodžių.

Sulinksėjusi Širlė paėmė Nedą už rankos. Vyrukas nesipriešino.

- Žmonės stengiasi nekreipti dėmesio į automobilį, - tarė ji, - kaip ir į kitus nesuvokiamus dalykus... bent jau kol sugeba.

- Kartais jų paprasčiausiai neįmanoma ignoruoti, - pridūrė Filas. - Mums tai paaiškėjo, kai... tegul pasakoja Sendis. - Visų žvilgsniai įsmigo į mane. Nedo akys žibėjo ryškiausiai.

Aš prisidegiau cigaretę ir pratęsiau pasakojimą.

TUOMET

Enis Rafertis rado žiūronus savo žvejybos reikmenų dėžėje, kurią visada vežiodavosi kartu, ir su Kerčiu Vilkoksu patraukė link Redfer-

no upelio. Nusileido į pakrantę dėl tos pačios priežasties, kuri privertė lokį perlipti kalnus: dėl noro pažiūrėti, ką galima iš ten pamatyti.

- Ką *man* daryti? - pasiteiravo Bredas nueinančių patrulių.

- Saugok mašiną ir sugalvok legendą, - atsiliepė Enis.

- *Legendą?* Kurių galų man ji reikalinga? - dirgliai paklausė Roučas. Enis su Kerčiu nutylėjo.

Pirmasis prabilo Enis, abiem patruliams pamažu slysčiojant piktžolėmis apaugusiu šlaitu.

- Tas automobilis kažkoks keistas. Netgi Bredlis Roučas tai suprato, nors jo makaulėje pilna košės vietoj smegenų.

Kertis sukinkavo galva, vyresniajam partneriui nespėjus užbaigti minties.

- Man jis primena piešimo knygelę, turėtą vaikystėje. Ten buvo paveikslėlis su užrašu: SURASKITE DEŠIMT NEATITIKIMŲ.

- O Dieve, tikrai! - Eniui patiko jaunuolis, ir jis neabejojo, jog Kertis, įgavęs daugiau patirties, taps geru patruliu.

Abu vyrai stabtelėjo ant upelio kranto. Enis čiupo žiūronus, kybančius jam po kaklu.

- Nėra tech. apžiūros lipduko. Nėra prakeiktų *registracijos numerių*. O vairas! Kerti, ar kada esi matęs tokį didelį vairą?

Kertis palingavo galva.

- Jokios radijo antenos, - pratęsė Enis, - ir jokio purvo ant sparnų. Argi įmanoma važiuoti 32-uoju keliu ir neišteplioti mašinos? Mes *patys* taškėmės per balas. Priekinį stiklą net dengia pluta.

- Neįsivaizduoju. Ar pastebėjai vėdinimo angas?

- Ką? Aišku. Visi seni “Biuikai” jas turi.

- Taip, bet šitos keistai išdėliotos. Keturios žioji iš keleivio pusės, ir tik trys - iš vairuotojo. Nejau manai, kad “Biuiko” kompanija būtų sukūrusi modelį su nelyginiu vėdinimo angų skaičiumi? Labai tuo abejoju.

Sumišęs Enis dirstelėjo į partnerį, prispaudė prie akių žiūronus ir nukreipė žvilgsnį pasroviui. Netrukus aptiko juodą vandenyje plūduriuojantį objektą, kurį išvydęs Bredas puolė prie telefono. Paryškino vaizdą.

- Kas ten? Apsiaustas? - Kertis delnu pridengė gerokai skvarbesnes nei Bredlio Roučo akis. - Nepanašu.

- Nepanašu, - sutiko Enis, nenuleisdamas žiūronų. - Berods, ten... šiukšlių maišas. Vienas iš juodų plastikinių šiukšlių maišų, kurie par-

davinėjami “Tikroje kainoje”. Nebent mane mausto akys. Pats žvilgtelėk.

Kertis paėmė žiūronus ir suprato, jog Enis neklydo. Tarp beržo šakų išties įstrigo juodas plastikinis šiukšlių maišas, po vakarykštės liūties tikriausiai nuplautas nuo vagonėlių parko, įrengto ant Skardžių. Tikrai ne juodas apsiaustas, ne plačiakraštė skrybėlė ir ne vyriškis su išblyškusiu veidu bei glotnia plaukų sruoga, susiraičiusia virš dirbtinės ausies. Patruliai būtų galėję suabejoti, ar toks žmogus *išvis* egzistavo - Eniui Raferčiui, nusivedusiam poną Roučą į degalinės kontorą, idant būtų galimą jį ramiai apklausti, nepraslydo pro akis ant stalo gulintis “Inside View” laikraštis, - tačiau jie asmeniškai regėjo “Biuiką”. Tas automobilis - nepaneigiamas faktas. Prakeikto kraštovaizdžio dalis, riogsanti prie kolonėlės. Tiesą sakant, kai degalinėje pasirodė apygardos vilkikas, privalėjęs nutempti paliktą mašiną, nei Enis Rafertis, nei Kertis Vilkoksas jau netikėjo, jog tai paprasčiausias “Biuikas”.

Tuo metu jie net nebežinojo, *ką* prieš save mato.

Vyresni, patyrę, farai linkę pasikliauti nuojauta. Šioji aplankė ir Enį, kai jis drauge su jaunuoju partneriu sugrįžo pas Bredą Roučą. Pastarasis mindžikavo šalia “Rodmasterio”, turinčio tris vėdinimo angas iš vieno šono, ir keturias - iš kito. Enio intuicija pakuždėjo, jog iki šiol regėtos keistenybės tėra ledkalnio viršūnė. Jei tai tiesa, kuo mažiau ponas Roučas pamatys dabar, tuo rečiau galės maskatuoti liežuviu vėliau. Štai kodėl Enis paprašė Kerčio likti prie automobilio ir nusivedė Bredlį į kontorą, nors pats netvėrė kailyje iš smalsumo. Iš degalinės iškvietė vilkiką, kad šis nuvežtų “Biuiką” į D patrulinį dalinį ir kuriam laikui pastatytų jį mašinų aikštelės kampe. Be to, reikėjo apklausti Bredlį, kol tas neužmiršo kokių nors svarbių smulkmenų. Enis vylėsi patyrinėti radinį automobilių aikštelėje laisvu nuo darbo metu.

- Matyt, mašiną kažkas truputį modifikavo, - tarstelėjo jis prieš palydėdamas Bredlį į kontorą. Tai neišsklaidė Kerčio abejonių. Modifikacijas galimas suprasti, bet šitai.... Pašalinti vieną vėdinimo angą ir taip išlyginti sparną, kad nesimatytų nė įbrėžimo? Pakeisti įprastą “Biuiko” vairą į jachtos šturvalą? Kam reikalingos tokios modifikacijos? - Apžiūrėk ją, kol sutvarkysiu visus reikalus, - paprašė Enis.

- Ar galiu patikrinti skaitiklį?

- Prašom. Tik neliesk vairo. Mums tikriausiai teks patikrinti pirštų

atspaudus. Ir vadovaukis sveiku protu. Nekišk nosies, kur nereikia.

Jiedu pagaliau nusigavo iki kolonėlių. Bredas Roučas guviai žvilgtelėjo į abu policininkus, pradžioje į vieną, kurį užmuš dvidešimt pirmajame amžiuje, tada į kitą, kuris pranyks be pėdsakų tą patį vakarą.

- Ką pasakysite? - paklausė Bredas. - Lavoną upėje radote? Jis paskendęs, ar ne?

- Nebent būtų įlindęs į šiukšlių maišą, įsipainiojusį tarp beržo šakų, - atsiliepė Enis.

Bredo veidas apniuko.

- Velnias. Vadinasi, ten šiukšlių maišas?

- Deja, taip. Manau, suaugusiam žmogui jis per ankštas. Patruli Vilkoksai? Šiam jaunuoliui klausimų turėsite?

Kadangi pačiam vis dar teko mokytis, o Eniui - atlikti mokytojo vaidmenį, Kertis pateikė kelis klausimus, idant įsitikintų, jog Bredlis nebuvo girtas arba išprotėjęs. Paskui linktelėjo Eniui, šis savo ruožtu patapšnojo Bredui per pečius, tarytum jiedu būtų seni bičiuliai.

- Eime į garažą, gerai? - pasiūlė. - Pripilsi man puodelį jūsų šlykščios kavos, ir mes viską aptarsime. - Jis nusivedė Bredą link durų. Draugiškai užmesta ranka pasirodė besanti tokia stipri, kad vyrukas neįstengė atsisukti. Tuo tarpu patrulis Rafertis neužsikimšo nė sekundei.

Taigi patrulis Vilkoksas praleido tris ketvirčius valandos apžiūrinėdamas “Biuiką”, kol atvažiavo vilkikas, spiginantis akis savo oranžiniu švyturėliu. Keturiasdešimt penkios minutės nėra itin daug laiko, bet jų pakako, kad Kertis visam gyvenimui taptų užkietėjusiu “Rodmasterio” tyrinėtoju. Ne veltui sakoma, jog tikroji meilė persmelkia it žaibo tvyksnis.

Eniui sėdus už vairo, patrulių visureigis nuriedėjo pavymui vilkiko ir “Biuiko”, kurio priekiniai ratai dunksojo ant pirmosios mašinos kėbulo, o užpakalinis buferis kone lietė asfaltą. Kertis, įsitaisęs keleivio sėdynėje, iš susijaudinimo taip muistėsi, kad priminė nusišlapinti trokštantį berniuką. Tarp jųdviejų traškėjo “Motorolos” gamybos policijos racija, galybę kartų nukentėjusi nuo kavos tirščių bei kolos purslų, tačiau veikianti lyg laikrodis. Dvidešimt trečiuoju kanalu burbuliavo Metas Babickis, besimainantis informacija su budinčiais patruliais, ir šis nesibaigiantis garso takelis buvo tapusi neatsiejama jų gyvenimų dalimi. Enis ir Kertis suklustų tik tuo atveju, jei dispečeris paminėtų kodinį jų numerį.

- Visų pirma variklis, - energingai malė liežuviu Kertis. - Ne, pirmiausia kapoto dangtis. Jo velkė įmontuota iš vairuotojo pusės ir nuspaudžiama, o ne pakeliama...

- Nieko panašaus nesu girdėjęs, - suniurnėjo Enis.

- Palauk, palauk, - nestygo vietoje jaunasis partneris. - Galiausiai radęs velkę, pakėliau kapotą... Variklis... o, žmogau, tas *variklis*...

Enis apdovanojo vyruką veido išraiška, bylojančia, kad jos savininkui šovė į galvą kraupi mintis, kuri atrodė velniškai tikėtina. Oranžinis švyturėlis, pulsuojantis ant vilkiko kabinos, užliejo jo veidą geltoniu.

- Tik nesakyk, kad variklio nėra. Tik nedrįsk tvirtinti, jog po kapotu pamatei radioaktyvų kristalą ar kokį kitą sumautą agregatą, kuris tiekia energiją prakeiktoms skraidančioms lėkštėms.

Kertis nusijuokė. Linksmai ir šiek tiek nervingai.

- Ne, ne, variklis yra, tačiau ne toks, koks turėtų būti. Iš abiejų cilindrų bloko šonų švyti didžiulės chrominės raidės - BIUIKAS 8, tarytum gamintojai būtų nuogąstavę, kad gali užmiršti pavadinimą. Žvakės - aštuonios, po keturias iš abiejų pusių, kaip ir pridera. Aštuoni cilindrai ir aštuonios žvakės, bet aš nepastebėjau nei paskirstytuvo, nei paskirstytuvo dangtelio. Generatoriaus ir alternatoriaus taip pat neradau.

- Baik juokauti!

- Eni, tegul mane žaibas nutrenkia, jei meluoju.

- Kur driekiasi žvakių laidai?

- Jie susiveja į kilpas ir vėl pranyksta cilindrų bloke.

- Nesąmonės.

- Kurgi ne! Bet tu paklausyk, Eni, paklausyk! - kitaip tariant, nepertraukinėk manęs ir leisk kalbėti. Kertis Vilkoksas spurdėjo keleivio sėdynėje, tačiau nė akimirkai neatitraukė akių nuo tempiamo “Biuiko”.

- Gerai, Kerti, aš klausau.

- Mašina turi radiatorių, bet jame, regis, tuščia. Jokio vandens, jokio tirpalo. Ventiliatoriaus diržo - taip pat nė ženklo. Ir tai suprantama, nes paties ventiliatoriaus irgi nėra.

- O kaipgi alyva?

- Karterį aptikau, kaip ir matuoklį, bet pastarasis visiškai sausas. Alyva nė nekvepia. “Delko” akumuliatorius prie nieko *neprijungtas*. Kabeliai kažkur išgaravę.

- Sprendžiant iš tavo pasakojimo, tas automobilis negali važiuoti, - pakomentavo Enis.

- Pats žinau. Iš spynelės ištraukiau raktą. Prie jo prikabinta įprasta grandinėlė. Medaliono su inicialais neradau.

- Kiti raktai?

- Jų nėra. O užvedimo raktas tėra paprasčiausia metalo plokštelė. Maždaug tokio ilgio. - Kertis praskėtė nykštį ir smilių per kelis colius.

- Tu šneki apie šabloną, kuriuo naudojasi raktų meistrai?

- Ne. Tai tik metalo juostelė.

- Užvesti variklį bandei?

Iki tol be paliovos tratėjęs Kertis sudvejojo.

- Nagi, - paragino Enis. - Aš tavo partneris, dėl Dievo meilės. Nesijaudink, neįkąsiu.

- Na, taip, bandžiau. Norėjau patikrinti, ar tas idiotiškas variklis veikia.

- Aišku, veikia. Kažkas juk atvairavo "Biuiką" į degalinę, tiesa?

- Taip teigia Roučas. Bet pamatęs, kas slypi po kapotu, pradėjau spėlioti, ar vaikino niekas neužhipnotizavo. Šiaip ar taip, raktas nesisuko. Tarsi degimo sistema būtų užblokuota.

- Kur padėjai raktą?

- Įkišau atgal į spynelę.

Enis linktelėjo.

- Gerai. Ar kabinos lemputė užsižiebė, kai atidarei dureles?

Kertis susimąstė.

- Taip, užsižiebė. Ir kodėl anksčiau apie tai nepagalvojau? Kaip ji gali šviesti, jei neveikia akumuliatorius?

- Galbūt ji prijungta prie atskirų baterijos elementų. - Enio balsas liudijo, kad jis pats netiki savo žodžiais. - Ką dar įdomaus aptikai?

- Geriausią dalį palikau desertui, - atsakė Kertis. - Viduje man reikėjo šį tą paliesti, bet aš naudojausi nosinaite ir puikiai pamenu, prie ko kišau pirštus, todėl nerauk man kiaušų.

Enis nudelbė partnerį nedviprasmišku žvilgsniu tarsi sakydamas: jei prireiks nurauti tau kiaušinius, taip ir padarysiu.

- Skydelio prietaisai netikri. Radijo ir šildiklio rankenėlės nesisuka. Svirtis, kurią nuleidus atšyla galinis langas, nejuda, lyg būtų įmūryta į betoną.

Enis nuvairavo visureigį įkandin vilkiko, pasukusio į keliuką, kuris vedė link D patrulinio dalinio mašinų aikštelės.

- Dar kas nors?

- Naujienų *sušiktai* daug. - Enis nustebo, nes Kertis nepriklausė

keikūnų gretoms. - Matei tą masyvų vairą? Man rodos, tai irgi klastotė. Aš jį pakrutinau - tik delnais, nesikarščiuok, - ir vairas mažumėlę pajudėjo į dešinę ir į kairę. Galbūt jis taip pat užblokuotas kaip degimo sistema, bet...

- Bet tu taip nemanai.

- Teisingai, nemanau.

Vilkikas sustojo priešais B angarą. Suzvimbus hidrauliniam keltuvui, priekiniai "Biuiko" ratai nusileido ant žemės. Vairuotojas Džonis Parkeris, kaip visada įsikandęs rūkstančią "Pall Mall" cigaretę, išvirto iš kabinos, kad atkabintų kablį. Tuo metu Enis ir Kertis spoksojo vienas į kitą D-19 visureigyje.

- Ką, po paraliais, mes čia pristatėme? - galų gale prabilo Enis. - Automobilį, kuris negalėjo važiuoti ir išsukti iš 32-ojo plento į "Džeinės" degalinę. Be numerių. Be tech. apžiūros lipduko... - jam topteIėjo mintis. - Ar tu ieškojai registracijos dokumentų?

- Virš vairo jų nėra, - atsakė Kertis nekantraudamas išlįsti laukan. Jaunimui visada stinga kantrybės. - Dėklėje irgi nieko neradau, nes ji neegzistuoja. Rankenėlę ir dureles aptikau, bet jos dekoratyvinės kaip visas prietaisų skydelis. O pats skydelis tėra maketas, išraižytas iš medžio. Nieko panašaus šešto dešimtmečio mašinose - bent jau amerikietiškose - nebuvo montuojama.

Išlipę iš patrulinio visureigio jiedu įsistebeilijo į užpakalinę "Biuiko" dalį.

- Bagažinė? - ūmai paklausė Enis. - Ar *ji* atsidaro?

- Taip. Ji neužrakinta. Spūsteli mygtuką, ir dangtis pašoka aukštyn kaip bet kurioje kitoje mašinoje. Nors iš ten sklinda bjaurus kvapas.

- Koks kvapas?

- Lyg iš pelkės.

- Radai lavoną?

- Ne, ten tuščia.

- Nėra net atsarginės padangos? Domkrato?

Kertis papurtė galvą. Prie jų priėjęs Džonis Parkeris nusimovė darbines pirštines.

- Daugiau pagalbos nereikės, vyručiai?

Abu patruliai vieningai pakratė galvas.

Džonis apsigręžė ketindamas traukti savo keliu ir vėl sustojo.

- Ką, po velnių, visa tai reiškia? Kažkas užsimanė papokštauti?

- Nežinome, - atsakė Enis.

- Ką gi, jei sužinosite, praneškite. Smalsumas gali pražudyti, tačiau ši savybė - ne yda. Suprantate, ką turiu galvoje?

- Be abejo, - linktelėjo Kertis. D patruliniame dalinyje smalsumas tapo gyvenimo principu, nes šį priežodį tekdavo taikyti kasdienėje darbo rutinoje.

Abu farai palydėjo žvilgsniu senąjį vilkiko vairuotoją.

- Gal nori iškloti dar kokias smulkmenas, kol nesikreipėme į seržantą Skūndistą? - paklausė Enis.

- Aha, - atsiliepė Kertis. - Tai žemės drebėjimų purtomas kraštas.

- Žemės drebėjimų purtomas kraštas? Kokia čia velniava?

Kertis prašneko apie programą, prieš savaitę matytą per Pitsburgo televizijos kanalą. Jam bekalbant, aplinkui susirinko būrelis klausytojų: Filas Kendeltonas, Arkis Arkanianas, Sendis Dibornas ir pats seržantas Skūndistas.

Laidos autoriai pasakojo apie žemės drebėjimų pranašavimą. Mokslininkai iki šiol nepajėgė sukurti patikimo prognozių metodo, tačiau didžiuma jų dalis manė, jog, bėgant laikui, šią problemą neabejotinai pavyks išspręsti dėka egzistuojančių pranašiškų ženklų. Būsimus drebėjimus jautė gyvūnai, neretai ir žmonės. Šunys sunerimdavo ir imdavo skalyti prašydami, kad juos išleistų laukan. Galvijai blaškydavosi garduose arba versdavo ganyklų tvoras. Kartais narvuose tupinčios vištos taip plasnodavo sparnais, kad juos susilaužydavo. Kai kurie žmonės teigdavo, neva, likus penkiolikai ar dvidešimčiai minučių iki galingo požeminio smūgio, jie išgirsdavo šaižų gaudimą (kaip žinia, gyvūnų klausa netgi geresnė). Be to, atvėsdavo oras. Dauguma fiziškai užfiksuodavo temperatūros pokyčius, ir jų parodymus retsykiais patvirtindavo objektyvūs meteorologiniai duomenys.

- Mėgini mums muilinti akis? - paklausė Tonis Skūndistas.

Ne, Kertis nemėgino. Likus dviem valandoms iki didžiojo 1906--ųjų drebėjimo, San Franciske temperatūra nukrito septyniais laipsniais* - tai užregistruotas faktas. Nors kitos klimatinės sąlygos nepakito.

- Nuostabu, - tarė Enis. - Bet kuo čia dėtas "Biuikas"?

Į klausytojų ratą įsiliejo dar daugiau patrulių. Kertis nužvelgė vyrus žinodamas, jog artimiausius šešis mėnesius negalės atsikratyti seismologo pravardės, tačiau nekreipdamas į tai nė menkiausio dėmesio. Kol degalinėje Enis traukė iš Bredlio Roučo atsakymus, jis pats sėdo už perdėm didelio vairo neužmiršdamas, kad šį galima lies-

*Pagal Farenheitą.

ti tiktai delnais. Kabinoje išgirdo aukštą gaudimą. Tiksliau, *pajuto*.

- Tas šaižus, pastovus garsas atsklido iš niekur. Jaučiau, kaip vibruoja mano dantų plombos. Jei dūzgesys būtų buvęs stipresnis, esu tikras, kad mano kišenėje būtų sužvangėjusi smulkmė. Per fizikos pamoką lyg ir teko mokytis apie tokį reiškinį, bet jo pavadinimas visiškai iškrito man iš galvos.

- Tai rezonansas, - paaiškino Tonis. - Kai du objektai pradeda vibruoti vienu metu tarsi kamertonai arba vyno taurės.

Kertis linktelėjo.

- Aha, rezonansas. Nežinau, iš kur atsirado tas ūžesys, bet jis buvo labai stiprus. Regis, gręžė mano pakaušį. Tikriausiai esate girdėję kažką panašaus stovėdami ant Skardžių po aukštos įtampos laidais. Galbūt mano žodžiai nuskambės beprotiškai, tačiau kurį laiką atrodė, tarsi gaudimas bando *kalbėti*.

- Sykį ant Skahrdžių, po tais laidais, pamylėjau mehrgaitę, - svajingai sumurmėjo Arkis, labiau nei bet kada primindamas Lorensą Velką. - Labai rhezonansiškai išėjo. Zvankt, zvankt, zvankt.

- Galėsi aprašyti tai savo memuaruose, - nutraukė jį Tonis. - Tęsk, Kerti.

- Pradžioje pamaniau, kad garsas sklinda iš radijo imtuvo. Kažkas panašaus pasigirsta vakuuminiame vamzdelyje, kai klausaisi muzikos iš tolimos radijo stoties. Paėmiau nosinę norėdamas išjungti imtuvą. Būtent tada supratau, jog mygtukai netikri. Tas radijas toks pat tikras, kaip... na, kaip Filas Kendeltonas - kelių patrulis.

- Labai šmaikštu, vaiki, - urgztelėjo Filas. - Visai neblogai, kaip geltonsnapiui.

- Užsičiaupkite, - liepė Tonis. - Tęsk, Kerti, ir be juokų.

- Taip, sere. Kol spūsčiojau imtuvo mygtukus, pajutau, kad kabinoje nukrito temperatūra. Automobilis stovėjo saulės atokaitoje, tačiau viduje buvo vėsu. Net šiek tiek drėgna. Štai tada prisiminiau TV laidą apie žemės drebėjimus. - Kertis lėtai palingavo galva. - Instinktyviai pajutau, jog privalau kuo skubiau nešdintis laukan. Gaudimas prityko, bet viduje pasidarė šalta kaip ledainėje.

Tonis Skūndistas, tuometinis D patrulinio dalinio seržantas, priėjo prie "Biuiko". Kėbulo nelietė, tiesiog pasilenkė ir žvilgtelėjo pro langą. Bemaž visą minutę stypsojo šalia tamsiai žydros mašinos, sunėręs už nugaros rankas. Už jo stovėjo Enis. Likusieji patruliai spietėsi šalia Kerčio lūkuriuodami, kol Tonis baigs apžiūrą. Nuo tų laikų, kai vyrai pirmą kartą pasidabino pilka Pensilvanijos tvarkos sergėtojų

uniforma, jie neturėjo geresnio vadovo - ryžtingo, drąsaus, sąžiningo ir gudraus, esant reikalui. Ištarnavęs iki seržanto laipsnio, patrulis susidurdavo su politika. Kiekvieną mėnesį turėdavo keliauti į štabą ir dalyvauti posėdžiuose. Ramybės neduodavo skambučiai iš Skrentono. Žinoma, tai ne karjeros laiptų viršūnė, tačiau Tonis irgi privalėdavo įsivelti į biurokratinius žaidimus. Su šia užduotimi jis susidorodavo taip gerai, kad pajėgdavo apsaugoti savo kėdę nuo netikėtų krestelėjimų, tačiau tiek seržantas, tiek paprasti patruliai žinojo, jog aukščiau jis nepakils. Ir nenorės pakilti, nes Toniui labiausiai rūpėjo jo vyrai... vyrai ir moteris po to, kai Metą Babickį pakeitė Širlė. Kitaip tariant, jo dalinys. D patrulinis dalinys. Beje, savo dėmesį seržantas parodydavo ne žodžiais, o darbais.

Pagaliau jis atsitraukė nuo mašinos, nusiėmęs kepurę persibraukė delnu trumpai kirptus plaukus, vėl ją užsidėjo, pagal vasarą galiojančias taisykles nuleisdamas dirželį už pakaušio. Žiemą dirželis pakibdavo po smakru. Tokia buvo tradicija. Kaip ir kiekvienoje ilgą laiką egzistuojančioje organizacijoje, Pensilvanijos valstijos policijoje netrūko tradicijų. Iki 1962-ųjų, pavyzdžiui, patrulis turėdavo kreiptis į seržantą, prašydamas leidimo tuoktis (tuo tarpu seržantai pasinaudodavo savo galia, kad išrūkytų naujokus, kurie, jų nuomone, netiko šiam darbui).

- Jokio gaudimo negirdėjau, - pareiškė Tonis. - Viduje tvyro normali temperatūra. Gal truputį vėsiau nei lauke, bet... - jis gūžtelėjo pečiais.

Kertis skaisčiai paraudo.

- Seržante, prisiekiu...

- Tavo žodžiais aš neabejoju. Tu tvirtini girdėjęs gaudimą, kurį išgauna kamertonas, ir aš tavimi tikiu. Iš kur, sakei, atsklido tas ūžesys? Iš variklio?

Kertis palingavo galva.

- Iš bagažinės?

Dar vienas krestelėjimas.

- Iš po dugno?

Purtydamas galvą trečią sykį Kertis nusidažė purpuriniu raudoniu.

- Iš kurgi?

- Iš oro, - nenoriai atsakė Kertis. - Žinau, jog tai skamba kvailai, bet... iš oro. - Jis apsidairė tarytum laukdamas, kol patruliai prapliups kvatoti. Niekas nesijuokė.

Tuo momentu prie kompanijos prisijungė Orvilis Garetas, ką tik grįžęs iš naujai tiesiamo kelio netoli apygardos ribų, kur praėjusią nak-

tį kažkas nušvilpė keletą sunkiųjų statybinių įrengimų. Jam pavymui tipeno ponas Dilonas, D patrulinio dalinio talismanas. Vokiečių aviganis, turintis šiek tiek kolio veislės kraujo. Mes laikėme jį nuovadoje nuo tų laikų, kai Orvilis ir Hadis Rojeris rado šunytį, besikepurnėjantį sekliame apleistos fermos šulinyje, prie pat Lentpjūvės kelio. Šuo galėjo įkristi į šulinį netyčia, tačiau mes labiau linkome prie minties, kad jį ten įmetė.

Ponas Dilonas nebuvo tikras policijos šuo - bet tik todėl, kad niekas neužsiėmė jo apmokymu. Proto jam pakako. Dantų taip pat. Jei blogiukas pakeldavo balsą ir imdavo grūmoti patruliui pirštu Pono Di akivaizdoje, jis rizikuodavo praleisti likusias gyvenimo dienas krapštydamas nosį pieštuko galu.

- Ką veikiate, vyručiai? - paklausė Orvilis. Niekam nespėjus atsiliepti, ponas Dilonas pradėjo kaukti. Sendis Dibornas, stovėjęs prie šuns, niekada anksčiau nebuvo girdėjęs tokio staugimo. Ponas Di žengtelėjo atbulas, pakreipė galvą į “Biuiką”, tada pakėlė snukį ir pritūpė tarsi ketindamas tuštintis. Šį įspūdį gadino pasišiaušęs kailis. Kiekvienas jo plaukelis styrojo piestu. Sendį nutvilkė šaltukas.

- O jergutėliau, kas jam atsitiko? - nustėręs sušnibždėjo Filas Kendeltonas. Ponas Di vėl užkaukė, paėjo tris keturis žingsnius “Biuiko” link, nekeisdamas susigūžusios povyzos, snukį įsmeigęs į dausas. Kraupus vaizdas. Šuo pakiūtino dar kelias pėdas į priekį, kol galiausiai sudribo ant asfalto sunkiai dvėsuodamas ir inkšdamas.

- Kas, *po velnių*, čia vyksta? - suriko Orvis.

- Pririšk jį prie saito, - įsakė Tonis, - ir nuvesk į nuovadą.

Orvis pakluso ir kone tekinas leidosi į pastatą ieškoti pavadžio. Netrukus grįžo ir nusivedė poną Diloną. Filas Kendeltonas, dievinantis aviganį, nudrožė kartu, žingsniuodamas šalia šuns, kartkartėmis švelniai paglostydamas jo nugarą ir sukuždėdamas švelnų žodelį. Vėliau Filas užsiminė, jog ponas Di tirtėjo visu kūnu.

Niekas nepratarė nė žodžio. Niekam ir nereikėjo kalbėti. Patrulių smegeninėse sukosi ta pati mintis: ponas Di įtikinamai įrodė, jog Kertis teisus. Žemė nedrebėjo, o Tonis ničnieko nepamatė kyštelėjęs galvą pro “Biuiko” langą, ir vis dėlto mašina kažkokia keista. Ne tik dėl didelio vairo ar neregėto užvedimo rakto, panašaus į metalinę plokštelę. Ji tarsi pranašavo nelaimę.

Aštuntajame ir devintajame dešimtmetyje Pensilvanijos valstijos policijos ekspertai nuolatos blaškydavosi po įvairius dalinius, kuriems

vadovaudavo regioninis štabas. Kalbant apie D patrulinį dalinį, jo pagrindinis štabas buvo įsikūręs Batleryje. Tais laikais ekspertai neturėjo furgonų, aprūpintų techninėmis naujovėmis. Apie tokią megapolių prabangą tegalėjai pasvajoti. Kaimiškame Pensilvanijos krašte jie pasirodė tik šimtmečio pabaigoje. Teismo ekspertai važinėdavo niekuo neišsiskiriančiuose automobiliuose, savo įrangą sukraudavo bagažinėse arba ant užpakalinių sėdynių, į nusikaltimo vietas nešiodavosi didžiulius brezentinius krepšius su PVP (Pensilvanijos valstijos policijos) logotipais. Jų grupeles dažniausiai sudarydavo trys žmonės: šefas ir pora technikų. Kartais tarp jų pasitaikydavo ir praktiką atliekančių mokinių. Dauguma atrodė pernelyg jauni, kad galėtų teisėtai nusipirkti alkoholio.

Viena iš tokių komandų pasirodė D patruliniame dalinyje antroje dienos pusėje. Jie atvyko iš Šipenvilio, Toniui Skūndistui asmeniškai paprašius. Viešnagė buvo neoficiali, tad pildyti dokumentų nereikėjo. Grupelei vadovavo Baibis Rotas, senbuvis (vyrai juokaudavo, jog Baibis išmoko savo amato sėdėdamas Šerlokui Holmsui ir daktarui Vatsonui ant kelių). Puikiai sutardamas su Toniu Skūndistu, jis iš karto sutiko padaryti paslaugą. Žinoma, su sąlyga, kad dėl to nekils triukšmas.

DABAR: *SENDIS*

Nedas pertraukė mane paklausdamas, kodėl ekspertai neprieštaravo dėl neoficialios “Biuiko” apžiūros.

- Todėl, - atsakiau, - kad nusikaltimo sudėtį tesudarė septynių dolerių vertės “HI TEST” benzino vagystė. Dėl tokios smulkmės neverta švaistyti ekspertų laiko.

- Panašų kiekį degalų jie, ko gero, išdegino, kol iš Šipenvilio nusigavo iki mūsų, - pastebėjo Arkis.

- Jau nemininant atlyginimo už darbo valandas, - pridūrė Filas.

- Tonis nenorėjo popierizmo, - pratęsiau. - Nepamiršk, jog naujos bylos seržantas neužfiksavo. Savo rankose jis teturėjo automobilį. Tiesa, labai keistą. Be ženklų, niekur neregistruotą ir - Baibis Rotas tai paliudijo - be gamyklinio numerio.

- Bet Roučas pagrįstai manė, jog mašinos savininkas galėjo nuskęsti Redferno upelyje, kuris teka už degalinės!

- Niekai, - numojo ranka Širlė. - Vairuotojo apsiaustas pasirodė besantis plastikinė šiukšlių dėžė. Iš Roučo prielaidų išėjo šnipštas.

- Maža to, - įsiterpė Filas, - Enis ir tavo tėvas neaptiko ant šlaito jokių pėdsakų. Jei tas vyrukas išties būtų nutaręs leistis į pakrantę, jis būtų palikęs drėgnoje žolėje kokius nors ženklus.

- Svarbiausia, Tonis nenorėjo, kad informacija apie "Biuiką" nutekėtų už mūsų nuovados ribų, - paaiškino Širlė. - Ar teisingai sakau, Sendi?

- Taip. "Biuikas", be abejo, labai keistas, tačiau mes elgėmės lygiai taip pat, kaip ir bet kuriais kitais atvejais, kai tekdavo susidurti su neįprastais reiškiniais: su patrulio žūtimi - pavyzdžiui, kai pernai gyvybę prarado tavo tėvas, - su tais, kurie neteisėtai pasinaudoja tarnybiniais ginklais, arba su nelaimingais įvykiais... pamenu, kaip Džordžas Morganas persekiojo tą psichą, pagrobusį savo vaikus.

Stojo tyla. Farams neretai sapnuojasi košmarai, visos patrulių žmonos jums tai patvirtins, tačiau prastų sapnų departamente šlykščiausia vieta atiteko Džordžui Morganui. Nelaimė nutiko tuomet, kai jis įsibėgėjo iki devyniasdešimties mylių per valandą ir beveik priartėjo prie šunsnukio, mėgusio talžyti savo atžalas, kurias, anot jo, pagrobė iš meilės.

Džordžas praktiškai jį pasivijo, kai gatvę susiruošė kirsti septyniasdešimtmetė senutė, lėtesnė už vėžlį ir visiškai akla. Ją būtų nutrenkęs nelemtas psichas, jei senučiukė būtų nužengusi nuo šaligatvio trimis sekundėmis anksčiau. Ne, tas prietranka prašvilpė pro šalį, dešiniuoju veidrodėliu vos nenumušdamas jai nosies. Iš paskos atlėkė Džordžas ir... babach. Vyrukas pratarnavo valstijos policijoje dvylika metų, per tą laiką neužsidirbo nė vieno papeikimo, sulaukė dviejų pagyrimų už drąsą ir gavo nesuskaičiuojamą daugybę premijų. Jis buvo šaunus tėvas savo vaikams, geras vyras žmonai, tačiau visa tai baigėsi, kai senolė išsirinko netinkamą momentą mėgindama kirsti gatvę ir žuvo po policijos visureigio D-27 ratais. Išteisintas ypatingosios valstijos komisijos, Džordžas grįžo į D patrulinį dalinį, tačiau savo paties noru pasirinko darbą prie stalo, užuot ryjęs dulkes keliuose. Komisija neprieštaravo, kad jis vykdytų ankstesnes savo pareigas, deja, iškilo viena problema: Džordžas Morganas nebegalėjo vairuoti. Netgi tada, kai žmona paprašydavo nuvežti ją į prekybos centrą. Kiekvieną kartą, sėdus už vairo, jį pradėdavo krėsti drebulys. Akys taip ašarodavo, jog žmogus mažne apakdavo. Tą vasarą jis plušėdavo naktimis. Dispečerinėje. Dienomis treniruodavo D dalinio globojamą vaikų beisbolo komandą, kuriai padėjo laimėti valstijos turnyrą.

Kai baigėsi paskutinės rungtynės, Džordžas įteikė vaikams taurę bei medalius, pareiškė, esą labai jais didžiuojasi, paskui grįžo namo (jį parvežė vieno žaidėjo motina) ir garaže paleido kulką sau į galvą, ištaškydamas smegenis. Priešmirtinio laiškelio nepaliko; farai nemėgsta atsisveikinimų. Aš pats sukurpiau žinutę spaudai. Beskaitant ją, vargu ar būtų įmanoma atspėti, jog rašiau šniurkščiodamas. Staiga supratau, kaip svarbu paaiškinti Kerčio Vilkokso sūnui, kodėl tuomet verkiau.

- Mes esame šeima, - tariau. - Mano žodžiai skamba banaliai, bet jie teisingi. Tą žinojo netgi ponas Dilonas, kaip ir tu pats, ar ne?

Vaikis linktelėjo. Natūralu, kad jis žinojo. Po tėvo mirties mes išties tapome jo šeima, kuri padėjo išgyventi netekties skausmą. Motina ir seserys mylėjo Nedą, o šis puoselėjo savo artimosioms tokius pačius jausmus, tačiau, skirtingai nuo jų, nepajėgė susitaikyti su esama padėtimi... bent jau kol kas. Todėl, kad moterų draugijoje jis privalėjo išlikti vyru. Todėl, kad berneliui tebuvo aštuoniolika metų. Todėl, kad negalėjo rasti atsakymų į kankinančius klausimus.

- Tai, kaip šeimos nariai elgiasi ir kalba savo namuose, labai skiriasi nuo jų žodžių ir veiksmų, kai laukujės durys praviros, - pratęsiau. - Enis, aš, tavo tėvas, Tonis... mes visi supratome, jog "Biuikas" nėra paprasta mašina. Ponas Dilonas patvirtino mūsų įtarimus. Jis taip kaukė... - akimirkai nutilau. Tą staugimą neretai girdėdavau košmaruose. - Pagal įstatymus automobilis viso labo buvo objektas - *res**, anot teisininkų, - nesusijęs su rimtu nusikaltimu. Nejau turėjome sulaikyti "Biuiką" už degalų vagystę? Žmogus, liepęs pripildyti baką, pradingo be pėdsakų. Geriausiu atveju galėjome "konfiskuoti" mašiną.

Nedas susiraukė lyg nesugebėdamas įsisąmoninti, ką pasakiau. Nieko keista, kadangi aiškinau padėtį ne taip suprantamai, kaip pačiam norėjosi. Gal tiesiog žaidžiau seną, populiarų žaidimą, tituluojamą "Tai ne mūsų kaltė".

- Paklausyk, - įsiterpė Širlė. - Tarkim, į degalinę užsukusi moteris pasiprašė į tualetą ir ant kriauklės paliko sužieduotuvių žiedą su brangakmeniu, kurį aptiko Bredlis Roučas. Seki mano mintį?

- Seku... - burbtelėjo Nedas, vis dar suraukęs kaktą.

- Įsivaizduok, kad Roučas atnešė žiedą mums, užuot įsikišęs jį į kišenę, o vėliau nuvežęs į Batlerio lombardą. Mes užpildytume do-

**Res* - daiktas, objektas (lot.).

kumentus, gal net praneštume budintiems patruliams, kokio modelio automobilį moteris vairuoja, jei šią informaciją pateiktų Roučas... bet žiedo nepaimtume. Taip, Sendi?

- Taip, - linktelėjau. - Mes patartume Bredui išspausdinti laikraštyje skelbimą - *Rastas moteriškas žiedas. Savininką prašom paskambinti šiuo numeriu ir jį apibūdinti.* Žinoma, Roučas imtų inkšti, esą skelbimas patuštins jo kišenę trimis doleriais.

- Bet *mes* primintume, jog vertingų daiktų radėjus žmonės apdovanoja piniginėmis premijomis, - pridūrė Filas, - ir jis nuspręstų, jog trys doleriai - ne tokia jau didelė suma.

- Jeigu moteris nepaskambintų, - vėl perėmiau iniciatyvą į savo rankas, - žiedas taptų Roučo nuosavybe. Tai seniausias įstatymas žmonijos istorijoje: kas rado, tam ir atiteko.

- Vadinasi, Enis ir mano tėtis pasisavino “Biuiką”.

- Ne, - paprieštaravau. - Jį priglaudė *patrulinis dalinys.*

- O kaip vagystė? Ar jūs kada nors buvote pradėję oficialų bylos tyrimą?

- Žinai... - aš nejaukiai šyptelėjau, - dėl septynių dolerių neverta gadinti popieriaus. Teisingai, Filai?

- Neverta, - sutiko šis. - Bet su Hju Bosiu mes atsiskaitėme.

- Jūs sumokėjote už benziną paėmę pinigus iš išlaidų fondo, - susigaudė Nedas.

Filas teatrališkai pasibaisėjo:

- Bijok Dievo, berneli! Niekada gyvenime! Juk tai mokesčių mokėtojų šlamantieji.

- Mes leidome ratu kepurę, - paaiškinau. - Visi davė, kas kiek galėjo. Surinkti septynis dolerius - nedidelė problema.

- Jei Roučas rastų žiedą, kurio niekas neieškotų, papuošalas atitektų jam. O “Biuikas”?

- Jis atidavė automobilį mums, ir tuo viskas pasakyta.

Arkis pabaksnojo pirštu į smilkinį ir gudriai žvilgtelėjo į Nedą.

- Tam vyhrukui visada thrūko smegenų vingių.

Vieną sekundę maniau, jog Nedas pakreips kalbą apie jaunuolį, kuris suaugęs nužudė jo tėvą, tačiau, sprendžiant iš veido išraiškos, šios minties vaikinas nutarė atsisakyti.

- Tęskite, - paprašė. - Kas nutiko vėliau?

O varge, kas galėtų atsispirti tokiai pagundai?

TUOMET

Baibis Rotas su vaikučiais (taip jis vadino savo pagalbininkus) ištyrė "Biuiką" nuo vieno buferio iki kito per keturiasdešimt penkias minutes. Padėjėjai rinko pirštų atspaudus ir fotografavo, o Baibis vaikščiojo aplinkui, kartais brūkštelėdavo pastabą popieriaus lape arba tylėdamas į kažką pamodavo šratinuku.

Maždaug po dvidešimties minučių nuo apžiūros pradžios iš pastato išėjo Orvis Garetas kartu su ponu Dilonu. Šuo ryšėjo pavadėlį, nors nuovados zonoje tai pasitaikydavo ypač retai. Ponas Di nekaukė ir nevirpėjo - parietė uodegą po užpakalinėmis letenomis ir sustingo nenuleisdamas tamsiai rudų akių nuo "Biuiko". Iš jo krūtinės sklido vos girdimas urzgimas, primenantis parpiantį galingą variklį.

- Dėl Dievo meilės, Orvi, tempk jį vidun, - suniurnėjo Sendis Dibornas.

- Gerai. Tik pamaniau, kad mašina jo nebegąsdins. - Garetas trumpam prityko. - Girdėjau, jog skalikai taip elgiasi radę lavoną. Na, taip, "Biuike" nėra jokio kūno, bet gal ten kas nors numirė?

- Iš kur mums žinoti? - Sendis pamatė, kaip Tonis Skūndistas žengė pro galines nuovados duris ir nupėdino link Baibio Roto. Drauge su Eniu. Kertis Vilkoksas prieš savo valią grįžo patruliuoti keliuose. Tą dieną, Sendžio nuomone, nuo baudos nebūtų išsisukusios netgi pačios žaviausios mergaitės. Kertis geidė likti nuovadoje ir stebėti Baibio komandos darbą. Seržantas neįsiklausė į jo norus, todėl visiems pažeidėjams iš vakarų Pensilvanijos teko kentėti.

Ponas Dilonas pražiojo nasrus ir gailiai sustūgo, tarytum jam kažką skaudėtų. Matyt, taip ir buvo, nusprendė Sendis. Orvilis nuvedė aviganį į nuovadą. Po penkių minučių Sendis Dibornas kartu su Styvu Devo išriedėjo į 6-tąjį plentą, kur kaktomuša susidūrė dvi mašinos.

Kol padėjėjų trijulė ilsėjosi prie pikniko stalelio, B angaro šešėlyje, kramsnodami sumuštinius, gurkšnodami šaltą arbatą, kurią atnešė Metas Babickis, Baibis Rotas supažindino Tonį ir Enį su darbo rezultatais.

- Aš labai dėkingas, kad sutikai gaišinti savo laiką, - tarė Tonis.

- Gerai, jog vertini mano laiką, - atsakė Baibis. - Tikiuosi, daugiau nereikės jo eikvoti. Man visiškai nesinori rašyti ataskaitos, Toni. - Jis atsigręžė į savo padėjėjus ir suplojo delnais, panašiai kaip ponia

Frensis iš "Ding-Dong mokyklos". - Ar mes norime rašyti ataskaitą, vaikučiai? - vienas iš vaikučių, kuris tą dieną tyrinėjo automobilį, 1993-iaisiais tapo vyriausiuoju Pensilvanijos medicinos ekspertu.

Du jauni vyrukai ir nepaprasto grožio mergina dirstelėjo į šefą, pakėlę sumuštinius, suraukę antakius, nenutuokdami, ką atsakyti.

- Ne, Baibi, - pasufleravo jis.

- Ne, Baibi, - choru pakartojo trijulė.

- Kam ne? - paklausė Rotas.

- Ne - popierizmui, - atsakė pirmasis vaikinas.

- Ne - dokumentams, - pridūrė antrasis padėjėjas.

- Ne - kopijoms! - sušuko gražuolė. - Ne - originalui!

- Gerai! - linktelėjo Rotas. - Su kuo jūs aptarsite šiandienos įvykius, *kinder**?

Šįsyk suflerio pagalbos neprisireikė.

- Su niekuo, Baibi!

- Teisingai. Aš jumis didžiuojuosi.

- Regis, kažkas panūdo iš jūsų pasišaipyti, seržante, - pareiškė vienas iš Roto pagalbininkų.

- Turėsiu tai omenyje, - atsiliepė Tonis mintyse spėliodamas, ką jie pagalvotų užgirdę, kaip kaukė ponas Dilonas. Akivaizdu, jog šuo nieko nemaustė.

Vaikučiai vėl ėmėsi čiaumoti sumuštinius, siurbčioti arbatą bei plepėti tarpusavyje. Baibis kreivai šyptelėjo atsisukęs į Tonį ir Enį Rafertį.

- Jie žiūri savo nuostabiomis dvidešimtmečių akelėmis, bet mažai ką mato. Jaunuoliai - tokie žavingi idiotai. Ką tu mums parodei, Toni? Turi kokių nors minčių? Gal liudininkų parodymų?

- Ne.

Baibis žvilgtelėjo į Enį, kuris, akimirką pasvarstęs, ar nereikėtų iškloti "Biuiko" istorijos, nutarė patylėti. Baibis, žinoma, geras žmogus... tačiau pilkos uniformos jis nevilkėjo.

- Tai ne automobilis, guldau galvą, - tarė Rotas. - Kažkas užsimanė pajuokauti? Vargu.

- Kraujo aptikai? - pasidomėjo Tonis pats nežinodamas, kokį atsakymą norėtų išgirsti.

- Atliksime mikroskopinę pavyzdžių analizę, bet abejoju, kad išskirsime kraujo pėdsakus. Nebent labai nežymius.

- Ką gi jūs radote?

---

*Kinder - vaikai (vok.).

- Praktiškai nieko. Mes nepaėmėme pavyzdžių nuo padangų protektoriaus, nes grioveliuose nebuvo jokio purvo, jokių dulkių, akmenėlių, stiklo šukių ar žolės stiebelių. Sakyčiau, jog tai neįmanoma. Henris... - jis pamojo į pirmąjį padėjėją, - ...vis bandė įkišti į protektoriaus rievę akmenuką, bet tas nuolat iškrisdavo. Kaip? *Kodėl?* Ar šį išradimą galima užpatentuoti? Jei taip, tuomet tau, Toni, būtų suteikta puiki proga anksčiau išeiti į pensiją.

Suglumęs seržantas pasitrynė skruostą pirštų galiukais.

- Klausykite toliau. Mes apžiūrėjome kilimėlius. Paprastai ant jų susikaupia gausybė purvo. Tirdamas juos, parašytum ištisą traktatą geologine tema. Bet tik ne mūsų atveju. Aptikome kelias dėmeles, kiaulpienės lapelį, ir viskas. - Baibis pažvelgė į Enį. - Tikriausiai nuo tavo partnerio batų. Jei neklystu, minėjai, kad jis sėdosi už vairo?

- Taip.

- Ir paliko pėdsakus ant kilimėlio, po vairuotojo sėdyne. - Baibis patrynė delnus tarsi sakydamas - tą ir reikėjo įrodyti.

- O kaip pirštų atspaudai? - pasiteiravo Tonis.

- Trijų atskirų žmonių. Teks patikrinti abu tavo pareigūnus ir vyruką iš degalinės. Pastarajam, ko gero, priklauso atspaudai ant kuro bako dangtelio.

- Greičiausiai, - sutiko seržantas. - Ar galėsi palyginti atspaudus laisvu nuo darbo metu?

- Su malonumu. Audinių pavyzdžius irgi išanalizuosiu. Tik, būk geras, neprašyk manęs parsisiųsdinti iš Pitsburgo dujų chromotografo. Pasinaudosiu savo laboratorijos įranga, ir to užteks su kaupu.

- Tu puikus žmogus, Baibi.

- Netgi puikiausi žmonės retsykiais neatsisakytų pasivaišinti vakariene draugo sąskaita.

- Sutarta. Dar ką nors įdomaus papasakosi?

- Stiklas kaip stiklas. Medis kaip medis... nors *šitas* modelis ir medinis prietaisų skydelis - tai du nesuderinami dalykai. Mano brolis turėjo "Biuiką Limited", pagamintą šešto dešimtmečio pabaigoje. Važinėjau juo, kai mokiausi vairuoti, todėl gerai atsimenu, kaip atrodė mašinos vidus. Atsimenu su baime ir meile. Skydelis buvo vinilinis. Šio "Rodmasterio" sėdynės irgi aptrauktos vinilu, kaip pridera. Pasitikslinsiu "Dženeral Motors" kompanijoje, kad būčiau tikras. Odometras*... labai juokinga. Ar jūs atkreipėte dėmesį į odometrą?

Enis papurtė galvą lyg užhipnotizuotas.

- Skaitliukas rodo vien tik nulius. Ir tai suprantama. Šis *tariamas*

*Odometras - prietaisas nuvažiuotam keliui matuoti.

automobilis negalėjo važiuoti. - Jis nukreipė akis į Tonį, po sekundės vėl žvilgtelėjo į Enį. - Pasakykite, jog patys nematėte, kaip mašina pajudėjo iš vietos.

- Aš asmeniškai nemačiau, - patvirtino Enis. Ir nesumelavo. Tačiau nepridūrė, kad jis, kvotų veteranas, tikėjo Bredu Rouču, kuris teigė regėjęs savo akimis, kaip "Biuikas" atburzgė prie degalų kolonėlės.

- Gerai. - Baibiui aiškiai palengvėjo. Jis suplojo delnais, vėl tapdamas panašus į ponią Frensis. - Laikas keliauti, vaikučiai! Padėkokite už vaišes!

- Ačiū, seržante, - vieningai atsiliepė Roto padėjėjai. Neįtikėtinai graži mergina išgėrė šaltos arbatos likučius, atsirūgo ir nusekė paskui savo baltašvarkius kolegas iki mašinos, kuria visi trys atvažiavo. Priblokštas Tonis mintyse pastebėjo, kad nė vienas iš jų nesiteikė dar kartą dirstelėti į "Biuiką". Baigę vieną darbą jie nekantriai laukė naujų užduočių. Trijulei "Rodmasteris" tebuvo senas automobilis, sulig kiekviena minute, praleista saulės atokaitoje, vis labiau blunkantis. Kas čia tokio, jei iš protektoriaus griovelio išsiridena akmenėlis, net jei šis nukrenta nuo padangos viršaus? Kas čia baisaus, jei viename sparne žioji trys vėdinimo angos vietoj keturių?

Jie žiūri savo akelėmis, bet mažai ką mato, - sakė Baibis. - *Jaunuoliai - tokie žavingi idiotai.*

Ekspertų šefas nudrožė įkandin žaviųjų idiotų link savojo automobilio (į nusikaltimo vietas jis mėgdavo važinėti vienas), po kelių žingsnių sustojo.

- Aš minėjau, jog medis kaip medis, vinilas kaip vinilas, stiklas kaip stiklas. Jūs tai girdėjote?

Tonis su Eniu pritardami linktelėjo.

- Man rodos, jog šitos tariamos mašinos išmetimo sistema taip pat pagaminta iš stiklo. Žinoma, po dugnu nelindau, tik pažiūrėjau iš šono. Tačiau rankose turėjau galingą žibintuvėlį. - Kurį laiką jis dėbsojo į "Biuiką", paliktą priešais B angarą, susikišęs rankas į kišenes, linguodamas ant kulnų. - Gyvenime neteko girdėti, jog egzistuoja automobiliai su stiklinėmis išmetimo sistemomis, - galiausiai pratarė Baibis ir vėl pajudėjo savo mašinos pusėn. Po minutės dingo iš akiračio drauge su vaikučiais.

Tonį neramino tai, kad mašina stovi lauke. Jis būgštavo net tik dėl lietaus, bet ir dėl atsitiktinių praeivių, kurie pamatytų "Biuiką" keliau-

dami į nuovadą. Seržantas turėjo galvoje poną Džoną K. su pačia. Kitais žodžiais tariant, mokesčių mokėtojus. Valstijos policija tarnavo Džono K. šeimai kiek galima geriau, netgi negailėdama savo pareigūnų gyvybių, tačiau ne visada ja pasitikėjo. Džonas K. nepriklausė D patrulinio dalinio šeimai, todėl Toniui nesinorėjo net galvoti, kas nutiktų, jei po apylinkes pasklistų naujienos - ar bent *gandai* - apie "Biuiką".

Likus ketvirčiui iki trijų jis nužirgliojo į mažąjį Džonio Parkerio kabinetą (tais laikais kelininkai vis dar buvo įsikūrę kaimynystėje) ir meiliai paprašė iškeldinti sniego valytuvą iš B angaro, idant šiame būtų galima pastatyti "Biuiką". Už paslaugą atsidėkojo pinta viskio. Štai taip žydrasis "Rodmasteris" nugrimzdo į alyva dvokiančią prieblandą, kuri tapo jo namais. Garažas turėjo duris iš abiejų pusių. Parkeris įtempė "Biuiką" pro galines, todėl visus tuos metus jis glūdėjo tamsoje atkreipęs savo išsiviepusias groteles į D dalinio nuovadą. Patruliai niekada to neužmiršdavo. Dažniausiai nekvaršindavo galvos dėl B angaro, bet pasąmoningai visuomet jausdavo slegiantį chrominį vypsnį.

1979-aisiais D dalinyje tarnavo aštuoniolika patrulių, kaip paprastai plušėjusių trimis pamainomis: nuo septynių ryto iki trečios, nuo trečios iki vienuoliktos vakaro ir naktimis, kai viename visureigyje budėdavo du pareigūnai. Penktadieniais ir šeštadieniais naktinis darbas vadinosi Vėmalų pamaina.

Tą dieną, kai pasirodė "Biuikas", iki ketvirtos valandos žinia apie neįprastą reiškinį jau buvo pasiekusi daugumos patrulių ausis. Sendis Dibornas, spausdinęs ataskaitą apie autoavariją, įvykusią 6-ajame plente, matė, kaip jų trijulės ar ketveriukės sukinėjosi šalia automobilio tarsi turistinės grupelės. Baigęs darbą Kertis Vilkoksas kone tapo profesionaliu gidu - jis rodė kolegoms vėdinimo angas (keturias iš vienos pusės ir tris - iš kitos), perdėm didelį vairą, pakeldavo kapotą, kad kiti galėtų pasigrožėti neveikiančiu cilindrų bloku su užrašu BIUIKAS 8 iš abiejų šonų.

Kitoms ekskursijoms vadovavo Orvis Garetas, kuriam neatsibosdavo pasakoti apie pono Di reakciją. Seržantas Skūndistas, jau pakerėtas automobilio (tie apžavai nepaleis Tonio iš savo nagų, kol Alzhaimerio liga ištrins atmintį), prieidavo prie jo, kai tik rasdavo laisvą minutėlę. Sendis prisiminė regėjęs seržantą, stovintį priešais atidarytas B angaro duris, sukryžiavusį ant krūtinės rankas. Draugiją palai-

kantis Enis rūkė savo mėgstamas cigariles ir kažką aiškino galvą kinkuojančiam Toniui. Pasibaigus rytinei pamainai, Enis pakeitė pilkąją uniformą į džinsus ir baltus marškinėlius. Tai reiškė, kad buvo po trijų. Deja, vėliau Sendis negalėjo pasakyti tikslesnio laiko.

Prie "Biuiko" slankiojantys farai apžiūrinėjo variklį (pakelto kapoto niekas nebenuleido), pritūpę spoksojo į egzotišką, stiklinę, išmetimo sistemą. Jie žvalgėsi, bet nieko nelietė. Džono K. šeimynėlė greičiausiai nebūtų sutramdžiusi panižusių nagų, tuo tarpu farai žinojo: nors "Biuikas" nėra daiktinis įrodymas, padėtis gali veikiai pasikeisti. Ypač jei žmogų, palikusį mašiną "Dženės" degalinėje, rastų negyvą.

- Jei nieko panašaus nenutiks, aš laikysiu automobilį čia, - tarė seržantas Metui Babickiui ir Filui Kendeltonui. Penktą dienos visi trys jau buvo baigę darbus prieš porą valandų, ir Tonis pagaliau nusprendė keliauti namo. Sendis Dibornas išvyko ketvirtą, norėdamas prieš pietus kieme nupjauti veją.

- Kodėl čia? - paklausė dispečeris. - Kam to reikia?

Tonis pasiteiravo Meto ir Filo, ar jie yra girdėję apie Kardifo gigantą. Sulaukęs neigiamo atsakymo, papasakojo jiems istoriją. Gigantą "atrado" šiaurinėje Niujorko valstijos dalyje, Onondagos slėnyje. Vieni teigė, neva tai suakmenėjęs milžiniško humanoido lavonas, galbūt iš kito pasaulio, kiti manė, kad radinys įkūnija trūkstamą grandį tarp žmonių ir beždžionių. Paaiškėjo, jog tai tebuvo apgaulė, kurią sumąstė Džordžas Halas, Bingemptone gaminęs cigarus.

- Dar prieš tai, kai Halas prisipažino, - tęsė Tonis, - radinį sumanė apžiūrėti visi, kas gyvas, įskaitant ir P.T. Barnumą*. Žiopliai sutrypė aplinkinių fermų pasėlius į košę. Vietinių būstai nukentėjo nuo vagišių. Kažkoks idiotas iš Džono K. šeimynėlės padegė mišką. Netgi Halui prisipažinus, jog "suakmenėjusį žmogų" jis išdrožė Čikagoje ir atsivežė į šiaurinę Niujorko valstijos dalį traukiniu, svečių srautas bemaž neatslūgo. Jie atsisakė patikėti, jog tai klastotė. Gal esate girdėję priežodį "Kas minutę gimsta naujas mulkis"? Jis atsirado 1869-aisiais ir buvo susijęs su priekvaišiais, norėjusiais pamatyti Kardifo gigantą.

- Ką nori tuo pasakyti? - paklausė Filas.

Tonis nepatenkintas dėbtelėjo į patrulį.

- Kur lenkiu? Viskas labai paprasta. Aš pasistengsiu, kad mano teritorijoje nebūtų jokio suknisto Kardifo milžino. Arba, kitaip tariant, prakeikto "Biuiko" iš Turino.

Trijulei patraukus link nuovados, prie jos prisijungė Hadis Rojeris

*P.T Barnumas (1810-1891) - garsus cirko įkūrėjas.

(šalia jo nuolankiai turseno ponas Dilonas), kuris nugirdo paskutinę "Biuiko" iš Turino frazę ir prunkštelėjo. Tonis apdovanojo jį gaižiu žvilgsniu.

- Vakarų Pensilvanijoje nebus jokių Kardifo gigantų, vyručiai. Įsikalkite tai į galvą ir perduokite mano žodžius kitiems, nes žinutės ant skelbimų lentos nesegsiu. Aišku, kuriam laikui pasklis gandai, bet jie veikiai atlėgs. Aš neleisiu vėploms trypti amišų fermų per patį pasėlių brendimo įkarštį. Supratote?

Jie suprato.

Iki septintos valandos vakaro viskas lyg ir grįžo į savo vėžes. Sendis Dibornas įsitikino tuo savo akimis, po pietų grįžęs į nuovadą dar sykį apžiūrėti mašiną. Aplink šią šlaistėsi tik trys patruliai: pora su civiliniais drabužiais, o trečias - tebedėvintis pilką uniformą. Bakas Flandersas, vienas iš tų, kurio pamaina jau baigėsi, spragčiojo savo "Kodak" fotoaparatu. Sendis mažumėlę sunerimo, bet po akimirkos pagalvojo: ką gi tos nuotraukos parodys? "Biuiką", ir tiek, nepakankamai seną, kad jis oficialiai būtų pripažintas antikvariniu automobiliu.

Atsiklaupęs keturpėsčias Sendis žvilgtelėjo po mašina, pasišvietė žibintuvėliu, turbūt specialiai paliktu prie pat "Biuiko", įsistebeilijo į išmetimo sistemą ir nusprendė, kad ji pagaminta iš karščiui atsparaus stiklo. Paskui atsistojo, įkišo galvą pro vairuotojo langelį (nei ūžesio, nei šalčio), nupėdino į nuovadą paplepėti su Brajanu Koulu, tą pamainą pavaduojančiu seržantą. Jiedu pradėjo šnekėti apie "Biuiką", netrukus įniko aptarinėti šeimynines problemas ir jau buvo nusigavę iki beisbolo temos, kai į kabinetą užėjo Orvilis Garetas.

- Ar kas nors iš jūsų matė Enį? Man paskambino Drakonė, ir ji labai nepatenkinta.

Drakone patruliai vadino Editą Hajams, Enio seserį. Ji buvo aštuoneriais ar devyneriais metais vyresnė už brolį, seniai tapusi našle. Kai kas iš D dalinio nuoširdžiai tikėjo, kad toji moteriškė pati nudėjo savo vyrą - tiesiog mirtinai jį užpjovė savo tarškesiu. "Jos burnoje ne liežuvis, o aštrus peilis", - kartą pastebėjo Dikis-Dakas Eliotas. Kertis, dažniau už kitus susitikdavęs su senąja poniute (paprastai jis budėdavo drauge su Eniu, ir jiedu puikiai sutarė, nepaisant amžiaus skirtumo), padarė išvadą, jog patrulis Rafertis niekada neturėjo žmonos tik dėl Editos. "Giliai širdyje jis tikriausiai bijo, jog visos moterys panašios į seserį", - sykį Kertis pasidalino savo mintimis su Sendžiu.

Po darbo pamainos iš karto keliauti namo - ne pati geriausia mintis, pamanė Sendis, ilgas dešimt minučių telefonu pabendravęs su

Drakone. *Kur dingo Enis? Jis žadėjo grįžti vėliausiai pusę septynių. Aš paruošiau kepsnį, kurio jis norėjo, mokėjau aštuoniasdešimt devynis centus už svarą. Dabar mėsa perkepė ir sukietėjo, tapo pilka kaip vanduo indų plovykloje* (žinoma, senoji dama ištarė "pylka keip venduo"). *Neslėpkite, jei mano brolis tūno "Pakelėje" arba "Volėje". Paskambinsiu jam ir viską paaiškinsiu.* Edita Hajams pridūrė, kad jai baigėsi vandenvalos tabletės, o Enis turėjo nupirkti naują pakelį. Tai kur, po velnių, jis prapuolė? Aria viršvalandžius? Tai būtų neblogai. Dievas mato, pinigai jiems praverstų, tačiau jam derėjo iš anksto pranešti. Gal jis maukia alų užeigoje? Nors Drakonė nepasakė to tiesiai šviesiai, akivaizdu, kad ji būtų balsavusi už antrąjį variantą.

Sendis sėdėjo dispečerinėje, viena ranka prisidengęs akis, mėgindamas įsiterpti į Drakonės monologą, kai pasirodė Kertis Vilkoksas su civiliniais rūbais, jaunas ir patenkintas gyvenimu. Kaip ir Sendis, jis atlėkė iš namų, idant dar kartelį dirstelėtų į "Rodmasterį".

- Palaukite sekundėlę, Edita. - Dibornas prispaudė ragelį prie krūtinės. - Padėk man, naujoke. Ar žinai, kur po darbo išvažiavo Enis?

- Jis išvažiavo?

- Taip. Ir aiškiai ne namo. - Laisva ranka Sendis pamojo į ragelį. - Skambina jo sesuo.

- Jeigu Enis išvykęs, kodėl tuomet aikštelėje stovi jo mašina?

Sendis su Kerčiu susižvalgė, ir abiejų galvose toptelėjo ta pati mintis.

Skubiai atsikratęs Edita - prižadėjęs perskambinti arba liepti Eniui, jei tik šis tebėra nuovadoje, su ja susisiekti, - Sendis drauge su Kerčiu išėjo laukan.

Enio automobilis - "American Motors" kompanijos sukurtas "Gremlinas", visų patrulių pašaipų objektas - stovėjo netoli sniego valytuvo, kurį Džonis Parkeris išvairavo iš B angaro, atlaisvindamas vietą "Biuikui". Saulei krypstant vakarop, nuo abiejų mašinų driekėsi ilgi šešėliai tarsi žemės paviršiuje juoduojančios tatuiruotės.

Pažiūrėję į "Gremlino" vidų, vyrai teišvydo įprastas šiukšles: popierėlius nuo mėsainių, limonado skardines, cigarilių pakelius, kelis žemėlapius. Virš užpakalinės sėdynės lango kybojo atsarginiai uniforminiai marškiniai, ant dulkėto prietaisų skydelio mėtėsi baudų kvitų

knygelė ir žvejybiniai kabliukai. Visa tai atrodė kur kas maloniau nei steriliai tuščia "Biuiko" kabina. Už vairo knarkiančio Enio su užsmaukta beisbolo kepuraite vaizdas būtų dar labiau juos pradžiuginęs, tačiau patrulis Rafertis "Gremline" nesėdėjo.

Kertis apsisuko ir nužingsniavo link nuovados. Pribėgęs Sendis čiupo jį už rankos.

- Kur tu susiruošei?

- Turime susisiekti su Toniu.

- Tik ne dabar, - paprieštaravo Sendis. - Tegul žmogus papietauja. Paskambinsime jam vėliau, jei prisireiks. Meldžiu Dievo, kad mums netektų kelti telefono ragelio.

Prieš puldami tikrinti kitas vietas, pavyzdžiui, kambarį, esantį antrame nuovados aukšte, Kertis ir Sendis užsuko į B angarą. Jie apėjo mašiną, pažvelgė pro langelį į kabiną, dirstelėjo po dugnu. Tačiau Enio Raferčio pėdsakų niekur nepastebėjo. Šiaip ar taip, nieko nebūtų radę - patruliai taip ištrypė žemę aplink "Biuiką", kad atrodė, tarsi kiaurai garažą būtų prabildėjusi kaimenė arklių.

- Ar čia šalta, ar tik man oda pašiurpo? - paklausė Kertis, kai abu nutarė sugrįžti į nuovadą. Atsiklaupęs, perkreipęs galvą jis paskutinį kartą pažiūrėjo po dugnu. Po sekundės atsistojo, nusivalė kelius. - Aišku, čia ne šaldytuvas, bet man lyg ir vėsiau. Ką pasakysi?

Tiesą sakant, Sendis jautėsi sukaitęs - jo veidu žliaugė prakaitas, - bet karštis veikiausiai išmušė dėl pakrikusių nervų. Patalpos temperatūra čia niekuo dėta. Jo nuomone, tvirtindamas, jog angare atšalo, Kertis tiesiog prisiminė, ką jautė arba galvojo pajutęs "Dženės" degalinėje.

Kertis nesunkiai perskaitė Sendžio mintis, atsispindėjusias veido išraiškoje.

- Gal ir taip. Gal tik man taip rodos. Velnias, aš *nieko* nebesuprantu. Patikrinkime nuovadą. Enis, ko gero, snaudžia sandėlyje. Tai nebūtų pirmas kartas.

Jiedu įėjo į angarą ne pro didžiuosius dvivėrius vartus, o pro paprastas duris, atidaromas dešiniojoje sienoje pasukus rankeną. Sustingęs ant slenksčio, prie sienos, ant kurios kybojo plaktukai, sodininko žirklės, grėbliai, kastuvai ir netgi vienas grąžtas (raidės "AA", raudonavusios ant rankenos, reiškė ne "anoniminius alkoholikus", o Arkį Arkanianą), Kertis kone nuožmiai dėbtelėjo per petį į "Biuiką".

- Man nepasivaideno, - pareiškė jis veikiau sau negu Sendžiui. - Aš tikrai pajutau, kaip atvėso. Ne dabar, šiek tiek anksčiau.

Sendis neatsiliepė.

- Žinai, jei toji prakeikta mašina čia užsibus, - pratęsė Kertis, - aš pakabinsiu garaže termometrą. Nieko baisaus, jei turėsiu sumokėti už jį iš savo kišenės. Ei! Kažkas paliko atidarytą sumautą bagažinę. Įdomu, kam...

Jis prikando lūpą. Abiejų vyrų žvilgsniai susidūrė, nes galvose tvykstelėjo ta pati mintis: *na, ir šaunūs mes farai.*

Jiedu žvalgėsi "Biuiko" viduje, po dugnu, tačiau neatkreipė dėmesio į tą vietą, kuria profesionalai ir mėgėjai žudikai naudojasi - bent jau filmuose - kaip laikina lavonų saugykla. Abu patruliai vėl žengė prie mašinos ir sustojo už galinio buferio įbesdami akis į juodą pravertos bagažinės plyšį.

- Padaryk tai, Sendi, - sušnibždėjo Kertis.

Sendis nedegė dideliu noru įvykdyti prašymo, tačiau suprato, jog neturi kitos išeities - šiaip ar taip, Kertis tebuvo naujokas. Giliai įkvėpęs jis pakėlė bagažinės viršų. Tam pašokus aukštyn, nuskambėjo dunkstelėjimas, pakankamai garsus, kad jiedu krūptelėtų. Kertis sugriebė kolegai už rankos lediniais pirštais, nuo kurių prisilietimo Sendis vos nepaleido gerklės.

Sąmonė - tai galingas, bet dažnai nepatikimas mechanizmas. Neabejodamas, jog "Biuiko" bagažinėje kiūtos Enio Raferčio lavonas, Sendis išties vieną akimirką pamatė kūną: susirietusį embriono pavidalą su džinsais ir baltais marškinėliais, kažką tokio, ką samdomi mafijos žudikai palieka pavogtuose "Linkolnuose".

Netrukus patruliai susigaudė regintys paprasčiausius šešėlius. Ant rudos bagažinės dangos nebuvo matyti nei įrankių, nei alyvos dėmelių. Porą sekundžių jie stypsojo tylėdami, paskui Kertis išspaudė garsą, primenantį nervingą prunkštelėjimą.

- Nešdinamės laukan, - pratarė. - Ir šįsyk užtrenk tą prakeiktą bagažinę. Ji mane mirtinai išgąsdino.

- Mane taip pat, - prisipažino Sendis. Griausmingai užvožęs dangtį, nužingsniavo link sienoje žiojinčios durų angos.

Kertis vėl atsigręžė.

- Kažkokia velniava, - išsprūdo jam.

- Aha, - sutiko Sendis.

- Nuo suknisto "Biuiko" man stojasi piestu plaukai.

- Taikliai pasakyta, naujoke. Bet mašinoje tavo partnerio nėra. Kaip ir pačiame angare.

Žodis "naujokas" Kerčio neįžeidė. Veikiai jis taps visaverčiu patruliu, ir abu vyrai tą žinojo. Primerkęs akis taip, kad iš jų teliko du mėlyni plyšeliai, Kertis spoksojo į žvilgantį, glotnių formų automobilį.

- Man rodos, tarsi "Rodmasteris" su manimi kalbasi. Žinoma, viskuo kalta mano vaizduotė, bet...

- Būtent.

- ...bet protarpiais lyg ir girdžiu, kaip jis burba.

- Prikąsk liežuvį, nes man tuojau pašiurps oda.

- Dar nepašiurpo?

Sendis neatsakė į klausimą.

- Eime iš čia, gerai?

Jie žengė per slenkstį, tačiau, prieš uždarydamas duris, Kertis paskutinį kartą nužvelgė "Biuiką".

Sendis su Kerčiu apieškojo antrą pastato aukštą - svetainę ir nuo jos mėlyna užuolaidėle atskirtą miegamąjį su keturiomis lovomis. Endis Kolučis per televizorių žiūrėjo komediją, ant gultų snaudė pora patrulių, kuriems teks darbuotis naktinėje pamainoje. Išgirdęs švarpesius Sendis atitraukė užuolaidą. Vienas iš vaikinų švelniai švilpčiojo pro nosį, kitas prasižiojęs kimiai knarkė. Enio - nė ženklo. Atvirai kalbant, Sendis nesitikėjo jo ten rasti. Užsimanęs numigti patrulis Rafertis dažniausiai keliaudavo į rūsį ir įsitaisydavo supamajame krėsle, kuris puikiai derėjo prie metalinio stalo, turbūt suręsto dar Antro Pasaulinio karo laikais, ir seno aplūžusio radijo imtuvo, kėpsančio ant lentynos, tykiai grojančio senovišką šokių muziką. Tačiau rūsyje Enio jie neaptiko. Imtuvas tylėjo, supamajame krėsle - nė gyvos dvasios. Nepavyko rasti bičiulio ir sandėliukuose, prastai apšviestuose gardeliuose, primenančiuose požemių kameras.

Pastate buvo įrengti keturi tualetai, įskaitant ir plieninį unitazą be dangčio "blogiukų kampelyje". Enis nesislėpė nė už vienų iš trejų durų. Nei virtuvėlėje, nei dispečerinėje, nei seržanto kabinete, kuriame tvyrojo tamsa.

Prie Sendžio ir Kerčio prisijungė Hadis Rojeris. Orvilis Garetas išvyko namo (matyt, būgštaudamas, kad Drakonė gali asmeniškai pasirodyti nuovadoje), palikęs poną Diloną Hadžio globai, tad paieškose dalyvavo ir šuo. Kertis paaiškino, ką jie veikia, kodėl taip elgiasi, ir Hadis akimoju viską suprato. Stambaus sudėjimo vyriškis su at-

vira, kaimietiška veido išraiška anaiptol nesiskundė proto stoka. Jis liepė ponui Di apuostyti Enio spintelę, ir šuo įvykdė reikalavimą su didžiu susidomėjimu. Tuo metu prie trijulės priėjo Endis Kolučis ir pora civiliniais drabužiais apsirengusių patrulių, kurie atvažiavo į nuovadą, idant galėtų pavėpsoti į "Biuiką". Visa kompanija išvirto laukan, pasiskirstė į dvi grupes ir ėmė vaikščioti aplink pastatą šaukdami Enį vardu. Dienos šviesos dar pakako, nors saulė jau leidosi link horizonto, nudažydama padangę rausvėjančiu atspalviu.

Vieną iš grupių sudarė Kertis, Hadis, ponas Di ir Sendis. Šuo turseno neskubėdamas, ramiai uostydamas kiekvieną pakampę. Ausis pastatė tik atsidūręs šalia Enio "Gremlino". Deja, automobilis pagalbos nesuteikė.

Iš pradžių klykaudami Enio vardą jie jautėsi kvailokai, tačiau, grįžus į nuovadą, šitas jausmas išgaravo. Nuotaika pabjuro, kai visi suvokė, jog padėtis labiau nei rimta.

- Nusiveskime poną Di į angarą, - pasiūlė Kertis. - Pažiūrėsime, ką jis ten užuos.

- Jokiu būdu, - užprotestavo Hadis. - Jam nepatinka mašina.

- Baik juokauti, žmogau, juk Enis - mano partneris. Be to, visai įmanoma, jog senasis Di jau bus ilpripratęs prie "Rodmasterio".

Kertis suklydo. Už garažo ribų senasis Di jautėsi neblogai. Jis netgi ėmė tampyti pavadį, patruliams žengiant link šoninių durų. Nuleidęs galvą šuo kone braukė nosimi asfaltą. Dar labiau pagyvėjo priartėjęs prie angaro. Vyrai neabejojo, kad aviganis užfiksavo stiprų Enio kvapą.

Bet pradarius duris ponas Di akimirksniu užmiršo kvapus, kutenusius jo šnerves. Šuo iš karto pradėjo kaukti, parietė po savimi letenas, lyg jam būtų susukę vidurius. Kailis pasišiaušė kaip gaidžio skiauterė, ir jis nusišlapino aptaškydamas slenkstį, betonines garažo grindis. Po sekundės ėmė trūkčioti Hadžio gniaužiamą saitą, be paliovos staugdamas, mėgindamas, kad ir labai nenoriai, įsliūkinti vidun. Neapykantą angare slypinčiam objektui ir siaubą spinduliavo kiekviena šuns kūno ląstelė bei paklaikęs žvilgsnis, tačiau jis vis vien stengėsi priartėti prie mašinos.

- Tiek to! Vesk jį šalin! - suriko Kertis. Iki tol naujokas tramdėsi stebėtinai šauniai, bet po ilgos, įtampos kupinos dienos netgi jis balansavo ties nervinės krizės riba.

- Tai ne jo kaltė... - pradėjo Hadis. Nespėjus pratęsti, ponas Dilonas pakėlė snukį ir vėl sustūgo. Sendžiui pasidingojo, kad garsas

panašesnis į klyksmą nei į staugimą. Šuo dar kartelį metėsi pirmyn vos nenutraukdamas Hadžiui rankos. Jis persirito per slenkstį ir nusvyravo į priekį, inkšdamas bei kaukdamas, pakeliui iš siaubo viską apšlapindamas.

- Žinau, - atsiliepė Kertis. - Tu buvai teisus. Jei norėsi, atsiųsiu tau raštišką atsiprašymą, tik ištempk, po velnių, jį laukan.

Hadis bandė pasukti poną Di atgal, tačiau devyniasdešimt svarų sveriantis šuo neketino paklusti. Norint pakreipti aviganį durų kryptimi, Kerčiui irgi teko griebti saitą. Vargais negalais jiems pasisekė ištįsti besipriešinantį, staugiantį, dantimis kaukšintį poną Di iš angaro (lengviau būtų buvę panešti maišą, pilną šeškų, vėliau pasakys Sendis).

Kai šuo pagaliau nutolo nuo slenksčio, Kertis užtrenkė duris. Tą pačią sekundę ponas Dilonas atsipalaidavo ir nustojo muistytis, tarytum jo galvoje būtų spragtelėjęs jungiklis. Minutę kitą pagulėjo ant šono, kol atgavo kvapą, tada pašoko ant kojų ir nudelbė patrulius suglumusiu žvilgsniu lyg sakydamas: "Kas nutiko, vaikinai? Kodėl trumpam aptemo mano sąmonė?"

- Kas per... *šūdas?* - sušvokštė Hadis.

- Nuvesk jį į nuovadą, - paprašė Kertis. - Aš klydau įkalbinėdamas tave eiti su šunimi į garažą, bet mane labai neramina Enio likimas.

Ponas Dilonas vėl atgavo savitvardą, tapo šaltas kaip žemuogių kokteilis. Tipendamas šalia Hadžio jis tik protarpiais stabtelėdavo ir apuostydavo Raferčio ieškančių patrulių batus. Vyrai skuodė B angaro pusėn panorę sužinoti, ko siunta ponas Di.

- Išsiskirstykite, bičiuliai, - tarė Sendis tokiu balsu, kuriuo paprastai kreipdavosi į žioplius, susirinkusius paspiginti akis į autoavarijas: - Spektaklis baigėsi.

Patruliai pakluso. Likę stovėti prie uždarytų garažo durų, Sendis ir Kertis palydėjo juos žvilgsniais. Po kurio laiko grįžo Hadis. Jau be pono Dilono. Stebėdamas naujoką, siekiantį durų rankenos, Sendis pajuto, kad jį užlieja panikos banga. Tokį jausmą puoselėjo B angarui pirmą kartą, bet ne paskutinį. Per ateinančius dvidešimt su viršum metų teks užeiti į garažą tuzinus sykių, visuomet panyrant į tamsią mentalinę prarają, bebandant įžvelgti šlykščius siaubūnas, nuolat išslystančius už akiračio ribų.

Beje, ne visi siaubūnai išnykdavo nepastebėti. Kadaise pavyko prisižiūrėti jų su kaupu.

* * *

Trijulei žengiant vidun, po batų padais sučežėjo betoną apklojęs purvo sluoksnis. Sendis spūstelėjo jungiklį šalia durų, ir nutviskusių lempučių šviesoje jie pamatė "Biuiką" - vienintelę dekoraciją visiškai tuščioje scenoje, vienintelį meno kūrinį, eksponuojamą galerijoje, kurią dizaineriai pavertė garažu. Kaipgi mums jį pavadinti, paklausė savęs Sendis. "Iš Biuiko 8", šovė mintis. Galbūt todėl, kad jis prisiminė Bobo Dilano dainą*. Galvoje nuskambėjo priedainio eilutės, regis, dar labiau pakurstčiusios baimės jausmą: *Ką gi, jei man lemta mirti, žinok, kad ji privalo užtiesti antklodę ant mano lovos.*

Automobilio pavidalo objektas riogsojo priešais, spoksodamas savo biuikiškais žibintais, prašiepęs savo biuikiškas groteles, demonstruodamas plačias padangas su baltais pakraščiais, netikrą medinį prietaisų skydelį ir perdėm didelį vairą, labiau tinkantį jachtai. Kabinoje slypėjo kažkas nesuvokiama, kas privertė nuovados talismaną vienu metu kaukti iš siaubo ir veržtis artyn, tarytum jis būtų patekęs į galingo magneto gniaužtus. Jeigu anksčiau angare buvo šalta, tai dabar vidinė ir lauko temperatūra susilygino. Sendis matė, kaip nuo prakaito žvilga kolegų veidai, jo paties kakta irgi sudrėko.

Pirmasis prabilo Hadis, balsu išsakydamas bendras jų mintis, ir Sendžiui palengvėjo. Jam tiesiog neapsivertė liežuvis išreikšti kraupios prielaidos žodžiais.

- Sumauta krušena jį prarijo, - užtikrintai pareiškė Hadis. - Neįsivaizduoju, kaip tai nutiko, bet man rodos, kad Enis atėjo čia vienas, norėdamas dar kartą apžiūrėti mašiną, ir toji krušena... kažkaip... jį sučiaumojo.

- "Biuikas" mus stebi, - pratarė Kertis. - Ar jūs jaučiate?

Sendis pažvelgė į blizgančius, akis primenančius žibintus. Besiviepiančius nasrus, pilnus chrominių ilčių. Dekoratyvinius sparnų išlinkius, panašius į sulaižytų plaukų sruogas. Jis *kažką* jautė, tai tiesa. Gal tiesiog pagarbią baimę, kurią mažiems berniukams ir mergaitėms sukelia nežinomybė. Siaubą, persmelkiantį vaikus tuomet, kai šie atsiduria priešais namą, kuriame, anot gandų, gyvena vaiduokliai. Galbūt Kertis teisus, ir "Biuikas" iš tikrųjų juos stebi. Įvertina atstumą besiruošdamas šuoliui.

Sulaikę kvapą jie žiūrėjo į automobilį, prastovėsiantį toje pačioje vietoje daugybę metų, per kuriuos pasikeis ne vienas prezidentas,

*Bobo Dilano daina vadinosi "Iš Biuiko 6".

vinilinių plokštelių vietą užims kompaktiniai diskai, pakils akcijų vertė, nugrius pora dangoraižių, gyvens ir mirs kino žvaigždės, D dalinyje pradės plušėti ir išeis iš darbo patruliai. Jis dunksojo priešais, toks pat realus kaip uolos bei rožės. Tam tikra prasme, vyrai, kaip ir ponas Dilonas, pajuto "Biuiko" *trauką*. Per ateinančius mėnesius farai nuolat trinsis prie B angaro, ir šis vaizdas taps įprastas. Jie stebeilysis pro garažo langus, delnais prisidengę smilkinius, idant nuslopintų saulės atspindžius, primindami smalsuolius, pro tvoras besidairančius į statybvietes. Kartais užeis vidun (niekada po vieną, tik poromis arba gausesnėje draugijoje) ir atrodys kaip berniokai, kurie tarpusavyje lažinasi, kam užteks drąsos naktį apsilankyti vietinėse kapinėse.

Kertis atsikrenkštė. Tylą nutraukęs garsas privertė kitus du pašokti ir nervingai sukikenti.

- Grįžkime į nuovadą ir paskambinkime seržantui, - tarė jis. Šį kartą...

DABAR: *SENDIS*

- ...šį kartą aš nieko neatsakiau. Tik nusekiau įkandin jų kaip paklusnus berniukas.

Mano gerklė perdžiūvo. Pažiūrėjau į laikrodį ir nė trupučio nenustebau pamatęs, kad jau prabėgo daugiau nei valanda. Nieko baisaus. Juk šiandien man nebereikia dirbti. Apniukusiame danguje plaukė tamsūs debesys, tačiau tylus griaustinio dudenimas nuslinko į pietus.

- Anais laikais, - už nugaros pasigirdo balsas, vienu metu liūdnas ir linksmas - tokią intonaciją, rodos, sugeba išgauti tik žydai arba airiai, - mes galvojome, kad gyvensime amžinai, ar ne?

Kryptelėjęs galvą pamačiau Hadį Rojerį, jau persirengusį civiliniais drabužiais, įsitaisiusį Nedui iš kairės. Nė nepastebėjau, kada jis prie mūsų prisijungė. Nuo 79-ųjų jo doras fermerio veidas neką tepakito, jei neskaitytume raukšlelių, įsirėžusių lūpų kampučiuose, žilų ir praretėjusių plaukų, žvilgančios, pliktelėjusios kaktos. Pagal mano apskaičiavimus, dabar savo amžiumi jis niekuo nesiskyrė nuo Enio Raferčio, kai šis išgaravo lyg dūmas. Išėjęs į pensiją Hadis planavo nusipirkti "Vinebago" namuką ant ratų ir lankyti savo vaikus bei anūkus, išsibarsčiusius po visą Ameriką, apsigyvenusius netgi Kanadoje, Manitobos provincijoje. Jis net neprašomas parodytų jums JAV žemėlapį, kuriame raudonai pažymėjo visus būsimus kelionės maršrutus.

- Taip, tikriausiai, - atsidusau. - Kada čia pasirodei, Hadi?

- Ėjau pro šalį ir išgirdau tave šnekantį apie poną Diloną. Geras buvo šuo, tiesa? Pameni, kaip jis apsiversdavo ant nugaros, jei kas nors pasakydavo: “Jūs suimtas”?

- O taip, - patvirtinau, ir mes išsišiepėme. Taip šypsosi vyrai, kalbantys apie meilę arba senus laikus.

- Kas jam atsitiko? - paklausė Nedas.

- Ponas Di pakratė kojas, - atsakė Hadis. - Mudu su Edžiu Džeikubua palaidojome šunelį ana ten. - Jis pamojo ranka į brūzgynais apžėlusį lauką, kuris tęsėsi iki pat šiaurinių kalvų. - Maždaug prieš penkiolika metų. Taip, Sendi?

Aš linktelėjau. Beveik lygiai prieš keturiolika metų.

- Mirė nuo senatvės? - pasitikslino Nedas.

- Jis, žinoma, buvo nejaunas, - prabilo Filas Kendeltonas, - bet...

- Jį nunuodijo, - gergždžiančiu, įsiūčio sklidinu balsu įsiterpė Hadis ir ilgam užsičiaupė.

- Jei nori išgirsti likusią istorijos dalį... - pradėjau.

- Noriu, - nutraukė mane Nedas.

- ...tuomet man teks suvilgyti gerklę.

Man besirengiant pakilti, prie suolo priėjo Širlė, nešina padėklu su lėkšte, apkrauta storais sumuštiniais - su kumpiu, sūriu, kepta mėsa, vištiena, - ir dideliu ąsočiu šaltos “Red Zinger” arbatos.

- Sėskis, Sendi. Aš viskuo pasirūpinau.

- Gal tu telepatė?

Ji šyptelėjo ir nuleido padėklą ant suolelio.

- Ne. Tiesiog žinau, jog plepėdami vyrai ištroksta, o alkį jaučia visada. Galite netikėti, bet moterys irgi retsykiais užsimano pavalgyti arba atsigerti. Čiupkite sumuštinius, vyručiai, o tu, Nedai Vilkoksai, suvalgyk mažiausiai porą. Pagal savo amžių esi velniškai liesas.

Žvilgsniu varstydamas padėklą, mintyse išvydau Baibį Rotą, kalbėjusį su Eniu bei Toniu, kol jo vaikučiai, neką vyresni už Nedą, maukė šaltą arbatą ir žiaumojo sumuštinius, pagamintus toje pačioje virtuvėlėje, kurioje per porą dešimtmečių tepakeitėme linoleumą ir pastatėme mikrobangų krosnelę. Laiką irgi pančioja grandinės, pamaniau.

- Klausau, mem.

Vaikinas mandagiai vyptelėjo nenuleisdamas akių nuo B angaro. “Biuikas” jį pakerėjo, kaip ir daugumą žmonių nuo pat 79-ųjų. Jau neminint vieno gero šuns. Gerdamas pirmąją stiklinę šaltos, sudžiūvu-

sią gerklę gaivinančios arbatos, pasaldintos tikru cukrumi, o ne tuo mėšlinu pakaitalu, turėjau laiko paspėlioti, ar aš tikrai darau Nedui Vilkoksui paslaugą. Vaikinas galėjo paprasčiausiai atsistoti, apsisukti ir nudrožti šalin įsitikinęs, jog man kilo pagunda pasišaipyti iš jo sielvarto. Viskas įmanoma. Aišku, Hadis, Arkis ir Filas mane parems. Širlė irgi patvirtins, jog sakau tiesą. Ji nematė savo akimis, kaip atsirado "Biuikas", tačiau pradėjusi dirbti dispečerinėje devinto dešimtmečio viduryje prisižiūrėjo - ir *padarė* - pakankamai daug. Kad ir kaip ten būtų, vaikis vis tiek gali tuo nepatikėti. Šioji istorija pernelyg fantastiška.

Dabar per vėlu trauktis atgal.

- Kas nutiko patruliui Raferčiui? - pasidomėjo Nedas.

- Nieko, - atsakė Hadis. - Jo bjauri fizionomija nepasirodė net ant pieno pakelio*.

Sutrikęs Nedo žvilgsnis bylojo, kad vaikinas nesuvokė, pokštas tai ar ne.

- Nieko nenutiko, - tyliau pakartojo Hadis. - Bjauru, kai dingsta žmogus. Tai, kas įvyko su tavo tėčiu, yra siaubinga, ir aš nė nebandysiu įtikinėti tavęs, jog taip nėra. Tačiau tu bent *žinai*. Tai jau kažkas, ar ne? Tu gali apsilankyti tam tikroje vietoje ir padėti ten gėlių. Arba nunešti laišką, kuriame parašyta, kad esi priimtas į universitetą.

- Jūs kalbate apie kapą, - ištarė Nedas tokiu balsu, kad aš pasijutau nejaukiai. - Žemės sklypelį, ten pakastą medinę dėžę, kur guli lavonas, aprengtas mano tėvo uniforma... bet tai ne mano tėvas.

- Visgi tu žinai, kas jam atsitiko, - neatlyžo Hadis. - O Enis... - jis skėstelėjo rankomis ir atvertė aukštyn delnus tarsi iliuzionistas, atlikęs eilinį fokusą.

Šiek tiek anksčiau į nuovadą nukėblinęs Arkis - matyt, užsimanė nusišlapinti, - grįžo ir prisėdo ant suolo.

- Ramu? - paklausiau.

- Ihr taip, ihr ne, sehržante. Stefa liepė tau pehrduoti, kad hradijo hryšį vėl nuthraukė statiniai thrukdžiai. Tu suphranti, ką tuhriu omenyje. Ihr DSS *kaput*. Televizohriaus ekhranas hrodo vieną proghramą: NĖHRA SIGNALO.

Stefa, kitaip tariant Stefanija Koluči, Endžio Kolučio dukterėčia, per savo pamainą dispečerinėje pakeisdavo Širlę. DSS, nedidelę palydovinę anteną, nusipirkome už savo pinigus, kaip ir treniruoklius, pa-

---

*Jungtinėse Valstijose pradingusiųjų be žinios nuotraukos neretai spausdinamos ant pieno pakelių.

statytus poilsio kambario kampe (prieš kelerius metus ant sienos, šalia svorių kilnojimo agregatų, kažkas priklijavo plakatą, kuriame buvo pavaizduoti pečiuiti baikerių tipo vyrukai, pumpuojantys raumenis su panašiais treniruokliais Šeibeno kalėjimo kieme; apačioje puikavosi užrašas: JIE NIEKADA NESIILSI).

Mudu su Arkiu susižvalgėme ir nukreipėme akis į B angarą. Mikrobangų krosnelė virtuvėje tikriausiai nebeveikė. Mes galime likti be šviesos ir telefoninio ryšio, nors tokių atvejų jau seniai nebuvo pasitaikę.

- Mes sukrapštėme padorią sumą tai žiežulai, jo pačiutei, - suburbėjo Hadis. - Mano nuomone, D dalinio patruliai elgėsi kilniaširdiškai.

- Aš maniau, kad rinkome pinigus norėdami ją užčiaupti, - tarstelėjo Filas.

- *Niekas* nebūtų užkimšęs Drakonės koserės, - paprieštaravo Hadis. - Jos žodis visada būdavo paskutinis. Tą žinojo visi, kuriems teko su ja pabendrauti.

- Sumą, žinoma, surinkome, tačiau ne itin įspūdingą, - pataisiau. - Ir Editai Hajams nereikėjo atlikti pačios pareigų. Rodos, aiškiai sakiau, kad jiedu buvo brolis ir sesuo.

- Veikiau vyras ir žmona, - spyrėsi Hadis. - Jie priminė seną porelę; nuolatos niurnėdavo vienas ant kito ir zirzdavo. Elgėsi kaip amžinybę kartu pragyvenę sutuoktiniai, tik neužsiimdavo senamadišku kišktraukiu, nors ką gali žinoti...

- Ša, ša, - pridėjo pirštą prie lūpų Širlė, - verčiau patylėk.

- Gerai jau, gerai, - atsiduso Hadis.

- Tonis perleido per rankas kepurę, ir mes susimetėme, kiek kuris galėjome, - paaiškinau Nedui. - O paskui Bako Flanderso brolis - jis dirbo Pitsburge biržos makleriu - investavo pinigus jos vardu. Tonis nusprendė, jog taip bus geriau nei tiesiog įteikti čekį.

Hadis linktelėjo.

- Jis sukvietė visus į vieną iš uždarų “Pakelės” kambarių. Problemą dėl Drakonės aptarėme beveik pokalbio pabaigoje. - Staiga Hadis atsigręžė į Nedą. - Tuo metu mes jau žinojome, jog Enio nerasime... žinojome, kad Enis neužsuks į policijos nuovadą kur nors Beikersfilde, Kalifornijos valstijoje, arba Noume, Aliaskos valstijoje, ir nepasakys, esą po smūgio į galvą jis prarado atmintį. Patrulis Rafertis išgaravo. Galbūt ten, kur prasmego vyrukas juodais drabužiais ir skrybėle, gal į kokią kitą vietą. Žodžiu, išnyko visiems laikams. Ne-

aptikome jokių smurto požymių, neliko nei kūno, nei *rūbų*. Jis tiesiog dingo. - Hadis gaižiai nusijuokė. - Neįsivaizduoji, kaip *pasiuto* ta įkyri kalė, su kuria jis gyveno. Tiesa, jai ir taip buvo atsisukęs ne vienas varžtelis.

- Tikhrai daugiau nei vienas, - pritarė Arkis, paimdamas sumuštinį su kumpiu ir sūriu. - Enio sesuo skambindavo po thris ketuhris kahrtus pehr dieną. Išgihrdęs jos balsą Metas Babickis kone hraudavosi plaukus. Dėkok Dievui, kad ji seniai po velėna, Šihrle. Edita Hajams! Tai bent velnio išpehra!

- Kas, jos manymu, įvyko? - pasiteiravo Nedas.

- Kas žino? - aš patraukiau pečiais. - Gal nusprendė, kad nudėjome jį dėl neatiduotų pokerio skolų ir palaidojome rūsyje?

- Jūs žaidėte nuovadoje *pokerį?* - su siaubu ir nuostaba paklausė Nedas. - Mano tėvas irgi prie jūsų prisijungdavo?

- Ką tu, - numojau ranka. - Tonis būtų nuskalpavęs bet kurį iš mūsų, pagautą kortuojantį nuovadoje. Net jei žaidimas būtų tik iš degtukų. Šiuo atžvilgiu mano ir senojo seržanto požiūriai sutampa. Aš juokavau.

- Mes ne *gaisrininkai*, vyruti, - išrėžė Hadis su tokia panieka, kad nesusilaikęs prajukau. Paskui jis grįžo prie ankstesnės temos. - Senė galvojo, jog mes susiję su Enio mirtimi, nes mūsų nekentė... nekentė visų, kurie atitraukdavo nuo jos brolio dėmesį. Gal "neapykanta" per stiprus žodis, seržante?

- Ne..

Hadis vėl atsisuko į Nedą.

- Mes eikvojome jo laiką ir energiją. Bet aš manau, kad geriausią savo gyvenimo dalį Enis praleido nuovadoje arba patruliniame visureigyje. Drakonė negalėjo to pakęsti. "Darbas, darbas, darbas, - sakydavo ji. - Jam terūpi prakeiktas *darbas*". Jos požiūriu, būtent mes atėmėme Eniui gyvybę, nes prieš tai pasisavinome visa kita.

Nedas atrodė sumišęs. Gal todėl, kad jo namuose niekas nejautė neapykantos tėvo darbui. Bent jis to nepastebėjo. Širlė švelniai palietė delnu vaikino kelį.

- Toji moteris turėjo *kažko* nekęsti, supranti? Ji turėjo kažką apkaltinti.

- Edita skambindavo mums, - pratęsiau, - Edita kabinėjosi prie mūsų, rašė laiškus savo kongreso nariui ir generaliniam valstijos prokurorui reikalaudama išsamaus tyrimo. Manau, Tonis nutuokė, kas laukė netolimoje ateityje, tačiau po kelių dienų, per tą susirinkimą, jis

vis tiek pasiūlė ja pasirūpinti, nes antraip, kalbėjo seržantas, niekas to nepadarys. Enis nepaliko turtų, tad be mūsų pagalbos jai būtų grėsęs skurdas. Brolio draudimo ir pensijos - maždaug aštuoniasdešimties procentų atlyginimo - ji nebūtų gavusi dar ilgą laiką, kadangi...

- ...patrulis Rafertis paprasčiausiai dingo, - užbaigė Nedas.

- Teisingai. Taigi mes surinkome Drakonei pinigų. Keletą tūkstančių dolerių. Prisidėjo ir patruliai iš Lorenso, Byverio, Merserio. Bako Flanderso brolis nupirko kompiuterių kompanijos akcijų, ką tik pasirodžiusių biržoje, ir galų gale susikaupė nebloga suma.

Kalbant apie Enį, Pensilvanijos vakaruose tarp patrulių pasklido gandai, kad jis pabėgo į Meksiką, apie kurią labai mėgdavo plepėti. Veikiai paskalos tapo mažne nenuginčijama tiesa: Enis spruko nuo sesers, kad toji nepribaigtų jo savo aštriabriauniu liežuviu. Šią istoriją pasigavo vyručiai, žinoję ar bent turėję žinoti, kas iš tikrųjų nutiko. Vyručiai, sėdėję "Pakelėje" tuomet, kai Tonis tiesiai šviesiai paskelbė manąs, jog su Enio dingimu susijęs "Biuikas" iš B angaro.

- Nedaug trūko, kad pasakytų, neva mašina - tai teleportacinė kabina iš Planetos X, - įsiterpė Hadis.

- Tą vakahrą sehržantas kalbėjo labai įtikinamai. - Kaip visada, Arkis puikiai sugebėjo išgauti Lorenso Velko balsą - *ach, kokios mielos mehrgaitės, Alisa ihr Lona,* - ir man teko pakelti ranką, kad delnu prisidengčiau šypseną.

- Rašydama laišką kongreso nariui, Edita, aišku, neužsiminė, kad pas jus atsidarė "Prieblandos zonos" filialas? - paklausė Nedas.

- Iš kur ji būtų galėjusi žinoti? - gūžtelėjau pečiais. - Būtent dėl šios priežasties seržantas pakvietė visus į susirinkimą - norėjo priminti mums, kad palaidi liežuviai rys mėš...

- Kas tai? - Nedas truputį pakilo nuo suoliuko. Man nereikėjo nė gręžiotis, kad suprasčiau, ką jis išvydo, bet galvą vis dėlto pasukau. Mano pavyzdžiu pasekė Širlė, Arkis ir Hadis. Kerintis vaizdas savaime traukė žvilgsnius. "Rodmasteris" nepriverté mūsų šlapintis arba stūgauti kaip vargšą poną Diloną, bet turiu prisipažinti, kad aš surikau mažiausiai du kartus. Klykiau iš visų plaučių. Vėliau man sapnavosi košmarai. O varge.

Lauke audra mus aplenkė ir nuslinko į pietus. Užtat B angare įsismarkavo kitokia perkūnvėtrė. Sėdėdami ant rūkalių suoliuko mes aiškiai regėjome skaisčius, nebylius šviesos sprogimus, tvokstelėjusius iš garažo. Juodi langai dvivėriuose vartuose ūmai nusidažydavo

melsvai baltu atspalviu. Sulig kiekvienu žybsniu radijo įrangą dispečerinėje, be abejo, užplūsdavo statiniai trikdžiai. Vietoj laiko - 5:18 PM - mikrobangų krosnelės laikrodyje turėjo spindėti užrašas: ERROR*.

Tiesą sakant, mums teko matyti ir smarkesnių "audrų". Po šviesos blyksnių sutavaruodavo žalsvi kvadratai, bet regėjimas neapsiblausdavo. Kai bežadžiai sprogimai supurtė B angarą prieš porą dešimtmečių, pirmus tris ar keturis kartus į juos niekas negalėdavo žiūrėti - beprotiškai ryškios šviesos iškrovos būtų išdeginusios akis.

- Viešpatie švenčiausias, - sukuždėjo Nedas. Iš nuostabos jam nukaro žandikaulis.

Ne, per švelniai pasakyta. Tą popietę vaikinas tiesiog nustėro. Ir ne tik. Vėliau, kai Nedas mažumėlę susitvardė, išvydau jį spinduliuojantį tokią pačią susižavėjimo išraišką, kokią mačiau Kerčio Vilkokso veide. Ir Tonio. Ir Hadžio, Meto Babickio bei Filo Kendeltono. Aš taip pat jaučiausi panašiai. Turbūt mes visi atrodome priblokšti susidūrę su nežinomybe - kai pažvelgiame ten, kur mums pažįstama visata užleidžia vietą tikrai, aklinai tamsai.

- Dėl Dievo meilės, Sendi, kas tai? - sušuko Nedas. - *Kas tai?*

- Jei tau reikalingas terminas, vadink tai šviesos drebėjimu. Ganėtinai švelniu. Paskutiniu metu jie visi būna švelnūs. Nori pažiūrėti iš arčiau?

Vaikino nedomino, ar dabar nebus pavojinga artintis prie angaro, ar į veidą nepasipils langų šukės, ar sprogimai nepačirškins jo spermos fabrikėlio. Nedas paprasčiausiai sustenėjo:

- *O ta-aip!*

Tai nė kiek manęs nenustebino.

Mūsų grupelė patraukė garažo pusėn. Mudu su Nedu ėjome priešakyje, kiti neatsilikdami kulniavo iš paskos. Padriki blyksniai labai aiškiai perskrosdavo popiečio prieblandą, tačiau jie būdavo matomi ir vidurdienį. Pirmą sykį ganant akis į neįtikėtiną reginį (jei neklystu, maždaug tuo metu, kai vos neišlėkė į orą atominė jėgainė, stovinti Trimail-ailende), vienu iš savo sprogimų "Biuikas Rodmasteris" praktiškai užtemdė saulę.

- Ar mums nereikia tamsių akinių? - paklausė Nedas žengdamas link angaro durų. Iš vidaus atsklido gaudimas - tas pats, kurį Kertis Vilkoksas išgirdo "Dženės" degalinėje, įsitaisęs už perdėm didelio "Biuiko" vairo.

*Klaida (angl.).

- Ne, pakaks prisimerkti, - atsiliepė Hadis. - Akinių prisireikdavo tik 79-aisiais.

- Ghryna teisybė, - sumurmėjo Arkis, vaikinukui priglaudus veidą prie lango.

Atsistojau šalia Nedo, kaip visada pakerėtas. Prašome prieiti - pamatysite gyvą krokodilą.

"Rodmasteris" pasirodė mums visu gražumu. Kažkaip nuo jo nuslydęs brezentas gulėjo ant grindų iš vairuotojo pusės. Jis priminė man *object d'art** labiau nei bet kada - tas didžiulis mechaninis, išlakių kontūrų dinozauras su masyviais ratais ir vypsančiomis grotelėmis. Sveiki atvykę, ponios ir ponai. Sveiki atvykę į parodą, pavadintą "Iš Biuiko 8"! Tik laikykitės pagarbiu atstumu nuo eksponato, nes jis kandžiojasi!

Automobilis riogsojo garažo viduryje sustingęs, negyvas... staiga kabiną užliejo purpurinis švytėjimas, visiškai aiškiai nutvieskęs vairą ir užpakalinio vaizdo veidrodėlį tarsi horizonte stūksančius objektus per artilerinį apšaudymą. Aiktelėjęs Nedas prisidengė veidą ranka.

Nuo pasikartojančių žybsnių ant betoninių grindų ir sienos, kur tebekybojo keli įrankiai, krito šešėliai. Mūsų ausis pasiekė dar garsesnis ūžesys. Mano žvilgsnis pakrypo į apvalų termometrą, kabantį po sija, virš "Biuiko" kėbulo. Kai vėl pražydo purpuriniai tvyksniai, pamačiau, jog raudonoji rodyklė rodo penkiasdešimt keturis laipsnius pagal Farenheitą**. Nieko gero, bet ir ne tragedija. Jaudintis reikėdavo tada, kai B angare temperatūra nukrisdavo žemiau penkiasdešimties. Skaičius 54 dar ne pats blogiausias. Visgi atsarga gėdos nedaro. Tiek metų stebėję "Biuiką" mes padarėme kelias principines išvadas, tačiau aksiomomis jų nepavadinsi.

Automobilio kabiną sudrebino dar pora šviesos sprogimų, po kurių beveik minutei įsitvyrojo ramybė. Nedas nė nesukrutėjo. Tikriausiai užmiršo ir kvėpuoti.

- Viskas baigėsi? - galiausiai išsprūdo jam.

- Luktelėk, - atsakiau.

Dvi minutes nieko nesulaukėme. Kai prasižiojau ketindamas paskelbti, jog mums derėtų grįžti prie suoliuko, nes šį vakarą fejerverkų atsargos baigėsi, "Biuikas" išspjovė paskutinį akinantį blyksnį. Pro galinį langą nelyginant žiežirba iš gigantiško ciklotrono aukštyn šovė virpanti šviesos gija, nutįsusi iki garažo kampo, link lentynos, apkrau-

---

*Meno kūrinys (pranc.).

**12,2°C.

tos senomis dėžėmis su gelžgaliais. Šie nutvisko gelsvai, tarytum dėžėse būtų sumestos žvakės, o ne veržlės, sraigtai, spyruoklės. Gaudimui sustiprėjus, subarškėjo mano dantys, tarpuakį nutvilkė vibracija. Po sekundės garsas nutyko. Šviesa taip pat išblėso. Apspangusioms mūsų akims atrodė, kad garažas skendi tamsoje. Iš "Biuiko" teliko miglotas pavidalas su užapvalintais kampais ir chrominiais priedais, žvilgančiais aplink priekinius žibintus.

Širlė triūksmingai atsiduso, virpėdama visu kūnu pasitraukė nuo lango. Apkabinęs ją Arkis švelniai spūstelėjo pečius.

- Kad ir kiek sykių matyčiau šį vaizdą, niekaip prie jo nepriprantu, - prabilo Filas, stovėjęs man iš dešinės.

- Kas tai? - išspaudė Nedas. Susijaudinimas ištrynė iš vaikino veido dešimt ar dvylika metelių, ir nūnai jis atrodė jaunesnis net už savo seseris. - Kodėl tai vyksta?

- Mes neturime jokio supratimo, - atsakiau.

- Kas dar apie tai žino?

- Visi patruliai, kuriems teko dirbti D dalinyje per praėjusius dvidešimt su viršum metų. Kai kas iš kelininkų. Vietinis kelių policijos komisaras...

- Džemisonas? - pasitikslino Hadis. - Taip, jis žino.

- ...ir Statlerio policijos vadas Sidas Braunelas. Be jų, daugiau beveik niekas.

Einant atgal link suolelio, dauguma iš mūsų prisidegė cigaretes. Berods, Nedas irgi nebūtų atsisakęs dūmo. Arba ko nors kito. Pavyzdžiui, dvigubos viskio porcijos. Stefa Koluči jau turėjo pastebėti, jog radijo trukdžiai silpsta, o DSS lėkštė ant stogo netrukus vėl priims televizijos signalus, kurie pateiks sporto varžybų rezultatus, naujienas iš karo zonų, leis žiūrėti šešis TV parduotuvių kanalus. Jeigu *tai* neiškratys jums iš galvos minčių apie skylę ozono sluoksnyje, tuomet, prisiekiu Dievu, nenutuokiu, kas galėtų padėti užsimiršti.

- Kodėl aplinkiniai nieko nežino? - nesiliovė stebėjęsis Nedas. - Kaip jums pavyko nuslėpti tokį stulbinantį reiškinį?

- Stulbinantį? - šyptelėjo Filas. - Neperlenk lazdos, sūneli. Juk tai *"Biuikas"*. Jei turėtume "Kadilaką"... jo tikrai nebūtume nuslėpę.

- Kai kurios šeimos moka saugoti paslaptis, kai kurios to nesugeba, - pratariau. - Mūsiškė sugebėjo. Praėjus dviem dienom nuo "Biuiko" atsiradimo ir Enio dingimo, Tonis Skūndistas sukvietė mus pasitarti į "Pakelę" norėdamas visiems priminti, kad laikytume liežuvius už dantų. Kiek pamenu, seržantas konsultavo mus įvairiais klausi-

mais. Kalbėjo ir apie Enio seserį, žinoma - kaip pasirūpinti Edita, kaip elgtis su ja susitikus, - liepė palaukti, kol ji atvės...

- Abejoju, ar Drakonė buvo kada nors aprimusi, - burbtelėjo Hadis.

- ...paaiškino, ką sakyti žurnalistams, jeigu ji nuspręstų kreiptis į spaudą.

Tą vakarą susirinkime dalyvavo tuzinas patrulių. Hadis ir Filas padėjo man juos išvardinti. Nedui neteko susitikti su visais akis į akį, tačiau vaikinas, be abejo, buvo girdėjęs jų pavardes prie pietų stalo, jei tėvas pradėdavo pasakoti apie savo kolegas. Dauguma patrulių retsykiais mėgsta paplepėti apie darbą šeimos rate. Šnekos apie šlykščius dalykus - avarijas bei kraujais aptekusius lavonus, - nebūdavo skirtos žmonų ar vaikų ausims. Pasitaikydavo ir linksmesnių istorijų. Tarkim, apie bernioką iš amišų padermės, kuris važinėjosi riedučiais Statlerio centre, įsikibęs į šuoliuojančio arklio uodegą, kvatodamas lyg beprotis. Arba apie vyruką, kuris Kalvertono kelyje iš sniego nulipdė skulptūrą, vaizduojančią besimylinčius nuogus vyrą ir moterį. "*Juk tai menas!*" - klykavo žmogelis. Mes bandėme paaiškinti, kad jo meno kūrinys kelia kaimynams pasipiktinimą. Jeigu ne ūmus atodrėkis ir šiltas lietus, mums greičiausiai būtų reikėję perduoti bylą į teismą.

Papasakojau Nedui, kaip sustūmėme stalus į tuščią "Pakelės" kambarį, kaip Brajanas Koulas ir Dikis-Dakas Eliotas išlydėjo padavėjas laukan ir uždarė duris. Užkandžių radome garais apšildomoje spintelėje, kuri stovėjo prie vienos sienos. Vėliau budėjimą baigę patruliai gurkšnojo alų, po lubomis veikiai pakibo melsvi cigarečių dūmai. Piteris Kvinlendas, kuriam anais laikais priklausė užeiga, dievino Frenką Sinatrą, tad jo dainos liejosi iš garsiakalbių, kol mes gėrėme, rūkėme ir kalbėjome: "Gera būti moterimi", "Vasaros vėjas", "Niujorkas, Niujorkas" ir, žinoma, "Savaip", turbūt pati kvailiausia popdaina, sukurta dvidešimtame amžiuje. Net dabar išgirdęs Sinatros dainas iš karto prisimenu "Pakelę" ir B angare tūnantį "Biuiką".

Apie pranykusį mašinos vairuotoją galėjome pasakyti štai ką: vardas bei pavardė nežinomi, jo išvaizdos aprašymo neturėjome, kaip ir pagrindo įtarti, jog tas žmogus pažeidė įstatymą. Minėti nesumokėtus septynis dolerius už benziną nevalia. Į klausimus apie Enį reikėjo atsakinėti rimtai ir sąžiningai... na, beveik sąžiningai. Taip, mes visi suglumę. Taip, mes visi sunerimę. Taip, mes paskelbėme paiešką. Taip, negalima atmesti tikimybės, jog Enis paprasčiausiai nutarė pa-

keisti darbo pobūdį ir gyvenamąją vietą. Mums buvo liepta sakyti, jog *viskas* įmanoma, tačiau D dalinys nieku gyvu nepaliks nelaimėje patrulio Raferčio sesers, mielos moteriškės, kurią taip prislėgė brolio dingimas, kad ji pati nesuvokia, ką kalba.

- Jei kam nors šaus į galvą domėtis "Biuiku", paaiškinkite, jog mašina konfiskuota, - pareikalavo Tonis. - Ir daugiau nė žodžio. Sužinojęs, kad kažkas nepajėgia sutramdyti panižusio liežuvio, išrūkysiu tą plepį iš dalinio visiems laikams. - Tonis apsidairė. Pavaldiniams užteko proto nesišypsoti. Jie darbavosi seržanto pašonėje pakankamai ilgai, todėl žinojo, kada jis *nejuokauja*. - Ar jums aišku? Mano mintį supratote?

Visuotinis pritarimo murmesys trumpam užgožė Sinatrą, dainuojantį "Tai buvo geri metai". Taip, mes supratome seržanto mintį.

Nedas kilstelėjo ranką, ir aš nustojau šnekėti. Mane netgi pradžiugino atokvėpis, nes prisiminimai apie susirinkimą, įvykusį prieš porą dešimtmečių, neteikė didelio malonumo.

- Ką parodė Baibio Roto analizės?

- Nieko ypatinga, - atsakiau. - Medžiaga, primenanti vinilą, tebuvo į jį panaši. Dažų atplaišos neturėjo nieko bendra su dažais, naudojamais gaminant automobilius. Paaiškėjo, kad prietaisų skydelis tikrai išdrožtas iš medžio. "Greičiausiai iš ąžuolo", - paminėjo Baibis ir daugiau *nieko* nesakė, kad ir kaip Tonis jį spaudė. Kažkas sutrikdė mūsų bičiulį ekspertą, bet jis neketino mums aiškinti, kas drumstė ramybę.

- Matyt, negalėjo, - spėjo Širlė. - Arba pats nežinojo.

Aš linktelėjau.

- Stiklas - įprastas tripleksas, tačiau be jokių gamintojo ženklų. Paprasčiau kalbant, jis nebuvo įstatytas Detroito surinkimo konvejeryje.

- Pirštų atspaudai?

Suskaičiavau juos lenkdamas savuosius pirštus.

- Enio. Tavo tėvo. Bredlio Roučo. Viskas. Žmogus su juodu paltu atspaudų nepaliko.

- Turbūt mūvėjo pirštines, - balsu pagalvojo Nedas.

- Taip, tokia išvada peršte peršasi. Bredas tiksliai neprisiminė, bet, jo manymu, vyriškio rankos buvo tokios pat baltos, kaip ir veidas.

- Kartais panašias smulkmenas žmonės prasimano, - pakomenta-

vo Hadis. - Liudininkų parodymai ne visada tokie patikimi, kaip mums norėtųsi.

- Ar jau baigei filosofuoti? - paklausiau.

Hadis maloningai pamojo ranka.

- Gali tęsti.

- Mašinoje Baibis nerado jokio kraujo, tačiau pavyzdžiuose, paimtuose iš bagažinės, aptiko mikroskopinius organinės medžiagos pėdsakus. Baibis neįstengė jų identifikuoti, juolab kad tos "pamuilių nuoviros", anot jo, suiro. Po savaitės ant pavyzdžių plokštelių nieko nebeliko, išskyrus panaudotą dažomąjį reagentą.

Hadis pakėlė ranką lyg vaikas mokykloje. Galvos linktelėjimu leidau jam kalbėti.

- Po savaitės neradome jokių žymių ant prietaisų skydelio ir vairo, nuo kurių tie vyrukai nugremžė pavyzdžius. Medinis paviršius pats išsilygino. Kaip ir bagažinės danga. Jei įbrėždavome skardą su kišeniniu peiliuku arba raktu, po šešių septynių valandų dryžis išnykdavo.

- "Biuikas" *savaime* pasitaiso? - išpūtė akis Nedas.

- Taip, - atsakė Širlė. Prisidegusi "Parlament" cigaretę, nervingai įtraukė dūmą. - Tavo tėvas įkalbėjo mane dalyvauti viename iš savo eksperimentų - paprašė, kad būčiau atsakinga už filmavimą. Jis nubrėžė ilgą dryksnį ant vairuotojo durelių, po chromine juosta, ir mes palikome veikiančią vaizdo kamerą garaže. Kas penkiolika minučių sugrįždavome atgal. Nieko dramatiško neįvyko kaip filmuose, bet procesas vis tiek padarė mums įspūdį. Įdrėskimas po truputį mažėjo, aplink kraštus patamsėjo, tarsi mėgindamas prisitaikyti prie dažų sluoksnio. Ir galiausiai dingo. Be pėdsakų.

- O padangos... - pasakotojo vaidmenį perėmė Filas Kendeltonas. - Tereikėdavo pradurti vieną padangą atsuktuvu, ir iš skylės, kaip pridera, ūžtelėdavo oras. Po kurio laiko triukšmas prislopdavo iki švilpimo, kol galiausiai visiškai nutildavo. Po sekundės kitos ant žemės nukrisdavo atsuktuvas. - Filas papūtė lūpas ir išspaudė: - *Tsssp*. Padanga išspjaudavo jį kaip arbūzo sėklą.

- Automobilis - gyvas padaras? - vos girdimu balsu paklausė Nedas. - Na, jeigu jis gali išsilaižyti žaizdas...

- Tonis taip nemanė, - pasakiau. - Jis įnirtingai tvirtino, esą tai paprasčiausias mechanizmas, kurio veikimo principo mes nesuvokiame. Tavo tėvas galvojo priešingai ir lygiai taip pat aršiai gynė savo nuomonę. Jei Kertis būtų gyvas...

- Kas tuomet? Kas, jeigu jis būtų gyvas?

- Nežinau, - pakračiau galvą, staiga užvaldytas liūdesio. Aš galėjau daug ką jam papasakoti, bet kažkodėl nenorėjau. Jaučiausi slegiamas pareigos kaip žmogus, privalantis atlikti būtiną, bet sunkų ir neįdomų darbą - išrauti kelmus iki saulėlydžio ar suversti šieną į daržinę, kol neprapliupo lyti. - Nežinau, kas būtų nutikę, jeigu jis būtų gyvas. Tai gryna tiesa.

Man į pagalbą puolė Hadis.

- Tavo tėtis kraustėsi iš proto dėl tos mašinos, Nedai. Atrodė lyg pamišęs. Kiekvieną laisvą minutę vaikščiodavo aplink ją, fotografuodavo... liesdavo. Dažniausiai liesdavo tarsi norėdamas įsitikinti "Biuiko" realumu.

- Sehržantas ihrgi taip elgėsi, - pridūrė Arkis.

Ne visai taip, užklydo mintis man į galvą, bet aš nutylėjau. Kertis tiesiog kliedėjo automobiliu. Galų gale "Biuikas" savotiškai tapo *jo* nuosavybe, ir Tonis tai žinojo.

- O kaipgi patrulis Rafertis, Sendi? Nejau išties manote, kad "Biuikas"...

- Jį prarijo, - ryžtingai patvirtino Hadis. - Aš niekada tuo neabejojau. Beje, ir tavo tėvas taip galvojo.

- Tikrai? - paklausė manęs Nedas.

- Na, taip. Suvalgė arba perkėlė į kokią kitą vietą. - Ir vėl mano smegeninėje šmėkštelėjo su varginančia pareiga susiję vaizdai: eilės lovų, kurias reikia tvarkingai pakloti, kalnai neplautų indų, šieno kupetos, laukiančios, kada bus suneštos į stoginę.

- Jei teisingai supratau, nuo tada, kai mano tėvas ir patrulis Rafertis rado mašiną, jūs neleidote jokiems mokslininkams jos ištirti. Nei fizikams, nei chemikams? Niekas nebandė atlikti spektrografinės analizės?

- Baibis buvo dar kartelį atvažiavęs, - mažumėlę besiteisinančiu balsu atsiliepė Filas. - Vienas pats, be vaikučių. Drauge su Toniu ir tavo tėvu įstūmė į angarą kažkokį agregatą... gal ir spektrografą. Nežinau, man neparodė. O tau, Sendi?

Aš papurčiau galvą. Iš tų, kurie būtų galėję atsakyti į šitą ar į kitus klausimus, nieko neliko. Baibis Rotas mirė nuo vėžio 1998-aisiais. Kertis Vilkoksas, dažnai slankiojęs aplink "Biuiką" su bloknotu rankose, kažką rašydavęs ir piešdavęs, žuvo, susiklosčius tragiškoms aplinkybėms. Tonis Skūndistas, senasis seržantas, tebegyvas, tačiau bebaigiąs aštuntą dešimtmetį, nugrimzdęs į miglą, kurioje pasiklysta žmonės, sergantys Alzhaimerio liga. Pamenu, kartą drauge su Arkiu

Arkanianu aplankiau jį globos namuose. Prieš pat Kalėdas. Mūsų, veteranų, grupelė susimetė šlamančiųjų ir nupirko Toniui auksinį švento Kristoforo medalioną. Regis, viešnagei pasirinkome tinkamą dieną. Senasis seržantas be vargo atidarė dėžutę, pradžiugo išvydęs dovaną. Netgi pats sugebėjo atsegti sagtį. Tiesa, vėliau, pakabinus medalioną Toniui po kaklu, ją užšauti teko Arkiui. Galų gale seržantas suraukė antakius ir įdėmiai į mane pažiūrėjo. Padūmavusios akys atrodė kaip skvarbaus jo žvilgsnio parodija, bet vienai sekundei man pasidingojo, jog Tonis vėl tapo savimi. Staiga jam iš akių ištryško ašaros, ir iliuzija išblėso. "Kas jūs esate, vaikinai? - paklausė. - Nedaug trūksta, kad atsiminčiau. - Po akimirkos pridūrė, dalykiškai, tarsi kalbėtų apie orą: - Aš esu pragare. Čia pragaras".

- Paklausyk, Nedai, - tariau, - susirinkimas "Pakelėje" įvyko dėl vieno vienintelio tikslo. Kalifornijos farai rašo tuos žodžius ant savo patrulinių visureigių šonų. Gal todėl, kad jų atmintis nekokia. Mes nerašome. Ar supranti, apie ką kalbu?

- Tarnauti ir saugoti, - atsiliepė vaikinas.

- Kaip pirštu į akį. Tonio nuomone, tas daiktas pateko į mūsų rankas Dievo valia. Jis taip nesakė, bet mums nebuvo paslaptis, ką galvojo seržantas. Tavo tėvas jam pritarė.

Pasakiau Nedui Vilkoksui tai, ką, mano manymu, jam reikėjo išgirsti. Bet neužsiminiau apie žiburėlius, švytėjusius senojo seržanto ir vaikinuko tėvo akyse. Tonis galėjo skelti mums pamokslus apie pasižadėjimą tarnauti ir saugoti, galėjo aiškinti, jog D patrulinio dalinio vyrai geriausiai iš visų sugebės pasirūpinti pavojingu *res*, galėjo netgi leisti sau pasamprotauti, kaip vėliau mes atiduosime automobilį kruopščiai atrinktų mokslininkų komandai, kuriai turėtų vadovauti Baibis Rotas. Jo pasakėlėmis nė akimirkai nepatikėjau. Tonis su Kerčiu norėjo "Biuiko", nes paprasčiausiai neįstengė su juo išsiskirti. Štai kur esmė. Visa kita tebuvo priedanga. Keistas, egzotiškas, unikalus "Rodmasteris" priklausė *jiems*, ir tuodu neketino su niekuo dalintis savo lobiu.

- Nedai, gal žinai, ar tavo tėvas paliko kokių užrašų knygelių? - paklausiau. - Bloknotus su spiralėmis, kuriais mėgsta naudotis moksleiviai?

Vaikinas suspaudė lūpas, nukorė galvą ir įsmeigęs akis į tarpukelį atsakė:

- Aha, po tėvo mirties liko visokių užrašų knygelių. Mama sakė,

jog tai greičiausiai dienoraščiai. Pagal testamentą visus asmeninius dokumentus reikėjo sudeginti, tad mama įvykdė jo valią.

- Logiškas sprendimas, - linktelėjo Hadis, - ir natūralus, bent jau sprendžiant iš to, ką žinojau apie Kertį ir senąjį seržantą.

Nedas pakėlė galvą.

Hadis patikslino:

- Tuodu vyrukai nepasitikėjo mokslininkais. Ar žinai, kaip Tonis juos vadindavo? Giltinės parankiniais. Jis teigdavo, esą pagrindinis tų pašlemėkų tikslas - skleisti nuodus, sakyti žmonėms, kad jie nesidairytų atgal ir žengtų pirmyn, nes žinios niekam nekenkia, netgi, atvirkščiai, išlaisvina. - Jis patylėjo. - Buvo ir kita priežastis.

- Kokia? - paklausė Nedas.

- Slaptumas. Kertis su Toniu manė, jog mokslininkai, skirtingai nuo farų, nemoka laikyti liežuvio už dantų. "Pažiūrėkite, kaip sparčiai tų idiotų pastangomis po pasaulį pasklido atominės bombos, - sykį pareiškė Tonis. - Mes pačirškinome Rozenbergus, tačiau kiekvienas pusprotis supranta, kad po poros metų rusai ir be jų pagalbos būtų pasigaminę bombą. Kodėl? Todėl, kad mokslininkai mėgsta plepėti. To objekto, kurį laikome B angare, keliama grėsmė turbūt netolygi branduoliniam ginklui, bet kas žino, kaip gali pasikeisti padėtis. Viena aišku: jis netaps *niekieno* atomine bomba, kol tūnos čia, užklotas brezentu".

Mintyse sau tariau, jog šiuose žodžiuose tėra dalis tiesos. Kartais spėliodavau, ar Toniui ir Nedo tėvui teko kada nors apie tai šnekėtis... pavyzdžiui, ilgais šiokiadienių vakarais, kai nuovadoje veikla apmiršta, nes keliuose daugiau ar mažiau ramu - kas nors iš patrulių parpia antrame aukšte, kiti mažojoje svetainėje įsijungia vaizdo grotuvą ir žiūri filmą arba kramsnoja spragėsius, pakepintus mikrobangų krosnelėje, tuo tarpu jiedu galbūt sėdi Tonio kabinete užsidarę duris. Man įdomu, ar jie bent kartą tarpusavyje pripažino akivaizdžią tiesą: *Nieko panašaus į šį "Biuiką" nerasi visame pasaulyje, ir mes jį pasilaikysime.* Abejoju. Jiems tereikėjo pažiūrėti vienas kitam į akis, kuriose atsispindėjo tas pats troškimas paliesti automobilį, žvilgčioti į kabiną. Tiesiog vaikščioti aplink kerintį stebuklą ratais. Nežinia, ar berniukas tuo patikėtų. Nedui ne šiaip trūko tėvo. Jis pyko ant Kerčio už tai, kad šis numirė. Apimtas tokių jausmų, dar, ko gero, imtų lyginti automobilio pasisavinimą su vagyste, o tai ne visai atitinka tiesą.

- Tuo metu mes jau buvome susipažinę su šviesos drebėjimais, - pasakiau. - Tonis vadino juos "išsklaidymo reiškiniais". Anot jo,

"Biuikas" stengdavosi kažkuo atsikratyti. Neskaitant slaptumo ir noro patiems pasirūpinti mašina, aštuntojo dešimtmečio pabaigoje farai ir visi kiti Pensilvanijos gyventojai turėjo labai rimtų priežasčių nepasitikėti mokslininkais.

- Trimail-ailendas, - susigaudė Nedas.

- Taip. Be to, automobilis gali ne tik užsigydyti įbrėžimus ar neapdulkėti.

Užsičiaupiau. Toliau tęsti nepakako jėgų.

- Nagi, netylėk, - piktokai nuskambėjo Arkio balsas. - Jeigu jau tiek išklojai, tai būk gehras ihr papasakok likusią istohrijos dalį. - Jis dirstelėjo į Hadį, paskui nukreipė akis į Širlę. - Neužmihršk 1988-ųjų. - Atsidusęs Arkis dėbtelėjo į B angarą. - Dabahr pehr vėlu sustoti.

Aš pakilau nuo suolo, nudrožiau stovėjimo aikštele link garažo. Iš užnugario pasigirdo Filo kuždesys: "Ne, ne, tegul seržantas eina, vaiki. Jis sugrįš".

Štai kuo ypatingi stovintys ant aukštesnės karjeros pakopos - visi kalba apie juos tokius dalykus ir beveik niekada neklysta. Išskyrus atvejus, susijusius su apopleksija, širdies smūgiais ar girtais vairuotojais. Išskyrus atvejus, kuriuose mes, mirtingieji, įžiūrime Dievo pirštą. Žmonės, daug dirbę, kad prasibrautų iki viršūnės ir nenukristų žemyn, niekada nesiunčia visko velniop ir nusispjovę neišvažiuoja meškerioti. Ne. Mes, palypėję hierarchijos laipteliais, ir toliau stengiamės kiek galima geriau kloti lovas, plauti indus, krauti šieną į daržinę. *Ach, žmogau, ką mes be tavęs darytume*, neretai išgirsti. Atsakymas paprastas: dauguma iš mūsų nesiliautų darę to, ko, po velnių, norėtų. Kaip visada. Ruoštųsi kelionei į pragarą.

Stabtelėjęs šalia B angaro vartų, pro langą pažiūrėjau į termometrą. Temperatūra nukrito iki penkiasdešimt dviejų laipsnių*. Kol kas nieko baisaus - ne *tragiška*, - bet pakankamai vėsu, kad mano galvoje sukirbėtų mintis: prieš nurimdamas nakčiai "Biuikas" pademonstruos mums dar vieną ar du šviesos drebėjimus. Neverta dabar jo dengti brezentu, antraip procedūrą teks kartoti.

Jis dvėsta - tokią išvadą padarė Skūndistas ir Vilkoksas, daugelį metų tyrinėję "Rodmasterį". Kliba kaip gendantis mechanizmas, lėtina tempą lyg arklys, tempiantis į kalną vežimą, pypčioja tarsi dūmų detektorius, nebegalintis atskirti karščio nuo normalios temperatūros. Patys išsirinkite patinkančią metaforą. Galbūt tai tiesa, o gal ir ne. Iš tiesų mes nieko apie jį neišmanėme. Tačiau tvirtindami sau, jog tapo-

*10°C.

me nelemto “Biuiko” žinovais, sugebėjome šalia jo gyventi ir ne itin dažnai sapnuoti košmarus.

Grįžau prie suolelio, prisidegiau eilinę cigaretę ir atsisėdęs tarp Širlės bei Nedo tariau:

- Ar nori išgirsti apie pirmąjį mūsų regėtą šviesos drebėjimą?

Vaikino veide nušvitęs entuziazmas padėjo man aprimti ir tęsti istoriją.

TUOMET

Sendis stovėjo lauke, kai visa tai prasidėjo. Vienintelis iš visų. Vėliau ne kartą pusiau juokaudamas sakys, kad atradėjo šlovė priklauso jam. Kiti patruliai gan greitai susispietė aplinkui, bet pačią pradžią matė tik Senderis Frimontas Dibornas, stypsojęs už degalų kolonėlės su atvipusiu žandikauliu ir stipriai užmerktomis akimis, įsitikinęs, jog po sekundės jie visi, jau neminint amišų ūkių ir kelių sektos nariams nepriklausančių fermų, virs radioaktyviomis dulkėmis, kurias išnešios vėjas.

Tai nutiko praėjus porai savaičių nuo tada, kai Džono Parkerio buksyras atitempė “Biuiką” į D patrulinį dalinį, 1979-aisiais, pirmosiomis rugpjūčio dienomis. Triukšmas, sukeltas žurnalistų dėl Enio Rafercio dingimo, jau buvo prislopęs. Dauguma žinučių apie išnykusį valstijos patrulį pasirodė Statlerio apygardos dienraštyje “Ameriken”, tačiau liepos pabaigoje “Pitsburg Post-Gazet” išleido sekmadieninį numerį su išsamiu straipsniu - pirmajame puslapyje besipuikuojanti antraštė skelbė: **DINGUSIO PATRULIO SESERIAI KYLA DAUG KLAUSIMŲ**. Šiek tiek žemiau: **EDITA HAJAMS REIKALAUJA NUODUGNAUS TYRIMO**.

Vis dėlto įvykių eiga klostėsi taip, kaip nuspėjo Tonis Skūndistas. Edita neabejojo, jog D dalinio vyrai numano, kur prapuolė Enis. Jos žodžius citavo abu laikraščiai. Tarp eilučių buvo galima įskaityti užuojautą kone pamišusiai (iš sielvarto ir, žinoma, pykčio) vargšelei, kuri ieškojo atpirkimo ožio, idant šiam galbūt suverstų savo pačios kaltę. Nė vienas iš patrulių neužsiminė apie aštrų Drakonės liežuvį ir nuolatinį kabinėjimąsi, tačiau Editos ir Enio kaimynai nepripažino tokio diskretiškumo. Nepaisydami kaltinimų žurnalistai iš abiejų laikraščių paminėjo, jog Enio bendradarbiai ketino suteikti moteriškei kuklią finansinę paramą.

Atgrasi nespalvota Editos nuotrauka, išspausdinta “Post-Gazet”,

nepridėjo moteriškei pliusų; ji priminė Lizę Borden*, kuri sugriebusi kirvuką ruošėsi užkapoti artimuosius.

Pirmasis šviesos drebėjimas įvyko temstant. Sendis baigė budėjimą šeštą vakaro, kad šnektelėtų su Maiku Sandersu, apygardos prokuroru. Artėjo ypač bjaurus teismo procesas, po kurio į kalėjimą turėjo keliauti vyrukas, sprukęs iš avarijos vietos. Sendis buvo pagrindinis kaltinimo liudytojas. Auka tapusį vaiką suparalyžiavo visam gyvenimui, ir Maikas pageidavo, kad už vairo sėdėjęs ir kokainą švampęs ponas Verslininkas sėstų už grotų. Mažiausiai penkeriems metams, o dar geriau - dešimčiai. Kurį laiką Tonis Skūndistas dalyvavo jųdviejų pokalbyje (visi trys įsitaisė poilsio kambario kampe), paskui nusileido į savo kabinetą, palikdamas juos vienus. Po susitikimo Sendis nutarė pripilti degalų į savo visureigį ir išvykęs į patruliavimą atidirbti likusias tris pamainos valandas.

Eidamas pro dispečerinę link užpakalinių nuovados durų, jis išgirdo tyliai besikeikiantį Metą Babickį: "Ach tu, krušena. - Nuskambėjo pliaukštelėjimas. - Kodėl tu *streikuoji*?"

Įkišęs galvą į ryšių centrą Sendis pasiteiravo, ar Metas kartais neserga mėnesinėmis.

Klausimas nepralinksmino dispečerio.

- Verčiau paklausyk. - Jis pagarsino raciją. Trikdžių malšinimo jungiklis jau buvo atsuktas iki galo.

Ryšį užmezgė Brajanas Koulas, vairavęs 7-ąją patrulinę mašiną. Herbas Eiveris su 5-ąja budėjo Lentpjūvės kelyje. Džorždas Stankovskis velniai žino kur bastėsi. Jo balsą visiškai užgožė statinių trikdžių traškesys.

- Jei ryšys dar suprastės, aš nepajėgsiu susekti, kur vyrai važinėja. Informacijos jiems taip pat nepateiksiu, - pasiskundė Metas ir vėl tvojo per metalinį racijos šoną tarsi patvirtindamas savo žodžius. - O jei kas nors bandys pranešti mums apie įvykusią avariją? Lauke kaupiasi audros debesys, Sendi?

- Kai atvykau į nuovadą, dangus buvo visiškai giedras. - Jis pažvelgė pro langą. - Ir iki šiol nepasikeitė. Pats galėtum pamatyti, jei kakle turėtum šarnyrus. Kaip aš. - Sendis pasukiojo galvą.

- Labai juokinga. Ar tau nereikia nubausti kokio nekalto žmogelio?

- Puiku, Metai. Šmaikščiai atšovei.

---

*Lizė Borden (1860-1927) buvo kaltinama tėvo ir pamotės žmogžudystėmis. Prisiekusieji ją išteisino, tačiau visuomenė nepritarė tokiam teismo sprendimui.

Patraukęs savo keliu Sendis išgirdo, kaip antrame aukšte kažkas paklausė, ar nuo stogo nenusirito prakeikta antena, nes vaizdas ekrane pranyko velniop: per televizorių kaip tik kartojo neblogą "Žvaigždžių kelio" seriją apie triblus.

Sendis išėjo laukan. Karštą popietę pakeitė neką vėsesnis, miglele apsitraukęs vakaras, tolumoje bildėjo griaustinis, tačiau oro nedrumstė nė menkiausias vėjelis, o virš galvos mėlynavo giedras dangus. Iš rytų pamažu slinko naktis, per penkias pėdas nuo žolės pakilo ūkana.

Jis sėdo į visureigį (tą pamainą vairavo D-14 su lūžusiu sėdynės atlošu), privažiavo iki "Amoko" degalų kolonėlės, išlipo iš mašinos, atsuko kuro bako dangtelį, prieš tai pakėlęs užpakalinį numerio ženklą, ir sustingo. Staiga pajuto įsiviešpatavusią tyla - žolėje nečirpė svirpliai, medžiuose nečiulbėjo paukščiai. Girdėjosi tik monotoniškas gaudimas. Toks garsas sklisdavo nuo aukštos įtampos laidų arba elektros pastotės.

Sendžiui pradėjus gręžtis, pasaulį užliejo akinanti rausvai balta šviesa. Jis iš karto pagalvojo: iš giedro dangaus man trenkė žaibas. Po akimirkos pamatė B angarą, užsižiebusį kaip...

Užbaigti palyginimo nepasisekė. Nieko panašaus neteko regėti per visą gyvenimą.

Akivaizdu, kad paspoksojęs į pirmuosius blyksnius, jis būtų apakęs - gal laikinai, gal visiškai. Laimei, nuo kolonėlės nebuvo matyti garažo vartų. Tačiau nuo švytėjimo vis vien apspango akys, nes vasarinės sutemos ūmai virto saulėtu vidurdieniu. O pats angaras, ganėtinai tvirta medinė struktūra, tapo nematerialus lyg iš voratinklio nuausta palapinė. Pro kiekvieną plyšį ir tuščią vinies skylę tryško šviesa. Ji žybčiojo iš pakraigės ertmės, kurią, matyt, pragraužė voverė. Tviskėjo palei žemę, toje vietoje, kur atskilo lenta. Pro ventiliacijos angą, žiojinčią stoge, padrikais pliūpsniais šovė aukštyn į padanges tarsi kažkam signalizuodama. Šviesos iškrovos, besiveržiančios pro dviverių vartų langus, pavertė nuo žemės kylantį rūką fantasmagoriškais elektriniais garais.

Sendis nustėro, žinoma, tačiau savitvardos neprarado. *Na, štai,* pagalvojo jis, *tas močkrušys sprogo, ir po sekundės mes užversime kanopas.* Mintis sprukti arba šokti į savo visureigį nė nešovė į galvą. Kur sprukti? Kur važiuoti? Užteks juokauti.

Negana to, jį užvaldė beprotiškas noras prieiti arčiau. "Biuikas" *traukė* žmogų prie savęs. Negąsdino kaip pono Dilono, o pakerėjo.

Kad ir kaip keistai visa tai atrodė, jis nevalingai slinko garažo kryptimi tarsi girdėdamas masinantį mašinos balsą.

Grįžęs prie D-14 vairuotojo durelių (jis beveik neabejojo, jog sapnuoja), Sendis kyštelėjo galvą pro atidarytą langą ir nuo prietaisų skydelio paėmė akinius nuo saulės, kuriuos užsidėjęs nudrožė atgal link angaro. Su akiniais pasijuto šiek tiek geriau, tačiau švytėjimas vis vien spigino. Jis žengė pirmyn pakėlęs prieš save ranką, prisimerkęs taip, kad iš akių teliko siauručiai plyšeliai. Pasaulis paskendo bežadžių sprogimų bangoje, pulsavo purpurine ugnimi. Sendis matė, kaip po kojomis pranyksta ir vėl atsiranda jo šešėlis. Pro vartų langus plūdo šviesos srautai, panardinę savyje nuovadą. Į lauką išvirto patruliai, besibraunantys pro Metą Babickį, kuris pirmas iššoko pro užpakalines duris. Dėl žybsnių visi judėjo trūkčiodami lyg aktoriai iš nebylaus filmo. Kišenėse turėjusieji akinius nuo saulės skubiai juos iškrapštė. Kiti apsisuko ir nukurnėjo į pastatą ieškoti akinių. Vienas patrulis netgi išsitraukė pistoletą, dėbtelėjo į ginklą tarsi ketindamas paklausti: *Kokį šūdą aš su tavimi veiksiu?* - ir vėl įgrūdo atgal į dėklą. Du patruliai be akinių vis tiek ryžtingai braukė B angaro pusėn, nulenkę žemyn galvas, užsimerkę, ištiesę į priekį rankas it lunatikai, kaip ir Sendis, kapotų tvyksnių bei įkyraus gaudimo traukiami artyn. Nelyginant naktiniai drugiai, viliojami lemputės blizgesio.

Po akimirkos prie vyrų prišokęs Tonis Skūndistas įniko pliaukšėti jiems per pečius, griausmingu riksmu liepė grįžti į nuovadą. Seržantui bebandant užsidėti savuosius akinius, tie kažkodėl prašaudavo pro veidą. Galų gale jam pavyko prilipdyti tamsintus stiklus virš tarpuakio, prieš tai vieną ąselę įbedus į burną, o kitą - į kairįjį antakį.

Sendis nieko nematė ir negirdėjo, nes ausyse spengė gaudimas, prieš akis tvykščiojo šviesos sprogimai, nuo kurių palei žemę plaukianti migla virto elektriniais drakonais. Jis regėjo akinančiai ryškios šviesos koloną, kylančią iš kūginio ventiliacijos bokštelio, perskrodusią vakaro prieblandą.

Tonis sugriebė jį už pečių, įnirtingai papurtė. Iš garažo vėl išsiveržė švytėjimo pliūpsnis, ir seržanto akiniai tapo panašūs į mėlynus ugnies kamuolėlius. Jis suriko, nors gerklės stygų varginti nereikėjo. Sendis puikiai girdėjo Tonio balsą, nes, išskyrus gausmą ir kažkieno murmėjimą - *Visagali Dieve*, - aplinkui tvyrojo tyla.

- Sendi! Ar tu buvai čia, kai visa tai prasidėjo?

- Taip! - didelei savo nuostabai, jis taip pat užstaugė. Kažkodėl atrodė, jog reikia šaukti, jei nori vienas kitą išgirsti. Šviesa užsi-

žiebdavo ir vėl užgesdavo tarsi nebylus žaibas. Kiekvieną sykį, kai ji nutvieksdavo apylinkes, patrulių buveinė, regis, pašokdavo į priekį, lyg būtų gyva, o palei sienas buvo matyti bėgančių vyrų šešėliai.

- Kas pakūrė šitą gaisrą?

- Nežinau.

- Lėk į nuovadą! Paskambink Kerčiui. Papasakok jam, kas nutiko! Tegul tučtuojau važiuoja *čia*!

Sendis atsispyrė norui pareikšti seržantui, kad jis būtų linkęs pasilikti ir pažiūrėti, kaip toliau klostysis įvykiai. Šiaip ar taip, mintis kvaila. Švytėjimas pernelyg skaistus, kad galėtum ką nors įžvelgti. Netgi su akiniais nuo saulės. Be to, jis mokėjo atskirti prašymą nuo įsakymo.

Apsisukęs Sendis patraukė link nuovados, kluptelėjo ant laiptelių (šie paprasčiausiai nugrimzdo į tą prakeiktą spiginančią šviesą), žengė pro duris ir mojuodamas prieš save rankomis nusvyravo ryšių centro kryptimi. Koridoriai priminė susipynusius šešėlius. Jo ašarotos akys tepajėgė užfiksuoti vienintelį aiškų vaizdą - nuolat pasikartojančius žaibo blyksnius.

Meto Babickio racija traškėjo nuo trukdžių, bet protarpiais pasigirsdavo ir balsų nuotrupos tarsi palaidotų lavonų pirštai, kyšantys iš žemės. Sendis pakėlė ragelį nuo įprasto telefono aparato, stovinčio šalia to, kuris sujungdavo su pagalbos tarnyba. Galvojo, jog telefonas neveiks, tačiau apsiriko. Jis susuko Kerčio namų numerį, šį suradęs sąraše, prisegtame ant skelbimų lentos. Kai purpuriniai ir balti žybsniai nušviesdavo kambarį, iš baimės, rodės, stryktelėdavo net telefono aparatas.

Atsiliepusi Mišelė pranešė, jog Kertis kieme pjauna žolę. Ruošiasi užbaigti darbą iki sutemų. Balso intonacija liudijo, kad ji nenori pakviesti vyro. Sendžiui dar sykį paprašius, moteris sutiko: "Gerai, luktelėk minutėlę. Ar jūs, vyručiai, kada nors ilsitės?"

Laukimas tęsėsi amžinybę. B garaže tūnantis "Biuikas" nesiliovė pulsavęs lyg apokalipsę skelbianti neoninė iškaba, ir sulig kiekvienu šviesos pliūpsniu Sendžiui dingodavosi, jog dispečerinė siūbuoja į šonus. Tiesiog sunku patikėti, jog agregatas, spinduliuojantis tokį švytėjimą, nėra visagriaunančios galios ginklas, tačiau jis tebebuvo gyvas ir kvėpavo. Laisva ranka palietė skruostus, bet neužčiuopė nei nudegimų, nei pabrinkimų.

Bent jau kol kas, tarė sau. Įtempęs ausis jis lūkuriavo, kol farai lauke ims klykti iš siaubo, nes garažas sprogs, ištirps arba išspjaus pro duris kažkokį neįsivaizduojamai klaikų padarą su liepsnojančio-

mis elektrinėmis akimis. Tokie samprotavimai neturėjo nieko bendra su įprastomis policininko mintimis, bet šiuo metu Sendis Dibornas jautėsi esąs ne faras, o mažas persigandęs berniukas. Galų gale Kertis pakėlė ragelį, trūksmingai alsuodamas - matyt, atlėkė iki telefono bėgte, - aiškiai netverdamas savame kailyje iš smalsumo.

- Seržantas liepė tau nedelsiant atvažiuoti.

Kertis akimoju susigaudė, kas galėjo pridaryti rūpesčių.

- Kas ten vyksta, Sendi?

- Fejerverkai. Sprogimai ir kibirkštys. Į B angarą neįmanoma žiūrėti plika akimi.

- Pastatas užsidegė?

- Nemanau, nors visko gali būti. Juk sakau, kad plika akimi nieko neįžvelgsi. Pernelyg ryšku. Brauk į nuovadą.

Kertis metė ragelį, daugiau neištaręs nė žodžio, o Sendis išėjo laukan. Jeigu mums lemta pavirsti radioaktyviomis dulkėmis, pagalvojo jis, tą momentą verčiau pasitiksiu tarp draugų.

Po dešimties minučių Kertis įsuko į keliuką, pažymėtą lenta su užrašu: TIK PATRULIAMS. Vairavo skrupulingai restauruotą "Belerą", kurį jo sūnus paveldės po dvidešimt dvejų metų. Išnirusi iš už kampo riaumojanti mašina bildėjo per greitai, ir vieną siaubingą sekundę Sendis neabejojo, kad jos priekinis buferis išvers iš kojų mažiausiai penkis vyrukus. Tačiau Kertis, pasižymintis jaunuolio reakcija, žaibiškai nuspaudė stabdį, ir automobilis sustojo cypdamas, pasvirdamas pirmgaliu į priekį.

Jis stryktelėjo iš mašinos, variklį išjungė, tačiau žibintus paliko degančius, susipainiojo tarp savo kojų ir vos neišsitiesė ant asfalto. Atgavęs pusiausvyrą pasileido tekinas link angaro. Sendis spėjo pastebėti, kad vienoje rankoje bičiulis laiko suvirtinojo akinius su elastiniu dirželiu. Per savo gyvenimą Sendis prisižiūrėjo įsiaudrinusių žmonių - emocijų nevaldydavo bemaž kiekvienas tipelis, sustabdytas už greičio viršijimą, - bet niekas iš jų neprilygo Kerčiui. Jo akys, rodės, tuojau iššoks iš akiduobių, plaukai pasistojo piestu... galbūt toks įspūdis susidarė, nes vyrukas skuodė kaip įkirptas. Nevalia atmesti ir tokios tikimybės.

Tonis sugriebė jį, kone išversdamas iš kojų. Laisvoji Kerčio ranka susigniaužė į kumštį. Po sekundės atsipalaidavo. Sendis nenutuokė, kiek trūko, kad naujokas būtų žiebęs seržantui, ir nenorėjo žinoti. Svarbiausia, jis pripažino Tonio valdžią.

Seržantas ištiesė ranką siekdamas suvirintojo akinių.

Kertis pakratė galvą.

Tonis kažką pasakė.

Naujokas atsiliepė energingai purtydamas galvą.

Besitęsiant ryškių blyksnių papliupai, Sendis matė, kaip Tonis Skūndistas tramdė norą paprasčiausiai liepti Kerčiui atiduoti akinius. Suėmęs save į nagą seržantas apsisuko ir nužvelgė susibūrusius patrulius. Paskubomis išrėkė du įsakymus - visiems pasitraukti šalin nuo garažo ir grįžti į nuovadą. Dauguma teikėsi paklusti pirmajam, tačiau į antrąjį nekreipė dėmesio. Tonis giliai įkvėpė, išpūtė orą, kažką tarstelėjo Dikiui-Dakui Eliotui, kuris išklausė, linktelėjo ir nukulniavo į nuovadą.

Likusieji stebėjo, kaip Kertis lekia B angaro pusėn, pakeliui nušveisdamas šalin beisbolo kepuraitę, pasibalnodamas nosį suvirintojo akiniais. Nors Sendis mėgo bei gerbė naujausią D patrulinio dalinio narį, Kerčio poelgis jam nepasirodė didvyriškas. Sugebėjimas įveikti baimę - štai didvyrio savybė. Tą vakarą Kertis Vilkoksas visiškai nejautė baimės. Nė trupučio. Jis tiesiog drebėjo iš susijaudinimo ir pasibjaurėjimą keliančio smalsumo. Kur kas vėliau Sendis pagalvos, jog seržantas leido Kerčiui artintis prie garažo, nes paprasčiausiai neturėjo jokios galimybės jį sulaikyti.

Kertis sustingo, likus dešimčiai pėdų iki angaro vartų, pakėlęs rankas prisidengė akis, kai iš vidaus tvokstelėjo ypač ryškus šviesos srautas. Sendis išvydo rausvai baltus žaibus, šovusius pro kolegos tarpupirščius. Tuo pačiu metu Kerčio šešėlis, užtemdęs rūką, priminė milžino pavidalą. Veikiai blyksnis išblėso, ir apspangusios Sendžio akys pastebėjo, kad vaikinas vėl pajudėjo į priekį. Nusigavo iki durų, pažiūrėjo vidun. Stovėjo suakmenėjęs iki naujo šviesos sprogimo. Trumpam atšlijo, tačiau neilgai trukus vėl pripuolė prie lango.

Tuo tarpu sugrįžo Dikis-Dakas Eliotas, įvykdęs seržanto nurodymą. Sendis išvydo, ką jis gniaužia rankoje. Seržanto reikalavimu, visi D dalinio visureigiai buvo aprūpinti "Polaroido" fotoaparatais, ir būtent vieną iš jų Dikis-Dakas įteikė Toniui. Prieš tai nejučia susigūžė, nes iš garažo vėl plykstelėjo šviesos salvės.

Tonis stvėrė fotoaparatą ir nuliuoksėjo pas Kertį, kuris tebespoksojo pro angaro langą atšokdamas atgal po eilinės blyksnių serijos. Nuo akinančio švytėjimo neapsaugojo net suvirintojo akiniai.

Kažkas palietė Sendžio ranką, ir jis vos nesuriko. Palenkęs galvą žemyn, išvydo šunį. Ponas Dilonas, matyt, miegojo, kai prasidėjo

spektaklis, parpdamas savo pamėgtoje vietoje, tarp kriauklės ir viryklės. Nūnai jis išturseno laukan pažiūrėti, dėl ko visi taip sujudo. Sprendžiant iš žaižaruojančių akių, pastatytų ausų, aukštai pakelto snukio, ponas Di *žinojo*, jog vyksta kažin kas įstabaus, bet šį kartą siaubo nejautė. Šviesos sprogimai nė trupučio jo nejaudino.

Kertis pabandė sučiupti "Polaroidą", tačiau Tonis nepaleido fotoaparato. Jie stypsojo priešais B angaro duris, sulig kiekvienu tvyksniu pavirsdami virpančiais siluetais. Ginčijosi? Sendis taip nemanė. Tuodu labiau priminė mokslininkus, kurie įsitraukė į karštą diskusiją stebėdami anksčiau neregėtą fenomeną. *Gal tai ne fenomenas*, pagalvojo Sendis, *o eksperimentas. Ir mums atiteko bandomųjų gyvių vaidmuo.*

Jis pradėjo skaičiuoti tamsos periodų trukmę kartu su patruliais vėpsodamas į du vyrus, vieną su suvirintojo akiniais, kurie uždengė pusę veido, kitą, gniaužiantį kvadratinį "Polaroidą". Švytėjimas apibrėžė jų kontūrus tarsi figūras, šokančias po diskotekos stroboskopu. Jei anksčiau blyksniai sekė vienas po kito, tai dabar pauzės gerokai pailgėjo. Sendis suskaičiavo iki šešių... septynių... dešimties... keturiolikos... dvidešimties.

Už nugaros pasigirdo Bako Flanderso balsas:

- Rodos, artėja pabaiga.

Ponas Di amtelėjo ir pasviro pirmyn tarsi ketindamas bėgti link garažo, bet Sendis spėjo sugriebti jį už apykaklės. Šuo turbūt užsimanė palaikyti draugiją Kerčiui ir Toniui... arba veržėsi į priekį, nes jį kvietė tas daiktas, slypintis angare. Sendžiui nerūpėjo, kuris atsakymas teisingas. Jis norėjo, kad šuo liktų vietoje.

Apėję pastatą Tonis su Kerčiu nusigavo iki šoninių durų ir vėl įniko kažką gyvai aptarinėti. Galų gale seržantas linktelėjo - Sendžiui pasirodė, kad nenoriai, - atidavė fotoaparatą. Kerčiui pravėrus duris, žybtelėjo šalta liepsna, prarijusi jaunąjį D patrulinio dalinio naujoką. Sendis neabejojo, kad jis išnyko amžiams: suiro į atomus, galbūt persikėlė į tolimą galaktiką, kur likusias gyvenimo dienas praleis pildamas alyvą į naikintuvus su "X" formos sparnais arba poliruodamas juodą, blizgantį Darto Veiderio pasturgalį.

Jis spėjo pastebėti, jog Kertis tebestovi ant slenksčio, ranka prisidengęs akinius. Iš dešinės, už nugaros, nuo spiginančio švytėjimo sukosi Tonis Skūndistas, veidu įsikniaubęs į delnus. Akiniai nuo saulės nekąa tepagelbėjo. Sendis galėjo tai patvirtinti, nes pats slėpė akis už

tamsintų stiklų. Jam atgavus regėjimą, Kertis jau buvo dingęs garaže.

Staiga Sendžio dėmesį prikaustė ponas Dilonas, kuris ėmė brautis į priekį nepaisydamas rankos, prilaikančios apykaklę. Šuns ramybė išgaravo be pėdsakų. Jis urzgė ir inkštė, prispaudęs ausis prie galvos, pražiojo nasrus, pademonstruodamas baltus dantis.

- Padėkite man, padėkite! - sušuko Sendis.

Bakas Flandersas bei Filas Kendeltonas taip pat įsitvėrė į apykaklę, bet iš pradžių padėtis nedaug kuo pasikeitė. Šuo tempė juos paskui save kriokdamas, varvindamas seiles ant asfalto, akis įsmeigęs į šonines duris. Paprastai jis būdavo mieliausiu sutvėrimu, bet dabar Sendžiui norėjosi turėti rankose pavadį ir apynasrį. Jei ponas Di pakreips galvą nusprendęs juos apkandžioti, kažkas iš trijulės atsisveikins su vienu ar dviem pirštais.

- Uždarykite duris! - sustūgo Sendis seržantui. - Jei nenorite, kad Di prisijungtų prie Kerčio, *uždarykite prakeiktas duris!*

Kurį laiką Tonis mindžikavo suglumęs. Kai suprato, kas vyksta, skubiai užtrenkė duris. Ponas Dilonas mažne akimoju atsipalaidavo. Nustojo urgzti bei inkšti, porą sykių sutrikęs amtelėjo, tarsi negalėtų prisiminti, kas jį apsėdo. Tikriausiai gausmas, kuris aiškiai sustiprėjo prasivėrus durims, pamanė Sendis, arba koks nors kvapas. Antroji prielaida labiau įtikinama, nors garantuoti jis nebūtų drįsęs. Visa tai, kas siejosi su "Biuiku", slypėjo po paslapties skraiste.

Išvydęs, kad pora vyrukų pajudėjo į priekį, Tonis liepė jiems atsitraukti. Normaliai skambantis seržanto balsas ramino, tačiau Sendis jautė: kažkas čia negerai. Nežinia kodėl, bet jam atrodė, jog stinga kino filmuose naudojamo garso takelio: šūkaliojimo, klyksmų, kurtinančių sprogimų arba iš po žemės sklindančio dundėjimo.

Tonis sugrįžo prie langų, pažvelgė vidun.

- Ką jis ten daro, seržante? - riktelėjo Metas Babickis. - Ar Kerčiui nieko nenutiko?

- Nieko. Jis vaikšto aplink mašiną ir fotografuoja. Ką *tu* čia veikia, Metai? Keliauk į dispečerinę, dėl Dievo meilės.

- Racija neveikia, šefe. Ryšį nutraukė statiniai trukdžiai.

- Gal dabar jų sumažėjo. Nes blyksniai irgi silpsta. - Iš pažiūros jis kalbėjo įprastu valdingu balsu, bet Sendis neabejojo, jog seržanto viduje tebetvyro nerimas. Metui apsisukus, Tonis pridūrė: - Žiūrėk, kad eteryje nepasklistų nė vienas žodis apie tai, kas čia įvyko. Supratai?

Bent jau ne akivaizdžiai. Nei dabar, nei kada nors vėliau. Jei teks pasakyti kažką apie “Biuiką”... įvardink jį kodu D. Aišku?

- Taip, sere, - patvirtino Metas ir nuspūdino link užpakalinių nuovados durų, tarytum ką tik būtų viešai išplaktas.

- Sendi! - sušuko Tonis. - Kaip jaučiasi šuo?

- Gerai. Kas atsitiko mašinai?

- Nieko ypatinga. Ji neužsidegė ir nesprogo. Termometras rodo penkiasdešimt keturis laipsnius*. Viduje vėsoka.

- Jei automobilis nenukentėjo, kodėl tuomet Kertis jį fotografuoja? - paklausė Bakas.

- Nes “kodėl” baigiasi raide “l”, - atšovė seržantas Skūndistas, tarsi tuo viską paaiškindamas. Jis nenuleido akių nuo Kerčio, kuris sukiojosi aplink mašiną lyg madų fotografas, nesitraukiantis nuo modelio nė per žingsnį, spragsėjo “Polaroidu” ir pro plyšį išlindusias nuotraukas kišosi už senų chaki spalvos šortų diržo. Galiausiai Tonis leido patruliam prieiti prie langų. Po keturis. Kai Sendis sulaukė savo eilės, jis nustėro pamatęs, jog po kiekvieno “Biuiko” blyksnio žalsvai nušvisdavo Kerčio kulkšnys. *Radiacija*, šmėstelėjo galvoje mintis, *Jėzau Kristau, jį apdegino radiacija*! Ūmai prisiminęs, ką Kertis veikė namuose, jis nusijuokė. Mišelė nenorėjo kviesti vyro prie telefono, nes tas tvarkė veją. Vadinasi, ant kulkšnių švyti dėmės, likusios nuo žolės.

- Išeik laukan, - Sendžiui iš kairės sukuždėjo Filas, tebespaudžiantis šuns apykaklę, nors ponas Dilonas visiškai nurimo. - Išeik laukan. Nebandyk savo laimės.

Kertis nuslinko atbulas link durų lyg išgirdęs Filo balsą arba tas pačias visų bendradarbių mintis. Labiau tikėtina, kad jam paprasčiausiai baigėsi juostelė.

Kai tik vyrukas žengė per slenkstį, Tonis apkabino jo pečius ir patraukė į šalį. Jiems bešnekant, užsižiebė paskutinis blausus, akimirką tetrukęs tvyksnis. Sendis pažiūrėjo į laikrodį. Be dešimties minučių devynios. Spektaklis tęsėsi trumpiau nei valandą.

Tonis su Kerčiu taip įdėmiai stebeilijosi į nuotraukas, kad Sendžiui teko paklausti savęs, ar seržantas nemelavo tvirtindamas, esą B angare niekas nepasikeitė. Jis asmeniškai manė, jog “Biuikas” ir kiti garaže palikti daiktai išties nepatyrė jokių pokyčių.

Pagaliau Tonis linktelėjo tarsi priėmęs kažkokį sprendimą ir nupėdino link patrulių būrelio. Tuo tarpu Kertis grįžo prie vartų, idant dar

---

*12,2°C.

sykį dirstelėtų vidun. Aukštyn pakelti suvirintojo akiniai pūpsojo ant kaktos. Seržantas įsakė visiems drožti į nuovadą, išskyrus Džordžą Stankovskį ir Herbą Eiverį. Pastarasis grįžo iš budėjimo dar tebežybsint šviesoms. Matyt, užsimanė į išvietę. Prispirtas didelio reikalo, Herbas nedvejodamas išsukdavo iš kelio ir važiuodavo į nuovadą. Jis garsėjo savo įpročiu, netgi stoiškai iškęsdavo pašaipų srautą visuomet atsikirsdamas, jog, prisėdus ant svetimo unitazo, galima užsikrėsti velniai žino kokiomis ligomis ir tuo netikintys gaus, ko nusipelnė. Giliu Sendžio įsitikinimu, Herbui tiesiog knietėdavo eilinį sykį pavartyti žurnalus, gulinčius antro aukšto tualete. Patrulis Eiveris, kuris po dešimties metų žus autoavarijoje, mėgdavo skaityti leidinius apie technologijas ir išradimus.

- Jūs abu budėsite pirmieji, - tarė Tonis. - Tučtuojau praneškite, jei pastebėsite ką nors įdomaus. Net jeigu *pamanysite*, jog išvydote kažką keista.

Herbas sustenėjo nepatenkintas sargybinio pareigomis ir jau ketino protestuoti.

- Prikąsk liežuvį, - įsakė Tonis. - Kad negirdėčiau nė žodžio.

Pamatęs rausvas dėmes, nušvitusias seržanto skruostuose, Herbas iš karto užsičiaupė. Sveiko proto jam netrūksta, pagalvojo Sendis.

Metas Babickis kalbėjo per raciją, kai likusieji patruliai kirto nuovadą sekdami įkandin seržanto Skūndisto. Metui pareikalavus, kad D-6 praneštų tikslias savo koordinates, Endžio Kolučio atsakymas nuskambėjo visiškai aiškiai. Statiniai trikdžiai išnyko.

Vyrai užlipo į antrą aukštą ir susėdo mažajame poilsio kambarėlyje. Atsilikusieji turėjo tenkintis kilimu. Pirmame aukšte buvo daugiau erdvės ir kėdžių, bet, Sendžio nuomone, Tonis pasielgė teisingai, liepęs saviškiams rinktis viršuje. Tai ne policijos, o šeimos reikalas.

Tiksliau, *ne visai* policijos.

Kertis Vilkoksas atėjo paskutinis, laikydamas rankoje “Polaroido” nuotraukas, su akiniais, atsmauktais ant kaktos, guminiais sandalais, į kuriuos įspyrė savo pažaliavusias pėdas, vilkėdamas berankovius marškinėlius su užrašu: HORLIKSO UNIVERSITETAS SPORTO KATEDRA.

Jis žengė prie seržanto, ir abu vyrai ėmė patylomis šnekėtis, priversdami kitus lūkuriuoti. Neilgai trukus Tonis atsisuko į patrulius.

- Nebuvo jokio sprogimo. Mudu su Kerčiu nemanome, jog iš angaro skverbėsi radiacija.

Seržanto žodžius pasitiko triukšmingi palengvėjimo atodūsiai, tačiau paaiškinimas įtiko ne visiems patruliams. Sendis neįsivaizdavo, ką aplinkiniai įžiūrėjo jo fizionomijoje, tačiau žinojo, kad *pats* dvejonių neatsikratė.

- Perleiskite jas ratu, jei norite. - Kertis išdalino "Polaroido" nuotraukas, po dvi tris kiekvienam. Dėl akinančio švytėjimo kai kuriose tebuvo matyti miglotos "Biuiko" grotelės, stogo atkarpa. Kitose nuotraukose galėjai įžvelgti daugiau detalių. Geriausios išsiskyrė puikia kokybe, išgaunama "Polaroido" fotoaparatų. *Mes regime pasaulį, kuriame egzistuoja tik priežasties ir pasekmės ryšys*, tarytum sakė jos. *Pasaulį, kuriame kiekvienas objektas prilygsta dievybės įsikūnijimui, todėl už kadro ribų nepasilieka jokios aukštesnės jėgos.*

- Kaip ir paprastas juosteles, kaip ženklelius, kuriuos nešioja žmonės, dirbantys radiacijos zonose, - prabilo Tonis, - "polaroidus" gali apšviesti galingas gama spinduliavimas. Viena kita nuotrauka gal ir neryški, tačiau apšviestų nerasite. Kitaip tariant, karštis nesvilina mums padų.

- Neįsižeisk, - įsiterpė Filas, - bet aš nesu beprotis, kad patikėčiau savo vidurius "Amerikos Polaroido Korporacijai".

- Rytoj iš pat ryto nuvažiuosiu į Pitsburgą ir įsigysiu Geigerio skaitiklį, - prašneko Kertis. Žodžius ištarė ramiai, bet klausytojams neprasprūdo pro ausis susijaudinimą išduodančios gaidelės. Nors Kertis Vilkoksas kalbėjo šaltu "Prašau išlipti iš mašinos, sere" tonu, akivaizdu, kad jis vos laikėsi nesprogęs iš vidaus. - Juos galima gauti "Armijos Likučių" parduotuvėje, Grando gatvėje. Kainuoja maždaug tris šimtus dolerių. Jei neprieštaraujate, pinigus paimsiu iš nenumatytų išlaidų fondo.

Niekas neprieštaravo.

- Dabar svarbiausia, kad visi tylėtumėte, - paskelbė Tonis. - Aš tikiu, jog, apvaizdos dėka, tas daiktas pakliuvo į rankas žmonėms, kurie moka saugoti paslaptis. Ar tiesą sakau?

Kambaryje nuvilnijo pritarimo murmesiai.

Dikis-Dakas, sėdintis ant grindų sukryžiavęs kojas, glostė pono Dilono galvą. Šuo miegojo paguldęs snukį ant letenų, pagaliau aprimęs.

- Aš balsuoju "už", jei Geigerio skaitiklyje strėlytė neiššoks už žaliosios zonos ribų, - tarė jis. - Jeigu ji nušliauš iki raudonos juostos, siūlau iškviesti federalus.

- Nejau manai, kad jie geriau už mus pasirūpins “Biuiku”? - pasišiaušė Kertis. - Jėzau Kristau, Diki! Su federalais verčiau nesusidėti...

- Gal nusprendei ištuštinti mūsų išlaidų fondą ir apdengti B angarą švino plokštėmis? - kažkas paklausė.

- Kokios kvailystės.... - įsikarščiavo Kertis, tačiau Tonis spūstelėjo naujokui petį nelaukdamas, kol tas prišnekės daugiau, nei reikia.

- Jei mašina radioaktyvi, mes ja atsikratysime, - pažadėjo seržantas. - Prisiekiu.

Kertis dėbtelėjo į jį lyg į išdaviką. Tonis nė trupučio nesumišo. *Mes žinome, kad ji neradioaktyvi*, bylojo jo žvilgsnis. *Juostelė - pats geriausias įrodymas, tad kurių galų erzini likimą?*

- Man vis dėlto atrodo, jog derėtų perduoti “Biuiką” valstybei, - suniurnėjo Bakas. - Galbūt jie mums kuo nors pagelbės... na, žinote... išsiaiškins, kas tai per velnias... panaudos šalies apsaugai... - jis kalbėjo vis tyliau ir tyliau tarsi jausdamas visuotinį nepalankumą. Pensilvanijos valstijos pareigūnai vienaip ar kitaip kas dieną bendradarbiaudavo su federalinėmis struktūromis - FTB, mokesčių institucijomis, narkotikų skyriumi, darbo saugumo ir sveikatos administracija, bet dažniausiai su prekybos santykių tarp valstijų komisija. Iš savo patirties Sendis žinojo, jog dauguma federalų protu niekuo nesiskiria nuo vidutinio pašlemėko, mėgstančio pagrūmoti kumščiais ir palaidyti gerklę. Jie sugebėdavo pajungti į darbą smegenis tik tais retais atvejais, kai turėdavo gelbėti savo kailį ar bandydavo siekti savanaudiškų tikslų. Iš principo federalai tebuvo popierizmo vergai, jos didenybės Rutininės Procedūros garbintojai. Prieš pradedant karjerą PVP, Sendžiui teko susidurti su karinėmis pajėgomis, kur žmogus privalo vykdyti instrukcijas nemąstydamas. Vos keleriais metais vyresnis už Kertį, jis buvo pakankamai jaunas, kad vytų šalin mintis apie išsiskyrimą su “Biuiku”. Verčiau atiduoti automobilį mokslininkams, į privatų sektorių, jei prisireiks, pavyzdžiui, tam universitetui, kuris paminėtas ant Kerčio marškinėlių.

Bet pati geriausia išeitis - palikti jį D patruliniame dalinyje. Pilkojoje šeimoje.

Bakas pats nutraukė tylą:

- Kvailas sumanymas.

- Nesijaudink, - kažkas atsiliepė, - tu *jau* laimėjai “Groliero enciklopediją” ir mūsų fantastiškai šaunų namų žaidimą.

Palaukęs, kol vyrai nustos kikenti, Tonis pratęsė:

- Praneškite visiems, patruliavusiems keliuose, kas šį vakarą nutiko, kad jie žinotų, ko galima laukti. Perduokite, jog nuo šiol "Biuikas" bus įvardinamas kodu D. Tiesiog "D". Aišku? Aš informuosiu jus, kaip klostysis įvykiai, pradedant Geigerio skaitiklio parodymais. Radiacijos lygį išmatuosime rytoj prieš antrą pamainą. Garantuoju. Žmonos, seserys, broliai ar geriausi draugai neturi teisės to žinoti, bet vienas nuo kito naujienų neslėpsime. Perduosime jas senu išbandytu būdu - žodine ataskaita. Mes nepradėjome bylos, kurioje būtų paminėta toji mašina - jeigu tai *išties* transporto priemonė, - todėl ateityje nenoriu matyti jokių su ja susijusių dokumentų. Supratote?

Kambaryje vėl pasigirdo pritarimo murmesys.

- D patruliniame dalinyje pliurpalių nepakęsiu, ponai. Kad man nė šnipšt. Ar *supratote?*

Regis, visi suprato.

- Pažiūrėkite, - staiga sušuko Filas ištiesdamas nuotrauką. - Bagažinė pakelta.

Kertis linktelėjo.

- Ji atsidarė per vieną blyksnį, užsivėrė per kitą.

Sendis pagalvojo apie Enį, ir vienai sekundei mintyse išvydo ryškų vaizdą: "Biuiko" bagažinė prasižioja bei užsičiaupia nelyginant ėdalo prašantys nasrai. Pažvelkite į gyvą krokodilą, tik, dėl Dievo meilės, nekiškite artyn pirštų.

- Man pasirodė, jog kurį laiką judėjo valytuvai, - tęsė Kertis. - Tiesa, mano akys buvo taip apspangusios, kad nesu dėl to tikras. Nuotraukos irgi to neužfiksavo.

- Kodėl? - paklausė Filas. - Kodėl taip atsitiko?

- Viskuo kalta elektros iškrova, - spėjo Sendis, - dėl kurios dispečerinėje neveikė racija.

- Tai galėjo įtakoti valytuvus, bet ne bagažinę. Norint ją atidaryti, užtenka paspausti mygtuką.

Sendis nutylėjo.

- Temperatūra garaže nukrito dar keliais laipsniais, - tarstelėjo Kertis. - Reikės atidžiai stebėti termometrą.

Susirinkimas baigėsi, ir Sendis išvažiavo į plentą tęsti patruliavimą. Kiekvieną kartą, užmezgęs ryšį su baze, jis teiraudavosi Meto Babickio, ar D virš penkių, ir visuomet sulaukdavo: "tarp penkiukių". Gerokai vėliau Žemųjų kalvų, supančių Statlerį, Pogusitį ir Pačiną, regione šis klausimas bei atsakymas tapo standartiniu šaukiniu, kuriuo pradėjo naudotis kaimyninės kelių policijos nuovados ir netgi

pora patrulinių tarnybų iš Ohajo valstijos. Jų manymu, tai reiškė: *Ar namuose tvarka?* Nejučia sugebėję atspėti šaukinio reikšmę, jie gerokai pralinksmino D dalinio vyrus.

Iki kito ryto jau visas nuovados personalas žinojo apie "Biuiko" demonstruotą šviesos spektaklį, tačiau dėl to tarnybinių reikalų nesumažėjo. Kertis su Toniu iškeliavo į Pitsburgą nupirkti Geigerio skaitiklį. Prieš savo pamainą Sendis bent porą trejetą kartų ėjo prie garažo, neatsispyręs norui pažiopsoti į "Biuiką". B angare viešpatavo tyla, mašina kaip visada kėpsojo ant betoninių grindų ir panėšėjo į eksponuojamą meno kūrinį, bet raudonoji po sija kabančio termometro rodyklė nenumaldomai slinko žemyn. Tai kėlė visiems prietaringą baimę, nes žmonės neabejojo regintys nebylų patvirtinimą, jog medinėje pašiūrėje vyksta kažkas nesuvokiama paprastam valstijos patruliui ir, žinoma, nesuvaldoma.

Niekas nedrįso įslinkti į garažą, kol negrįžo Tonis ir Kertis, išlėkę į Pitsburgą pastarojo "Beleru" - taip įsakė seržantas. Kai jiedu pasirodė, Hadis Rojeris žvilgčiojo į "Biuiką" pro langą. Jis žengė prie Kerčio, kuris atplėšė kartoninę dėžę, padėtą ant kapoto, ir ištraukė Geigerio skaitiklį.

- O kur apsauginiai "Andromedos štamo" kombinezonai? - paklausė Hadis.

Kertis nenusišypsojo.

- Tuoj mirsiu iš juoko, - burbtelėjo ir drauge su seržantu nudrožė į B angarą, kur praleido valandą Geigerio skaitikliu tikrindamas "Biuiko" korpusą, variklį, kabiną, sėdynes, prietaisų skydelį ir keistą, perdėm didelį, vairą. Vienu momentu Kertis net palindo po dugnu. Seržantas savo ruožtu ypač atsargiai apžiūrėjo bagažinę - dangtį parėmė grėbliu. Skaitiklio adatėlė beveik nekrutėjo. Vienintelį kartą sutraškėjo tuomet, kai Tonis kyštelėjo skaitiklį prie savo laikrodžio su švytinčiu radžio ciferblatu panūdęs išsiaiškinti, ar prietaisas nesugedęs. Jis veikė, bet nuo "Rodmasterio" radiacija nesklido.

Vieną sykį vyrams teko padaryti pertrauką ir nubėgti į nuovadą pasiimti megztinius. Lauke plieskė kaitri saulė, bet garaže termometro rodyklė smuktelėjo žemiau keturiasdešimt aštuonių laipsnių*. Sendžiui tai nepatiko, todėl jis pasiūlė sugrįžusiai porelei atidaryti B angaro vartus, idant vidun plūstelėtų šiluma. Ponas Dilonas miegojo virtuvėlėje. Apsidraudžiant galima jį ten užrakinti.

*8,9°C.

- Ne, - atšovė Tonis. Kerčio veido išraiška liudijo, kad jis pritaria seržantui.

- Kodėl?

- Nežinau. Taip kužda nuojauta.

Prieš tris, Sendžiui pareigingai pasirašant budėjimo žurnale po antrašte: **ANTROJI PAMAINA/3.00PM - 11.00PM**, besirengiant patruliavimui, temperatūra garaže nukrito iki keturiasdešimt septynių laipsnių*, nors kitoje plonų medinių sienų pusėje tvyrojo aštuoniasdešimt septynių laipsnių** karštis.

Maždaug šeštą valandą vakaro, kai Sendis, pastatęs mašiną už "Džimio" kavinės, ties senąja Statlerio užkarda, gurkšnojo kavą ir tykojo mėgėjų viršyti greitį, "Rodmasteris" pirmą kartą "pagimdė".

Arkis Arkanianas tapo pirmuoju žmogumi, išvydusiu padarą, kuris išniro iš "Biuiko", tačiau jis nesuvokė, ką prieš save regi. D patrulinio dalinio nuovadoje tvyrojo tyla bei ramybė, nemaža dalimi įtakota Kerčio bei Tonio patikinimų, jog B angaras nėra radiacijos šaltinis. Arkis atvyko iš namų - vagonėlio, stovinčio "Svajų" parke, ant Skardžio, - užsimanęs laisvu nuo darbo metu gerai apžiūrėti keistąjį automobilį. Jis pasirinko tinkamą momentą: šalia B angaro nebuvo nė gyvos dvasios. Už keturiasdešimties jardų stūksojo apmiręs nuovados pastatas. Baigęs savo pamainą, Metas Babickis užleido vietą dispečerinėje vienam iš jaunesnių farų. Seržantas išsidangino namo penktą valandą. Kertis, kuriam teko sukurpti žmonai pasakėlę apie netikėtą naktinį iškvietimą, dabar tikriausiai įsispyrė į guminius sandalus ir vėl ėmė pjauti žolę.

Laikrodžio rodyklei priartėjus prie penkių minučių po septintos valandos, D patrulinio dalinio sargas (mirtinai išblyškęs, susimąstęs ir labai išsigandęs) prasmuko pro vaikį, kiurksantį ryšių centre, ir įbėgo į virtuvėlę ieškodamas pažįstamų. Jam reikėjo ne naujoko, o šilta ir šalta patyrusio senbuvio. Laimei, pavyko rasti Hadį Rojerį, ką tik pasiruošusį didžiulę lėkštę "Kraft" makaronų su sūriu.

DABAR: *ARKIS*

- Na, kas toliau? - klausia Nedas, ir šią akimirką jis siaubingai panašus į tėvą - tuo, kaip sėdi ant suoliuko, kaip žiūri į akis, kaip pakelia

*8,3°C.

**30,6°C.

antakius, bet, svarbiausia, savo nekantrumu. Kertis Vilkoksas pasižymėjo būtent kantrumo stoka. - *Na?*

- Ne man derėtų pasakoti šitą istorijos dalį, - atsiliepia Sendis. - Manęs ten nebuvo. Skirtingai nuo jūsų dviejų.

Vaikis iš karto nukreipia akis nuo Sendžio į mane ir Hadį.

- Kalbėk tu, Hadi, - siūlau. - Tu įpratęs rašyti ataskaitas.

- Apsitriesk, - atšauna tas. - Tau pirmam visa tai teko pamatyti. Taigi pamankštink liežuvį.

- Hmm...

- *Kas nors* iš jūsų pradėkite šnekėti! - sušunka berniokas ir... pokšt! Trenkia delnu sau į tarpuakį. Tiesiog negalėjau nenusijuokti.

- Nagi, Arki, - paragina seržantas.

- Kas per kvailystės, - sumosikuoju rankomis. - Aš niekada to nepasakojau, na... kaip istorijos. Neįsivaizduoju, kas išeis.

- Tu pasistenk, - sako seržantas, ir aš stengiuos. Pradžioje sekasi nekaip - vaikio akys gręžia mane it medvaržčiai, ir mano galvojo sukasi viena įkyri mintis - *Jis manimi nepatikės... o kas patikėtų?* Netrukus šiek tiek palengvėja. Kalbėdamas apie senus įvykius pamatai, jog praeitis atsiveria prie tave visu gražumu nelyginant gėlė. Iš vienos pusės, tai gerai, iš kitos - blogai. Tą vakarą sėdėdamas šalia Kerčio Vilkokso sūnaus, klodamas jam savo istoriją, nenutuokiau, ar teisingai elgiuosi.

Po kurio laiko Hadis prisijungia ir retsykiais man padeda. Jis prisimena įvairiausių smulkmenų, netgi tai, jog per radiją dainavo Džoana Baez. "Išsigelbėjimas - smulkmenose" - kartodavo senasis seržantas (dažniausiai tuomet, jei kažkas pateikdavo nenuoseklią ataskaitą). O vaikinas trina sėdimąja suolelį, spokso į mus, jo akys apvalėja, tuo tarpu vakarinį dangų apgaubia sutema, paskleisdama būdingus vasaros kvapus, virš galvų šmėkščioja šikšnosparniai, pietuose drioksteli griaustinis. Nežinau kodėl, bet aš susikrimtau matydamas, koks jis panašus į savo tėvą.

Vaikinukas nutraukė mus tik vieną sykį. Atsigręžęs į Sendį jis pasidomėjo, ar mes tebeturime...

- Taip, - patvirtina seržantas. - O taip. Turime. Ir toną nuotraukų. Daugiausia "polaroidų". Ką farai moka, sūneli, tai saugoti daiktinius įrodymus. Dabar patylėk. Tu norėjai išgirsti istoriją, tad netrukdyk žmogui pasakoti.

Aišku, jis turi galvoje mane, todėl aš tęsiu.

TUOMET

Anais laikais Arkis vairavo seną "Fordą" universalą su standartine trijų pavarų dėže (*Keturių, jei priskaičiuosime atbulinį*, pokštaudavo jis) ir cypiančia sankaba. Mašiną palikdavo ten, kur ją statydavo ir po dvidešimt dvejų metų, tik iki tol senuką "Fordą" pakeis "Dodžas Ramas" su automatine transmisija *ir* keturiomis pavaromis.

1979-aisiais automobilių stovėjimo aikštelės gale riogsojo antikvarinis Statlerio apygardos mokyklos autobusas, rūdžių nugremžtas geltonas griozdas, užsilikęs tikriausiai nuo Korėjos karo laikų, sulig kiekvieneriais metas vis giliau grimztantis į piktžoles bei purvo sluoksnį. Kodėl niekas neišgabeno jo į sąvartyną? Tai dar viena iš gyvenimo paslapčių. Arkis sustabdė savo automobilį šalia autobuso griaučių, patraukė link B angaro, pažvelgė pro langą vidun, delnus priglaudęs prie smilkinių, kad nuo stiklo neatsispindėtų vakarinės saulės šviesa.

Palubėje tviskėjo lemputė, apačioje dunksojo "Biuikas", panašus į demonstracinį modelį, pastatytą mašinų parduotuvės vitrinoje, taip kerinčiai žvilgantį, kad bet kuris sveiko proto žmogus turėtų pasirašyti atitinkamus dokumentus ir parvairuoti ką tik įsigytą gražuolį namo. Viskas atrodė "tarp penkiukių", neskaitant bagažinės. Ji vėl žiojėjo atvira.

Reikėtų pranešti budinčiam pareigūnui, toptelėjo Arkiui. Nors pats tebuvo sargas, o ne faras, jis vis dėlto priklausė pilkajai šeimai. Atsitraukęs nuo lango, netyčia pažvelgė į termometrą, Kerčio pakabintą po sija. Temperatūra B angare pastebimai šoktelėjo aukštyn. Šešiasdešimt vienas laipsnis*. Arkiui pasidingojo, jog "Biuikas" - tai kažkoks keistas šaldiklis, kuris dabar laikinai išsijungė (arba perdegė šaudydamas fejerverkus).

Su netikėtai pakilusia temperatūra dar niekam neteko susidurti, todėl Arkis, žinoma, susijaudino. Jis ėmė gręžtis nuo durų, ketindamas visu greičiu braukti į nuovadą, ir būtent tada išvydo padarą, susigūžusį garažo kampe.

Ten paprasčiausia skarmalų krūva, pagalvojo jis, tačiau vidinis balsas paprieštaravo... ne, tai visai kas kita. Grįžęs prie lango vėl prisidengė delnais akis. O Viešpatie, ten tikrai ne skarmalai.

Arkis pajuto, kaip pakirto pakinklius. Kojų raumenys suglebo. Silpnumas išsikerojo visame kūne, ir nūnai artėjo prie širdies. Vieną siaubingą sekundę jis neabejojo, jog sudribs ant žemės ir apalps.

---

*16,1°C.

Ei tu, riebus mulki, pabandyk kvėpuoti. Gal tai padės.

Švokšdamas Arkis du kartus giliai į plaučius įtraukė oro. Lygiai taip pat kriokė jo tėvas, kuris, gavęs širdies smūgį, tysojo ant sofos ir laukė greitosios pagalbos.

Arkis žengė atatupstas nuo durų, bilsnodamas kumščiu sau į krūtinę.

- Nagi, šihrdele, tiksėk kaip laikhrodis.

Akis spigino kruvinas saulėlydis. Vidurius rietė taip, kad jis pradėjo žiaukčioti. Staiga pasirodė, jog nuovada stūkso už dviejų trijų mylių. Arkis nulingavo pastato linkui, primindamas sau alsuoti, sutelkdamas dėmesį į žingsnius. Viena jo dalis troško pasileisti tekina, kita suprato, kad paraitęs kulnus jis išties gali griūti be sąmonės.

- Pats žinai, jog vaikinai niekada tau nepapasakos, kuo viskas baigėsi.

Visgi dabar didesnį nerimą jam kėlė ne patrulių elgesys. Arkis nė už ką nenorėjo įsiveržti į nuovadą, žaibuodamas paklaikusiomis akimis, spūsčiodamas panikos mygtuką it koks Džonas K., kuris atskuodžia pranešti apie kelyje įvykusią siaubingą autoavariją.

Galų gale nusigavęs iki durų Arkis pasijuto šiek tiek geriau. Baimė neišblėso, tačiau pykinimas atslūgo, kaip ir noras bėgti nuo B angaro išdegus akis. Juolab kad į galvą šovė padrąsinanti mintis. Galbūt kažkas užsimanė papokštauti. Patruliai amžinai iš jo šaipydavosi. Argi jis neminėjo Orviliui Garetui, jog šį vakarą sugrįš čia, kad paspoksotų į senąjį "Biuiką"? Na, taip, minėjo. Gal Orvis nutarė iškrėsti išdaigą? Toji juokdarių šutvė niekada nepasikeis.

Ši mintis mažumėlę apramino, bet giliai širdyje Arkis tuo netikėjo. Orvis Garetas mėgo storžieviškas išdaigas, tačiau jis nieku gyvu neįtrauktų į savo pokštus garaže slypinčios mašinos. Kiti vaikinai irgi nedrįstų rizikuoti žinodami, kaip reaguotų Tonis Skūndistas.

Tiesa, seržantas buvo išvykęs namo. Arkis pamatė, kad jo kabineto durys uždarytos, o kitoje matinio stiklo pusėje viešpatauja tamsa. Lempos žvilgėjo virtuvėlėje, iš kurios sklido muzika: Džoana Baez dainavo apie tą vakarą, kai jie važiavo į senąjį "Diksį". Arkis žengė pro duris ir išvydo Hadį Rojerį, tik ką įmetusį milžinišką margarino gabalą į puodą su makaronais. *Tavo širdis nepadėkos už šitą mėšlą*, pamanė Arkis. Kišeninis radijo imtuvas, kurį Hadis visur nešiojosi, gulėjo ant staliuko šalia tosterio.

- Ei, Arki! - riktelėjo jis. - Ką čia veiki? Gali nesakyti, ir taip žinau.

- Kuhr Ohrvis?

- Tas šmikis gavo tris laisvadienius, pradedant nuo rytojaus. Laimės kūdikis iškeliavo žvejoti. Palaikysi man draugiją? - Hadis pamojo į puodą, įdėmiai nužvelgė Arkį ir galiausiai suprato žiūrįs į mirtinai išsigandusį žmogų. - Kas, velniai rautų, atsitiko?

Arkis susmuko ant kėdės, tarp kojų nukorė rankas. Pakėlė galvą ir prasižiojo, bet nepajėgė išspausti nė garso.

- Kas yra? - Hadis nustūmė puodą su makaronais ant stalo ir visiškai užmiršo maistą. - "Biuikas"?

- Šį vakahrą dihrbi, Hadi?

- Taip, iki vienuolikos.

- Dahr kas nors čia sėdi?

- Keli vyrukai antrame aukšte. Tikriausiai. Šefo nerasi. Šiuo metu aš esu viršiausias. Todėl klok nieko neslėpdamas.

- Eime į kiemą, - tarė Arkis. - Pats viską pamatysi. Ihr pasiimk žiūhronus.

Hadis suieškojo sandėlyje žiūronus, bet šie niekuo nepagelbėjo. Objektas B angaro kampe kiūtojo pernelyg arti, tad lęšiuose temirgėjo migloti kontūrai. Porą trejetą minučių ryškinęs vaizdą, Hadis pagaliau pasidavė.

- Užeisiu vidun.

Arkis čiupo jį už riešo.

- Jėzau, ne! Susisiek su sehržantu! Tegul jis sphrendžia, ką dahryti!

Užsispyręs Hadis pakratė galvą.

- Seržantas miega. Tai pranešė jo žmona. Tu žinai, ką reiškia toks skambutis - niekam nevalia jo žadinti, nebent prasidėtų Trečiasis Pasaulinis karas.

- O jei tas sutvėhrimas kampe *phranašauja* Threčiąjį Pasaulinį?

- Manęs tai nebaugina, - paskelbė Hadis, kuris, sprendžiant iš veido išraiškos, galėjo iškovoti dešimtmečio, jei ne viso amžiaus, melagio titulą. Jis vėl žvilgtelėjo į garažą prie smilkinių priglaudęs delnus, beverčiai žiūronai liko gulėti ant asfalto. - Tas padaras nudvėsęs.

- Ahrba apsimeta negyvas, - paprieštaravo Arkis.

Hadis dėbtelėjo į sargą.

- Tu juokauji?

- Gal taip, gal ihr ne. Iš kuhr man žinoti, pastipo ta baidyklė ar tie-

siog ilsisi? Tu ihrgi nežinai. O jeigu ji *užsimanė* mus phrivilioti? Tyko tavęs kaip katinas pelės? Apie tai nepagalvojai?

Pasvarstęs Hadis atsakė:

- Tuomet ji gaus, ko nori.

Patrulis atsitraukė per žingsnį nuo durų, nemažiau išsigandęs nei Arkis, kai šis išdygo virtuvėje, tačiau nusiteikęs ryžtingai. Lyg užsispyręs senas olandas.

- Klausyk, Arki.

- Ką?

- Poilsio kambaryje rasi Karlą Brandidžą ir Marką Rašingą. Į Lavingą, kuris sėdi dispečerinėje, nesikreipk. Aš juo nepasitikiu. Berniokui dar pienas nuo lūpų nenudžiūvo. O tai porelei paaiškink, kas nutiko. Ir nežiūrėk taip į mane. Tikriausiai ten nėra nieko rimta, bet atsargumas nepakenks.

- Tam atvejui, jei ten nėhra nieko rimta.

- Teisingai.

- Nes tas sutvėhrimas gali būti dahr nenusibaigęs.

Hadis linktelėjo.

- Tu tikhrai lįsi vidun?

- Aha.

- Aišku.

Užsukęs už pastato kampo, Hadis žengė prie šoninių durų. Sulaikė kvapą penkioms sekundėms, išpūtė orą. Tada atsegė pistoleto dėklą ir sugniaužė savo septinto kalibro "Riugerio", kuriais anuo metu buvo apginkluojami policininkai, rankeną.

- Hadi?

Patrulis krūptelėjo lyg nukratytas elektra. Jeigu pirštas būtų prigludęs prie gaiduko, o ne saugiklio, jis būtų persišovęs sau pėdą. Apsisukęs ant kulno Hadis išvydo ties pastato kampu stypsantį Arkį. Pabalusiame sargo veide juodavo didžiulės tamsios, išgąsčio kupinos akys.

- Viešpatie švenčiausias! - sustūgo Hadis. - Kokio velnio paskui mane šliauži?

- Aš nešliaužiu, pathruli... vaikštau nohrmaliai, kaip visada.

- Drožk į nuovadą! Pakviesk Karlą ir Marką.

Arkis papurtė galvą. Nepaisydamas baimės, jis troško dalyvauti. Hadis, regis, viską suprato. Pilkųjų šeima atpažįsta saviškius.

- Gerai, kietakakti, eime.

* * *

Pravėręs duris Hadis įslinko į B angarą, kuriame vis dar buvo vėsiau negu lauke... tiesa, vyrai beveik nejautė temperatūros pokyčių, nes abu žliaugė prakaitu. Patrulis kilstelėjo pistoletą iki savo dešiniojo skruosto. Sargas nukabino nuo sienos kablio grėblį. Šiam atsitrenkus į kastuvą, pasigirdo žvangesys, privertęs juodu pašokti. Arkį labiau baugino ne garsai, o šešėliai, strykčiojantys iš vieno kampo į kitą, primenantys vikrius goblinus.

- Hadi... - sukuždėjo jis.

- Šššš!

- Ko tu mane tildai, jei padahras negyvas?

- Užsičiaupk, gudročiau! - pašnibždomis atrėžė Hadis ir pajudėjo link "Biuiko". Arkis nusekė pavymui, prakaituotais delnais spausdamas grėblį, jausdamas, kaip krūtinėje įnirtingai daužosi širdis. Gerklė taip perdžiūvo, kad ją net degino. Per savo gyvenimą jis nė sykio nebuvo taip išsigandęs. Bjauriausia, jog tiksliai nežinojo, *ko* bijo.

Hadis nusigavo iki "Biuiko" paskuigalio, dirstelėjo į atvirą bagažinę, užstodamas vaizdą savo plačia nugara.

- Kas ten, Hadi?

- Nieko. Tuščia.

Palietęs ranka bagažinės dangtį patrulis sudvejojo, gūžtelėjo pečiais ir su trenksmu jį nuleido. Abu vyrai vėl sukrūpčiojo, akis įbedė į patalpos kampą. Būtybė nė nesuvirpėjo. Nenuleisdamas ginklo Hadis nuslinko padaro pusėn. Kažkodėl šiurenimas, sklindantis nuo jo žingsnių, skambėjo itin garsiai.

Artėjant prie baidyklės, stiprėjo įsitikinimas, kad ji išties pastipusi, tačiau tai nepakėlė nuotaikos, kadangi nieko panašaus jiedu nebuvo regėję. Nei vakarinės Pensilvanijos miškuose, nei zoologijos sode, nei žurnaluose apie laukinę gamtą. Padaras atrodė kitoks nei įprasti gyvūnai. *Velniškai* kitoks. Hadis nejučia prisiminė siaubo filmus, tačiau būtybė, drybsanti kampe, neturėjo nieko bendra su monstrais, kuriais režisieriai gąsdina žiūrovus.

Žodžiai "velniškai kitoks" niekaip neiškrito iš galvos. Žiūrint į gyvį, piršte piršosi išvada, kad jis ne vietinis. Tai yra nepriklauso Žemės planetos faunai. Gal net užgimė ne mūsų visatoje - bent jau paprastų žmonių suvokiamoje visatoje. Vyrai jautėsi taip, tarytum jų smegeninėse būtų užstaugusios pavojaus sirenos, glūdinčios kažkur sąmonės užkaboriuose.

Arkis pagalvojo apie vorus. Ne todėl, kad padaras kampe *priminė* voragyvį... tiesiog... vorai, tie daugiakojai, buvo kitokie. Neįmanoma suprasti, ką jie mąsto, kaip išvis sugeba egzistuoti. Tokios mintys sukosi galvoje ir žvelgiant į nelemtą padarą. Vien pamačius jį, bebandant įsisąmoninti, ką regi akys, apėmė noras išsivemti. Arkio oda pašiurpo ir sudrėko, širdis ėmė plakti su protrūkiais, viduriuose nusėdo sunkumas. Jam magėjo sprukti iš garažo. Apsigręžti ir nešti kudašių.

- Jėzau Kristau, - tyliai sudejavo Hadis. - O *Jėėėėzau.* - Jis tarsi meldė padaro išnykti. Ginklas pamažu sviro žemyn, kol vamzdis nukrypo į grindis. Pistoletas tesvėrė tris svarus, bet nūnai ranka nebūtų įstengusi išlaikyti net plunksnelės. Jo veido raumenys suglebo, akys išsprogo, žandikauliai atvipo. Arkis niekuomet neužmiršo, kaip prieblandoje subolavo Hadžio dantys. Patys to nepastebėdami vyrai pradėjo nesuvaldomai drebėti.

Kampe tysanti baidyklė savo apimtimis prilygo didžiuliam šikšnosparniui, panašiam į tuos, kurie knibždėjo Stebuklų olose, Lasburge, arba Pasakų urvuose, Pogusityje (už ekskursijas mokama po tris dolerius nuo žmogaus, šeimoms taikomos ypatingos nuolaidos). Sparnai dengė didesnę kūno dalį. Nesuskleisti, o tarsi sulūžę. Susidarė įspūdis, jog padaras *mėgino* juos suskleisti prieš mirtį, bet paprasčiausiai nespėjo. Hadis ir Arkis neįžiūrėjo, kokios jie spalvos - greičiausiai juodi arba tamsiai žali. Užtat buvo aiškiai matyti, kad gyvio nugara žalsva. Pilvas žvilgėjo balzganu, geltonu sūrio atspalviu nelyginant kerpėmis apžėlusio kelmo šaknis ar supuvusios pelkių lelijos žiedas. Trikampė galva gulėjo ant betoninių grindų pakrypusi. Iš beakės fizionomijos kyšojo kaulinė atauga - veikiausiai nosis arba snapas. Po ja žiojėjo burna, iš kurios driekėsi gelsvos gijos, tarytum prieš nusibaigdama baidyklė panūdo išsivemti. Pamatęs atrytas gleives Hadis suprato, jog artimiausiu metu jo skrandis nė už ką nepriims makaronų su sūriu.

Maita tysojo sukepusios juodos masės balutėje. Vien nuo minties, jog toji šlykštynė galėjo atstoti gyviui kraują, Hadis vos nesuklykė. *To padaro aš neliesiu,* pagalvojo. *Veikiau nudobsiu savo motiną, negu jį paliesiu.*

Patrulis stovėjo susimąstęs, kai akies krašteliu užfiksavo ilgą pagalį. Tyliai suspigęs jis atšoko į šalį.

- Arki, nereikia! - sustūgo.

Gerokai vėliau Arkis taip ir nesugebėjo paaiškinti, kodėl bakstelėjo išperą grėblio kotu - jis tiesiog pasidavė impulsui nesuvokdamas, ką daro.

Kai lazdos galiukas užkabino sparnus, jųdviejų ausis pasiekė popieriaus čežėjimą primenantis garsas, šnerves nutvilkė atgrasus suplėkusių, troškintų kopūstų tvaikas. Į kvapą vyrai nesureagavo, nes viršutinė gyvio snukio dalis nusilupo, atidengdama negyvą, sustiklėjusią akį, neką mažesnę už rutulinį guolį.

Arkis atšlijo, paleido iš rankų grėblį, kuris su žvangesiu nukrito ant grindų, abiem delnais užsispaudė burną. Virš pirštų išgąstingai suspindėjo ašaromis pasruvusios akys. Hadis liko stypsoti it suakmenėjęs.

- Tai vokas, - sukrenkštė patrulis. - Paprasčiausias vokas. Tu jį atvertei su grėblio kotu, prakeiktas kvaily. Užkabinai ir atvertei.

- Viešpatie, Hadi!

- Jis negyvas.

- Visagali Viešpatie, Jėzau Kristau...

- Jis *negyvas*, aišku?

- A-a-aišku, - sumikčiojo Arkis ryškesne nei paprastai šiaurietiška tartimi. - Nešdinamės laukan.

- Kaip kiemsargis, tu esi neįtikėtinai sumanus.

Juodu patraukė durų kryptimi - neskubėdami, atbulomis, nenorėdami pamesti iš akiračio to padaro. Be to, vyrai žinojo, jog *išvydę* duris - normalaus pasaulio saugumą žadančias duris, - iš karto praras savitvardą. Tačiau kelionė iki jų truko visą amžinybę.

Arkis pirmasis išvirto per slenkstį ir sušvokštė, godžiai įkvėpdamas šviežio vakaro oro. Išsspūdinęs įkandin, Hadis užtrenkė duris. Kurį laiką jie varstė vieną kitą žvilgsniais. Arkio veidas įveikė blyškumo stadiją ir pageltonavo, panėšėdamas į sumuštinį su sūriu, bet be duonos. Patrulis prunkštelėjo.

- Ko dantis hrodai? - suirzo Arkis. - Kas tave phrajuokino?

- Niekas. - Hadis palingavo galvą. - Aš tik stengiuos atsikratyti isteriškos nuotaikos.

- Ahr dabar paskambinsi sehržantui Skūndistui?

Hadis linktelėjo, nė akimirkai negalėdamas užmiršti, kaip, Arkiui bedus grėblio drūtgaliu į sutvėrimo snukį, viršutinė šio dalis paprasčiausiai nusinėrė. Jis buvo tikras, jog regės šlykštų vaizdą sapnuose, ir nesuklydo.

- Kertį iškviesti?

Pagalvojęs Hadis krestelėjo galvą. Kertis turėjo jauną žmoną, o jaunos žmonos labiau mėgsta matyti savo vyrus namuose. Porą naktų iš eilės negavusios, ko nori, jos įsižeidžia ir pradeda įkyrėti klausimais. Tai natūralu. Lygiai taip pat suprantama, kad jauni vyrai gali retsykiais nepaisyti draudimų ir atsakyti į tuos klausimus.

- Vadinasi, paskambinsime tik seržantui?

- Ne, - atsakė Hadis. - Susisiekime ir su Sendžiu Dibornu. Ant jo pečių - ne kopūsto galva.

Sendis tebetūnojo visureigyje, už "Džimio" kavinės, laikydamas ant kelių radarą, kai atgijo racija.

- Keturioliktasis, atsiliepk. Keturioliktasis.

- Keturioliktasis klauso. - Kaip visada, išgirdęs savo mašinos numerį, Sendis pažvelgė į laikrodį. Dvidešimt minučių po septynių.

- Hmm... gal sugrįžtum į bazę, keturioliktasis? Pas mus kodas D. Kartoju, kodas D.

- Trejukė? - daugumoje Amerikos teisėtvarkos tarnybų skaičius 3 reiškė kritišką padėtį.

- Ne, bet mums praverstų pagalba.

- Važiuoju.

Jis grįžo dešimčia minučių anksčiau, negu nuovadoje pasirodė seržantas, kuris atbildėjo asmeniniu automobiliu, "Internešenel Harvesteriu" universalu, dar senesniu už Arkio "Fordą". Naujienos jau buvo pasklidusios, todėl prie B angaro spietėsi įprastas patrulių būrelis. Pro vartų langus dėbsojo Rašingas ir Brandidžas, Koulas bei Devo, Hadis Rojeris. Arkis Arkanianas suko ratus jiems už nugarų, iki dilbių susigrūdęs rankas į kelnių kišenes. Jo kaktoje įsirėžė gilios raukšlės, viena virš kitos it kopėčių skersiniai. Arkis nelaukė savo eilės prie lango. Šiam vakarui užtektinai prisižiūrėjo.

Hadis išklojo Sendžiui, kas nutiko, ir parodė būtybę, išsitiesusią garažo kampe. Pasvarstęs, ko gali prisireikti seržantui, Sendis sudėjo visus būtinus daiktus į kartoninę dėžę ir pastatė šią prie šoninių durų.

Tonis sustabdė savo universalą netoli geltonojo autobuso griaučių, iššoko laukan ir bėgte nulėkė B angaro pusėn. Atstatęs alkūnę be ceremonijų nustūmė Karlą Brandidžą nuo lango, kuris buvo arčiausiai negyvo padaro, ir išklausė Hadžio ataskaitos. Kai pastarasis baigė kalbėti, seržantas išsikvietė Arkį, idant tas papasakotų savąją versiją.

Sendžio nuomone, tą vakarą galutinai paaiškėjo, jog spręsdamas problemas, susijusias su "Rodmasteriu", Tonis vadovavosi teisingais metodais. Kol vyko Hadžio ir Arkio apklausa, į nuovadą rinkosi D dalinio personalas. Dauguma paaukojo laisvas nuo darbo valandas. Keli uniformuotieji, patruliavę netoliese, išgirdo per raciją Hadį, tariantį "Biuiko" kodą, ir sugrįžo į bazę. Tačiau niekas nešurmuliavo, nesibrovė prie langų, nebandė sumauti Tonio tyrimo idiotiškais klausimais. Svarbiausia, visi išsaugojo savitvardą ir nepanikavo. Jei atavistinę padaro galią būtų pajutę žurnalistai - būtybės, kuri sugebėjo išlikti baisi ir grėsminga netgi po mirties... o varge, apie pasekmes verčiau negalvoti. Kai kitą dieną Sendis pasidalino savo nuogąstavimais su Skūndistu, šis tik nusijuokė ir atšovė:

- Kardifo milžinas pragare. *Štai*, kokios būtų pasekmės.

Jie abu, tuometinis seržantas ir būsimasis, žinojo, kaip spauda vadina tokias manipuliacijas informacija, ypač tada, kai manipuliuotojų vaidmenį atlieka farai: fašizmu. Per daug griežtai pasakyta, be abejo, tačiau fakto nepaneigsi: policininkai irgi ne angelai. ("Jei norite susidurti su pakvaišusiais farais, važiuokite į Los Andželą, - kartą pasakė Tonis. - Trims normaliems policininkams tenka du hitlerjungenai, raiti ant motociklų".). Visgi "Biuikas" - ypatingas atvejis.

Hadis pasiteiravo, ar elgėsi teisingai, nusprendęs nekviesti Kerčio, kuris galėjo įsižeisti dėl tokio atsainaus požiūrio. Jei seržantas lieps, pareiškė Hadis, jis mielai puls prie telefono.

- Tegul Kertis sėdi namuose, - atkirto Tonis. - Kai paaiškinsi, kodėl neskambinai, jis viską supras. Tuo tarpu jūs, vyručiai...

Tonis atsitraukė nuo garažo vartų. Visa savo povyza demonstravo abejingumą, bet jo veidas bolavo kaip lavono. Būtybės, pamatytos pro lango stiklą, vaizdas gerokai jį sukrėtė. Sendis jautėsi panašiai. Be to, atidžiau įsižiūrėjus, galima buvo pastebėti seržanto Skūndisto susijaudinimą, pakurstytą smalsumo, kurį spinduliavo ir Kertis. Jo smegeninėje vibravo mintis, bylojanti: *Nors imk ir apsitriesk! Ar jūs galite, velniai griebtų, tuo PATIKĖTI!* Sendis tarytum girdėjo tą mintį, tačiau pats jai nepritarė. Kaip ir visi kiti, greičiausiai. Hadžio bei Arkio viduje kirbėjęs smalsumas akivaizdžiai išblėso. "Išgaravo lyg dūmas", - būtų pasakęs Kertis.

- Kreipiuosi į tuos, kuriems šiuo metu reikia atidirbti savo pamainą. - Tonio veide švytėjo būdinga kreiva šypsenėlė, tačiau Sendis matė, kad ji mažumėlę dirbtinė. - Statleryje siaučia gaisrai, Lasburgą

plauna potvyniai, Pogusičio gyventojams ramybės neduoda plėšikai; mes įtariame amišus.

Jo žodžius palydėjo juokas.

- Ko gi jūs laukiate?

Patruliai, kurių pamaina turėjo baigtis tik vienuoliktą vakaro, vieningai patraukė link savo visureigių, po sekundės kitos užgriaudėjo galingi aštuonių cilindrų "Ševroletų" varikliai. Laisvi nuo darbo vaikinai dar šiek tiek pasitrynė aplink B angarą, bet jie pagaliau suprato: viskas, spektaklis baigėsi, laikas išsiskirstyti. Sendis paklausė seržanto, ar jam taip pat išvažiuoti.

- Ne, patruli, - atsakė Tonis. - Tu liksi su manimi. - Jis guviai nupėdino link šoninių garažo durų, sustojo tik akimirkai, kad pažiūrėtų, ką Sendis sudėjo į kartoninę dėžę: "Polaroido" fotoaparatą, atsarginę juostelę, liniuotę, įrankių komplektą, skirtą surinkti įrodymus, ir kelis žalius plastikinius šiukšlių maišus, pasiskolintus iš virtuvės.

- Gerai padirbėjai, Sendi.

- Ačiū, sere.

- Pasiruošęs eiti vidun?

- Taip, sere.

- Baisu?

- Taip, sere.

- Baisu, kaip man, ar ne taip stipriai?

- Nežinau.

- Aš taip pat. Bet mane krato šiurpas, tai faktas. Jei apalpsiu, pasistenk mane sugauti.

- Tik reikėtų kristi į mano pusę, sere.

Tonis nusijuokė.

- Eime. Prašom į mano svetainę, pasakė voras musei.

Išsigandę ar ne, įvykio vietą jie ištyrė itin kruopščiai. Pradžioje nubraižė garažo interjero schemą. Kai vėliau Kertis pagyrė Sendį, šis linktelėjo galvą sutikdamas, jog schema iš tikrųjų išėjo nebloga. Pakankamai gera, kad ją būtų galima parodyti per teismo procesą. Tiesa, nubrėžti lygių linijų nepasisekė. Rankos pradėjo virpėti nuo tada, kai vyrai atsidūrė angare, ir nesiliovė drebėjusios, kol jie iš ten neišsinešdino.

Tonis su Sendžiu atidarė bagažinę, nes, Arkio tvirtinimu, ji buvo atšauta. Nors nieko įdomaus viduje nepamatė (tuščia kaip visada), vis vien porą kartų spragtelėjo "Polaroidu". Nufotografavo termo-

metrą (temperatūra pakilo iki septyniasdešimties laipsnių*) puikiai žinodami, kad Kertis pareikalaus iš jų tokios nuotraukos. Paskui įamžino kampe tysantį lavoną. Fotografavo iš kiekvieno įmanomo kampo. Visuose "polaroiduose" buvo matyti toji keista akis, blizganti nelyginant šviežia derva. Regėdamas joje savo atspindį, Sendis Dibornas vos užgniaužė gerklėje riksmą. Kas dvi tris sekundes vienas iš jų būtinai žvilgtelėdavo per petį į "Biuiką Rodmasterį".

Porą kartų nufotografavęs negyvą padarą šalia liniuotės, padėtos ant betoninių grindų, Tonis išvyniojo vieną šiukšlių maišą.

- Paimk kastuvą, - liepė Sendžiui.

- Gal vertėtų palaukti, kol atvyks Kertis...

- Stažuotojas patrulis Vilkoksas galės apžiūrėti padarą sandėlyje. - Duslus smaugiamo žmogaus balsas bylojo, jog Tonis iš visų jėgų tvardosi, kad neapsivemtų. Sendžio skrandis irgi mažumėlę streikavo, matyt, palaikydamas draugiją. - Žiopsos į lavoną, kiek širdis geidžia. Bent sykį mums nereikės nerimauti, jog neteisėtai panaudojame daiktinius įrodymus, nes apygardos prokurorui nelemta apie tai sužinoti. O dabar *susemkime* šitą mėšlą. - Seržantas nešaukė, bet jo balso intonacijoje skambėjo dygios gaidelės.

Sendis nukabino nuo sienos kastuvą, pakišo jį po negyvu padaru. Sparnai sučežėjo it suglamžyto popieriaus skiautė, nuo nemalonaus garso oda nuėjo pagaugais. Vienas iš sparnų nuslydo į šoną atidengdamas juodą beplaukį kūną, ir Sendžiui antrą kartą teko tvardytis, kad nepaleistų gerklės. Nežinia kodėl, bet akys pačios krypo šalin nuo nelemtos būtybės.

Negana to, visą laiką šnerves kuteno gaižus kopūstų dvokas.

Sendis pastebėjo prakaito lašus, ištryškusius ant Tonio Skūndisto kaktos. Keli nuvarvėjo skruostais, lyg ašaros palikdami drėgnas gijas.

- Netempk gumos, - suurzgė seržantas, plačiai praskleidęs maišą. - Nagi, mesk jį vidun, kol mano skrandis neatsikratė pietumis.

Lavonui nuslydus nuo kastuvo į maišą, Sendis pasijuto geriau. Po to, kai Tonis praplėšė paketą su skystį sugeriančiomis raudonomis pjuvenomis, kurias patruliai pildavo ant alyvos dėmių, ir apibarstė jomis tamsios masės balutę, abu pagyvėjo. Seržantas užrišo maišą mazgu, ir jiedu nukulniavo link durų.

Už poros žingsnių Tonis sustojo.

- Nufotografuok tai. - Jis pamojo į viršutinę dalį galinių vartų, pro

*21,1°C.

kuriuos Džonis Parkeris įtempė “Biuiką”. Toniui Skūndistui ir Sendžiui Dibornui atrodė, jog visa tai įvyko tolimoje praeityje. - Ten, ten ir ana ten.

Iš pradžių Sendis nesusigaudė, į ką seržantas rodo. Jis apsisuko, sumirksėjo ir gerai įsižiūrėjęs pamatė keturis tamsiai žalius dryžius, kurie panėšėjo į dulkes, nusitrynusias nuo drugelių sparnų. Vaikystėje jie visiškai rimtai vieni kitus tikino, jog drugių dulkelės nuodingos - žmogus gali apakti, jei palies jas pirštais ir pasitrins akis.

- Tau aišku, kas atsitiko? - paklausė Tonis, kai Sendis pakėlė aukštyn “Polaroidą”. Fotoaparatas staiga tapo sunkus kaip švino gabalas, rankos drebėjo, tačiau jam pavyko įvykdyti užduotį.

- Ne, seržante, man... hmm... niekas neaišku.

- Kad ir kas tai būtų - paukštis, šikšnosparnis ar koks mechaninis zondas, - jis išskrido iš bagažinės atsidarius dangčiui. Įsirėžė į galines duris, tada pradėjo daužytis į sienas. Ar kada esi matęs paukštį, netyčia pakliuvusį į daržinę?

Sendis linktelėjo.

- Taigi... - Tonis nusivalė nuo kaktos prakaitą ir nudelbė Sendį baugščiomis akimis, kurios įstrigo jaunojo patrulio atmintyje visam gyvenimui. Tokį žvilgsnį gali išvysti mažų vaikų veiduose, pagalvojo jis, kai tave iškviečia numalšinti šeimyninio konflikto. - *Šūdas*, - atsiduso seržantas.

Sendis vėl sukinkavo galva.

Tonis dėbtelėjo į maišą.

- Manai, jis panašus į šikšnosparnį?

- Aha, - atsakė Sendis ir tučtuojau sau paprieštaravo: - Ne. - Po akimirkos pridūrė: - Velniai žino.

Seržantas nervingai prunkštelėjo.

- Taikliai pasakyta. Jei dabar stovėtum ant liudytojo pakylos, joks gynybos advokatas negalėtų paneigti tavo žodžių.

- Aš tikrai nesu tikras, Toni. - Dėl vieno dalyko Sendis neabejojo: jam norėjosi kuo greičiau liautis beprasmiškai pliauškus ir įkvėpti gryno oro. - Ką pats galvoji?

- Na, jei bandyčiau nupiešti tą sutvėrimą, jis būtų panašus į šikšnosparnį. Nuotraukose jis taip pat atrodo kaip šikšnosparnis, bet... nežinau, kaip pasakyti...

- Širdies gilumoje mes *įsitikinę*, jog tai ne šikšnosparnis, - pasufleravo Sendis.

Tonis gaižiai šyptelėjo ir dūrė į patrulį pirštu lyg pistoleto vamzdžiu.

- Pataikei į dešimtuką, gudruoli. Tačiau tos žymės ant sienų byloja, kad gyvis *elgėsi* kaip šikšnosparnis arba daržinėje įkalintas paukštis. Blaškėsi ratais, kol nukrito kampe negyvas. Po velnių, sprendžiant iš įrodymų, jis pastipo iš baimės.

Sendis prisiminė negyvą žvilgančią akį, kuri tiesiog negalėjo priklausyti šio pasaulio būtybei, ir pagalvojo, jog seržanto Skūndisto mintis jam visiškai suvokiama. Nudvėsė iš siaubo? Taip, visai įmanoma. Pamatęs, jog Tonis laukia atsakymo, jis tarė:

- Galbūt tas padaras atsitrenkė į sieną ir susilaužė sprandą? Arba... klausyk, Toni, gal jį užmušė *oras?*

- Kas?

- Gal...

Tonio akyse nušvito žiburėliai, ir jis sulinksėjo.

- Na, žinoma. Gal kitoje "Biuiko" bagažinės pusėje oras visai kitoks. Labiau panašus į nuodingas dujas, nuo kurių suirtų mūsų plaučiai...

Sendžiui to jau buvo per daug.

- Man reikia iš čia ištrūkti, Toni, antraip *aš* apsivemsiu. - Tiesą sakant, jis labiau baiminosi uždusti, nes plati jo gerklės anga susitraukė iki adatos skylutės.

Kai jiedu pagaliau išsinešdino iš garažo (lauke beveik sutemo, padvelkė švelnus vasarinis vėjelis), Sendžiui lyg akmuo nuo širdies nusirito. Berods, Tonio nuotaika irgi pagerėjo - išblyškę jo skruostai įgavo rausvą atspalvį. Seržantui uždarant šonines B angaro duris, prie jų priėjo Hadis ir dar keli patruliai, tačiau visi tylėjo tarsi į burną prisisėmę vandens. Išvydęs jų veidus pašalietis, neturintis jokio supratimo, kas čia vyksta, būtų pamanęs, jog žuvo prezidentas ir prasidėjo karas.

- Sendi, kaip jautiesi?- paklausė Tonis.

- Neblogai. - Jis kryptelėjo galva į maišą, kuriame tūnojo neregėta būtybė. - Tu tikrai manai, kad "šikšnosparnis" užspringo mūsų oru?

- Tokia galimybė tikėtina. Nors nenustebčiau, jei mirties priežastis būtų šokas, kurį padaras patyrė atsidūręs mūsų pasaulyje. Aš asmeniškai negalėčiau gyventi *jo* pasaulyje, net jei įstengčiau ten *kvėpuoti...* - Tonis užsičiaupė, nes Sendžio veidą perkreipė siaubas. - Kas atsitiko?

Sendis neketino aiškinti seržantui, kas atsitiko, juolab kad visi reikalingi žodžiai ūmai išrūko iš galvos. Jis pagalvojo apie Enį Rafertį. Patrulio dingimas ir nelemto padaro atsiradimas B angare pakišo mintį, kurios nesinorėjo net svarstyti. Tačiau užklydusi į sąmonę ji nesiruošė niekur trauktis. Jei "Biuikas" įkūnijo duris tarp dviejų pasaulių ir pseudošikšnosparnis atlėkė iš svetur, vadinasi, Enis Rafertis nusigavo į kitą pusę.

- Sendi, netylėk.

- Viskas gerai, šefe, - atsiliepė patrulis ir susilenkęs abiejomis rankomis spūstelėjo blauzdikaulius. Šitas metodas padėdavo išvengti alpulio, su sąlyga, kad spėdavai juo pasinaudoti. Kiti vyrai, susibūrę ratu, stebėjo jį tylėdami, ištįsusiais veidais, kurie šaukte šaukė: karalius mirė, tegyvuoja karalius!

Galų gale pasaulis nustojo suktis prieš akis, ir Sendis išsitiesė.

- Aš jaučiuosi normaliai, - patikino seržantą. - Garbės žodis.

Tonis pažiūrėjo jam į veidą ir linktelėjęs pakėlė žaliąjį maišą.

- Šitą įmesime į sandėliuką rūsyje, ten, kur Endis Kolučis slepia smaukymui skirtas knygeles.

Pasigirdo nervingas krizenimas.

- Ten draudžiama eiti visiems, išskyrus mane, Kertį Vilkoksą ir Sendį Diborną. Likusieji turės gauti mano leidimą. Aišku, vyrai?

Jie sulinksėjo.

- Sendis, Kertis ir aš - tai mūsų tyrimo grupė. - Apgaubtas tirštėjančios prieblandos, seržantas stovėjo išsitiesęs kaip styga, vienoje rankoje laikė šiukšlių maišą, kitoje gniaužė nuotraukas. - Padaro lavonas yra daiktinis įrodymas. Nors turiu pripažinti, jog neįsivaizduoju, ką jis turi įrodyti. Jei *kuriam nors* iš jūsų šaus geniali mintis, susisiekite su manimi. Jei toji mintis jums pasirodys beprotiška, tučtuojau atlėkite pas mane. Nes dabartinė padėtis labiau nei beprotiška. Šiaip ar taip, mes *tirsime* bylą, kaip ir bet kurią kitą. Klausimų bus?

Klausimų nebuvo. Kitaip tariant, pamanė Sendis, vyrai tiesiog žino, kad atsakymų į savo klausimus nesulauks.

- Prie garažo kažkas nuolatos turi budėti, - tęsė Tonis.

- Sargybinis? - pasiteiravo Styvas Devo.

- Veikiau prižiūrėtojas, - patikslino seržantas. - Eime, Sendi, palaikysi man draugiją, kol nešiu dvėselieną į rūsį. Kaip Dievą myliu, nenoriu leistis ten vienas.

Jiems nužingsniavus link nuovados kiemo durų, Sendis išgirdo Ar-

kio Arkaniano balsą, tvirtinantį, jog Kertis pasius - jam niekas nepaskambino, luktelėkite ihr pamatysite, tas behrniokas paphrasčiausiai sužvėhrės.

Tačiau Kertis pernelyg įsiaudrino, besiverždamas pamatyti padarą, kad supyktų. Vyruko galvoje kirbėjo per daug minčių bei klausimų. Jis pateikė tik vieną, prieš puldamas į rūsį ištirti negyvėlį: kur praeitą vakarą buvo ponas Dilonas? Paaiškėjo, kad su Orviliu, kuris per laisvadienius dažnai išsiveždavo šunį.

Įvykių eigą Kerčiui nupasakojo Sendis Dibornas (retsykiais į monologą įsiterpdavo ir Arkis). Kertis įdėmiai klausėsi, sykį pakėlė antakius išgirdęs, kaip, anot Arkio, nuo dalies padaro galvos nusilupo oda, atidengusi akį. Antakiai dar kartą šoktelėjo aukštyn, kai Sendis užsiminė apie dėmes, panašias į drugių dulkeles. Jis pasiteiravo apie poną Di, tada čiupo chirurgines pirštines iš įrankių, skirtų įrodymų surinkimui, komplekto ir nudundėjo laiptais į rūsį. Sendis patraukė įkandin. Priklausydamas išrinktųjų grupei, jis jautė pareigą dalyvauti visuose tyrimuose. Tiesa, pats laikėsi nuošalyje, kol Kertis apžiūrinėjo maišą, Tonio paliktą sandėliuke. Nuo atrišamo mazgo šnaresio Sendį persmelkė šaltukas.

Šiugžd, šiugžd, šiugžd. Pauzė. Vėl *šiugžd.* Tylus aiktelėjimas: “Jėėėzau Kristau”.

Po sekundės Kertis išbėgo pro duris užsispaudęs delnu burną. Koridoriuje, pusiaukelėje iki laiptų, buvo įrengtas tualetas. Patrulis Vilkoksas spėjo iki jo nusigauti pačiu laiku.

Prisėdęs rūsyje, prie pat šiukšlėmis apversto darbastalio, Sendis Dibornas klausėsi žiaukčiojimo garsų ir neabejojo, jog tokia reakcija nieko nereiškia. Kertis niekur nesitrauks. Pseudošikšnosparnio lavonas sukėlė pasibjaurėjimą tiek jam, tiek Arkiui, Hadžiui ar bet kuriam kitam, tačiau vyrukas būtinai sugrįš, kad apžiūrėtų negyvėlį kruopščiau. “Biuikas” ir tai, kas buvo susiję su mašina, jį pakerėjo. Netgi tuomet, kai Kertis skuodė iš sandėliuko mirtinai išbalęs, delnus prispaudęs prie burnos, Sendis aiškiai matė jo akyse spindintį karštligišką susijaudinimo žvilgsnį, šiek tiek prislopintą fizinių kančių. Tokios liepsnojančios aistros lengvai neužgesinsi.

Iš koridoriaus atsklido tekančio vandens garsai, ir netrukus Kertis grįžo į rūsį, valydamasis lūpas popieriniu rankšluosčiu.

- Šlykštus gyvis, ar ne? - paklausė Sendis. - Netgi pastipęs.
- Šlykštus, - patvirtino Kertis ir žengė atgal link sandėliuko. - Ma-

niau, jog esu matęs pakankamai daug kraupių dalykų, bet šito nesitikėjau.

Atsistojęs Sendis priėjo prie durų. Kertis spoksojo į maišą, bet, laimei, jo nelietė. Bent jau kol kas. Patrulis Dibornas nė trupučio netroško matyti, kaip vaikis ims čiupinėti žaliąjį šiukšlių maišą. Nenorėjo apie tai net *galvoti*.

- Gal mums pasiūlė mainus?

- Ką?

- Mainus. Šį padarą už Enį.

Sendis atsiliepė ne iš karto. *Negalėjo* atsiliepti. Ne todėl, kad mintis pasirodė kraupi (taip ir buvo). Jis paprasčiausiai nesitikėjo, jog vaikinukas pasižymi tokiu įžvalgumu.

- Nežinau.

Kertis lingavo ant kulnų ir raukėsi, varstydamas žvilgsniu plastikinį šiukšlių maišą.

- Abejoju, - po kurio laiko tarstelėjo jis. - Mainai dažniausiai vyksta vienu metu, tiesa?

- Aha, dažniausiai.

Akivaizdžiai nenoriai surišęs maišo mazgą, Kertis pareiškė:

- Aš jį išskrosiu.

- Viešpatie, *ne*!

- Taip. - Jis atsigręžė į Sendį, baltas kaip numirėlio drobulė, degančiomis akimis. - Kažkas *privalo* tai padaryti, nes aš negaliu nuvežti mūsų grobio į Horlikso universitetą, biologijos katedrą. Seržantas liepė laikyti liežuvį už dantų, ir jis teisus. Kam tuomet teks atlikti šią užduotį? Tiktai man. Nebent atsirastų kitas kandidatas.

Tu nenuvežtum šito padaro į Horliksą, net jei Tonis leistų, pamanė Sendis. *Šiaip ne taip sugebi pakęsti mus, tikriausiai todėl, kad nė vienas iš patrulių, išskyrus seržantą, nenori turėti su tuo nieko bendra. Bet parodyti gyvį kažkam kitam, nevilkinčiam pilkos uniformos ir nežinančiam, jog vasarą skrybėlės dirželis mataruojasi po pakaušiu, o žiemą pakimba po smakru? Tam, kuris nustums tave į šoną ir atims padarą iš D patrulinio dalinio? Niekada gyvenime!*

Kertis nusitraukė gumines pirštines.

- Bėda ta, kad nuo vidurinės mokyklos laikų, kai per biologijos pamoką pjausčiau Čonsę, jūrų kiaulytę, aš daugiau nieko neskrodžiau. Jau praėjo devyneri metai. Beje, iš biologijos teturėjau patenkinamą pažymį. Nenoriu sumauti šito reikalo.

Visų pirma nereikėtų jo imtis.

Savo minties Sendis neištarė balsu nusprendęs, jog dabar neverta įsivelti į ginčą.

- Ką gi, - po nosimi sumurmėjo vaikinas. - Teks kaip reikiant pasiruošti. Laiko yra su kaupu. Skubos darbą velnias renka. Smalsumas gali pražudyti, tačiau ši savybė...

- O jeigu tai tiesa? - įsiterpė Sendis ir pats nustebo supratęs, jog priežodis įkyrėjo jam iki gyvo kaulo. - Kas, jei smalsumas išties gali pražudyti? Kas, jei tau niekada nepavyks rasti atsakymo į šią mįslę?

Kertis apdovanojo jį priblokštu žvilgsniu. Po akimirkos šyptelėjo.

- Ką, tavo nuomone, pasakytų Enis? Žinoma, jei galėtume jo paklausti.

Klausimas Sendžiui pasirodė netaktiškas. Išsižiojęs ketino tai išrėžti - *kažkaip* sugėdinti naujoką - ir vėl susičiaupė. Kertis Vilkoksas nesiekė nieko įžeisti. Jis tiesiog kunkuliavo viduje nuo adrenalino pertekliaus, apsvaigo it narkomanas, susileidęs eilinę dozę. Vaikinas dar neatsisveikino su jaunyste. Netgi Sendis tai matė, nors pats tebuvo vyresnis už kolegą vos keleriais metais.

- Enis lieptų tau pasisaugoti, - tarė Sendis. - Esu tuo tikras.

- Aš būsiu atsargus, - prižadėjo Kertis patraukęs laiptų pusėn. - Patikėk manimi.

Skirtingai nuo stažuotojo patrulio Vilkokso, Sendis žinojo, jog šitie žodžiai nieko nereiškė, kaip ir maldelė, kurią suburbuliuoji sekmadienio rytą skubėdamas sprukti iš bažnyčios.

Per ateinančias savaites Toniui Skūndistui (ir, suprantama, visam D patrulinio dalinio personalui) paaiškėjo, kad jam neužteks žmonių, kurie stebėtų "Biuiką" dvidešimt keturias valandas per parą. Oro sąlygos irgi tam priešinosi: antrąją, nebūdingai šaltą, rugpjūčio pusę nuolat pliaupė lietus.

Galvos skausmą kėlė ir lankytojai. Patruliai negyveno vakuume, ant kalno viršūnės. D dalinio kaimynystėje buvo įsikūrusi kelininkų tarnyba, netoliese darbavosi apygardos prokuroras su savo pagalbininkais, į nuovadą užsukdavo teisininkai, blogiukų kampelyje kojas šildydavosi prasižengėliai, retsykiais pasirodydavo skautų ekskursijos, užeidavo žmonės, norintys ką nors apskųsti (kaimynus, sutuoktinius, amišų karietaites, dardančias viduryje kelio, netgi pačius valstijos kelių patrulius), žmonos, atnešančios savo vyrams priešpiečius, kartais saldainių dėžutes, šiaip kokie smalsūs tipeliai iš Džono K. šeimynėlės,

užsimanę patikrinti, kaip eikvojami jų doleriai, atitenkantys valstybei mokesčių pavidalu. Pastaruosius stebindavo ir nuvildavo ramybė, biurokratinė rimtis, viešpataujanti bazėje. Jie gi įsivaizduodavo, kad visi laksto lyg pakvaišę kaip mėgstamuose televizijos serialuose.

Vieną dieną, rugpjūčio pabaigoje, nuovadoje išdygo Statleryje išrinktas Atstovų Rūmų narys kartu su dešimčia ar dvylika pažįstamų iš spaudos pasaulio, idant pabendrautų su paprastais patruliais, pamaltų liežuviu apie įstatymo projektą, skirtą pagerinti techninę policijos būklę bei infrastruktūrą, šiuo metu svarstomą kongrese. Projektą, prie kurio prisidėjo ir svečias iš Vašingtono. Kaip ir dauguma Atstovų Rūmų narių iš kaimiškų regionų, šis ponulis atrodė kaip provincinio miestelio kirpėjas, ką tik laimėjęs padorią sumą šunų lenktynėse, puoselėjantis viltį, kad iki vakaro jam pasiseks rasti merguželę, kuri neatsisakytų pačiulpti jo dešrigalį. Stovėdamas šalia patrulinio visureigio (su lūžusiu sėdynės atlošu), jis papasakojo savo draugužiams iš laikraščių, kokį svarbų darbą atlieka policija, ypač vyrai ir moterys iš Pensilvanijos valstijos policijos, dar tiksliau, vyrai ir moterys iš D patrulinio dalinio (kažkas pateikė žmogui neteisingą informaciją, nes tuo metu D dalinyje moterys nedirbo, visgi niekas iš patrulių jo nepataisė - tik ne prieš veikiančias kameras). Jie įkūnija, dudeno Atstovų Rūmų narys, plonytę pilką liniją, skiriančią Džono K. Mokesčių Mokėtojo šeimą nuo Chaoso gaujos sėjamo blogio, ir taip toliau, ir panašiai, Dieve palaimink Ameriką, tegul visi tavo vaikai augdami išmoksta čirpinti smuikeliais. Iš Batlerio atvykęs kapitonas Daimentas (kažkas, matyt, nusprendė, kad papildomos juostelės pridės šiam įvykiui svarbos) vėliau suniurzgė Toniui Skūndistui: “Tas ožys prašė manęs, kad anuliuočiau baudos kvitą, išrašytą jo žmonai už greičio viršijimą”.

Kol tipas iš Vašingtono paistė nesąmones, kol jo palyda braidžiojo po apylinkes, o žurnalistai spaudė rankose mikrofonus priešais veikiančias kameras, “Biuikas Rodmasteris”, mėlynas tarsi giedras vakaro dangus, tupėjo ant savo plačiųjų padangų su baltais pakraščiais vos už penkiasdešimties jardų. Po sija, tiesiai virš mašinos, kybojo didžiulis apvalus termometras. Automobilio skaitliukas rodė nulius, prie kėbulo, kaip ir anksčiau, nelipo nė viena dulkelė. Galvodami apie “Biuiką” vietiniai patruliai jautėsi taip, tarsi jiems būtų panižęs tarpumentis - vienintelė kūno vieta, kurios pats niekaip... negali... pasikasyti.

Vyrus erzino prastas oras, įvairūs Džono K. giminės nariai - dau-

guma jų atvykdavo norėdami pagirti pilkąją šeimą, bet patys jai *nepriklausė*, - apsilankantys policijos pareigūnai ir patruliai iš kitų nuovadų. Tam tikra prasme pastarieji kėlė didžiausią grėsmę, nes farai turi skvarbias akis ir žvitrų protą. Įdomu, ką jie pamanytų išvydę patrulį, apsigaubusį lietpalčiu (arba čionykštės bazės sargą su šiaurietiška tartimi), stovintį priešais B angarą it gvardietį, kuris užsimaukšlinęs aukštą kepurę sergi Bakingemo rūmų vartus? Protarpiais prieinantį prie durų lango ir pažvelgiantį vidun? Ar besisvečiuojantis policininkas panūstų išsiaiškinti, kas slypi garaže? Perfrazuojant klausimą - ar lokys šika miške?

Kertis pasistengė išspręsti šią problemą kiek galima geriau. Jis nusiuntė Toniui žinutę - parašė, jog meškėnai amžinai išdrabsto šiukšles, todėl Filas Kendeltonas ir Brajanas Koulas sutiko pastatyti būdelę, kurioje patruliai laikytų šiukšlių konteinerius. Kertis manė, kad mažąją pašiūrę geriausia būtų suręsti šalia B angaro, jei seržantas neprieštaraus. Tonis Skūndistas brūkštelėjo ant žinutės "Vykdyti" ir įdėjo ją į atitinkamą aplanką. Žinoma, savo raštelyje Kertis neužsiminė, jog D dalinys neturėjo jokių rūpesčių dėl meškėnų nuo tada, kai Arkis "Sirse" nupirko porą plastikinių šiukšlių konteinerių su užvožiamais dangčiais.

Būdelę pastatė ir nudažė (pilku atspalviu, suprantama) per tris dienas. Standartinė stoginė buvo pakankamai erdvi, kad joje tilptų du šiukšlių konteineriai, trys lentynos ir ant kėdės įsitaisęs valstijos patrulis. Vienu šūviu nupilti du kiškiai: (a) budintis patrulis nemirkdavo po lietumi ir (b) pranykdavo iš akiračio. Kas dešimt penkiolika minučių prižiūrėtojas atsistodavo, išnirdavo laukan pro pašiūrės duris ir pažvelgdavo pro vartų langą į garažą. Būdelėje netrūko buteliukų su gazuotu vandeniu, maisto, žurnalų. Dunksojo ir cinkuotas kibiras su užrašu ant šono: DAUGIAU NEGALĖJAU TVERTI, kurį prilipdė Džekis O'Hara. Bendradarbiai praminė vyruką airių vunderkindu - jis visada gebėdavo prajuokinti aplinkinius. Juokino bičiulius netgi po trejų metų, merdėdamas savo miegamajame, pakirstas stemplės vėžio - nuo morfijaus jo akys net sustiklėjo. Džekis pakuždomis pasakojo anekdotus savo seniems draugams, kurie pas jį užsukdavo ir palaikydavo už rankos, kai skausmas tapdavo nepakenčiamas.

Vėliau D patruliniame dalinyje - visose PVP nuovadose - atsiras užtektinai vaizdo kamerų, nes devinto dešimtmečio pabaigoje visureigiuose, virš prietaisų skydelio, bus sumontuoti "Panasonik aivitnes" modeliai. Specialiai teisėtvarkos tarnyboms pagamintos vaizdo

kameros, be mikrofonų. Filmuoti kelyje sustabdytą mašiną galima, tačiau garso įrašymą draudė egzistuojantys įstatymai dėl pasiklausymo. Visa tai įvyks gerokai vėliau. O 1979-ųjų vasaros pabaigoje patruliai turėjo tenkintis kamera, padovanota Hadžiui Rojeriui gimtadienio proga. Laikė ją pašiūrėje ant lentynos, įkišę į plastikinę, drėgmės nepraleidžiančią, dėžę. Kitoje dėžutėje saugojo atsarginius elementus ir tuziną tuščių kasečių su nuplėštais celofaniniais apvalkalais. Prie sienos prikalė grifelinę lentelę, kurioje kreidos gabaliuku pažymėdavo B angare kabančio termometro rodmenis. Pastebėjęs temperatūros pokyčius budėtojas ištrindavo seną užrašą ir brūkštelėdavo naują, šalia pripiešdamas aukštyn arba žemyn nukreiptą strėlytę. Kitokių rašytinių ataskaitų, susijusių su "Biuiku", seržantas Skūndistas nepripažino.

Nusistovėjusi tvarka Tonį, regis, džiugino. Kertis jam pritarė, bet kartais neįstengdavo sutramdyti savo nerimo ir susierzinimo.

- Kitą kartą, kai įvyks kažkas panašaus, pašiūrėje niekas nesėdės, - šnekėjo jis. - Patys įsitikinsite, kad aš teisus. Abejoju, ar kas nors sutiks laisva valia budėti nuo vidurnakčio iki keturių ryto. Po pertraukos pasirodęs žmogus pamatys pravertą bagažinę ir dar vieną kampe sudribusį negyvą šikšnosparnį.

Kertis bandė įkalbėti Tonį, kad šis bent sudarytų budėjimo grafiką. Savanorių nestinga, tvirtino jis. Tetrūksta organizuotumo. Seržantas išliko nepalaužiamas: jokių popierių. Kai Kertis pasisiūlė dažniau pasėdėti sargybos poste ("patruliuoti būdoje", pokštaudami sakydavo pilkosios šeimos nariai), Tonis liepė jam atvėsti pareikšdamas:

- Tu turi ir kitų įsipareigojimų. Pavyzdžiui, žmonai.

Būdamas pakankamai protingu vaikinu, Kertis nepradėjo kelti triukšmo seržanto kabinete, bet vėliau jis išliejo savo pagiežą Sendžiui, jiems bestypsant lauke, prie tolimojo nuovados kampo.

- Jei man reikėtų vedybų konsultanto, - sugriežė dantimis, - aš, po velnių, atsiversčiau geltonuosius puslapius.

Sendis niūriai šyptelėjo.

- Tu verčiau įdėmiai klausykis, kad pro ausis neprasprūstų pokštelėjimas.

- Ką, po velniais, čia tauški?

- Pokštelėjimas. Labai aiškus garsas. Išgirsi jį tuomet, kai tavo makaulė pagaliau išlįs pro subinę.

Kertis ilgai varstė kolegą piktu žvilgsniu, jo skruostai truputį paraudo.

- Aš kažko nepastebiu, Sendi?

- Taip.

- Ko? Dėl Dievo meilės, *ko?*

- Savo darbo ir gyvenimo, - atsakė Sendis. - Nebūtinai tokia tvarka. Tavo pečius užgriuvo problemos dėl perspektyvos. Tavo akiratyje vietos liko tik "Biuikui". Jis paprasčiausiai tau per didelis.

- Per didelis!.. - Kertis atliko būdingą sau gestą - pliaukštelėjo delnu per kaktą - ir apsisukęs nukreipė akis į Žemąsias kalvas. Po poros sekundžių vėl atsigręžė į bičiulį. - Toji mašina iš kito pasaulio, Sendi... *iš kito pasaulio.* Kaip ji gali būti per *didelė?*

- Štai kur tavo bėda. Tu prarandi saiko jausmą.

Jis matė, jog Kertis ketina įsivelti į audringą ginčą, todėl nelaukdamas atsakymo žengė pro duris į nuovadą. Pokalbis, berods, išėjo į naudą, nes kai rugpjūtis užleido vietą rugsėjui, Kertis liovėsi reikalavęs sustiprinti B angaro priežiūrą. Sendis Dibornas nemėgino savęs įtikinti, jog vaikis išvydo šviesą tunelio gale. Matyt, jis galiausiai suprato daugiau nieko neišsikovosiąs. Bent jau artimiausiu metu. Ir tai gerai... visgi *status quo* ilgai nesitęs. Sendžio manymu, "Biuikas" visada slopins jaunojo patrulio akiratį. Antra vertus, pasaulyje egzistuoja dviejų rūšių žmonės. Kertis priklausė tiems, kurie troško patenkinti smalsumą bet kokia kaina.

Netrukus bendradarbiai įprato vaikiną matyti su biologijos knygomis. Rankose arba ant tualeto bakelio jis dažniausiai laikydavo daktaro Džono H. Maturino veikalą "Dvidešimt elementarių skrodimo būdų", išleistą Harvardo universiteto leidyklos 1968-aisiais. Vieną vakarą, Bakui Falndersui su žmona pietaujant Kerčio namuose, Mišelė pasiskundė nauju ir šlykščiu vyro pomėgiu. Parduotuvėje, aprūpinančioje medicininius tyrimo centrus eksperimentiniais pavyzdžiais, jis įsigydavo gyvūnėlių, o kambarėlis rūsyje, po metų perdirbtas į fotolaboratoriją, prasmirdo morge naudojamais chemikalais.

Kertis pradėjo nuo pelių ir jūros kiaulyčių, paskui įniko skrosti paukščius ir galiausiai prišoko prie raguotojo apuoko. Kartais savo darbo rezultatus pademonstruodavo patruliams. "Tu gali iš naujo pajusti gyvenimo skonį, - kartą pasakė Metas Babickis Orviliui Garetui ir Styvui Devo, - nusileidęs į rūsį, kad paimtum dėžutę su šratinukais,

ir ant kopijavimo aparato išvydęs stiklainį su formaldehidu, kuriame plūduriuoja pelėdos akis. Iš karto pažvalėji".

Susidorojęs su apuoku Kertis ėmėsi šikšnosparnių. Išskrodė aštuonis ar devynis skirtingų rūšių lavonus. Porelę pasigavo savo namo kieme, kitus atsisiuntė iš Pitsburgo. Sendis niekada neužmirš tos dienos, kai Kertis parodė jam Pietų Amerikos vampyrą, prisegtą prie lentos. Plaukuotą padarą su rusvoku pilvu ir juodais aksominiais, permatomais sparnais. Nuožmiai prašieptoje burnoje bolavo mažučiai smailūs dantukai. Lašo formos pjūvyje buvo matyti viduriai. Kertis aiškiai įgudo darbuotis skalpeliu. Sendis neabejojo, kad biologijos mokytoją - tą, kuri vidurinėje mokykloje parašė jam patenkinamą pažymį - labai nustebintų buvusio jos mokinio pažanga.

Tereikia noro, ir bet kuris nemokša gali tapti profesoriumi.

Džimis su Rozalina įsikūrė "Biuike 8" tuo metu, kai Kertis Vilkoksas mokėsi skrodimo meno iš daktaro Maturino knygos. Šį eksperimentą sugalvojo Tonis, vieną dieną nuvežęs savo antrąją pusę į "Trai-Taun" prekybos centrą. Žmonai vaikštinėjant drabužių skyriuje, jam prieš akis pasipainiojo skelbimas, pakabintas naminių gyvūnėlių parduotuvės vitrinoje: **MALONIAI KVIEČIAME Į ŽIURKĖNŲ IŠPARDAVIMĄ**.

Užuot pasinaudojęs kvietimu - Tonis žinojo, kad pačiutė apipiltų jį klausimais, - rytojaus dieną seržantas įteikė Džordžui Stankovskiui pinigus, paimtus iš nenumatytų išlaidų fondo, ir liepė nupirkti porą žiurkėnų bei plastikinį narvelį.

- Maisto reikės? - paklausė Džoržhdas.

- Ne, - papurtė galvą Tonis. - Mes leisime žiurkėnams pastipti iš bado.

- Tikrai? Kurių galų taip žiauriai elgtis...

Tonis atsiduso.

- Nupirk jiems ėdalo, Džordžai. Aišku, nupirk.

Kalbant apie narvelį, seržantas tenorėjo, kad jis tilptų ant priekinės "Biuiko" sėdynės. Džordžas išrinko puikų narvą, kone patį brangiausią, pagamintą iš geltono perregimo plastiko, su dviem erdviais kambarėliais, sujungtais ilgu koridoriumi. Vienas jų žiurkėnams atstojo valgomąjį, kitas - sporto salę. Pirmajame, prie sienelės, stovėjo lovelis maistui ir vandeniui, antrajame buvo sumontuotas ratas-treniruoklis.

- Jie gyvena geriau už kai kuriuos žmones, - išsakė savo nuomonę Orvilis Garetas.

Pamatęs, kaip Rozalina pritriedė į maisto geldelę, Filas burbtelėjo:

- Šnekėk už save.

Dikis-Dakas Eliotas, ne pats eikliausias žirgas, kada nors šuoliavęs didžiosiose gyvenimo lenktynėse, panūdo išsiaiškinti, kodėl žiurkėnai gyvens "Biuike". Argi tai nepavojinga?

- Pagyvensim ir pamatysim, tiesa? - keistai švelniu balsu atsiliepė Tonis.

Netrukus po Džimio ir Rozalinos įsigijimo seržantas žengė ryžtingą žingsnį ir sumelavo spaudai.

Laimei, ketvirtosios valdžios atstovas nedarė jokio įspūdžio: liesas dvidešimties metų raudonplaukis berniokas, vasarą besistažuojantis "Ameriken" dienraštyje, maždaug po savaitės ketinantis grįžti į Ohajo valstiją. Jis klausydavosi pašnekovo prasižiojęs, Arkio nuomone, primindamas tikrą debilą. Tačiau proto stoka vaikinukas nesiskundė. Vieną auksinę rugsėjo popietę jis praleido su ponu Bredliu Roučų, kuris nuodugniai papasakojo jaunajam žurnalistui apie vyriškį, kalbėjusį rusiška tartimi (kuo toliau, tuo labiau Bredas įtikėjo, kad žmogus buvo rusų kilmės), ir jo paliktą mašiną. Sulysėlis raudonplaukis, vardu Homeras Usleris, svajojo išgvildenti šią temą ir parašyti ilgą, nuotraukomis paįvairintą straipsnį, kad galėtų grįžti į universitetą tarsi didvyris. Sendis spėjo, kad vaikinas jau įsivaizdavo antraštę pirmajame puslapyje: **PASLAPTINGAS AUTOMOBILIS** arba **PASLAPTINGAS RUSŲ ŠNIPO AUTOMOBILIS**.

Tonis melavo išsijuosęs, nė akimirkai nesudvejodamas. Lygiai tą patį būtų šnekėjęs, jei nuovadoje būtų pasirodęs toks senas vilkas, kaip Trevoras Ronikas, "Ameriken" savininkas, kuris pamiršo daugiau savo straipsnių nei raudonplaukis kada nors sugebės jų prirašyti.

- Mašinos nėra, - paskelbė seržantas. Tiksliau, sumelavo.

- Nėra? - Homeras Usleris akivaizdžiai nusivylė. Jis gniaužė rankose "Minoltos" fotoaparatą, ant kurio dėklo puikavosi lipdukas: "AMERIKEN" NUOSAVYBĖ. - Kur ji?

- Valstijos Konfiskuotų Objektų Biure, - atsakė Tonis, be vargo sukurdamas valstybinę organizaciją su grėsmingai skambančiu pavadinimu. - Filadelfijoje.

- Kodėl?

- Konfiskuoti automobiliai, kurių neieško savininkai, parduodami

aukcionuose. Žinoma, visų pirma patikrinama, ar juose neįrengtos slėptuvės narkotikams.

- Suprantama. Ar turite kokius dokumentus, susijusius su "Biuiku"?

- Tikriausiai, - linktelėjo galva Tonis. - Pas mus viskas fiksuojama popieriuje. Radęs juos paskambinsiu.

- Ar tai ilgai užtruks, seržante Skūndistai?

- Netrumpai, sūneli. - Tonis pamojo į stalą, apkrautą popiergaliais. Usleriui visai nereikėjo žinoti, jog dauguma jų tebuvo kassavaitinės šiukšlės, atsiunčiamos iš Skrentono - pradedant lankstinukais apie pokyčius pensijų sistemoje ir baigiant beisbolo rungtynių tvarkaraščiu rudens sezonui, - kurios atsidurs šiukšlių dėžėje, baigiantis seržanto darbo dienai. Pailsęs rankos mostas bylojo, kad panašios dokumentų krūvos riogso visur. - Popierizmo liūne galima paskęsti. Sakoma, neva padėtis keisis, kai nuovadą kompiuterizuos, tačiau tokia laimė mums nežada nusišypsoti šiais metais.

- Kitą savaitę aš grįžtu į universitetą.

Pasviręs į priekį Tonis apdovanojo Uslerį skvarbiu žvilgsniu.

- Tikiuosi, tu mokysies negailėdamas jėgų, sūneli. Mūsų pasaulis žiaurus, tad, norint prasimušti, tenka įdėti daug pastangų.

Praėjus kelioms dienoms nuo Homero Uslerio pasirodymo, "Biuikas" surengė eilinį šviesos spektaklį. Šįsyk dieną, plieskiant ryškiai saulei. Vaizdas vis tiek buvo nepakartojamas. Ir Kerčio tvirtinimai, esą dėl prižiūrėtojų stokos jie nepastebės kito apreiškimo, pasirodė besantys nepagrįsti.

Temperatūra garaže, per penkias dienas nukritusi nuo septyniasdešimt penkių iki penkiasdešimt aštuonių laipsnių*, neabejotinai liudijo, jog "Biuikas" kažkam ruošiasi. Laisvi nuo darbo patruliai tiesiog varžėsi tarpusavyje, geisdami budėti pašiūrėje. Kiekvienas iš jų norėjo pirmas pamatyti, ką iškrės "Biuikas".

Laimingą bilietą ištraukė Brajanas Koulas, tačiau kiti patruliai irgi neliko nuošalyje. Brajanas apsilankė B angare antrą valandą dienos, patikrino, kaip laikosi Džimis su Rozalina. Žiurkėnai jautėsi puikiai: Rozalina užkandžiavo, Džimis pumpavo raumenis, sukdamas letenomis ratelį. Įkišęs galvą į automobilio kabiną, kad patikrintų, ar narve užtenka vandens, Koulas išgirdo gaudimą. Tykų bosinį garsą, nuo kurio pradeda pulsuoti akys ir ima vibruoti dantų plombos. Negana

*Nuo 23,9°C iki 14,5°C.

to, jo ausis pasiekė kažkoks bežodis šnabždesys. Prietaisų skydelį ir vairą nudažė blausus purpurinis žvilgėjimas.

Prisimindamas Enį Rafertį, kuris daugiau nei prieš mėnesį dingo nežinoma kryptimi, patrulis Koulas skubiai movė iš garažo, bet nesupanikavo. Iš būdelės pagriebęs vaizdo kamerą, pritvirtino ją ant trikojo, įdėjo naują kasetę, patikrino ekrano laikrodį (viskas tvarkinga) ir elementą (degė žalia lemputė). Tada išėjo laukan, pastatė trikojį priešais langą, spūstelėjo "ĮRAŠYTI" mygtuką ir dar kartą dirstelėjo į vaizdo ieškiklį norėdamas įsitikinti, jog kamera nukreipta tiesiai į "Biuiką". Atlikęs parengiamuosius darbus patraukė nuovados linkui, už kelių žingsnių sustingo it įbestas, spragtelėjo pirštais ir grįžo į būdelę. Ant lentynos gulėjo nedidelis maišelis, pilnas kamerai skirtų priedų. Brajanas iškrapštė šviesos filtrą, kurį prilipdė prie objektyvo, nesivargindamas nuspausti PAUZĖS mygtuko (jo delno šešėlis užtemdė "Rodmasterį", po akimirkos mašina vėl pasirodė kadre, tarsi panirusi į vakaro sutemas). Jei šio darbo eigą būtų stebėjęs pašalietis - tarkim, koks nors Džonas K., besidomintis, kur išleidžiami mokesčių mokėtojų pinigai, - jis niekada nebūtų sužinojęs, kaip sparčiai plakė patrulio Koulo širdis. Vyrukas susijaudino ir išsigando, tačiau užduotį atliko be priekaištų. Kai tenka susidurti su nežinomybe, policininkų apmokymą galima paminėti tik geru žodžiu. Brajanas pamiršo tik vieną dalyką.

Septynios minutės po dviejų jis įkišo galvą į Tonio kabinetą.

- Seržante, aš esu tikras, kad angare kažkas vyksta.

Tonis pakėlė galvą nuo geltono bloknoto: jis rašėsi pastabas savo kalbai, kurią turėjo sakyti rudenį rengiamame teisėtvarkos pajėgų simpoziume.

- Ką tu laikai rankoje, Braji?

Nudūręs akis žemyn, patrulis Koulas suprato, jog delne gniaužia vandens lovelį, paimtą iš žiurkėnų narvo.

- Velniai rautų, - ištrūko jam. - Šiaip ar taip, tiems padarams, ko gero, nebeprireiks vandens.

Dvidešimt minučių po dviejų patruliai, kurie sukiojosi nuovadoje, aiškiai išgirdo gaudimą. Po stogu mažai kas liko. Dauguma susispietė prie B angaro langų, petys į petį, šonas į šoną. Tai išvydęs Tonis pasvarstė, ar nereikėtų jų nuvyti, galiausiai nusprendė: tegul spokso. Išskyrus vieną žmogų.

- Arki.

- Taip, sehržante.

- Nupjauk žolę priešais nuovadą.

- Aš nupjoviau ją pihrmadienį!

- Žinau. Stebėjau tave pro kabineto langą. Noriu, kad vėl ten padirbėtum. Prieš tai įsidėk į kišenę šitą daikčiuką. - Jis pamėtėjo Arkiui raciją. - Jei pasirodys koks tipas, kuriam nederėtų matyti dešimties Pensilvanijos valstijos patrulių, prisišliejusių prie garažo langų, tarytum viduje vyktų gaidžių peštynės, tučtuojau man pranešk. Supratai?

- Taip, sehre, galite manimi pasikliauti.

- Gerai. Metai! Metai Babicki, bėgte pas mane.

Dispečeris nedelsiant atrūko sunkiai dvėsuodamas, paraudęs iš susijaudinimo. Tonis paklausė, kur Kertis, ir Metas atsakė, kad jis patruliuoja.

- Perduok jam, kad riedėtų atgal į bazę. Kodas D. Tik tegul važiuoja tyliai.

- Kodas D, važiuoti tyliai. Aišku.

"Važiuoti tyliai" reiškė nejungti švyturėlių ir sirenos. Kertis, be abejo, pakluso reikalavimui, tačiau į nuovadą vis tiek spėjo parlėkti iki ketvirčio be trijų. Niekas nedrįso spėlioti, kokį greitį išvystė jo visureigis. Svarbiausia, kad vyrukas grįžo sveikas ir gyvas, prieš prasidedant nebyliajam šviesų fejerverkui. Pirmiausia, ką jis padarė, tai nuėmė kamerą nuo trikojo. Iki fejerverko pabaigos operatoriaus vaidmenį atliko Kertis Vilkoksas.

Kasetė (viena iš daugybės, nugrūstų į sandėliuką) išsaugojo viską, kas buvo matyti ir girdėti, įskaitant ir "Biuiko" gausmą, nuolat stiprėjantį, skambantį it garso kolonėlė, kurios viduje nutrūko laidelis. Kertis užfiksavo didįjį termometrą - raudonoji rodyklė nusvyra per plauką žemiau penkiasdešimt keturių laipsnių*. Kertis prašo leidimo įeiti į B angarą. Sako norįs patikrinti, kaip laikosi Džimis ir Rozalina. "Draudžiu", - nukerta seržantas Skūndistas prieštaravimų nepripažįstančiu balsu.

Laikrodis ekrano apačioje rodo 3:08:41, kai priekinį "Biuiko" stiklą nudažo violetinis raudonis. Iš pradžių galima pamanyti, jog dėl to kaltas techninis kameros gedimas, optinė iliuzija arba saulės atspindys.

Endis Kolučis: "Kas tai?"

Kažkieno balsas: "Elektros iškrova arba..."

Kertis Vilkoksas: "Tie, kurie turi suvirintojo akinius, verčiau juos

*12,2°C.

užsidėkite. Neturintiems patarčiau atsitraukti tolyn ir nerizikuoti savo akimis. Mes..."

Džekis O'Hara (veikiausiai): "Kas paėmė..."

Filas Kendeltonas (veikiausiai): "O *Dieve!*"

Hadis Rojeris: "Manau, mums nederėtų..."

Seržantas Skūndistas, ramus tarsi gidas iš Odiubono organizacijos*, vedžiojantis turistus po rezervatą: "Visiems užsidėti akinius. Sekite mano pavyzdžiu, vyručiai. Ir kuo greičiau".

3:09:24. Violetinė pašvaistė nutvieskė visus "Biuiko" langus, paversdama juos žvilgančiais purpuriniais veidrodžiais. Žiūrint kiekvieną kadrą atskirai, galima pastebėti įvairius atspindžius, pasirodančius ant mašinos stiklų: instrumentus, pakibusius ant kabliukų, oranžinius sniego valytuvo ašmenis, rymančius palei sieną, vyrus, iš lauko vėpsančius į garažą. Dauguma jų dėvi suvirintojo akinius ir atrodo kaip ateiviai iš pigaus fantastinio filmo. Kertis iš visų išsiskiria, nes kairiąją jo veido pusę dengia vaizdo kamera. Gaudesys nenumaldomai stiprėja ir, likus penkioms sekundėms iki tikro šviesos šėlsmo, išnyksta. Žiūrovai, vaizdo grotuve įsijungę šią kasetę, gali girdėti įsiaudrinusių balsų šurmulį, tik ne atskirus žodžius. Regis, visi dalijasi klausimais, bet ne atsakymais.

Ūmai vaizdas pirmą kartą pradingsta. "Biuikas" ir B angaras paskęsta baltame švytėjime.

- *O jergutėliau, ar jūs, vyručiai, tai matėte?* - surinka Hadis Rojeris.

Nuskamba klyksmai: *"Traukitės atgal, o Dieve"*, - ir visų mėgstamas: "*Ot šūdas*". Kažkas paskelbia: *"Jis myža žaibais"*. Balsas ištaria žodžius keistai dalykišku tonu, kokį kartais įmanoma išgirsti šifruojant juodąsias lėktuvų dėžes - panašiai nejučia prabyla pilotai, žinantys, kad jiems liko gyventi nedaugiau kaip dešimt dvylika sekundžių.

Staiga "Biuikas" grįžta iš akinančios šviesos zonos, iš pradžių atrodo kaip beformis siluetas, netrukus įgauna apibrėžtus kontūrus. Po trijų sekundžių apylinkes vėl perskrodžia blyksnis. Spinduliai veržiasi iš visų langų, tad kameros objektyve boluoja dėmė. Kertis sako: "*Mums reikia geresnio filtro*". Tonis atsiliepia: "*Gal kitą kartą*".

Reiškinys trunka keturiasdešimt šešias minutes, ir vaizdo kasetė užfiksuoja kiekvieną jo akimirką. Sulig pirmaisiais šviesos sprogimais

*Odiubono organizacija, įkurta 1905-aisiais, rūpinasi laukine gyvūnija, ypač paukščiais (Džonas Džeimsas Odiubonas (1785-1851) - žymus JAV gamtininkas).

"Biuikas" išnyksta ir vėl pasirodo. Tvyksniams pamažu silpnėjant, žiūrovas gali įžvelgti miglotą mašinos pavidalą, nugrimzdusį į bežadžius švytėjimo pliūpsnius, kurie veikiau purpuriniai negu balti. Retsykiais vaizdelis suvibruoja, ir ekrane šmėkšteli žmonių veidai - tai Kertis skuba pakeisti stebėjimo tašką, vildamasis aptikti šviesos šaltinį.

3:28:17. Iš uždarytos Biuiko bagažinės (arba *pro* dangtį) zigzagais šovusi ugnies strėlė pasiekia lubas. Tarsi fontano purslai pasipila kibirkščių lietus.

Kažkas staugia: "Šūdas, aukšta įtampa, aukšta įtampa!"

Tonis: "Nė velnio. - Paskui kreipiasi į Kertį: - Filmuok toliau".

Kertis: "Būtinai".

Pro mašinos langus, nuo stogo ir bagažinės dar porą kartų tvoksteli "žaibai". Vienas jų išnyra iš po "Biuiko" dugno ir šauna tiesiai link B angaro vartų. Nuaidi išgąstingi riksmai, vyrai atšlyja nuo durų langų, tačiau kamera nė nesuvirpa. Kertis pernelyg įsiaudrinęs, kad pajustų baimę.

3:55:03. Virš užpakalinės sėdynės sumirga paskutiniai silpnučiai raibuliai, ir spektaklis baigiasi.

Tonis Skūndistas prataria: "Pataupyk baterijas, Kerti. Daugiau nieko įdomaus nepamatysime".

Tą pačią akimirką ekranas trumpam aptemsta. Jam vėl nušvitus, laikrodis rodo 4:08:16. Į kadrą įsibrauna Kertis, apsivyniojęs juosmenį kažkuo geltonu. Džiugiai pamojuoja ranka ir šūkteli: "Tuojau grįšiu".

Tonis Skūndistas, tapęs naujuoju operatoriumi, atrėžia: "Tik pabandyk negrįžti".

Seržanto balsas anaiptol ne linksmas.

Kertis norėjo patikrinti, kaip laikosi žiurkėnai, su sąlyga, kad jie vis dar mašinoje. Tonis griežtai atsisakė suteikti leidimą. Kurį laiką niekas nelandžios į B angarą, paskelbė jis. Pirmiausia reikia įsitikinti, jog ten saugu. Jis prikando lūpą, matyt, suvokęs, kaip absurdiškai nuskambėjo ši pastaba - kol "Biuikas Rodmasteris" tūno garaže, čia niekada nebus saugu, - ir pasitaisė:

- Luktelėkime, kol temperatūra pakils iki šešiasdešimt penkių laipsnių*.

- Kažkas *privalo* ten nueiti, - prabilo Brajanas Koulas. Kalbėjo

*18,3°C.

kantriu balsu, tarytum aptardamas paprastutę problemą su riboto proto žmogumi.

- Nesuprantu kodėl, patruli.

Brajanas sužvejojo savo kišenėje Džimio ir Rozalinos vandens lovelį.

- Maisto narve pakanka, tačiau be vandens žiurkėnai padvės nuo troškulio.

- Nieko jiems nenutiks. Bent jau kol kas.

- Temperatūra gali pakilti iki šešiasdešimt penkių laipsnių tik po kelių dienų, seržante. Ar jūs ištvertumėte keturiasdešimt aštuonias valandas be lašelio burnoje?

- Aš asmeniškai neištverčiau. - Nesusitvardęs Kertis kreivai vyptelėjo ir paėmė iš Brajano plastikinę geldelę. Tonis žaibiškai išplėšė ją iš savo pavaldinio rankos, nenuleisdamas akių nuo patrulio Koulo.

- Vadinasi, man derėtų leisti savo žmogui rizikuoti gyvybe, kad būtų pagirdytos veislinės pelės? Ar *tai* norėjai pasakyti, patruli? Prašyčiau atsakyti į klausimą.

Jei seržantas tikėjosi, jog Brajanas paraus ir sutriks, tai jo viltims nebuvo lemta išsipildyti. Koulas spigino jį kantriu žvilgsniu, bylojančiu: *Taip, taip, išsiliekite, šefe. Gal tuomet sugebėsite atsipalaiduoti ir priimti teisingą sprendimą.*

- Negaliu tuo patikėti, - urgztelėjo Tonis. - Kažkam iš mūsų atsisuko varžtelis. Tikriausiai man.

- Jie gi tokie mažiukai ir silpnučiai. - Tiek savo veido išraiška, tiek balso intonacija Brajanas demonstravo neišsenkančius kantrybės klodus. - Juk žiurkėnus angare apgyvendinome *mes*, seržante. Jie nepasisiūlė savanoriais. Todėl visa atsakomybė krenta ant mūsų pečių. Jei įsakysite, aš eisiu vidun. Pripažįstu, kad esu kaltas, nes pamiršau...

Tonis švystelėjo rankas aukštyn lyg maldaudamas dieviškosios pagalbos ir bejėgiškai jas nukorė. Iš po apykaklės šliaužiantis raudonis nudažė sprandą, žandikaulius, galų gale susidūrė su rausvomis skruostų dėmelėmis: labutis, kaimynės.

- Sumauta mėšlynė, - iškošė jis pro dantis.

Ne pirmą kartą girdėdami tokius žodžius, išsprūdusius seržantui pro lūpas, vyrai žinojo, jog šypsotis jokiu būdu nevalia. Tokiu momentu dauguma žmonių užriaumotų: "Velniop jus visus! Elkitės kaip tinkami!" - ir apsisukę nutrypčiotų šalin. Tačiau tie, kurie sėdi viršininko krėsle ir gauna nemažą kiekį "žalių" už tai, kad stengiasi priimti

teisingus sprendimus, neturi teisės numoti ranka. Tai žinojo ir patruliai, mindžikuojantys prie B angaro, ir pats Tonis. Kurį laiką jis stovėjo sustingęs ir varstė žvilgsniu savo batus. Iš už nuovados pastato atsklido burzgimas, priklausantis raudonajai "Brigs & Straton" firmos žoliapjovei.

- Seržante... - pradėjo Kertis.

- Vaiki, padaryk visiems paslaugą, ir užsikimšk koserę.

Kertis pakluso.

Po sekundės kitos Tonis kilstelėjo galvą.

- Toji virvė, kurią liepiau paimti... ar ją turi?

- Turiu, sere. Virvė tvirta, tinkama alpinizmui. Taip man sakė sporto reikmenų parduotuvėje.

- Ar ji garaže?

- Ne, mano mašinos bagažinėje.

- Ačiū Dievui už smulkias malones. Tempk virvę čia. Tikiuosi, mums nereikės aiškintis, ar ji tikrai tvirta. - Seržantas dėbtelėjo į Brajaną. - Patruli Kolai, gal nuvažiuotum į "Egvėjų" ar "Milžiną erelį"? Nupirktum toms žiurkėms kelis buteliukus "Eviano" arba "Lenkiško šaltinio vandens". Velnias, verčiau "Perjė"! Gal jų troškulį numalšintų "Perjė"?

Brajano akyse tebespindėjo atkaklus ryžtas. Neatlaikęs jo žvilgsnio Tonis nusisuko.

- Vargšės veislinės pelytės! Sumauta *mėšlynė*!

Kertis atnešė geltonąją virvę, suvytą iš trijų nailono gijų, mažiausiai šimto pėdų ilgio. Užmezgęs slankiojančią kilpą sau ant liemens, ritinį atidavė Hadžiui Rojeriui (sverdamas du šimtus penkiasdešimt svarų, jis visuomet dalyvaudavo virvės traukimo varžybose, kurios vykdavo per liepos ketvirtosios iškylas).

- Jei išgirsi mano įsakymą, - tarė Tonis Hadžiui, - trūktelėsi vyruką laukan iš visų jėgų, tarsi būtų užsiliepsnoję jo drabužiai. Man nusispjaut, jei tempiamas pro duris jis susilaužys raktikaulį ar prasiskels savo buką makaulę. Aišku?

- Taip, seržante.

- Pamatęs, kad vaikis krenta žemyn arba susvyruoja ant kulnų, lyg būtų apsvaigęs, mano įsakymo nelauk. Tiesiog trauk. Supratai?

- Taip, seržante.

- Gerai. Malonu, jog atsirado supratingų žmonių. Čia ne suknistos slėpynės vaikų vasaros stovykloje. - Jis persibraukė ranka savo

trumpai kirptų plaukų ražienas ir vėl atsisuko į Kertį. - Manau, man nereikia tau aiškinti, jog spruktum iš garažo nesidairydamas, jei pajusi bent *kažką* negera?

- Nereikia.

- Jei atšoks bagažinės dangtis, Kerti, tu leidiesi *tekinas*. Čiuoži laukan, lyg tave persekiotų visi pragaro velniai.

- Klausau, seržante.

- Paduok man vaizdo kamerą.

Kertis ją ištiesė, Tonis paėmė. Tuo metu Sendis patruliavo keliuose ir praleido visą spektaklį. Vėliau Hadis jam pasakojo, jog pirmą kartą regėjo seržantą išsigandusį. Sendis džiaugėsi nedalyvavęs incidente. Kai kurių dalykų verčiau nematyti.

- Leidžiu išbūti garaže neilgiau kaip vieną minutę, patruli Vilkoksai. Paskui ištempsime tave į lauką, ir man nerūpi, alpsi tu, bezdėsi ar giedosi "Kolumbija, vandenyno perle".

- Devyniasdešimt sekundžių.

- Ne. Jei dar sykį pabandysi derėtis, tavo laikas sutrumpės iki pusės minutės.

Kertis Vilkoksas stypso saulės atokaitoje, priešais šonines B angaro duris. Liemuo aprištas virve. Sulig kiekvieneriais prabėgančiais metais juostoje jis atrodo vis jaunesnis. Kartais Kertis pats pažiūrėdavo vaizdo kasetę ir veikiausiai jausdavosi panašiai, nors niekada to nepripažindavo. Jis nė kiek neišsigandęs. Nė trupučio. Tiktai įsiaudrinęs. Mostelėjęs ranka į kameros pusę sušunka:

- Tuojau grįšiu.

- Tik pabandyk negrįžti, - atsiliepia Tonis.

Apsisukęs Kertis žengia į garažą. Vieną akimirką jo kūno kontūrai išskysta. Seržantas pajuda į priekį, kad pasislėptų šešėlyje nuo ryškios saulės šviesos, ir filmuojamas žmogus vėl aiškiai matyti ekrane. Jis pėdina tiesiai link mašinos paskuigalio.

- Ne! - užriaumoja Tonis. - Ne, kvaiša! Tu supainiosi virvę! Patikrink, kaip laikosi žiurkėnai. Duok jiems vandens ir nešdinkis iš ten po velnių!

Neatsigręždamas Kertis pakelia nykštį - tvarka. Seržantui pradėjus reguliuoti ryškumą, kadras sumirga.

Kertis pažvelgia į kabiną pro vairuotojo langą, suakmenėja ir išstena:

- Nors apsitriesk stačias!

- Seržante, ar man traukti... - pradeda Hadis. Tą pačią sekundę patrulis Vilkoksas žvilgteli per petį. Tonis atlieka operatoriaus darbą ne taip gerai kaip Kertis, tačiau pastarojo veide vis tiek galima įžiūrėti išsprogintas akis.

- Tik netempkite manęs atgal, - rėkia jis. - Nereikia! Man nieko nenutiko! - sulig tais žodžiais jis atidaro "Rodmasterio" dureles.

- Nelįsk į kabiną! - staugia Tonis įnirtingai kratydamas kamerą.

Kertis nekreipia nė menkiausio dėmesio į seržanto reikalavimą, paima plastikinę žiurkėnų buveinę, atsargiai praspraudsdamas ją pro didžiulį mašinos vairą. Keliu užtrenkia duris ir išeina iš garažo nešinas rankose narvu. Tas daiktas su dviem "kambarėliais" iš kraštų primena plastmasinį svarmenį.

- Filmuokite! - spiegia Kertis, spirgėdamas iš susijaudinimo. - Filmuokite!

Tonis įvykdo prašymą. Kai tik vyrukas persirita per slenkstį, kamera pritraukia kairįjį narvo kampą, kur laksto Rozalina, regis, visiškai patenkinta gyvenimu. Pajutusi žiūrovų žvilgsnius ji atsigręžia tiesiai į objektyvą, pauosto geltoną plastiką, pakrutina ūselius, mažytėse akutėse žvilga susidomėjimas. Mielas vaizdelis, tačiau patruliams iš D dalinio tai nė motais.

Drebanti kamera nukrypsta nuo Rozalinos, parodo tuščią koridorių ir tuščią žiurkėnų "sporto salę". Abi narvo durelės patikimai uždarytos, pro skylutę, skirtą įpilti vandeniui, prasmuktų nebent mašalas, tačiau žiurkėnas Džimis dingo - lygiai taip pat kaip Enis Rafertis arba Boriso Bodinofo tartimi kalbėjęs vyriškis, dėl kurio jų gyvenime pasirodė "Biuikas Rodmasteris".

DABAR: *SENDIS*

Aš nutilau ir keturiais dideliais gurkšniais ištuštinau stiklinę šaltos arbatos. Mano kaktą tarytum pervėrė ledinis varveklis, todėl turėjau lukteléti, kol jis ištirps.

Kažkuriuo momentu prie mūsų prisijungė Edis Džeikubua; persirengęs civiliniais drabužiais jis sėdėjo ant suolo galo - aiškiai jautėsi nesmagiai, bet nenorėjo niekur eiti. Tokie sumišę pojūčiai manęs negraužė. Aš nudžiugau pamatęs Edį. Jis galės iškloti savąją istorijos dalį. Hadis neatsisakys ištiesti pagalbos rankos, jei to reikės. Širlė irgi padės. 1988-aisiais ji darbavosi nuovados ryšių centre jau dvejus metus. Iš Meto Babickio teliko prisiminimai, kuriuos protarpiais at-

gaivindavo atvirutė su palmėmis iš saulėtos Sarasotos. Metas su žmona ten įkūrė vairavimo mokyklą - verslas klesti, rašydavo mūsų buvęs dispečeris.

- Sendi? Kaip jaučiatės? - paklausė Nedas.

- Gerai. Galvojau apie tai, kaip prastai Tonis valdė vaizdo kamerą, - atsakiau. - Užtat tavo tėvas filmavo puikiai... būtų galėjęs dirbti operatoriumi pas Styveną Spilbergą...

- Ar leisite man pažiūrėti kasetes? - nutraukė mane Nedas.

Pažvelgiau į Hadį... Arkį... Filą... Edį. Visų akyse įskaičiau tą patį: *tu sprendi.* Gryna tiesa. Sėdintys viršininko krėsle visada privalo priimti svarbiausius sprendimus. Neslėpsiu, dažniausiai man tai patinka.

- Kodėl gi ne, - atsiliepiau. - Su sąlyga, kad neišneši jų už bazės ribų... tarkim, jog tai D patrulinio dalinio nuosavybė. Gali įsijungti vaizdo grotuvą poilsio kambaryje. Tik patarčiau išgerti raminančiųjų tabletę, prieš žiūrint Tonio nufilmuotą medžiagą. Teisingai sakau, Edi?

Porą sekundžių Edis stebeilijosi į kitą mašinų stovėjimo aikštelės pusę, tačiau akis nukreipė ne į medinę pašiūrę, kur tūnojo "Rodmasteris". Jo žvilgsnis sustingo ties ta vieta, kur maždaug iki 1982-ųjų stovėjo A angaras.

- Aš daug ko nežinau ir neprisimenu, - pagaliau sumurmėjo. - Kai pradėjau čia dirbti, svarbiausi įvykiai jau buvo pasibaigę.

Netgi Nedas suprato, jog žmogus pučia miglą į akis - Edis visiškai nemokėjo meluoti.

- Atėjau pasakyti, kad atidirbau tris valandas, kurias buvau skolingas nuo gegužės mėnesio. Pameni, kaip prašiausi išleidžiamas, nes turėjau padėti svainiui įrengti naują studiją?

- Aha, - linktelėjau.

Edis sukinkavo galva.

- Taigi parašiau ataskaitą apie marihuanos plantacijas, kurias aptikome Robio Renerto laukuose, ir padėjau ją ant tavo stalo. O dabar važiuosiu namo, jeigu neprieštarauji. - Jis ruošėsi pakilti nuo suolo, bet sustingo pajutęs mano pirštus ant savo riešo.

- Tiesą sakant, Edi, prieštarauju.

- Ką?

- Pasilik čia ilgėliau.

- Šefe, man tikrai reikia...

- Sėskis, - įsakiau. - Ar nemanai, kad esi šį tą skolingas vaikiui?

- Aš nesuprantu, ką...
- Argi jo tėvas neišgelbėjo tau gyvybės?
Edis atstatė pečius.
- Vargu ar galima taip sakyti...
- Dėl Dievo meilės, - pasipiktino Hadis, - aš viską mačiau savo akimis.

Staiga Nedo susidomėjimas vaizdo kasetėmis išgaravo.

- Mano tėvas išgelbėjo jums gyvybę? Kaip?

Padvejojęs Edis nusileido.

- Nustūmė mane už Džono Dyro traktoriaus. Broliai O'Dėjai, jie...
- Kraują stingdančią sagą apie brolius O'Dėjus išklausysime kitą kartą, - įsiterpiau. - Supranti, Edi, mes vykdome savotišką ekshumaciją, o tu žinai, kur palaidotas vienas iš lavonų. Tiesiogine žodžio prasme.
- Ten buvo Hadis su Širle, jie galėtų...
- Aha, buvo. Kartu su Džordžu Morganu, jei neklystu...
- Neklysti, - sukuždėjo Širlė.
- ...na, ir kas? - aš tebegniaužiau Edžio riešą tramdydamas savyje norą spūstelėti jį smarkiau. Man visada patiko Edis. Pakankamai drąsus vaikinas, tačiau jam nestigo ir bailumo. Neįsivaizduoju, kaip vienas žmogus gali turėti abi šias savybes, bet garantuoju, jog tai tiesa. Teko ne kartą tuo įsitikinti. 96-aisiais, tą dieną, kai Trevis ir Treisis O'Dėjai pradėjo pleškinti iš kulkosvaidžių pro savo fermos namo langą, Edis sustingo į ledo gabalą. Kertis puolė iš priedangos ir nutempė jį už pakarpos į saugią vietą. Štai ir dabar vyrukas stengėsi išvengti susidūrimo su istorija, kurioje Nedo tėvas atliko pagrindinį vaidmenį. Ne todėl, kad jis elgėsi gėdingai, nieko panašaus - Edį paprasčiausiai gąsdino skausmingi atsiminimai.
- Sendi, garbės žodis, turiu reikalų iki kaklo. Daugiau negaliu jų atidėlioti...
- Mes pasakojame vaikiui apie jo tėvą, - šaltai ištariau. - Tau, Edi, derėtų tyliai pasėdėti, sukirsti kokį sumuštinį, išgerti stiklinę arbatos ir palaukti savo eilės.

Jis pritūpė ant suoliuko krašto, pažiūrėjo į mus. Aš žinau, ką Edis matė Kerčio sūnaus akyse: nuostabą ir smalsumą. Mes patys panėšėjome į senolių tarybą, apsupusią jaunuolį, idant šis pasiklausytų kovinių praeities giesmių. Ką darysime, kai dainų atsargos išseks? Jei Nedas būtų jaunas indėnų karys, galėtume išsiųsti jį į žygdarbių kupi-

ną kelionę, kurioje vaikinui tektų nudėti tam tikrą gyvūną, išvysti tam tikrą viziją, kol ant lūpų sukeps kraujas, ištryškęs iš grobio širdies, sugrįžti vyru. Jeigu mūsų pasakojimas galėtų užsibaigti kokiu nors išbandymu, kuris pademonstruotų Nedo brandumą ir supratimą, viskas būtų papraščiau. Tačiau laikai pasikeitė. Nūdien kur kas svarbiau, ką jauti, nei ką darai. Ir man atrodo, jog tai neteisinga.

Įdomu, ką Edis regėjo *mūsų* akyse? Apmaudą? Paniekos užuominą? Gal net troškimą, kad kelyje pritrėkštas būtų jis, o ne Kertis Vilkoksas... kad Bredlis Roučas būtų išdrabstęs *jo* vidurius. Apkūniojo Edžio Džeikubua, kuris per daug gėrė ir netrukus turės keliauti porai savaičių į Skrentoną, kad sudalyvautų policijos pagalbos programoje, jei neįstengs suvaldyti pomėgio kilnoti stikliuką. Vyruko, kuris amžinai vėluodavo pateikti ataskaitas ir beveik niekada nesuprasdavo anekdotų, nebent paaiškindavai jų esmę. Tikiuosi, kad jis nieko tokio nematė - mes pažinojome ir kitą, geresnę, Edžio Džeikubua pusę, - tačiau garantuoti to negalėčiau. Turbūt jis kažką įžiūrėjo mūsų žvilgsniuose. Gal net viską.

- ...apibendrinti?

Aš atsisukau į Nedą apsidžiaugęs, kad vaikis nutraukė nemalonią minčių eigą.

- Neišgirdau, pakartok.

- Klausiau, ar jūs kada svarstėte, kas iš tiesų yra “Biuikas”, iš kur jis atsirado, ką reiškia. Ar mėginote viską apibendrinti?

- Na... kartą buvome surengę pasitarimą “Pakelėje”, - atsiliepiau nesuvokdamas, kur jis lenkia. - Juk sakiau...

- Taip, tiesa, tačiau tada jūs sprendėte grynai administracines problemas, ir nieko daugiau.

- Koledže tu visiems nušluostysi nosis. - Arkis patapšnojo jam per kelį. - Bet kuhris vaikis, galintis švaistytis tokiais žodeliais, įveiks mokslus koledže be didelių pastangų.

Nedas išsišiepė.

- Administracines, organizacines, biurokratines, korporacines...

- Liaukis įsivaizdinęs, sūneli, - atšaldė jį Hadis. - Man jau įsiskaudo galva.

- Na, aš turėjau omenyje ne susirinkimą “Pakelėje”. Jūs, vyručiai, privalėjote... laikui bėgant, jūs *privalėjote...*

Galų gale man paaiškėjo, ką jis nori pasakyti. Tuo pačiu supratau ir kitą dalyką: berniokui *niekada* nelemta suvokti, kaip iš tikrųjų mes jautėmės. Dažniausiai *žemiškai.* Tiesiog keliavome įprastu gy-

venimo keliu lyg žmonės, pasigrožėję nuostabiu saulėlydžiu, paragavę puikaus skonio šampano ar sulaukę iš namų blogų naujienų. Šalia mūsų darbovietės stovėjo iškiliausias pasaulio stebuklas, tačiau nuo to popierizmo nesumažėjo. Lygiai taip pat kaip visada valydavomės dantis arba mylėdavomės su antrosiomis pusėmis. "Biuikas" nepakylėjo mūsų į naują egzistencijos lygmenį ar pojūčių plotmę. Kaip ir anksčiau, panižus pasturgaliams, mes ramiai juos pasikasydavome.

- Spėju, jog Tonis ir tavo tėvas tarpusavyje daug apie tai kalbėdavo, tačiau darbe, bent jau daugumai iš mūsų, "Biuikas" pamažu nuslinko į antrą vietą, kaip ir bet kuri kita neatskleista byla...

- *Neatskleista byla!* - sušuko jis, savo balso intonacija taip primindamas Kertį, kad aš net pašiurpau. Štai dar viena grandis, pagalvojau, tėvo ir sūnaus panašumas. Pati grandinė susimaigė, bet nenutrūko.

- Būtent, - patvirtinau. - Mes turėjome kuo užsiimti - tirdavome autoavarijas, pėsčiųjų sužalojimo atvejus, plėšikavimus, narkotikų platinimą, netgi žmogžudystes.

Pamatęs nusivylimo išraišką, atsispindinčią Nedo veide, pasijutau nekaip. Tarsi būčiau nepateisinęs jo lūkesčių. Kvaila, žinoma, bet tai tiesa. Staiga man dingtelėjo išganinga mintis.

- Prisiminiau. Vieną sykį mes iš tikrųjų apie tai šnekėjome. Per...

- ...iškylą, - užbaigė Filas Kendeltonas. - Darbo dienos iškylą. Teisingai?

Aš linktelėjau. 1979-ieji. Senasis akademijos futbolo stadionas, Redferno pašonėje. Mums labiau patikdavo Darbo dienos iškyla nei liepos ketvirtosios piknikas, iš dalies todėl, kad ji vykdavo arčiau namų ir vyrai galėdavo atsivežti šeimas. Bet svarbiausia, jog gamtoje susiburdavome tik mes - D patrulinis dalinys.

Filas atrėmė galvą į pastato sieną ir nusijuokė.

- O žmogau, visai apie tai užmiršau. Tuomet mes plepėjome tik apie prakeiktą "Biuiką", sūneli. Kuo daugiau kalbėjome, tuo smarkiau gėrėme. Paskui man dvi dienas tvilkčiojo smegeninę.

- Per Darbo dienos pikniką visada smagu, - įsiterpė Hadis. - Tu buvai su mumis praeitą vasarą, Nedai?

- Užpraeitą, - pataisė vaikinas. - Prieš metus iki tėvo mirties. - Jis nusišypsojo. - Pamenu, kaip supomės padangoje virš vandens. Polas Lavingas iš jos iškrito ir pasitempė koją.

Mes prajukome. Edis irgi nusikvatojo.

- Tauškėme iki užkimimo, bet nieko neišsiaiškinome, - tariau. -

Tiesą sakant, kokias išvadas mes galėjome padaryti? Tiktai vieną: kai angare nukrenta temperatūra, kažkas atsitinka. Ir ši taisyklė ne be išimties. Kartais, ypač po kelerių metų, termometro rodyklė pakrypdavo žemyn ir vėl šoktelėdavo į viršų. Retsykiais pasigirsdavo gausmas... tačiau po akimirkos jis nutildavo, tarytum kažkas būtų ištraukęs kištuką iš rozetės. Kai pranyko Enis, mes nematėme jokios šviesos, žiurkėnas Džimis išgaravo fejerverkų sūkuryje, o Rozalina išvis niekur nedingo.

- Ar jūs padėjote ją atgal į "Biuiką"? - paklausė Nedas.

- Ne-e, - pakratė galvą Filas. - Čia Amerika, vaiki... antrą sykį į tą pačią balą niekas nepuola.

- Likusias dienas Rozalina praleido antrame nuovados aukšte, poilsio kambaryje, - patikslinau. - Ten ir pastipo po trijų ar ketverių metų. Tonis tikino, jog tai normali žiurkėno gyvenimo trukmė.

- Ar iš "Biuiko" buvo dar kas nors pasirodęs?

- Taip, tačiau tų dalykų atsiradimą negalėjome susieti su...

- Kokių dalykų? O kaip šikšnosparnis? Ar mano tėvas jį išskrodė? Ar leisite man jį pamatyti? Bent vaizdo įrašus. Ar...

- Ei, ei, padaryk minutės pertraukėlę, - nutraukiau vaikiną pakeldamas ranką. - Suvalgyk sumuštinį, išgerk arbatos. Žodžiu, aprimk.

Jis pradėjo kramsnoti duonos riekę su sūriu, neatitraukdamas nuo manęs akių. Vieną sekundę, žvelgdamas į Nedą, prisiminiau Rozaliną, kuri spigino žvilgančias akutes tiesiai į vaizdo kamerą ir krutino ūselius.

- Protarpiais iš "Biuiko" šis tas pasirodydavo, - tariau. - O garaže kai kas išnykdavo, įskaitant ir gyvas būtybes. Varlės. Drugelis. Tulpė iš vazono. Tačiau temperatūros pokyčiai, gausmas, šviesos spektakliai neturėjo tarpusavio ryšio su dingimais arba su tuo, ką tavo tėvas praminė "Biuiko" persileidimais. Visiškai jokio ryšio. Šalčio faktorius gana patikimas - fejerverkai imdavo šaudyti tik nukritus temperatūrai, tačiau ne kiekvienas atvėsimas pranašaudavo šviesos drebėjimą. Ar tau aišku, ką noriu pasakyti?

- Daugmaž, - atsakė Nedas. - Debesys ne visada žada lietų, tačiau be jų lietaus nebūna.

- Kaip pirštu į akį, - nusišypsojau.

Hadis plekštelėjo Nedui per kelį.

- Žinai priežodį - nėra taisyklės be išimties? "Biuiko" atveju mes turėjome vieną taisyklę ir tuziną išimčių. Visų pirma pats vairuotojas,

vyrukas juodais drabužiais ir skrybėle. Jis išgaravo, tačiau ne tuomet, kai stovėjo šalia "Rodmasterio".

- Jūs tuo tikri? - pasiteiravo Nedas.

Klausimas mane pritrenkė. Nieko keista, kad savo išvaizda ir balsu berniukas primena tėvą. Bet šią akimirką panašumas buvo toks stulbinantis, kad man pasidingojo, tarsi prieš save regėčiau Kertį Vilkoksą. Ir aš ne vienintelis tai pajutau. Suglumusiais žvilgsniais apsimainė Širlė su Arkiu.

- Apie ką tu šneki? - pasitikslinau.

- Roučas skaitė laikraštį, tiesa? Iš to, ką pasakojote, aišku, jog jis nieko aplinkui nematė. Iš kur tuomet žinote, jog vyras negrįžo atgal prie "Biuiko"?

Aš turėjau dvidešimt metų, kad apmąstyčiau tos dienos įvykius ir jų pasekmes. Ištisus porą dešimtmečių... bet man niekada nešovė į galvą, kad vairuotojas galėjo grįžti (arba paslapčiomis *atsėlinti*) prie savo mašinos. Kiek žinau, tokia mintis nedingtelėjo niekam. Bredas Roučas tvirtino, jog žmogus daugiau nepasirodė, ir mes priėmėme jo žodžius už gryną pinigą. Kodėl? Todėl, kad kiekvieno faro viduje slypi melo detektorius, ir tą kartą nė viena iš adatėlių nešoktelėjo į raudonąją zoną. Net nesukrutėjo. Kas čia nuostabaus? Bredlis *neabejojo* sakąs tiesą. Nors, žinoma, tai dar nieko nereiškė.

- Ką gi, viskas įmanoma, - sumurmėjau.

Nedas patraukė pečiais lyg sakydamas: *na, štai, patys matote.*

- D patruliniame dalinyje niekada nesidarbavo Šerlokas Holmsas arba leitenantas Kolumbas, - pridūriau tarsi norėdamas pasiteisinti. - Pažvelkime teisybei į akis - mes esame paprasčiausi teisėtvarkos sistemos sraigteliai. Vaikinai, nešiojantys pilkas uniformas, turintys šiek tiek aukštesnį nei vidurinis išsilavinimą. Mokame naudotis telefonais ir racija, kaupti įrodymus, jei pasiseka šių aptikti, kartkartėmis pademonstruoti išmanymą dedukcijos srityje. Jei nusišypso sėkmė, sugebame parodyti *stebėtiną* įžvalgumą. Tačiau "Biuikas" nesuteikė mums jokio logiško pagrindo galimoms išvadoms.

- Kai kas teigė, esą jis atskrido iš kosmoso, - įsiterpė Hadis. - Kad jis... na, nežinau, užmaskuotas žvalgybinis erdvėlaivis ar kažkas panašaus. Jie galvojo, jog Enį pagrobė ateivis, apsimetęs žmogumi... su juodu apsiaustu ir skrybėle. Apie tai šnekėjome per Darbo dienos pikniką.

- Aišku, - pakinkavo galva Nedas.

- Kalbėdami šia tema jautėmės labai keistai, vaiki, - pratęsė Ha-

dis. - Visi apgirto daug greičiau ir smarkiau nei įprastai, bet niekas nešėliojo, netgi tokie mėgėjai pasiautėti, kaip Džekis O'Hara ir Kristianas Soderis. Piknikas vyko gana ramiai, ypač po to, kai baigėme žaisti futbolą.

Atsimenu, sėdėjau ant suolo, po guoba, drauge su kitais padoriai įkaušusiais vyrais ir klausiausi, kaip Brajanas Koulas pasakoja apie skraidančias lėkštes, prieš porą metų pastebėtas Niu Hempšire, virš aukštos įtampos laidų, ir kažkokią moterėlę, tvirtinusią, neva ją pagrobė ateiviai, kurie kaišiojo savo zondus į visas kūno angas.

- Ar mano tėvas tikėjo, kad jo partnerį pagrobė ateiviai?

- Ne, - atsiliepė Širlė. - 1988-aisiais čia įvyko kažkas fantastiška... neįtikėtina... siaubinga...

- Kas? - sukluso Nedas. - Dėl Dievo meilės, *kas?*

Širlė nuleido jo žodžius negirdomis.

- Praėjus porai dienų, prirėmiau tavo tėvą prie sienos paklausdama, kuo jis tiki. Kertis atsakė, jog tai nesvarbu.

Nedas išpūtė akis lyg nusprendęs, kad sutriko jo klausa.

- *Nesvarbu?*

- Būtent taip jis kalbėjo. Kerčio manymu: kad ir kas būtų buvęs "Biuikas", bendrai paėmus, tai neturėjo jokios reikšmės. Aš pasidomėjau, ar jis nemano, jog kažin kas naudojasi automobiliu kaip stebėjimo kamera... ir tavo tėvas atsakė: "Man regis, jį tiesiog pamiršo". Iki šiol prisimenu, kokiu abejingu, bet užtikrintu balsu jis ištarė tuos žodžius, tarytum šnekėtų apie... na, nežinau... apie kažką tokio svarbaus, kaip karališkuosius lobius, užkastus dykumoje prieš Kristaus gimimą, arba apie smulkmeną, tarkim, pašto skyriuje besimėtančią atvirutę su neteisingai užrašytu adresu. "Puikiai leidžiu laiką, gaila, kad jūsų čia nėra". Paprasčiau kalbant, kam toji dulkėmis nuklota praeitis gali rūpėti? Aš truputį nurimau, visgi tuo pačiu mane persmelkė šaltukas. Sunku įsivaizduoti, jog toks keistas, kraupus "Biukias" tėra ne ten nugrūstas ir pamirštas daiktas. Kai prisipažinau tavo tėvui, ką galvoju, jis nusijuokė ir mostelėjęs ranka į vakarinį horizontą pasiteiravo: "Širle, kiek, tavo manymu, atominių ginklų mūsų didžioji tauta slepia tarp Pensilvanijos-Ohajo sienos iki Ramiojo vandenyno? Ir kiek iš jų bus palikti likimo valiai per kitus du tris šimtmečius?"

Susimąstę mes kurį laiką tylėjome.

- Aš svarsčiau, ar nereikėtų atsisakyti darbo, - pagaliau prabilo Širlė. - Niekaip nepajėgdavau užmigti. Vis galvodavau apie vargšelį

poną Diloną. Jau buvau pasiryžusi išsiskirti su D daliniu, bet mane atkalbėjo Kertis, beje, pats to nežinodamas. "Man regis, jį tiesiog pamiršo", - tarė tavo tėvas. Aš likau, ir niekada dėl to nesigailėjau. Ši vieta nebloga, dauguma patrulių išties šaunūs. Tiek dabartiniai, tiek buvę. Pavyzdžiui, Tonis.

- Aš myliu tave, Širle, tekėk už manęs, - sumurkė Hadis apkabindamas jos pečius ir papūsdamas lūpas. Vaizdelis ne pats maloniausias.

Ji stuktelėjo alkūne Rojeriui į šoną.

- Tu jau vedęs, kvailiuk.

- Tavo tėvas tikėjo, - prakalbo Edis Džeikubua, - jog nelemta mašina atlėkė iš kito matmens.

- Iš kito *matmens?* Jūs juokaujate? - Nedas įsistebeilijo į Edį. - Ne. Matau, kad nejuokaujate.

- Ir jis nemanė, jog visa tai buvo suplanuota. Nieko panašaus į laivą, kuris išsiunčiamas į kitą žemyną, arba į palydovą, paleistą į kosmosą. Kažkuria prasme Kertis veikiausiai abejojo, kad "Biuikas" realus.

- Aš galutinai susipainiojau, - prisipažino vaikinukas.

- Aš taip pat, - sutiko Širlė.

- Jis pasakė... - Edis pasimuistė ant suoliuko, vėl dėbtelėjo į žolėtą laukymę, kur kitados stūksojo A angaras. - O'Dėjų fermoje, jei norite žinoti tiesą. Tą dieną. Mes praleidome septynias valandas besislėpdami už daržinės, laukdami, kol grįš tiedu šunsnukiai. Sušalome. Negalėjome užvesti variklio, negalėjome įsijungti šildytuvo. Šnekėjomės apie viską - medžioklę, žvejybą, kėglius, žmonas, planus. Kertis minėjo, jog po penkerių metų ruošiasi išeiti iš PVP...

- Jis tikrai taip sakė? - apstulbo Nedas.

Edis pervėrė bernioką atlaidžiu žvilgsniu.

- Kartkartėmis mes visi taip kalbame, vaiki. Lyg narkašai, kurie dievagojasi, kad daugiau nesibadys. Aš jam pasakojau, jog Pitsburge norėčiau įkurti apsaugos firmą ir nusipirkti visiškai naują "Vinebagą". Jis užsiminė, jog norėtų pasimokyti Horlikso universitete, bet tam prieštaravo tavo mama, kurios manymu, aukštąjį išsilavinimą reikėjo suteikti *vaikams*, o ne jam. Kerčiui smarkiai nuo jos kliūdavo, bet jis niekada žmonos nekaltindavo. Juk ji nežinojo, kas pažadino norą studijuoti, o Kertis neturėjo teisės iškloti tikrųjų priežasčių. Štai taip šnekos pakrypo "Biuiko" tema. Jis pasakė - įsiminiau tuos žodžius visam

gyvenimui, - jog mes regime mašiną "Biuiko" pavidalu, nes tiesiog privalome ją *kažkaip* matyti.

- Privalome kažkaip matyti, - suniurnėjo po nosimi Nedas. Pasviręs į priekį, dviem pirštais įniko trinti kaktą lyg žmogus, kuriam iš skausmo plyšta galva.

- Tu, žinoma, suglumęs, aš irgi panašiai jaučiausi, bet viduje, štai čia... - jis bakstelėjo sau į krūtinę, aukščiau širdies, - ...supratau, ką jis turėjo omenyje.

Nedas atsigręžė į mane.

- Sendi, tą dieną, kai įvyko piknikas, ar kas nors iš jūsų siūlė... - jis užsičiaupė neužbaigęs sakinio.

- Ką siūlė?

Jaunuolis papurtė galvą, žvilgtelėjo į savo sumuštinio likučius ir susikišo paskutinį kąsnelį į burną.

- Tiek to, nesvarbu. Ar mano tėvas išskrodė jūsų rastą pseudošikšnosparnį?

- Aha, po antrojo šviesos spektaklio, bet prieš Darbo dienos iškylą. Jis...

- Tu užmiršai papasakoti vaikiui apie lapus, - nutraukė mane Filas.

Išties užmiršau. Po velnių, aš *negalvojau* apie lapus jau šešerius ar aštuonerius metus.

- Pats pasakok, - tariau. - Juk *tu* laikei juos rankose.

Filas linktelėjo, patylėjo minutėlę, galų gale prašneko - tarė žodžius garsiai ir aiškiai lyg pateikdamas ataskaitą viršesniam pareigūnui.

DABAR: *FILAS*

- Antrasis šviesos spektaklis įvyko po vidurdienio. Aišku? Jam pasibaigus, Kertis eina į garažą apsijuosęs virve ir išneša laukan narvą. Vienas iš žiurkėnų dingęs. Mes šurmuliuojame. Kažkas fotografuoja. Seržantas Skūndistas sako, gerai jau, gerai, aprimkite visi. Kas budi stoginėje? Brajanas Koulas atsiliepia: "Aš, seržante".

Likusieji grįžta į nuovadą. Aišku? Girdžiu, kaip Kertis sako Toniui: "Aš ruošiuosi išskrosti tą padarą, kol jis nedingo, kaip ir visa kita. Ar man padėsite?" Seržantas sutinka, pasiūlo atlikti skrodimą vakare. Kertis klausia: "Kodėl ne dabar"? Seržantas atšauna: "Todėl, kad tau reikia atidirbti pamainą. Džonas K. tavimi pasikliauja, vaikine,

tvarkos pažeidėjai dreba vien išgirdę tavo variklių ūžesį". Kartais jis mėgdavo postringauti it pamokslininkas ir visada sakydavo ne *variklis*, o *varyklis*.

Kertis nesiginčija. Žino, kad neverta. Pasišalina. Maždaug penktą valandą mane pakviečia Brajanas Koulas. Klausia, ar nepabudėčiau pašiūrėje, kol jis lankysis pasakų namelyje. Aš, be abejo, neprieštarauju. Užsuku į garažą. Padėtis normali, "tarp penkiukių". Temperatūra vienu laipsniu pakilusi. Drožiu į būdelę, o ten klaikiai karšta. Pamatau ant kėdės gulintį L.L.Byno drabužių katalogą. Vos tik jį paliečiu, pasigirsta girgždesys ir duslus pokštelėjimas. Tokius garsus gali išgauti tik atšokantis bagažinės dangtis. Išlekiu iš stoginės iš prilimpu prie angaro lango. Bagažinė iš tiesų pradaryta. Pradžioje man pasirodo, kad iš jos plūsta apdegusio popieriaus skiautelės. Sukasi ore tarsi pagautos vėjo gūsio. Tačiau dulkės ant grindų nė nekruta. Oro srautas veržiasi tiktai iš bagažinės. Staiga matau, jog popiergaliai labai panašūs vieni į kitus, ir nusprendžiu: tai lapai. Vėliau paaiškėjo, kad nesuklydau.

Iš marškinių kišenės ištraukiau bloknotą ir šratinuku nupaišiau vieną lapelį:

- Kaip šypsena, - pastebi vaikis.

- Kaip prakeiktas piktdžiugiškas vypsnys, - pataisau. - Ir ne vienas. Aplinkui sūkuriavo šimtai juodų vypsnių. Kai kurie nusileido ant "Biuiko" stogo arba atgal į bagažinę. Bet dauguma nupleveno ant grindų. Leidausi tekinas pas Tonį. Tas čiupo vaizdo kamerą ir išraudęs ėmė burbėti: "Kas dabar, kas toliau, kas, po velnių, vyksta?" Vėliau visa tai prisiminęs suprunkšdavau, bet tuo metu man nebuvo juokinga. Patikėk.

Mes pažiūrėjome pro langą. Išvydome lapus, pabirusius ant betoninių grindų. Nemažiau negu ant vejos po didžiųjų spalio audrų. Laimei, jų kampučiai pamažu pradėjo džiūti ir riestis aukštyn. Panašumas į šypsenas išblėso. Ačiū Dievui. Tos juodos skiautelės pradėjo blykšti tiesiai prieš mūsų akis. Ir *plonėti*. Netrukus prie mudviejų su

seržantu priėjo Sendis. Šviesos sprogimų jam neteko stebėti, užtat pavyko pamatyti lapų spektaklį.

- Tonis paskambino man namo ir paklausė, ar galėčiau atvažiuoti maždaug septintą vakaro - įsiterpė Sendis. - Jis sakė, jog drauge su Kerčiu žada šį tą nuveikti, ir pasiūlė man prie jų prisijungti. Septintos valandos nelaukiau. Genamas smalsumo, tučtuojau atriedėjau į nuovadą.

- Smalsumas gali pražudyti. - Savo balso intonacija Nedas taip priminė tėvą, kad mane nupurtė drebulys. Atsisukęs į mane jis paprašė: - Tęskite, tęskite.

- Daugiau nėra ką pasakoti. Lapai pamažu nyko. Gal ir klystu, bet man rodos, jog mes matėme, kaip jie plonėja.

- Tu neklysti, - užtikrino Sendis.

- Aš labai susijaudinau. Tuo metu apie nieką negalvojau. Puoliau prie šoninių garažo durų. Tonis... o žmogau, Tonis šoko ant manęs kaip katinas ant pelės. Taip suspaudė mano sprandą, kad vos neuždusau. "Ei! - šaukiu, - paleiskite mane, paleiskite, čia ne policija, o banditų irštva!" Jis liepia pataupsoti savo sąmojus Komedijos vakarui, kuris vyksta Steitsbore. "Čia ne pokštas, Filai, - urzgia seržantas. - Aš visiškai pagrįstai manau, jog dėl to prakeikto daikto netekau vieno pareigūno. Nė kiek netrokštu prarasti antro".

Atsakiau, kad apsijuosiu virve. Netvėriau savame kailyje. Nė nesupratau kodėl. Seržantas pareiškė neisiąs ieškoti prakeiktos virvės. Aš atkirtau, kad pats ją surasiu. Tonis užbaubė man į ausį: "Pamiršk tą prakeiktą virvę, nieko tu neieškosi". "Na, gerai, - pasakiau, - tuomet laikyk mane už kojų, seržante. Aš tik noriu paimti kelis lapus. Kai kurie iš jų guli vos už penkių pėdų nuo durų, toli nuo mašinos".

"Tu kuoktelėjai, - neatlyžo Tonis, - čia nėra *nieko*, kas būtų toli nuo mašinos". Tai nenuskambėjo kaip draudimas, todėl aš atidariau duris. Per slenkstį iš karto tvokstelėjo dvokas. Kvepėjo mėtomis, bet kažkodėl ne itin maloniai. Juo labiau kad jos neužgožė kitos, gerokai bjauresnės kopūstų, smarvės, nuo kurios susisuka viduriai. Taip įsiaudrinau, kad nieko nepastebėjau. Tuo metu buvau jaunesnis, aišku? Atsiguliau ant pilvo, nušliaužiau į angarą. Seržantas laikė mane už blauzdų. Kai tik įlindau pro duris, jis sukuždėjo: "Pakaks, Filai. Jei gali ką nors pasiekti, čiupk nedelsdamas. Jei ne, aš tave traukiu atgal".

Suėmiau į saują tuziną jau pabalusių lapelių. Jie buvo švelnūs, minkšti ir kažkokie atgrasūs. Priminė pūvančius pomidorus. Tolėliau

pamačiau porą juodų. Ištiesiau ranką, stvėriau lapus, bet jie tą pačią sekundę pabalo. Mano pirštų galus nutvilkė dilgsniai. Vėl padvelkė mėtomis, ir man pasirodė, jog išgirdau šnipštelėjimą, panašų į tą, kurį išgauna atidaroma limonado skardinė.

Ėmiau rangytis atgal, ir iš pradžių man sekėsi gana neblogai, bet paskui... tie lapeliai, liečiantys mano odą... tokie glotnūs ir minkšti tarytum...

Porai sekundžių praradau amą. Atrodė, lyg vėl būčiau užčiuopęs lapus. Svilinantis vaikio žvilgsnis bylojo, kad jis nieku gyvu neleis man tylėti, todėl pratęsiau. Tiesiog užsimaniau kuo skubiau išsikalbėti.

- Mane apėmė panika, aišku? Pasiremdamas alkūnėmis pradėjau slinkti atgal ir mostaguoti kojomis. Įsivaizduok, vasara. Aš dėviu marškinėlius su trumpomis rankovėmis. Viena alkūnė nusileido ant juodo lapelio, ir tas ėmė šnypšti kaip... nė nežinau kaip. Paprasčiausiai šnypštė, išpurkšdamas gūsį mėtos ir kopūstų tvaiko. Paskui tapo baltas. Tarsi po sąlyčio su manimi būtų išleidęs paskutinį kvapą. Tokios mintys aplankė mane vėliau. O tada aš apie nieką negalvojau. Tenorėjau išsinešdinti iš ten, kol neapsišikau iš baimės. Atleisk už riebų posakį, Širle.

- Nieko baisaus, - atsiliepė ji ir patapšnojo man per ranką. Šauni mergaitė. Visada tokia buvo. Šimtą kartų geriau už Babickį darbuojasi dispečerinėje. Jau nešnekant apie mielesnį veidelį. Švelniai spūstelėjau jos delną ir pasakojau toliau. Beje, dabar žodžiai liejosi kur kas lengviau. Keista, kaip aiškiai praeitis stoja tau prieš akis, kai pradedi apie ją kalbėti.

- Pažvelgiau į senąjį "Biuiką". Nors automobilis stovėjo angaro viduryje, už kokių dvylikos pėdų, man staiga pasidingojo, kad jis gerokai arčiau. Didžiulis nelyginant Everesto kalnas. Blizgantis kaip deimantas. Susidarė įspūdis, tarsi priekiniai žibintai - tai akys, kurios dėbso į mane. Be to, išgirdau šnabždesį. Nesistebėk, sūneli. Mes visi tai girdėjome. Bežodį šnabždesį. Savo galvose. Lyg telepatijos būdu perduodamas mintis. Gal viskuo kalta įsiaudrinusi vaizduotė, bet aš taip nemanau. Staiga pasijutau, tarsi vėl būčiau šešiametis, kuris bijo po lova gyvenančio baubo. "Biuikas" rengėsi mane praryti ir išgabenti ten, kur ir Enį. Taigi mane persmelkė panika. Aš surikau: "Traukite mane, traukite, greičiau!" Jie taip ir padarė, seržantas su kitu vyruku...

- Tai yra manimi, - įsiterpė Sendis. - Tu velniškai mus išgąsdinai,

Filai. Iš pradžių atrodė, kad viskas gerai, bet veikiai ėmei klykti ir raitytis. Praktiškai neabejojau, jog pamatysiu tave kraujuojantį arba pridususį. Bet paaiškėjo, jog tu telaikei... - jis ženklu paragino mane tęsti.

- Aš laikiau saujoje lapus. Bent jau jų likučius. Išsigandęs suspaudžiau delnus į kumščius, aišku? Lauke supratau, jog mano rankos drėgnos. Žmonės šaukė: "*Ar gerai jautiesi? Kas ten nutiko, Filai?*" - tuo tarpu aš klūpėjau su atsmauktais iki kaklo marškiniais, raudonu, į betonines grindis nutrintu pilvu ir mąsčiau: *mano delnai pasruvo krauju, štai kodėl jie drėgni.* Po akimirkos išvydau baltą masę, panašią į pastilę, kurią mokytoja duoda pirmokams. Tai viskas, kas buvo likę iš lapų.

Patylėjau susimąstęs.

- O dabar atskleisiu jums tiesą. Toji masė visai nepriminė pastilės. Aš tarsi gniaužiau kumščiuose šiltą buliaus spermą. Kvapas tiesiog rietė nosį. Galite pasakyti: "Šiek tiek mėtų ir kopūstų, būta čia ko". Bet patikėkite manimi - tokios smarvės jūs nesate uodę per visą savo gyvenimą.

Taigi nusivaliau delnus į kelnes ir grįžau į nuovadą. Nusileidau į rūsį. Pamačiau iš tualeto išeinantį Brajaną Koulą. Jis išgirdo kažką rėkiant, užsimanė pažiūrėti, kas lauke vyksta. Nekreipiau į jį nė menkiausio dėmesio. Prašokdamas pro šalį kone išverčiau jį iš kojų. Tualete pradėjau plautis rankas ir kažkurią akimirką mintyse išvydau, kaip baltos, šiltos gleivės teka pro mano tarpupirščius. To užteko. Pagalvojus apie dilgčiojančius pirštų galiukus ir nuo jų nutįsusias glitėsių gijas, mane supykino. Skrandis ne šiaip atsikratė vakariene. O ne, jis pakilo iki gerklės ir išvertė pro burną laukan visą savo turinį, iki menkiausios kruopelės. Lygiai taip pat mano motina pildavo pamuiles per verandos turėklus. Nenorėčiau gilintis į smulkmenas, bet jūs privalote tai žinoti. Galbūt tuomet geriau mane suprasite. Aš ne vėmiau - veikiau merdėjau. Tik sykį buvau tai patyręs. Kai pirmą kartą pamačiau žmogų, žuvusį autoavarijoje. Pamenu, pirmiausia, ką pastebėjau nusigavęs į nelaimės vietą, tai - baltos duonos kepalą, gulintį ant skiriamosios kelio juostos, prie senosios Statlerio užkardos. Paskui mano akis patraukė viršutinė vaikiško kūno dalis. Geltonplaukio berniuko. Ant jo liežuvio tupinti musė švarinosi kojas. Tas vaizdas privertė mane sužiaukčioti. Maniau, užsivemsiu mirtinai.

- Ir man taip buvo nutikę, - prisipažino Hadis. - Nėra čia ko gėdytis.

- Aš nesigėdžiu, - atsakiau. - Tik stengiuos pasakoti taip, kad jis viską suprastų. Aišku? - giliai įkvėpiau salsvo oro, ir man staiga toptelėjo į galvą, kad vaikio tėvas irgi žuvo kelyje. Aš jam nusišypsojau. - Laimei, Dievas negaili smulkių malonių. Klozetas stovėjo šalia kriauklės, todėl neapdrabsčiau nei batų, nei grindų.

- Galų gale lapai išgaravo, - įsiterpė Sendis. - Tiesiogine žodžio prasme. Ištirpo kaip ragana iš "Ozo šalies burtininko". Kurį laiką B angare dar matėme jų pėdsakus, bet po savaitės ant betoninių grindų teliko dėmelės. Blyškiai geltonos.

- Aha, tuo tarpu aš porai mėnesių tapau prisiekusiu rankų plovėju, - pratariau. - Pasitaikydavo dienų, kai negalėdavau prisiliesti prie maisto. Jei žmona įdėdavo į darbą sumuštinių, paimdavau juos su servetėle, kurios nepaleisdavau iš pirštų, kol susigrūsdavau į burną paskutinį gabalėlį. Jei visureigyje sėdėdavau vienas, valgydavau užsimovęs pirštines. Ir vis tiek galvojau, jog susirgsiu. Neretai įsivaizduodavau, kad man sutins dantenos ir iškris visi dantys. Bet visa tai jau praeityje. - Pažiūrėjau į Nedą, luktelėjau, kol jo akys susidurs su mano žvilgsniu. - Visa tai jau praeityje.

Keista, tačiau vaikio akyse nieko nepamačiau. Tarytum jos būtų nupieštos.

Aišku?

DABAR: *SENDIS*

Nedas spoksojo į Filą. Vaikinuko veidas buvo pakankamai ramus, tačiau jo žvilgsnyje pajutau atmetimo reakciją. Berods, Filas irgi ją užfiksavo, nes atsiduso, susinėrė rankas ant krūtinės, įsistebeilijo į žemę tarytum sakydamas, kad jis baigė savo išpažintį.

Nedas atsigręžė į mane.

- Kas įvyko tą vakarą? Kada jūs išskrodėte šikšnosparnį?

Vyrukas nesiliovė vadinęs prakeikto padaro šikšnosparniu, nors su šikšnosparniu jis neturėjo nieko bendra. Tai tebuvo žodis - anot Kerčio, vinis, ant kurios kabinama kepurė. Ūmai mane apėmė pyktis. Netgi įniršis. Mintyse keikiau save už tai, kad drįsau taip jaustis. Atvirai kalbant, siutau dėl menkniekių. Dėl to, *kaip* jis pakėlė galvą ir dėbsojo man į akis. Dėl to, kad klausinėja. Daro kvailas prielaidas. Pavyzdžiui, galvoja, jog mano paminėtas padaras tėra paprasčiausias šikšnosparnis, o ne protu nesuvokiama baidyklė, išlindusi iš plyšio pro visatos grindis ir pastipusi. Visgi labiausiai mane pykdė jo pakelta

galva ir akys. Žinoma, taip tvirtindamas parodau ne itin malonias savo charakterio puses, tačiau meluoti aš nenoriu.

Iki tol paprastai jo gailėdavausi. Nuo tada, kai vaikinukas pasirodė nuovadoje, visus mano poelgius didžiąja dalimi įtakojo užuojauta. Nes plaudamas langus, grėbdamas lapus arba su sniegpūte valydamas mašinų stovėjimo aikštelę, jis nuleisdavo akis žemyn. Nuolankiai nuleisdavo. Su jo žvilgsniu susidurti netekdavo, kaip ir apipilti savęs klausimais. Juk užuojauta tokia patogi, ar ne? Gailestis leidžia jums žvelgti į kitus iš viršaus. Dabar pakėlęs galvą jis pradėjo atsišaudyti mano žodžiais ir akiplėšiškai spiginti į aplinkinius. Nedas manė turįs teisę taip elgtis - štai kas mane supykdė. Jo nuomone, aš atlieku pareigą, tai yra sumoku skolą, o ne įteikiu dovaną, ir tai mane dar labiau siutino. Bjauriausia, kad jis neklydo. Man beprotiškai panižo rankas tvoti vaikiui į pasmakrę ir numušti jį nuo suoliuko. Nedas galvojo, jog turi teisę visa tai girdėti, todėl man norėjosi, kad jis labai dėl to pasigailėtų.

Matyt, laikui bėgant, mūsų požiūris į jaunimą keičiasi nedaug. Aš pats neturiu vaikų, niekada nebuvau susituokęs - kaip ir Širlė, savo šeima turbūt galėčiau vadinti D patrulinį dalinį. Bet patirties, bendraujant su jaunikliais, vilkinčiais pilkas uniformas arba civilinius drabužius, nestokoju. Kai jie atmeta mūsų užuojautą (užuot pykę, tiesiog suirzta), man rodos, mes pradedame gailėtis savęs. Bandome suvokti, kur dingo mūsų žavingi mažuliai. Argi nemokėme jų groti pianinu, nerodėme, kaip sviesti suktą kamuolį? Argi neskaitėme jiems vaikiškų knygelių ir neaiškinome tikėjimo tiesų? Kaip jie drįsta varstyti mus tiesmukais žvilgsniais, pateikti mums savo neapgalvotus, kvailus klausimus? Kaip jie drįsta reikalauti daugiau, nei mes norime jiems duoti?

- Sendi? Kas atsitiko, kai jūs išskrodėte...

- Nieko tokio, ką *tu* pageidautum išgirsti. - Šaltuku padvelkęs mano balsas privertė jį išplėsti akis. Tiesą sakant, pajutau, kaip širdį persmelkė savotiškas pasitenkinimas. - Nieko tokio, ką tavo tėvas arba Tonis tikėjosi pamatyti. Mes neradome atsakymo, nes jo ir negalėjo egzistuoti. Viskas, kas buvo susiję su “Biuiku”, priminė miražą, kurį karštą giedrą dieną įmanoma išvysti 87-ajame plente. Nors ne... jeigu tai būtų miražas, mes paprasčiausiai būtume jį užmiršę. Kaip žmogžudystę, kurią po šešių mėnesių išmetame iš galvos supratę, jog nusikaltėlio sugauti nepavyks. Deja, mašinos atveju susiklostė kiek kitokia padėtis. Tai, kas iš jos išnirdavo, galėjai paliesti... išgirsti... arba...

TUOMET

- Fui, - suraukė nosį Sendis. - Koks *dvokas*.

Jis prisidengė delnu veidą, tačiau palietė ne odą, o plastiko kaukę, kuri slėpė burną ir nosį. Tokia paprastai prisidengia dantistas, prieš paprašydamas paciento prasižioti. Sendis nenutuokė, ar kaukė apsaugos nuo bakterijų, bet iš karto suprato, kad kvapo ji nepanaikins. Kopūstų tvaiko, plūstelėjusio iš prapjauto pseudošikšnosparnio.

- Mes įprasime prie kvapo, - užtikrino Kertis, irgi apsiginklavęs kauke. Jam bei Sendžiui atiteko mėlynos spalvos. Seržantas pasipuošė švelniai rožine. Kerčiui Vilkoksui smegenėlių netrūko, tačiau dėl šleikštaus aromato vyrukas suklydo. Niekas negalėjo prie jo įprasti.

Kita vertus, Sendis turėjo pripažinti, kad stažuotojas Vilkoksas tiesiog tobulai pasiruošė skrodimui. Pasibaigus pamainai, Kertis grįžo namo, iš kur pasiėmė instrumentus, neblogą mikroskopą (pasiskolino iš draugo, dirbančio universitete), kelis paketus chirurginių pirštinių ir porą itin ryškių “Tensor” lempų. Žmonai paaiškino noris ištirti lapę, kurią kažkas nušovė šalia nuovados.

- Tik būk atsargus, - perspėjo Mišelė. - Jos dažnai serga pasiutlige.

Kertis prižadėjo užsimauti pirštines, ir savo žodį ruošėsi ištesėti. Jo manymu, pirštinėmis derėjo apsišarvuoti visiems trims. Nes pseudo-šikšnosparnis galėjo apkrėsti juos šiuo tuo bjauresniu nei pasiutlige, kokiu nors virusu, kuris išlieka gyvybingas netgi tuomet, kai jo pernešėjas jau seniai padvėsęs. Jei Toniui Skūndistui arba Sendžiui Dibornui reikėjo priminimo (greičiausiai nereikėjo), tai porelė jo sulaukė, kai tik Kertis trinktelėjo rūsio durimis ir užšovė skląstį.

- Kol durys užrakintos, vadovo pareigos atiteks man, - paskelbė tvirtu balsu. Kreipėsi į Tonį, nes šis buvo dvigubai už jį vyresnis, be to, savo partneriu Kertis būtų galėjęs pavadinti tik seržantą. Sendis paprasčiausiai palaikė draugiją, ir pats tai žinojo. - Jūs sutinkate? Antraip mes privalėsime nutraukti...

- Sutinkame, - atsiliepė Tonis. - Rūsyje *tu* esi generolas. Mudu su Sendžiu - eiliniai. Nematau jokių problemų. Tik, dėl Dievo meilės, užbaikime tą prakeiktą reikalą.

Kertis atidarė instrumentų dėžę, savo apimtimis nenusileidžiančią spintelei. Viduje gulėjo suvynioti į zomšą skrodimui skirti plieniniai įrankiai. Pačiame viršuje riogsojo plastiko maišeliai su kaukėmis.

- Ar jos išties reikalingos? - paklausė Sendis.

Kertis gūžtelėjo pečiais.

- Verčiau pasisaugoti, nei vėliau gailėtis. Nors abejoju, ar jos kuo nors pagelbės. Mums turbūt derėjo apsirūpinti respiratoriais.

- Man beveik gaila, jog čia nėra Baibio Roto, - atsiduso Tonis.

Patrulis Vilkoksas nieko neatsakė, bet niauriai žybtelėjusios akys liudijo, kad jis *mažiausiai* to norėtų. "Biuikas" ir viskas, kas iš mašinos išlįsdavo, priklausė D daliniui.

Pravėręs sandėliuko duris, Kertis žengė vidun, trūktelėjo po lubomis kabančią grandinėlę ir įjungė žalią lempą. Tonis nusekė iš paskos. Mažojo kambarėlio viduryje stovėjo nedidelis stalas. Ankštoje erdvėje vietos pakako vos dviem žmonėms; trečias nebūtų tilpęs. Sendį tai tenkino; per visą vakarą jis nė sykio neperžengė slenksčio.

Iš trijų sienų kyšojo lentynos, nukrautos senų bylų aplankais. Kertis padėjo mikroskopą ant stalelio, jo laido kištuką įgrūdo į rozetę. Tuo tarpu Sendis montavo vaizdo kameros trikojį. Stebėdamas šį keistą lavono skrodimo įrašą, žiūrovas gali neretai pamatyti ranką, įteikiančią Kerčiui reikalingą instrumentą. Tai Sendžio Diborno ranka. Filmavimo pabaigoje aiškiai girdėti žiaukčiojimas. Tie garsai taip pat sklinda iš Sendžio gerklės.

- Pirmiausia ištirkime lapus, - pasiūlė Kertis, užsitraukdamas gumines pirštines.

Tonis padavė maišelį, skirtą daiktinių įrodymų saugojimui. Kertis jį praplėšė ir su žnyplėmis iškrapštė lapus. Paimti vieno neįstengė, nes jie tapo permatomi, sulipo į gniužulą kaip irisinių saldainių popierėliai. Iš lapelių sunkėsi skystis, ir vyrai iš karto užuodė atgrasų kopūstų bei mėtos tvaiką. Nemalonų, bet pakenčiamą - nepakenčiama smarvė užgulė nosis tik po dešimties minučių.

Sendis nukreipė objektyvą į Kerčio pirštus, su pincetu vikriai atrėžusius gabalėlį masės. Per pastarąsias dvi savaites jis daug praktikavosi, ir sunkaus triūso valandos nepraėjo veltui.

Vyrukas perkėlė tiriamąją medžiagą ant mikroskopo padėkliuko, nesivargindamas ieškoti stiklinės plokštelės. Filo Kendeltono lapai tebuvo užkandis, o Kerčiui Vilkoksui labiau magėjo paragauti pagrindinio patiekalo.

Tiesa, vyrukas gan ilgai spoksojo pro okuliarus, prieš pasiūlydamas Toniui užimti jo vietą.

- Kokios ten juodos gijos? - po kurio laiko pasiteiravo seržantas. Balsą šiek tiek prislopino rožinė kaukė.

- Nežinau. Sendi, duok man tą prietaisą, panašų į fotoaparatą. Apvyniotą laidais, su lipduku: H. U. BIOLOGIJOS KATEDROS NUOSAVYBĖ.

Sendžio ranka pakibo virš tarpdurį užstojusio trikojo su vaizdo kamera. Sugriebęs įrenginį, Kertis nutiesė vieną laidą iki sienos rozetės, kitą prijungė prie mikroskopo. Kažką patikrino, linktelėjo, tris kartus paspaudė mygtuką prietaiso šone, matyt, fotografuodamas lapo fragmentą, užklojusį mikroskopo padėkliuką.

- Tos juodos gijos nejuda, - pastebėjo Tonis neatsitraukdamas nuo okuliarų.

- Ne.

Galų gale seržantas pakėlė galvą. Jo akyse spindėjo truputį baimingas, priblokšto žmogaus žvilgsnis.

- Ar tai... na, nežinau... ar tai DNR?

Kerčiui nusišypsojus, jo kaukė sukrutėjo.

- Mūsų mikroskopas geras, seržante, bet DNR pro jį neįžiūrėsi. Aišku, jei norite, po vidurnakčio nuvyksime į Horlikso universitetą, slapčia prasibrausime į Evelinos Silver fizikos katedrą. Ten rasime puikų elektroninį mikroskopą, kuriuo niekas nesinaudoja, išskyrus vieną seną poniutę, kiekvieną sekmadienį pakeliui į bažnyčią užsukančią...

- Kas toji balta masė? - pertraukė jį Tonis. - Kurioje plūduriuoja juodi siūlai?

- Tikriausiai maistingoji medžiaga.

- Bet tu tiksliai nežinai.

- *Be abejo*, nežinau.

- Juodos gijos, balta masė, kodėl tirpsta lapai, iš kur tas dvokas. Mes nė velnio apie tai neišmanome.

- Teisingai.

Tonis įdėmiai į jį pažiūrėjo.

- Gal mums galvose pasimaišė, jei nusprendėme imtis tokio sušiknisto reikalo?

- Ne, - atšovė Kertis. - Smalsumas gali pražudyti, tačiau ši savybė - ne yda. Sendi, norėtum įsiterpti tarp mūsų ir žvilgtelėti į lapus?

- Tu juos nufotografavai?

- Aha, jei tik šitas gelžgalys veikė, kaip pridera.

- Tuomet aš pasuoju.

- Ką gi, griebkimės pagrindinio darbo, - tarė Kertis. - Tikėkimės, kad pagaliau sugebėsime išgauti kokius nors atsakymus.

Lapų gumulas grįžo atgal į plastiko maišiuką, pastarasis nukeliavo į metalinę kampą remiančią spintelę. Šita aptriušusi žalia spinta tapo keistų objektų, kurie bus surinkti per kitus porą dešimtmečių, saugykla.

Priešingame sandėliuko kampe dunksojo oranžinis "Eskimo" šaldiklis. Viduje, po dviem melsvais ledo paketais, gulėjo žalias šiukšlių maišas. Jį paėmęs Tonis luktelėjo, kol Kertis baigs paruošiamuosius darbus. Ilgai laukti nereikėjo. Jie užtruko šiek tiek laiko tik ieškodami prailgintuvo su trišakiu, prie kurio būtų galima prijungti abi "Tensor" lempas, nejudinant mikroskopo arba vaizdo kameros. Sendžiui teko pasirausti spintoje, kitame koridoriaus gale - nuovadoje nestigo įvairiausių menkniekių. Tuo metu Kertis užkėlė mikroskopą ant artimiausios lentynos (suprantama, tokioje ankštoje erdvėje viskas buvo po ranka) ir pastatė ant stalo savotišką molbertą. Prie medinio karkaso pritvirtino kvadratinę gelsvai rudą kamščiamedžio lentą. Jos apačioje sumontavo siaurą metalinį lovelį, kuris naudojamas lauko krosnelėse vietoj riebalų surinkiklio. Į šoną nustūmė ąsotėlį, iki viršaus pripildytą kanceliariniais segtukais.

Sendis grįžo laikydamas rankoje prailgintuvą. Kertis įjungė lempas taip, kad jos apšviestų lentą iš abiejų pusių, visiškai išnaikindamos šešėlius. Jis aiškiai apgalvojo kiekvieną žingsnį. Sendis įniko spėlioti, kiek naktų vyrukas pratysojo šalia Mišelės būdraudamas. Tiesiog gulėjo ant lovos, varstydamas akimis lubas, mintyse regėdamas visą eksperimento eigą. Nuolat primindavo sau, kad jis teturi vieną galimybę. Sustabdęs patrulinį visureigį prie kokio nors įvažiavimo į fermą, nutaikęs radarinę šaudyklę į tuščią plento atkarpą, greičiausiai svarstydavo, kiek šikšnosparnių būtina išskrosti, prieš imantis keistojo padaro.

- Sendi, ar lempos tavęs neakina?

Jis patikrino vaizdo ieškiklį.

- Ne. Baltai nutvieksta lenta turbūt akintų, bet gelsvai ruda spalva tinka kuo puikiausiai.

- Gerai.

Tonis atmazgė geltoną virvę, kuria buvo surištas šiukšlių maišo viršus. Pro atsivėrusią ertmę išsiveržė smarvė.

- Fui, Jėzau, - išsiviepė seržantas pamojuodamas prieš nosį pirštinėta ranka. Po sekundės kyštelėjo pirštus į maišą ir viduje sužvejojo daiktinių įrodymų paketą, šįsyk gana didelį.

Sendis pasistiebė virš vaizdo kameros. Padaras, tūnantis plastiko

pakete, priminė baidyklę iš siaubo filmų. Vienas iš tamsiųjų sparnų dengė apatinę kūno dalį, kitas prisispaudė prie plastiko tarsi delnas, priglaustas prie lango stiklo. Kartais, suėmus kokį girtuoklėlį, pasodinus jį ant galinės visureigio sėdynės, žmogus prilipdydavo delną prie mašinos lango ir miglotu žvilgsniu pro tarpupirščius vėpsodavo į pasaulį. Tokios asociacijos užklydo galvon, pamačius pseudo-šikšnosparnio sparną.

- Izoliacijos juostelė praplėšta per vidurį. - Kertis nepatenkintas mostelėjo į paketą. - Štai iš kur tas kvapas.

Sendžio manymu, tai nepaaiškino dvoko kilmės.

Kertis visiškai nudrėskė izoliaciją, įgrūdo ranką į maišą. Sendis pajuto, kaip susitraukė jo skrandis, ir paklausė savęs, ar sutiktų keistis vietomis su jaunuoju kolega. Vargu. Užtat patrulis Vilkoksas nedvejojo. Kai guma aptempti pirštai palietė lavoną, Tonis truputį atšlijo. Kojos nepajudėjo, bet viršutinė kūno dalis pasviro atgal tarytum mėgindama išvengti smūgio. Iš po žaviosios rausvos kaukės atsklido duslus pasibjaurėjimo šūksnis.

- Ar gerai jaučiatės? - paklausė Kertis.

- Taip, - atsakė Tonis.

- Aš jį laikysiu, jūs prisekite.

- Gerai.

- Jums tikrai nebloga?

- Ne, velniai rautų!

- Mane asmeniškai pykina. - Sendis matė, kaip Kerčio veidu srūva prakaito lašai, sudrėkinę elastinį kaukės raištį.

- Jautrumo pamokėles atidėkime vėlesniam laikui. Dabar užbaikime tai, ką pradėjome. Neprieštarauji?

Kertis prispaudė pseudošikšnospranį prie kamščiamedžio lentos. Atsklidęs šleikštus garsas priminė pirštinių arba drabužių šiugždesį. Tačiau Sendis suprato girdįs, kaip negyva oda trinasi į negyvą odą, išgaudama kažką panašaus į pakuždomis tariamus svetimos kalbos žodžius. Jam velniškai panižo delnus užsidengti ausis. Tuo pačiu Sendžiui pasirodė, kad jo regėjimas tapo gerokai skvarbesnis. Akys galėjo užfiksuoti antgamtiškai ryškias smulkmenas. Pro plonas gumines pirštines jis įžiūrėjo rausvą Kerčio odą ir plaukų sruogeles, susiraizgiusias ant krumplių. Palyginti su pilkšvu padaro kūnu, baltos pirštinės tiesiog akino. Padaro nasrai kybojo pražioti. Vienintelė juoda sustiklėjusi, kone puodelio dydžio akis dėbsojo į tuštumą.

Smarvė sustiprėjo, tačiau Sendis nieko nesakė. Jei kvapą sugebė-

jo ištverti seržantas su patruliu Vilkoksu, stypsantys gerokai arčiau baidyklės, tai jis paprasčiausiai neturėjo teisės skųstis.

Kertis atmetė sparną, dengusį žalsvą apatinę kūno dalį su nediduke klostėta įduba, kur veikiausiai slypėjo būtybės genitalijos, ir priglaudė jį prie lentos.

- Sekite, - ištarė.

Tonis prisegė. Tamsiai pilkšvoje membranoje Sendis neįžiūrėjo jokių kaulų ar kraujagyslių. Kertis nuleido ranką, kad suimtų kitą sparną, ir vėl pasigirdo pykinantis šlamesys. Rūsyje temperatūra pakilo aukštyn keliais laipsniais. Sandėliuke įsitvyrojo karštis. Prakeiktos lempos.

- Sekite, šefe.

Seržantas dūrė smeigtuku į lentą, ir nūnai padaras niekuo nesiskyrė nuo kokio nors monstro iš filmo su Bela Lugošiu*. Geriau įsižiūrėjus paaiškėjo, jog būtybė neturi nieko bendra su šikšnosparniu, skraidančia vovere arba paukščiu. Tokia gyvūnų rūšis išvis *neegzistavo*. Pavyzdžiui, geltonas smaigalys, styrantis per patį snukio vidurį - ar tai kaulas? Snapas? Nosis? Jeigu nosis, kurgi jos šnervės? O kaip viena vienintelė akis? Sendis pabandė iškapstyti iš atminties gelmių informaciją apie vienaakį žemišką gyvį, bet visos pastangos nuėjo vėjais. Juk tokie padarai kažkur veisiasi, ar ne? Gal Pietų Amerikos džiunglėse? Gal vandenyno dugne?

Negana to, sutvėrimas neturėjo kojų. Kūnas užsibaigė drūtgaliu, primenančiu žalsvai juodą nykštį. Kertis pats prikalė jį prie lentos, ištempęs kailiniuotą odą ir bakstelėjęs smeigtuku į klostę. Tonis baigė darbą suvarydamas segtukus į baidyklės pažastis. *Galbūt jas derėtų vadinti posparniais*, dingtelėjo Sendžiui. Šįsyk žiauktelėjo Kertis. Sutramdęs pykinimo priepuolį jis nusivalė dilbiu kaktą.

- Gaila, kad neprigriebėme ventiliatoriaus, - burbtelėjo.

Sendis, kuriam apsvaigo galva, su juo sutiko. Viena iš dviejų: arba smarvė išties sustiprėjo, arba uždaroje patalpoje jos tiesiog per daug susikaupė.

- Jei įjungtume dar vieną elektrinį prietaisą, greičiausiai sprogtų saugikliai, - pastebėjo Tonis. - Tuomet liktume tamsoje su šia sumauta pabaisa. Ir įkalinti spąstuose, nes mūsų operatorius pastatė kamerą tarpduryje. Tęsk, Kerti. Jei tu gerai jautiesi, aš irgi ištversiu.

---

*Bela Lugošis (1882-1956) - vengrų kilmės aktorius, kuriam šlovę pelnė grafo Drakulos vaidmuo.

Jaunasis patrulis žengė atatupstas, įkvėpė sąlygiškai grynesnio oro, pamėgino suimti save į nagą ir vėl priartėjo prie stalo.

- Aš nieko nematuosiu, - tarė jis. - Tai padarėme garaže, tiesa?

- Aha, - patvirtino Sendis. - Keturiolikos colių ilgio. Trisdešimt šešių centimetrų, jei tau labiau patinka metrinė sistema. Kūnas delno pločio, gal siauresnis. Negaišk laiko, dėl Dievo meilės. Mums visiems knieti greičiau iš čia ištrūkti.

- Paduok man abu skalpelius ir retraktorius.

- Kiek retraktorių?

Kertis nudelbė kolegą žvilgsniu, sakančiu: *būk geras, nekvailiok.*

- Visus. - Vėl nusivalęs kaktą atžagaria ranka palaukė, kol Sendis įteiks instrumentus, išdėliojo juos kiek galima patogiau ir pridūrė: - Žiūrėk pro vaizdo ieškiklį. Maksimaliai priartink šitos išperos vaizdą. Noriu, kad turėtume kuo geresnį įrašą.

- Žmonės vis tiek tvirtins, esą tai klastotė, - pratarė Tonis. - Juk tu pats žinai.

Kertis pasakė tai, ko Sendis neužmiršo visą gyvenimą. Jis neabejojo, jog kolega, patiriantis tie dvasinę, tiek fizinę įtampą, kalbėjo nuoširdžiai pavartodamas leksikoną, kuris daugumai nepriimtinas dėl savo tiesmukumo.

- Dėjau skersą ant Džono K. šeimynos, - štai ką išdrožė Kertis. - Išskyrus mus, kasetės daugiau niekas nežiūrės.

- Objektyvas sureguliuotas, - pranešė Sendis. - Kvapas pasibjaurėtinas, bet apšvietimas nuostabus. - Ekrano apačioje švytėjo laikas: 7:49:01.

- Pjaunu, - paskelbė Kertis ir didžiuoju skalpeliu brūkštelėjo išilgai kūno vidurio. Rankos nė nesuvirpėjo. Jis darbavosi užtikrintai, be jokio susijaudinimo. Pasigirdo pokštelėjimas, tarytum būtų sprogęs burbulas, ir iš lavono pasruvo juodos gleivės, nutekėjusios į metalinį lovelį.

- O varge, - sudejavo Sendis. - Na, ir smarvė.

- Verčia iš kojų, - pridūrė Tonis išgąstingu, dusliu balsu.

Kertis nesureagavo į pastabas. Jis perpjovė pilvo sritį, pratęsė rėžius iki pažastų, suteikdamas pjūviui "Y" raidės pavidalą, kokį visada išgauna patalogoanatomai, skrosdami žmonių lavonus. Paėmė pincetus ir atitraukė odą nuo krūtinės, atidengdamas tamsiai žalią, minkštą masę, prigludusią po siaura kauline arka.

- O Viešpatie, ar čia *plaučiai?* - sušvokštė Tonis, tankiai, su protrūkiais alsuodamas.

- Šita žalia masė gali būti plautis, - patvirtino Kertis.

- Labiau panašu...

- ...į smegenis. Aha, sutinku. Į žalias smegenis. Tuojau pažiūrėsime.

Kertis apvertė skalpelį ir bukuoju galu pabaksnojo baltą arką, iškilusią virš kerpėto žalio organo.

- Jeigu čia išties smegenys, tuomet evoliucija sumąstė jas apsaugoti skaistybės diržu, užuot pasinaudojusi įprastu banko seifu. Paduok man žirkles, Sendi. Mažesnes.

Įvykdęs prašymą, Sendis vėl prispaudė akį prie kameros. Patikrino, ar objektyvas nukreiptas tiesiai į skrodžiamą pseudošikšnosparnį, ar vaizdas maksimaliai priartintas.

- Pjaunu... dabar.

Kertis pakišo apatinius žirklių ašmenis po kauliniu skliauteliu ir jį perkirpo, švelniai lyg virvę, kuria aprišama pašto siunta. Abi kaulo dalys atšoko į priešingas puses, ir tą pačią akimirką padaro krūtinėje pūpsanti žalia kempinė pabalo, ėmė švykšti kaip mašinos radiatorius. Orą persmelkė aitrus mėtų ir dobilų kvapas. Prie šnypštimo prisijungė burbuliavimas. Tokį garsą skleidžia šiaudelis, braidžiojantis stiklinės, iš kurios išsiurbtas beveik visas pieno kokteilis, dugnu.

- Ar mums nereikėtų iš čia išsinešdinti? - paklausė Tonis.

- Per vėlu. - Kertis palinko virš praskrostos krūtinės, it pakerėtas įsispigino į kempinę primenantį, žalsvai baltais lašais prakaituojantį organą. Žvelgdamas į jį Sendis galėjo suprasti mokslininką, specialiai užsikrėtusį geltonąja karštlige, arba moteriškę iš Kiuri šeimos*, kuri eksperimentuodama su radioaktyviomis medžiagomis susirgo vėžiu. "Aš esu pasaulių naikintojas", - sumurmėjo po nosimi Robertas Openheimeris, kai Naujosios Meksikos dykumoje buvo sėkmingai susprogdinta atominė bomba, ir be jokio atokvėpio stačia galva puolė kurti vandenilinę bombą. *Todėl, kad nežinomybė apžavi,* pamanė Sendis. *Todėl, kad smalsumas yra visagalis.*

- Kas čia vyksta? - sukuždėjo Tonis. Sprendžiant iš to, ką Sendis matė virš rausvosios kaukės, seržantas jau žinojo atsakymą.

- Irimo procesas, - atsiliepė Kertis. - Vaizdelis geras, Sendi? Mano galva nemaišo?

---

*Marija Kiuri (1867-1934) - žymi lenkų kilmės fizikė ir chemikė, 1898-aisiais kartu su savo vyru Pjeru Kiuri atradusi radį.

- Geras, “tarp penkiukių”, - prislopusiu balsu patikino operatorius. Iš pradžių mėtų ir dobilų aromatas jam pasirodė gaivinantis, bet dabar gerklėje nusėdo mašinos alyvos prieskonis. Vėl padvelkė kopūstų tvaikas. Sendžio galva vis labiau svaigo, protestuodamas pradėjo streikuoti skrandis. - Neužtrukime čia ilgam, antraip visi uždusime.

- Praverk koridoriaus duris, - patarė Kertis.

- Tu sakei...

- Dėl Dievo, daryk, kaip liepta, - įsiterpė Tonis, ir Sendis pakluso. Grįžęs jis išgirdo, kaip seržantas teiraujasi Kerčio, ar irimo procesą paspartino tai, kad buvo perkirptas kaulas.

- Ne, - papurtė galvą jaunasis patrulis. - Man regis, akyta masė pradėjo skaidytis, nes paliečiau ją žirklių galiuku. Iš “Biuiko” išspjauti daiktai ne itin gerai prisitaiko prie mūsų pasaulio, ar ne?

Nei Tonis, nei Sendis nesiruošė prieštarauti. Žalioji kempinė daugiau nepanėšėjo į plautį, smegenis ar kokį nors pažįstamą organą. Iš jos teliko išpurtę atviroje lavono krūtinėje kėpsantys puvėsiai.

Kertis dirstelėjo į Sendį.

- Jeigu čia - padaro smegenys, ką tuomet rastume jo galvoje? Smalsiam protui rūpi išsiaiškinti. - Nespėjus niekam suvokti, ką jis ketina daryti, Kertis stvėrė mažesnįjį skalpelį ir įbedė ašmenis į sustiklėjusią gyvio akį.

Nuskambėjo pokštelėjimas, ir juodasis gumulas, išvirtęs iš akiduobės, nuslydo lavonu tarsi didžiulė ašara. Iš siaubo Tonis nevalingai aiktelėjo. Sendis tyliai sucypė. Akis pakibo ant plaukuoto sutvėrimo peties ir pliūptelėjo į metalinį lataką. Po sekundės ji sušnypštė ir pabalo.

- Liaukis, - išgirdo Sendis savo balsą. - Tai beprasmiška. Mes taip nieko nesužinosime. *Nėra ką* sužinoti.

Žodžiai įplaukė Kerčiui pro vieną ausį ir praslydo pro kitą.

- Kad aš apsitriesčiau, - šnibždėjo jis. - Kad mane tryda susuktų.

Iš tuščios akiduobės išniro gyslota rožinė masė, tarsi cukraus vata arba izoliacinė medžiaga, kuria žmonės išpurškia palėpių kampus. Išsipūtusi ji virto beformiu burbulu, netrukus subliūško, pabalo bei suskystėjo, kaip ir žaliasis organas.

- Ar tas mėšlo gabalas gyvas? - suvebleno Tonis. - Ar tas mėšlo gabalas buvo gyvas, kai...

- Ne, guldau galvą, jog dėl visko kalta dekompresija, - atsakė

Kertis. - Jis ne gyvesnis už skutimosi putas, išspaustas iš tūbelės. Ar viską nufilmavai, Sendi?

- Aha. Nors nenumanau, kam to reikia.

- Gerai. Pažvelkime į apatinę kūno dalį, ir galėsime baigti skrodimą.

Tai, ką jie išvydo, mažiausiai mėnesiui atėmė norą miegoti naktimis. Vos užsnūdęs Sendis prabusdavo, sunkiai dvėsuodavo, apimtas jausmo, tarytum kažkas šliaužia krūtine ir savo svoriu užspaudžia jo plaučius.

Kertis atitraukė nuo pilvo odą, paprašė Tonio prisegti ją iš kairės ir iš dešinės pusės. Užduotį Tonis atliko, tiesa, ne be vargo. Kruopščiai besidarbuojant, jiems abiem teko mažne sukišti nosis į pjūvį. Sendis tegalėjo įsivaizduoti, kokia smarvė iš ten tvoskia.

Nepasukdamas galvos, Kertis ištiesė ranką, užčiuopė vieną iš lempų, pakreipė jos laikiklį taip, kad šviesa kristų į prarėžtą vietą. Sendis pamatė tamsiai raudoną virvę - veikiausiai žarnas, - susiraizgiusią virš melsvai pilkos pūslės.

- Pjaunu, - sumurmėjo Kertis, skalpeliu švelniai įbrėždamas iškilusios, mėsingos pūslės paviršių. Šis praplyšo, ir pro atsivėrusią ertmę tiesiai Kerčiui į veidą plūstelėjo juodi ikrai. Aptiško ir Tonio pirštinės. Abu vyrai pašoko lyg nupurtyti elektros, griausmingai užstaugė, Sendis sustingo už vaizdo kameros nukoręs žandikaulį. Iš sparčiai bliūkštančios cistos vidaus veržėsi srautas juodų gumulėlių, įsimuturiavusių į pilkas membranas. Sendžiui jie atrodė kaip musės, kurias tvirtai supančiojo voratinklio siūlai. Staiga jis pastebėjo, kad kiekvienas rutuliukas turi po vieną blizgančią, į objektyvą nukreiptą akį. To jau buvo per daug. Klykdamas Sendis atsitraukė nuo kameros. Riksmus pakeitė žiaukčiojimas, ir veikiai jo marškinius ištepliojo vėmalų dėmės. Paties atsisveikinimo su skrandžio turiniu jis neprisiminė. Laimei, kitos penkios minutės po paskutinio Kerčio pjūvio visiškai išgarmėjo iš galvos.

Pirmiausia, ką užfiksavo sąmonė, išsisklaidžius užtemimui, tai Tonio balsą: “Nagi, vyručiai, grįžkite į nuovadą. Viskas gerai”. Į kairę ausį panašius žodžius murmėjo Kertis, įtikinėdamas Sendį, kad nieko baisaus nenutiko... esą viskas “tarp penkiukių”.

Tarp penkiukių, štai kas nutraukė trumpą Sendžio poilsį isterijos šalyje. Bet jei viskas “tarp penkiukių”, kodėl gi Kertis taip sparčiai

alsuoja? Kodėl jo delnas toks vėsus? Šaltukas dvelkė netgi pro guminę pirštinę, kurią jis kol kas užmiršo nusimauti.

- Aš apsivėmiau, - sulemeno Sendis, ir jo skruostus nudažė skaistus raudonis. Niekada anksčiau gyvenime neteko pajusti tokios gėdos. - Jėzau Kristau, aš murkdžiausi savo vėmaluose.

- Aha, - patvirtino Kertis. - Pritaškei visą sandėliuką. Tavimi dėtas, dėl to per daug nesijaudinčiau.

Sendis giliai įkvėpė ir gaižiai susiraukė, nes sutrūkčiojęs skrandis vėl žadėjo pykinimo priepuolį. Jie stovėjo koridoriuje, bet ir čia kybojo šlykštus suplėkusių, troškintų kopūstų tvaikas. Staiga Sendis susiprotėjo, kur jie atsidūrė: priešais spintą, iš kurios jis iškrapštė prailgintuvą. Ant vyrių svyravo praviros durys. Jei atmintis nemeluoja, jis spruko iš sandėliuko, ketindamas įlįsti į spintą, užšauti duris ir kiūtoti ten susirietęs. Dabar tokia mintis pasirodė juokinga, todėl pro Sendžio lūpas išsprūdo spigus krizenimas.

- Taip geriau. - Kertis paplekšnojo bičiuliui per petį ir nustebo, kai tas susigūžė.

- Nepyk. Šitos gleivės... šita masė... - užbaigti jis nesugebėjo, nes perdžiūvo gerklė. Atsikrenkštęs dūrė pirštu į Kerčio ranką. Ikriukai, ištrūkę iš nėščio pseudošikšnosparnio įsčių, ištepliojo jaunojo eksperimentatoriaus pirštines, jų lašai užtiško ir ant Sendžio rankos. Kerčio kaukė, nuleista žemyn po smakru, taip pat buvo dėmėta. Jo skruostą bjaurojo juoda pluta.

Kitame koridoriaus gale, už atvirų rūsio durų, laiptų apačioje mindžikavo Tonis, kuris kalbėjo su keturiais ar penkiais sudirgusiais vyrais. Jis mojavo rankomis vydamas patrulius šalin, tačiau įkalbinėjimai nedavė jokių rezultatų.

Sendis nusvyravo koridoriumi iki pat rūsio tarpdurio, stabtelėjo ten, kur kolegos galėjo jį įžiūrėti.

- Man nieko nenutiko, vyručiai. Aš jaučiuosi gerai. Kilkite viršun ir atsipalaiduokite. Kai apsitvarkysime, duosime jums pažiūrėti vaizdo įrašą.

- Ar mes to norėsime? - paklausė Orvilis Garetas.

- Turbūt ne, - atsakė Sendis.

Patruliai nupėdino laiptais aukštyn. Mirtinai išbalęs Tonis atsigręžė ir linktelėjo.

- Ačiū.

- Tai mažiausia, kuo galėjau jums pagelbėti, šefe. Mane apėmė panika. Aš velniškai gailiuosi.

Šįsyk Kertis tvojo jam per petį, užuot švelniai paplekšnojęs. Sendis vėl būtų atšlijęs, bet laiku pastebėjo, kad vaikis nusitraukė savo ištepliotas pirštines, ir susitramdė.

- Ne tau vienam plaukai piestu pasistojo. Mudu su Toniu lėkėme iš paskos. Tu pernelyg išsigandai, kad pastebėtum. Pakeliui nuvertėme trikojį. Tikiuosi, kameros nesudaužėme. Antraip turėsime perleisti kepurę ratu ir nupirkti Hadžiui naują. Eime, pažiūrėsime, ką pridirbome.

Visi trys pakankamai ryžtingai priartėjo prie sandėliuko durų, bet iš pradžių niekas nedrįso kelti kojos per slenkstį. Iš dalies dėl surūgusios sriubos smarvės, bet svarbiausia dėl to, kad viduje lūkuriavo pseudošikšnosparnio lavonas, išskrostas, prismeigtas prie kamščiamedžio lentos. Sandėliuke derėjo apsikuopti lygiai taip pat, kaip tekdavo valyti kelius po savaitgalio autoavarijų - katastrofos vietoje pakibdavo kraujo, išvirtusių žarnų, pralieto benzino, degančios gumos kvapas, tarsi senas atgrasus pažįstamas, niekaip nenorintis išsikelti iš miesto. Užuodęs dvoką suprasdavai, jog kažkas merdi arba jau pakratė kojas, žinodavai išgirsiąs riksmus bei aimanas, atrasiąs ant plento besimėtantį batą - širdyje prašydavai Viešpaties, kad jis nepriklausytų vaikui, tačiau maldos paprastai skambėdavo it balsas tyruose. Būtent tokios mintys užklydo Sendžiui į galvą. Jis ne kartą buvo aptikęs kūnus, kuriuos Dievas davė žmonėms sakydamas: *gyvenkite ir išnaudokite juos kiek įmanoma geriau.* Deja, po avarijų tie kūnai pastebimai pakisdavo: pro kelnes ir marškinius išsišaudavo kaulai, galvos persikreipdavo ant kaklo nenatūraliu kampu, tačiau pro lūpas vis vien sklisdavo širdį veriantys riksmai, akys beveik išvirsdavo iš akiduobių, kraujais pasruvusi motina tiesdavo savo kruviną vaiką nelyginant sulaužytą lėlę klausdama: *ar ji gyva? Maldauju, patikrinkite. Aš pati nedrįstu.* Ant mašinos sėdynių visada telkšodavo kraujo balos, ant sudaužytų langų stiklų raudonuodavo kruvini pirštų atspaudai. Kai kraujas išsiliedavo ant asfalto, rausvų švyturėlių šviesoje įgaudamas purpurinį atspalvį, jį reikėdavo išvalyti, kaip ir išmatas bei stiklo duženas. O taip, būtinai reikėdavo, idant to nematytų Džonas K., sekmadienio rytais su savo šeima keliaujantis į bažnyčią. Džonas K. mokėjo mokesčius, ir tuo viskas pasakyta.

- Mes privalome sutvarkyti sandėlį, - prašneko seržantas.

Abu patruliai žinojo, jog Tonis teisus, bet nė vienas nepajudėjo.

O jei kas nors iš jų tebėra gyvas, mąstė Sendis. Mintis, be abejo, absurdiška, kadangi pseudošikšnosparnis prakiurksojo plastiko

maiše, uždarytame šaldiklyje, ilgiau nei šešias savaites, tačiau tai suvokdamas jis neaprimo. Logika trumpam prarado savo galią. Kai tenka susidurti su vienaakiu sutvėrimu, kurio smegenys (*žalios* smegenys) slypi krūtinėje, samprotavimai apie logiką kelia juoką. Sendis sąmonės akimi išvydo, kaip juodieji gumulėliai, įsisiautę į permatomus pilkus apvalkalus, pradeda pulsuoti ir pamažu spurdėti ant stalo, atgaivinti lempų šviesos bei šilumos. Aišku, tai nesunku įsivaizduoti. O kur dar garsai? Spigus klegesys, kurį išspaudžia paukščių ar žiurkių naujagimiai? Po velnių, jis iššoko pro duris pirmas, todėl pirmas ir privalės grįžti atgal.

- Eime, - paragino Sendis žengdamas per slenkstį. - Užbaikime darbą. Paskui likusią nakties dalį praleisiu duše.

- Turėsi stotis į eilę, - suurzgė Tonis.

Taigi jie valė sandėliuką, pasitelkdami į pagalbą tvarkdarių įgūdžius, kuriuos sukaupė keliuose, kai reikėdavo švarinti autoavarijų vietas. Užtruko maždaug valandą. Iš pradžių jautėsi nekaip, tačiau baigdami darbą bemaž atsigavo. Nuotaiką gerokai pakėlė veikiantis ventiliatorius. Išjungus lempas, nereikėjo baimintis dėl galimo saugiklių perdegimo. Kertis daugiau nereikalavo uždaryti rūsio durų. Sendžio manymu, jis padarė išvadą, jog tokie mėginimai užtikrinti patikimą karantiną pasmerkti nesėkmei.

Ventiliatorius iki galo neišsklaidė prarūgusių kopūstų ir mėtų kvapo, tačiau išblaškė tiek, kad jų skrandžiai pagaliau nustojo protestuoti. Patikrinus vaizdo kamerą paaiškėjo, kad ji sveikut sveikutėlė.

- Aš dar prisimenu, kaip gesdavo japoniški prietaisai, - tarė Tonis. - Kerti, ar norėsi ką nors apžiūrėti mikroskopu? Mes galime dar šiek tiek pakentėti. Ar ne, Sendi?

Patrulis Dibornas pritardamas linktelėjo galva, tiesa, be didelio entuziazmo. Prisiminus, kaip jis apsivėmė ir beatodairiškai paraitė kulnus, širdyje vėl sudilgsėdavo gėda.

- Ne, - pailsusiu, liūdnu balsu atsiliepė Kertis. - Prakeikti gumulai - tikriausiai jo kiaušinėliai. Juodoji medžiaga, ko gero, atstoja kraują. O visa kita... man nelemta suprasti, ką matau.

Vyrukas ne šiaip nusiminė. Jį užvaldė depresija. Tonis su Sendžiu suvokė tai gerokai vėliau. Pastarajam ši mintis dingtelėjo vieną iš bemiegių naktų, kuriomis jis savo noru apsirūpino. Gulint lovoje mažučiame Rytų Statlerio Aukštumose stovinčiame namelyje, sunėrus rankas už galvos - ant naktinio staliuko švietė lempa, tyliai grojo ra-

dijo imtuvas, - nutolus nuo miego karalystės per tūkstantį mylių, Sendžiui nelauktai paaiškėjo, ką pirmą kartą po "Biuiko" pasirodymo, galbūt pirmą kartą gyvenime, suprato Kertis: sužinoti tai, ką jis nori - ko *trokšta*, - nelemta niekada. Jis svajojo padaryti atradimą, pakelti paslapties skraistę, na, ir kas? *Spjauk į tai, Džekai*, kaip sakydavo jie vaikystėje. Kiekviename Jungtinių Valstijų miestelyje pradinėse mokyklose galima rasti berniukų, teigiančių, esą jie būtinai žais NBA lygoje. Visgi daugumos laukia kur kas proziškesnė ateitis. Ateina laikas, kai jie suvokia, jog viskuo kaltos ne kvailiojančio likimo išdaigos. Tiesiog gyvenimas turi įprotį pamėtėti vieną kitą karčią piliulę. Argi ne ją nurijo Kertis Vilkoksas? O taip, pagalvojo Sendis. Užuot išblėsęs, susidomėjimas "Biuiku" vis labiau sprausis į įprastus policijos darbo rėmus. Teks užsiimti priežiūros procedūromis, ataskaitų rašymu (dienoraščiuose, kuriuos vėliau sudegins jo žmona), retsykiais išvalyti sąšlavas, kai iš "Biuiko" išvirs koks nors veikiai pastipsiantis siaubūnas.

Ir, žinoma, protarpiais reikės ištverti bemieges naktis. Tačiau tai neišvengiama.

Kertis su Toniu nusegė skerdeną nuo kamščiamedžio lentos ir įkišo atgal į plastiko maišą. Ten pat atsidūrė visi juodieji gumulėliai, išskyrus porą. Šįsyk Kertis kruopščiai užklijavo izoliacinę juostą per visą paketo ilgį.

- Gal kur netoliese šlaistosi Arkis? - paklausė.

- Ne, - atsakė Tonis. - Jis norėjo likti, bet aš įsakiau važiuoti namo.

- Tuomet kas nors iš jųdviejų kilkite į viršų ir liepkite Orviui arba Bakui užkurti ugnį šiukšlių krosnelėje. Ir tegul jie pastato ant viryklės puodą su vandeniu. Didelį puodą.

- Aš viską sutvarkysiu, - pasisiūlė Sendis ir dingo iš rūsio, prieš tai išėmęs kasetę iš Hadžio vaizdo kameros.

Kol jo nebuvo, Kertis įtrynė kelis tamponus juoda tąsia medžiaga, ištiškusia iš padaro vidurių bei įsčių, ir baltu skysčiu iš krūtinės organo. Visus paimtus pavyzdžius sudėjo į kitą daiktinių įrodymų maišelį. Į trečiąjį įmetė du vienaakius embrionus, apsigaubusius mažučiais sparneliais. Kertis sukosi vikriai, tačiau energija netryško, tarsi būtų darbavęsis nusikaltimo vietoje.

Pavyzdžiai ir sudarkytas pseudošikšnosparnio lavonas nukeliavo į aptriušusią žaliąją spintą, kurią Džordžas Morganas pakrikštijo "D

patrulinio dalinio užkulisiais". Kai puode užvirė vanduo, Tonis leido porai patrulių nusileisti į rūsį. Penki vyrai, apsišarvavę storomis guminėmis pirštinėmis, švariai išgremžė kiekvieną sandėliuko kampelį. Organines atliekas kartu su skudurais, chirurginėmis pirštinėmis, kaukėmis, purvinais marškiniais suvertė į maišą, pastarąjį įgrūdo į šiukšlių krosnį, ir dūmai pakilo iki dangaus, pas Dievą Tėvą, per amžių amžius, amen.

Sendis, Kertis ir Tonis taip ilgai mėgavosi karštu dušu, kad vandens rezervuarą reikėjo pildyti du kartus. Galų gale parausvėjusiais skruostais, susišukavę, apsivilkę švarius drabužius jie įsitaisė ant rūkalių suoliuko.

- Aš toks išsišveitęs, kad net girgždu, - tarė Sendis.

- Pagirgždėk, mes paklausysim, - šaipydamasis pasiūlė Kertis.

Kurį laiką visi trys sėdėjo tylėdami, akis nukreipę į B angarą.

- Ant mūsų užtiško daug mėšlo, - pagaliau prabilo Tonis. - *Labai daug.* - Danguje tarsi nušlifuota uolienos atskala kybojo priešpilnis mėnulis. Sendis fiziškai jautė, kaip virpa oras. Matyt, netrukus atvės, pagalvojo jis. - Jeigu mes susirgsime...

- Jeigu būtume užsikrėtę virusais, dabar jau tai žinotume, - įsiterpė Kertis. - Mums pasisekė. *Velniškai* pasisekė. Ar jūs matėte savo veizolus dušinės veidrodyje?

Aišku, matė. Jų akys buvo pasruvusios krauju, su raudonais ratilais, kaip žmonių, kurie visą dieną praleido gesindami miško gaisrą.

- Manau, raudonis atslūgs, - pratęsė jaunasis patrulis. - Be to, esu tikras, jog mes ne veltui buvome su kaukėmis. Nuo mikrobų jos neapsaugoja, tai tiesa. Antra vertus, į burnas nepateko nė kruopelės juodojo mėšlo. Spėju, kad jo skonis mums nepatiktų.

Kertis neklydo.

DABAR: *SENDIS*

Sumuštinių lėkštė ištuštėjo drauge su ąsočiu šaltos arbatos. Paprašiau Arkio paimti dešimt dolerių iš nenumatytų išlaidų fondo (pinigus laikėme poilsio kambario spintoje) ir nulėkti į "Fino Keš ir Keri" parduotuvę. Pamaniau, jog tuzinas kolos skardinių ir viena pakuotė limonado buteliukų neleis išdžiūti mūsų gerklėms iki istorijos pabaigos.

- Išvažiavęs neišgihrsiu, kaip pasakosite apie žuvį.

- Arki, tu *žinai* apie žuvį. Puikiai žinai *visą* istoriją. Todėl keliauk ir nupirk mums šaltų gėrimų. Prašyčiau.

Jis pakluso, pernelyg greitai išśaudamas iš mašinų stovėjimo aikštelės. Taip vairuojant galima užsidirbti baudą.

- Tęskite, - prašneko Nedas. - Kas įvyko vėliau?

- Tuojau prisiminsiu... Senasis seržantas tapo seneliu, greičiausiai anksčiau, nei pats to tikėjosi. Duktė pagimdė nesantuokinį vaiką, šeima sušurmuliavo kaip bičių avilys, bet neilgai trukus aprimo. Toji mergina įstojo į Smito koledžą, ne pačią prasčiausią diplomus dalijančią įstaigą. Džordžo Morgano berniukas, žaidęs vaikų beisbolo čempionate, per vienas rungtynes sugebėjo apibėgti visas bazes. Jo tėvas taip didžiavosi, kad išsipūtė lyg balionas. Jei gerai pamenu, likus dvejiems metams iki tų dienų, kai Džordžas suvažinėjo moterį ir pats nusižudė. Orvio Gareto žmona persidūrė koją, pasigavo kraujo užkrėtimą, ir jai nupjovė kelis pirštus. Širlė Pasternak pradėjo pas mus dirbti 1984-aisiais.

- 86-aisiais, - pataisė ji.

- Teisingai, aštuoniasdešimt šeštaisiais. - Aš patapšnojau jai per kelį. - Daugmaž tuo metu Lasburge kilo baisus gaisras. Daugiabučio rūsyje su degtukais žaidė be priežiūros palikti vaikai. Kai girdžiu ką nors sakant, jog amišų gyvenimo būdas idiotiškas, visada prisimenu Lasburgo gaisrą. Žuvo devyni žmonės - visi vaikai rūsyje, išskyrus vieną. Ir tas turbūt pasigailėjo, kad išgyveno. Dabar jam šešiolika, tokio amžiaus berniokams užverda kraujas, pamačius simpatiškas merginas, o tas vaikis galėtų filmuotis be grimo “Gražuolėje ir pabaisoje”, kur atliktų pagrindinį vaidmenį. Naujienos neišplito šalies mastu - pagal mano teoriją informacija apie daugiabučiuose sudegusius žmones pateikiama žinių programose tik per Kalėdas, - tačiau mūsų kraštuose tokios katastrofos įvyksta pakankamai retai, ir ačiū Dievui. Padėdamas gesinti ugnį, Džekis O’Hara kaip reikiant nusisvilino rankas. O, beje, vienas iš mūsų patrulių, regis, Džeimsas Dokeris...

- Doker-*tis*, - patikslino Filas Kendeltonas. - Praleidai “t” raidę, seržante, bet tai atleistina. Jis prabuvo pas mus neilgiau kaip porą mėnesių, paskui persikraustė į Laikomingą.

Aš linktelėjau.

- Taigi Dokertis laimėjo trečią vietą Betės Kroker kulinarų konkurse už “Auksinius pyragėlius su dešrelėmis”. Neiškovojęs pagrindinės premijos jis pasiuto kaip velnias, tačiau garbingai susitaikė su pralaimėjimu.

- *Labai* garbingai, - pridūrė Edis Džeikubua. - Jam derėjo čia pasilikti. Būtų puikus bendradarbis.

- Tais metais per liepos ketvirtosios pikniką mes laimėjome virvės traukimo varžybas...

Pamatęs vaikinuko veido išraišką nusišypsojau.

- Tikriausiai manai, jog tave erzinu, Nedai, bet tai netiesa. Garbės žodis. Aš tik noriu, kad tu suprastum. Mūsų gyvenimus įtakojo ne vien "Biuikas". Anaiptol. Tiesą sakant, kartkartėmis jį visiškai užmiršdavome. Bent dauguma iš mūsų. Mintys apie automobilį išdulkėdavo iš galvos, nes ilgas laiko atkarpas jis tyliai tūnodavo garaže. Nauji farai ateidavo ir išeidavo. Dokertis su mumis atsisveikino spėjęs gauti "virėjo" pravardę. Jaunasis Polas Lavingas, išsinarinęs kelį per Darbo dieną, buvo perkeltas kitur ir vėl sugrįžo po trejų metų. Mūsų gretos ne taip sparčiai keičiasi kaip kitose srityse, bet nuo 79--ųjų D dalinio nuovados duris varstė nemažiau kaip septyniasdešimt patrulių...

- Kur kas daugiau, - paprieštaravo Hadis. - Kokia šimtinė, įskaitant perkeltuosius ir tuos, kurie tarnauja dabar. Ir, žinoma, kelis supuvusius kiaušinius.

- Taip, kelis supuvusius kiaušinius... visgi didžiuma mūsų sąžiningai vykdydavo savo pareigas. Nedai, paklausyk, tą naktį, kai išskrodėme pseudošikšnosparnį, tavo tėvas ir Tonis Skūndistas gerai pasimokė. Aš, beje, taip pat. Kartais nėra ko tyrinėti, nėra *kaip* atskleisti paslapties arba išvis neverta to daryti. Viename filme mačiau, kaip vyrukas aiškina, kodėl uždegęs bažnyčioje žvakę, nors savęs negalėtų vadinti tikru kataliku. "Su amžinybe nejuokaujama", - pasakė jis. Štai ko mes pasimokėme.

B angarą vis supurtydavo šviesos drebėjimai. Kartais menkučiai virptelėjimai, kartais galingi fejerverkai. Bet žmonės turi neįtikėtiną gebėjimą prie visko įprasti, netgi prie to, ko jie nesupranta. Kometa šmėkšteli danguje, ir pusė pasaulio ima bliauti apie Paskutiniojo teismo dieną bei keturis Apokalipsės raitelius. Praeina šeši mėnesiai, ir niekas jos nebepastebi. Gyvenimas grįžta į senas vėžes. Ar prisimeni, kas atsitiko dvidešimtojo amžiaus pabaigoje? Visi lakstė kaip pamišę klykaudami, neva tuojau nukris dangus, nes po Naujų Metų pradės maištauti kompiuteriai. Šurmulys atslūgo jau po pirmos sausio savaitės. Visa tai aiškinu dėl vienintelės priežasties: noriu, jog tu teisingai įvertintum padėtį...

- Papasakokite apie žuvį, - nutraukė jis mano monologą, ir aš vėl

įniršau. Vaikinas nesiruošė klausytis, ką ketinau iškloti. Kad ir kaip stengiaus supažindinti jį su visomis aplinkybėmis, Nedas girdėjo tik tai, ką *norėjo* išgirsti. Tarkim, jog ši jaunimo savybė yra "paauglių liga". Jo akyse švytėjo tokie patys žiburėliai, kaip ir tėvo, kai tas palinko virš pseudošikšnosparnio su skalpeliu rankoje. (*Pjaunu... dabar*, neretai nuskambėdavo sapnuose Kerčio Vilkokso balsas). Ne, meluoju, ne *visai* tokie patys. Nes vaikinukas ne šiaip smalsavo. Jis dar širdo. Tiesiog degė iš įsiūčio.

Mano pyktį sukėlė jo nenoras priimti viską, ką geidžiau duoti, primygtinis siekis išsaugoti teisę rinktis. Bet kodėl niršo Nedas? Dėl nuolatinio melo motinai ir jam pačiam? Dėl to, kad tėvas nepasidalino paslaptimi su sūnumi? Gal jis siuto ant mūsų? *Mūsų?* Vargu ar vaikis galėjo tikėti, kad jo gimdytoją užmušė "Biuikas". Tai Bredlio Roučo kaltė. Būtent prakeiktas girtuoklis ištrėškė Kertį į šešiolikaračio vilkiko šoną, ant kurio liko dešimties pėdų ilgio kruvinas pėdsakas, atitolęs nuo asfalto per šešias pėdas ir du colius (toks buvo patrulio Vilkokso ūgis); aukos darbužiai ne tik nudrisko nuo kūno, bet ir išsivertė į kitą pusę, kol žviegė stabdžiai, o radijo imtuvas grojo "kantri" stoties muziką (kokios gi kitos stoties galėjo klausytis toks pusgirtis vairuotojas, kaip Bredlis Roučas?).Tuo metu, kai tėtis traukė bosu, o mamulė giedojo tenoru, iš Kerčio Vilkokso kišenių išbyrėjo visos monetos, smūgis į paslėpsnius nutraukė penį kaip piktžolę, sėklides sutrynė į želatiną, šukas ir piniginę nušveitė ant skiriamosios juostos. Atsakomybės našta guli ant Bredlio Roučo pečių, nebent norėtumėte iš dalies apkaltinti Statlerio "Dikio" parduotuvę, kurioje jis nusipirko alaus, galbūt pačią alaus kompaniją, savo reklamose rodančią žavias varlytes bei juokingus žmogeliukus vietoj lavonų, tysančių plentuose su išvirtusiais viduriais, arba Bredlio DNR, spiralines molekulines grandines, šnabždančias *gerk daugiau, gerk daugiau* nuo tada, kai Bredlis paragavo savo pirmąjį alkoholio gurkšnelį (kai kurie žmonės - tarsi bombos lagaminuose, pasiruošusios susprogti, tačiau žuvusiems ir sužeistiesiems tai menka paguoda). Galbūt viskuo kaltas Dievas? Aukščiausiasis - visų pamėgtas atpirkimo ožys, nes jis nekalba ir negali pasiteisinti. Šiaip ar taip, "Biuikas" čia niekuo dėtas. Jis neturėjo nieko bendra su Kerčio mirtimi, kad ir kaip magėtų surasti kokių nors sąsajų. Mašina dunksojo B angare, už daugelio mylių nuo nelaimės vietos, ant storų ir prabangių baltašonių padangų, kurių protektoriuose neišsilaikydavo nė menkiausias purvo šlakelis, akmenukas ar smėlio kruopelytė. "Rodmasteris" tiesiog stovėjo ga-

raže, kol patrulis Vilkoksas sruvo krauju 32-ojo plento šalikelėje. Kas iš to, jog tuo metu nuo automobilio padvelkė surūgusiais kopūstais? Nejau berniokas manė...

- Nedai, "Biuikas" nieko panašaus nedarė, jei apie tai pagalvojai, - pratariau. - Jis niekaip nesusijęs su tavo tėvo mirtimi. - Mintyse nusijuokiau iš savo perdėm užtikrinto balso. Atrodė, lyg būčiau dėstęs faktus, o ne hipotezes. "Rodmasteris" ir faktai - tai du nesuderinami dalykai. - Jis, žinoma, traukia mus prie savęs, netgi kažką kužda, kai būna... nežinau, kaip pavadinti...

- Aktyviojoje fazėje, - pasufleravo Širlė.

- Taip. Vienoje iš savo aktyvių fazių. Kartais pasigirsta gaudimas, kartais savo galvoje išgirsti... na, savotišką viliojantį balsą... bet jis niekaip negalėjo pasiekti 32-ojo plento ir "Dženės" degalinės.

Širlė pažiūrėjo į mane taip, tarsi būčiau kuoktelėjęs. Gal man išties pasimaišė protas? Ką gi aš darau? Bandau įkalbėti save nepykti ant vargšo tėvą praradusio berniuko?

- Sendi? Man tik norisi, kad jūs papasakotumėte apie žuvį.

Pažvelgiau į Hadį, Filą ir Edį. Trijulė niūriai patraukė pečiais. *Vaikai! Visi jie vienodi.*

Ką gi, nutariau užbaigti savo istoriją. Apmalšinsiu siutą ir užbaigsiu. Išpyliau iš pintinės pupas (garbės žodis, nė nenutuokiau, kad jų tiek daug), ir dabar rengiausi jas surinkti, visas iki paskutinės.

- Gerai, Nedai, papasakosiu, ką nori išgirsti. Bet turėk omenyje, jog čia visų pirma buvo ir yra kelių policijos nuovada. Nežinau, ar tai suprasi... ar tuo patikėsi, tačiau "Biuikas" galiausiai tapo įprasta mūsų gyvenimų dalimi, kaip ataskaitų rašymas, liudijimai teismuose, visureigių kilimėlių, kuriuos apvemdavo girtuokliai, valymas, lenkiški Styvo Devo juokeliai. Prašyčiau to neužmiršti.

- Jokių problemų. Dabar pakalbėkite apie žuvį.

Atsirėmiau į sieną ir pakėliau akis į mėnulį. Aš troškau sugrąžinti Nedui normalų gyvenimą, kad vaikis vėl galėtų grožėtis žvaigždėmis ir vertinti poeziją. O *jam* terūpėjo prakeikta žuvis.

Eina jis šikt. Išklojau vyrukui viską, nieko neslėpdamas.

TUOMET

Jokio popierizmo: Tonio Skūndisto įsakymas buvo vykdomas neatsikalbinėjant. Žmonės žinojo, kaip tvarkyti reikalus, susijusius su "Biuiku", ir į ką būtina kreiptis. Nieko sudėtinga. Jei kildavo proble-

mų, žodines ataskaitas reikėdavo pateikti Kerčiui, seržantui arba Sendžiui Dibornui. Pastarasis įsiliejo į triumviratą sudalyvavęs žymiajame skrodimo eksperimente. Visai ne todėl, kad jį labai domintų "Biuikas".

Nepaisant Tonio draudimo, Sendis beveik neabejojo, jog Kertis brūkštelėdavo pastabas ar mintis į savo dienoraštį. Net jei ir taip, jis niekam nerodė savo užrašų. Laikui bėgant, temperatūros pokyčiai ir energijos iškrovos - šviesos drebėjimai - susilpnėjo. Berods, pamažu seko "Rodmasterio" gyvybės syvai.

Bent taip jie vylėsi.

Sendis niekada nieko nesirašė ir nebūtų pajėgęs iškloti įvykių eigos su visomis smulkmenomis. Sukauptos vaizdo kasetės galėtų daug ką papasakoti, tačiau vis vien liktų nemažai spragų bei neatsakytų klausimų. Ne kiekvieną šviesos drebėjimą pasisekdavo nufilmuoti. Net jei vaizdo kamera užfiksuodavo reiškinį juostoje, kas iš to? Nuo 1979-ųjų iki 1983-ųjų nebylūs fejerverkai švitino B angarą tuziną kartų. Dauguma buvo neįspūdingi, keletas - tokie pat stiprūs, kaip ir pirmasis, o vienas, dar galingesnis, sudrebino garažą 1983-aisiais. Tie, kurie stebėjo reginį savo akimis, praminė 83-iuosius Žuvų metais, tarytum jie būtų kinai.

Tarp 79-ųjų ir 83-iųjų Kertis atliko gausybę eksperimentų. Kai temperatūra nukrisdavo, jis palikdavo prie "Biuiko" ir mašinos kabinoje įvairius augalus arba gyvūnus, bet visuomet sulaukdavo tų pačių rezultatų, kaip ir Džimio bei Rozalinos atveju. Kitaip tariant, retsykiais daiktai pradingdavo, kartais - ne. Ką nors prognozuoti iš anksto buvo neįmanoma. Viską, regis, nulemdavo atsitiktinumas kaip svaidant monetą ir spėliojant, kas iškris - herbas ar skaičius.

Vieną sykį, temperatūrai pradėjus smukti žemyn, Kertis pastatė plastiko kibirėlį su jūros kiaulyte šalia priekinio kairiojo "Rodmasterio" rato. Kai po šviesos sprogimų praėjo dvidešimt keturios valandos ir termometro rodyklė vėl pakilo į viršų, jis rado kiaulytę toje pačioje vietoje, visiškai patenkintą gyvenimu. Prieš kitą fejerverkų spektaklį Kertis pakišo po "Biuiku" narvą su dviem varlėm. Švytėjimas išblėso, bet jos niekur nedingo. Rytojaus dieną narve tebuvo likusi *viena* varlė.

Dar po dienos pranyko ir toji.

1982-aisiais jie atliko Garsųjį Bagažinės Eksperimentą. Idėja priklausė Toniui. Kartu su Kerčiu jis įkišo šešis tarakonus į permatomą plastiko maišelį, o šį įmetė į "Biuiko" bagažinę. Iš karto po eilinio

šviesos drebėjimo, kol garaže tebetvyrojo šaltis, o iš burnos virto garų kamuolėliai. Praėjo trys paros. Kiekvieną dieną kažkuris iš jų patikrindavo bagažinę (niekada neužmiršdavo apsirišti juosmens virve ir suteikti galimybės aplinkiniams žiūrovams spėlioti, kokia nauda iš prakeiktos virvės, jei kažkas, neatšaudamas skląsčių, sugebėjo pagrobti Džimį iš žiurkėnų buveinės ir varles iš narvo). Tiek pirmąją dieną, tiek antrąją bei trečiąją tarakonams nieko nenutiko. Ketvirtąją Kertis su Toniu apsisprendė nutraukti nevykusį eksperimentą, tačiau tarakonai išgaravo, bent taip pasirodė, atidarius bagažinę.

- Ne, palaukite! - sušuko Kertis. - Aš juos matau! Laksto kaip išprotėję!

- Kiek jų yra? - paklausė Tonis. Jis stovėjo lauke, gniauždamas virvės galą. - Ar jie visi? Kaip tie padarai paspruko iš prakeiktos *dėžės?*

Kertis suskaičiavo keturis vietoj šešių, bet tai nieko nereiškė. Tarakonai moka pranykti ir be stebuklingo automobilio pagalbos. Šitai žino visi, kurie bent sykį juos vaikėsi su šlepete rankoje. Veikiai paaiškėjo, kaip jie išsigavo iš plastiko dėžės. Nors skląstis buvo uždarytas, viename šone žiojėjo apvali trijų ketvirčių colio skersmens skylutė. Kerčiui ir seržantui ji panėšėjo į kiaurymę, kurią pragręžė didžiulio kalibro kulka. Visgi aplink angą nesimatė nė menkiausio įtrūkimo, liudijančio, jog dėžę perskrodė - arba *pradegino* - milžinišku greičiu lėkęs objektas. Jokių atsakymų. Tik miražai. Kaip visada. Vėliau, 1983-iųjų birželį, pasirodė žuvis.

D patrulinio dalinio vyrai stebėjo “Biuiką” jau dvejus su puse metų: 79-ųjų pabaigoje ir 80-ųjų pradžioje jie nutarė, jog, pasirūpinus atitinkamomis apsaugos priemonėmis, mašina neturėtų kelti rimtos grėsmės. Užtaisytas pistoletas neabejotinai pavojingas, bet jums nebūtina kiaurą parą spoksoti į ginklą baiminantis, kad jis gali pats iššauti. Užtenka padėti jį ant aukštos lentynos, toliau nuo vaikučių akių.

Tonis nupirko brezento atraižą, kuria užklojo mašiną, idant jos nepamatytų pašalinis žmogus (81-aisiais kelininkų tarnyboje pradėjęs dirbti naujokas, didelis “Biuikų” gerbėjas, pasisiūlė jį nupirkti). Ant trikojo pritvirtinta vaizdo kamera su celofaniniu, nuo drėgmės saugančiu, apvalkalu liko būdelėje kartu su kėde bei šūsnimi žurnalų, tačiau Arkis vis dažniau išnaudodavo medinę pašiūrę savo reikmėms, vers-

damas ten durpių ir trąšų maišus, dėžes su velėna, sodinukus. Savo tiesioginę paskirtį stoginė atlikdavo tik prieš, per ir po šviesos drebėjimų.

Žuvies metų birželis įsiminė Sendžiui, kaip vienas iš gražiausių pirmųjų vasaros mėnesių - vešanti tanki žolė, paukščių giesmės, lyg paauglių porelės bučinys maloniai šiltas oras. Tonis Skūndistas atostogavo - išvyko pasisvečiuoti pas dukrą, įsikūrusią vakarų pakrantėje (pas tą pačią, kuri sukėlė šeimoje skandalą pagimdydama nesantuokinį vaiką). Seržantas su žmona siekė užglaistyti nesutarimus būgštaudami, jog santykiai su dukterimi atšals visiems laikams. Ko gero, jie pasielgė išmintingai. Nuovadoje Skūndistą pavadavo Sendis Dibornas ir Hadis Rojeris, o Kertis Vilkoksas - jau nebe naujokas - tapo pagrindiniu "Biuiko" prižiūrėtoju. Vieną nuostabiojo birželio dieną į jį kreipėsi Bakas Flandersas.

- B angare krenta temperatūra.

Kerčio antakiai šoktelėjo aukštyn.

- Ne pirmą kartą, tiesa?

- Tiesa, - sutiko Bakas. - Bet aš dar nesu matęs, kad ji kristų taip greitai. Dešimt laipsnių nuo ryto.

Po šių žodžių Kertis nuskubėjo link garažo, jo akyse vėl nušvito žiburėliai. Prisiplojęs veidu prie vartų lango, visų pirma atkreipė dėmesį į Tonio nupirktą brezentą. Šis gulėjo ant betoninių grindų iš vairuotojo pusės lyg suglamžytas skuduras. Irgi nieko nauja. "Biuikas" protarpiais sudrebėdavo (arba pasipurtydavo) ir nusimesdavo apdangalą visai kaip moteriškė, kuriai užtenka vieno judesio, kad nuo jos pečių nuslystų vakarinė suknelė. Apvaliojo termometro rodyklė buvo sustingusi ties skaičiumi 61*.

- Lauke septyniasdešimt keturi laipsniai šilumos**, - pranešė Bakas, žengęs arčiau Kerčio. - Patikrinau termometrą, kabantį šalia paukščių lesyklos.

- Vadinasi, temperatūra nukrito ne dešimčia, o *trylika* laipsnių.

- Kai patraukiau tavęs ieškoti, termometras rodė šešiasdešimt keturis***. Štai kaip sparčiai atvėso. Tarytum į garažą būtų užplaukusi šalto oro banga ar kažkas panašaus. Ar pakviesti Hadį?

- Neverta jo trukdyti. Organizuok budėjimą. Tau padės Metas Babickis. Kodas... hmm... "Mašinų plovykla". Tegul du žmonės ste-

---

*16,1°C.
**23,3°C.
***17,8°C.

bi "Biuiką" likusią dienos dalį ir visą vakarą. Nebent tam prieštaraus Hadis arba temperatūra pasieks normalų lygį.

- Gerai, - linktelėjo Bakas. - Norėsi pirmasis pradėti budėjimą?

Kertis labai norėjo - širdyje jautė, jog turėtų įvykti kažkas įstabaus, - tačiau pakratė galvą.

- Negaliu. Man reikia keliauti į teismą. Paskui važiuosiu į Kambriją, kur paspęsti spąstai sunkvežimiams. - Išgirdęs, jog Kertis praminė vilkikų patikrinimą 9-ajame plente spąstais, Tonis netvertų savame kailyje iš pykčio, tačiau fakto nepaneigsi: detektyvai išties paspendė pinkles 9-ajame plente įsitikinę, kad iš Niu Džersio valstijos nepriklausomi vilkikų vairuotojai gabena heroino ir kokaino siuntas. - Deja, aš labiau užsiėmęs nei vienakojis, dalyvaujantis pasturgalių spardymo varžybose. Velnias!

Jis tvojo kumščiu sau per šlaunį, delnus priglaudė prie smilkinių ir vėl įsistebeilijo pro langą. Nieko doro nepamatė, išskyrus "Rodmasterį", nutviekstą dviejų saulės šviesos juostų, kurios susikryžiavo ant tamsiai mėlyno kapoto nelyginant prožektorių spinduliai.

- Paieškok Rendžio Santero. Jei neklystu, kažkur slankioja ir Krisas Soderis.

- Aha. Krisas dabar nedirba, bet jo namuose vieši porelė žmonos seserų iš Ohajo, todėl vyrukas atlėkė čia pažiūrėti televizoriaus. - Bakas tyliau pridūrė: - Gal kišu nosį ne į savo reikalus, Kerti, bet, mano nuomone, tuodu - tikri veltėdžiai.

- Savo užduotį jie atliks. Privalės. Perduok, kad man reikės ataskaitų. Standartinis kodas D. Po teismo iš karto jums skambtelėsiu.

Kertis paskutinį sykį nudelbė "Biuiką" bemaž gailiu žvilgsniu ir nudrožė atgal į nuovadą, kur ketino apsiskusti bei pasiruošti liudyti teismo salėje. Antroje dienos pusėje jam teks naršyti vilkikų krovinius drauge su vaikinais iš G patrulinio dalinio, ieškant kokaino ir viliantis, kad niekam nešaus į galvą paleisti į farus seriją iš automatinio ginklo. Turėdamas daugiau laiko, jis būtų nesunkiai susiradęs žmogų, kuris sutiktų pasikeisti vietomis.

Taigi pirmieji "Biuiką" stebėjo Soderis ir Santeras. Jie labai ir neprieštaravo. Toks darbas veltėdžiams - grynas malonumas. Juodu stypsojo šalia būdelės, traukė dūmą, paistė niekus, kartkartėmis dirstelėdavo pro langą (dėl savo jauno amžiaus Santeras nežinojo, kokių netikėtumų galima sulaukti iš "Biuiko"; beje, PVP jis ilgai neužsilaikė), pokštavo, žodžiu, mėgavosi žavinga birželio diena. Kažkuriuo momentu Rendį Santerą pakeitė Bakas Flandersas, šiek tiek vėliau

Kriso Soderio vietą užėmė Orvilis Garetas. Retsykiais prie angaro pasirodydavo ir Hadis. Trečią valandą, kai Sendžio Diborno sėdimoji prilipo prie seržanto krėslo, į bazę pagaliau grįžo Kertis Vilkoksas, kuris leido atsipūsti Bakui. Temperatūra ne tik nepakilo, bet ir nukrito dar dešimčia laipsnių. Mašinų stovėjimo aikštelėje pradėjo rikiuotis laisvų nuo darbo patrulių automobiliai. Kodas D pritraukė juos kaip magnetas.

Maždaug ketvirtą valandą į seržanto kabinetą galvą įkišęs Metas Babickis pranešė, kad neveikia racija.

- Trukdžiai, šefe. Kur kas stipresni nei paprastai.

- Šūdas. - Sendis užsimerkė, krumpliais pasitrynė akių vokus, su ilgesiu prisimindamas Tonį. Savarankiškai vadovauti daliniui jam teko pirmą kartą, bet, skirtingai nuo laikinai padidėjusio atlyginimo, kuris pamalonins širdį mėnesio pabaigoje, dabartinė padėtis anaiptol nedžiugino.

- Prakeikta mašina. Tik to man betrūko.

- Nesijaudink, - paguodė Metas. - Ji pykštelės kelias žiežirbas, ir viskas vėl stos į savas vėžes. Trikdžiai netrukus išnyks. Argi ne taip dažniausiai vyksta?

Babickis sakė tiesą, bet Sendžiui nerimą kėlė ne "Biuikas". Kas bus, jei patrulis paklius į bėdą ir negalės užmegzti ryšio su baze? Jei kažkas pasiųs kodą 33 (*reikalingas pastiprinimas*) arba 47 (*atsiųskite greitąją pagalbą*), arba patį bjauriausią, 10-99 (*pašautas pareigūnas*)? Aplinkiniuose keliuose patruliavo daugiau nei tuzinas vyrų, ir jei kas nors iš jų nukentės dėl neveikiančios racijos, atsakyti reikės Sendžiui.

- Klausyk, Metai. Sėsk į mano visureigį, septynioliktąjį, nusileisk į kalvos papėdę. Ten statinių trikdžių nebus. Perduok visiems mūsiškiams, jog ryšių centras trumpam persikelia į septynioliktąjį. Kodas D.

- Vaje, Sendi, ar tu ne per daug užsimojai?

- Man visiškai neįdomu klausytis tavo inkštimo. - Dar niekada anksčiau Sendžio taip neerzino policijos ryšių operatoriaus Babickio lėtapėdiškumas. - Vykdyk nurodymą.

- Bet aš nieko nepamatysiu...

- Greičiausiai. - Sendis šiek tiek pakėlė balsą. - Tik neužmiršk apskųsti manęs kapelionui.

Metas prasižiojo, bet išvydęs rūstų laikinojo seržanto žvilgsnį, nu-

sprendė prikąsti liežuvį. Po dviejų minučių Sendis pamatė, kaip visureigis D-17 rieda nuo kalvos.

- Gerai, - sumurmėjo jis. - Ir pasilik ten ilgiau, tu, sumautas pliurpale.

Sendis nupėdino link B angaro, kur jau spietėsi nemažas būrys žmonių. Daugiausia patruliai. Į jų gretas įsimaišė ir pora kelininkų, vilkinčių tepaluotus žalius kombinezonus, savo neoficialias uniformas. Ketverius metus pragyvenę "Biuiko" kaimynystėje, niekas iš jų nebijojo mašinos, tačiau grupelė vyrų vis vien atrodė sudirgusi. Kai matai, jog saulėtą šiltą dieną patalpoje, kurios vėdinimo sistemą teatstoja kartais praveriamos durys, temperatūra nukrenta dvidešimčia laipsnių, sunku nepatikėti, jog veikiai įvyks kažkas įspūdinga.

Kerčiui užteko laiko, kad paruoštų kelis eksperimentus. Ant priekinės "Biuiko" sėdynės jis padėjo dėžę su svirpliais. Ant galinės - narvą, kuriame tūnojo viena didžiulė varlė su išsipūtusiomis gelsvai juodomis akimis. Į bagažinę įkišo gėlių vazoną, stovėjusį ant palangės, priešais Meto Babickio dispečerinės langą. Galų gale stvėrė pono Dilono saitą ir apvedė šunį aplink mašiną. Orviui Garetui tai nepatiko, bet Kertis jį įkalbėjo. Stokodamas patirties, patrulis Vilkoksas negalėjo lygintis su senais policijos vilkais, bet jei kalba pakrypdavo apie "Biuiką", jis sugebėdavo įtikinėti su tokia pataikūniška intonacija, lyg būtų užkietėjęs pinigų meldžiantis lošėjas.

Per pasivaikščiojimą nieko baisaus neįvyko, nors D dalinio talismanas visa savo išore demonstravo, kad jis mieliau slampinėtų kur nors kitur. Šuo taip tampė pavadį, jog vos nepasismaugė, jis svyravo nukoręs galvą, pabrukęs uodegą, retsykiais kostelėdamas. Žvalgėsi ir į "Biuiką", ir į angaro sienas, lyg atgrasioji mašina būtų išspjovusi iš savęs kažką tokio, kas apkrėtė visą garažą.

Su šunimi išėjęs laukan, Kertis įteikė pavadį Orviliui.

- Kažkas čia bus, mes abu tai pajutome. Bet ne taip kaip anksčiau. - Išvydęs Sendį jis pakartojo: ne taip kaip anksčiau.

- Galbūt. - Sendis kinktelėjo galva į poną Di. - Keista vien tai, kad šuo nepradėjo kaukti.

- Kol kas, - įsiterpė Orvilis. - Eikš, Di, grįžkime į nuovadą. Tu šauniai pasirodei. Duosiu tau kauliuką. - Prieš pasišalindamas jis nepagailėjo Kerčiui priekaištingo žvilgsnio. Ponas Dilonas ramiai nuturseno įkandin dešinės patrulio Gareto kojos. Daugiau saito neprisireikė.

Be dešimties minučių pusę penkių poilsio kambaryje aptemo te-

levizoriaus ekranas. Be dvidešimties penkios B angare temperatūra nukrito iki keturiasdešimt devynių laipsnių*. Be dešimties penkios Kertis suriko:

- Girdite? Jau prasideda!

Tuo metu dispečerinėje Sendis tikrino raciją (iš eterio tebepliaupė statinių trikdžių srautas). Po Kerčio šūksnio jis leidosi tekinas per mašinų stovėjimo aikštelę link garažo, kur susirinko gan didelė minia žmonių - galima pagalvoti, jog bazėje vyko policijos reikmenų išpardavimas arba raumenų distrofija sergančių vaikų karnavalas. Bėgte įveikęs aikštelę, Sendis ėmė spraustis pro spūstį žioplių, besidairančių pro atviras (neįtikėtina!) šonines duris. Ten pat stovėjo ir Kertis. Iš vidaus dvelkė šaltis, bet jis, regis, nieko nejautė. Išplėtęs akis patrulis Vilkoksas priminė užhipnotizuotą žmogų.

- Ar tu matai? Sendi, *ar tu matai?*

Aišku, jis matė: pro mašinos langus ir iš po bagažinės dangčio veržėsi violetinė šviesa, užliejusi "Biuiko" šonus tarsi radioaktyvus skystis. Automobilio kabinoje Sendis įžiūrėjo sėdynių ir pernelyg didelio vairo siluetus. Visa kita prarijo šaltas purpurinis švytėjimas, ryškesnis nei židinio liepsnos. Gausmas nepaliaujamai garsėjo, skausmingai perskrosdamas Sendžio galvą, užguldamas ausis. Deja, palaimingas kurtumas nebūtų niekuo pagelbėjęs. Garsas smelkėsi ne tik pro ausis, bet ir pro kiekvieną kūno porą.

Sendis trūktelėjo Kertį į šoną, stvėrė rankeną ketindamas užtrenkti duris ir pajuto kolegos pirštus ant savo riešo.

- Ne! Aš noriu tai pamatyti! Aš noriu...

Sendis grubiai nusikratė Vikokso ranka.

- Ar tu išprotėjai? Tokiais atvejais mes privalome vykdyti atitinkamas instrukcijas, velniai rautų. Kas geriau už tave galėtų jas žinoti? Juk pats padėjai jas sukurti, dėl Dievo meilės.

Kai Sendis užšovė duris, nutraukdamas tiesioginį vizualų ryšį su "Biuiku", Kerčio akių vokai virptelėjo ir jis sudrebėjo lyg busdamas iš gilaus miego.

- Gerai, šefe. Atsiprašau.

- Tvarka. - Kažkodėl Sendis tuo netikėjo. Prakeiktas kvailys būtų likęs stypsoti tarpduryje, dėl to nekyla jokių abejonių. Jeigu "Biuikas" užsimanytų pačirškinti Kertį, tas nuolankiai pasitiktų savo lemtį.

- Man reikia suvirintojo akinių, - tarė vyrukas. - Jie mano mašinos

*9,4°C.

bagažinėje. Turiu visą jų dėžę su dar labiau tamsintais stiklais. Tau atnešti?

Sendžiui susidarė įspūdis, jog Kertis ne visiškai atsigaivelėjo. Jis tik apsimetė blaiviai mąstąs kaip žmonės, kuriuos vidurnaktį pažadina telefono skambutis.

- Žinoma, kodėl gi ne? Bet mes privalome būti atsargūs, aišku? Nes šįsyk "Biuikas" žada iškrėsti šį tą bjauraus.

- Aha, surengs mums *nepakartojamą* spektaklį. - Patrulio balso intonacijoje pasigirdus išgąstingo susijaudinimo gaidelėms, Sendžio nuotaika mažumėlę pasitaisė. Bent tiek gerai, kad Kertis daugiau nepanašus į lunatiką. - O taip, mamule, mes vykdysime instrukcijas ir būsime velniškai atsargūs.

Jis nuskuodė prie savo asmeninės mašinos - restauruoto "Belero", - atidaręs bagažinę įniko naršyti ten sudėtas dėžes, kai "Biuikas" sprogo.

Žinoma, iš tikrųjų jis nesprogo. Tiesiog niekas negalėjo apibūdinti reginio kitais žodžiais. Žmonės, mindžikavę prie B angaro, niekada neužmirš tos dienos, nors retai kada apie ją kalbėsis netgi tarpusavyje nežinodami, kaip išreikšti šiurpą keliančią didybę. Nebent pasakytų, kad aptemo birželio saulė, o garažas tapo permatomas nelyginant vaiduoklis. Visiškai nesuvokiama, kaip nesutrupėjo stiklas, skyręs švytėjimą nuo išorinio pasaulio. Pulsuojanti šviesa plūdo pro sienas it vanduo pro marlę. Vinys atrodė kaip taškeliai, nusėję laikraščių nuotraukas, arba kraujo lašai, ištryškę iš naujos tatuiruotės. Sendis išgirdo Karlo Brandidžo klyksmą: *šį kartą jis išlėks į orą, garantuotai išlėks į orą!* Iš nuovados atsklido siaubo kupinas pono Dilono kauksmas.

- Bet jis vis tiek norėjo ištrūkti laukan ir bėgti prie "Biuiko", - vėliau pasakojo Orvilis Sendžiui. Aš nuvedžiau šunį į antrą aukštą, į poilsio kambarį, kuo toliau nuo prakeikto angaro, tačiau tai neką tepadėjo. Ponas Di žinojo, kad mašina ten stovi, tikriausiai išgirdo, kaip ji gaudžia. Staiga pamatė langą. Jėzau Kristau! Laimei, laiku spėjau sugriebti pavadėlį, antraip jis būtų iššokęs iš antro aukšto. Apčiurškė mano batus, bet aš pastebėjau, kad esu šlapias, tik po pusvalandžio, nes pačiam iš baimės nutirpo kojos.

Orvilis palingavo galvą, susimąstęs ir paniuręs.

- Dar nebuvau matęs tokio pakraupusio šuns. *Niekada.* Jo kailis

pasišiaušė piestu, iš nasrų virto putos, o akys, rodės, tuoj išskris iš akiduobių. *Viešpatie!*

Kertis grįžo nešinas tuzinu apsauginių akinių. Patruliai juos užsidėjo, bet vis tiek negalėjo žiūrėti tiesiai į "Biuiką". Prie langų taip pat nesiryžo prieiti. Ir vėl aplinkui pakibo neįtikėtina tyla, nors visi jautėsi taip, tarytum stovėtų kakofoniško triukšmo epicentre ir klausytųsi, kaip dunda griaustinis, šniokščia nuošliaužos, riaumoja besiveržiantys ugnikalniai. Užsidarius angaro durims, jie negirdėjo (skirtingai nuo pono Di) net gausmo. Tik nervingą kojų šiurenimą, krenkštelėjimus, šuns staugimą ir Orvio Gareto balsą, prašantį pono Di aprimti, statinius racijos trikdžius, sklindančius iš Meto Babickio dispečerinės pro atvirą langą, nuo kurio palangės Kertis nušvilpė gėlių vazoną. Daugiau nieko.

Kertis žengė prie garažo vartų nuleidęs galvą, pakėlęs rankas. Porą sykių bandė pažvelgti į angaro vidų, tačiau tai padaryti sutrukdė pernelyg ryški šviesa. Sendis čiupo jį už peties.

- Liaukis. Nieko tu nepeši. Tik ne dabar. Dar apaksi.

- Kas čia, Sendi? - sukuždėjo jis. - Vardan visų šventųjų, kas čia yra?

Atsakydamas Sendis pakinkavo galvą.

"Biuikas" surengė pusvalandžio trukmės fejerverkų spektaklį, kuriam negalėjo prilygti jokie ankstesni šviesos drebėjimai. B angaras virto ugnies kamuoliu, pro langus tvyksčiojo akinantys spinduliai, kuriuos šaudė nebylus, šaltas neoninis židinys. Jei tuo metu į nuovadą būtų užklydę Džono K. šeimos nariai, vienas Dievas žino, ką jie būtų pagalvoję, kam visa tai būtų papasakoję ir kokia jų istorijos dalimi klausytojai būtų patikėję. Tačiau niekas iš pašalinių *nepasirodė*. Maždaug pusę šešių patruliai vėl įžiūrėjo atskirus žybsnius, o tai reiškė, kad šaltinis, aprūpinantis energija šį fenomeną, pamažu išseko. Sendžiui pasidingojo, tarytum jis girdi, kaip purkštauja motociklas, iš kurio degalų bako teka paskutiniai benzino lašeliai.

Kertis vėl prilipo prie lango. Nors akis tekdavo nudurti žemyn kiekvieną kartą, kai "Biuikas" išspjaudavo švytėjimo pliūpsnį, jis sugebėdavo pasinaudoti pertraukomis, kad žvilgtelėtų į garažą. Prie draugo prisijungęs Sendis taip pat pakreipdavo galvą sulig ryškesniu blykstelėjimu (*Iš šono žiūrint tikriausiai atrodo, jog mes dalyvaujame kažkokiame paslaptingame rituale*, pamanė jis), prisi-

merkdavo, nes nuo akinančio spiginimo negelbėjo net trijų sluoksnių poliarizuoti akinių stiklai.

"Biuikas" stovėjo savo vietoje nė trupučio nepasikeitęs. Suglamžytas brezentas gulėjo ant grindų nė kiek neapdegęs. Arkio įrankiai kabėjo ant sienų; tolimajame kampe, kaip visada, pūpsojo virve apриštos šūsnys senų "Ameriken" laikraščių. Pakaktų vieno degtuko, kad tos sausų popiergalių krūvos užsiliepsnotų it fakelai, tačiau purpurinė šviesa neapsvilino net laikraščių kampelių.

- Sendi, ar matai ką nors iš mūsų pavyzdžių?

Pakratęs galvą Sendis atšlijo nuo lango, nusiėmė Kerčio paskolintus akinius. Perdavė juos Endžiui Kolučiui, kuris nekantravo dirstelėti į "Rodmasterį", ir patraukė atgal į nuovadą. Akivaizdu, kad B angaras nesprogs, tuo tarpu jam, kaip laikinajam seržantui, darbo nestigo.

Sustojęs prie pastato durų jis apsisuko. Nors Endis Kolučis ir kiti žiūrovai užsidėjo suvirintojo akinius, prie garažo niekas nesiveržė. Neskaitant vienos išimties, Kerčio Vilkokso, suprantama. Šis glaudėsi prie lango - narsus kvailiukas, būtų pasakiusi Sendžio motina, - kone prisispaudęs prie stiklo. Galvą pakreipdavo tik tada, kai "Biuikas" iššaudavo šviesos tvyksnį, daugmaž kas dvidešimt sekundžių.

Jis užsidirbs laikiną aklumą, pagalvojo Sendis, bet nieko panašaus neįvyko. Vyrukas laiku sugebėdavo nusigręžti, lyg tiksliai žinodamas, kada laukti eilinės energijos iškrovos. Sendis matė, kad Kertis pakreipia veidą į šoną sekunde anksčiau, nei langą užliedavo švytėjimas. Tokiais momentais jis tapdavo šešėliu, sustingusiu, į ugnies jūrą nugrimzdusiu siluetu. Vaizdas išties kraupus, vienu metu tikroviškas ir nerealus, apčiuopiamas ir tuo pačiu miglotas kaip miražas. Vėliau Sendis nuspręs, kad Kertis ir ponas Dilonas reagavo į "Biuiką" stebėtinai panašiai. Patrulis Vilkoksas nekaukė sekdamas poilsio kambaryje uždaryto šuns pavyzdžiu, tačiau sugebėjo užmegzti su mašina kažkokį vidinį ryšį, kuris sinchronizavo jųdviejų veiksmus. *Kaip šokant*, toks palyginimas toptelėjo Sendžiui.

Kaip šokant.

Be dešimties minučių šeštą laikinasis seržantas susisiekė su Metu ir pasiteiravo, kas naujesnio. Ryšių operatorius Babickis atsakė, kad nieko (*nieko, močiut*, bylojo apmaudus jo tonas), todėl Sendis liepė jam važiuoti atgal į bazę. Parlėkęs jis gavo leidimą pasigrožėti "Biuiku" ir movė link B angaro it kulka. Grįžo po kelių minučių neslėpdamas nusivylimo.

- Man jau *teko* tai matyti, - paskelbė jis, dar sykį patvirtindamas Sendžio nuomonę, jog žmonės paprastai nepasižymi dėkingumu ir pojūčių jautrumu - jiems greit atsibosta net patys įstabiausi stebuklai. - Vaikinai pasakoja, kad prieš valandą garažas vos nesprogo, bet niekas nesugeba paaiškinti, kaip visa tai įvyko. - Paniekos sklidinas balsas nenustebino Sendžio. Pasaulyje, kuriame gyveno policijos ryšių operatorius, *viską* įmanoma konkrečiai paaiškinti, įsispraudžiant į kodų bei instrukcijų rėmus.

- Nereikia į mane taip žiūrėti, - urgztelėjo Sendis. - Aš galiu pasakyti tik vieną dalyką: reginys buvo ryškus.

- Aha. Ryškus. - Metas pervėrė jį niūriu žvilgsniu (*burkuok toliau, nukvėšusi močiut*) ir žengė pro duris į nuovadą.

Prieš septynias palydovinė antena vėl pradėjo fiksuoti televizijos signalus (kiaurą dieną praleidus už vairo, visada malonu mestelėti akį į televizoriaus ekraną). Dispečerinėje nuslopo statiniai trukdžiai. Ponas Dilonas ištuštino dubenį, pilną "Greivi trein" ėdalo, ir ėmė maklinėti po virtuvę ieškodamas maisto atliekų, tai yra elgėsi kaip įprastai. Be penkiolikos aštuonios, kai Kertis kyštelėjo nosį į seržanto kabinetą ir pranešė ketinąs užsukti į angarą, apžiūrėti ten paliktus pavyzdžius, Sendis nesumąstė kontrargumentų, galinčių atšaldyti eksperimentatoriaus įkarštį. Tą vakarą *jis* vadovavo D daliniui, gryna tiesa, tačiau, kalbant apie "Biuiką", paskutinį žodį dažniausiai tardavo Kertis. Juolab kad pastarasis jau buvo apsijuosęs liemenį prakeikta geltona virve, kurios ritinį laikė rankoje.

- Ne pati geriausia mintis, - tepajėgė švelniai paprieštarauti Sendis.

- Niekalūzė. - 1983-iaisiais tai buvo mėgstamiausias Kerčio žodelis, bet, Sendžio manymu, jis skambėjo idiotiškai.

- Kerti, - pratarė pažvelgęs draugui per petį ir pamatęs, kad jiedu vieni, - namuose tavęs laukia žmona. Regis, minėjai, kad ji gali būti nėščia. Ar šiuo atžvilgiu kas nors pasikeitė?

- Ne, bet ji dar nesilankė...

- Taigi tu turi žmoną, kuri greičiausiai pastojo. Jei ne, pastos kitą kartą. Puiku, taip ir turėtų klostytis gyvenimas. Tik aš nesuprantu, kokio velnio statai viską ant kortos dėl to sumauto "Biuiko"?

- Sendi, aš rizikuoju kiekvieną sykį, kai sėdu į visureigį ir išvažiuoju patruliuoti. Kiekvieną sykį, kai išlipu iš savo mašinos ir einu link

taisyklių pažeidėjo. Tą patį galima pasakyti apie visus, kurie dirba kelių policijoje.

- Mudu abu žinome, jog tai neturi tarpusavyje nieko bendra, todėl apsieikime be demagogijos. Nejau nepameni, kad nutiko Eniui?

- Pamenu, - atsiliepė jis, ir Sendis pagalvojo, jog Kertis sako tiesą. Visgi nuo patrulio Raferčio dingimo praėjo beveik ketveri metai. Tam tikra prasme šis įvykis paseno kaip "Ameriken" laikraščiai, kurių šūsnys riogsojo B angare. Į vėliau išnykusius gyvūnus tiesiog neverta kreipti dėmesio. Varlės tėra paprasčiausios varlės. Džimis, nors ir pavadintas prezidento vardu, tėra žiurkėnas. O Kertis apsijuosė virve. Viskas bus gerai. *Na, žinoma,* pagalvojo Sendis, *tarytum nė vienas vaikiščias su pripučiamais sparneliais nebūtų nuskendęs baseine.* Jei jis ištartų tai balsu, ar Kertis nusijuoktų? Ne. Todėl, kad šį vakarą Sendis sėdėjo seržanto krėsle, trumpam tapo PVP valdžios simboliu. Kita vertus, galima garantuoti, kad Kerčio akyse užsižiebtų pašaipios liepsnelės. Jis visai užmiršo, kad virvė nė karto nebuvo išbandyta... jeigu paslaptingoji "Biuike" slypinti jėga panorės naujos aukos, garažą paskutinį sykį nušvies purpurinis blyksnis ir ant betoninių grindų teliks gulėti tuščia kilpa: sudie, partneri, laimingos tau kelionės, štai dar vienas tyrinėtojas, iškeliavęs į nežinomybę, idant patenkintų savo smalsumą. Vis dėlto Sendis negalėjo liepti jam laikytis atokiau nuo B angaro, kaip įsakė Metui Babickiui važiuoti į papėdę. Veltis į ginčą neapsimoka: kas sugebėtų perkalbėti žmogų, kurio akyse blizga kibirkščiuojantys "sužaiskime Bingo" žiburėliai? Susibarti labai lengva, tačiau įtikinti užsispyrėlį, jog esi teisus - neįmanoma.

- Prašysi, kad palaikyčiau virvės galą? - paklausė Sendis. - Tu atėjai čia kažko norėdamas. Spėju, jog ne mano nuomonės.

- Tu palaikysi? - Kertis išsišiepė. - Aš būčiau labai dėkingas.

Sendis nudrožė kartu su juo, sustingo prie šoninių durų, apsivyniojęs virve ranką. Dikis-Dakas Eliotas stovėjo už nugaros, pasiruošęs bet kurią akimirką griebti kolegą už diržo, jeigu jis pradės slysti garažo pusėn. Laikinasis seržantas kandžiojo apatinę lūpą, šiek tiek per greitai alsavo, pulsas paspartėjo iki šimto dvidešimties dūžių per minutę. Pro duris veržėsi vėsuma, nors termometro rodyklė jau pamažu kilo aukštyn. B angare ankstyva vasara užleido vietą drėgnam lapkričiui, o krosnis viduryje kambario buvo negyva kaip nuo bažnyčios atskirtas Dievas. Laiko tėkmė sulėtėjo. Sendis prasižiojo ketindamas paklausti Kerčio, ar jis ruošiasi likti ten visiems laikams, paskui žvilg-

telėjo į savo laikrodį ir pamatė, jog tepraėjo keturiasdešimt sekundžių. Visgi liepė Kerčiui neliįsti prie mašinos galo, kad nesusimazgytų virvė.

- Kerti, kai pradarysi bagažinę, atšok į šoną!

- Supratau, - atsakė šis pralinksmėjusiu, maloningu balsu tarsi paauglys, žadantis mamai ir tėčiui *neišdykausiąs* kelyje, *neviršysiąs* greičio, *negersiąs* per vakarėlį, *nesivelsiąs* į peštynes, o taip, garbės žodis, nejau jūs manimi netikite? Pasakysiu, ką tik užsigeisite, kad tik kuo greičiau ištrūkčiau iš namų, o jau vėliau... *pašėlkime, chebra*!

Pravėręs vairuotojo dureles, Kertis pasviro virš vairo. Sendis įsitempė, pasirengęs ištraukti jį laukan, jei tik prisireiks. Apimtas negeros nuojautos, Dikis-Dakas Eliotas įsikibo į laikinojo seržanto diržą. Tuo tarpu Kertis išlindo iš automobilio laikydamas rankose batų dėžę su svirpliais. Pažvelgė pro skylutes.

- Berods, jie sveiki gyvi, - paskelbė mažumėlę nusivylęs.

- Manei, kad vabzdžiai bus pakepinti? - paklausė Dikis-Dakas. - Nieko keista, juk aplinkui siautė tokia ugnis.

Ne ugnis, o tik švytėjimas. Garažo sienos nesuanglėjo, juolab kad dabar termometro rodyklė svyravo ties penkiasdešimties laipsnių* atžyma, tą patvirtino ir per slenkstį plūstantis drėgnas vėsus oras. Sendis žinojo, kaip jaučiasi Dikis-Dakas Eliotas. Kai tavo galvoje tebešėlsta prisiminimai apie akinančius fejerverkus, sunku patikėti, jog svirpliai, kiurksoję šviesos uragano epicentre, nė trupučio nenukentėjo.

Vėliau paaiškėjo, jog sveiki liko visi iki vieno. Varlė taip pat, neskaitant apsiblaususių gelsvai juodų jos akių. Liuoktelėjęs gyvis atsitrenkė į narvo sieną ir vyrai suprato, kad varlė apako.

Kertis atidarė bagažinę, grakščiai lyg baleto šokėjas atšoko atgal. Sendis vėl įsispyrė kojomis į slenkstį, gniauždamas delnais virvę, Dikis-Dakas savo ruožtu griebė už diržo, tačiau pavojaus signalas pasirodė besąs netikras.

- Čia šalta, - pranešė Kertis nuleidęs galvą į bagažinę. Jo balsas skambėjo dusliai, tarsi būtų atsklidęs iš tolumos. - Užuodžiu kopūstų smarvę... mėtas... ir... palaukite.

Sendis luktelėjo. Kai tyla užsitęsė, jis pakvietė Kertį vardu.

- Man regis, čia druska, - atsiliepė tas. - Kaip vandenyno pakrantėje. Kvapas tvoskia iš bagažinės. Garantuoju.

---

*12,8°C.

- Kad ir iš pražuvėlio olando aukso kasyklų, man jokio skirtumo, - atšovė Sendis. - Nešdinkis iš ten. Tučtuojau.

- Dar sekundėlę. - Vilkoksas beveik sulindo į bagažinę. Sendis neabejojo pasvirsiąs į priekį, nes kažkas nelauktai trūktelės virvę. Galbūt pats Kertis, nusprendęs papokštauti. Be ne, jis ištraukė laukan vazoną, paimtą nuo dispečerinės palangės, ir atsisuko į Sendį bei Dikį. Gėlės atrodė puikiai. Po poros dienų jos nuvyto, bet nieko antgamtiško čia nebuvo: trapūs žiedeliai tiesiog sušalo "Biuiko" bagažinėje. Tokio paties rezultato Kertis sulauktų įkišęs gėles į šaldytuvą.

- Dar neprisižaidei? - Sendis pajuto pradedąs bambėti kaip senas niurzglys, tačiau neįstengė susitvardyti.

- Tuojau baigsiu, - nusivylęs atsiliepė Kertis ir užtrenkė "Biuiko" bagažinės dangtį. Garsas privertė Sendį krūptelėti, Elioto pirštai dar tvirčiau suspaudė diržą. Matyt, senasis Dikis-Dakas tik paskutinę sekundę susitramdė neištempęs jo pasturgalio į mašinų stovėjimo aikštelę. Kertis savo ruožtu lėtai artėjo prie tarpdurio nešinas varlės narvu, batų dėže ir vazonu. Sendis vyniojo virvę ant rankos, idant bičiulis už jos neužkliūtų.

Kai patrulis išniro pro duris, Dikis pagriebė narvą ir priblokštas nužvelgė apakusią varlę.

- Dar nesu nieko panašaus regėjęs, - burbtelėjo.

Kertis išsirangė iš kilpos, priklupo ant asfalto ir atidarė batų dėžę. Aplinkui susispietė keturi ar penki patruliai. Vos tik dangtis nukrito ant žemės, svirpliai stryktelėjo laukan. Tiesa, Kertis su Sendžiu spėjo juos suskaičiuoti. Aštuoni, kiek ir cilindrų neveikiančiame "Biuiko" variklyje. Aštuoni, lygiai tiek pat svirplių tupėjo dėžėje, šiai prieš nukeliaujant ant priekinės automobilio sėdynės.

Jaunojo eksperimentatoriaus veidą perkreipė nusivylimo išraiška.

- Nieko, kaip visada. Jei ta prakeikta mašina veikia pagal formulę - binomą, kvadratinę lygtį ar kažką panašaus, - aš jos neįžiūriu.

- Gal numok į viską ranka? - pasiūlė Sendis.

Nuleidęs galvą Kertis stebėjo, kaip svirpliai šokčioja per aikštelę, tolsta nuo žmonių ir vienas nuo kito. Kiekvienas pasirinko savo kelią, ir jokia matematinė lygtis arba teorema nebūtų nustačiusi, kur jis užsibaigs. Vabzdžiai šuoliavo paklusdami Chaoso teorijos postulatams. Akiniai su elastine guma tebekabėjo Kerčiui po kaklu. Pabarbenęs pirštais per stiklus jis dirstelėjo į Sendį. Tvirtai sukando dantis. Apmaudžią veido išraišką pakeitė ryžtingas, mažumėlę pamišėliškas "žaiskime bingo, kol nebeliks pinigų" žvilgsnis.

- Nemanau, kad esu tam pasiruošęs, - pagaliau pratarė. - Turėtų būti...

Nesulaukęs pratęsimo Sendis paklausė:

- Kas turėtų būti?

Kertis palingavo galva tarytum nežinodamas, ką atsakyti. Arba nenorėdamas.

Prabėgo trys dienos. Jie manė, kad "Biuikas" išspjaus dar vieną pseudošikšnosparnį arba lapų sūkurį, tačiau po šviesos spektaklio iš bagažinės nieko neišlindo. Automobilis stovėjo garažo viduryje nekeldamas jokių problemų. D dalinio vyrai patruliavo gan ramioje Pensilvanijos srityje. Žinoma, pasitaikydavo visko, bet rečiausiai - antrą pamainą, o tai itin džiugino Sendį Dibomą. Dar viena dienelė, ir jis galės poilsiauti dvi paras. Tuo metu seržantą pavaduos Hadis. Grįžus į darbą, savo krėsle, kur jam ir vieta, vėl sėdės Tonis Skūndistas. B angaro vidaus ir lauko temperatūra dar nesuvienodėjo, tačiau termometro rodyklė jau buvo peršokusi šešiasdešimties laipsnių* ribą, o daugiametė patirtis bylojo, kad septintąją dešimtį galima pavadinti saugia teritorija.

Pirmąsias keturiasdešimt aštuonias valandas po pragariško šviesos drebėjimo jie organizavo nuolatinį budėjimą. Praėjus parai, per kurią nieko įdomaus neįvyko, kai kurie vyrai pradėjo zirzėti dėl tuščiai švaistomo laiko, ir Sendis negalėjo jų kaltinti. Atlygio už viršvalandžius niekas negaus. Viršininkai iš Skrentono nesuprastų, kodėl patruliai pageidauja priedų už B angaro sergėjimą. Ką gi reikėtų parašyti į skiltį: PAPILDOMOS VEIKLOS PRIEŽASTYS (PATEIKTI KONKREČIĄ INFORMACIJĄ)?

Kertis Vilkoksas nenorėjo atsisakyti naktinės sargybos, tačiau jis susitaikė su realybe. Trumpai pasitarę Sendis su Kerčiu nusprendė, jog dar savaitę jie paeiliui lankysis garaže. Jei Toniui, grįžus iš saulėtosios Kalifornijos, tai nepatiks, jis galės savo nuožiūra pakeisti nusistovėjusią tvarką.

Vasaros diena artėjo į pabaigą. Laikrodis rodė aštuonias vakaro, virš Žemųjų kalvų kybojo raudona saulė, apdovanojusi visus ilgais nutįsusiais šešėliais. Sendis sėdėjo kabinete, kurpdamas savaitgalio budėjimo grafiką, patogiai įsitaisęs didžiajame krėsle. Kartais jis įsivaizduodavo, jog seržanto kabinetas tapo nuolatine darbo vieta. Tokios mintys aplankė ir šią vasaros pavakarę. *Aš susidoročiau su*

*15,6°C.

vadovo pareigomis, galvojo jis, kai į mašinų stovėjimo aikštelę įriedėjo visureigis D-11, kurį vairavo patrulis Morganas. Sendis pakėlė ranką ir nusišypsojo pamatęs, kaip Džordžas atiduoda pagarbą, pirštų galiukais palytėdamas savo didžiulės skrybėlės atvartus: tvarka, šefe.

Džordžas trumpam nutraukė patruliavimą, kad prisipiltų benzino. Devintojo dešimtmečio pabaigoje kelių policijos nuovados prarado nuosavas degalines, tačiau 1983-iaisiais kiekvienas pareigūnas galėdavo pumpuotis kurą savo bazėje ir taip sutaupyti valstijai kelis centus. Įjungęs automatinį siurblio režimą, Džordžas patraukė B angaro linkme.

Garaže degė šviesa (lempos niekas neišjungdavo), o pačiame viduryje stovėjo D dalinio lobis, prašmatnus 1954-ųjų laidos "Biuikas Rodmasteris" su žvilgančiomis chrominėmis grotelėmis, ramus ir nekaltas, tarytum jis niekada nebūtų prarijęs patrulio, apakinęs varlės ar išriaugėjęs šikšnosparnio pavidalo padaro. Džordžas, kuriam iki asmeninės finišo linijos buvo likę keleri metai (dvi skardinės alaus ir pistoletas, taip sugrūstas į burną, kad vamzdis liestų gomurį - nutaręs atsisveikinti su gyvybe, faras atlieka užduotį be priekaištų), sustingo priešais vartų langus tam tikra poza, būdinga mėgėjams pavėpsoti į "Biuiką": išsiskėtęs lyg lauko renginių prižiūrėtojas, rankas įrėmęs į šonus (A variantas), sunėręs jas ant krūtinės (B variantas) arba priglaudęs prie smilkinių, jei šviesdavo ypač ryški saulė (C variantas). Tokia povyza liudijo, kad jos savininkas žino atsakymus į daug klausimų, tapo ekspertu, galinčiu švaistyti laiką pokalbiams apie mokesčius, politiką ar jaunimo šukuosenas.

Iki valios prisižiūrėjęs pro langą, Džordžas rengėsi traukti savo keliu, kai angare dunkstelėjo kažkas sunkaus. Po tylos pauzės (pakankamai ilgos, vėliau pasakojo patrulis Morganas Sendžiui, kad dėl garso jis apkaltintų savo vaizduotę) smūgis pasikartojo. Džordžas spėjo išvysti, kaip "Biuiko" bagažinės dangtis per vidurį suvibravo. Jis žengė link šoninių durų, bet prisiminęs, jog nelemtas automobilis turi įprotį ėsti žmones, sustojo. Apsidairė vildamasis, kad aplinkui slankios kas nors iš patrulių, kuris galėtų jį pridengti, bet nieko nepamatė. Kai reikia faro, jo nė su žiburiu nerasi. Pasvarstęs, ar nevertėtų vienam apsižvalgyti angare, pagalvojo apie Enį, išnykusį prieš ketverius metus, ir nubėgo į nuovadą.

- Sendi, palaikyk man draugiją. - Džordžas stypsojo tarpduryje išsigandęs, vos atgaudamas kvapą. - Regis, kažkuris iš mūsų idiotų už-

trenkė sumauto “Biuiko” bagažinėje kitą prietranką. Turbūt sumanė papokštauti.

Sendis išsprogino akis netikėdamas (veikiau nenorėdamas patikėti), jog kas nors, netgi toks mulkis kaip Santeras, galėtų taip kvailai elgtis. Deja, tenka pripažinti, kad žmonės dažnai krečia kvailystes, nors dauguma atvejų jie nelinki kitiems blogo.

Laikinojo seržanto nuostabą Džordžas sumaišė su nepatiklumu.

- Gal aš klystu, bet, prisiekiu Dievu, tikrai tavęs nemaustau. Kažkas tvatino bagažinės dangtį. *Iš vidaus*. Lyg ir su kumščiu. Norėjau patikrinti, kas ten slepiasi, bet supratau, kad vienam landžioti į garažą pavojinga.

- Teisingai, - linktelėjo Sendis. - Eime.

Prieš išlėkdamas pro laukujes duris, Sendis užsuko į virtuvėlę, apsidairė poilsio kambaryje, tačiau nieko ten neaptiko. Paprastai bazėje netrūkdavo žmonių, kodėl gi dabar ji ištuštėjusi? Todėl, kad, prisireikus faro, jo nerasi nė su žiburiu. Tą vakarą dispečerinėje dirbo Herbas Eiveris, kuris galėjo prie jų prisijungti.

- Nori, kad iškviesčiau ką nors, kas patruliuoja keliuose? - paklausė jis. - Man nesunku tai padaryti, jei tik liepsi.

- Neverta. - Sendis apsižvalgė mėgindamas prisiminti, kur paskutinį kartą jis matė virvės ritinį. Greičiausiai būdelėje. Nebent kažkas išsivežė ją namo, kad užtrauktų į antrą aukštą kokį sunkų daiktą. Nebūtų nieko keista, jei ši prielaida pasitvirtintų. - Keliaujame, Džordžai.

Juodu nudrožė per mašinų stovėjimo aikštelę, nutvieksti raudonos saulėlydžio šviesos - nuo abiejų vyrų krito tįstantys šešėliai, - visų pirma žengė prie B angaro vartų pasižvalgyti pro langus. “Biuikas” kiurksojo toje pačioje vietoje, kur jį paliko Džonis Parkeris, su buksyru atitempęs automobilį į garažą (seniai įsiliejęs į pensininkų gretas Džonis miegodavo šalia deguonies baliono, tačiau nesiruošė atsisakyti cigaretės). Ant betoninių grindų irgi buvo matyti pailgas šešėlis.

Sendis apsisuko ketindamas užsukti į stoginę ir paieškoti ten virvės, tačiau netikėtai išgirdo dūžį, duslų bei stiprų. Per vidurį bagažinės dangčio nuvilnijo bangelės. Sendžiui pasidingojo, tarytum “Rodmasteris” būtų sulingavęs ant savo amortizatorių.

- Štai! Matai? - sušuko Džordžas. Jau buvo kažką bepridurią̨s, kai bagažinės skląstis spragtelėjo, dangtis atšoko aukštyn ir ant grindų išvirto žuvis.

Aišku, gyvis priminė žuvį nelabiau, nei išskrostas padaras - šikš-

nosparnį, tačiau jie akimoju suvokė, kad šis padaras neprisitaikęs gyvenimui sausumoje. Apie tai liudijo keturios viename šone įsirėžusios žiaunos, lygiagretūs pjūviai apsiblaususio sidabro spalvos odoje, ir stambi plėvėta uodega. Iš bagažinės iškritusią žuvį persmelkė priešmirtinės konvulsijos. Apatinė jos dalis išsirietė, ir Sendis suprato, kas bilsnojo į dangtį, tačiau nors užmušk negalėjo logiškai paaiškinti, kaip tokios apimties būtybė tilpo į "Biuiko" bagažinę. Tai, kas šleptelėjo ant betoninių B angaro grindų, savo dydžiu nenusileido sofai.

Džordžas ir Sendis puolė vienas kitam į glėbį nelyginant siaubo apimti maži berniukai ir suriko. Vieną akimirką jie tikrai sugrįžo į vaikystę, iš galvos išgaravo visos suaugusių žmonių mintys. Kažkur nuovadoje prapliupo loti ponas Dilonas.

Baidyklė dunksojo ant grindų, tokia pat žuvis, kaip vilkas - naminis gyvūnas, tiesa, ji truputį priminė šunį. Į žuvį atrodė panaši tik nuo uodegos iki žiaunų. Ten, kur turėjo būti galva su bent kiek įprastomis akimis ir burna, kyšojo gausybė susiraizgiusių rausvų ataugų, pernelyg plonų bei standžių, kad galėtų vadintis čiuptuvais, ir pernelyg storų, kad jas būtų įmanoma sutapatinti su plaukais. Kiekviena iš jų užsibaigė juodu bumbulu, ir Sendis, atgavęs gebėjimą blaiviai mąstyti, pagalvojo: *tai krevetė. Viršutinė kūno dalis priklauso krevetei, o tie gumbai - jos akys.*

- Kas atsitiko? - tolumoje nuaidėjo riaumojimas. - Kas yra?

Kryptelėjęs galvą Sendis pamatė ant laiptelių išlėkusį Herbą Eiverį. Jo akys beprotiškai žvilgėjo, ranka gniaužė "Riugerį". Sendis praplėšė lūpas, bet pradžioje tepajėgė išpurkšti seiles. Džordžas nė neatsigręžė. Jis vėpsojo pro langą atkraginęs žandikaulius, nutaisęs idiotišką veido išraišką.

Giliai įkvėpęs į plaučius oro laikinasis seržantas pabandė sušukti, tačiau balso stygoms atsisakius paklusti, įstengė tik cyptelėti. Kad ir kaip ten būtų, iš gerklės pagaliau ištrūko suprantami žodžiai.

- Viskas gerai, Herbai, "tarp penkiukių". Grįžk į dispečerinę.

- Kodėl gi jūs...

- Drožk atgal į nuovadą! - *taip kur kas geriau*, pagalvojo Sendis. - Vykdyk įsakymą, Herbai. Ir kišk savo pliauškynę į dėklą.

Herbas pažiūrėjo į pistoletą lyg negalėdamas prisiminti, kada jį išsitraukė. Įgrūdo ginklą atgal į dėklą, nukreipė akis į Sendį tarsi klausdamas, ar tas nepakeis savo nuomonės. Sumostagavęs rankomis laikinasis seržantas pagalvojo: *močiutė Diborn liepia tau grįžti namo nedelsiant!*

Herbas pakluso ir pranyko tarpduryje, tuo pačiu staugdamas ponui Di, kad šis liautųsi vambrijęs.

Sendis atsisuko į išbalusį Džordžą.

- Tas padaras kvėpavo, Sendi, ar bent mėgino kvėpuoti. Žiaunos judėjo, vienas šonas kilnojosi. Dabar jis nurimo. - Morganas išsprogino akis kaip vaikas, ką tik išvydęs autoavariją. - Man rodos, jis padvėsė. - Žmogaus lūpos suvirpėjo. - *Tikiuosi*, kad padvėsė.

Dirstelėjęs pro langą Sendis nusprendė, jog Džordžas apsiriko: padaras tebebuvo gyvas ir vis dar bandė alsuoti. Po akimirkos suvokė, ką prieš save mato, ir liepė Džordžui atnešti iš pašiūrės vaizdo kamerą.

- O kaipgi vir...

- Virvės neprireiks, nes vidun mes neisime, tik ne dabar, bet kamerą atnešk. Ir paskubėk.

Džordžas dingo už garažo kampo. Šokas pakirto kojas, todėl jis ėjo svirduliuodamas. Sendis vėl atsigręžė į langą, prispaudė delnus prie smilkinių, kad užtemdytų ryškų saulės atspindį. Angare kažkas sukrutėjo, tačiau ne gyvis - nuo sidabrinio šono bei purpurinių žiaunų aukštyn kilo migla. Žemės oras nesupūdė pseudošikšnosparnio, skirtingai nuo lapų. Berods, "žuvis" sekė pastarųjų pavyzdžiu, ir Sendį apėmė nuojauta, kad prasidėjęs irimo procesas greitai užsibaigs.

Netgi stovėdamas lauke, už uždarytų durų, jis negalėjo nepajusti kvapo. Aitraus, akis griaužiančio kopūstų, agurkų, druskos tvaiko. Toks "aromatas" turėtų sklisti nuo sriubos, kurią srėbdamas žmogus ne pasisotintų, o apsivemtų.

Garų padaugėjo. Nūnai jie pasruvo ir iš rausvų ataugų raizginio, atstojančio galvą. Sendis neabejojo girdįs šnypštimą, antra vertus, gal jam paprasčiausiai vaidenosi. Staiga pilkšvai sidabrinius žvynus perdrėskė plyšys, tįstantis nuo plėvėtos uodegos iki apatinės žiaunos. Iš jo ėmė sunktis juodas skystis, tikriausiai tas pats, kurio baloje Hadis ir Arkis rado pseudošikšnosparnio lavoną. Atskiri lašeliai veikiai susiliejo į vientisą srautą. Sendis matė, kaip pučiasi būtybės šonai. Vaizdas, kaip ir šnypštimo garsas, neturėjo nieko bendra su haliucinacijomis. "Žuvis" ne šiaip puvo - ji byrėjo į dalis neištvėrusi slėgio, tiksliau sakant, visos aplinkos pokyčių. Kitados teko skaityti (o gal pamatyti per "National Geographic" kanalą), kad jūros gelmėse gyvenančios būtybės, iškeltos į paviršių, susprogsta.

- *Džordžai!* - užriaumojo Sendis iš visų plaučių. - *Kur tave velnias nešioja?*

Patrulis Morganas išniro iš už kampo rankose spausdamas trikojį. Vaizdo kameros objektyvas žvilgėjo blėstančioje raudonoje saulėlydžio šviesoje kaip girtuoklio akies obuolys.

- Neįstengiau nukelti kameros nuo trikojo, - sušvokštė jis. - Man nepavyko atšauti skląsčio... jei būčiau turėjęs laiko... gal reikėjo pasukti prakeiktą velkę į kitą pusę...

- Tiek to. - Sendis stvėrė kamerą. Trikojis nė kiek nekliudė, nes jo kojelės buvo ištemptos iki langų aukščio. Problema slypėjo kitur: spūstelėjus mygtuką ON* ir pažiūrėjus į vaizdo ieškiklį, šiame buvo matyti tik raudonos raidės: LO BAT**...

- Jude-sukruštas-Iskariote! Grįžk atgal, Džordžai. Paieškok naujų baterijų ant lentynos, kur sudėtos tuščios kasetės.

- Bet aš noriu pažiūrėti...

- Man nusispjaut, ko tu nori! Daryk, kas liepta.

Morganas leidosi tekinas. Kepurė ant galvos pakrypo į šoną, suteikdama jam žaismingą išvaizdą. Sendis paspaudė įrašymo mygtuką visiškai nenutuokdamas, kas iš to išeis. Vėl žvilgtelėjęs į vaizdo ieškiklį pamatė, jog blunka netgi raidės LO BAT.

Kertis mane nudobs, sušmėžavo galvoje mintis.

Jis vėl įsmeigė akis į langą. Pačiu laiku, kad spėtų išvysti tikrą košmarą. Baidyklės šonas suskilo perpus, iš jos vidaus pliūptelėjo juodos pūlingos išskyros, užklojusios grindis tarsi srutos iš užsikimšusio kanalizacijos vamzdžio. Įkandin sekė dvokiantys viduriai: išpurtę gelsvai raudonų drebučių maišeliai. Po sąlyčio su oru dauguma jų sprogo ir pradėjo garuoti.

Apsisukęs Sendis kelias ilgas sekundes spaudė delną prie burnos. Įsitikinęs, jog pykinimas atslūgo, riktelėjo:

- Herbai, jei tau dar maga pažiūrėti, atlėk čia! Tik nedelsk!

Kurių velnių jis pirmiausia pašaukė Herbą Eiverį, Sendis vėliau negalėjo paaiškinti. Visgi tuo momentu šis sprendimas atrodė logiškas. Jis nebūtų labai nustebęs net ir tada, jei būtų pakvietęs vardu savo velionę motiną. Kartais sąmonė užsigeidžia funkcionuoti savarankiškai, atsikračiusi racionalių minčių. Dabar jam mirtinai reikėjo Herbo. Ryšių centro nevalia palikti tuščio - šią taisyklę įsikalę į galvas visi policininkai, dirbantys kaimo vietovėse. Tačiau taisyklės kuriamos tam, kad būtų laužomos. Nei Herbui, nei kam nors kitam daugiau nebus lemta gyvenime išvysti tokio vaizdo. Kadangi kamera

---

*Įjungti (angl.).

**Išsikrauna baterijos (angl.).

neveikia, būtina pasirūpinti liudininkais. Dviem, jei Džordžas spės laiku sugrįžti.

Herbas akimoju išbėgo iš namo, tarytum būtų parimęs už durų ir laukęs įsakymo. Sprinterio greičiu nuskuodė per mašinų stovėjimo aikštelę, užlietą kruvinos saulėlydžio šviesos. Veide atsispindėjo išgąstis ir smalsumas. Vos tik jis pribėgo, iš už angaro kampo iššoko Džordžas, mojuodamas nauja baterija lyg televiktorinos dalyvis, kuris laimėjo didįjį prizą.

- O motin, kas čia smirda? - Herbas užsispaudė delnu nosį ir burną, prislopindamas žodžius, ištartus po "motin".

- Kvapas - tai niekis, - atsiliepė Sendis. - Verčiau pažvelk į garažą, kol dar liko į ką žiūrėti.

Jiedu įsispigino į langą ir vienu metu išspaudė pasibjaurėjimo kupinus šūksnius. "Žuvies" lavonas, išsprogęs palei visą kūno ilgį, ėmė bliūkšti ir grimzti į juodo skysčio, savo keisto kraujo, balą. Virš dvėselienos bei išvirtusių vidurių sūkuriavo garai, tiršti tarsi dūmai, kylantys nuo drėgnų lapų krūvos. "Biuikas" su praverta bagažine skendo migloje, vis labiau primindamas mašiną-vaiduoklį.

Regėdamas prieš save ryškesnį vaizdą, Sendis, ko gero, ilgiau būtų krapštęsis prie kameros, galbūt ne iš tos pusės įdėjęs bateriją arba apvertęs trikojį. Deja, jis žinojo nespėsiąs įrašyti į kasetę nieko įdomaus, kad ir kaip skubėtų. Šis faktas paveikė it gaivinantis dušas, ir Sendis įkišo bateriją į kamerą iš pirmo karto. Įbedęs akį į vaizdo ieškiklį, teišvydo pranykstančią amfibiją, kuri galėjo būti, kuo tik nori: nuo jūros pabaisos, išmestos į krantą, iki žuviškos ledo luite įkalinto Kardifo milžino versijos. Vaizdajuostėje dešimt sekundžių buvo matyti rausvos susiraizgiusios gijos, atstojusios amfibijai galvą, skystėjantys lavoną aplipę raudoni maišeliai, pilkšvi purslai, ištryškę iš padaro uodegos, nutekėję ant betoninių grindų nelyginant dumblino upelio srovė. Iš "Rodmasterio" bagažinės iškritęs padaras pamažu tirpo blausiose ūkanose. Iš mašinos liko tik siluetas. Tačiau migloje galima įžvelgti atidarytą bagažinę, panašią į pražiotus nasrus. Ateikite arčiau, mieli vaikučiai, ateikite arčiau ir apžiūrėkite gyvą krokodilą.

Žiaukčiodamas, purtydamas galvą Džordžas pasitraukė nuo lango.

Sendis vėl pagalvojo apie Kertį, kuris dėl įvairumo išvažiavo namo iš karto po pamainos. Šiam vakarui jiedu su Mišele parengė puikią programą - ketino papietauti Harisono restorane, "Įskilusioje lėkštėje", ir pažiūrėti mieste filmą. Porelė tikriausiai jau pavalgė ir

dabar sėdi kino teatre. Įdomu kokiame? Netoliese stovėjo bent trys. Jeigu jie turėtų vaiką, Sendis galėtų susisiekti su aukle. Tik nežinia, ar jis skambintų. Turbūt ne. Po pastarųjų pusantrų metų Kertis šiek tiek susitaikė su mintimi, jog "Biuiko" paslapties atskleisti nepavyks, ir Sendis vylėsi, kad, laikui bėgant, patrulis galutinai aprims. Ne vieną kartą teko girdėti, kaip Tonis tvirtina, esą žmogaus tinkamumą PVP (arba kitoms teisėtvarkos struktūroms) nustato atviras atsakymas į vieną vienintelį klausimą: kaip klostosi reikalai namuose? Policininko darbas ne šiaip pavojingas. Tai *beprotiškas* darbas, kurį atlikdamas gali pažinti tamsiausias žmonių sielų kerteles. Norint tarnauti ilgai ir *sąžiningai*, farui reikėjo patikimo inkaro. Kertis turėjo Mišelę, netrukus, ko gero, atsiras ir kūdikis, todėl į bazę jį vertėtų šaukti tik kraštutiniu atveju, nes aiškindamas žmonai iškvietimo priežastis vyrukas privalės meluoti. Pernelyg dažnos pasakėlės apie pasiutusias lapes arba netikėtai pasikeitusį budėjimo grafiką gali sukelti įtarimų. Sužinojęs, kad jam niekas nepaskambino, Kertis supyks. Dar labiau įniršs pamatęs apgailėtiną vaizdo įrašą, tačiau Sendis tikėjosi kaip nors išsisuksiąs iš nemalonios padėties. Juolab kad jam į pagalbą atskubės sugrįžęs Tonis.

Kita diena išaušo vėsi ir vėjuota. Vyrai atstūmė B angaro vartus ir kokias šešias valandas vėdino patalpą. Tada keturi patruliai, kuriems vadovavo Sendis bei Vilkoksas šaltu it marmuras veidu, nupėdino į garažą su vandens žarnomis. Jie išvalė betonines grindis, nuplovė paskutinius pūvančius žuvies likučius į aukštą žolę. Tiesą sakant, pasikartojo pseudošikšnosparnio istorija, tik šį kartą vakare liko daugiau sąšlavų - nieko tokio, kas prikaustytų žvilgsnį. Saulei slenkant link horizonto, daugiausia rūpesčių galėjo pridaryti ne žuvies liekanos, o Kerčio Vilkokso ir Sendžio Diborno santykių aiškinimasis.

Kertis ne juokais įširdo dėl to, kad niekas nesiteikė jo iškviesti, todėl abu teisėsaugos pareigūnai audringai aptarė šią temą - ir kitas, be abejo, - atsidūrę tokioje vietoje, kur niekas negalėjo jų nugirsti. Tam geriausiai tiko mašinų stovėjimo aikštelė už "Volės" - pasibaigus švarinimosi operacijai, jiedu nusprendė išlenkti po bokalą alaus. Sėdėdami bare tiesiog šnekėjosi, tačiau, išėjus laukan, balsai pagarsėjo. Veikiai jie nebegirdėjo vienas kito, dudendami vienu metu, kol pradėjo šaukti. Taip paprastai ir atsitinka.

Negaliu patikėti, jog tu man nepaskambinai.

Tu baigei pamainą, su žmona nuėjai į restoraną ir į kino teatrą. Be to, nebuvo į ką žiūrėti.

Leisk spręsti man...

Aš neturėjau...

...pačiam, į ką žiūrėti, Sendi...

...laiko! Viskas įvyko...

Bent jau galėjai pasirūpinti, kad į archyvą patektų normalus vaizdo įrašas...

Apie kokį archyvą tu kalbi, Kerti? Ką? Kieno prakeiktą archyvą?

Jie beveik įsirėmė nosimis, sugniaužė kumščius, pasirengę paleisti juos į darbą. Taip, nedaug trūko, kad imtų jais mostaguoti. Gyvenime pasitaiko įvairiausių momentų. Atsirastų ir tuzinas tokių, kai viskas pakimba ant plauko. Stypsodamas mašinų stovėjimo aikštelėje, geisdamas žiebti vaikiui, kuris jau išaugo iš vaikystės amžiaus, naujokui, kurio naujoko dienos jau baigėsi, Sendis suvokė, jog tai vienas iš nelemtų momentų. Jis mėgo Kertį, ir pats šiam patiko. Ne vienerius metus jie dirbo išvien, petys į petį. Tačiau prasiveržus fiziniam smurtui, padėtis pasikeis. Tolimesni jų santykiai priklausys nuo to, ką Sendis pasakys.

- Tas padaras smirdėjo kaip krepšys su audinėmis, - sumurmėjo jis. Pats nesuprato, kodėl į galvą dingtelėjo šis palyginimas. - Užuodėme kvapą netgi lauke.

- Iš kur žinai, kaip smirda audinės? - Kertis mažumėlę šyptelėjo.

- Tarkim, jog tai poetinė metafora. - Sendžio veidas irgi šiek tiek pragiedrėjo. Jie pasuko teisinga kryptimi, bet dar neišsibrovė iš pavojingos zonos.

- Ar dvokė stipriau nei kekšės batai? - paklausė Kertis. - Tos, iš Roksburgo? - Sendis nusijuokė, Kertis taip pat suprunkštė, ir įtampa akimoju atslūgo. - Eime atgal, nupirksiu tau alaus.

Sendis nenorėjo gerti, tačiau sutiko. Juk dabar svarbiausia ne alus, o galimybė nutraukti kivirčą.

Kai jie įsitaisė prie kampinio stalo, pokalbis vėl pakrypo "Biuiko" tema.

- Sendi, aš apčiupinėjau visą bagažinę.

- Aš taip pat.

- Žiūrėjau net iš apačios, bet neradau jokio dvigubo dugno. Tai ne fokusininko triukas.

- Jei ir būtų, vakar iš mašinos iššoko ne baltas triušis.

- Augalai ir gyvūnai pranyksta, padėti netoli "Biuiko", - pastebėjo Kertis. - Tačiau nežemiški padarai ir daiktai pasirodo tik iš bagažinės. Tiesa?

Sendis susimąstė. Niekas iš jų nematė, kaip pseudošikšnosparnis išvirto iš "Biuiko", bet tuo metu bagažinė *tikrai* buvo pradaryta. O lapai... taip, Filas Kendeltonas savo akimis regėjo juos, verpetu išrūkstančius iš mašinos.

- Tu sutinki? - nekantrios gaidelės, pasigirdusios Kerčio balse, *reikalavo* pritarti. Juk tai, po velnių, akivaizdu.

- Labai tikėtina, bet šimtu procentų garantuoti neįmanoma, - galų gale atsiliepė Sendis. Jis žinojo atrodysiąs Kerčio akyse kaip nuobodus apkiautėlis, tačiau nenorėjo meluoti ir sakė, ką galvojo. - "Viena šilta diena - dar ne vasara". Ar esi girdėjęs tokį priežodį?

Išviepęs apatinę lūpą Kertis paniekinančiai purkštelėjo.

- "Aišku kaip dieną". Ar kada teko *tai* girdėti?

- Kerti...

Šis iškėlė į viršų rankas tarsi gindamasis: ne, ne, jiems nebūtina grįžti į mašinų stovėjimo aikštelę ir vėl grūmotis kumščiais.

- Gerai jau, gerai. Aš suprantu tavo mintį. Nepritariu, bet suprantu.

- Malonu.

- Tik pasakyk man vieną dalyką: kada mes sukaupsime pakankamai informacijos, kad galėtume padaryti kokias nors išvadas? Pavyzdžiui, iš kur atsirado tas šikšnosparnis arba žuvis? Aš aprimčiau gavęs atsakymą bent į šitą klausimą.

- Tikriausiai niekada.

Kerčio rankos pakilo aukštyn link apmusijusių lubų ir su trenksmu nusileido ant stalo.

- Viešpatie! *Nujaučiau*, jog taip atsakysi! Galėčiau tave *pasmaugti*, Sendi!

Jiedu susišaudė žvilgsniais virš alaus bokalų, prie kurių nė vienas neprisilietė, ir Kertis sukrizeno. Sendis nusišypsojo. Po sekundės irgi prajuko.

DABAR: *SENDIS*

Nedas mane nutraukė taręs, jog nori paskambinti savo motinai. Perduoti, kad viskas gerai... kad jis užkandžiauja nuovadoje drauge su Sendžiu, Širle ir dar keliais patruliais. Kitaip tariant, pameluoti. Kaip melavo jo tėvas.

- Tik jūs niekur nejudėkite, - atsisukęs tarpduryje pareikalavo vaikinukas. - Nė per colį.

Kai jis dingo, Hadis pažiūrėjo į mane. Plačiame patrulio veide atsispindėjo susirūpinimas.

- Manai, jog pasakoti jam visa tai - gera mintis, seržante?

- Jis užsimanys pamatyti senas vaizdajuostes, - melancholiškai pridūrė Arkis, gurkšnojantis limonadą. - Filmus iš phragahro.

- Nežinau, gera tai mintis ar bloga, - gana irzliai atšoviau. - Bet dėl vieno esu tikras: dabar per vėlu trauktis. - Atsistojau ir pats nudrožiau į nuovadą.

Nedas kaip tik kabino telefono ragelį.

- Kur *jūs* einate? - paklausė jis. Žvelgdamas į susiraukusį vaikį, prisiminiau, kaip mudu su jo tėvu stovėjome mažne įsirėmę kaktomis prie "Volės", nedidukės apšnerkštos užeigos, Edžiui Džeikubua tapusios antraisiais namais. Tą vakarą Kertis lygiai taip pat raukė savo antakius.

- Į tualetą, - pareiškiau. - Aprimk, Nedai. Tu išgirsi, ką norėsi. Bent jau tai, ką mes žinome. Visgi stebuklingos pabaigos patarčiau nelaukti.

Moviau į išvietę ir užtrenkiau duris, jam nespėjus nieko atsakyti. Artimiausios penkiolika sekundžių suteikė man dangišką palaimą. Kaip ir alaus, šaltos arbatos neįmanoma nusipirkti - tik pasiskolinti. Išėjęs laukan pamačiau, jog ant rūkalių suoliuko nėra nė gyvos dvasios. Visi susibūrė prie B angaro, žiūrėjo pro vartų langus. Kiekvienas sustingo gerai pažįstama lauko renginių prižiūrėtojų poza. Tiesa, nūnai šie palyginimai mano galvoje susikeitė vietomis, nes kai pastebiu žmones, rymančius prie medinių tvorų arba užkardų, visada pagalvoju apie B angarą ir "Biuiką 8".

- Ar pastebėjote ten ką nors, kas būtų įdomiau už jus pačius? - šūktelėjau jiems.

Regis, nepastebėjo. Arkis patraukė atgal pirmasis, nuo jo neatsiliko Hadis ir Širlė. Filas su Edžiu šiek tiek užtruko, bet paskutinis grįžo Kerčio vaikis. Ką gi, obuolys nuo obels netoli krenta. Kertis irgi ilgiausiai stypsodavo prie garažo langų, jei, žinoma, turėdavo laiko. Nuo jo norų nedaug kas priklausė, nes "Biuikas" nedemonstravo pranašiškų ženklų. O jei būtų juos rodęs, tą vakarą prie "Volės" jis būtų neabejotinai paleidęs į darbą kumščius, užuot sutikęs atvėsti. Mudu susitaikėme, nes abipusė mūsų neapykanta nebuvo naudinga daliniui, kuris reiškė jam daugiau nei "Biuikas", žmona ir šeima. Kar-

tą paklausiau Kerčio, kuo jis labiausiai didžiuojasi. Tai įvyko 1986-aisiais, ir aš maniau, jog bičiulis paminės sūnų. Bet jis paskelbė: "Uniforma". Aš supratau, ką Kertis turi omenyje, tačiau jo prioritetai ne tik mane sujaudino, bet ir pašiurpino. Antra vertus, jį išgelbėjo ne kas kita, kaip atsakingas požiūris į tarnybą. Pasididžiavimas darbu bei uniforma padėjo išsaugoti patruliui Vilkoksui savitvardą ir blaivų protą, todėl susidomėjimas "Biuiku" nevirto manija. Ar galima tvirtinti, jog būtent darbas jį pražudė? Veikiausiai. Tačiau nuo tarnybos pradžios iki mirties Kertis praleido daug šaunių metų. Dabar žvelgiau į vaiką, atsidūrusį nepalyginti prastesnėje padėtyje, neturintį mylimo darbo, kuris slopintų "Biuiko" trauką, naiviai tikintį, jog sulauks visų atsakymų į savo klausimus. *Niekalūzė*, būtų pasakęs jo tėvas.

- Temperatūra garaže nukrito vienu laipsniu, - pranešė Hadis. - Vargu ar tai ką nors reiškia, tačiau mašina dar gali iškrėsti kokią šunybę. Reikėtų nenuleisti nuo jos akių.

- Kas įvyko vėliau, kai jūs ir mano tėvas vos nesusimušėte? - paklausė Nedas. - Tik nepasakokite man apie šaukinius ir kodus. Aš pakankamai apie juos prisiklausęs. Juk mokausi dispečerio amato.

Ką išties berniokas žinojo? Vos prieš mėnesį gavęs oficialų leidimą plušėti ryšių centre prie racijos, kompiuterių ir modemų, ką gi jis išmoko? Šaukinius ir kodus, gryna teisybė, Nedas sparčiai juos įsisavino, o atsiliepiant raudonuoju telefonu - *Statlerio policija, D dalinys, kalba stažuotojas patrulis Vilkoksas, kuo galėčiau jums padėti*, - jo balsas skambėjo kaip profesionalo. Tik įdomu, ar vyrukas numanė, jog kiekvienas šaukinys ir kodas - tai grandis, besijungianti į vieną grandinę. Iš kur jaunuolis, net ir toks sumanus, galėtų tai žinoti? Šias grandines mes patys nukalame, nešiojame jas, retsykiais dalinamės su kitais. Džordžas Morganas nenusišovė garaže; jis tiesiog susipainiojo savo grandinėje ir uždusо. Bet prieš mirtį, vieną siaubingai karštą dieną, netrukus po to, kai Potinvilyje sprogo vilkikas su cisterna, padėjo iškasti duobę ponui Dilonui.

Jokių šaukinių arba kodų neįmanoma pritaikyti Edžiui Džeikubua, vis daugiau laiko pratūnančiam "Volėje", Endžiui Kolučiui, kurio žmona sužinojo, kad vyras ją apgaudinėja, ir nepaisydama visų maldų atsisakė suteikti jam progą pasitaisyti, Metui Babickiui, nusprendusiam mesti darbą, arba Širlei Pasternak, panorėjusiai užimti senojo dispečerio vietą. Tai nepaaiškinami dalykai, nebent pripažintume meilės arba gryno atsitiktinumo sujungtų grandinių egzistavimą. Pamenu, kaip Orvilis Garetas priklupo ant vieno kelio prie pono Dilono kapo

verkdamas, numesdamas ant žemės apykaklę, šnibždėdamas: "Atleisk, partneri, atleisk".

Ar šios smulkmenos buvo svarbios mano istorijai? Aš galvojau, jog taip. Bet vaikis aiškiai linko prie kitokios nuomonės. Nesilioviau bandęs supažindinti Nedą su kontekstu, o jis stūmė visa tai nuo savęs tarsi "Biuikas", kurio padangų protektoriuose neišsilaikydavo nė menkiausias akmenėlis. Kad ir kiek sykių mėgindavome kišti nuoskalas į padangų prorėžas, po penkių, dešimties ar penkiolikos sekundžių jos visada iškrisdavo. Eksperimentą kartojo tiek Tonis, tiek aš pats su Kerčiu Vilkoksu, netgi užfiksuodavome jį vaizdajuostėje. Dabar šalia manęs sėdėjo berniokas, apsirengęs civiliniais drabužiais, o ne pilkąja uniforma, galinčia šiek tiek apmalšinti susidomėjimą "Biuiku", ir jis atmetė mano žodžius, nors suprato, kokią grėsmę kelia stebuklas su aštuoniais cilindrais. Vaikinas nekreipė dėmesio į istorijos kontekstą ir grandines. Tetroško išgirsti tai, kas jam rūpėjo, ir spirgėdamas iš pykčio manė, jog turi tokią teisę. Aš galvojau kitaip ir pats niršau ant Nedo, bet, nuoširdžiai prisipažįstu, tuo pačiu jį mylėjau. Tiesiog vaikis pernelyg priminė savo tėvą, net iš akių, kuriose spindėjo tas pats prisiekusio bingo lošėjo žvilgsnis.

- Kitos istorijos dalies tau papasakoti negaliu, - ištariau. - Manęs ten nebuvo.

Atsigręžiau į Hadį, Širlę, Edį - visi, regis, jautėsi nesmagiai, - pastarasis nudūrė akis žemyn.

- Ką pasakysite? - paklausiau jų. - Stažuotojo patrulio Vilkokso nedomina šaukiniai ir kodai, jam tereikia chronologiškai išdėstytų įvykių. - Apdovanojau Nedą ironišku žvilgsniu, kurio jis nesuprato arba apsimetė nesupratęs.

- Sendi, kas... - prasižiojo vaikinukas. Teko jį nutraukti rankos mostu. Kilstelėjau delną lyg eismo reguliuotojas. Aš pradėjau procesą. Tikriausiai tuomet, kai pirmą kartą pamačiau jį pjaunantį žolę ir neišsiunčiau namo. Nedas nori istorijos? Gerai. Tegul jos išklauso, ir mes galėsime padėti tašką.

- Berniukas laukia. Kuris iš jūsų jam pagelbės? Turėsite pasakoti *viską* iki menkiausių smulkmenų. Edi?

Šis pašoko it nupurtytas elektra, nervingai į mane dėbtelėjo.

- Kuo vardu buvo tas vyrukas su kaubojiškais auliniais ir svastika po kaklu?

Edis sumirksėjo nustėręs. Žvilgsniu paklausė, ar jam tikrai būtina pasakoti. Iki šiol niekas iš mūsų neužsimindavo apie nelemtą neonacį.

Kartais pakalbėdavome apie sprogusią vilkiko cisterną, juokėmės iš to, kaip Herbas su savo bendru stengėsi susitaikyti su Širle, įteikdamas jai puokštę lauko gėlių (prieš ventiliatoriaus mentėms ištaškant mėšlą), bet kaubojiškų aulinių savininko į savo pašnekesius neįterpdavome. Niekada. Ką gi, dabar privalėsime apie jį pašnekėti. Prisiekiu Dievu, taip ir padarysime.

- Lepleris? Lipmanas? Lipieris? Kokia jo pavardė?

- Brajanas Lipis, - pagaliau atsakė Edis. - Kadaise mes gerai pažinojome vienas kitą.

- Išties? Pirmą kartą tai girdžiu.

Aš paklojau pamatus kitam istorijos skyriui, Širlė Pasternak pratęsė (kai atėjo eilė supažindinti su įvykiais, kuriuose ji pati dalyvavo), švelniai tardama žodžius, įsmeigusi akis į Nedą, suspaudusi jo delną. Nė kiek nenustebau, jog būtent Širlė perėmė pasakotojo gairelę, nenustebau ir tuomet, kai įsijungė Hadis. Tačiau mane pribloškė Edis, kurį laiką tik protarpiais teįkišdavęs savo trigrašį, vėliau perėmęs istorijos vadžias į savo rankas. Liepiau jam likti ir prisidėti prie mūsų pokalbio, bet vis vien apstulbau, Edžiui *išties* prašnekus. Iš pradžių patrulio Džeikubua balsas skambėjo tyliai ir neryžtingai, bet, nusigavęs iki to momento, kai šunsnukis Lipis išspyrė langą, jis ėmė kalbėti tvirtai kaip žmogus, puikiai viską prisimenantis, apsisprendęs nieko neslėpti. Tardamas žodžius jie nežiūrėjo nei į Nedą, nei į mane ar kitus savo bendradarbius. Edžio akys varstė B angarą, kuriame retsykiais užgimdavo monstrai.

TUOMET: *SENDIS*

Iki 1988-ųjų vasaros "Biuikas 8" tapo įprasta D dalinio gyvenimo dalimi, niekuo nesiskirianti nuo kitų. Kas čia keista? Išsigimėliai gali rasti savo vietą bet kurioje šeimoje, viską nulemia laikas ir gera valia. Juk nuo vyriškio su juodu apsiaustu ("Alyvos lygis normalus!") ir Enio Raferčio dingimo prabėgo devyneri metai.

Mašina kartais teberengdavo šviesos spektaklius, o Kertis su Toniu neužmiršdavo paeksperimentuoti. 1984-aisiais Kertis įkišo į "Rodmasterio" kabiną vaizdo kamerą, kontroliuojamą nuotolinio valdymo pultu, bet nieko įdomaus nenufilmavo. 85-aisiais Tonis sumąstė panašų bandymą - automobilio viduje paliko "Volensak" magnetofoną (pasisekė įrašyti trūkinėjantį gausmą ir kažką panašaus į varnų kran-

kimą, nieko daugiau). Atliko eksperimentus ir su gyvūnais. Pora padvėsė, bet nė vienas neišnyko.

Po teisybei, nieko naujo neįvyko. Jei mašina ir iššaudavo fejerverkus, savo galingumu jie anaiptol neprilygdavo pirmiesiems (ir, žinoma, akinančiam 83-iųjų sprogimui). Tomis dienomis didžiausią galvos skausmą kėlė asmuo, visiškai nieko nežinantis apie "Biuiką". Edita Hajams (D dalinyje praminta Drakone) nuolat kreipdavosi į spaudą (jei žurnalistai sutikdavo išklausyti) dėl pražuvusio brolio ir tvirtindavo, neva tai nėra įprastas dingimas (sykį net paskatino Sendį ir Kertį susimąstyti, koks galėtų būti "įprastas dingimas"). Ji vis aiškino, esą Enio bendradarbiai "žino daugiau, nei sako" ir šiuo atžvilgiu nė trupučio neklydo. Kertis Vilkoksas ne kartą minėjo būgštaująs, kad pasigailėti dėl "Biuiko" atsiradimo D dalinį gali priversti tik toji moteris. Tuo tarpu Enio kolegos, kaip ir anksčiau, teikė jai finansinę pagalbą puikiai suvokdami, jog tai geriausiai apsaugo nuo puldinėjimo. Po eilinio laikraštyje pasirodžiusio kaltinančio straipsnio Tonis pasakė: "Neimkite į galvas, vyručiai. Prisiminkite, kad laikas mūsų pusėje, ir šypsokitės". Jis buvo teisus. Devinto dešimtmečio viduryje dauguma spaudos atstovų jau neatsakydavo į Drakonės skambučius. Ja nustojo domėtis netgi WKML, trijose apygardose girdima radijo stotis, kurios "Penktos valandos žiniose" dažnokai šmėžuodavo pranešimai apie sniego žmogų, pastebėtą Lasburgo miške, arba peno apmąstymams duodančios trumpos naujienos:

VĖŽIO UŽKRATAS GERIAMAJAME VANDENYJE! NEJAU ATEIS EILĖ IR JŪSŲ MIESTUI?

Neregėti padarai išniro iš "Biuiko 8" dar tris kartus. Pirmąjį sykį pasirodė pustuzinis didžiulių žalių vabalų, kokių nė vienam patruliui neteko regėti. Vieną popietę Kertis su Toniu praleido Horlikso universitete vartydami storas entomologijos knygas, tačiau nerado jokios informacijos, susijusios su žaliaisiais vabalais. Tiesą sakant, pats žalsvumo atspalvis atrodė nematytas, nors niekas negalėjo paaiškinti kodėl. Karlas Brandidžas pakrikštijo jį "žaliu galvos skausmu" teigdamas, jog tokios spalvos ratilai sukasi prieš akis per migrenos priepuolius. Visi vabalai riogsojo bagažinėje negyvi. Atsuktuvu baksnojant į kiautus, pasigirsdavo taukštelėjimas, kurį galėdavo išgauti metalo gabalėlis, trankomas į medinę kaladę.

- Norėtum juos išskrosti? - paklausė Tonis Kerčio.

- O *tu* norėtum?

- Nelabai.

Kertis nužvelgė vabalus, tysančius ant nugaros aukštyn kojomis, ir atsiduso:

- Aš taip pat. Nėra prasmės.

Taigi užuot prisegti prie lentos ir išskrosti veikiančios vaizdo kameros akivaizdoje, vabalai nukeliavo į plastiko maišelius, ant kurių seržantas užrašė datą (aišku, DAIKTINIO ĮRODYMO PAVADINIMO skiltį paliko tuščią), o patys maišeliai atsidūrė aptriušusioje žalioje sandėliuko spintoje. Neištyręs "Biuiko" dovanėlių Kertis pademonstravo galįs susitaikyti su lemtimi. Bet susižavėjimo kupinas žvilgsnis - beprotiškas, Sendžio nuomone - iš jo akių neišblėso. Tonis su Sendžiu matydavo, kaip jis stovi priešais B angaro vartus ir lyg pakerėtas spokso pro langą. Skirtingai nuo kitų, patrulis Vilkoksas neprarado susidomėjimo negyvais "Biuiko" vaisiais.

Kertis nepriklausė tipui žmonių, kuriems pažinimo stebuklas greitai nublankdavo.

Šaltą 1984-ųjų vasario dieną, praėjus penkiems mėnesiams nuo vabalų atsiradimo, į seržanto kabinetą užsuko Brajanas Koulas. Tonis Skūndistas buvo išvykęs į Skrentoną, kur turėjo paaiškinti, kodėl jis neišeikvojo visų biudžetinių asignacijų, skirtų 1983-iesiems (pakakdavo vieno ar dviejų ekonomiškai pinigus leidžiančių seržantų, kad įstatymų leidėjų akyse visi kiti pasirodytų švaistūnais), tad viršininko krėsle sėdėjo Sendis Dibornas.

- Šefe, tau vertėtų pramankštinti kojas ir pasivaikščioti iki angaro, - tarė Brajanas. - Kodas D.

- Kokios rūšies?

- Pakeltas bagažinės dangtis.

- Gal jis šiaip atšoko aukštyn? Juk fejerverkų nematėme nuo Kalėdų. Dažniausiai...

- Dažniausiai prieš krėsdamas pokštus "Biuikas" apspigina mus šviesos efektais. Žinau. Tačiau pastarąją savaitę garaže tvyrojo pernelyg žema temperatūra. Be to, aš kažką pastebėjau.

Sendis pakilo jausdamas, kaip širdį sugniaužia šalti baimės pirštai. Vėl teks valyti šlamštą? Aha, greičiausiai. *Maldauju, Viešpatie, tegul tai būna ne žuvis*, pagalvojo jis. *Nieko tokio, ką reikėtų išplauti laukan su vandens žarna, paslėpus savo fizionomijas po kaukėmis.*

- Manai, jog tas objektas gyvas? - paklausė Sendis su viltimi, kad

ištarė žodžius ganėtinai ramiu balsu. - Daiktas, kurį matei... ar jis panašus į...

- Panašus į augalą, iškėlusį šaknis į viršų, - užbaigė Brajanas. - Dalis jo kybo virš galinio buferio. Šiek tiek primena baltą leliją.

- Tegul Metas iškviečia Kertį. Jo pamaina vis vien greitai baigsis.

Kertis patvirtino išgirdęs kodą D, pranešė dispečeriui, jog važiuoja Lentpjūvės keliu, todėl grįš į nuovadą po penkiolikos minučių. Laiko užteko, kad Sendis suieškotų būdelėje geltonos virvės ritinį ir pro žiūronus pasižvalgytų į B angarą. Jis pritarė Brajanui. Iš bagažinės pusiau išvirtęs objektas su baltomis nukarusiomis plėvėmis, kurių pakraščiai buvo nusidažę tamsiai žaliu atspalviu, iš tiesų panėšėjo į leliją, prieš penkias dienas išrautą iš žemės su šaknimis, kaip reikiant apvytusią.

Atvykęs Kertis sustabdė visureigį priešais degalų kolonėlę, bėgte nulėkė pas Sendį, Brajaną, Hadį, Arkį Arkanianą ir dar kelis patrulius, įsikniaubusius į angaro langus, sustingusius gerai pažįstamomis lauko renginių prižiūrėtojų povyzomis. Gavęs iš Sendžio žiūronus, Kertis visą minutę reguliavo ryškumą. Pagaliau įsistebeilijo į "Biuiką".

- Na? - burbtelėjo laikinasis seržantas, patruliui Vilkoksui nuleidus rankas.

- Aš einu vidun. - Atsakymas nepritrenkė Sendžio, antraip kurių galų jis būtų ėmęs virvę? - Jei tos šaknys nemėgins stotis piestu ir man įkąsti, aš jas nufotografuosiu, nufilmuosiu ir sugrūsiu į maišą. Pasiruošiu per penkias minutes.

Jis neužtruko nė tiek. Iš nuovados išniro užsimovęs chirurgines pirštines - PVP struktūrose jas praminė "AIDS kumštinėmis", - su kirpėjo palaidine, guminiais kaliošais ir maudymosi kepuraite. Po kaklu kadaravo "Paf-pek", nediduké plastiko kaukė su oro atsargomis, kurių turėjo užtekti daugmaž penkioms minutėms. Vienoje rankoje laikė "Polaroido" fotoaparatą. Už diržo pasikišo žalią šiukšlių maišą.

Hadis įjungė vaizdo kamerą ir nukreipė objektyvą į Kertį, kuris atrodė *très fantastique** ryžtingai kulniuodamas per mašinų stovėjimo aikštelę, užsimaukšlinęs mėlyną maudymosi kepuraitę, įsispyręs į raudonus kaliošus, liemenį apsijuosęs geltonos virvės kilpa.

- Gražuoli! - sušuko Hadis neatitraukdamas akies nuo vaizdo ieškiklio. - Pamojuok savo gerbėjams!

Kertis Vilkoksas paklusniai mostelėjo ranka. Praėjus septyniolikai metų, po netikėtos patrulio mirties, kai kurie iš jo gerbėjų žiūrės

*Fantastiškai (pranc.).

vaizdajuostę ir juoksis iš idiotiškos išvaizdos paslapčia braukdami ašaras.

Pro atvirą dispečerinės langą stebėtinai galingu tenoru užgiedojo Metas:

- *Apkabink mane... pupyt! Pabučiuok mane... pupyt!*

Kertis ir anksčiau nekreipdavo dėmesio į pašaipas, o dabar kandžios kolegų replikos jam turbūt skambėjo kaip juokas, atsklidęs iš kito kambario. Vyruko akyse vėl nušvito azartiški žiburėliai.

- Mano nuomone, mes pernelyg skubame, - pratarė Sendis, suverždamas kilpą ant bičiulio juosmens, labai abejodamas, kad Kertis persigalvotų. - Mums derėtų lukteleti ir pažiūrėti, kaip toliau klostysis įvykiai. Įsitikinti, jog iš bagažinės daugiau niekas neišvirs.

- Viskas bus gerai, - nerūpestingai atsiliepė Kertis bemaž negirdėdamas, kas jam sakoma, mintyse, ko gero, jau matydamas save įžengusį į garažą.

- Galbūt mes praradome budrumą, - mygo Sendis nenutuokdamas, ar tai tiesa, bet norėdamas išsakyti savo būgštavimus balsu. - Pradėjome tikėti, kad mums nieko nenutiks, nes jau tiek metų ramiai sugyvename su "Biuiku". Juk žinai, kad farus ir liūtų dresiruotojus pražudo perdėtas pasitikėjimas savo jėgomis.

- Mes pakankamai atsargūs, - atsakė Kertis ir pats sau prieštaraudamas liepė žiūrovams pasitraukti į šalį. Kai vyrai įvykdė reikalavimą, jis iškrapštė iš Hadžio glėbio vaizdo kamerą, sumontavo šią ant trikojo ir paprašė Arkio atidaryti vartus. Nuovados sargui paspaudus nuotolinio valdymo pultelį, pritvirtintą prie jo diržo, dvivėrės garažo durys barškėdamos prasiskyrė.

Kertis leido "Polaroido" dirželiui nuslysti iki alkūnės, pakėlė trikojį su vaizdo kamera ir įžengė į B angarą. Minutėlę pastovėjo pusiaukelėje iki "Biuiko", viena ranka lietė "Paf-pek" kaukę, pasiruošęs užtraukti ją ant burnos ir nosies, jei oras padvis kaip Žuvies dieną.

- Nieko baisaus, - pasidalino jis savo įspūdžiais su kolegomis. - Kvepia kažkuo salsvu. Gal čia tikrai lelijos.

Jis, žinoma, juokavo. Trys išblyškusios it lavonai, perregimos gėlės savo forma atrodė kaip trimitai. Kiekvienos iš jų žiede mėlynavo į drebučius panašūs gumulėliai, iš kurių kyšojo mažutės sėklelės. Stiebai labiau priminė medžių kamienus nei gėlių kotus, žalius jų paviršius vagojo pjūvių bei rumbų raizginys, po žiedlapiais plėtėsi rudos dėmės, lyg iš akies traukti pelėsiai. Stiebai styrojo juodame žemės grumste. Palinkęs artyn augalo (niekam iš žiūrovų tai nepatiko, jie tarsi stebėjo žmogų, kišantį galvą lokiui į nasrus) Kertis paskelbė vėl

galįs užuosti kopūstų aromatą. Silpną, bet su niekuo nesumaišomą.

- Beje, Sendi, užuodžiu ir druską. Aš gerai pažįstu šitą kvapą. Daug vasarų praleidau Menkės iškyšulyje.

- Man nusispjaut, net jei augalas kvepėtų triufeliais ar ikrais, - atšovė Sendis. - Nešdinkis iš ten po velnių.

Kertis nusijuokė - *suvaikėjusi močiutė Diborn*! - tačiau nuo mašinos atsitraukė. Pastatė trikojį, nukreipė vaizdo kameros objektyvą į bagažinę, kelis kartus spragtelėjo "Polaroidu".

- Užeik, Sendi. Pažiūrėk.

Apsvarstęs pasiūlymą laikinasis seržantas Dibornas nusprendė, jog tai labai bloga mintis. *Idiotiška* mintis. Be jokių abejonių. Taip pagalvojęs jis atidavė Hadžiui virvės ritinį ir įėjo į garažą. Iš arčiau pažvelgė į nuvytusias bagažinėje gulinčias gėles (viena, kurią matė Brajanas Koulas, buvo išvirtusi laukan) ir nepajėgė užgniaužti virpulio.

- Žinau, - tarstelėjo Kertis, tyliai, kad negirdėtų kiti patruliai. - Vien pažiūrėjus į jas skauda akis. Šis vaizdas tolygus garsui, kurį gali išgauti brūžindamas nagais grifelinę lentą.

Sendis linktelėjo. Pataikyta į dešimtuką.

- Niekaip nesuvokiu, kas sukelia tokią reakciją, - patraukė pečiais Kertis. - O tu?

- Nežinau. - Sendis apsilaižė staiga sudžiūvusias lūpas. - Spėju, kad visa bjaurastis bendrai paėmus. Pavyzdžiui, šita balta spalva mane pykina.

- Balta spalva?

- Taip. Ji šlykšti. Kaip rūpužės papilvė.

- Kaip voratinkliai, apraizgę gėles.

Jiedu susižvalgė, išspaudė šykščias, nelinksmas šypsenėles. Valstijos policijos poetai. Patrulis Frostas ir patrulis Sendbergas*. Nedaug trūksta, kad pradėtų lyginti prakeiktą augalą su nuostabia vasaros diena. Tačiau pasitelkti poetines metaforas reikėjo, nes be jų vyrai paprasčiausiai nebūtų įstengę apibūdinti, ką prieš save mato.

Sendžio galvoje sukosi ir kiti palyginimai. Balta kaip šventos komunijos ostija negyvos moters burnoje. Balta kaip pienligė, suvešėjusi po liežuviu. Balta kaip egzistencijos purslai, ištiškę už visatos pakraščio.

- Šis augalas atkeliavo iš tokių vietų, kurių mes nepajėgiame įsi-

---

*Robertas Li Frostas (1874-1963) ir Karlas Ogastas Sendbergas (1878-1967) - garsūs amerikiečių poetai.

vaizduoti, - tarė Kertis. - Mūsų sąmonės nesugeba to įsisavinti. Lygiai taip pat sėkmingai galima mėginti apibūdinti keturšonį trikampį. Žvilgtelk čia, Sendi. Ar matai? - jis dūrė pirštu į sausą lopinį, ruduojantį po viena mirtinai blyškia lelija.

- Aha, matau. Panašu į nudegimą.

- Ir jis didėja. Visos dėmės plečiasi. Pažiūrėk į žiedą. - Kertis mostelėjo į dar vieną šlaką, griaužiantį trapius baltus gėlės žiedlapius. - Prasidėjo irimo procesas, gal šiek tiek kitoks nei šikšnosparnio ir žuvies atveju, bet gėlė vis vien pūva. Ar ne?

Pritardamas Sendis linktelėjo.

- Nutrauk nuo mano diržo šiukšlių maišą ir jį praskleisk.

Sendis pakluso. Pasviręs virš bagažinės Kertis stvėrė gumbuotą augalo šaknį, ir tą pačią akimirką jųdviejų pusėn tvokstelėjo prarūgusių kopūstų/suplėkusių agurkų dvokas. Laikinasis seržantas Dibornas atšlijo, užsispaudė delnu burną, idant pro lūpas neišsprūstų žiaukčiojimo garsai.

- Laikyk prakeiktą maišą! - suriko Kertis dusliu balsu tarytum pypkorius, ką tik įtraukęs į plaučius aukščiausios rūšies dūmo, nė už ką nenorintis šio išpūsti. - Jėzau, kokia šlykštynė! Nemalonu ją laikyti netgi su pirštinėmis!

Sendis papurtė praskleistą maišą.

- Paskubėk!

Kertis įkišo pūvančią leliją vidun, ir jų ausis pasiekė atgrasus plastiko šiugždėjimas - atrodė, tarsi kažkas tyliai dustų, suspaustas tarp dviejų lentų. Nė vienas iš palyginimų čia netiko, tačiau jie vis tiek išnirdavo į sąmonės paviršių. Sendis Dibornas negalėjo net parinkti žodžių, kuriais nupasakotų *savo* pasibjaurėjimą gėle. Ja ir visais neišnešiotais "Biuiko" kūdikiais. Pernelyg ilgai apie juos mintijant, padidėja tikimybė kvaištelėti.

Atsikratęs augalu, Kertis norėjo nusivalyti rankas į marškinius, bet paskutinę sekundę persigalvojo. Vėl pasviro virš bagažinės ir patrynė delnus į rudą kilimėlį. Tada nusimovė pirštines, mostu paprašė Sendžio praskleisti maišą ir užmetė jas ant pūvančios lelijos. Vyrų šnerves nutvilkė tvaikas, ir Sendis prisiminė, kaip, likus savaitei iki mirties, vėžiu sirgusi motina atsirūgo jam į veidą. Instinktyvios, tačiau silpnos pastangos užgniaužti atsiminimus, kol tie nespėjo išsikeroti sąmonėje, nuėjo perniek.

Kad tik manęs nesupykintų, Viešpatie, įniko mintyse melstis Sendis. *Prašau, tik ne tai.*

Patikrinęs, ar "Polaroido" nuotraukos užkištos už diržo, Kertis užtrenkė "Biuiko" bagažinės dangtį.

- Keliaujame iš čia, Sendi. Ką pasakysi?

- Pasakysiu, jog tai geriausia tavo mintis, kokią esu girdėjęs per visus metus.

Kertis mirktelėjo, tačiau baltas kaip lavono veidas ir prakaito lašai, srūvantys kakta bei skruostais, liudijo, kad jam anaiptol ne linksma.

- Dabar vasaris, iki metų pabaigos dar ką nors sumąstysiu. Eime.

Po keturiolikos mėnesių, 1985-ųjų balandį, "Biuikas" surengė trumpą, bet neįtikėtinai galingą šviesos spektaklį - stipriausią ir ryškiausią nuo Žuvies metų. Nebylūs audringi sprogimai prieštaravo Kerčio bei Tonio teiginiams, esą "Rodmasterio" energijos šaltinis pamažu seko. Kita vertus, reiškinio trukmė *patvirtino* jų versiją. Kad ir kaip ten būtų, visos prognozės, susijusios su "Biuiku", rėmėsi ne žiniomis, o nuojauta.

Praėjus porai dienų nuo šviesos drebėjimo, kai B angare temperatūra pakilo iki šešiasdešimties laipsnių*, bagažinės dangtis atšoko aukštyn ir ant betoninių grindų nusirideno raudona lazda, kurią iš vidaus tarsi iššovė suslėgto oro pliūpsnis. Tuo momentu ant kablio kabinęs kastuvą Arkis Arkanianas velniškai persigando. Prieš nukrisdama ant grindų raudonoji lazda pokštelėjo į lubų sijas ir griausmingai atsitrenkė į "Biuiko" stogą. Labas, nepažįstamasis.

Naujasis atvykėlis buvo devynių colių ilgio, žmogaus riešo storio, su gruoblėtu paviršiumi ir dviem skylėtais gumbais, pūpsančiais iš vieno galo. Maždaug po penkių ar dešimties minučių pro žiūronus žvelgdamas į lazdą, Endis Kolučis pareiškė, esą skylės - tai akys, o pjūviai, įsirėžę į šoną, priklauso letenai, matyt, prieš mirtį užverstai aukštyn. Čia kažkoks raudonas driežas, nusprendė Endis. Kaip ir žuvis, šikšnosparnis arba lelija, jis nusibaigė, kai tik atsidūrė kitoje bagažinės pusėje.

Šįsyk lavoną įgrūdo į maišą Tonis Skūndistas, ir tą vakarą "Volėje" jis prisipažino keliems patruliams, kad padarą vos išdrįso paliesti.

- Prakeiktas padaras į mane spoksojo. Bent taip aš jaučiausi. Ir

*15,6°C.

nesvarbu, pastipęs jis ar ne. - Seržantas vienu mauku ištuštino alaus bokalą. - Tikiuosi, daugiau baidyklių nepasirodys.

Žinoma, jo viltims nebuvo lemta išsipildyti.

ŠIRLĖ

Keista, kaip dėl smulkmenų viena ar kita diena įstringa į atmintį. Tas penktadienis 1988-aisiais - turbūt pati kraupiausia diena mano gyvenime. Paskui dar pusę metų naktimis prastai miegodavau, sulie-sėjau dvidešimt penkiais svarais, nes kurį laiką nieko negalėjau val-gyti. Visgi tą dieną neretai prisimenu dėl malonių menkniekių. Būtent tada, prieš pasauliui išsikraustant iš proto, Herbas Eiveris ir Džasti-nas Islingtonas padovanojo man lauko gėlių puokštelę.

Tuodu įtraukiau į blogiečių sąrašą. Kvailiodami virtuvėje jie su-gadino visiškai naują lininį mano sijoną. Aš niekam nekliudžiau, tie-siog užsimaniau išgerti kavos. Mąsčiau apie savo reikalus... argi ne tokiais momentais jie mus užklumpa? Kalbu apie vyrus. Kurį laiką jie elgiasi normaliai, jūs atsipalaiduojate, netgi pradedate galvoti, kad vy-rų smegenėlėse vis dėlto pasitaiko vingių, bet tada jie pratrūksta. Ei-veris su Islingtonu įsiveržė į virtuvę kaip porelė eržilų, klykaudami apie kažkokias lažybas. Džastinas kumščiavo Herbui į pečius ir žvy-gavo: *susimokėk, šykštuoli, susimokėk!* Tuo tarpu Herbas atsikir-tinėjo: *mes tik pokštavome, juk žinai, kad aš nesilažinu žaisda-mas kortomis, atstok nuo manęs!* Abu kvatojo kaip bepročiai. Džastinas kone užšoko Herbui ant nugaros apsimesdamas, kad ruo-šiasi jį pasmaugti, o tas stengėsi išsivaduoti iš gniaužtų. Nė vienas į mane nežiūrėjo, turbūt nė nepastebėjo, jog aš stoviu šalia pono Ka-vos Aparato demonstruodama naują sijoną. Juk tai tik ryšių operato-rė Pasternak, niekuo nesiskirianti nuo baldų.

- Atsargiau, kvaišos! - surikau. Deja, per vėlai. Jie įsirėžė į mane, nespėjus padėti puodelio ant stalo, ir aš apsipyliau kava. Dėl palaidi-nės nesijaudinau, ji panešiota, užtat sijonas - visiškai naujas. Ir *gra-žus*. Vakar beveik pusvalandį lyginau jo pakraščius.

Suspiegiau lyg skerdžiama, ir jie galų gale liovėsi strikinėję. Džas-tinas tebekybojo Herbui ant nugaros, viena koja apsivijęs “aukos” liemenį, pirštais įsikibęs į kaklą. Patrulis Eiveris vėpsojo į mane pla-čiai prasižiojęs. Gana mielas vyrukas (apie Islingtoną negalėčiau nie-ko pasakyti - netrukus jį perkėlė į K dalinį, kuris bazavosi Medijoje,

todėl mudu nespėjome gerai pažinti vienas kito), tačiau nukoręs žemyn žandikaulį jis atrodė bukas it bato aulas.

- Vaje, Širle, - išspaudė Herbas tardamas žodžius panašiai kaip Arkis. - Aš tavęs nepastebėjau.

- Nė kiek nesistebiu, - purkštelėjau. - Abu sutelkėte visą dėmesį į jodinėjimą. Gal rengiatės Kentukio derbiui?

- Ar tu apsideginai? - paklausė Džastinas.

- O ką pats manai? - atšoviau. - Šitą sijoną pirkau "J. C. Peni" parduotuvėje už trisdešimt penkis dolerius. Pasipuošiau juo pirmą ir paskutinį kartą. Aišku, apsideginau.

- Jėėėzau, nepyk, mes atsiprašome, - išdrįso įsižeisti Džastinas. Tokie jau tie vyrai. Nesupykite, bet šiek tiek pafilosofuosiu. Jeigu jie sako apgailestaują, mums, moterims, privalu sutirpti, tarytum žodis "atsiprašau" būtų stebuklingas. Nesvarbu, ką jie padarė - sudaužė langą, vandenyje apvertė katerį ar lošdami "akį" kazino iššvaistė pinigus, skirtus vaikų mokslams. *Ei,* burba jie, *juk aš paprašiau atleidimo. Ar tau būtina kurpti federalinę bylą?*

- Širle... - pradėjo Herbas.

- Tik ne dabar, branguti, - nutraukiau jį. - Verčiau nešdinkitės. Dinkite iš mano akių.

Patrulis Islingtonas griebė nuo stalo saują servetėlių ir puolė valyti mano sijoną.

- Liaukis! - stvėriau jo riešą. - Iš kur ištraukei, kad penktadieniais mane galima grabinėti?

- Aš tik galvojau... jei kava nesudžiūvo...

Paklausiau, ar jo motina dar turi gyvų vaikų, ir Džastinas pradėjo įsižeidęs veblenti: *Jėzau, ko tu dabar pyksti...*

- Padaryk sau paslaugą. Išgaruok, - pasiūliau. - Antraip užvošiu kavinuką ant tavo makaulės.

Jiedu iškiūtino pro duris lyg primušti šunyčiai. Paskui dar ilgą laiką aplenkdavo mane ratu. Herbo fizionomijoje atsispindėjo gėda, o Džastino Islingtono - suglumęs, įžeidus žvilgsnis, sakantis: *juk aš paprašiau atleidimo, ko tau dar reikia? Gal nori, kad į alaus bokalą įmuščiau kiaušinį?*

Po savaitės - tą dieną, kai ventiliatoriaus mentės aplinkui išdrabstė mėšlą, - porelė išdygo mano dispečerinėje. Jei gerai pamenu, laikrodis rodė antrą valandą. Džastinas ėjo pirmas, Herbas slinko iš paskos. Slėpėsi savo bendrui už nugaros tarsi manydamas, jog imsiu svaidyti į juos prespapjė.

Esmė ta, jog aš nelaikau akmens užantyje. Bet kuris mane pažįstantis žmogus gali patvirtinti, kad sakau tiesą. Kelias dienas paniršta, bet vėliau piktumas išblėsta. Tiedu priminė mažus berniukus, kurie norėjo atsiprašyti mokytojos už tai, jog per pamoką sudraskė knygą. Štai dar vienas būdingas vyrų bruožas. Baruose šėliojantys rėksniai, kurie paleidžia į darbą kumščius dėl tokių smulkmenų, kaip beisbolo rungtynių rezultatai, gali akimirksniu virsti romiais avinėliais, tarytum ką tik būtų nužengę iš Normano Rokvelo paveikslų. Nespėji apsižvalgyti, o tie meilučiai jau bando įlįsti į tavo kelnaites.

Džastinas ištiesė puokštę. Jie surinko gėles lauke, už mūsų nuovados. Ramunėles, pakalnutes, netgi kelias kiaulpienes. Tai mane ir nuginklavo. Gavusi purpurines, šiltnamyje nuskintas rožes vietoj vaikiškos puokštelės, būčiau ilgiau ant jų siutusi. Man pavyko nusipirkti tokį *gražų* sijoną, aš tiek laiko praleidau lygindama jo pakraščius... ech, neverta minėti.

Džastinas žengė į priekį. Gal todėl, kad iš išorės jis priminė futbolininką - aukštas plačiapetis su žydromis akimis ir banguotais tamsiais plaukais. Matyt, tikėjosi, jog aš sutirpsiu. Tenka pripažinti, planas iš dalies pasiteisino. Jis ištiesė gėles. Ojojoj, atleiskite, brangi mokytoja. Iš puokštės net kyšojo mažas vokelis.

- Širle, mes norime su tavimi susitaikyti. - Džastino balsas skambėjo iškilmingai, tačiau jo akyse žvilgėjo kipšiukai.

- Aha, - sulinksėjo Herbas. - Man labai nemalonu dėl to, ką iškrėčiau.

- Man taip pat, - pritarė Džastinas. Abejojau, ar jis išties gailisi, tačiau Herbas kalbėjo nuoširdžiai, ir mane tai tenkino.

- Tiek jau to. - Aš paėmiau gėles. - Bet jei dar kartelį...

- Ne! - sušuko Herbas. - Niekada gyvenime. - Visi jie taip sako. Tik negalvokite, jog susidariau apie vyrus išankstinę nuomonę. Aš esu realistė.

- Jei dar kada nors sumąstysite taip kvailioti, užsidirbsite mėlynes paakiuose. - Kilstelėjau antakį, pažiūrėjusi į Islingtoną. - Štai ką tau pasakysiu, branguti, jeigu jau negirdėjai to iš mamos: kava sutepęs lininę medžiagą, gali ją mesti į šiukšliadėžę, nes dėmė neišsiplaus.

- Tu verčiau žvilgtelėk į vokelį. - Džastinas nesiliovė varstęs manęs savo žavingomis mėlynomis akelėmis.

Padėjau vazą su gėlėmis ant stalo, ištraukiau iš puokštės voką.

- Tikiuosi, nesupylėte ten miltelių, nuo kurių pradėsiu čiaudėti? - pajuokavau. Herbas energingai krestelėjo galvą. Žvelgdama į vyruką

nejučia paklausiau savęs, kaip jis sugeba neatgailaudamas bausti greičio viršytojus. Antra vertus, keliuose patruliai tampa kitokiais žmonėmis. Jie tiesiog privalo elgtis ryžtingai.

Praplėšiau voką tikėdamasi viduje rasti atviruką su eiliuotu atsiprašymu, bet aptikau keturgubai sulenktą popieriaus skiautelę. Paėmiau ją, išlanksčiau ir supratau, jog tai mano vardu išrašytas penkiasdešimties dolerių vertės "J. C. Peni" dovanų kuponas.

- O ne, - ištrūko man. Pajutau, jog tuojau apsiašarosiu. Pratęsiant temą apie vyrus: kai iš visos širdies įniršti ant priešingos lyties, šios atstovai parodo tokį dosnumą, jog iš karto atslūgsta visas piktumas. Pradedi kaltinti save už tai, kad blogai ir ciniškai apie juos galvojai. - Vaikinai, jums nereikėjo...

- Reikėjo, - paprieštaravo Džastinas. - Mes elgėmės labai kvailai šokinėdami virtuvėje kaip arkliai.

- *Idiotiškai*, - pataisė Herbas kinkuodamas galva, nenuleisdamas nuo manęs akių.

- Čia per daug pinigų!

- Tik ne pagal mūsų paskaičiavimus, - pareiškė Islingtonas. - Mes įvertinome sukelto apmaudo faktorių, moralines kančias ir fizinį skausmą...

- Bet aš nenusideginau. Kava buvo vos šilta...

- Nesiginčyk, Širle, - tvirtai ištarė Herbas. Kol kas nepriminė rūstaus kelių policininko arba kaubojaus iš "Marlboro" reklamos, tačiau prakalbo griežčiau. - Imk pinigus.

Jie mane labai pamalonino, ir aš niekada to nepamiršiu. Nes veikiai įvyko šis tas kraupaus. Džiugu, kai siaubą šiek tiek prislopina jaudinantis poelgis. Tiedu padūkėliai sumokėjo ne tik už sijoną, bet ir už moralinę žalą. Negana to, padovanojo puokštę. Prisiminusi tą dieną, visada pagalvoju apie porelę ir kieme surinktas jų gėles.

Padėkojau Herbui bei Džastinui, ir jie patraukė į poilsio kambarį, tikriausiai ruošėsi pažaisti šachmatais. Paprastai vasaros pabaigoje mes rengdavome turnyrą, kurio nugalėtojas laimėdavo bronzinę tualeto sėdynę, pramintą Skrentono taure. Seržantui Skūndistui atsistatydinus, tradicija nugrimzdo užmarštin. Abu vaikinai pasišalino įsitikinę, jog atliko pareigą. Ką gi, jie neklydo. Bent man taip atrodė, todėl nusprendžiau, jog už dovanų kupono likučius nupirksiu jiems didelę dėžę šokoladinių saldainių arba šiltas žiemines pirštines. Pastaroji dovana, žinoma, būtų praktiškesnė, bet turbūt pernelyg šeimyniška. Ga-

lų gale aš buvau jų dispečerė, o ne motina. Pirštines vyrams turėtų pirkti žmonos.

Komponuodami savo mažąją taikos puokštę, jie pridėjo žalumos tarsi tikri floristai, tačiau užmiršo pamerkti gėles į vandenį. Tai labai būdinga vyrams: jie įteikia gražią puokštelę, bet apie vandenį nepagalvoja. Man pakėlus vazą ir žengus virtuvės kryptimi, ryšį užmezgė Džordžas Stankovskis, kosčiojantis, dudenantis mirtinai persigandusio žmogaus balsu. Paklausyk manęs, Nedai, jei nori, užsirašyk tai šalia kitų didžiųjų gyvenimo tiesų. Policijos ryšių operatorių rimtai gali įbauginti tik vienas dalykas: 29-99. Kodas 99 reiškia "visuotinį pavojų". Kodas 29... pažiūrėk į instrukcijų knygelę ir šalia skaičiaus "29" pamatysi vienintelį žodį. *Katastrofą.*

- Baze, čia keturioliktasis. Kodas 29-99. Ar mane girdite? Du-devyni-devyni-devyni.

Atsargiai padėjau vazą su lauko gėlėmis atgal ant staliuko ir tuo pačiu aiškiai išvydau mintyse momentą, kai per radiją išgirdau žinią apie Džono Lenono mirtį. Tuo metu gaminau tėvui pusryčius. Ruošiausi juos paduoti ir nedelsdama lėkti iš namų - vėlavau į mokyklą. Į pilvą spaudžiau dubenį, kuriame plakiau kiaušinius. Pranešėjui paskelbus, jog Niujorke nušautas Lenonas, pastačiau stiklinį dubenį ant stalo, taip pat atsargiai, kaip dabar - vazą.

- Toni! - surikau iš visų jėgų, ir mano balsas (arba tai, kas jam buvo *girdėti*) privertė visus sustingti. - Toni, Džordžas Stankovskis perdavė kodą 29-99! - nelaukdama atsakymo stvėriau mikrofoną, pasakiau Džordžui, kad jį girdžiu, paprašiau luktelėti.

- Aš 46-ajame apygardos kelyje, Potinvilyje, - atsiliepė jis. Fone kažkas čirškėjo, lyg ir ugnies liepsnos. Tarpduryje pasirodė Tonis Skūndistas bei Sendis Dibornas civiliniais drabužiais, rankoje laikantis tarnybinius batus. - Vilkikas su cisterna atsitrenkė į mokyklos autobusą ir užsiliepsnojo. Dega ne tik cisterna, bet ir priekinė autobuso dalis. Ar supratai?

- Supratau, - atsakiau. Mano balsas nuskambėjo normaliai, tačiau apmirusios lūpos vos krutėjo.

- Cisterna su chemikalais. Priklauso "Norko-vest" kompanijai. Supratai?

- Supratau. "Norko-vest", keturioliktasis. - Pavadinimą užrašiau ant lapelio, gulinčio šalia raudonojo telefono. Didžiosiomis raidėmis. - Kas nupiešta rombe? - aš turėjau omenyje ženklus, kuriuose pa-

vaizduoti ugnies, dujų, radiacijos ar kitokių smagių dalykėlių simboliai.

- Neįžiūriu jokių rombų. Per daug dūmų. Bet laukan virsta kažkokia balta masė. Ji užsiplieskia ir teka per asfaltą į šalikelę. Ar supratai? - Džordžas vėl pradėjo krenkšti į mikrofoną.

- Supratau. Kvėpuoji garais, keturioliktasis? Jie kelia kosulį?

- Taip, garais, bet man nieko nenutiko. Bėda ta... - neužbaigęs sakinio jis vėl užsikosėjo.

Tonis atėmė iš manęs mikrofoną. Patapšnojo per petį tarsi sakydamas, jog aš gerai darbuojuosi. Jis tiesiog negalėjo stovėti ir nieko neveikti. Sendis apsiavė batus. Dispečerinę apspito patruliai. Baigiantis pamainai, nuovadoje visada slankioja daug žmonių. Iš virtuvės atspūdino netgi ponas Dilonas, užsimanęs išsiaiškinti, dėl ko kilo šurmulys.

- Bėda ta, - tęsė Džordžas, - kad už dviejų šimtų jardų stovi Potinvilio pradinė.

- Mokykloje pamokos prasidės tik po mėnesio, keturioliktasis. Tau...

- Gal ir taip, bet aš matau vaikus.

Už mano nugaros kažkas sumurmėjo:

- Rugpjūtis - amatų mėnuo. Mano sesuo moko devynmečius, dešimtmečius keramikos.

Pamenu, tai išgirdus, mano krūtinę nutvilkė ledinis šaltis.

- Vėjas neša dūmus link manęs, ne mokyklos pusėn, - nuramino Džordžas. - Kartoju, ne mokyklos pusėn.

- Supratau, keturioliktasis, - patvirtino Tonis. - Gaisrininkai jau atlėkė?

- Ne, bet mane pasiekia sirenų staugimas. - Kurį laiką Džordžas vėl kriokė. - Važiavau visai netoli, kai įvyko avarija, pakankamai arti, kad išgirsčiau susidūrimo smūgį. Todėl pirmas atsidūriau nelaimės vietoje. Žolė užsidegė, ir liepsnos slenka mokyklos pusėn. Matau vaikus žaidimo aikštelėje, jie žvalgosi sustingę. Mokykloje aidi priešgaisrinė signalizacija, vadinasi, visi turėtų būti evakuoti iš pastato. Negaliu pasakyti, ar garai jau atslinko iki vaikų. Jei ne, po minutės kitos būtinai atslinks. Atsiųskite mašinas, šefe. Iškvieskite greitąją pagalbą. Čia tikrai kodas 29.

- Autobuse yra sužeistųjų? - paklausė Tonis. - Matai sužeistuosius arba žuvusius?

Dirstelėjau į laikrodį. Be penkiolikos dvi. Jeigu sėkmė nuo mūsų

nenusigręžė, autobusas tik riedėjo paimti vaikučius ir išvežioti juos į namus.

- Autobusas tuščias, neskaitant vairuotojo. Jis - arba ji - sukniubęs ant vairo. Priešakinė mašinos dalis skendi liepsnoje, todėl sakyčiau, kad vairuotojas negyvas.

- Supratau, keturioliktasis, - atsiliepė Tonis. - Ar galėsi nusigauti iki vaikų?

Kche-kche-kche. Bjaurus garselis.

- Galėsiu, baze. Palei futbolo stadioną iki pat pastato driekiasi aplinkinis kelias.

- Judinkis. - Šiuo momentu Tonis priminė generolą, ryžtingai dalijantį įsakymus mūšio įkarštyje. Vėliau paaiškėjo, kad garai nenuodingi, o žolė degė dėl išsiliejusio benzino, tačiau tuomet, be abejo, niekas iš mūsų to nežinojo. Kitaip tariant, Tonis pasirašė Džordžo Stankovskio mirties nuosprendį. Ką gi, kartais mūsų darbas reikalaudavo aukų.

- Supratau, baze, jau pajudėjau.

- Jei vaikai apkvaiš nuo garų, sukišk juos į visureigį, sodink ant kapoto, bagažinės, stogo - tegul kabinasi į švyturėlius - ir išvežk. Kiek įmanoma daugiau. Aišku?

- Aišku, baze. Keturioliktasis atsijungia.

Spragtelėjimas. Keistai griausmingas. Gal todėl, kad paskutinis.

Tonis apsidairė.

- Kodas 29-99, jūs girdėjote. Visoms patrulinėms mašinoms - į Potinvilį. Laukiantys savo pamainos susiraskite sandėliuke “Kodžak” švyturėlius ir prilipdykite juos prie nuosavų automobilių. Širle, siųsk į nelaimės vietą visus, su kuriais užmegsi ryšį.

- Klausau, sere. Paskambinti ir likusiems namuose?

- Kol kas nereikia. Hadi Rojeri, kur tu?

- Čia, seržante.

- Lieki nuovadoje.

Hadis nepradėjo teatrališkai protestuoti lyg kino filmo herojus, tvirtinti, esą jam irgi norisi grumtis su ugnimi bei nuodingomis dujomis, gelbėti vaikus. Patrulis Rojeris teatsakė: “Taip, sere”.

- Susisiek su Poguso apygardos gaisrine. Išsiaiškink, ar jų mašinos jau išvažiavo. Paskambink į Lasburgą bei Statlerį. Jei reikia, ir į Pitsburgo ugniagesių tarnybą.

- O kaipgi “Norko-vest”?

Tonis vos nepliaukštelėjo delnu sau per kaktą.

- Būtinai. - Seržantui žengus link durų, įkandin jo patraukė Kertis su kitais patruliais. Ponas Dilonas nuturseno pavymui.

Hadis čiupo šuns antkaklį.

- Tik ne šiandien, bičiuli. Palaikysi draugiją man ir Širlei. - Ponas Di iš karto pritūpė, tačiau išeinančius patrulius palydėjo ilgesingu žvilgsniu.

Nuovada ūmai ištuštėjo. Likome tik mudu su Hadžiu, neskaitant, žinoma, šuns. Tiesą sakant, ne tai mums rūpėjo. Darbų turėjome su kaupu, antraip aš, ko gero, būčiau pastebėjusi, kaip ponas Dilonas atsistojo ir kimiai urgzdamas apuostė tinklines į kiemą vedančias duris. Užfiksavau šį vaizdą akies krašteliu, bet nekreipiau į jį nė menkiausio dėmesio. Matyt, nusprendžiau, jog tokiu būdu šuo išreiškia nusivylimą. Dabar galvoju kitaip: jis greičiausiai pajuto, kad B angare kažkas vyksta, gal net bandė mus perspėti.

Neturėjau laiko aiškintis, kodėl šuo suirzo, neturėjau laiko net pakilti nuo krėslo ir uždaryti poną Di virtuvėje, kad jis palaktų vandens iš savo dubenėlio ir aprimtų. Kaip aš gailiuosi, jog nepaaukojau tam kelių minučių: vargšas būtų pragyvenęs dar porą metelių. Iš kur galėjau žinoti, kas atsitiks? Man terūpėjo susisiekti su keliuose budinčiais patruliais. Kol darbavausi dispečerinėje, Hadis sėdėjo seržanto kabinete, susikūprinęs virš rašomojo stalo, tratėdamas į telefono ragelį lyg žmogus, kuriam magėjo sudaryti svarbiausią gyvenime sandėrį.

Į katastrofos vietą liepiau važiuoti visiems budintiems pareigūnams, išskyrus šeštąjį ("Būsime bazėje po minutės", - išgirdau pranešimą). Prieš keliaudami į Potinvilį, Džordžas Morganas ir Edis Džeikubua rengėsi atgabenti į nuovadą suimtąjį. Žinoma, tą dieną šeštasis nenusigavo į Potinvilį. Ne, tą dieną Edžiui ir Džordžui teko likti D patrulinio dalinio bazėje.

EDIS

Žmogaus atmintis funkcionuoja labai keistai. Pradžioje nepažinau vyruko, išlindusio iš "Fordo" sunkvežimio. Prieš save mačiau eilinį pašlemėką paraudusiomis akis, į ausį įsisegusį apverstą kryželį, po kaklu pasikabinusį grandinę su svastika. Gerai prisimenu lipdukus. Šie gali daug ką papasakoti apie mašinos savininką. Mano žodžius patvirtintų bet kuris kelių policininkas. AŠ DARAU TAI, KĄ MAN LIEPIA TYLŪS BALSELIAI, skelbė kairysis lipdukas. Dešinysis

bylojo: AŠ VALGAU AMIŠUS. Žmogus mažumėlę svyravo, bet veikiausiai ne todėl, kad mūvėjo prašmatnius, aukštakulnius kaubojiškus aulinius. Raudonos akys, varstančios mane iš po susivėlusių juodų plaukų, pakuždėjo, jog vaikinas gerokai apkvaitęs. Kraujas, aptaškęs dešinę ranką ir marškinėlių rankovę, liudijo, kad jis nusiteikęs agresyviai. Matyt, prisišniauškė angelo dulkių*, tuometinio mados klyksmo. Vėliau išpopuliarėjo krenkas*. Nūdien narkomanai svaiginasi amfetaminais. Būtų mano valia, pats dalinčiau jiems tą silpną mėšlą. Galbūt vyriokas buvo prisiuostęs ir klijų. Šiaip ar taip, atpažinau jį tik tada, kai išgirdau balsą: "Kad mane kur skradžiai, juk čia storulis Edis".

Man akimoju prašviesėjo akys. Brajanas Lipis. Mudu mokėmės Statlerio vidurinėje, tik jis buvo metais vyresnis. Jau tuomet neatsisakydavo parūkyti žolės. Ir štai Lipis vėl išdygo priešais, siūbavo ant aukštų kaubojiškų aulinių kulnų, po ausimi žemyn galva kybojo Kristus, ant krūtinės kadaravo nacių kryžius, ant mašinos buferio puikavosi idiotiški lipdukai.

- Labas, Brajanai, gal žengtum į šalį nuo sunkvežimio.

Didžiaratis griozdas stovėjo Hambolto plento šalikelėje netoliau kaip už pusantros mylios nuo sankryžos, kurioje veikė "Dženės" degalinė... tiesa, "Dženė" jau buvo uždaryta dvejus ar trejus metus. Priekiniai sunkvežimio ratai beveik įvažiavo į griovį. Kai Džordžas įjungė švyturėlius, mano senasis bičiulis Brajanas pernelyg stipriai pasuko vairą - tai dar vienas požymis, kad jam neseniai teko draugauti su kvaišalais.

Džiaugiausi, jog draugiją man palaikė Džordžas Morganas. Paprastai aš mėgstu važinėtis vienas, tačiau susidūrus su žmogeliu, kuris talžo keleivį vairuodamas sunkvežimį, maloniau būti su partneriu. Mes aiškiai matėme, kaip Brajanas mostaguoja kumščiais. Ir tada, kai jis pralėkė pro patrulinį visureigį, ir tada, kai mes nurūkome pavymui. Dešinioji vairuotojo ranka be atvangos vainojo keleivio siluetą. Lipis taip įsismagino, jog nepastebėjo uodegos, kol Džordžas neįjungė raudonųjų švyturėlių. Kad aš užsikruščiau, jei susitikimas manęs nepribloškė. Mažiausiai, ką tikėjausi išvysti, tai prie sunkvežimio, vos nenudardėjusio į griovį, stypsantį Brajaną Lipį, kuris viepėsi, tarsi seniai būtų svajojęs su manimi pasilabinti. Velniai žino, gal ir išties svajojo.

Dėl marihuanos ir trankvilizatorių per daug nesijaudinu, nes tokie

---

*Angelo dulkės - fenciklidinas (FCD), narkotikas.

**Krenkas - propilheksedrinas, narkotikas.

kvaišalai tik pakelia nuotaiką. "Ei žmogau, kas geresnio? - žvygauja apsirūkėliai ir tablečių gerbėjai. - Ar pažeidžiau taisykles? Aš jus myliu". Tačiau pavartojęs angelo dulkių (sutrumpintai FCD), žmonės dažniausiai kvaišteli. Sužvėrėja net klijų uostytojai. Be to, derėjo nepamiršti keleivio. Tiksliau, keleivės. Lipis galėjo primušti savo palydovę iki kraujo, tačiau tai nereiškė, kad moteris nepuls draskyti mums akių pamačiusi, jog surakinome antrankiais jos mylimą marsietį.

Tuo tarpu mano senasis bičiulis Brajanas, regis, nesirengė paklusti įsakymui ir atsitraukti nuo sunkvežimio. Vyrukas tiesiog šiepėsi nejudėdamas. Ir kodėl aš jo neatpažinau iš pirmo žvilgsnio? Pats nesuprantu. Statlerio vidurinėje mokykloje Lipis priklausė tam tipui vaikų, kurie paversdavo tavo gyvenimą pragaru, jei pasitaikydavai jiems po ranka. Ypač jei buvai apkūnus ir spuoguotas kaip jūsų nuolankus tarnas. Papildomu svoriu atsikračiau armijoje - nežinau kitos tokios lieknėjimo programos, kurioje dalyvaudamas dar užsidirbi šlamančiųjų, - o spuogai bėgant laikui išnyko savaime, kaip ir pridera, tačiau vaikystėje šitas vyriokas dievino iš manęs tyčiotis. Mintyse dėkojau Dievui, jog esu su partneriu. Jei būčiau buvęs vienas, Brajus, ko gero, būtų nusprendęs pagąsdinti mane savo rūsčiuoju žvilgsniu. Apspangęs nuo miltelių užsimanytų prisiminti senus gerus laikus.

- Pasitraukite nuo sunkvežimio, - šaltu kelių policininko balsu ištarė patrulis Morganas. Girdėdamas, kaip plento pakraštyje Džordžas kalba su kokiu nors Džonu K., niekada nepatikėtum, kad per mažosios beisbolo lygos rungtynes jis galėtų rėkti iki užkimimo liepdamas vaikams atmušti prakeiktą kamuolį arba žiūrėti po kojomis, bėgant iš vienos bazės į kitą. Arba laidyti sąmojus prieš žaidimą, idant apmalšintų įtampą.

Mokykloje Lipiui niekada neteko plėšyti kišenių nuo *Džordžo* marškinių, gal todėl jis ir atšlijo nuo sunkvežimio. Akys įsmigo į kaubojiškų batų galus, iš fizionomijos išgaravo vypsnys. Nustoję šypsotis tokie apdują vyrukai, kaip Brajanas Lipis, paprastai įniršta.

- Ar jūs ketinate kelti problemų, sere? - paklausė Džordžas. Jis nelaikė rankoje revolverio, tačiau delnu lietė ginklo rankeną. - Jei taip, pasakykite dabar. Sutaupysite mums laiko.

Nieko neatsakęs Lipis tebevėpsojo į savo aulinius.

- Jo vardas Brajanas? - pasiteiravo manęs Džordžas.

- Brajanas Lipis. - Pažvelgiau į sunkvežimį. Pro galinį langą įžiūrėjau keleivę, sėdinčią kabinos viduryje, nukorusią galvą. Pamaniau,

jog po smūgių ji neteko sąmonės, bet staiga išvydau, kaip viena moters ranka pakilo iki burnos, iš kurios parūko cigaretės dūmai.

- Brajanai, aš noriu žinoti, ar tu ruošiesi prikrėsti kvailysčių. Atsakyk garsiai, kaip dera geram berniukui.

- Laikas parodys. - Brajanas pašaipiai kilstelėjo viršutinę lūpą. Aš patraukiau link sunkvežimio, kad atlikčiau savąją darbo dalį. Kai mano šešėlis nuslydo jo batų galais, vyrukas susigūžė ir žengė atatupstas, tarsi būtų pamatęs gyvatę. Jis išties padoriai apsvaigo. Greičiausiai vartojo FCD.

- Parodyk man vairuotojo pažymėjimą ir mašinos registracijos taloną, - pareikalavo Džorždas.

Brajanas gręžė mane žvilgsniu į nieką nereaguodamas.

- Edis DŽEI-KU-PIMPIS. - Taip jis kartu su savo bendrais pravardžiuodavo mane mokykloje. Statlerio vidurinėje vyrukas nesegėjo apversto kryžiaus ir po kaklu nenešiojo svastikų; už tokius papuošalus mokytojai būtų išsiuntę jį namo. Brajano žodžiai nutvilkė mane lygiai taip pat skaudžiai, kaip ir anksčiau. Atrodė, tarsi tas niekšelis būtų radęs dulkėtą, paslėptą už durų, tačiau tebeveikiantį elektros jungiklį. Spragtelėjo jį, ir mane nukratė aukštos įtampos laidai.

Lipis pastebėjo, kaip krūptelėjau, vėl nusišypsojo.

- Storulis Edis DŽEI-KU-PIMPIS. Kiek pimpalų nusmaukei dušinėje, Edi? Gal iš karto atsiklaupdavai ir juos nučiulpdavai? Leisdavai bernams suleisti savo syvus tau į burną, kad nebūtų suteptos grindys?

- Gal užsičiauptum, Brajanai? - pasiūlė Džordžas. - Dar prarysi musę. - Jis atsegė nuo diržo antrankius.

Tai pamatęs Lipis apniuko.

- Ko tu iš manęs nori?

- Galiojančių dokumentų. Jeigu jų negausiu, uždėsiu antrankius. Jei mėginsi purkštauti, pažadu tau du dalykus: sulaužytą nosį ir aštuoniolika mėnesių Kastelmoro kalėjime už pasipriešinimą policijai. Gal ir ilgiau. Priklausys nuo to, kokiam teisėjui į nagus pakliūsi. Na, ką pasakysi?

Užpakalinėje kelnių kišenėje Brajanas sužvejojo piniginę, seną, taukuotą, su negrabiai išdegintu kažkokios roko grupės - rodos, “Judas Priest” - pavadinimu, pradėjo raustis jos skyreliuose.

- Brajanai, - tariau.

Jis pakėlė galvą.

- Mano pavardė Džeikubua, Brajanai. Graži prancūziška pavardė. Antsvorio jau seniai nebeturiu.

- Tu vėl sustorėsi, - atsiliepė jis. - Išpurtę berniūkščiai nesugeba atsikratyti riebalų visam gyvenimui.

Prapliupau kvatoti. Nepajėgiau susivaldyti. Lipis burbuliavo tarytum sumautas pokalbių laidos svečias. Nuožmiame jo žvilgsnyje pastebėjau sąmyšį. Nelemtas neonacis žinojo netekęs pranašumo.

- Atskleisiu tau nedidelę paslaptį. Vidurinės mokyklos laikai jau praeityje. Čia tikras gyvenimas. Aišku, tau sunku patikėti. Visgi patarčiau susitaikyti su šia mintimi. Daugiau neliksi po pamokų už savo išdaigas. Keliausi tiesiu taikymu į šaltąją.

Jis nutaisė debilišką veido išraišką. Akivaizdu, jog nieko nesuprato. Tokie tipeliai protu nepasižymi.

- Brajanai, tučtuojau parodyk dokumentus, - įsakė Džordžas. - Duokš teises. - Jis ištiesė ranką. Ne itin išmintingas sprendimas, pasakysite jūs, tačiau Džordžas Morganas ganėtinai ilgai dirbo patruliu, kad padarytų išvadą: įvykiai krypo reikiama linkme, tad kol kas nevertėjo kaustyti mano senojo bičiulio Brajano antrankiais, idant tam paaiškėtų, kas čia viršininkas.

Priėjau prie sunkvežimio, akies krašteliu dirstelėjau į laikrodį. Pusė dviejų. Karšta. Pakelės žolėje čirškėjo svirpliai. Pro šalį kartkartėmis pralėkdavo automobiliai, vairuotojai sumažindavo greitį norėdami pažiūrėti, kas atsitiko. Juk kiekvienam malonu, kai farai sustabdo kažką kitą. Tiesiog atgaiva sielai.

Moteris sėdėjo kabinoje, kairįjį kelį įrėmusi į chromuotą pavarų dėžės rankeną. Maždaug dvidešimties metų, ilgais, nelabai švariais rusvokais plaukais. Vilkėjo džinsus ir aptemptus berankovius. Jokios liemenėlės. Pečius buvo nusėję rausvi spuogai. Ant vienos rankos ištatuiruota AC/DC, ant kitos - BRAJANAS MANO MEILĖ. Nagai nudažyti ryškiai raudonai ir apkramtyti. Kraujo taip pat netrūko. Kraujo bei snarglių, kabančių po nosimi. Kruvini lašeliai raudonavo ant skruostų ir smakro tarsi apgamai, sruvo iš praskeltos lūpos. Ji tūnojo kabinoje nuleidusi galvą, todėl veidą slėpė užkritę plaukai. Cigaretė kilo aukštyn ir leidosi žemyn ritmiškai kaip laikrodžio rodyklė. Tikriausiai “Marlboro” arba “Vinston”. Tais laikais, prieš pakylant kainoms, vargšams dar nereikėjo ieškoti pigesnių rūkalų. Jei traukdavo “Marlboro”, tai būtinai pirkdavo kietus pakelius. Užtektinai prisižiūrėjau tokių moterėlių. Kartais pastojusios jos nustodavo rūkyti, bet dažniausiai kūdikiams irgi tekdavo nuodytis nikotinu.

- Štai. - Ji kilstelėjo dešiniąją šlaunį, po kuria pamačiau ryškiai geltoną popieriaus skiautę. - Registracijos talonas. Vis aiškinu Brajui, kad reikėtų laikyti dokumentus piniginėje arba dėklėje, bet jie dažniausiai mėtosi tarp saldainių popierėlių ir kitokių šiukšlių.

Sprendžiant iš balso, ji neapdujusi, kabinoje nepastebėjau nei alaus skardinių, nei viskio butelių. Aišku, tai nereiškia, jog moteris sveiko proto, bet, kaip sakoma, viltis miršta paskutinė. Nusprendžiau, kad ji neagresyvi, nors iš patirties žinojau - padėtis gali pasikeisti bet kurią akimirką.

- Kuo jūs vardu, mem?

- Sandra.

- O pavardė?

- Makraken.

- Jūs turite kokį asmens pažymėjimą, panele Makraken?

- Taip.

- Parodykite.

Ant sėdynės, šalia Sandros Makraken, gulėjo nedidukė netikros odos rankinė. Moteris atidarė ją, panaršė viduje. Ieškojo neskubėdama, palenkusi galvą taip, kad plaukai visiškai uždengė veidą. Mačiau tik kraują, sukepusį ant berankovių marškinėlių. Iš akiračio pradingo tiek sutinusios, išpurtusios lūpos, tiek gelsvėjanti mėlynė paakyje.

Už nugaros pasigirdo:

- Eik šikt, niekur aš nelįsiu. Kokią teisę turi mane ten grūsti?

Atsisukau. Džordžas pravėrė galines visureigio duris ir laikė jas it prabangaus limuzino vairuotojas. Tokio limuzino, iš kurio vidaus neįmanoma atidaryti keleivių durų arba nuleisti langų. Be to, užpakalinę sėdynę nuo priekinių skyrė metalinis tinklas. Reikėtų, žinoma, paminėti ir šleikštoką vėmalų smarvę. Dar nesu vairavęs visureigio - neskaitant naujų, D daliniui nupirktų "Ševroletų Kaprisų", - nepritvinkusio tokiais kvapais.

- Argi nesugavau tavęs nusikaltimo vietoje, Brajanai? Agi neperskaičiau tavo teisių?

- Už ką? Aš neviršijau greičio!

- Teisybė. Tu nespaudei pedalo iki dugno, nes tuo metu tvatinai savo draugužę. Sudarei avarinę situaciją, panaudojai fizinį smurtą. Taip, taip, nepamiršk kūno sužalojimo. Taigi lįsk vidun.

- Žmogau, tu negali...

- Sėskis, Brajanai, antraip priremsiu tave prie mašinos ir surakinsiu antrankiais. Pažadu, kad skaudės.

- Pažiūrėsim, ar sugebėsi.

- Tikrai nori pažiūrėti? - tyliu, vos girdimu, balsu pasiteiravo Džordžas.

Brajanui Lipiui šis tas paaiškėjo. Visų pirma patrulis Morganas be vargo galėjo ištesėti savo žodį. Antra - jis *norėjo* tai padaryti. Prieš Sandros Makraken akis. Būtų negerai, jei ta kalė matytų savo vyrą, kaustomą antrankiais. Užtenka, kad stebėjo, kaip farai jį suima.

- Jus abu prigriebs mano advokatas, - paskelbė Brajanas Lipis ir dingo visureigyje.

Užtrenkęs duris Džordžas pažvelgė į mane.

- Mus prigriebs jo advokatas.

Patraukiau pečiais.

- Vajė, kaip baisu.

Moteris kažkuo bakstelėjo man į ranką. Atsigręžęs pamačiau, jog tai laminuotų vairuotojo teisių kamputis.

- Štai, - pratarė ji ir pažiūrėjo tiesiai į mane. Po akimirkos vėl ėmė naršyti rankinę, kol iškrapštė kelias servetėles. Mūsų žvilgsniai susidūrė tik sekundei, tačiau tiek laiko pakako, kad nuspręsčiau: ji visiškai blaiva. Negyva viduje, bet blaiva.

- Patruli Džeikubua, autotransporto priemonės savininkas teigia, esą jo registracijos talonas sunkvežimyje, - oficialiu tonu prabilo Džordžas.

- Taip, dokumentus aš turiu.

Mudu su Džordžu susitikome už mašinos buferio, apklijuoto absurdiškais lipdukais - AŠ DARAU TAI, KĄ LIEPIA TYLŪS BALSELIAI, AŠ VALGAU AMIŠUS. Įteikiau partneriui registracijos taloną.

- Ji pateiks kaltinimus? - tyliai paklausė jis.

- Ne, - atsakiau.

- Įsitikinęs?

- Šimtu procentų.

- Vis tiek pabandyk įkalbėti. - Džordžas grįžo prie visureigio. Mokyklos laikų bičiulis ėmė koneveikti mano partnerį, vos tik šis kyštelėjo ranką pro langą ir stvėrė mikrofoną. Nepaisydamas riksmų Džordžas ištempė laidą, kad galėtų pasišildyti priešais saulę.

- Baze, čia šeštasis, atsiliepkite.

Patraukiau link atvirų sunkvežimio durų. Moteris užgesino nuorūką perpildytoje peleninėje ir prisidegė naują cigaretę. Ranka vėl ėmė slankioti aukštyn žemyn. Pro užkritusių plaukų sruogas padvelkė dūmų kamuoliai.

- Panele Makraken, mes nugabensime poną Lipį į D patrulinio dalinio nuovadą. Žinote tą pastatą, kuris stovi ant kalvos? Norėtume, kad jūs važiuotumėte iš paskos.

Ji papurtė galvą ir pasilenkė virš servetėlės, užuot pakėlusi šią prie veido. Plaukų skraistė tapo tankesnė. Ranka su cigarete prigludo prie kojos, todėl dabar dūmų sruogelė vingiavo vertikaliai į viršų.

- Mes norėtume, kad jūs važiuotumėte iš paskos, panele Makraken, - kuo švelniau pakartojau. Stengiausi, kad ji įsisąmonintų: mudviejų pokalbio niekas neišgirs. Vykdžiau psichiatrų ir šeimos terapeutų rekomendacijas, bet ką jie žino? Atvirai kalbant, nekenčiu prakeiktų šunsnukių. Tie vidurinės klasės atstovai, atsiduodantys plaukų laku ir dezodorantu, aiškina apie smurtą šeimoje ir slopinamą savigarbą, tačiau jie nieko neišmano apie tokias vietas, kaip Lasburgo apygarda, išsikvėpusią, kai pasibaigė anglis, ir toliau merdinčią, Japonijai bei Kinijai pradėjus pirkti plieną. Ar Sandrai Makraken kada nors teko pajusti švelnumą ir užuojautą, išgirsti prašymą, nepalydėtą grasinančiais keiksmais? Gal kažkada praeityje, tolimoje vaikystėje, tik ne dabar. Antra vertus, jeigu griebčiau moterį už plaukų, atsukčiau į save, kad ji matytų mano akis, ir užstaugčiau: “TU VAŽIUOSI! TU VAŽIUOSI Į NUOVADĄ IR PATEIKSI JAM KALTINIMUS! TU VAŽIUOSI, SUMUŠTA KVĖŠA! APSISNARGLIAVUSI KEKŠE! TU VAŽIUOSI, NIEKUR NEDINGSI!” - tokie žodžiai gal ir turėtų kokį poveikį. Reikia šnekėti jų kalba. Psichiatrai ir terapeutai nenori to girdėti. Negali patikėti, jog egzistuoja kalba, nė kiek nepanaši į tą, kuria jie patys šneka.

Moteris vėl pakratė galvą nežiūrėdama į mane. Rūkė ir nepakėlė akių.

- Mes norėtume, kad važiuotumėte į nuovadą ir pasirašytumėte skundą dėl pono Lipio smurtavimo. Jūs privalote. Mudu su partneriu riedėjome sunkvežimiui įkandin ir kuo puikiausiai viską matėme.

- Aš *neprivalau*, - suniurnėjo ji, - ir jūs manęs nepriversite. - Panelė Makraken tebeslėpė veidą už riebaluotų, sušiauštų rusvų plaukų, tačiau žodžius ištarė tvirčiau žinodama, jog mes išties negalime priversti jos pasirašyti kaltinimo protokolą - matyt, į panašią padėtį buvo pakliuvusi ne kartą.

- Ar ilgai ruošiatės kentėti? - paklausiau.

Nieko. Galva nuleista. Veidas paslėptas. Nenustebčiau sužinojęs, kad lygiai taip pat ji gūždavosi būdama dvylikos metų, kai mokytoja pateikdavo sunkius klausimus prieš visą klasę, o kitos mergaitės šai-

pydavosi iš Sandros, nes šiai anksčiau už kitas išdygo krūtys. Štai kodėl merginoms reikalingi ilgi plaukai - jie garantuoja laikiną užuovėją nuo išorinio pasaulio. Tai žinodamas, netapau kantresnis. Netgi atvirkščiai, dar labiau suirzau. Savimi būtina pasirūpinti pačiam, ypač jei neturi nieko, kas galėtų apsaugoti tave nuo negandų.

- Sandra.

Man ištarus vardą, vos pastebimai suvirpėjo pečiai, ir moteris vėl sustingo. O varge, kaip tos bobšės mane siutina. Jos pernelyg lengvai pasiduoda. Tarsi paukšteliai, negalintys atsiplėšti nuo žemės.

- Sandra, pažvelk į mane.

Moteris nenorėjo, bet aš žinojau, kad ji pažvelgs. Juk vyrams paklusdavo visada. Per savo gyvenimą daugiau nieko nedarė, tik vykdydavo vyrų įsakymus.

- Pakelk galvą ir pažiūrėk į mane.

Ji atsigręžė vis dar nudūrusi akis žemyn. Skruostai apkepę krauju, bet veidelis gan simpatiškas, ir neatrodė, kad jis būtų priklausęs kvaišai.

- Aš norėčiau važiuoti namo, - sulemeno moteriškė tyliu vaikišku balseliu. - Man iš nosies teka kraujas.

- Aha, žinau. Kodėl? Atsitrenkei į duris?

- Taip. Į duris. - Ji netgi nedėbsojo į mane įžūliu "AŠ VALGAU AMIŠUS" žvilgsniu. Tiesiog lūkuriavo, kol visa tai baigsis. Pašnekesys šalikelėje neturėjo nieko bendra su realiu gyvenimu. Galimybė gauti kumščiu į marmūzę, ryti snarglius, kraują ir ašaras lyg sirupą nuo kosulio - štai tikrovė. - Ėjau į tualetą... nežinojau, jog ten sėdi Brajus... jis staiga atidarė duris...

- Ar ilgai tai tęsis, Sandra?

- Kas tęsis?

- Ar ilgai ruošiesi murkdytis mėšle?

Ji šiek tiek išplėtė akis.

- Kol jis išbarškins visus tavo dantis?

- Aš norėčiau važiuoti namo.

- Gal man susisiekti su Statlerio ligonine? Spėju, jog tu dažnai ten užsuki. Aplinkui tiek daug durų, ar ne?

- Kodėl jūs nepaliekate manęs ramybėje? Aš nieko blogo nepadariau.

- Kentėsi, kol jis suskaldys tavo makaulę? Kol mirtinai užspardys?

- Aš noriu važiuoti namo, pareigūne.

Man knieti pasakyti: "Būtent tą akimirką supratau pralošęs", - bet

verčiau nemeluosiu. Mes nežaidėme, todėl nė vienas iš mudviejų negalėjo nei laimėti, nei pralošti. Ji būtų kiurksojusi sunkvežimio kabinoje iki gyvenimo pabaigos. Iš pykčio būčiau padaręs kažką tokio, dėl ko vėliau tektų gailėtis. Pavyzdžiui, smogęs Sandrai į veidą. Man išties nieždėjo kumščiai jai trinktelėti. Gal bent tada būtų suvokusi, jog šneka su gyvu žmogumi.

Iš užpakalinės kelnių kišenės išsitraukiau dėžutę su vizitinėmis kortelėmis. Panaršęs jas radau tą, kurios reikėjo.

- Šita moteris gyvena Statler-Vilidže. Ji kalbėjo su šimtais jaunų merginų, papuolusių į bėdą, ir daugumai padėjo. Kreipkis į ją, jei tau prisireiks nemokamos psichologinės pagalbos. Gerai?

Ištiesiau vizitinę kortelę, suspaudęs ją dviem rankos pirštais. Kortelė nesudomino Sandros, todėl numečiau ją ant sėdynės. Grįžau prie patrulinio visureigio, kad paimčiau registracijos taloną. Brajanas Lipis sėdėjo per vidurį galinės sėdynės, nukoręs smakrą iki krūtinės, dirsčiodamas į mane iš padilbų, įsiutęs kaip baudą sumokėjęs greičio viršytojas.

- Kaip sekėsi? - pasiteiravo Džordžas.

- Niekaip, - atsakiau. - Ji dar nepakankamai prisismagino.

Sugniaužęs delne registracijos taloną nudrožiau link sunkvežimio. Sandra jau spėjo įsitaisyti prie vairo. Suurzgė galingas aštuonių cilindrų variklis. Ji nuspaudė sankabos pedalą, dešiniąją ranką uždėjo ant pavarų dėžės rankenos. Prie chromo prigludo apgriaužti rožiniai nagai. Jeigu kaimietiški Pensilvanijos regionai turėtų vėliavas, šiose derėtų nupiešti būtent tokį vaizdelį. Arba “Airon-sičio” alaus skardinę ir “Vinstono” cigarečių pakelį.

- Vairuokite atsargiai, panele Makraken, - tariau atiduodamas gelsvąjį popiergalį.

- Gerai, - linktelėjo ji, ir “Fordas” pajudėjo iš vietos. Prieš pasišalinant moteriškei turbūt magėjo mane iškeikti, tačiau būdama gerai išdresuota ji susitvardė. Iš pradžių sunkvežimis sutrūkčiojo - akivaizdu, jog Sandra nemokėjo itin gerai valdyti rankinės pavarų dėžės, - tad moterį kaip reikiant pakratė. Pirmyn ir atgal. Plaukų sruogos plaikstėsi į visas puses. Staiga mintyse išvydau netolimą praeitį: mačiau, kaip jis viena ranka vairuoja savo mašiną, kita talžo *savo* moterį, ir man sutraukė skrandį. Prieš įjungdama antrąją pavarą, Sandra išmetė kažką pro langą. Vizitinę kortelę, kurią jai daviau.

Nupėdinau atgal link visureigio. Brajanas tebetupėjo prispaudęs

smakrą prie krūtinės, iš padilbų varstydamas mane nuožmiu žvilgsniu it koks sumautas Napoleonas. Arba Rasputinas. Aš drėbiausi ant keleivio sėdynės, sukaitęs ir pailsęs. Tarsi to būtų maža, Brajanas sukranksėjo iš užnugario:

- Storas EDIS DŽEI-KU-PIMPIS. Kiek pimpalų tu...

- Užčiaupk savo srėbtuvę, - urgztelėjau.

- Gal pats pabandytum mane nutildyti? Ateik pas mane ir pabandyk.

Kitaip tariant, dar viena šauni dienelė PVP struktūrose. Iki septynių vakaro šitas pašlemėkas jau bus parsigavęs į šiknaskylę, kurią vadina savo namais, gers alų ir žiūrės, kaip Vana suka "Laimės ratą". Pažvelgiau į laikrodį - be šešiolikos minučių dvi - ir čiupau mikrofoną:

- Baze, čia šeštasis.

- Klausau, šeštasis, - atsiliepė Širlė, rami lyg vasaros vėjelis. Netrukus Islingtonas ir Eiveris padovanos jai gėlių puokštę. Potinvilyje, 40-ajame kelyje, maždaug už dvidešimties mylių nuo 20-ojo, vilkikas su "Norko-vest" kompanijos cisterna ką tik susidūrė su mokyklos autobusu, žuvo pastarojo vairuotoja ponia Estera Meihju. Džordžas Stankovskis patruliavo pakankamai arti, kad išgirstų sprogimą. Kodėl gi sakoma, esą, prisireikus faro, jo nė su žiburiu nerasi?

- Kodai 15 ir 17. - Paprasčiau kalbant, suėmėme avigalvį ir keliaujame namolio.

- Supratau, šeštasis. Suimtas vienas asmuo ar daugiau?

- Vienas, - atsakiau.

- Vienas didelis storas pimpalas, ryšio pabaiga, - paskelbė Brajanas ir prapliupo kvaksėti žvygaujančiu, sniaukrojančiu balsu, kuriuo paprastai juokiasi užkietėję narkašai. Į nuovadą grįšime tik po pusvalandžio. Neabejojau, jog kratysimės kelyje ilgai ir nuobodžiai.

HADIS

Numečiau telefono ragelį ir bėgte nulėkiau į dispečerinę, kur plušėjo Širlė, dalinusi nurodymus patruliams keliauti vakarų kryptimi.

- "Norko-vest" tvirtina, jog vilkikas gabeno skystą chloriną, - pranešiau. - Jei tai tiesa, mums pasisekė. Uostyti chloriną nelabai malonu, bet jo garai nemirtini.

- Ar jie tuo tikri? - paklausė Širlė.

- Devyniasdešimčia procentų. Tuo keliu į vandenvalos stotį nuolat

vyksta vilkikai su chlorinu. Perduok žinią visiems, pradedant Džordžu Stankovskiu. Ei, kas, dėl Dievo meilės, atsitiko šuniui?

Ponas Dilonas muistėsi šalia tinklinių durų, baksnojo jas nosimi. Tiksliau, daužė snukiu kimiai inkšdamas. Ausis priglaudė prie galvos. Man bežiūrint, jis taip stipriai tvojosi į tinklą, jog net viauktelėjo. Atrodė, lyg būtų suaimanavęs: “Vaje, kaip skauda”.

- Neįsivaizduoju, - atsakė Širlė šaltu balsu, bylojančiu, kad ji neturi laiko žvalgytis į šunį. Tiesą sakant, man irgi užteko savų darbų. Dar kurį laiką stebėjau poną Diloną. Esu matęs panašiai besielgiančius skalikus, kurie miške užuosdavo stambaus žvėries - lokio arba vilko - kvapą. Tačiau Žemosiose kalvose vilkai išnyko dar prieš Vietnamo karą, apylinkėse gyvenančius lokius galima suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų. O kitoje tinklinių durų pusėje driekėsi mašinų stovėjimo aikštelė, kurios gale dunksojo B angaras. Pažvelgiau į sieninį laikrodį. Dvi valandos dvylika minučių. Negalėjau prisiminti, kada nuovada buvo tokia ištuštėjusi.

- Keturioliktasis, čia bazė.

- Čia keturioliktasis, - kosčiodamas atsiliepė Džordžas.

- “Norko-vest” teigia, jog tai skystas chlorinas. - Ji dirstelėjo į mane, ir aš pakėliau aukštyn nykštį. - Dirgina odą, bet...

- Minutėlę, minutėlę. - Vėl pasigirdo krenkštimas.

- Klausau, keturioliktasis.

- Kad ir kas tai būtų, tie chemikalai dega. Balti debesys plaukia mano pusėn. Važiuoju aplinkiniu keliu, šalia stadiono. Vaikai kosėja smarkiau už mane, matau kelis nukritusius ant žemės, įskaitant ir vieną moterį. Netoli pastato stovi du mokykliniai autobusai. Pabandysiu vieną jų užvesti ir visus iš čia išgabenti.

Ištraukiau mikrofoną iš Širlės rankų.

- Džordžai, kalba Hadis. Pasak “Norko-vest”, gaisrą veikiausiai sukėlė išsiliejęs degalai. Tu gali paprasčiausiai išvesti vaikus pėsčiomis.

Išgirdau klasikinį Džordžo Stankovskio atsakymą, ištartą tvirtai, be jokių emocijų. Už savo žygdarbį jis, be abejo, sulaukė padėkos laiško iš gubernatoriaus. Didvyrio nuotrauką išspausdino laikraščiai. Jo žmona pakabino įrémintą padėką svetainėje ant sienos. Nesu tikras, ar Džordžas kada nors suprato, dėl ko kilo toks šurmulys. Jis tik manė atliekąs savo pareigą. Tinkamas žmogus atsidūrė tinkamoje vietoje.

- Autobusu bus greičiau, - pratarė Džordžas. - Čia keturioliktasis. Kodas 7.

Neilgai trukus Potinvilis visiškai išdulkėjo mudviem su Širle iš galvų. Mus užgriuvo kitokios problemos. Jei tau, Nedai, įdomu, patrulis Stankovskis įsibrovė į autobusą akmeniu nudaužęs duris. Užvedė keturiasdešimties vietų "Bliuberdą" atsarginiu rakteliu, kurį rado prilipdytą prie skydelio nuo saulės, virš vairuotojo sėdynės, įstūmė į autobusą dvidešimt keturis kosėjančius, verkiančius vaikus paraudusiomis akimis ir dvi mokytojas. Dauguma berniukų ir mergaičių tebespaudė delnuose nebaigtus lipdyti puodus, lėkšteles, keramines pelenines. Trys neteko sąmonės. Vienas iš jų - dėl alerginės reakcijos į chlorino garus. Kiti du paprasčiausiai apalpo po patirto siaubo ir susijaudinimo. Mokytoja Rozelena Nevers nukentėjo rimčiau - Džordžas pastebėjo ją ant šaligatvio dūstančią, pirštais bejėgiškai įsikibusią sau į gerklę. Akys išsprogo iš akiduobių lyg tryniai iš virtų kiaušinių.

- Čia mano mamytė, - pasakė viena maža mergaičiukė. Skruostais kapsėjo didžiulės ašaros, tačiau ji stipriai laikė rankose molinę vazą, kurioje stirksojo gėlė. - Jai azma.

Džordžas priklupo prie moters, pakišo dilbį po kaklu, kad ji atverstų galvą ir galėtų lengviau kvėpuoti.

- Brangute, ar tavo mama turi kokių nors vaistų nuo astmos?

- Kišenėje, - atsakė mergaitė su vaza. - Ar mano mamytė mirs?

- Ne-e, - pakratė galvą Džordžas. Radęs ponios Nevers kišenėje "Flovent" inhaliatorių, purkštelėjo dozę jai į gerklę. Moteris sušvokštė, visu kūnu sudrebėjo ir atsisėdo.

Patrulis Stankovskis nunešė ją ant rankų į autobusą, sekdamas įkandin springstančių, žliumbiančių vaikų. Nuleido Rozeleną ant sėdynės, šalia dukters, pats įsitaisė už vairo. Įjungė pavarą, ir autobusas nudardėjo per stadioną, pro policijos visureigį, aplinkinio kelio pusėn. Kai "Bliuberdas" išriedėjo į plentą, vaikai jau šypsojosi ir dainavo: "Irkimės, irkimės, irkimės valtimi". Štai taip patrulis Džordžas Stankovskis tapo didvyriu. Tuo tarpu mes, likusieji bazėje, stengėmės neprarasti sveiko proto likučių.

Ir gyvybių.

ŠIRLĖ

Paskutiniai Džordžo žodžiai, kuriuos išgirdome, buvo: "Čia keturioliktasis. Kodas 7". Tai reiškė: patrulinė D-14 mašina už ryšio zonos ribų. Užrašiau duomenis į budėjimo žurnalą, pažvelgiau į sieninį

laikrodį. Dvidešimt trys minutės po dviejų. Laiką prisimenu puikiai, kaip ir tai, jog Hadis, stovintis už nugaros, švelniai spūstelėjo mano petį. Tikriausiai mėgino pasakyti, kad Džordžas ir vaikai išsikapstys sveiki gyvi. 2:23, būtent tada atsivėrė pragaro vartai. Tiesiogine prasme.

Ponas Dilonas pradėjo loti. Ne bosiniu amsėjimu, kuriuo paprastai vydavo elnius, atsitiktinai užklydusius į kaimyninį lauką, arba meškėnus, išdrįsusius apšniukštinėti prieangį. Jis viauksėjo spigiai, pratisai, kaip niekad anksčiau, tarytum letena būtų užmynęs vinies smaigalį.

- Kas per *velniava?* - apstulbo Hadis.

Šuo žengė penkis šešis žingsnius atatupstas ant sumedėjusių kojų nelyginant šuoliui pasiruošęs rodeo žirgas. Manau, mes su Hadžiu iš karto supratome, ką jis rezga, tačiau negalėjome tuo patikėti. Šiaip ar taip, pono Di sustabdyti nebūtų pavykę, nes mūsų meilutis ūmai virto pasiutusiu, spigiai skalijančiu, baltomis putomis besidrabstančiu žvėrimi.

Pamenu, tuo momentu mane apspangino prožektorių šviesa. Sumirksėjau, ir jos ruožas nuslydo siena. Į bazę grįžo D-6 visureigis, kuriuo Edis su Džordžu Morganu gabeno įtariamąjį. Man tai nerūpėjo, nes visą dėmesį buvau sutelkusi į poną Diloną.

Šis movė tiesiai į tinklines duris. Nė nemanė sustoti. Tiesiog nukorė galvą ir nėrė laukan, nuplėšdamas duris nuo vyrių, tempdamas tinklą iš paskos, šaižiai kiauksėdamas - man kažkodėl susidarė įspūdis, kad jis klykė. Tuo pačiu šnerves nutvilkė jūros vandens ir pūvančių daržovių tvaikas. Kieme sucypė stabdžiai bei padangos, orą perskrodė automobilio sirena, kažkas užstaugė: *"Atsargiai! Atsargiai!"* Hadis šoko per slenkstį, aš nulėkiau pavymui.

EDIS

Mes sumovėme Brajano dieną, išveždami jį į nuovadą. Bent jau laikinai neleidome tvatyti savo merginos. Jam teko tupėti ant užpakalinės sėdynės, kurios spyruoklės rėžėsi į pasturgalį, žaviuosius kaubojiškus aulinius nuleisti ant vėmalams atsparių plastiko kilimėlių. Brajanas ruošėsi atsimokėti mums su kaupu. Ypač man, tačiau Džordžas irgi turėjo klausytis.

Jis skandavo iškraipytą mano pavardę ir iš visų jėgų ritmiškai stukseno į grindis savo didžiaisiais mėšlabraidžių kulnais. Taip stadione elgiasi vienos ar kitos futbolo komandos gerbėjai - jie klykauja ir trypia kojomis. Visą kelionę mokyklos laikų bičiulis spoksojo į mane

pro tinklą apspangusiomis, žvilgančiomis akimis. Mačiau jas galinio vaizdo veidrodėlyje.

- DŽEI-KU-PIMPIS! - *bum-bum-bum*! - DŽEI-KU-PIMPIS! - *bum-bum-bum*!

- Gal užsikimštum kakarynę, Brajanai? - paragino Džordžas. Iki nuovados teliko pora minučių kelio. Iki tuščios nuovados; mes jau žinojome, kad visi išvyko į Potinvilį. Šį tą pranešė Širlė, likusias naujienas išgirdome per raciją, iš patrulių pokalbių. - Man įskaudo ausis.

Brajanui tik to tereikėjo.

- DŽEI-KU-PIMPIS! - *BUM-BUM-BUM!*

Tvojęs kulnu į grindis truputį stipriau, jis greičiausiai būtų išspyręs dugną, tačiau Džordžas daugiau neaušino burnos prašydamas aprimti. Visureigio gale įkalintiems tipams visada knieti jus išvesti iš kantrybės. Esu patyręs tai anksčiau, bet klausytis šito ožio, kuris mokykloje neretai išmušdavo man iš rankų knygas arba nuplėšydavo marškinių kišenes... kuris dabar skandavo nekenčiamą mano pavardės versiją... o varge, kaip šlykštu. Tarytum keliaučiau į praeitį profesoriaus Pybodžio laiko mašina.

Nieko nesakiau, bet neabejojau, jog Džordžas nutuokė, kaip aš jaučiuosi. Kai jis paėmė mikrofoną ir tarė: “Būsime bazėje po minutės”, - supratau, kad šie žodžiai labiau skirti man nei Širlei. Mes prirakinsime Brajaną prie kėdės, blogiukų kampelyje, įjungsime televizorių, jeigu jis norės, brūkštelėsime kelis žodžius apie suimtąjį į budėjimo žurnalą ir iškeliausime į Potinvilį, nebent tenykštė padėtis būtų nelauktai pagerėjusi. Širlė perduos Statlerio apygardos kalėjimui žinutę, jog netrukus ten atvyks jų mėgstamas ramybės drumstėjas. Tačiau kol kas...

- DŽEI-KU-PIMPIS! - *bum-bum-bum*! - DŽEI-KU-PIMPIS!

Vyrukas taip staugė, kad jo skruostai paraudonavo, kaklo gyslos išsipūtė. Laikas žaidimams baigėsi. Dabar Brajus paprasčiausiai kraustėsi iš proto. Koks akmuo nukris nuo širdies, kai juo atsikratysime.

Mes riedėjome į Bukino kalną, Džordžas spaudė akseleratoriaus pedalą šiek tiek stipriau, nei derėtų. Po sekundės kitos pasignalizavo ir nemažindamas greičio įsuko į bazės teritoriją. Suprasdamas, kad jo koncertas veikiai baigsis, Lipis įniko purtyti metalinį tinklą ir dar smarkiau daužyti į automobilio dugną Džono Veino auliniais.

- DŽEI-KU-PIMPIS! - *bum-bum-bum! Brakšt-brakšt-brakšt!*

Užburzgęs keliuku į kalną, patrulinis visureigis įvažiavo į mašinų

stovėjimo aikštelę. Džordžas pasuko vairą į kairę ir aplenkė pastato kampą, ketindamas sustabdyti D-6 prie pat kiemo durų, idant galėtume greitai ir be didelio triukšmo nutempti šaunuolį Brajų į kamerą.

Už posūkio tiesiai prieš mus išdygo ponas Dilonas.

- *Atsargiai! Atsargiai!* - sustūgo Džordžas, tik nežinau kam - šuniui, man ar sau. Prisimindamas šiuos įvykius dažnai pagalvoju, jog mano partneris pakliuvo į beveik tokią pačią padėtį tą dieną, kai Lasburge suvažinėjo moterį. Galima sakyti, jog pirmasis atvejis tebuvo generalinė repeticija, žinoma, jei nepaisytume vieno didžiulio skirtumo. Vis spėlioju, ar paskutinėmis gyvenimo savaitėmis, prieš įsikišant į burną pistoleto vamzdį, jo galvoje nesisuko mintis: *sugebėjau išvengti susidūrimo su šunimi, bet partrenkiau moterį.* Gal ir ne, tačiau juo dėtas aš garantuotai kankinčiaus mąstydamas: *sugebėjau išvengti susidūrimo su šunimi, bet partrenkiau moterį. Kaip po to galima tikėti Dievu?*

Džordžas užmynė stabdžio pedalą abiejomis kojomis, delną įmygo į signalą. Iš inercijos pasvirau į priekį ir įsirėžiau į saugos diržus. Šie buvo sumontuoti ir galinėje mašinos dalyje, tačiau kalinys nesiteikė jais pasinaudoti, visa siela atsidavęs DŽEI-KU-PIMPIO skanduotei, todėl tvojosi veidu į metalinį tinklą. Pasigirdo brakštelėjimas - tokį garsą išgauna traškomi krumpliai - ir glitus *girgžt.* Nereikėjo net žvalgytis, kad suprasčiau, kodėl iš užnugario sklinda laužomų vištos kaulų garsai. Akivaizdu, jog vyrukui suskilo pirštas bei nosies pertvara. Nustėręs jis dusliai sušvokštė, ir mano uniformą aptaškė kraujo čiurkšlė, karšta it virintas vanduo.

Ponui Dilonui iki mirties pritrūko nedaugiau kaip pusės pėdos, gal net poros colių, tačiau jis skuodė B angaro linkui nė nedirstelėdamas į mus, priglaudęs ausis prie pakaušio, skalydamas ir inkšdamas. Juodas, ryškus jo šešėlis bėgo šalia.

- *O Deve, kaip škauda!* - ėmė žviegti Brajanas pro užsikimšusią nosį. - *Aš apšikraujavęš!* - pridūrė jis ir prapliupo kaltinti policiją žiauriu elgesiu.

Džordžas atidarė dureles. Kurį laiką sėdėjau savo vietoje stebėdamas poną Di, įsitikinęs, kad priešais garažą jis sustos. Apsirikau. Šuo stačia galva pokštelėjo į dvivėrius angaro vartus. Nusirideno ant šono ir suriko. Iki tos dienos nemaniau, jog šunys moka rėkti. Pasirodo, moka. Man susidarė įspūdis, kad jis nejautė skausmo, tik susierzinimą. Per nugarą nubėgo skruzdėlės. Ponas Di pakilo ant kojų, apsisuko ratu lyg vaikydamasis savo uodegą ir vėl įsimūrijo į vartus.

- *Di, ne!* - išdygęs prieangyje sušuko Hadis. Jo pašonėje stovinti Širlė delnu prisidengė akis. - *Liaukis, Di, ar girdi? Tučtuojau liaukis!*

Ponas Dilonas nekreipė į jį jokio dėmesio. Nemanau, kad būtų sureagavęs ir į Orvilį Garetą, kuris atstojo šuniui šeimininką. Jis daužėsi į duris lodamas kaip pakvaišęs, suklykdamas kiekvieną sykį, kai atsitrenkdavo į kietą paviršių. Po trečio karto ant baltai nudažyto medžio liko kruvinas nosies atspaudas.

Tuo metu mano senasis bičiulis Brajanas kaukė iš visų plaučių:

- *Padėk man, Žeikubua! Aš kraujuoju lyg škeržiama kiaulė! Kur tavo šikniuš partneriš mokėši vairoti? "Sirse" ar šukruštame "Robake"? Išleiškite mane! O, mano nošiš!*

Nepaisydamas jo išlipau iš visureigio. Jau rengiausi paklausti Džordžio, ar ponas Di nepasiuto, kai mano šnerves užplūdo jūros vandens, suplėkusių kopūstų ir dar kažkokios šlykštynės tvaikas.

Ponas Di staiga apsigręžė ir sprinterio tempu nuliuoksėjo link garažo kampo.

- *Ne, Di, ne!* - persigando Širlė, ir po sekundės aš susigaudžiau, kas ją pašiurpino. Šoninės durys - tos, kurias galima atidaryti palenkus rankeną, užuot spūsčiojus nuotolinio valdymo pultelį, kad pradėtų veikti elektrinis vartus praskiriantis varikliukas - buvo pravertos per kelis colius. Neįsivaizduoju, kas paliko jas neuždarytas, galbūt Arkis...

ARKIS

Tai ne mano kaltė, aš visada jas uždarau. Jei bent sykį būčiau pamiršęs, senasis seržantas būtų išdūręs man naują šiknaskylę. Ahrba Kertis. Jie reikalavo, kad garažo durys būtų užšautos.

Griežtai reikalavo.

EDIS

...gal kažkas iš vidaus. Kokia nors jėga, užgimusi "Biuike". Nežinau, ar aš teisus, tačiau faktas lieka faktu: durys *buvo* pravertos. Pro plyšį tvoskė kvaitinanti smarvė, ir būtent link jos šaltinio rūko ponas Dilonas.

Širlė nušoko nuo prieangio laiptelių, Hadis pasekė jos pavyzdžiu, abu šūksniais kvietė poną Diloną sugrįžti. Jie prašvilpė pro mus.

Džordžas leidosi tekinas porelei įkandin. Aš neatsilikau nuo Džordžo.

Prieš dvi ar tris dienas "Biuikas" šaudė fejerverkus. Pats šviesos spektaklio nemačiau, bet girdėjau apie jį pasakojant. Prieš savaitę B angare nukrito temperatūra. Nedaug, tik keturiais ar penkiais laipsniais. Mes negalvojome, jog nusimato kažkas įspūdinga. Bent jau nieko tokio, apie ką, pabudęs vidurnaktį, norėtum parašyti laiške motinai. Todėl vaizdas, kuris atsivėrė prieš mus angare, pakirto pakinklius. Nieko panašaus mes nesitikėjome.

Širlė įbėgo į garažą šaukdama poną Di vardu... po akimirkos ji tiesiog *klykė*. Netrukus ėmė rėkti ir Hadis. Ponas Dilonas vienu metu lojo ir urzgė tarsi užklupęs ilgai persekiotą auką. Džordžas Morganas sustūgo:

- Viešpatie! Jėzau Kristau! Kas gi čia?

Įlėkęs į angarą, už poros žingsnių sustingau lyg įbestas. Širlė su Hadžiu rėmėsi vienas į kitą pečiais. Už jų nugaros aikčiojo Džordžas. Visi trys užstojo man vaizdą. Nuo gaižios smarvės ašarojo akys ir perdžiūvo gerklė, tačiau aš beveik nepastebėjau kvapo. Temačiau atlapotą "Biuiko" bagažinę. Už mašinos, tolimajame angaro kampe, siūbavo liesa gelsva baidyklė, vietoj galvos turinti rausvų besiranganČių gijų raizginį. Po šiuo geltonavo raukšlėta oda. Savo ūgiu ji siekė mažiausiai septynias pėdas. Kelios rožinės ataugos čaižė lubų sijas. Garsas priminė naktinius drugelius, kurie iš lauko pusės tvatija sparnais lango stiklą, privilioti kambaryje švytinčios lempos. Sapnuose vis dar girdžiu tą šiurenimą.

Konvulsiškai virpančių rausvų gijų tankmėje kažkas prasiverdavo ir užsidarydavo. Kažkas juoda ir apvalu. Tikriausiai burna, prasižiojusi rėkti. Apatinės kūno dalies negalėčiau gerai apibūdinti, nes mano smegenys nepajėgė įsisąmoninti to, ką regėjo akys. Padaras stovėjo ne ant kojų, dėl to esu tikras. Apatinės galūnės panėšėjo į tris čiuptuvus, kurie užsibaigė juodais kablio formos nagais, apžėlusiais standžių plaukelių kuokštais. Man pasirodė, kad juose knibžda mažučiai kaip blusos gyviai. Iš sutvėrimo krūtinės kyšojo pilka krūpčiojanti žarna, nusėta blizgančiais juodais odos lopiniais. Gal tai buvo pūslės. O gal, padėk man, Dieve - akys.

Priešais baidyklę iš kito pasaulio vambrijo ir baltomis putomis spjaudėsi mūsų šuo. Visa savo išore jis spinduliavo troškimą užpulti padarą, iš kurio juodųjų nasrų atsklido veriantis kvyksmas. Pilkoji žarna suvibravo it bekaulė ranka arba elektra nutvilkyta varlės letena. Nuo jos galiuko nuvarvėjo skysčio lašai, kaptelėję ant grindų. To-

se vietose, kur jie palietė betoninį pagrindą, ėmė rūkti dūmai.

Kai baidyklė sužviegė, ponas Di mažumėlę atšlijo, tačiau nenustojo skalyti prispaudęs ausis prie pakaušio, išsproginęs akis. Padaras vėl "sustūgo". Rėkdama Širlė užsidengė ausis. Kuo puikiausiai ją supratau, bet nemaniau, jog tai kuo nors pagelbės. Staugimas varstė smegenis ne todėl, kad prasiveržė iki jų pro ausų angas. Veikiau atvirkščiai. Garsas užgimdavo galvoje ir tik *paskui* išsprūsdavo pro ausis. Norėjau perspėti Širlę, kad, neišleidusi laukan padaro spiegimo, užsidirbs emboliją ar kažką panašaus, bet ji pati nuleido rankas.

Hadis apkabino Širlę, ir ji...

ŠIRLĖ

Pajutau, kaip Hadis mane apkabino, ir čiupau jo delną. Tiesiog privalėjau įsitverti į *žmogų*. Kai pasakoja Edis, pirmasis gyvas "Biuiko" kūdikis atrodo perdėm sužmogintas: rausvų besiraitančių ataugų viduje žioji burna, jis turi krūtinę ir akis atstojančias pūsles. Aš netvirtinu, esą jis klysta, bet ir nemanau, jog tai tiesa. Abejoju, ar mes visa tai matėme, bent jau ne taip, kaip mokomi matyti policijos pareigūnai. Padaras buvo per daug keistas, pernelyg nutolęs ne tik nuo mūsų gyvenimiškos patirties, bet ir suvokimo ribų. Ar prieš save regėjome humanoidą? Iš dalies, bent mums taip dingojosi. *Žmogų?* Anaiptol. Protingą būtybę? Taip, greičiausiai, nors šimtu procentų garantuoti neįmanoma. Svetima jos prigimtis mus ne šiaip pašiurpino. Po siaubo apvalkalu (tarsi riešuto kevale) slypėjo neapykanta. Giliai viduje man magėjo skalyti ir šiepti dantis kaip ponui Dilonui. Jis pažadino manyje pyktį, *priešiškumą*, ne tik baimę ir pasišlykštėjimą. Kiti padarai išnirdavo iš "Biuiko" pastipę. Šitas pasirodė gyvas, tačiau mes *geidėme* jo mirties. Visa širdimi.

Antrą kartą sužvigusi baidyklė, regis, žvelgė į mus. Žarna pakilo aukštyn lyg ištiesta, pagalbos maldaujanti ranka: *padėkite man, nuvykite šalin tą kriokiantį siaubūną.*

Ponas Dilonas vėl šoktelėjo į priekį. Kampe svyruojantis padaras suspigo trečią sykį ir atšlijo. Iš žarnos - straublio, rankos, penio, kaip pavadinsi, taip nesugandinsi - čiurkštelėjo skystis. Pora lašų užtiško ant pono Di, ir jo kailis akimoju pradėjo rūkti. Iš skausmo šuo suinkštė. Užuot atsitraukęs, šoko ant atvykėlio. Pastarasis išvengė susidūrimo grakščiai šastelėjęs į šoną, tačiau ponas Dilonas spėjo pakreipti snukį ir įsikibti dantimis į raukšlėtos odos klostę. Padaras dingo iš

kampo, nuslydęs palei sieną iš kitos "Biuiko" pusės, kvykdamas pro skylę, kuri prasiplėsdavo rausvų gijų knibždėlyne, mataruodamas savo žarna. Įkandimų vietose ištryško juodos gleivės, panašios į tas, kurios sruvo iš šikšnosparnio ir žuvies.

Atsitrenkusi į dvivėres duris pabaisa suriko iš skausmo ir nusivylimo. Iš užnugario stryktelėjęs ponas Dilonas įsitvėrė iltimis į atvipusią baidyklės klostę ir stebėtinai lengvai ją nuplėšė. Šuo nusirideno ant betoninių grindų sukandęs žandikaulius. Ant jo snukio šliūkštelėjo juodos gleivės... kraujas... velniai žino koks skystis. Ponas Di staugė, tačiau neketino paleisti iš nasrų odos lopinio - bandė dar labiau jį nudrėksti purtydamas galvą nelyginant žiurkę sučiupęs terjeras.

Žviegdamas padaras suburbuliavo kažką panašaus į žodžius. Kaip ir klyksmai, jie nuskambėjo sąmonėje, tarytum būtų *užgimę* šios gelmėje. Sutvėrimas pradėjo talžyti vartus savo žarna - tiesa, gana vangiai - lyg reikalaudamas, kad mes jį išleistume.

Hadis išsitraukė ginklą. Nusitaikė į rausvųjų ataugų gniužulą ir šiame styrantį geltoną gumbą, bet nespėjo iššauti, nes padaras žaibiškai apsisuko, tebekaukdamas pro savo juodą skylę, ir užgriuvo ant šuns. Pilkoji žarna apsivijo aplink aukos gerklę, ir ponas Di sugargaliavo. Iš jo sprando parūkus dūmams, užuodžiau svylančio kailio kvapą, sumišusį su pūvančių daržovių bei jūros vandens tvaiku. Išsikėtojusi ant mūsų šuns, nežemiška baidyklė raitėsi ir daužė kojomis (kitaip tariant, savo čiuptuvais) vartus, ant kurių liko gelsvos dėmės. Ponas Dilonas agoniškai užkaukė.

Pastebėjusi, jog Hadis vėl kilstelėjo revolverį, griebiau jį už riešo ir priverčiau nuleisti ranką.

- *Ne! Tu pataikysi į Di!*

Staiga pro mus prasispraudė Edis, vos neišversdamas manęs iš kojų. Jis stvėrė gumines pirštines, numestas ant maišų, prie pat šoninių garažo durų, ir jas užsimovė.

EDIS

Nedai, privalai suprasti, jog visa tai prisimenu kitaip nei daugumą įprastų dalykų. Tie įvykiai išnyra į sąmonės paviršių lyg paskutinės daugiadienio girtuokliavimo stadijos. Nuo trąšų maišų pirštines stvėrė ne Edis Džeikubua, o kažkas kitas, įsivaizduojantis, kad jis - Edis Džeikubua. Taip man atrodo dabar. Taip atrodė ir tuomet.

Ar aš mąsčiau apie poną Diloną? Vaiki, labai norėčiau tuo tikėti,

bet garantuoti nedrįsčiau. Tiesiog nepamenu. Labiausiai panašu į tiesą būtų tai, kad man knietėjo *užčiaupti* spiegiančią geltoną baidyklę. Ištrinti iš galvos pasibjaurėtinus, vimdančius riksmus. Jiems aidint mano smegeninėje, jaučiausi kaip išprievartautas.

Visgi blaivaus proto aš nepraradau. Akivaizdu, jog man nebuvo galutinai atsisukę varžteliai, nes iš pradžių užsimoviau gumines pirštines ir tik paskui čiupau kirtiklį nuo sienos kablio. Atsimenu, jog pirštinės buvo mėlynos. Ant maišų mėtėsi mažiausiai tuzinas įvairiaspalvių porų, bet aš pasirinkau mėlynas. Skubiai įkišau į jas rankas kaip gydytojai iš "Ligoninės priimamojo" serialo, nuroviau nuo kablio kirtiklį ir nėriau pro Širlę, vos nepartrenkdamas jos ant grindų. Laimei, Širlės delną laiku spėjo sugriebti Hadis.

Džordžas kažką sušuko, berods: "Saugokis rūgšties". Neprisimenu, kad būčiau drebėjęs iš baimės, tačiau didvyriu irgi nesijaučiau. Manyje kunkuliavo tik įniršis ir pasišlykštėjimas. Įsivaizduok, vyruti, kad pakirdęs ryte jauti, kaip iš tavo liežuvio kraują siurbia dėlė. Kartą papasakojau apie tai Kerčiui, ir jis ištarė frazę, kurios niekada neužmiršiu: *nuodėmės siaubas*. Būtent. Tuo momentu mane užvaldė nuodėmės siaubas.

Ponas Di kaukė, inkštė, muistėsi, bandė išsivaduoti iš padaro gniaužtų. Raudonosios gijos plaikstėsi kaip jūržolės vandenyje. Dvokė degančiu kailiu, druska ir kopūstais. Juodos srutos, plūstančios iš žaizdų, varvėjo geltonos odos raukšlėmis lyg dumblas ir tiško ant grindų. Mane užvaldė troškimas nudėti baidyklę, sumaišyti ją su žemėmis, priversti išnykti iš mūsų pasaulio. Galvoje viskas sumišo, mintys sūkuriavo viesulu, tarytum patirtas šokas būtų suplakęs smegenis į verpetą, neturintį nieko bendra su sveiku protu arba pamišimu, su policijos arba jūsų nuolankaus tarno Edžio Džeikubua darbu. Jau minėjau, jog visa tai prisimenu kitaip nei daugumą įprastų dalykų. Veikiau kaip sapną. Ir aš dėl to džiaugiuosi. Atmintyje liko per daug šlykštynių, kuriomis neįstengiu atsikratyti. Nepadeda net alkoholis. Išgėrus prisiminimai nugrimzta į sąmonės gelmę, tačiau išsiblaivius jie vėl sugrįžta. Aš tarsi pabundu ir jaučiu burnoje kraujo prieskonį.

Taigi prišokau prie sumauto monstro ir trenkiau jam smailiuoju kirtiklio galu. Užstaugusi baidyklė atšoko nuo šuns, prisiplojo prie vartų. Ponas Dilonas ėmė šliaužti atbulas, braukdamas pilvu grindis. Jis piktai lojo ir tuo pačiu kaukė iš skausmo. Prie antkaklio svilo

apanglėjęs kailio rėžis. Pusė snukio pajuodavo, tarytum jis būtų rausęs pelenus. Nuo šnervių kilo dūmų sruogelės.

Įsirėmęs į vartus padaras kilstelėjo pilkąją iš krūtinės kyšančią žarną, ir aš supratau, kad juodieji lopiniai, apkloję jos paviršių, *išties* atstojo akis. Padaras žiūrėjo į mane. Neištvėręs žvilgsnio, apverčiau kirtiklį rankoje ir užsimojau ašmenimis. Pasigirdo glitus *žlegt*, ir dalis žarnos nukrito ant betoninių grindų. Negaišdamas laiko smogiau kirtikliu į krūtinę. Iš plėštinės žaizdos išsiliejo rausva masė, primenanti skutimosi putas. Ant nukirsto pilkojo straublio konvulsiškai drebančios akys, regis, vienu metu dairėsi į visas puses. Betoninį pagrindą čirškino skaidraus ir greičiausiai nuodingo skysčio lašai.

Staiga mano pašonėje išdygo Džordžas su kastuvu rankose. Jis suvarė ašmenis į rausvų ataugų raizginį iki pat koto. Padaras suspiegė. Galvoje nuaidėjo toks griausmingas riksmas, kad man išsprogo akys. Taip savo veizolus išpučia varlė, kai suspaudi pirštais glebų jos kūną.

HADIS

Užsimoviau pirštines, griebiau kažkokį įrankį - rodos, grėblį, nors nesu tuo tikras. Kad ir kaip ten būtų, stvėręs jį šokau prie Edžio ir Džordžo. Po kelių sekundžių (o gal minučių, nežinau, nes laikas prarado savo reikšmę) akies krašteliu pamačiau, jog prie mūsų prisijungė Širlė, irgi apsišarvavusi pirštinėmis, gniaužianti Arkio grąžtą. Aplink veidą draikėsi išsipynę plaukai, todėl ji priminė Šyną, džiunglių karalienę.

Mes neužmiršome užsimauti guminių pirštinių, tačiau, iš šono žiūrint, neabejotinai atrodėme kaip pakvaišę. Baidyklės vaizdas, smegenis varstantis jos spiegimas, netgi pono Dilono kauksmas privertė mus atsisveikinti su paskutiniais sveiko proto likučiais. Iš mano galvos iškrito apvirtęs vilkikas su chemikalų cisterna, Džordžas Stankovskis, mėginantis autobusu išvežti vaikus į saugią vietą, jaunasis pikčiurna, kurį suėmė Edis su Džordžu Morganu. Tuo momentu man egzistavo tik smirdanti pašiūrė. Išorinis pasaulis pranyko kaip dūmas. Staugdamas nesavu balsu mojavau grėbliu, šio dantimis čaižydamas padaro kūną. Kiti taip pat klykė. Sustoję ratu kapojome sutvėrimą į gabalus, riksmais reikalavome, kad jis nusibaigtų. Tačiau baidyklė niekaip nenorėjo pakratyti savo čiuptuvų.

Jei man būtų leista užmiršti kažkurią skerdynių dalį, pasirinkčiau

pačią pabaigą, kai prieš nudvėsdama būtybė kilstelėjo žarnos strampgalį, virpantį nelyginant senio ranka. Strampo paviršiuje žvilgėjo juodos akys, kai kurios kybojo ant blizgančių gijų. Veikiausiai optinių nervų, nors iš kur man žinoti. Taigi padaras pakilo, ir sąmonės akimi vienai sekundei *išvydau save*. Pamačiau mus visus, sustojusius ratu - į savo auką spoksančius žudikus. Supratau, kokie mes keisti ir svetimi. Kokie *kraupūs*. Tą akimirką pajutau merdinčios baidyklės sąmyšį. Ne siaubą, nes ji nebijojo. Nebūčiau galėjęs jos pavadinti nei gėrio įsikūnijimu, nei blogio išpera. Padaras tiesiog jautėsi sutrikęs. Ar jis suvokė, *kur* atsidūręs? Abejoju. Ar žinojo, kodėl ponas Dilonas ir mūsų ketveriukė jį užpuolė? Taip, bent kažkiek nutuokė. Mes puoselėjome jam neapykantą todėl, kad patys buvome visiškai kitokie. Šiurpios, padaro akimis žiūrint, į nieką nepanašios būtybės, kurios rėkdamos jį daužė, pjaustė ir kapojo. Galų gale siaubūnas nustojo judėti. Žarnos strampas suglebo ant krūtinės. Akys liovėsi krutėjusios ir sustiklėjo.

Edis ir Džordžas, surėmę pečius, sunkiai šnopavo. Mudu su Širle stovėjome iš kitos lavono pusės. Ponas Di dvėsuodamas inkštė. Širlė paleido iš rankų grąžtą, ir, šiam atsitrenkus į betoną, pastebėjau prie įrankio smaigalio prilipusį geltonos odos lopinį. Jos veidas mirtinai išbalo, jei, žinoma, nekreiptume dėmesio į ryškiai raudonas dėmes ant skruostų ir kruvino atspalvio taškelį, žvilgantį ant gerklės tarsi apgamas.

- Hadi? - sušnibždėjo Širlė.

- Ką? - vargais negalais sukrenkščiau.

- Hadi?

- *Ką*, velniai rautų?

- Tas padaras galėjo *mąstyti*, - pakuždomis atsiliepė Širlė. Suapvalėjusiose, ašarotose jos akyse atsispindėjo siaubas. - Mes nužudėme *mąstančią būtybę*.

- Nesąmonės, - atrėžė Džorždas. - Net jeigu tu teisi, kam, po velnių, tai rūpi?

Kiauksėdamas, tik gerokai tyliau, ponas Dilonas prasispraudė į priekį pro mane ir Širlę. Šuns sprandas, nugara ir krūtinė vietomis nupliko, tarytum jis būtų apsikrėtęs niežais. Vienos ausies galiukas nudegė. Ištiesęs kaklą ponas Di apuostė lavoną, drybsantį šalia dviverių B angaro vartų.

- Reikėtų išvesti jį laukan, - pasiūlė Džordžas.

- Nieko baisaus neatsitiks, jei šuo liks čia, - atsakiau.

Įbedęs šnerves į suglebusių ir sustingusių rausvųjų gijų gniužulą, ponas Di vėl suinkštė. Nenutildamas pakėlė koją, apšlapino nukirstą žarnos (straublio arba rago) gabalą ir žengė atatupstas.

Išgirdau tylų šnypštimą. Kopūstų kvapas sustiprėjo. Geltona padaro oda išbluko ir pabalo. Nuo lavono aukštyn kilo siaurutės, beveik nepastebimos, garų gijos. Štai kas skleidė bjauriausią smarvę, tie garai. Baidyklė pradėjo pūti, kaip ir kiti negyvėliai, pasirodę iš "Biuiko 8".

- Širle, grįžk į nuovadą, - tariau. - Jei pameni, tau perdavė kodą 99.

Ji sumirksėjo lyg pamažu įsisąmonindama mano žodžius.

- Cisterna, - sumurmėjo. - Džordžas Stankovskis. O Dieve, visai pamiršau.

- Išsivesk ir šunį.

- Taip, gerai. - Ji prikando lūpą. - O kaip... - Širlė pamojo į įrankius, išmėtytus ant betoninių grindų, tuos, kuriais nudėjome prie durų tysojusią ir žviegusią būtybę. Kodėl ji rėkė? Maldavo pasigailėti? Ar ji su savo gentainėmis būtų parodžiusios gailestį vienam iš mūsų, jei atsidurtume jų pasaulyje? Nemanau... atvirai kalbant, manyti kitaip aš negalėjau, ar ne? Todėl, kad su prisiminimais reikės išgyventi naktį, paskui kitą, metus, dešimt metų. Teks mokytis, kaip išjungti šviesą ir gulėti tamsoje. Tvirtinti sau, jog tie padarai irgi būtų tave sumaitoję. Tuo tikėti būtina, antraip nepavyks normaliai gyventi.

- Nežinau, Širle, - atsakiau. Jaučiausi labai pavargęs, nuo pūvančių kopūstų tvaiko man sutraukė skrandį. - Koks, po velnių, skirtumas? Vis tiek nebus nei teismo, nei oficialaus tyrimo. Keliauk į nuovadą. Tu esi policijos ryšių operatorė. Todėl eik ir užmegzk ryšį.

Ji sulinksėjo.

- Eime, pone Dilonai.

Nebuvau tikras, jog Di paklus, tačiau jis nukėblino paskui rudus Širlės žemakulnius batelius. Šuo be paliovos inkštė, prie šoninių durų sudrebėjo, tarytum būtų persmelktas šalčio.

- Mums irgi reikėtų drožti laukan, - kreipėsi Džordžas į Edį. Jis pasitrynė delnais akis; suvokęs, kad tebemūvi pirštines, skubiai jas nusitraukė nuo rankų.

Edis atrodė nemažiau nustebęs negu Širlė, kai priminiau jai apie nelaimę Potinvilyje.

- Tas rėksnys kalės vaikas visiškai išrūko iš galvos, - prisipažino jis. - Džordžai, aš girdėjau, kaip Lipis susilaužė nosį.

- Tikrai? Vaje, kaip apmaudu.

Edis vyptelėjo. Mačiau, kad jam maga užgniaužti šypseną, bet ši dar labiau praplatėjo. Taip dažniausiai nutinka, jei pakliūni į pačią šlykščiausią padėtį. *Ypač* jei įkrenti į mėšlo krūvą.

- Pasirūpinkite tuo tipu, - tarstelėjau.

- Eikš su mumis, - pasakė Edis. - Tau nederėtų likti čia vienam.

- Kodėl? Juk padaras negyvas.

- Bet ne "Biuikas". Prakeikta mašina kaip reikiant įsiaudrinusi. Negi nejauti?

- Aš kažką jaučiu, - prisipažino Džordžas. - Tikriausiai pavėluotą reakciją į susidūrimą su šituo... - jis dūrė pirštu į lavoną, - ...šita būtybe.

- Ne, - paprieštaravo Edis, - tai, ką jauti, sklinda nuo sumauto "Biuiko". Man regis, jis *kvėpuoja*. Kad ir kas būtų tas automobilis, jis kvėpuoja. Mums čia nesaugu, Hadi. Nė vienam iš mūsų.

- Tu perdedi.

- Nė velnio. *Jis alsuoja*. Išpūtė šį rausvagalvį padarą iš savo bagažinės, kaip mes - snarglį iš nosies. Dabar ruošiasi įkvėpti. Patikėk manimi.

- Klausyk, - suirzau, - aš tenoriu apsižvalgyti. Paimti brezentą ir uždengti juo... tą lavoną. - Bakstelėjau nykščiu nužudytojo pusėn. - Sudėtingesnius darbus galės atlikti Tonis su Kerčiu. Jie - ekspertai.

Tačiau nuraminti Edžio nepasisekė.

- Negalima jų prileisti prie mašinos, kol toji neįkvėps. - Edis nuožmiai dėbtelėjo į "Biuiką". - Verčiau pasiruošk ilgam ginčui. Tiek seržantas, tiek Kertis norės apžiūrėti padaro liekanas iš arčiau, bet tu privalai jų neleisti, kadangi...

- Taip, žinau, - įsiterpiau. - Tu jauti, jog mašina pasirengusi įkvėpti. Laikas tau apsirūpinti mokamu numeriu, Edi. Galėtum užsidirbti krūvą šlamančiųjų, per telefoną burdamas iš delno.

- Juokis, juokis. Gal manai, kad Enis Rafertis taip pat prunkščia, kad ir kur jis būtų? Aš tik sakau, ką žinau. "Biuikas" alsuoja. Šįsyk jis įkvėps labai giliai. Paklausyk manęs. Mudu su Džordžu padėsime tau apkloti brezentu lavoną, ir mes dingsime iš garažo visi trys.

Pasiūlymas manęs nesužavėjo, pats nesupratau kodėl.

- Edi, prisiekiu Dievu, aš susitvarkysiu vienas. Be to, norėčiau nufotografuoti ponulį ateivį, kol jis galutinai supus.

- Keiskime temą, - urgztelėjo pažaliavęs Džordžas.

- Atleisk. Pažadu ilgai čia neužtrukti. Nespėsite nė akimi mirktelėti. Eikite, vyručiai, ir pasirūpinkite suimtu tipeliu.

Edis gręžė žvilgsniu "Biuiką", riogsantį ant savo didžiųjų baltakraščių padangų. Atidaryta bagažinė priminė pražiotus krokodilo nasrus.

- Kaip aš jo nekenčiu. Už du centus...

Džordžas žengė link durų, Edis nusekė įkandin taip ir nepaaiškinęs, ką jis padarytų už du centus. Nereikėjo nė sakyti, pats susigaudžiau.

Pūvančio padaro smarvė stiprėjo sulig kiekviena minute, ir aš prisiminiau "Paf-pek" kaukę, kurią Kertis dėvėjo tyrinėdamas augalą, panašų į leliją. Nusprendžiau, jog kaukė tebeguli būdelėje. "Polaroidą" irgi turėjau ten rasti - savo akimis mačiau fotoaparatą ant lentynos.

Tolumoje, mašinų stovėjimo aikštelėje, pasigirdo tylus Džordžo balsas, klausiantis Širlės, ar ji gerai jaučiasi. Puikiai, patvirtino toji. Po kelių sekundžių Edis sustūgo iš visų plaučių: "EIK TU ŠIKT!" Jį veikiausiai išgirdo kaimyninė apygarda. Sprendžiant iš riksmo, vyrukas velniškai įsiuto. Matyt, nuo narkotikų apkvaišęs kalinys, kuris susilaužė nosį, apvėmė galinę D-6 visureigio sėdynę. Na, ir kas? Išplauti vėmalus - ne pats šlykščiausias darbas. Kartą Pačine, kur susidūrė trys automobiliai, įgrūdau girtą vairuotoją, avarijos kaltininką, į savo patrulinę mašiną, kad jis nepaspruktų, man statant perspėjamuosius kelio ženklus. Grįžęs pamačiau, jog suimtas tipas išsirengė ir pritriedė į savo marškinius. Vieną iš rankovių panaudojo vietoj tūbelės - įsivaizduokite konditerį, paišantį ornamentus ant torto - ir užrašė savo vardą ant abiejų šoninių langų. Bandė tokiu pačiu būdu apdoroti ir galinį langą, tačiau pristigo ypatingojo rudojo glajaus. Kai paklausiau, kodėl jis iškrėtė tokią bjaurią, sukruštą kiaulystę, vyriokas išdidžiai prisimerkė, apdovanodamas mane patyrusio girtuoklio žvilgsniu, ir atsakė: "Mes gyvename bjauriame, sukruštame pasaulyje, patruli".

Taigi nutariau nekreipti dėmesio į Edžio šūksnį ir patraukiau į būdelę nė nepatikrinęs, ko jis ten klykavo. Beveik neabejojau, kad "Paf-pek" kaukės nerasiu, tačiau aptikau ją ant lentynos, įspraustą tarp dėžės su tuščiomis vaizdajuostėmis ir šūsnies "Fild & Strym" žurnalų. Kažkas iš tvarkos mėgėjų netgi įkišo ją į plastiko maišelį, kad neapdulkėtų. Imdamas kaukę prisiminiau, kaip beprotiškai Kertis atrodė paslėpęs po ja savo veidą, su barzdaskučio palaidine, mėlyna

maudymosi kepuraite ir raudonais kaliošais. *Gražuoli, pamojuok savo gerbėjams*, tuomet paprašiau.

Užsidengiau kauke savo burną ir nosį bemaž įsitikinęs, kad neturėsiu kuo kvėpuoti, tačiau deguonies atsargos nebuvo išsekusios. Oras man pasirodė suplėkęs lyg pasenusi duona, bet ne supelijęs, jei suprantate, ką turiu omenyje. Vis geriau nei garaže tvyranti smarvė. Nukabinau nuo vinies aptriušusį seną "Polaroidą". Išėjau laukan ir pastebėjau kažkokį judesį - visai įmanoma, jog man tik pasivaideno, - tiksliau, judesio užuominą. Ne prie angaro, nes aš žiūrėjau tiesiai į medines jo sienas. Akies kampeliu lyg ir užfiksavau kažką lauke, ties kuriuo ribojosi bazės teritorija. Aukštoje žolėje. Pamaniau, jog ten vartosi ponas Dilonas, mėginantis nusikratyti to padaro dvoku. Vėliau sužinojau apsirikęs. Tuo metu šuo niekur nesivartė. Tuo metu vargšas ponas Di stovėjo ant mirties slenksčio.

Sugrįžau į B angarą, alsuodamas pro kaukę. Nors anksčiau nejutau nieko, apie ką pasakojo Edis, šį kartą teko pripažinti, kad jis buvo teisus. Gal kelios minutės, praleistos lauke, atgaivino mano pojūčius, o gal "Biuikas" paprasčiausiai prie manęs prisiderino. Sunku pasakyti. Mašina neblykčiojo purpuriniais žaibais, nešvytėjo ir negaudė, tiesiog stovėjo sustingusi, tačiau aš galėjau garantuoti, kad ji *gyva*. Jaučiau tai savo oda tarsi vėjelį, šiurenantį rankų gyvaplaukius. Ir pagalvojau... mintis, žinoma, beprotiška, bet ji vis vien man dingtelėjo: *o jei "Biuikas" tėra kitokia mano "Paf-pek" kaukės versija? Kas, jeigu ją dėvinti būtybė išpūtė orą ir po vienos kitos sekundės...*

Nepaisant kaukės, nuo dvėselienos tvaiko man ašarojo akys. Brajanas Koulas ir Džekis O'Hara, porelė mūsų auksarankių, prieš metus palubėje sumontavo ventiliatorių, todėl eidamas pro šalį aš spragtelėjau jungiklį.

Tris kartus paspaudžiau fotoaparato mygtuką, ir popieriaus kasetė ištuštėjo - stoginėje nepatikrinau kadrų skaitiklio. Kvailys. Nuotraukas įsikišau į užpakalinę kelnių kišenę, padėjau "Polaroidą" ant grindų, žengęs prie brezento pasilenkiau ir čiupau jo kraštelį. Tą pačią akimirką suvokiau, jog užmiršau prigriebti geltonosios virvės ritinį. Man derėjo jį paimti, apsijuosti kilpa liemenį, kitą galą pririšti prie kablio, kurį Kertis įkalė kairėje šoninių B angaro durų pusėje. Tačiau to nepadariau. Ryškiaspalvė virvė *privalėjo* pakliūti į akiratį, bet aš sugebėjau jos nepastebėti. Keista, ar ne? Stovėjau garaže, kur neturėjau teisės likti vienas. Be apsauginio lyno. Pražygiavau pro ritinį, į jį nė nepažvelgęs. Gal kažkas *norėjo*, kad jo nepamatyčiau? Ant

grindų tysojo nežemiško padaro lavonas, o manyje kirbėjo šiurpą keliantі nuojauta, jog stypsau netoli *gyvos* būtybės. Galvoje šmėkštelėjo mintis: jeigu pradingsiu, mano žmona ir Enio Raferčio sesuo galės suvienyti pajėgas. Regis, garsiai nusijuokiau. Tiksliai neprisimenu, ar išties suprunkščiau. Užtat gerai prisimenu, jog mane kažkas pralinksmino. Tikriausiai absurdiška padėtis, kurioje atsidūriau.

Mūsų nužudytas monstras tapo baltas kaip sniegas. Ir garavo nelyginant sausas ledas. Nuo nukirstos žarnos į mane žvelgė tirpstančios akys. Niekada gyvenime nebuvau taip išsigandęs, nes jaučiau, kaip giltinė tiesia į mane savo pirštus. "Biuikas" tikrai rengėsi įkvėpti... *įsiurbti*... vien apie tai pagalvojus, oda nuėjo pagaugais. Tuo pat metu aš šypsojausi. Viepiausi it klounas. Vos tramdžiau juoką. Užmetęs brezentą ant ponulio ateivio, pradėjau trauktis atbulas link durų. Visiškai pamiršau "Polaroidą". Palikau jį ant betoninių grindų.

Prie pat durų vėl atsigręžiau į "Biuiką", ir kažkokia jėga patraukė mane mašinos pusėn. Ar aš tikras, jog tai *jėga?* Tiesą sakant, ne. Mane turbūt paprasčiausiai užvaldė susižavėjimas mirtį sėjančiu objektu: žmogų lengvai gali pakerėti skardžio pakraštys arba revolverio vamzdis, žvelgiantis į jį tarsi juoda akis. Vėlyvą naktį, sumigus namiškiams, kitaip atrodo netgi peilio ašmenys.

Tokie palyginimai sušmėžavo pasąmonėje. Tuo tarpu sąmonės lygmenyje suvokiau, jog neįstengsiu išeiti pro duris, palikęs pravertą "Biuiko" bagažinę, kuri atrodė tarytum... na, nežinau, tarytum pasirengusi įkvėpti. Geriau nemoku paaiškinti. Aš vis dar šiepiausi. Jei neklystu, kažkuriuo momentu sukrizenau.

Žengiau aštuonis žingsnius. Gal net tuziną, taip, greičiausiai tuziną. Teigiau sau, jog elgiuosi teisingai. Mintyse kartojau, esą Edis tėra baugšti bobulė, painiojanti nuojautą su faktais. Ištiesiau ranką link dangčio, ketindamas jį užvožti ir nešdintis (bent jau taip sau tvirtinau), bet pažvelgiau į bagažinę, ir pro mano lūpas išsprūdo žodeliai, kuriuos tariame labai nustebę. Kažkas panašaus į *kad tave kur* ar *kad mane skradžiai*. Ant rudos kiliminės dangos gulėjo daiktas, primenantis tranzistorinį radijo imtuvą, pagamintą šeštojo dešimtmečio pabaigoje arba septintojo pradžioje. Iš objekto netgi kyšojo bukas kotelis, niekuo nesiskiriantis nuo antenos.

Kyštelėjau ranką į bagažinę, paėmiau "imtuvą". Apžiūrėjęs jį nusijuokiau. Jaučiausi lyg sapne ar prisišniaukštęs miltelių. Kuo puikiausiai suvokiau, jog "Biuikas" ruošiasi mane praryti. Matyt, Enį irgi buvo užvaldę tokie pojūčiai. Aš stovėjau priešais atidarytą bagažinę,

neapsijuosęs virve - pavojaus atveju niekas iš kolegų nebūtų ištempęs manęs iš garažo - ir žinojau, jog kažkas rengiasi mane įtraukti... įkvėpti kaip cigaretės dūmą. Nė trupučio dėl to nesijaudinau, nes visą savo dėmesį buvau sutelkęs į radinį.

Iš išorės daikčiukas priminė ryšio priemonę, nors negalėjau atmesti tikimybės, kad jo paskirtis kitokia: gal tai dėžutė, kurioje monstras laikė savo vaistus, gal muzikos instrumentas, gal net ginklas. Nedidesnis už cigarečių pakelį, jis svėrė daugiau nei įprastas radijo imtuvas arba racija. Paviršius - lygus, be jokių mygtukų, jungiklių, svirčių. Pagamintas ne iš metalo ir plastiko, veikiau organinės kilmės, kaip apdorota oda. Bakstelėjau pirštu styrantį kotelį, ir jis sulindo į atsivėrusią skylutę. Palietus šią, strypas grįžo į pradinę padėtį. Vėl jį patapšnojau, bet nieko neįvyko. Nei tuomet, nei kada nors vėliau. Tiesa, "radijo imtuvas" išsilaikė pas mus ne itin ilgai; maždaug po savaitės jo apvalkalas įdubo ir papilkėjo, nepaisant to, kad radinį įdėjome į sandarų plastiko maišelį. Po mėnesio "imtuvas" atrodė taip, tarsi aštuoniasdešimt metų būtų gairintas vėjo bei lietaus. Iki kito pavasario iš jo teliko krūvelė pilkšvos suskeldėjusios masės. Tariama antena daugiau nė sykio nepajudėjo. Nė per milimetrą.

Prisiminiau Širlės žodžius - *mes nužudėme mąstančią būtybę* - ir Džordžo atsakymą - *nesąmonės*. Mano ir Širlės nuomonės sutapo. Šikšnosparnis ir žuvis pasirodė be papildomų daiktų, panašių į tranzistorinius radijo imtuvus, nes jie buvo gyvūnai. Šiandienos svečias, kurį mes sutaršėme įrankiais, kabėjusiais ant garažo sienų, gerokai skyrėsi nuo kitų "Biuiko" dovanėlių. Kad ir kaip mes juo bjaurėjomės, kad ir kokią neapykantą mumyse jis pažadino, Širlė sakė tiesą: tai mąstanti būtybė. Tačiau mes ją nudėjome, kapojome į gabalus netgi tada, kai ant grindų pargriauta baidyklė iškėlė žarnos strampą tarsi pasiduodama, melsdama malonės ir žinodama, jog mes nė už ką jos nepasigailėsime. *Negalėjome* pasigailėti. Tai manęs nepašiurpino. Siaubą kėlė visai kas kita. Mintyse išvydau Enį Rafertį, atsidūrusį tarp padarų, kurie vietoj galvų turėjo geltonus gumbus, apaugusius rausvų gijų raizginiu. Mačiau, kaip jis dūsta, alsuodamas svetimo pasaulio oru, klykia, melsdamas malonės, miršta čaižomas rūgštimi besispjaudančiomis žarnomis, draskomas aštriais, kablio formos nagais. Kai sustingęs lavonas pradėjo pūti, ar kas nors ištraukė iš dėklo jo pistoletą? Ar tie padarai apžiūrinėjo savo auką, sustoję ratu po svetimu, neįsivaizduojamo atspalvio dangumi? Ar nustebino juos revolveris, kaip mane - "radijo imtuvas"? Ar kažkas sumurmėjo: "Mes

nužudėme mąstančią būtybę", - ir išgirdo atsakymą: "Nesąmonės"? Kankindamas save tokiais klausimais pagalvojau, jog man derėtų kuo greičiau sprukti iš angaro, nebent pageidaučiau sulaukti tokio paties likimo kaip Enis Rafertis. Kas įvyko paskui? Iki šiol niekam to nepasakojau. Ką gi, viskam ateina savas metas. Tiek daug išklojus, būtų kvaila ką nors nuslėpti.

Aš nusprendžiau įlįsti į bagažinę.

Galėjau be vargo ten įsirangyti. Vietos pakako su kaupu. Patys žinote, kokios erdvios senų automobilių bagažinės. Vaikystėje su draugais juokaudavome, kad gangsteriai teikia pirmenybę "Biuikams", "Kadilakams" ir "Kraisleriams", nes jų bagažinėse lengvai tilptų pora ką tik nupiltų lenkų ir trys italiūkščiai. Vietos apstu. Senasis Hadis Rojeris įlips vidun, atsiguls ant šono ir nuleis dangtį. Taip švelniai, kad beveik nesigirdės skląsčio spragtelėjimo. Tysos tamsoje, kvėpuodamas suplėkusiu oru, kurį tieks "Paf-pek" kaukė, prie krūtinės spausdamas "radijo imtuvą". Mažajame balionėlyje deguonies liks nedaug, tačiau kuriam laikui jo užteks. Senasis Hadis Rojeris susiries išsišiepęs, ir neilgai trukus...

Neilgai trukus nutiks kažkas įdomaus.

Jau daug metų negalvojau apie tuos įvykius, nebent regėdavau juos sapnuose, kuriuos pakirdęs užmiršdavau. Ir tik pašėlusiai plakanti širdis, išdžiūvusi gerklė bei apsvilusios dagties prieskonis burnoje bylodavo, jog man prisisapnavo košmaras. Paskutinį kartą sąmoningai prisiminiau, kaip stovėjau priešais atvirą "Biuiko Rodmasterio" bagažinę, sužinojęs apie Džordžo Morgano savižudybę. Įsivaizdavau jį sėdintį ant grindų garaže, galbūt girdintį, kaip kitame kvartale, Maklergo stadione, klega beisbolą žaidžiantys vaikai. Ištuštinęs paskutinę alaus skardinę, jis pakėlė prieš akis pistoletą. Tais laikais savo dėkluose mes jau nešiojome "Beretas", tuo tarpu Džorždas nė už ką neketino atsisakyti "Riugerio". Sakė, jog tas maloniai limpa prie delno. Mintyse mačiau, kaip jis varto pistoletą rankose, pažvelgia į šio akį - kiekvienas ginklas turi akį, tą žino visi, kam teko į ją žiūrėti, - sukanda dantimis vamzdį, kurio taikiklis įsirėžia į gomurį, pajunta alyvos skonį, gal net kyšteli liežuvio galiuką į vamzdžio žiotis, tarytum trimitininkas, prieš koncertą lyžtelintis instrumento kandiklį. Sėdi garažo kampe tebejausdamas alaus putų skonį, susimaišiusį su plieno ir alyvos prieskoniu, laižydamas vamzdžio ertmę, juodą akį, iš kurios įkaitusios dujos išspjauna kulką, lekiančią dvigubai greičiau už garsą. Sėdi ir užuo-

džia žolės, prilipusios prie žoliapjovės dugno, bei pralieto benzino kvapą. Girdi, kaip kitame kvartale krykštauja vaikai. Prisimena, ką jautė, kai dvi tonas sveriantis patrulinis visureigis sutraiškė moterį į kruviną košę... kai priekinį mašinos stiklą tarsi pašventindami bibliniu prakeiksmu aptaškė kraujo lašai, o radiatoriaus grotelėse kažkas įstrigo - vėliau paaiškėjo, jog tai aukos batelis. Esu tikras, jog viskas vyko būtent taip, nes man asmeniškai teko patirti šį tą panašaus. Aš supratau netrukus išgyvensiąs kažką siaubinga, bet nė kiek nesijaudinau. Netgi pralinksmėjau ir nusišypsojau. Tuo metu nenorėjau niekur trauktis, turbūt kaip Džorždas, sugniaužęs pistoleto buožę. Lemtingas žingsnis prilygsta įsimylėjimui - arba pirmajai vestuvių nakčiai, - ir aš nusprendžiau jį žengti.

Sakoma, skęstančiųjų gelbėjimas - pačių skęstančiųjų reikalas, tačiau mane už ausų ištraukė Širlės riksmas. Iš pradžių ji suspigo veriančiu balsu, po akimirkos nuaidėjo žodžiai:

- *Padėkite! Prašau! Padėkite! Maldauju, padėkite man!*

Aš tarsi atsibudau iš transo. Atsitraukiau per du žingsnius nuo "Biuiko" svyruodamas lyg girtas, negalėdamas patikėti, jog stovėjau ant prarajos krašto. Širlė vėl ėmė klykti. Ją perrėkė Edis:

- *Kas jam yra, Džordžai? Kas jam atsitiko?*

Apsisukau ir išbėgau pro garažo duris.

Mane išgelbėjo riksmas, ir tai gryna tiesa.

EDIS

Lauke pasijutau daug geriau. Bėgant paskui Džorždą, man netgi pasirodė, kad skerdynės B angare tebuvo košmariškas sapnas. Juk monstrai su rausvomis gijomis, styrančiomis iš galvos, akimis nusėtomis žarnomis ir plaukuotais nagais neegzistuoja. Tikrovė - tai mūsų sulaikytas triukšmadarys, moterų talžytojas, ponai ir ponios, pasveikinkime Brajaną Lipį. Aš vis dar bijojau "Biuiko" - kaip nieko kito gyvenime - ir, žinoma, ne be priežasties, kurios, laimei, niekaip negalėjau prisiminti.

Pasivijau Džordžą.

- Ei, žmogau, aš tikriausiai nesuvokiau, ką dariau. Jei man...

- Šūdas, - iškošė partneris pasibjaurėjimo kupinu balsu ir taip staigiai sustojo, kad vos neįsirėžiau jam į nugarą. Sugniaužęs delnus į kumščius mašinų aikštelės pakraštyje, įsirėmė rankas į šonus. - Pažiūrėk, - tarė man ir šūktelėjo: - Širle, ar gerai jautiesi?

- Puikiai, - patvirtino ji. - Bet ponas Di... oi, branguti, atleisk, racija zvimbia. Privalau atsiliepti.

- Tik to mums *betrūko*, - suurzgė Džordžas.

Priartėjęs supratau, kodėl jis taip surūgo. Galinis dešinysis D-6 visureigio langas išlėkęs laukan su visais rėmais. Čia neabejotinai pasidarbavo pora aukštakulnių kaubojiškų aulinių. Stiklo nebūtų sudaužę du, trys ar net tuzinas spyrių, tačiau mes suteikėme senajam bičiuliui Brajanui ganėtinai daug laiko. Nesidairyk, žygiuok pirmyn, kaip sakydavo mano motina. Nuo tūkstančių ant asfalto išsibarsčiusių šukių atsispindėjo akinantys saulės spinduliai. Mesjė Brajanas Lipis dingo kaip į vandenį.

- *EIK TU ŠIKT!* - surikau ir pagrūmojau kumščiais aplamdytai patrulinei mašinai.

Poguso apygardoje liepsnojo vilkikas su chemikalų cisterna, B angare puvo sukapotas monstras, iš mūsų nagų paspruko vienas sumautas neonacis. Plius sudaužytas visureigis. Manai, jog tai menkniekis, vaiki? Aiškiai matyti, kad niekada nesi pildęs atitinkamų dokumentų, pradedant 24-A-24, PVP sugadintos nuosavybės blanku, ir baigiant “Smulkia incidento ataskaita” (užpildykite visas reikalingas skiltis). Štai kas man įdomu: kodėl niekada nepasitaiko keletas gerų dienų, per kurias įvyktų tik po vieną nelaimę? Iš patirties žinau, kad mėšlas kaupiasi, kaupiasi, kaupiasi... kol vienu momentu išsilieja tau ant galvos. Kaip tą kartą.

Džordžas pajudėjo D-6-ojo linkui. Neatsilikau nuo partnerio nė per žingsnį. Jis pasilenkė, išsitraukė iš kišenės raciją, gumine antena pasklaidė stiklo duženas, kažką pakėlė nuo žemės - kryžiaus pavidalo auskarą. Matyt, Brajanas pametė jį, kai ropštėsi pro išbarbentą langą.

- Eik tu šikt, - tyliau pakartojau. - Kur, tavo manymu, jis galėtų slėptis?

- Bent tiek gerai, kad jis ne nuovadoje, nes Širlė nieko nepastebėjo. Kur kitur Lipis spruko? Į dešinę, į kairę, į laukus, į mišką. Pats pasirink. - Išsitiesęs jis nužvelgė tuščią sėdynę. - Blogai, Edi, labai blogai. Pats žinai, ar ne?

Kas apsidžiaugtų praradęs kalinį? Bet Brajanas Lipis neprilygo Džonui Dilindžeriui*, taip jam ir pasakiau.

Džordžas papurtė galvą, tarytum aš būčiau nieko nesupratęs.

---

*Džonas Dilindžeris (1902-1934) - garsus Amerikos nusikaltėlis, bankų plėšikas.

- Mes nenutuokiame, ką jis *matė*. Aišku?

- Ką?

- Gal ir nieko, - atsakė jis, žarstydamas šukes bato kulnu. Stiklas sutraškėjo. Ant kai kurių duženų raudonavo kraujo lašeliai. - Gal jis pasileido tekinas *nuo* angaro. Tačiau tas kelias veda į plentą. Netgi toks narkašas, kaip Lipis, susigaudytų, jog pakliuvęs į akiratį bet kuriam į nuovadą grįžtančiam farui - aptekęs krauju, su stiklo šukėmis plaukuose - vėl būtų suimtas.

Tą dieną, prisipažįstu, mano smegeninė veikė nekaip. Turbūt viskuo kaltas patirtas šokas.

- Ką turi galvoje...

Džordžas tebestypsojo nudūręs akis žemyn, ant krūtinės sunėręs rankas. Bato galu maišė duženas.

- Aš asmeniškai nešdinčiaus į lauką. Pro mišką nusigaučiau iki automagistralės, gal nusiprausčiau kokiame nors upelyje, vėliau susistabdyčiau pakeleivingą mašiną. O jei, bebandant pabėgti, mano dėmesį būtų patraukę riksmai ir smūgiai, sklindantys iš angaro?

- O... - nutęsiau, - o Dieve. Nejau tikrai galvoji, kad jis *sustojo*, užsimanęs pažiūrėti, ką *mes* veikėme?

- Greičiausiai ne. Ar tai įmanoma? Taip, po velnių. Smalsumas lengvai galėjo nugalėti baimę.

Prisiminiau, kaip Kertis visada sakydavo, jog smalsumas gali pražudyti, tačiau ši savybė - ne yda.

- Bet kas, dėl Dievo meilės, juo patikėtų?

- Enio sesuo... žinoma, jei Lipis parašytų laišką į "Ameriken". Ir tai būtų pradžia, ar ne?

- Šūdas, - suburbėjau paskendęs mintyse. - Širlei derėtų paskelbti Brajano Lipio paiešką.

- Mūsų vyrams pirmiausia reikia sutvarkyti tą reikalą Potinvilyje. Kai seržantas sugrįš į bazę, viską jam papasakosime - įskaitant ir tai, ką Lipis galėjo pamatyti, - nuvesime į B angarą ir parodysime lavono liekanas. Jei Hadžiui pavyko nufotografuoti... - jis dirstelėjo per petį. - Ei, kurgi Hadis? Jis seniai turėjo būti čia. Jėzau Kristau, tikiuosi...

Džordžą nutraukė Širlės riksmas:

- *Padėkite! Prašau! Padėkite! Maldauju, padėkite man!*

Mums atsigręžus į nuovadą, pro tinklinių durų skylę, kurią pats ir praplėšė, išniro ponas Dilonas, svyruodamas į šonus nelyginant girtuoklis, nukabinęs galvą. Iš kailio rūko dūmai. Iš galvos - taip pat, nors aš iš pradžių nesupratau, iš kur būtent. Susidarė įspūdis, kad iš

visur. Šuo nuleido priekines letenas ant pirmojo iš trijų laiptelių, nuo prieangio vedančių į mašinų stovėjimo aikštelę, neteko pusiausvyros ir sudribo, porą sykių krestelėdamas snukį. Tuo metu jis priminė senų, nebylių filmų veikėjus. Pamatęs, kaip iš šnervių veržiasi dvi tapačios dūmų sruogos, mintyse išvydau moterį, kiurksojusią Lipio sunkvežimyje, rūkiusią cigaretę, kurios dūmai spėdavo išsisklaidyti nepasiekę automobilio stogo. Garai plūdo ir iš keistai pabalusių akių. Ponas Di išvėmė padūmavusį kraują, pusiau suvirškintą mėsos gumulą ir baltus trikampius akmenėlius. Tik po akimirkos suvokiau, jog tai jo dantys.

ŠIRLĖ

Radijo eteris aidėjo nuo balsų klegesio, bet niekas nesikreipė tiesiogiai į bazę. Ir kam to reikėjo, jei tuo metu visi patruliai keliavo į Potinvilio pradinę mokyklą arba jau buvo nelaimės vietoje. Kiek supratau, Džordžui Stankovskiui pasisekė išvežti vaikus iš pavojingos zonos. Aplink mokyklą degančią žolę gesino Potinvilio gaisrininkai, pasitelkę į pagalbą papildomas, Statlerio apygardai priklausančias, gaisrines mašinas. Kaip teigė "Norko-vest" kompanija, užsiliepsnojo tik dyzelinis kuras, išsiliejęs ant nedegių chemikalų. Vilkikas išties gabeno cisterną, pilną skysto chlorino. Nieko gero, be abejo, tačiau galėjo būti ir blogiau.

Iš lauko atsklido Džordžo balsas, klausiantis, ar aš gerai jaučiuosi. Sujaudinta jo dėmesio atsakiau, jog puikiai. Po vienos kitos sekundės Edis pratrūko piktai keiktis. Aš asmeniškai jaučiausi labai keistai, tarsi iš šalies būčiau stebėjusi žmogų, kuris vietoj manęs ryšių centre atlieka rutininius darbus.

Dispečerinės tarpduryje pasirodė inkščiantis, galvą nuleidęs ponas Dilonas. Pagalvojau, jog jam skauda apsvilusią odą. Nudegimų pastebėjau ir ant snukio. Kai viskas aprims, priminiau sau, kažkam - ko gero, Orviliui Garetui - teks nuvesti šunį pas veterinarą. Prieš tai, žinoma, reikės sumąstyti legendą, kad paaiškintume, kur jis galėjo apsideginti.

- Nori vandens, dički? - paklausiau. - Aišku, nori.

Jis vėl sucypė lyg pritardamas pasiūlymui dėl vandens. Nuėjau į virtuvę, kriauklėje pripildžiau pono Di dubenėlį. Aš girdėjau, kaip už nugaros jo nagai gremžia linoleumą, tačiau atsigręžiau tik užsukusi kraną.

- Na, štai...

Sakinio neužbaigiau. Pamačiusi šunį, išmečiau ant grindų dubenį ir apsitaškiau kulkšnis. Ponas Dilonas drebėjo visu kūnu it kratomas elektra. Nuo snukio dribo putos.

Jis pasiuto, šovė į galvą mintis. *Toji baidyklė apkrėtė Di pasiutlige.*

Tiesą pasakius, šuo neatrodė pasiutęs. Veikiau suglumęs ir nusiminęs. Žvilgsniu tarytum maldavo, kad jį pagydyčiau. Juk aš esu žmogus. Šeimininkas. Kieno prašyti pagalbos, jei ne žmogaus?

- Di? - priklaupusi ant vieno kelio ištiesiau ranką. Žinau, jog elgiausi kvailai - rizikingai, tačiau tada tenorėjau jam padėti. - Di, kas yra? Kas atsitiko? Vargšeli, kas atsitiko?

Šuo prisliūkino inkšdamas, virptelėdamas sulig kiekvienu žingsniu. Ūmai išvydau siaubingą dalyką: iš nosies šnervių kilo dūmų gijos. Garavo apdegę kailio lopiniai ir akių kampučiai. Man pasirodė, kad pono Dilono akys pradėjo balti, tarsi jas iš vidaus būtų aptraukęs rūkas.

Pirštų galais paliečiau šuns viršugalvį. Pajutusi, koks jis karštas, aiktelėjau ir patraukiau ranką - žmonės taip reaguoja netyčia prisiglaudę prie įkaitusios elektrinės viryklės. Ponas Di pakreipė galvą lyg mėgindamas man įkąsti, nors abejoju, ar šuo iš tikrųjų bandė suleisti dantis į mano pirštus. Jis tiesiog nežinojo, ką daryti. Galų gale Di apsisuko ir išspūdino iš virtuvės.

Pašokau ant kojų, ir vieną sekundę pasaulis prieš akis suraibuliavo. Būčiau nukritusi, bet po ranka pasitaikė staliukas. Žengiau paskui šunį (pati irgi mažumėlę svirduliavau) kartodama:

- Di? Sugrįžk, branguti. Sugrįžk, uogele.

Ponas Dilonas įveikė pusę tarnybinio skyriaus, išgirdęs mano balsą atsigręžė, ir aš pamačiau... o Jėzau, pamačiau, kaip iš jo šnervių, nasrų, ausų plūsta dūmai. Burnos kampučiai atvipo, lyg jam būtų magėję nusišiepti. Šuo pasvyravo akimirką vienoje vietoje ir apsivėmė... atrijo ne maistą, o rūkstančius savo vidurius.

Būtent tuomet surikau:

- *Padėkite! Prašau! Padėkite! Maldauju, padėkite man!*

Ponas Di apsisuko - matyt, mano balsas skausmingai raižė svylančias jo ausis - ir šlitiniuodamas nubidzeno link durų. Regėjimo dar nebuvo praradęs, nes kėblino skylės, kurią praplėšė tinkle, link. Pralindęs pro ją atsidūrė lauke.

Klykdama nulėkiau pavymui.

- *Kas jam yra, Džordžai?* - užriaumojau. Ponas Dilonas šiaip ne taip sugebėjo atsistoti. Jis lėtai sukosi aplinkui, virš nudegimų sūkuriavo dūmai, pilki jų ratilai sruvo iš burnos. - *Kas jam atsitiko?*

Pro tarpdurį išniro apsiašarojusi Širlė.

- Padėkite Di! Jis dega!

Prie mūsų prisijungė Hadis, kuris švokštė, lyg būtų dalyvavęs bėgimo varžybose.

- Kas, po velnių, čia vyksta?

Nespėjus niekam atsakyti, jis pats viską pamatė. Ponas Dilonas vėl susmuko. Mes atsargiai prie jo priėjome. Širlė nusileido laipteliais ir pripuolė prie šuns pirma.

- Neliesk kailio, - perspėjo Džordžas.

Nepaisydama jo žodžių, Širlė palytėjo delnu pono Di sprandą ir tučtuojau atitraukė ranką.

- Šuo liepsnoja iš vidaus, - sukuždėjo ji.

Viaukčiodamas ponas Di pamėgino atsistoti. Įrėmęs į asfaltą priekines letenas, lėtai nušliaužė į tolimąjį mašinų aikštelės galą, kur stovėjo Kerčio "Beleras" ir Dikio-Dako "Tojota". Šuo aiškiai apako, nes jo akys virto garuojančiais baltais drebučiais. Kad ir kaip ten būtų, ponas Di kepurnėjosi, priekinėmis letenomis vilkdamas pirmyn likusią kūno dalį.

- Jėzau... - sulemeno Hadis.

Širlės skruostai pažliugo ašaromis. Dūstančiu balsu ji išspaudė:

- Prašau, dėl Dievo meilės, negi niekas negali jam padėti?

Mintyse išvydau ryškų vaizdą. Pamačiau, kaip griebiu žarną, kurios ritinį Arkis laikė po kranu, styrančiu pastato šone, atsuku čiaupą, pribėgu prie pono Di ir įkišu šaltą varinę tūtą jam į nasrus, kad gerklėn besiliejantis vanduo užgesintų gaisrą.

Iš dėklo išsitraukęs pistoletą Džordžas nudrožė link merdinčios būtybės, kitados besivadinusios nuovados talismanu. Tuo tarpu apakęs, tirštėjančių dūmų debesyje nugrimzdęs Di tęsė kelionę Kerčio "Belero" ir Dikio-Dako "Tojotos" pusėn. Įdomu, pagalvojau, kiek laiko praeis, kol liepsnos ištrūks laukan ir šuo paskęs ugnies kamuolyje kaip savižudžiai budistų vienuoliai, kurie susidegindavo per Vietnamo karą?

Džordžas sustojo ir pakėlęs aukštyn ginklą kreipėsi į Širlę:

- Tai vienintelė išeitis, brangioji. Tiesa?

- Taip, tik paskubėk, - greitakalbe atsiliepė ji.

DABAR: *ŠIRLĖ*

Pažvelgiau į Nedą. Šis sėdėjo nuleidęs žemyn galvą, plaukai užkrito jam ant kaktos. Ranka kilstelėjau vaikino smakrą, kad jis matytų mano akis.

- Mes neturėjome kitos išeities, - tariau. - Juk supranti, ar ne?

Akimirką jis tylėjo, ir mane persmelkė baimė. Galiausiai sukinkavo galva.

Pažiūrėjau į Sendį Diborną, spoksantį į Kerčio sūnų. Niekada anksčiau neteko regėti taip sunerimusio seržanto.

Edžiui pradėjus kalbėti, aš atsisėdau ir įsiklausiau. Keista, kokia artima kartais atrodo praeitis. Regis, galėtum paliesti ją ranka. Tik...

Tik nežinia, kas iš tiesų to norėtų.

TUOMET: *EDIS*

Tuo melodrama ir baigėsi. Pilkašvarkis patrulis su plačiakrašte skrybėle, kurios šešėlis aptemdė akis, tiesiog pasilenkė ir ištiesė ranką lyg norėdamas paguosti verkiantį vaiką. "Riugerio" vamzdį įrėmęs į rūkstančią šuns ausį, paspaudė gaiduką. Nuaidėjo griausmingas šūvis, ir ponas Di išsikėtojo ant asfalto. Nuo kailio tebesmilko dūmų gijos.

Džorždas įkišo ginklą į dėklą, atšlijęs užsidengė veidą delnais ir kažką suriko. Nežinau ką, nes rankos prislopino žodžius. Drauge su Hadžiu bei Širle priėjome prie Džordžo. Visi trys jį apkabinome. Taip ir stovėjome sustingę mašinų aikštelės viduryje, D-6 visureigis liko už nugaros, B angaras - iš dešinės, priešais negyvas tysojo mūsų nuovados šuo, kuris nekeldavo jokių rūpesčių ir niekam neįkyrėdavo. Mes užuodėme svilėsių kvapą, nebyliai pajudėjome į dešinę, prieš vėją, vilkdami kojas per asfaltą, kol kas negalėdami atsiplėšti vieni nuo kitų. Nepratarėme nė žodžio. Lūkuriavome mintyse spėliodami, ar šuo iš tikrųjų užsidegs. Tačiau ugnis neįsiplieskė. Matyt, lavonas netiko pakuroms. Šuo mažumėlę išsipūtė, ir jo viduje pasigirdo šleikštus pūkštelėjimas, tarsi kažkas būtų susprogdinęs popierinį maišelį. Spėju, kad dujų slėgio neatlaikė pono Di plaučiai. Garsui nutykus, dūmai praretėjo.

- Padaras iš "Biuiko" jį nunuodijo, tiesa? - paklausė Hadis. - Įkandęs suleido nuodų.

- Per švelniai pasakyta, - paprieštaravau. - Tas rausvaplaukis močkrušys pripurškė į poną Di napalmo. - Prisiminęs, jog šalia stovi Širlė, kuri nepakentė keiksmų, sumurmėjau: - Atsiprašau.

Įsmeigusi akis į poną Diloną ji, regis, manęs neišgirdo.

- Ką dabar darysime? - pagaliau prabilo. - Turite kokių nors įdomių minčių?

- Ne-e, - papurčiau galvą. - Padėtis visiškai nevaldoma.

- Tikėkimės, jog tu klysti, - atsiliepė Džordžas. - Hadi, ar pridengei baidyklę brezentu?

- Aha.

- Ką gi, pirmas žingsnis žengtas. Kaip klostosi reikalai Potinvilyje, Širle?

- Vaikams pavojus negresia. Žuvo autobuso vairuotoja, bet, turint omenyje, kaip iš pradžių siaubingai viskas atrodė, sakyčiau... - ji taip sukando lūpas, kad šios beveik išnyko, gerklėje kažkas sugurgėjo. - Atleiskite, bičiuliai...

Žingsniuodama ant sumedėjusių kojų, prispaudusi ranką prie burnos, Širlė užsuko už nuovados kampo. Kai ji dingo iš akiračio, virtusi miglotu šešėliu, pasigirdo galingas žiaugčiojimas. Mes trise tylėdami stovėjome prie rūkstančio šuns lavono, kol po kelių minučių ji grįžo mirtinai išbalusi, valydamasi burną "Klineks" servetėle. Pratęsė kalbą nuo tos vietos, kur ją nutraukė. Tarytum būtų paprasčiausiai krenkštelėjusi arba nuvaikiusi nuo veido musę: - ...sakyčiau, jog rezultatas gan menkas. Įdomu, kokius rezultatus *mes* galėsime parodyti?

- Susisiek su Kerčiu ir seržantu, - liepė Džordžas. - Geriau būtų, jei pirmiausia užmegztum ryšį su Toniu, nes, šnekoms pakrypus apie "Biuiką", jis išsaugoja daugiau sveiko proto. Jūs su manimi sutinkate?

Mudu su Hadžiu linktelėjome. Širlė pasekė mūsų pavyzdžiu.

- Perduok jam, kad pas mus kodas D. Tegul seržantas kuo skubiau parlekia į nuovadą. Jis turėtų suprasti, jog padėtis nekritiška, bet velniškai *artima* krizei. Be to, pasakyk, jog čia Kubrikas. - Tai dar vienas žargoniškas žodelis, naudojamas (kiek žinau) vien tik mūsų dalinyje. Kubrikas pastatė "2001-ųjų metų odisėją", o skaičius 2001 reiškia PVP kodą - "pabėgusį kalinį". Man teko girdėti jį iš kitų lūpų, bet ne iš savo.

- Kubrikas, aišku. - Išklausiusi įsakymų, Širlė truputį aprimo. - Ar jūs...

Nuaidėjo griausmingas pokštelėjimas. Širlė tyliai suspigo, mes trise atsigręžėme į angarą vieningai nusitverdami už savo ginklų. Staiga Hadis nusijuokė. Paaiškėjo, kad vėjas užtrenkė šonines garažo duris.

- Eik, Širle, - paragino Džordžas. - Iškviesk seržantą.

- O kaip Brajanas Lipis? - paklausiau. - Paieškos neskelbsime?

Hadis atsiduso. Nusitraukė nuo galvos skrybėlę. Pasitrynė sprandą. Pažiūrėjo į dangų. Vėl užsimaukšlino kepurę.

- Nežinau, - pagaliau atsakė. - Jei kas ir skelbs jo paiešką, tai ne mes. Tegul sprendimą priima seržantas. Už tai ir gauna savo šlamančiųjų krūvas.

- Logiška, - pripažino Džordžas. Nusimetęs atsakomybės naštą nuo savo pečių jis atsipalaidavo.

Širlė apsisuko ketindama grįžti į nuovadą, žvilgtelėjo per petį.

- Apdenkite jį kuo nors, - paprašė. - Vargšelis ponas Di. Nuo šito vaizdo man plyšta širdis.

- Gerai, - tariau ir žengiau B angaro pusėn.

- Edi? - šūktelėjo Hadis.

- Ką?

- Būdelėje rasi pakankamai didelę brezento skiautę. Neik į garažą.

- Kodėl?

- Todėl, kad "Biuikas" niekaip nenurimsta. Man baugu, jog iš angaro tu gali negrįžti.

- Supratau. Tau nereikės manęs įkalbinėti.

Stoginėje išties aptikau melsvą brezento atraižą. Patraukęs atgal, kad apdengčiau ja pono Di lavoną, trumpam sustojau prie vartų. Delnus priglaudžiau prie smilkinių, nuslopindamas atspindį. Norėjau pažiūrėti į termometrą ir įsitikinti, jog viduje neslankioja mano senas mokyklos laikų draugužis Brajanas. Niekur jo nepastebėjau, temperatūra pakilo aukštyn vienu ar dviem laipsniais. Peizažas pasikeitė tik vienu aspektu. Bagažinės dangtis - nuleistas.

Krokodilas užčiaupė savo nasrus.

DABAR: *SENDIS*

Širlė, Hadis, Edis... susipynę balsai man skambėjo kaip nuostabi melodija, jie kalbėjo tarsi kažkokios keistos pjesės veikėjai. Edis pareiškė, esą krokodilas užčiaupė savo nasrus, ir pats prikando liežuvį. Laukiau, kol jis arba kuris nors kitas pratęs pasakojimą, tačiau visi

tylėjo. Supratau, jog pjesė baigėsi. Užtat Nedas Vilkoksas nesuprato. Gal ir susigaudė, tik nenorėjo to pripažinti.

- Na? - nekantraudamas paragino jis.

Kas atsitiko, kai išskrodėte pseudošikšnosparnį? Papasakokite apie žuvį. Išklokite man viską. Svarbiausia, man reikia istorijos su pradžia, viduriu, pabaiga ir normaliais paaiškinimais. Nes aš to nusipelniau. Dviprasmybėms čia ne vieta. Aš jas atmetu. Man būtina istorija.

Tokį požiūrį iš dalies galėjo paaiškinti jaunas jo amžius. Juk vaikinas susidūrė su kažkuo nežemišku. Iš dalies, bet ne visiškai. Mano nuomone, smalsumą papildė elementarus, nė kiek nežavintis egoizmas. Jis manė turįs tam teisę. Ar jūs nepastebėjote, jog mes patys išpaikiname sielvarto prislėgtus žmones? Jie įpranta prie lepinimo.

- Kas “na”? - paklausiau lediniu balsu, tačiau vaikinuko neatšaldžiau.

- Kas įvyko, kai grįžo seržantas Skūndistas su mano tėvu? Ar jūs sugavote Brajaną Lipį? Ar jis ką nors matė? Kam nors papasakojo? Viešpatie, jūs negalite dabar sustoti!

Nedas klydo, mes galėjome sustoti, kada tik panorėję. Nutylėjęs šį faktą (bent jau kuriam laikui) atsakiau: ne, Brajano Lipio mes nesugavome. Prakeiktam neonaciui Kubriko kodas galioja iki šių dienų.

- Kas rašė ataskaitą? - paklausė Nedas. - Jūs, Edi? Ar patrulis Morganas?

- Džordžas, - atsakė šis su vypsniu lūpose. - Jam visada geriau sekėsi kurpti protokolus. Koledže mokėsi kūrybinio rašymo. Nuolat kartodavo, jog *geras* patrulis privalo būti susipažinęs su kūrybinio rašymo pagrindais. Kai tą dieną visi išskydome, būtent Džordžas neleido mums panikuoti, ar ne, Hadi?

Patrulis Rojeris pritardamas linktelėjo.

Edis pakilo nuo suolelio, susinėrė rankas už sprando ir taip pasirąžė, kad išgirdome trakštelint jo kaulus.

- Trauksiu namo, bičiuliai. Pakeliui užsuksiu į “Volę”. Išgersiu bokalą alaus. Gal net porą. Tiek prisišnekėjus, man išdžiūvo gerklė, ir limonado jai neužtenka.

Nedas pervėrė jį nuostabos, pykčio ir paniekos sklidinu žvilgsniu.

- Nevažiuokite! Aš noriu išgirsti *viską*!

Edis, kuriam paskutiniu metu vis labiau nesisekė kovoti su viršsvoriu, pasakė tai, kas sukosi mano ir mūsų visų galvose. Jis atsiliepė niūriai dėbtelėjęs į Nedą:

- Ką tik išgirdai, vaiki. Tik pats to nežinai.

Palydėjęs jį akimis, vaikinas atsigręžė į mus. Vienintelė Širlė žvelgė į Nedą su užuojauta ir, jei neapsirinku, liūdesiu.

- Kodėl Edis tvirtina, kad aš viską išgirdau?

- Todėl, kad daugiau nėra ką pasakoti, išskyrus kelis anekdotus, - suniurzgiau, - bet ir tie neką įdomesni už grūdus, likusius spragėsių dubenyje, ant dugno. Kalbant apie Brajaną Lipį, savo ataskaitoje Džordžas parašė: "Patruliai Morganas ir Džeikubua šnekėjo su piliečiu ir įsitikino, kad jis blaivus. Pilietis neigė panaudojęs fizinį smurtą prieš savo merginą, ir patrulis Džeikubua patvirtino, jog mergina niekuo nesiskundė. Pilietis buvo paleistas".

- Bet Lipis išspyrė visureigio langą!

- Teisingai. Taip susiklosčius aplinkybėms, Džordžas su Edžiu negalėjo prašyti kompensuoti nuostolių.

- Ką gi jūs darėte?

- Nupirkome naują langą sukrapštę pinigų iš nenumatytų išlaidų fondo. "Biuiko 8" fondo, jei nori, kad sudėčiau taškus ant "i". Šlamančius laikome virtuvėje, toje pačioje vietoje kaip visada, tuščioje kavos skardinėje.

- Aha, iš ten ihr paėmėme pinigus, - patvirtino Arkis. - Pehr tiek metų vahrgšei kavos skahrdinei ne sykį teko sumokėti už "Biuiko" išdaigas. - Jis atsistojo, irgi pasirąžė. - Laikas atsisveikinti, behrniukai ihr mehrgaitės. Skihrtingai nuo kai kuhrių iš jūsų, aš tuhriu dhraugų - pehr dienines pokalbių laidas taip vadina asmeninį gyvenimą. Nohrėtum dahr kai ką sužinoti apie tą dieną, Nedai?

- Be abejo.

- Jie palaidojo poną Di. - Jis ištarė žodį "palaidojo" nukirsdamas galūnę. - Kahrtu su įhrankiais, kuhriais sukapojo baidyklę. Mano ghrąžtą taip pat užkasė, bet niekas neišskyhrė man pinigėlių, kad nusipihrkčiau naują!

- Tu neužpildei MNS, - paaiškino Širlė. - Žinoma, popierizmas - lyg rakštis pasturgalyje, bet... - ji gūžtelėjo pečiais tarsi sakydama: *taip sukasi pasaulis.*

Arkis įtariai susiraukė.

- MNS? Kas tai pehr velnias?

- Mėšlinų nesėkmių sąrašas, - rimtai atsiliepė Širlė. - Kartą per mėnesį siunčiame jį kapelionui. Dieve, dar nesu regėjusi tokio kietakakčio. Ko tave mokė armijoje?

Arkis numojo ranka, tačiau jo lūpų kampučiai pakilo aukštyn. Per tiek metų jis spėjo priprasti prie pašaipų.

- Užsičiaupk, hragana!

- Įgėlė tau kaip reikiant, Arki, - nusišypsojau. Nedas nė nevyptelėjo, tarytum visi tie pokštai ir kandžios replikos - raminantys vaistai - būtų prasprūdę jam pro ausis.

- Ką tuomet veikėte jūs, Arki? - pasiteiravo vaikinas.

Mašinų stovėjimo aikštelėje Edis Džeikubua užvedė savo automobilio variklį ir įjungė žibintus.

- Atostogavau. Savo bhrolio fehrmoje, Viskonsine. Taigi gahražą teko išvalyti kitiems. - Arkis nepajėgė nuslėpti pasitenkinimo.

Pravažiuodamas pro šalį Edis pamojo. Mes atsakėme tuo pačiu. Nedas kilstelėjo ranką, tačiau iš jo veido neišnyko nerimo išraiška.

- Man irgi metas namolio, - pratarė Filas. Nuspriegęs cigaretės nuorūką, pašoko ant kojų, pasitaisė diržą. - Vaiki, užbaikime tuo, jog tavo tėvas buvo puikus policininkas, D patrulinio dalinio pasididžiavimas.

- Bet aš noriu žinoti...

- Visiškai *nesvarbu*, ką tu nori žinoti, - švelniai nutraukė jį Filas. - Kertis miręs, tu - gyvas. Ir tai faktas, kaip sakydavo Džo Fraidis. Labos nakties, seržante.

- Labos nakties, - atsakiau lydėdamas žvilgsniu nueinančius Arkį ir Filą. Automobilių aikštelę užliejo mėnulio šviesa, ir aš pastebėjau, jog vyrai nė karto nepakreipė galvos į B angarą.

Ant suoliuko likome sėdėti keturiese - aš, Hadis, Širlė ir, žinoma, Nedas. Kerčio Vilkokso sūnus, kuris ateidavo pas mus nupjauti veją, sugrėbti lapus, valyti sniego pusnis, kai šaltis pradėdavo laužyti Arkio kaulus. Kerčio sūnus, nusispjovęs į futbolo komandą ir prisijungęs prie mūsų, idant kuo ilgiau išsaugotų tėvo atminimą. Su kokiu pasididžiavimu vaikinas demonstravo laišką iš Pitsburgo universiteto... tai prisiminęs susigėdau dėl to, kad jaučiau jam pyktį. Juk žinojau, ką jis išgyveno ir ko neteko. Kad ir kaip ten būtų, Nedas - ne vienintelis berniukas, praradęs gimdytoją. Jis bent galėjo dalyvauti laidotuvėse ir matyti savo tėvo pavardę, iškaltą memorialinėje lentoje priešais nuovadą, šalia kapralo Breidžio Polo, patrulių Alberto Rico bei Semiuelio Stamsono, žuvusio aštuntame dešimtmetyje, praminto patruliu Medžiokliu. Iki jo mirties medžioklinius šautuvus laikėme specialiuose dėkluose, kurie būdavo tvirtinami iš vidinės visureigių stogo pusės: jei prisireikdavo ginklo, tiesiog pakeldavai ranką ir jį paimdavai. Į eismą kontroliavusio Stamsono mašiną, kuri stovėjo ant skiriamosios juostos, įsirėžė kitas automobilis. Už vairo sėdėjo girtut girtu-

tėlis vyrukas, lėkęs maždaug šimto penkių mylių per valandą greičiu. Patrulinis visureigis susitraukė kaip akordeonas. Degalų bakas nesprogo, tačiau dėklas su šautuvu nukirto Stamsonui galvą. Nuo 1974-ųjų tvirtiname savo šaudykles po prietaisų skydu. Nuo 1973-iųjų Semo Stamsono pavardė puikuojasi ant paminklinės lentos. Mes sakome, "ant akmens". Enis Rafertis įtrauktas į dingusiųjų be žinios sąrašą, todėl jo pavardė neiškalta granito luite. Anot oficialios versijos, patrulis Džordžas Morganas žuvo valydamas savo ginklą (tą patį "Riugerį", nutraukusį pono Dilono kančias). Kadangi atsisveikino su gyvybe ne tuomet, kai vykdė tarnybines pareigas, vietos memorialinėje lentoje jam neatsirado. "Ant akmens nepakliūsi *dėl* darbo, - kartą pasakė Tonis Skūndistas išvydęs, jog žvalgausi į iškaltas pavardes. - Gal ir gerai, antraip tektų pastatyti tuziną paminklų".

Paskutinis užrašas skelbė: Kertis K. Vilkoksas, 2001 liepa. Žuvo atlikdamas tarnybinę pareigą. Nelabai malonu regėti savo tėvo pavardę, išraižytą granite, kai tu nori... kai tau *reikia* gyvo tėvo. Bet tai geriau negu nieko. Eniui irgi derėtų būti "ant akmens", kad jo šlykščioji sesuo, atėjusi prie memorialinės lentos, galėtų pamatyti savo brolio pavardę. Deja, eilutės, užsimenančios apie patrulį Rafertį, nėra. Ką gi ji *turi?* Reputaciją senos atgrasios ponios, kuri pamačiusi, jog esi apimtas liepsnų, netgi nesiteiktų tavęs apčiurkšti. Per tuos metus Drakonė nuolat mėgindavo mums įkąsti, todėl nieko keista, kad nepuoselėjome jai nė menkiausio prielankumo. Tegalėjome užjausti. Visgi likimas atseikėjo Editai Hajams daugiau nemalonių negu berniukui, kuris bent žinojo, jog tėvas tikrai negrįš namo ir kaltai išsišiepęs nepradės aiškinti, kodėl jo kišenėje švilpauja vėjai, iš kur toks įdegis ir kodėl jį suriečia nežmoniškas skausmas, kai tenka nusišlapinti.

Šis vakaras niekuo manęs nepradžiugino. Tikėjausi, kad, išklausius istoriją, vaikinukui palengvės (posakis "tiesa išvaduoja" tikriausiai priklauso kvailio lūpoms), tačiau jo veido išraiška bylojo ką kita. Taip, smalsumą reikėtų patenkinti - kodėl tuomet Nedas Vilkoksas neatrodė patenkintas? Jo akyse vis dar spindėjo godus pažinimo troškimas. Retsykiais panašų žvilgsnį regėdavau Kerčio fizionomijoje. Dažniausiai tada, kai priešais B angaro langus jis sustingdavo lauko renginių prižiūrėtojų poza - kojos praskėstos, kakta prispausta prie stiklo, akys primerktos, lūpų krašteliai mąsliai nusvirę žemyn. Obuolys nuo obels netoli krenta, tiesa? Viena karta perduoda kitai šį tą gera arba bloga... arba kažką siaubinga.

* * *

- Mūsų visų giliu įsitikinimu, Brajanas Lipis nušuoliavo į žaliuosius laukus, - pratariau. - Nenustebčiau, jei tai būtų tiesa. Niekas negalėtų tam paprieštarauti. Jis tarytum spuogas, bjaurojęs žemės paviršių. Lipiui išnykus, jo mergina greičiausiai išsaugojo savo gyvybę.

- Vargu, - suburbėjo Hadis. - Kertu lažybų, kad ji susirado Brajano Lipio antrininką, tik su kitokios spalvos plaukais. Tokios moterys paprastai renkasi vyrus, kurie talžo jas negailėdami jėgų, kol galų gale kuris nors smogia per stiprų smūgį. Jos nepajėgia įsivaizduoti gyvenimo be mėlynių ant rankų ir veido.

- Ji nesikreipė į policiją dėl Lipio dingimo, - įsiterpė Širlė. - Tos moters prašymo aš nemačiau, nors į mano akiratį papuola tiek miesto, tiek apygardos dokumentai. Giminės irgi nerašė pareiškimo. Nežinau, kaip susiklostė jos gyvenimas, bet spėju, jog, Lipiui prapuolus, visi lengviau atsiduso.

- Negi *jūs* tikite, kad jis išsmuko pro sudaužytą langą ir tiesiog pabėgo? - paklausė Nedas Hadžio. - Juk *pats* ten buvote.

- Ne, tiesą sakant, netikiu. Bet mano nuomonė neturi jokios reikšmės. Svarbiausia tai, ką seržantas kiaurą vakarą bandė įkalti į tavo kietą galvelę: *mes nežinome.*

Lyg nieko neišgirdęs vaikis atsisuko į mane.

- Kaipgi mano tėvas, Sendi? Kur, *jo* manymu, išgaravo Brajanas Lipis?

- Juodu su Toniu neabejojo, kad Brajanas nukeliavo ten pat, kur ir Enis Rafertis bei žiurkėnas Džimis. Kalbant apie nužudyto padaro lavoną...

- Tas kalės vaikas netrukus supuvo. - Širlei akivaizdžiai knietėjo pakeisti temą. - Jei norėsi, galėsi pažiūrėti nuotraukas, nors nieko ypatingo neišvysi. Jos neparodys, kaip ateivis atrodė mėgindamas nusimesti poną Di, kaip žaibiškai jis judėjo ir kaip garsiai žviegė. Visiškai nieko neparodys. Papasakoti taip, kad suprastum, irgi neįmanoma. Iš tavo veido matau, jog nesuvoksi. Ar žinai, kodėl praeitis - tai praeitis, branguti?

Nedas papurtė galvą.

- Todėl, kad jos negalima sugrąžinti. - Širlė pažvelgė į savo cigarečių pakelį, linktelėjo galva, turbūt pasitenkinusi tuo, ką išvydo, įmetė jį į rankinę ir atsistojo. - Važiuoju namo. Manęs laukia dvi katės, kurias reikėjo pašerti prieš tris valandas.

Štai tikroji Širlė - Amerikos numylėtinė, kaip sakydavo Kertis, norėdamas iš jos pasišaipyti. Nei vyro (kažkada, vos baigusi vidurinę, antrąją pusę turėjo), nei vaikų. Tik pora kačių ir padorus atlyginimas. Kaip ir aš, ji susiejo savo gyvenimą su D patruliniu daliniu. Žodžiu, gyva klišė, ir jeigu jums nepatinka šis posakis, sugalvokite ką nors patys.

- Širle?

Graudus Nedo balsas privertė ją atsigręžti.

- Ką, branguti?

- Ar jums patiko mano tėvas?

Ji apglėbė vaikino pečius, pasilenkė ir pakštelėjo tiesiai į kaktą.

- Aš jį mylėjau, vaikeli. Ir tave myliu. Mes papasakojome, ką galėjome. Patikėk, lengva nebuvo. Viliuosi, mūsų istorija tau padės. - Patylėjusi pridūrė: - Viliuosi, to užteks.

- Man taip pat norėtųsi tuo tikėti, - atsakė jis.

Širlė stipriau spūstelėjo Nedo pečius. Paleidusi juos išsitiesė.

- Hadsonai Rojeri, gal palydėtum panelę iki mašinos?

- Su malonumu, - tarė Hadis įsikibdamas jai į parankę. - Susitiksime rytoj, Sendi? Tebedirbi dieninėje pamainoje?

- Kol šviečia ryški saulė, - sulinksėjau. - Pasimatysime.

- Verčiau važiuok namo ir išsimiegok.

- Būtinai.

Jiedu su Širle pasišalino. Mes su Nedu stebėjome, kaip porelė nutolsta. Pamojavome rankomis, kai jie praburzgė pro rūkalių suoliuką - Hadis vairavo seną didžiulį “Niujorkerį”, Širlė riedėjo miniatiūriniame “Subaru”, ant kurio buferio švytėjo lipdukas su užrašu: MANO KARMA SUVAŽINĖJO MANO DOGMĄ. Kai galiniai jų žibintai pranyko už nuovados kampo, išsitraukiau iš kišenės savąjį pakelį cigarečių, dirstelėjau vidun. Teliko viena. Sutrauksiu ją ir mesiu rūkyti. Kartojau sau šią žavingą pasakaitę mažiausiai dešimt metų.

- Jūs tikrai daugiau neturite ką man papasakoti? - nusivylęs pasiteiravo Nedas.

- Tikrai. Nepanašu į pjesę, ar ne? Trečiojo veiksmo nėra. Tonis su tavo tėvu dar penkerius metelius eksperimentavo, kol pagaliau nutarė išsikviesti Baibį Rotą. Paprastai Kertis bandydavo kuo nors įtikinti Tonį, ir man dažniausiai tekdavo atsidurti tarp dviejų ugnių. Pasakysiu tau tiesą: po Brajano Lipio dingimo ir pono Dilono mirties pradėjau griežtai reikalauti, kad paliktume “Biuiką” ramybėje. Mums tereikia stebėti mašiną, tvirtinau, galbūt kartais pasimelsti, kad ji su-

byrėtų į šipulius arba išgaruotų ten, iš kur atvyko. O taip, ir nudėti bet kokius padarus, kurie išlįstų iš bagažinės pakankamai gyvi, kad atsistotų ir ieškodami išėjimo imtų blaškytis po garažą.

- Tokie įvykiai kada nors pasikartojo?

- Tave domina, ar mes susidūrėme su kitu rausvagalviu ateiviu? Ne.

- Ką sakė Baibis?

- Jis išklausė Tonio ir tavo tėvo, dar sykį žvilgtelėjo į "Biuiką", tada išvažiavo. Pareiškė, esą jis per senas, kad pradėtų tyrinėti kažką tokio, ko neįmanoma paaiškinti įprasto pasaulio dėsniais. Sakė, jog ruošiasi ištrinti "Biuiką" iš savo atminties ir pasiūlė Toniui bei Kerčiui padaryti tą patį.

- Viešpatie! Nejau taip kalbėti galėjo mokslininkas? Jėzau, jis turėjo būti *pakerėtas*!

- Tavo *tėvas* buvo mokslininkas, - tariau. - Mėgėjas, bet gan neblogas. Iš mašinos išnirę padarai ir susidomėjimas pačiu "Biuiku" - štai kas *pavertė* jį mokslininku. Pavyzdžiui, pseudošikšnosparnio skrodimas. Beprotybė, žinoma, bet kaip kruopščiai jis tam rengėsi... tai man priminė brolius Raitus prieš pirmąjį jų skrydį savo trapiuoju lėktuvėliu. Kita vertus, Baibis Rotas... kartais Baibis su pasididžiavimu vadindavo save mikroskopo mechaniku. Jis sąmoningai susiaurino savo veiklos sritį. Mechanikai nekenčia paslapčių. Mokslininkai - ypač mėgėjai - jas dievina. Tavo tėvas buvo savotiškai skilęs į dvi asmenybes. Kaip policininkas, jis negalėjo pakęsti paslapčių. Kaip "Rodmasterio" tyrinėtojas... na, tarkim, tuomet jis tapdavo visiškai kitoks.

- Kuris iš tųdviejų tipų jums patiko labiau?

Trumpam susimąsčiau.

- Žinai, taip berniukas klausia tėvų, ką tie myli labiau - jį ar seserį. Į tokį klausimą sąžiningo atsakymo nesulauksi. Nors, atvirai kalbant, mėgėjas moksliukas mane baugino. Šiek tiek gąsdino ir Tonį.

Vaikinukas nugrimzdo į savo mintis.

- Būtybės išlindo iš "Biuiko" dar kelis sykius, - pratęsiau. - 1991--aisiais pasirodė paukštis su keturiais sparnais.

- *Keturiais!..*

- Teisingai. Jis mažumėlę paskraidė, atsitrenkė į sieną ir krito negyvas. 1993-iųjų rudenį, po vieno iš šviesos drebėjimų, atsivėrė bagažinė, ir paaiškėjo, kad ji iki pusės pilna žemių. Kertis norėjo palikti jas ten pat ir pažiūrėti, kas iš to išeis. Iš pradžių Tonis pritarė tokiam su-

manymui, bet vėliau jos pradėjo dvokti. Niekada nemaniau, jog žemės pūva. Matyt, viskas priklausė nuo to, iš kur jos atsirado. Žvelgiant iš šalies, turbūt atrodėm kaip pamišėliai, bet mes... mes užkasėme tą dirvožemį. Ar gali tuo patikėti?

Nedas linktelėjo.

- Mano tėvas stebėjo tą vietą, kur pakasėte žemes? Aišku, stebėjo. Laukė, kol ten kas nors išaugs.

- Jis tikriausiai tikėjosi tų keistųjų lelijų.

- Ar pasisekė?

- Žiūrint, ką tu vadini sėkme. Niekas ten neišdygo. Žemes iš bagažinės suvertėme į duobę netoli tos vietos, kur palaidojome poną Di ir įrankius. Monstro liekanas, neištirpusias į gleives, sumetėme į šiukšlių krosnelę. Dirvos plotelis, kur užkasėme žemes, iki šiol plikas. Kiekvieną pavasarį ten pasirodo daigai, bet jie visada nunyksta. Galbūt laikui bėgant padėtis pasikeis.

Lūpomis suspaudžiau paskutinę cigaretę ir ją prisidegiau.

- Po pusantrų metų "Biuikas" išspjovė dar vieną raudoną lazdos pavidalo driežą. Negyvą. Daugiau jokių padarų nematėme. Tai žemės drebėjimų purtomas kraštas, gali neabejoti, tik tiek, kad pastaruoju metu drebėjimai nebūna labai stiprūs. Tačiau, slankiojant aplink "Biuiką", vis vien patartina neprarasti budrumo. Mašina panaši į seną surūdijusį šautuvą, kurio vamzdis užkimštas purvu. Toks ginklas nepavojingas, jei neužmiršti atsargumo priemonių. Vieną dieną - tuo tikėjo tiek Tonis, tiek tavo tėvas, ir, suprantama, aš pats - senoji gelda *pati* subyrės. Akimirksniu, kaip vienakinkis fajetonas iš eilėraščio.

Miglotas vaikino žvilgsnis liudijo, kad jis nenutuokia, kokį eilėraštį turiu omenyje. Siaubas, koks šiais laikais regresavęs jaunimas.

- Aš jaučiu "Biuiko" trauką, - staiga tarė Nedas.

Balso intonacija mane sukrėtė, ir aš įdėmiai jį nužvelgiau. Kaip ir anksčiau, vaikinas atrodė jaunesnis nei aštuoniolikos metų. Paprasčiausias berniukas, sukryžiavęs sportbačiais apautas kojas, žvaigždžių šviesoje boluojančiu veidu.

- Tikrai? - paklausiau.

- Tikrai. O jūs?

Spėju, jog automobilio trauką jautė visi patruliai, per porą dešimtmečių varstę nuovados duris. Lygiai taip pat, kaip žmonės, gyvenantys jūros pakrantėje ir jaučiantys būsimus potvynius bei atoslūgius. Dažniausiai mes jos tiesiog nepastebėdavome, kaip nepastebime sa-

vo nosies, nuolat šmėžuojančios akiratyje. Bet kartais trauka skausmingai sustiprėdavo.

- Aš irgi, - atsakiau. - Bent jau Hadis garantuotai jautė. Kaip manai, kas būtų įvykę tą dieną, jeigu jis būtų įlindęs į "Biuiko" bagažinę?

- Jums išties neteko girdėti tos istorijos iki šiandienos vakaro, Sendi?

Papurčiau galvą.

- Kažkodėl jūs nė kiek nenustebote.

- Kai šnekame apie "Biuiką", aš daugiau niekuo nesistebiu.

- Nejau galvojate, kad jis tikrai būtų įsirangęs į bagažinę ir užtrenkęs dangtį?

- Taip. Tik abejoju, ar Hadis turi su tuo ką nors bendra. Viskuo kalta trauka. Ji iki šiol nedingo, nors seniau buvo stipresnė.

Vaikinas nutylėjo įsmeigęs akis į B angarą.

- Tu neatsakei į mano kausimą, Nedai. Kaip manai, kad būtų nutikę, jam įlindus į "Biuiko" bagažinę?

- Nežinau.

Pakankamai logiškas atsakymas, galbūt vaikiškas - tokį gali išgirsti tuziną kartų per dieną, - tačiau mane vis tiek užvaldė susierzinimas. Vyrukas atsisveikino su futbolo komanda, bet, regis, neužmiršo išmoktų klaidinančių manevrų bei išsisukinėjimų. Įtraukiau dūmą, skoniu primenantį sausą šieną, išpūčiau.

- Nežinai.

- Ne.

- Po to, kas nutiko Eniui, Džimiui ir galbūt Brajanui Lipiui, tu nežinai...

- Ne visi persikėlė kitur, Sendi. Pavyzdžiui, toji žiurkėnė, Rozalija ar Rosalina, nepamenu jos vardo...

Atsidusau.

- Galvok, kaip nori. Aš važiuosiu į "Pakelę". Sukramsnosiu sūrainį. Jei nori, prisijunk prie manęs. Tik su sąlyga, kad šnekėsimės kitomis temomis.

Pasvarstęs vaikinukas krestelėjo galvą.

- Ne, verčiau trauksiu namo. Man reikia šį tą apmąstyti.

- Gerai, bet savo mintimis nesidalink su motina.

Nedo veidą perkreipė komiška siaubo grimasa.

- O Dieve, kuo jūs mane laikote?

Nusijuokiau ir patapšnojau jam per petį. Nuo vyruko veido nuslinko šešėliai, ir jis vėl man pasirodė simpatiškas. Kalbant apie Nedo

klausimus ir vaikišką įsitikinimą, jog istorija privalo turėti pabaigą su atsakymais - ką gi, tuo pasirūpins laikas. Matyt, man pačiam magėjo išgirsti per daug atsakymų. Įsivaizduojamas, per televiziją ir filmuose rodomas gyvenimas kala mums į galvas, neva žmogaus egzistavimą sudaro atskleistos tiesos ir netikėti pokyčiai. Kai tampame suaugę, pasąmonės lygmenyje susitaikome su šia mintimi. Kad ir kaip būtų, vis dėlto tai melas. Gyvenimas keičiasi labai pamažu. Panašiai nugrimzdęs į miegą alsuoja mano jauniausias sūnėnas; retsykiais man knieti priglausti delną vaikui prie krūtinės ir įsitikinti, kad jis gyvas. Žvelgiant iš tokios pusės, nenumaldomas noras patenkinti smalsumą atrodo absurdiškas. Gyvenimiškos istorijos retai kada pateikia atsakymus. To mane išmokė dvidešimt treji metai, praleisti šalia "Biuiko 8". Dabar Kerčio sūnaus veide pamačiau, kad jis galėtų žengti žingsnį teisinga kryptimi. Gal net porą. Jei tokie rezultatai šiam vakarui nesutramdys noro malti liežuviu, vadinasi, mano smegeninė ne visai tvarkinga.

- Rytoj dirbi? - pasiteiravau.

- Nuo pat ryto, seržante. Vėl vykdysime savo tarnybines pareigas.

- Tuomet atidėk apmąstymus kitai dienai ir keliauk miegoti.

- Reikės pabandyti. - Jis palytėjo mano ranką. - Ačiū, Sendi.

- Nėra už ką.

- Jeigu aš pernelyg jums įkyrėjau...

- Anaiptol, - paprieštaravau. Aišku, Nedas *gerokai* man įkyrėjo, bet jis tiesiog negalėjo kitaip elgtis. Būdamas jo amžiaus, aš tikriausiai dar smarkiau draskyčiau akis. Žiūrėjau į vaikiną, drožiantį link restauruoto "Belero", tėvo palikimo, pagaminto maždaug tuo pat metu, kaip ir automobilis, tūnantis B angare, tik ne tokio *gyvo*. Pusiaukelėje iki mašinos Nedas sustojo, atsigręžė į garažą. Aš irgi sustingau įsikandęs smilkstančią nuorūką, spėliodamas, ką jis darys.

Vyrukas pajudėjo pirmyn, užuot pasukęs angaro pusėn. Gerai. Paskutinį sykį įtraukiau dūmą iš nuostabiojo mirties vamzdelio, jau ketinau sutrinti jį į asfaltą, bet persigalvojau ir įmečiau į šiukšlių dėžės peleninę, kur styrojo nemažiau kaip pora šimtų nuorūkų. Kiti gali jas mėtyti ant žemės - Arkis nesiskųsdamas viską sušluos, - tačiau man taip elgtis nedera. Juk aš esu seržantas, žmogus, sėdintis viršininko krėsle.

Grįžau į nuovadą. Dispečerinėje budinti Stefanija Koluči gėrė

kokakolą ir skaitė žurnalą. Išvydusi mane, padėjo kolos skardinę ant stalo, delnu išlygino savo sijono klostes.

- Kas naujo, širdele? - paklausiau.

- Nieko ypatinga. Statiniai trukdžiai blėsta kaip visada, pasibaigus tiems... tiems šviesos efektams. Ryšys ganėtinai stabilus.

- Kas įdomesnio keliuose?

- Devintasis pranešė, jog prie 87-osios magistralės 9-ojo išvažiavimo užsidegė mašina. Pasak Mako, vairuotojas - komivojažierius, traukęs į Klivlendą - užsiplieskė kaip degtukas ir nepanoro atlikti blaivumo testo. Šešioliktasis nuvažiavo į Statlerį, į "Fordo" remonto dirbtuves. Pradėjo streikuoti mašinos variklis. Džefas Katleris užsuko į Statlerio vidurinę mokyklą, kur suveikė signalizacija. Jis tik padeda vietiniams farams.

- Kas dar?

- Polas Lavingas perdavė kodą 10-98. Jis lekia namo patruliniu visureigiu, nes sūnų pakirto astmos priepuolis.

- Savo ataskaitoje gali neminėti šios smulkmenos.

Stefa priekaištingai į mane dėbtelėjo tarsi sakydama: pati žinau.

- Kas vyksta angare?

- Nieko, - atsakiau. - Tiksliau, viskas grįžta į savo vėžes. Keliausiu namo. Jei kas nors nutiks... - prikandau lūpą, nes pasijutau lyg maišu trenktas.

- Sendi, kažkas ne taip?

Jei kas nors nutiks, paskambink Toniui Skūndistui, štai ką norėjau pasakyti, tarytum nuo tų laikų nebūtų prabėgę dvidešimt metų, o seržantas dabar nevarvintų seilės, Statlerio globos namuose buku žvilgsniu įsistebeilijęs į televizorių.

- Jei kas nors nutiks, paskambink Frenkui Soderbergui, - patariau. - Dabar jo eilė stotis prieš vamzdį.

- Gerai, sere. Labos nakties.

- Ačiū, Stefa. Susitiksime.

Eidamas iš pastato pamačiau, kaip "Beleras" lėtai rieda link keliuko, iš garsiakalbių griaudėjo muzika - Nedas klausėsi vienos iš savo mėgstamų grupių, "Vilkou" arba "Džeihoks". Pamojau ranka, ir vaikinas atsakė tuo pačiu. Meiliai nusišypsojo. Sunku patikėti, kad aš galėjau ant jo niršti.

Nupėdinau prie garažo, atsistojau įprasta poza - kojos praskėstos, rankos sunertos už nugaros, - kuri leidžia kiekvienam iš mūsų pasijusti respublikonu, niekinančiu savo šalies dykūnus ir Amerikos vėliavas deginančius užsieniečius. Pažiūrėjau pro langą. "Biuikas" ramiai

tūnojo viduje, apšviestas palubės lempos (ant betoninių grindų juodavo visiškai įprastas šešėlis), riogsantis ant savo storų padangų su baltais kraštais. Vairas perdėm didelis. Prie skardų, kaip ir anksčiau, nelipo dulkės. Įbrėžimai patys užgydavo, nors dabar procesas trukdavo ilgiau. *Alyvos lygis normalus*, riktelėjo žmogus, prieš prasdingdamas už degalinės kampo, ir tai buvo paskutiniai jo žodžiai. Nuo to laiko "Biuikas" nė trupučio nepasikeitė, tarsi *object d'art*, kažkodėl paliktas uždarytoje meno galerijoje. Per mano odą nuropojo skruzdėlės, sėklidžių kapšeliai sustandėjo. Burną nutvilkė kartėlio prieskonis, kurį dažniausiai jaučiu, kai suprantu įklimpęs į mėšlo krūvą. *Problemas išsprendžiau, dabar trinu delnus ir laukiu aukso puodo*, mėgdavo sakyti Enis Rafertis. "Rodmasteris" negaudė ir nesvaidė žaibų, temperatūra garaže vėl pakilo virš šešiasdešimties laipsnių, bet aš jaučiau mašinos trauką, girdėjau šnabždesius, kurie kvietė mane užeiti vidun ir pažiūrėti į ją iš arčiau. "Galėčiau daug ką tau parodyti, - regis, kuždėjo balsas mano galvoje, - ypač dabar, kai mudu likome vieni". Žvelgiant į ją, man atsivėrė akys: aš pykau ant Nedo, nes dėl jo bijojau. Na, žinoma. Suvokiau tiesą spoksodamas pro B angaro langus, visu kūnu jausdamas automobilio trauką. "Biuikas" gimdė monstrus. Teisybė. Bet kartkartėmis vis tiek magėdavo prie jo prieiti, lygiai taip pat, kaip norisi pasiūbuoti ant aukšto skardžio krašto arba dirstelėti į pistoleto vamzdį ir pamatyti, kaip jis virsta juoda, tiktai tave stebinčia akimi. Tokiais momentais neįmanoma logiškai paaiškinti savo elgesio. Neverta nė bandyti suprasti neurotiško potraukio. Geriausia išeitis - atsitraukti nuo prarajos, įkišti ginklą į dėklą, išvažiuoti iš D patrulinio dalinio bazės. Kuo toliau nuo B angaro. Ten, kur išblėsta viliojantys kuždesiai. Retsykiais noras leistis į kojas gali būti pačia priimtiniausia reakcija.

Pastovėjau dar minutėlę, galvoje ir širdyje jausdamas keistą dunksėjimą, nenuleisdamas akių nuo tamsiai žydro kaip giedras vakaro dangus "Biuiko Rodmasterio". Pagaliau atšlijau nuo B angaro langų, giliai įkvėpiau naktinio oro, įbedžiau žvilgsnį į mėnulį ir netrukus sutramdžiau savo emocijas. Sėdęs į mašiną, išsinešdinau iš bazės teritorijos.

"Pakelėje" nestigo laisvų staliukų. Šiais laikais čia apstu vietos, netgi penktadienio ar šeštadienio vakarą. Miesto centre užeigas naikina restoranai "Vol-Marte" ir naujame Statlerio prekybos centre. Panašiai "Džem" teatrą sužlugdė 32-ajame kelyje pastatytas kino salių kompleksas.

Kaip visada, man žengiant pro duris, žmonės atsisuko. Aišku, jie tematė uniformą. Du vyrai - šerifo pavaduotojas ir apygardos prokuroras - pasisveikino ir spūstelėjo mano ranką. Prokuroras pasiūlė palaikyti draugiją jam ir jo žmonai, bet aš atsakiau - ne, ačiū, gal kitą kartą, turiu su kai kuo susitikti. Mane pykino vien nuo minties, jog vėl teks šnekėtis (net jei pokalbyje vyrautų gyvenimo smulkmenos).

Kai įsitaisiau vienoje iš mažųjų kabinų, prie manęs iš karto prisistatė padavėja Sintija Garis. Žavi blondinė su nuostabiomis didžiulėmis akimis. Pastebėjau, kad įteikusi klientui ledų porciją ji prasisegė viršutinę savo marškinėlių sagą, po kuria slypėjo mažytis sidabrinis, širdies formos medalionas, ir tik tada atnešė man valgiaraštį. Toks poelgis mane sujaudino. Vyliausi, jog tai - dėmesio ženklas man, o ne mano uniformai.

- Labas, Sendi. Kur paskutiniu metu tave velniai nešioja? Į "Alyvų sodą", "Prerijas", "Spagečių grilį"? - ji paniekinančiai purkštelėjo.

- Ne. Dažniausiai vakarieniauju namuose. Koks jūsų dienos patiekalas?

- Vištiena su bulvių koše, pyragėliai su mėsa - toks maistas, mano kuklia nuomone, nelabai tinka skrandžiui vėlyvą vakarą - ir kepta žuvis. Papildomas doleris, ir gali valgyti, kiek telpa. Tu žinai taisykles.

- Verčiau suvalgysiu sūrainį ir nuplausiu jo skonį "Airon-sičio" alumi.

Ji brūkštelėjo porą žodžių į bloknotą, įdėmiai į mane įsispigino.

- Tu gerai jautiesi? Atrodai pavargęs.

- Aš ir *esu* pavargęs. Šiaip viskas gerai. Matei ką nors iš D dalinio?

- Truputį anksčiau užkandžiavo Džordžas Stankovskis. Dabar atvykai tu, branguti. Daugiau nemačiau nė vieno faro. Aišku, čia lankėsi keli su uniformomis, vienas sėdi ana ten, bet... - Sintija gūžtelėjo pečiais tarsi sakydama, jog tiems vyrams toli iki tikrų policininkų. Šiuo atžvilgiu mūsų nuomonės sutapo.

- Ką gi, jei pasirodys plėšikai, sutvarkysiu juos vienas.

- Jeigu jie paliks penkiolika procentų arbatpinigių, didvyri, tegu sau plėšia, - atkirto ji. - Tuojau atnešiu tau alaus. - Sintija pasišalino, kraipydama baltu nailonu aptemptą užpakaliuką.

Pitas Kvinlendas, senasis užeigos savininkas, jau buvo atsisveikinęs su gyvenimu, tačiau jo sumontuoti miniatiūriniai patefonai-automatai tebekybojo ant kabinų sienų. Norint perversti puslapius su dai-

nomis, reikėdavo palenkti specialią chromuotą svirtį. Tie antikvariniai prietaisai nebeveikė, tačiau rankos pačios tiesėsi link svirčių - niekaip negalėjau atsispirti norui versti vieną puslapį po kito ir skaityti dainų pavadinimus, išspausdintus ant rožinių plokštelių. Aišku, pusę jų užėmė mylimiausias Pito giedorius su tokiais svingo šlageriais, kaip "Burtai" ir "Gera būti moterimi". Ant rausvos etiketės puikavosi FRENKAS SINATRA. Šiek tiek žemiau, mažesnėmis raidėmis - NELSONO RIDLIO ORKESTRAS. Antrąją pusę sudarė senos rokenrolo dainos, kurios išdulka iš galvos vos tik iškritusios iš populiariausiųjų sąrašo. Tie "gabalai" nerūpėjo netgi radijo stotims, propaguojančioms retro muziką, nors vietos eteryje jiems lyg ir turėjo užtekti. Galų gale kas sugebėtų šimtąjį kartą klausytis "Brendi (tu nuostabi mergaitė)" ir neklykti? Taigi verčiau puslapius su melodijomis, kurių jau niekada neįgarsins dolerio ketvertukas. Teliko klausytis liūdnai šiugždančios laiko tėkmės.

Jei kam nors šaus į galvą domėtis "Biuiku", paaiškinkite, jog mašina konfiskuota, paskelbė seržantas Skūndistas, kai susirinkome galiniame "Pakelės" kambaryje. Padavėjų paprašėme uždaryti duris iš kitos pusės, gėrėme alaus, kiek norėjome, bet vėliau savo sąskaitas sumokėjome iki paskutinio cento. Pitas Kvinlendas pasikliovė mūsų sąžiningumu. Kodėl gi ne? Mes buvome ir esame garbingi žmonės, tinkamai atliekantys savo pareigas. Juk mes - Pensilvanijos valstijos policininkai. *Tikrieji* kelių kariai. Kaip sakydavo Edis, būdamas jaunesnis ir lieknesnis: tai ne šiaip darbas, o sumautas nuotykis.

Atverčiau kitą puslapį. BLONDI "Stiklinė širdis".

Nė žodžio popieriuje apie "Biuiką". Dar vienas Tonio Skūndisto išminties perlas, sužvilgęs tarp pilkšvų palubėje kybojusių cigarečių dūmų. Tuo metu *visi* rūkė, išskyrus galbūt Kertį, ir štai kokią dovanėlę likimas *jam* pamėtėjo. Iš garso kolonėlių sklido Sinatros balsas, dainuojantis "Skiriu savo mažutei", nuo krosnelių dvelkė keptos kiaulienos aromatas. Senasis seržantas nuolat kartodavo, jog "Biuiko" nevalia minėti dokumentuose, kol jo paties sąmonė nutarė paatostogauti: iš pradžių smegenų ląstelės pasišalindavo nedidelėmis grupėmis ir tik naktimis, vėliau būriais, pagaliau vieną dieną išžygiavo visa jų armija. *Tai, ko nėra juodu ant balto, negali tau pakenkti*, kartą pareiškė jis man - maždaug tuo metu, kai paaiškėjo, jog būtent aš užimsiu Tonio vietą (vaje, seneli, kokį didelį krėslą tu turi!). Nors šį vakarą nieko ant popieriaus nerašiau, bet prišnekėjau pakankamai daug. Tiesiog prasižiojau ir išpyliau visą istoriją. Su nedidele draugų

pagalba, kaip sakoma dainoje. Išliejome viską berniokui, kuris tebeklaidžiojo sielvarto labirinte. Kuris, nepaisant širdgėlos, spirgėjo iš smalsumo, ir nieko čia nuostabaus. Mes veltui eikvojome laiką? Galbūt. Per televiziją tokios kaip Nedo istorijos baigiasi laimingai, tačiau gyvenimas Statleryje, Pensilvanijos valstijoje, velnioniškai skiriasi nuo "Holmark"* pasakėlių. Aš sau tvirtinau, jog žinau, kuo rizikuoju, bet dabar pradėjau tuo abejoti. Juk mes niekada nepuolame vykdyti užduoties numatydami nesėkmę, ar ne? Nieko panašaus. Mes taip elgiamės, nes esame įsitikinę savo pergale, bet šešis kartus iš dešimties užminame ant grėblio, pasislėpusio aukštoje žolėje, dantų, ir... *babach*, kotas trinkteli tiesiai į tarpuakį.

Kas atsitiko, kai išskrodėte pseudošikšnosparnį? Papasakokite apie žuvį.

Štai ir DŽONIO EISO "Dovanoju savo meilę".

Nedas atmetė mūsų bandymus paaiškinti, kad jis privalo susitaikyti su likimu ir gyventi toliau. Keista, jog vaikinas nepradėjo mums skaityti Mirandos teisių**, nes pasisėdėjimą ant rūkalių suoliuko galima vadinti tiek kvota, tiek prisiminimais apie senus laikus, kai jo tėvas dar buvo gyvas. *Jaunas* ir gyvas.

Man tebetraukė skrandį. Aš galėjau išgerti Sintijos pažadėto alaus, ir burbuliukai greičiausiai apmalšintų pykinimą, bet valgyti sūrainį? Na, jau ne. Prabėgo daug metų nuo tada, kai Kertis išskrodė šikšnosparnį, tačiau dabar tas vaizdas iškilo man prieš akis. Kaip jis pasakė - *Smalsiam protui rūpi išsiaiškinti* - ir dūrė skalpeliu padarui į akį. Šioji pokštelėjo, suglebo ir išvirto iš akiduobės nelyginant juoda ašara. Mudu su Toniu užstaugėme. Kaip, gerasis Dieve, po tokių prisiminimų man valgyti sūrainį? *Liaukis, tai beprasmiška*, paprašiau, bet jis nesiliovė. Savo užsispyrimu tėvas nenusileido sūnui. *Pažvelkime į apatinę kūno dalį ir galėsime baigti skrodimą*. Žinoma, Kertis nieko nebaigė. Vis žvalgėsi, tyrinėjo, eksperimentavo, ir už visas tas pastangas "Biuikas" jį nudėjo.

Įdomu, ar berniukas tai žino? Ar supranta, kad "Biuikas Rodmasteris 8" užmušė jo tėvą? Dėl to nekyla jokių abejonių, kaip ir dėl to, jog Hadis, Džordžas, Edis, Širlė bei ponas Dilonas nužudė spiegiantį siaubūną, kuris 1988-aisiais išlindo iš mašinos bagažinės.

BO DONALDSONO IR HEIVUDS "Bili, nebūk didvyris". Dingo iš populiariausių dainų sąrašų *ir* mūsų širdžių.

*Filmų ir televizijos serialų kanalas.

**Nusikaltimu įtariamo asmens teisės, kurios privalo būti išaiškintos suimtajam prieš sulaikymą ir kvotą.

Papasakokite apie šikšnosparnį, apie žuvį, apie ateivį su raudonomis plaukus atstojančiomis gijomis, apie mąstančią būtybę, kuri iš savo pasaulio atsinešė radijo imtuvą primenantį daiktą. Papasakokite ir apie mano tėvą, nes aš privalau įsisąmoninti faktą, kad jo nebėra. Savo akyse matau jo vaiduoklį kiekvieną sykį, kai skutuosi priešais veidrodį. Papasakokite man viską, tik nedrįskite teigti, jog neturite atsakymo. Aš to nepakęsiu.

- Alyvos lygis normalus, - sumurmėjau, šiek tiek sparčiau spūsčiodamas plienines svirtis, pritvirtintas prie miniatiūrinio patefono-automato viršaus. Kaktą išmušė prakaitas. Skrandis ėmė dar energingiau streikuoti. Norėjosi tikėti, kad susirgau gripu arba apsinuodijau, tačiau fizinį negalavimą, be abejo, nulėmė ne šios priežastys. - Sumautos alyvos lygis normalus.

Štai "Indiana manęs laukia", "Žaliaakė ledi", "Liūdnoji meilė". Užmarštin nugrimzdusios dainos. SEFARIS "Banglentininkas Džo".

Vaikis aiškiai parodė, ko jam reikia. Tardė mus demonstruodamas sielvarto prislėgto žmogaus egoizmą.

Tiesa, vieno klausimo vis dėlto nutarė nepateikti.

Nedas ketino paklausti kažką apie praeitį, bet staiga persigalvojo. Ką gi jis minėjo? Aš stengiaus atgaminti tą pokalbio dalį, tačiau ši niekaip nenorėjo išnirti iš atminties gelmių. Nutariau, jog neverta savęs prievartauti. Reikia liautis apie tai galvojus, ir prisiminimai patys išplauks į sąmonės paviršių.

TONIS DŽO VAITAS "Salotinė Enė". *Papasakokite apie Žuvies metus.*

KALIN TVINS "Kai". *Papasakokite apie jūsų susirinkimą, papasakokite viską, išskyrus vieną dalyką, kuris sušmėžuotų įtariame faro prote kaip raudona skraistė priešais bulių...*

- Atnešiau tau alų... - pratarė Sintija Garis ir tyliai aiktelėjo.

Patraukiau ranką nuo plieninių svirčių (už stiklo besivartantys puslapiai mane beveik užhipnotizavo). Padavėja dėbsojo į mane neslėpdama išgąsčio.

- Sendi... širdele, tave purto karštinė? Tu *pažliugęs* prakaitu.

Staiga aš prisiminiau. Mes šnekėjome apie Darbo dienos pikniką, įvykusį 1979-aisiais. *Kuo daugiau kalbėjome, tuo smarkiau gėrėme*, pasakė Filas Kendeltonas. *Paskui man dvi dienas tvilkčiojo smegeninę.*

- Sendi? - Sintija stypsojo laikydama rankoje "Airon-sičio" alaus

butelį ir bokalą, atsisegusi viršutinę marškinėlių sagą, kad parodytų man savo širdį. Vaizdžiai kalbant. Šiuo momentu regėjau ją tarsi nematerialų vaiduoklį - mintimis grįžau į praeitį, todėl dabar mudu skyrė pora dešimtmečių.

Tauškėme iki užkimimo, bet nieko neišsiaiškinome, paskelbiau, ir mūsų pokalbis pakrypo šiek tiek kitokiomis temomis - pavyzdžiui, užsiminėme apie incidentą brolių O'Dėjų fermoje. Nelauktai vaikis paklausė... *pradėjo* klausti...

Sendi, tą dieną, kai įvyko piknikas, ar kas nors iš jūsų siūlė...

Jis prikando lūpą.

- Ar kas nors iš jūsų siūlė jį sunaikinti, - tariau balsu. - Štai klausimas, kuris jam rūpėjo. - Pažvelgiau į nerimą spinduliuojančias Sintijos akis. - Pradėjo klausti, bet neužbaigė.

Nejau išties galvojau, kad, mums baigus pasakoti, Nedas važiuos namo ir taip lengvai viską užmirš? Maždaug už mylios nuo D dalinio bazės pro mane pralėkė akinantys prožektoriai. Priešinga kryptimi. Automobilis burzgė ganėtinai sparčiai, tačiau greičio neviršijo. Ar šviesos priklausė Kerčio "Belerui"? Ar už vairo sėdėjo Kerčio sūnus, užsimanęs grįžti į nuovadą, kai nusprendė, kad mes jau išsiskirstėme?

Į visus klausimus atsakiau teigiamai.

Nuo Sintijos padėklo čiupau "Airon-sičio" butelį tarsi iš šalies stebėdamas, kaip mano pirštai sugriebia rasotą stiklą. Tarp dantų pajutau šaltą kakliuką ir pagalvojau apie Džordžą Morganą, sėdėjusį garaže ant grindų, užuodusį kvapnų žolės aromatą, kuris sklido nuo žoliapjovės dugno. Išgėriau alų iki paskutinio lašelio. Atsistojau ir numečiau dešimtinę ant Sintijos padėklo.

- Sendi?

- Nėra laiko valgyti, - atsakiau. - Šį tą pamiršau nuovadoje.

Savo automobilio dėklėje laikiau atsarginį "Kodžak" švyturėlį su baterijomis. Prilipdžiau jį prie stogo, kai tik atsidūriau už miesto ribų. Spausdamas aštuoniasdešimties mylių per valandą greičiu vyliausi, jog raudonos mirgančios šviesos nubaidys priešais važiuojančias mašinas į pašales. Kelyje jų pasitaikė nedaug. Vakarų Pensilvanijoje darbo dienomis žmonės anksti grįžta namo. Mūsų bazę nuo miesto skyrė vos keturios mylios, tačiau kelionė, regis, truko ištisą valandą. Pamenu, mano širdį persmelkdavo šaltukas kiekvieną sykį, kai į nuo-

vadą, purtydama pasibaisėtinų, chna spalva nudažytų plaukų kupetą, įžengdavo Enio sesuo, Drakonė. *Nešdinkis, nesiartink prie manęs*, galvodavau. Aš negalėjau jos pakęsti. Kaipgi turėsiu jaustis, jei teks žvelgti į akis Mišelei Vilkoks, ypač jeigu ji pasirodys nuovadoje su dvynukėmis?

Į mašinų aikštelę įčiuožiau riedėdamas per dideliu greičiu, kaip ir Edis su Džordžu, kuriems maždaug prieš tuziną metų knietėjo atsikratyti nemaloniu (švelniai tariant) suimtuoju ir lėkti į dūmuose skendėjusį Potinvilį. Mano galvoje sukosi senų dainų pavadinimai: "Susipažinau su juo vieną sekmadienį", "Pragaras šokių aikštelėje", "Meilute, meilute". Kvaila, žinoma, bet vis geriau nei kankinti save mintimis, ką darysiu, jei aptiksiu "Belerą" tuščią. Ką darysiu, jei Nedas Vilkoksas išgaruos nuo žemės paviršiaus.

Kaip ir tikėjausi, radau "Belerą" nuovados kieme, toje vietoje, kur anksčiau stovėjo Arkio mašina. Visiškai tuščią. Tai paaiškėjo, mano prožektoriams nušvietus aikštelę. Dainų pavadinimai akimoju išdulkėjo iš galvos. Juos pakeitė šaltas ryžtas, užvaldantis tuo metu, kai telieka pasikliauti savo jėgomis... kai neturi surezgęs jokio plano ir esi pasirengęs improvizuoti.

Kerčio sūnų užvaldė "Biuikas". Mums besėdint ant suolelio, bandant savotiškai pagerbti Kerčio atminimą ir susidraugauti su jo sūnumi, "Rodmasteris" užmetė meškerę ir pakabino Nedą ant kabliuko. Jei egzistuoja bent menkiausia galimybė jį išgelbėti, man nederėtų gaišti laiko apmąstymams.

Pro galines duris galvą iškišo Stefa, kuriai greičiausiai sukėlė nerimą vienas mirgantis "Kodžakas" vietoj eilės įprastų švyturėlių.

- Kas čia?

- Aš, Stefa, - atsakiau iššokdamas iš automobilio, palikdamas raudoną burbulą žybčioti ant stogo. Jei kas nors įvažiuos į aikštelę man įkandin, įjungtos šviesos išgelbės mašinas nuo avarijos. - Grįžk į dispečerinę.

- Kas atsitiko?

- Nieko.

- Ir *jis* taip sakė. - Stefa pamojo į "Belerą", pranyko nuovadoje.

Pulsuojant švyturėliams, pribėgau prie dvivėrių B angaro durų - kiek daug įtemptų mano gyvenimo momentų nutvieksdavo tie blyksniai. Keliuose mirganti ugnis įvaro nemažai baimės Džonui K. Tačiau jis neturi jokio supratimo, kaip toji ugnis paveikia mus. Ką mums tenka regėti jos šviesoje.

Vakarais garaže visada palikdavome įjungtą žibintą, bet šįsyk aiškiai buvo matyti, kad viduje tviska ne vien tik lemputė. Pastebėjęs, jog šoninės durys atlapotos, žengiau jų pusėn ir vėl sustojau. Visų pirma nutariau susipažinti su kovos lauku.

Labiausiai bijojau, jog teišvysiu "Biuiką". Bet manęs laukė dar kraupesnis vaizdas. Už didžiojo mašinos vairo sėdėjo Nedas. Man pasirodė, kad jo krūtinė įtrėkšta. Ant marškinių raudonavo kruvina dėmė. Mano kojos pradėjo linkti per kelius. Ūmai suvokiau, jog matau ne kraują. *Greičiausiai* ne kraują. Dėmės kraštai perdėm lygūs. Nuo vaikino apykaklės driekėsi tiesi raudona linija... o kampai... statūs kampai...

Ne, tai tikrai ne kraujas.

Skardinė su degalais, kurį Arkis pildavo į žoliapjovės baką.

Nedas pasimuistė, ir akiratyje išniro viena jo ranka. Judėjo lėtai lyg sulėtintame filme. Delne gniaužė "Beretą". Negi jis saugojo tėvo ginklą "Belero" bagažinėje? Gal net dėklėje?

Koks skirtumas? Dabar Nedas tupėjo mirtinuose spąstuose su benzino skardine ir pistoletu. *Tenkindamas smalsumą, gali pražūti arba išsigydyti,* šmėkštelėjo mintis. Niekada nemaniau, kad jis mėgins tai suderinti.

Vaikinas manęs nepastebėjo. Keista: siaubo apimtas mano veidas, boluojantis tamsiame lange, turėjo būti aiškiai matomas iš tos vietos, kur jis sėdėjo. Ką jau šnekėti apie raudoną švyturėlį, mirgantį ant mano automobilio. Nedą užhipnotizavo, kaip ir Hadį Rojerį, kuris panūdo įsirangyti į "Rodmasterio" bagažinę ir užšauti dangtį. Netgi stovėdamas lauke jaučiau pulsuojančią "Biuiko" trauką, energiją, *gyvybinę jėgą.* Girdėjau tariamus žodžius. Gal šiuos susigalvojau pats, bet tai nesvarbu. Kiekvieną iš mūsų, kada nors iš arti žvelgusių į žydrąją mašiną, viliojo būtent tas pulsavimas. Vienus silpniau, kitus - įskaitant ir berniuko tėvą - stipriau.

Užeik vidun arba laikykis atokiau, su širdį stingdančiu abejingumu ištarė balsas mano galvoje. *Aš paimsiu vieną arba du, paskui užmigsiu. Pridarysiu jums pakankamai bėdų prieš nurimdamas amžiams. Vienas arba du, man jokio skirtumo.*

Nukreipiau akis į apvalųjį po sija kabantį termometrą. Kai ruošiausi važiuoti į "Pakelę", rodyklė styrojo ties šešiasdešimt vienu laipsniu*. Dabar temperatūra nukrito iki penkiasdešimt septynių**.

*16,1°C.
**13,9°C.

Bežiūrint, kaip ji leidžiasi žemyn, į sąmonės paviršių iškilo gąsdinančiai ryškūs prisiminimai.

Tai įvyko ant rūkalių suoliuko. Aš traukiau dūmą, Kertis paprasčiausiai sėdėjo palaikydamas man draugiją. Kai įsigaliojo draudimas rūkyti nuovadoje, suolelis tapo nepakeičiama vieta, kur mes aptardavome tiriamas bylas, aiškindavomės konfliktus, susijusius su budėjimų grafiku, plepėdavome apie auksines pensijos dieneles ir būsimas draudimo išmokas. Ant rūkalių suoliuko Karlas Brandidžas man prisipažino, kad jį paliko žmona, kuri išsivežė ir vaikus. Vyruko balsas nedrebėjo, tačiau jo skruostais ritosi ašaros. Tonis kiurksojo ant to paties suolo tarp manęs ir Kerčio (*Jėzus Kristus ir porelė vagišių*, pakomentavo jis sardoniškai šyptelėjęs), kai pranešė, jog po atsistatydinimo rekomenduos mano kandidatūrą į seržanto postą. Jei tik aš norėsiu. Sprendžiant iš pašaipiai sužvilgusių akių, jis velniškai gerai žinojo, kad paaukštinimas mane pradžiugintų. Mudu su Kerčiu tylėdami linktelėjome. Būtent ant rūkalių suolo drauge su Kerčiu paskutinį sykį kalbėjomės apie “Biuiką 8”. Kiekgi laiko praėjo nuo paskutinio pašnekesio iki jo mirties? Mano odą nutvilkė ledinis šaltis pagalvojus, kad Nedo tėvas, ko gero, žuvo tą pačią dieną. Štai kodėl ryškūs atsiminimai mane taip pašiurpino.

Ar jis mąsto, paklausė Kertis. Puikiai prisimenu, kaip jo veidą ir rankoje spaudžiamą popierinį kavos puodelį nušvietė skaisti ryto saulė. *Ar jis stebi ir mąsto? Lūkuriuoja tinkamo momento?*

Beveik neabejoju, kad ne, atsakiau, bet kažkodėl jaučiausi susinerimęs. “Beveik” aprėpia milžinišką kalbos teritoriją ir šiuo atžvilgiu nusileidžia nebent žodeliui “jei”.

Tačiau jis surengė kraupiausią siaubo spektaklį tuo metu, kai nuovada praktiškai ištuštėjo, mąsliai tarė Nedo tėvas. Padėjo į šoną kavos puodelį, iš įpročio ėmė vartyti rankose “Stetsono” skrybėlę. Jei nesuklydau dėl dienos, nevėliau kaip po penkių valandų toji skrybėlė nulėks nuo šeimininko galvos ir aptekusi krauju šlumštelės į piktžoles, tarp “Makdonaldo” mėsainių popierėlių ir tuščių kokakolos skardinių. *Tarytum žinotų. Tarytum galėtų mąstyti. Stebėti ir laukti.*

Aš nusijuokiau. Tiksliau, niūriai prunkštelėjau. Išdrožiau, esą “Biuikas” galutinai susuko jo smegenis. *Gal dar pasakysi, jog tas daiktas iššovė kokį nors spindulį ir taip privertė “Norko” vilkiką susidurti su mokyklos autobusu*, pridūriau.

Kertis nutylėjo, bet jo akys tarsi teiravosi: *iš kur žinai, kad neiššovė?*

Tuomet pateikiau jam berniuko klausimą...

Mano galvoje nuskambėjo tolimas, miglotas pavojaus signalas. Atšokau nuo lango, prispaudžiau delnus prie veido geisdamas nuslopinti skausmingą trauką. Išbalusio, už perdėm didelio vairo tūnančio Nedo vaizdas kėlė neviltį. "Biuikas" ne tik jį užvaldė, bet ir mėgino išmušti mane iš vėžių, užgrūsdamas sąmonę beverčiais prisiminimais. Kam rūpi, ar jis specialiai lūkuriavo progos pričiupti Nedą. Svarbiausia, jog B angare temperatūra *žaibiškai* nėrė žemyn, todėl ilgiau gaišti aš negalėjau.

Iškviesk pastiprinimą, sukuždėjo balsas galvoje. Buvau tikras, kad jis priklauso ne man. *Gal rasi ką nors nuovadoje. Tavimi dėtas, patikrinčiau. Tiesą sakant, man nusispjaut, ko imsies. Aš tenoriu iškrėsti dar vieną šunybę prieš užmigdamas. Daugiau manęs niekas nedomina. Kodėl? Todėl, kad aš sugebu krėsti šunybes... paprasčiausiai sugebu.*

Pastiprinimas... ne tokia jau bloga mintis. Dievas mato, mane krėtė drebulys vien pagalvojus, jog reikės vienam įžengti į B angarą ir prieiti prie "Biuiko". Visgi stovėti vietoje neturėjau teisės. Juk būtent aš atidariau Pandoros skrynią.

Apsisukęs nukurnėjau link būdelės, prie šoninių durų nė nestabtelėjau, nors užuodžiau per slenkstį plūstantį benzino tvaiką. Aš supratau, ką Nedas padarė. Teliko išsiaiškinti, kiek degalų jis išpylė po mašina.

Ant stoginės durų kybojo spyna. Mes niekada jų nerakindavome. Tik įkišdavome plieninį spynos lankelį į skląstį, kad durų neatidarytų stipriau padvelkęs vėjas. Šį vakarą irgi neužšovėme spynos. Galėčiau prisiekti visais šventaisiais. Lauke tvyrojo prietema, tačiau iš garažo sklindančios šviesos pakako, kad aiškiai įžiūrėčiau velkę. Kai ištiesiau link jos ranką, metalinis lankelis įslydo į spynos angą ir pasigirdo spragtelėjimas. Ne tik mačiau, kaip tai įvyko, bet ir pajutau. Vieną akimirką pulsavimas galvoje sustiprėjo, tarsi atliekant šį veiksmą "Biuikui" būtų reikėję pasitelkti visas jėgas.

Laikau savo raktus suvertus ant dviejų žiedų - asmeninius atskiriu nuo tarnybinių. Pastarųjų turėjau nemažiau kaip porą dešimčių, tad man teko pasinaudoti triuku, kurio išmokau iš Tonio Skūndisto. Leidau raktams nukristi ant delno ir apčiuopomis pradėjau juos sklaidyti. Sėkmė šypsodavosi ne visuomet, bet šį kartą ji nuo manęs nenusig-

ręžė. Gal todėl, kad raktas nuo pašiūrės spynos buvo mažesnis už kitus. Neminint to, kuriuo persirengimo kambaryje rakindavau savo spintelę. Tiesa, šis turėjo kvadratinę galvutę.

Išgirdau tylų, lyg iš po žemių sklindantį gausmą.

Įkišau raktą į spyną, pasukau - plieninis lankelis šoktelėjo aukštyn. Kone nuplėšdamas nuo staktos skląstį atlapojau duris ir įvirtau per slenkstį.

Ankštas sandėliukas pasitiko mane dusinančia kaitra, kurios netrūksta uždarose, saulės kepinamose mansardose arba palėpėse. Paskutiniu metu retai kas čia užsukdavo, tačiau per daugelį metų susikaupę daiktai (išskyrus pašalintus degius dažus ir skiediklį) tebegulėjo savo vietose. Nepaisant prieblandos, kuo puikiausiai juos įžiūrėjau. Šūsnys žurnalų, kuriuos paprastai skaito vyrai (moterų įsitikinimu, mes mėgstame spiginti akis į nuogas gražuoles, bet spėju, jog mums labiau prie širdies automobiliai ir įrankiai. Virtuvės kėdė su pleistru apvyniota atkalte. Pigus radijo imtuvas, sureguliuotas taip, kad gaudytų policijos bangas. Ant lentynos, šalia senos dėžės su tuščiomis vaizdajuostėmis, pastebėjau vaizdo kamerą (jos baterija, suprantama, seniausiai nusėdusi). Sieną puošė lipni juosta, šiaip jau klijuojama ant mašinos buferio: PADĖKITE PSICHINIAMS LIGONIAMS, PAKVIESKITE FTB AGENTĄ PIETŲ. Užuodžiau dulkes. Galvoje pulsuojantis "Biuiko" balsas be paliovos stiprėjo.

Palubėje kabėjo lemputė, ant sienos mačiau jungiklį, bet prie jo neprisiliečiau. Lemputė turbūt perdegusi, nutariau, o spūstelėjęs jungiklį veikiausiai nusikratyčiau elektra.

Durys užsitrenkė atkirsdamos mėnulio šviesą. Žinojau, jog tai neįmanoma, nes, paliktos likimo valiai, durys atsilapodavo. Mes visi žinojome, todėl ir pakabinome spyną. Vis dėlto šį vakarą neįtikėtini dalykai buvo brukami į glėbį už dyką. "Biuike" apsistojusi jėga norėjo, kad panirčiau į tamsą. Matyt, vylėsi mane pristabdyti. Veltui stengėsi. Aš spėjau pamatyti, ko man reikėjo: geltonos virvės ritinį, pakabintą ant vinies po lipduku, šalia numestų jungiamųjų laidų. Pastebėjau dar šį tą. Vieną daikčiuką, kurį Kertis Vilkoksas padėjo ant lentynos, prie kameros, netrukus po to, kai B angare pasirodė ateivis, čaižęs orą savo raudonomis gijomis.

Čiupau tą daiktą, įsigrūdau į užpakalinę kelnių kišenę, paėmiau virvės ritinį ir tvojęs petimi į duris išsiveržiau laukan. Priešais mane sušmėžavo tamsus pavidalas, ir aš vos nepaleidau gerklės. Vieną siaubingą akimirką buvau tikras, jog susidūriau su žmogumi, vilkėju-

siu juodą apsiaustą, akis bei deformuotą ausį pridengusį skrybėle, kalbėjusį Boriso Bodinofo tartimi. Tačiau vaiduokliui prabilus, išgirdau gryniausią Lorenso Velko akcentą.

- Tas phrakeiktas vaikis ghrįžo, - sukuždėjo Arkis. - Pusiaukelėje iki namų man kažkas tvokstelėjo į galvą, ihr aš apsisukau. Šihrdimi pajutau, jog taip atsitiks. Tiesiog...

Nutraukiau tiradą liepdamas jam laikytis atokiau, pats nubėgau už B angaro kampo su virvės ritiniu rankose.

- Neik ten, sehržante! - Arkis nusekė man iš paskos. Tikriausiai mėgino surikti, tačiau apimtas baimės tegalėjo šnabždėti. - Nedas apipylė mašiną benzinu. Ihr jis tuhri pistoletą. Pats mačiau.

Stabtelėjau šalia durų. Pradėjau vieną virvės galą vynioti ant kablio, paskui persigalvojau ir atidaviau ritinį Arkiui.

- Sendi, ahr tu jauti? - paklausė jis. - Hradijo etehryje vėl siaučia thrikdžiai. Gihrdėjau phro langą, kaip keikiasi Stefa.

- Velniop visa tai. Imk virvės galą. Pririšk prie kablio.

- Ką?

- Tu ne kurčias, girdėjai, ką sakiau.

Įsirangiau į kilpą. Kerčio suveržtas pakaruoklio mazgas slydo kaip per sviestą.

- Sehržante, nehreikia. - Arkis lyg ir pabandė sugriebti mane už peties. Deja, gestas stokojo ryžto.

- Pririšk virvę prie kablio, - pakartojau, - ir nepaleisk ritinio iš rankų. Vidun neik, kad ir kas įvyktų. Jei mes... - užsičiaupiau nenorėdamas sakyti “jei mes dingsime”. - Jei kas atsitiktų, liepk Stefai perduoti visoms patrulinėms mašinoms kodą D, kai išsisklaidys trukdžiai.

- Jėzau... - Arkio lūpomis tariamas Kristaus vardas labiau panėšėjo į *Jėėėėzeu*. - Ahr tu išphrotėjai? Nejau nieko nejauti?

- Jaučiu, - patvirtinau ir įsliūkinau į garažą. Eidamas pirmyn purčiau virvę, kad ji nesusipainiotų. Visai kaip į jūros gelmes grimztantis naras, kuris prižiūri savo oro žarną vien tam, kad turėtų ką veikti ir negalvotų apie padarus, plaukiojančius tamsoje - ten, kur niekada neprasiskverbia saulės spinduliai.

“Biuikas 8” dunksojo sustingęs ant plačiųjų padangų su baltais pakraščiais, mūsų mažutė paslaptis, iš kurios gelmių sklido tykus gausmas. Savo galia garsas neprilygo pulsavimui, ir aš supratau, jog nematoma jėga atsisakė sumanymo mane sulaikyti. Kai atsidūriau garaže, užuot stūmusi, ji pradėjo mane traukti.

Berniukas rymojo už vairo su benzino skardine glėbyje, kakta ir skruostai išbalę kaip lavono, įsitempusi oda blizgėjo nuo prakaito. Man žengiant į priekį, jis lėtai tarsi robotas pakreipė galvą. Išplėtė padūmavusias akis, kurios spinduliavo apdujusio nuo narkotikų arba mirtinai sužeisto žmogaus žvilgsnį. Nedo akyse teįstengiau įžiūrėti fanatišką užsispyrimą, paauglišką įsitikinimą, kad jis privalo sužinoti atsakymą, nes šis neabejotinai egzistuoja. Jis turi tokią teisę. Štai kuo pasinaudojo "Biuikas" viliodamas vaikiną į angarą.

- Nedai.

- Jumis dėtas, seržante, uždaryčiau duris iš lauko pusės. - Nedas kalbėjo neskubėdamas, aiškiai tardamas kiekvieną žodį. - Laiko liko nedaug. Jis artėja. Rodos, girdžiu žingsnius.

Gryna teisybė. Mane apėmė siaubas. Gaudesį, be abejo, kėlė neregimas agregatas. Pulsavimą galima palyginti su savotiška telepatija. Tačiau, be šių dviejų faktorių, buvo ir trečias.

Nes kažkas *išties* artėjo.

- Nedai, paklausyk. Tu negali suvokti, su kuo susidūrei, ir, žinoma, negali jo užmušti. Tave paprasčiausiai įsiurbs kaip į dulkių siurblį. Tavo motina ir seserys liks vienos. Negi tikrai šito nori? Negi nori jas palikti su tūkstančiu klausimų, į kuriuos nėra atsakymų? Man sunku patikėti, kad berniukas, taip troškęs daugiau sužinoti apie savo tėvą, galėtų būti toks savanaudis.

Jo akyse blykstelėjo ugnelės. Taip sužiba akys žmogaus, kuris, sutelkęs dėmesį į kažkokią užduotį, ūmai išgirsta klegesį, sklindantį iš kaimyninio kvartalo. Po akimirkos vaikino žvilgsnis vėl apsiblausė.

- Prakeiktas "Rodmasteris" nužudė mano tėvą, - šaltai, netgi kantriai atsiliepė jis.

Neketinau veltis į ginčą.

- Ką gi, gal ir nužudė. Gal jis kaltas dėl tavo tėvo mirties nemažiau negu Bredlis Roučas. Ar tai reiškia, kad jis turėtų nudėti ir tave? Kas čia, Nedai? Didysis išpardavimas, kur nusipirkęs vieną prekę kitą gauni nemokamai?

- Aš *jį* užmušiu. - Akis aptemdžiusią abejingumo plėvelę kažkas pradrėskė. Ne šiaip pyktis. Veikiau beprotiškas įniršis. Berniokas pakėlė ranką su pistoletu. Kitoje laikė butano žiebtuvėlį. - Kai šitas velnio transporteris pradės mane siurbti, aš jį padegsiu. Sprogimas visiems laikams uždarys duris į mūsų pasaulį. Tai pirmas žingsnis. - Jis dudeno demonstruodamas jaunuolio įžūlumą, visiškai tikras, jog tokia mintis daugiau niekam nebuvo šovusi į galvą. - Jeigu man pasi-

seks išgyventi persikėlimą, išpjausiu visus, kurie lauks manęs kitoje pusėje. Tai antras žingsnis.

- Visus, kurie tavęs *lauks?* - mane pribloškė siaubingos jo prielaidos. - O Nedai! Jėzau Kristau!

Nenumaldomai stiprėjo tiek pulsavimas, tiek gausmas. Mano odą žnaibė nenatūralus šaltukas, padvelkiantis garaže kiekvieną kartą, kai "Biuikas" atgydavo. Pamačiau purpurinį švytėjimą, kuris nutvisko virš vairo ir kaskadomis užliejo jo paviršių. Kažkas artėjo. Prieš dešimt metų, netgi prieš penkerius, tas "kažkas" būtų sutvarkęs savo reikalus greičiau. Dabar jam reikėjo daugiau laiko.

- Gal manai, jog tave pasitiks kaip garbingą svečią, Nedai? Tikiesi, kad geltonodžiai, rausvaplaukiai padarai atsiųs prezidentą arba savo alternatyvios visatos imperatorių, kuris su tavimi pasilabins ir įteiks raktą nuo miesto? Dėl ko jie turėtų taip stengtis? Dėl vaikigalio, negalinčio susitaikyti su tėvo mirtimi ir gyventi toliau?

- Užsičiaupkite!

- Žinai, ką galvoju?

- *Man nerūpi, ką jūs galvojate!*

- Prieš uždusdamas tenykščiu oru tu neišvysi nieko, išskyrus tuštumą.

Nedo akyse vėl sušmėžavo abejonė. Viena jo dalis geidė pasekti Džordžo Morgano pėdomis ir viską užbaigti. Tačiau kita dalis, net jei ir ne itin besidžiaugianti perspektyva mokytis Pitsburgo koledže, norėjo gyventi. Iš viršaus ir apačios, iš visų pusių, jas abi gaubė pulsavimas bei tylus viliojantis balsas. Ne gundantis. Anaiptol. Paprasčiausiai traukiantis.

- Sehržante, išeik laukan! - suriko Arkis.

Praleidau jo šūksnį pro ausis, įbedęs akis į Kerčio sūnų.

- Nedai, pajunk į darbą smegenis. *Prašau.* - Aš nešaukiau, bet prabilau garsiau, kad įveikčiau nelemtą gaudesį. Tuo pat metu palytėjau daikčiuką, įkištą į užpakalinę kelnių kišenę. - Šitas *res*, kuriame tu sėdi, gal ir gyvas, bet dėl jo vis vien neverta aukoti *savo* gyvenimo. Tai elementari musgaudė, nejau nesupranti? Kam tuščiai eikvoti laiką, keršijant besmegeniui daiktui?

Jo lūpų kampučiai sudrebėjo. Tai jau pradžia. Meldžiau Viešpaties, kad vaikis padėtų pistoletą į šalį ar bent mažumėlę jį nuleistų. Nereikėtų užmiršti ir butano žiebtuvėlio - ne tokio pavojingo, kaip automatinis ginklas, bet pakankamai bjauraus, turint omenyje, kad stovėjau benzino baloje, nuo kurios kylančių garų man ašarojo akys.

Purpurinio švytėjimo linijos tingiai nutįso per prietaisų skydelį ir susiraizgė spidometre - šis tapo panašus į oro burbuliuką staliaus gulsčiuke.

- *Jis užmušė mano tėvą!* - suklykė Nedas vaikišku balsu, tačiau rėkė ne man. Pats nežinodamas, kad tėkšti į veidą tuos žodžius jis netvėrė kailyje iš įsiūčio.

- Nedai, klausykis, galėdamas juoktis, tas daiktas kvatotų susiėmęs už pilvo. Jis nepajėgė užvaldyti tėvo - kaip Enio arba Brajano Lipio, - užtat dabar turi puikią progą pričiupti sūnų. Jei Kertis tai mato, jis greičiausiai rėkia savo kape. Visos jo pastangos išvengti nelaimės nuėjo perniek. Blogiausia, kad į bėdą pakliuvo jo *sūnus*.

- *Nutilkite, nutilkite!* - iš po akių vokų nukapsėjo ašaros.

Pasilenkęs kyštelėjau galvą į plintančio purpurinio švytėjimo ir šalčio buveinę. Vos neįsirėžiau veidu į trupančią užsispyrimo kaukę, po kuria slėpėsi Nedas. Dar vienas smūgis, ir ji galutinai suskils. Ištraukiau iš kišenės balionėlį, rastą būdelėje, prispaudžiau jį prie kojos.

- Jis turbūt girdi tą juoką, Nedai. Žino, kad jau per vėlu...

- *Ne!*

- ...ir jis nieko negali padaryti. Visiškai nieko.

Nedas pakėlė rankas, norėdamas užsidengti ausis, ginklą laikė kairiojoje, butano žiebtuvėlį - dešiniojoje. Benzino skardinė siūbavo ant kelių, žemiau blauzdų tyvuliavo levandų atspalvio rūkas, kylantis aukštyn it vanduo šulinyje. Padėtis ne pati geriausia - nors man pavyko išmušti jį iš vėžių, - tačiau teks pasitenkinti tuo, ką turiu. Nykščiu atšoviau aerozolio gaubtelį, dar spėjau pagalvoti, ar balionėlyje, tiek metų pragulėjusiame pašiūrėje ant lentynos, pakaks spaudimo, ir paleidau čiurkšlę ašarinių dujų.

Purslams pakliuvus į akis bei šnerves, Nedas sustūgo iš nuostabos ir skausmo. Pirštas nuspaudė "Beretos" gaiduką. Nugriaudėjo kurtinantis šūvis.

- PO *VELNIŲ!* - spengiančias mano ausis pasiekė Arkio riksmas.

Griebiau durelių rankeną, ir tą pačią sekundę užrakto spaustukas savaime nusileido žemyn, lygiai taip pat, kaip užsitrenkė stoginės spyna. Įkišau ranką pro atvirą langą, sugniaužęs kumštį smogiau į benzino skardinę. Ji nulėkė nuo traukulių tampomo vaikino kelių ir pranyko levandų migloje, kylančioje nuo mašinos dugno. Vieną akimirką man pasidingojo, jog skardinė nuskriejo kūliavirsčia lyg daiktas, mestas žemyn nuo skardžio. Pistoletas vėl pokštelėjo, ir aš paju-

tau vėjelį, sukeltą pralekiančios kulkos. Ji neprašvilpė pro pat smilkinį - Nedas šaudė į “Biuiko” stogą nesitaikydamas, gal net pats nesuvokė spūsčiojęs gaiduką, - bet jeigu jaučiate, kaip nuo kulkos virpa oras, vadinasi, ji lėkė velniškai arti.

Apgraibomis čiupinėdamas vidinę durelių pusę pagaliau aptikau rankeną ir stipriai ją patraukiau. Jeigu ji nebūtų paklususi, aš tikrai nebūčiau žinojęs, ką daryti toliau - Nedas per stambus, kad galėčiau jį išvilkti pro langą. Dėkui Dievui, pasigirdo trakštelėjimas, ir durys prasivėrė. Staiga “Rodmasterio” grindys paskendo akinančios purpurinės šviesos blyksnyje, bagažinės dangtis su trenksmu atšoko į viršų, ir aš fiziškai pajutau trauką. *Įsiurbs kaip į dulkių siurblį*, šiek tiek anksčiau užsiminiau, bet atspėjau tik iš dalies. Pulsuojanti jėga įsisiautėjo mano smegeninėje tarsi uraganas. Ji tempė į save lyg cunamio bangų atoslūgis. Apėmė jausmas, jog manyje šėlsta viesulas, kuris stengiasi viską sugerti į savo piltuvėlį - iščiulpti akis iš akiduobių, nuplėšti odą nuo veido. Tuo pat metu ant mano galvos nesuvirpėjo nė vienas plaukelis.

Nedas sustūgo, nukorė rankas žemyn, tarytum kažkas būtų apvyniojęs virvėmis riešus ir pradėjęs tempti žemyn. Jis susmego sėdynėje, kuri prarado materialumą tirpdama violetinio švytėjimo audroje. Griebiau vaikiną už pažastų, trūktelėjau, žengiau atgal vieną... du žingsnius, grumdamasis su galinga jėga, mėginančia įtraukti mane į purpurinę “Biuiko” kabinoje atsivėrusią gerklę. Dribau ant nugaros spausdamas prie krūtinės Nedą. Kelnės permirko degalais.

- *Tempk virvę!* - surikau Arkiui. Pabandžiau įsiremti kojomis į grindis ir nušliaužti kuo toliau nuo mašinos bei švytėjimo, plūstančio iš kabinos. Deja, mano pėdos slydinėjo benzino baloje.

Nedas šastelėjo link automobilio durelių, neregimos jėgos vos neišplėštas iš mano glėbio. Pajutau, kaip virvė suveržė juosmenį. Velkamas atgal, tvirčiau apkabinau vaikį. Šis tebegniaužė delne “Beretą”. Man bežiūrint, jo ranka šovė į priekį, pistoletas išslydo iš suglebusių pirštų, ir pulsuojanti purpurinė šviesa prarijo ginklą. Jei manęs neapgavo ausys, prieš išnykdamas jis savaime paleido du šūvius. Jėga, tempianti mus į “Biuiką”, truputį susilpnėjo, ir aš supratau, jog mudviem liko paskutinė galimybė išsigelbėti.

- *Trauk!* - užriaumojau Arkiui.

- Šefe, aš thraukiu iš visų jėgų...

- Trauk *stipriau*!

Po nuožmaus trūktelėjimo netekau žado, nes pakaruoklio mazgas įsirėžė man į pilvą lyg peilio ašmenys. Vargais negalais sugebėjau at-

sistoti, nusvirduliavau atbulas, nepaleisdamas žiopčiojančio Nedo iš glėbio. Jo paakiai užtino kaip boksininko, negailestingai talžyto visus dvylika raundų. Manau, vaikinas nematė, kas įvyko vėliau.

Purpurinis švytėjimas galutinai ištrynė “Biuiko” kontūrus. Prieš mane atsivėrė protu nesuvokiami nasrai, atstojantys langą į kitą pasaulį. Matyt, aš per ilgai stypsojau suakmenėjęs, nes tų sekundžių pakako, kad mudu su Nedu atsidurtume valioje nežemiško siurblio, vėl pradėjusio veikti visu pajėgumu. Tolumoje nuskambėjo spigus Arkio balsas:

- Padėk man, Stefa! Dėl Dievo meilės! Ghreičiau! Kuhr tu dingai?

Po akimirkos mane ir Nedą timptelėjo atgal tarsi porelę ant kabliuko pakibusių žuvų.

Sudribęs tvojausi pakaušiu į grindis. Pajutau, jog pulsavimas ir gausmas susiliejo - virto staugimu, gręžiančiu skylę mano smegenyse. “Biuikas” sužybsėjo nelyginant neoninė iškaba, iš bagažinės išsiliejo srautas tamsiai žalių vabalų, kurie nusibaigė, vos tik jų kiautai subarškėjo į betonines grindis. Siurblio trauka sustiprėjo, ir mes nuslinkome “Biuiko” pusėn. Atrodė, tarytum į priešingas puses mus svaidytų povandeninės srovės ir grįžtamosios bangos. Taip ir blaškėmės - į priekį, atgal, į priekį, atgal.

- *Padėk man!* - užblioviau Nedui į ausį. - *Privalai padėti, antraip mums galas!* - tiesa, tuo momentu galvojau, kad mudviem vis vien lemta žūti, nepaisant to, pagelbės jis ar ne.

Vaikinas apako, tačiau klausa nesiskundė. Akivaizdu, kad gyventi jam norėjosi. Įsirėmęs sportbačiais į betoną, Nedas atsispyrė, kiek leido jėgos. Iš po čiūžtelėjusių padų ištiško benzino purslai. Savo ruožtu Arkis su Stefanija Kolučі stipriai patraukė virvę. Mes šovėme per penkias pėdas durų kryptimi, bet iš povandeninės srovės gniaužtų neišsivadavome. Man pavyko virvės galu apjuosti Nedo krūtinę ir prisirišti jį prie savęs. Jei padėtis nepagerės, į prarają nugarmėsime abu. Netrukus “Biuikas” atlošė prarastas penkias pėdas. Nors labai pamažu, atstumas tarp mūsų ir mašinos nenumaldomai mažėjo. Mano plaučiuose praktiškai nebeliko oro. Dėl to buvo kaltas ne tik virvės, bet ir milžiniškos neregimos rankos spaudimas. Aš nė trupučio netroškau keliauti į tą vietą, kurią pamačiau kitoje lango pusėje, tačiau žinojau: kuo labiau priartėsime prie “Biuiko”, tuo didesnė tikimybė, jog mes abu ten pakliūsime. Prie pat mašinos siurblio jėga taps tokia galinga, jog sudraskys virvę kaip siūlą. Mudu nersime stačia

galva į šleikščią purpurinę ryklę ir nuskrisime į nežinomybę.

- *Paskutinė proga!* - surikau. - *Traukite, kai suskaičiuosiu iki trijų! Vienas... du... TRYS!*

Arkis ir Stefanija, surėmę pečius tarpduryje, trūktelėjo mus iš visų galių. Man ir Nedui iš po kojų išslydo grindys. Nulėkėme beveik iki pat durų, bet nematoma jėga vėl ėmė vilkti mudu link "Biuiko". Tarsi būtume gelžgaliai, negalintys pasprukti nuo magneto.

Apsiverčiau ant šono.

- Nedai, stakta! *Stverkis už staktos!*

Nieko nematydamas pro sutinusius vokus jis ištiesė kairiąją ranką. Deja, pirštais teužčiuopė orą.

- Dešinėje, vaiki! - riktelėjo Stefa. - *Dešinėje!*

Pirštų galiukais palietęs durų rėmą, Nedas tvirtai į jį įsikibo. "Biuikas" išspjovė dar vieną purpurinį žybsnį, ir aš pasislinkau per colį į garažo gilumą, tarytum grimzdamas į naują, siaubingą gravitacijos šulinį. Plieniniu laidu tapusi virvė neleido nė kvėptelėti. Mano akys išsprogo, dantenos sutvinkčiojo. Pulsavimas išdegino iš sąmonės visas mintis. Vėl nuslydau "Biuiko" link, batų kulnais čiuoždamas per betoną. Supratau, jog po akimirkos *nuskrisiu* kaip paukštis į reaktyvinio variklio turbiną. Berniukas, įsivaręs į panages rakštis, keliaus kartu. Jam teks palaikyti man draugiją. Metafora apie grandines įgaus tiesioginę prasmę.

- Sendi, griebk mano ranką!

Pakreipęs kaklą išvydau Hadį, už kurio nugaros stiebėsi Edis, tačiau nė kiek nenustebau. Jie grįžo. Užtruko ilgiau, kol suvokė, kas vyksta, bet grįžo. Ir ne todėl, kad Stefa perdavė kodą D. Tuodu traukė namo savo asmeniniais automobiliais. Negana to, radijo ryšį kuriam laikui išderino statiniai trikdžiai. Jie paprasčiausiai... grįžo.

Hadis atsiklaupė ant slenksčio, viena ranka įsikibo į staktą, kad jo neįtrauktų prakeiktas siurblys. Plaukai nevirpėjo, palaidinės skvernai nepleveno, tačiau jis siūbavo lyg vėtros užkluptas žmogus. Už nugaros susilenkęs Edis žvalgėsi per kairįjį Hadžio petį. Gal ir laikė jį už diržo. Kai Hadis ištiesė laisvąją ranką, čiupau ją tarsi skęstantis. Atvirai kalbant, aš *jaučiau*, jog skęstu.

- *Traukite* mane, velniai rautų, - sušvokštė Hadis Arkiui, Edžiui ir Stefai Koluči. Jo akyse atsispindėjo purpuriniai "Biuiko" blyksniai. - Traukite, kiek turite smarvės!

Papildomų raginimų neprisireikė. Jie trūktelėjo taip, kad mudu su vaikiu iššovėme pro duris it kamštis iš butelio ir užvirtome ant Ha-

džio. Nedas sunkiai šnopavo įsirėmęs man į kaklą įkaitusiu lyg žarija veidu. Pajutau, kaip jo ašaros sudrėkino mano odą.

- Jėzau, seržante, patrauk alkūnę nuo mano *nosies*, - sušnypštė Hadis prislopintu, nuožmiu balsu.

- Uždarykite duris! - šūktelėjo Stefa. - Paskubėkite, kol kokie nors monstrai neištrūko laukan.

B angare nieko neliko, išskyrus negyvus žalius vabalus, tačiau Stefanija buvo teisi. Mums pakako ir to, kad siaubą kėlė švytėjimas. Blyksinti purpurinė šviesa.

Visi drybsojome ant asfalto, rankos pynėsi tarp kelių, kojas prispaudė kūnai. Edis, kažkaip sugebėjęs įsipainioti į virvę, kaip ir Nedas, šaukė Arkiui, kad kilpa smaugia jo kaklą. Priklupusi Stefa bandė atmazgyti virvę, tuo tarpu vaikis kriokė spurdėdamas man prie krūtinės. Niekas iš mūsų negalėjo užšauti durų, bet jos *vis vien* užsitrenkė. Kryptelėjau galvą tokiu kampu, koks įmanomas tiktai panikos atveju, ūmai įsitikinęs, jog iš "Biuiko" nepastebimai išsmuko vienas *jų*, raudonplaukis padaras, pasiryžęs atkeršyti už savo gentainį, nudobtą prieš daugelį metų. Aš jį netgi *pamačiau* - šešėlį, juoduojantį ant baltai nudažytos garažo sienos. Staiga šešėlis pajudėjo, jo savininkui žengus pirmyn, ir mano akys prieblandoje įžiūrėjo išlakius moters krūtinės bei šlaunų kontūrus.

- Pusiaukelėje iki namų mane apniko bjauri nuojauta, - virpančiu balsu pratarė Širlė. - Nusprendžiau, jog katės gali palaukti. Nesimuistyk, Nedai, nes dar labiau užverši mazgą.

Vaikinas iš karto aprimo. Ji pasilenkė ir vienu mitriu judesiu išvadavo Edžio kaklą iš kilpos.

- Na, štai, mažuli. - Tai ištarus, moteriai pakirto pakinklius. Širlė Pasternak sukniubo ant asfalto ir apsipylė ašaromis.

Mes nuvedėme Nedą į nuovadą, virtuvėje padėjome apsiplauti akis. Vyruko vokai sutino ir išraudo, baltymai pasruvo krauju, bet jis užtikrino, jog regėjimą atgavo. Kai Hadis iškėlė du pirštus, berniokas patvirtino matąs porelę. Tikslų atsakymą pateikė ir išvydęs keturis pirštus.

- Atleiskite, - šniurkščiodamas sulemeno jis. - Aš nežinau, kodėl taip padariau. Tai yra man *norėjosi* ištaškyti "Biuiką" į gabalus, bet tik ne dabar... ne šią naktį...

- Šššššš, - prisispaudė Širlė smilių prie lūpų. Rieškučiomis pasėmė vandens iš kriauklės ir apiplovė vaikiui akis. - Nieko nesakyk.

Nutildyti jo nepavyko.

- Aš tikrai ruošiausi važiuoti namo. Viską apgalvoti. - Išpurtusios, krauju pasruvusios Nedo akys įsmigo į mane ir vėl pasislėpė už Širlės delno, apšlaksčiusio jas šiltu vandeniu. - Staiga pamačiau, kad grįžau į nuovadą. Atmenu, galvoje sukosi viena vienintelė mintis: "Privalau padaryti tai šį vakarą. Susidoroti su "Biuiku" visiems laikams". Paskui...

Vaikinas nežinojo, kas įvyko paskui. Tolimesnius prisiminimus apgaubė migla. Jam nereikėjo to nė sakyti ar pripažinti suglumusiu žvilgsniu. Aš mačiau *jį*, sėdintį už "Rodmasterio" vairo su benzino skardine glėbyje, išblyškusį, apdujusį, pasiklydusį iliuzijų labirinte.

- "Biuikas" tave užvaldė, - paaiškinau. - Kažkokiu būdu jis susijęs su mumis visais, tik savo jėgos anksčiau nenaudojo kaip tavo atveju. Kai mašina tave pašaukė, mes irgi išgirdome kvietimą. Kiekvienas savaip. Tu niekuo nekaltas, Nedai. Jei ką ir turėtum kaltinti, tai mane.

Jis atšlijo nuo kriauklės, išsitiesė, suėmė mano rankas. Nuo smakro varvėjo vanduo, šlapi plaukai prilipo prie kaktos. Atrodė gan juokingai, lyg būtų ką tik pakrikštytas.

Prie mūsų priėjo Stefa, nuo tarpdurio stebėjusi B angarą.

- Žybsniai retėja ir silpsta.

Aš linktelėjau.

- Jis praleido progą. Galbūt paskutinę progą...

- ...iškrėsti šunybę, - užbaigė Nedas. - Štai ko "Biuikas" siekė. Girdėjau tuos žodžius savo galvoje. Gal man tik pasivaideno, nežinau...

- Vadinasi, man taip pat vaidenosi, - įsiterpiau. - Gerai, kad šį vakarą nenutiko nieko baisesnio.

Daugiau nespėjau pratarti nė žodžio, nes iš vonios kambario išniro Hadis, nešinas pirmosios pagalbos vaistinėle. Padėjęs ją ant stalo, atsegė ir ištraukė balzamo buteliuką.

- Pasitepk paakius, Nedai. Jei kas nors paklius į akis, nesijaudink. Vis tiek nieko nepastebėsi.

Sustoję ratu žiūrėjome, kaip vaikinas tepasi patinusią odą. Šviečiant fluorescencinėms virtuvės lempoms, balzamas ryškiai žvilgėjo. Nedui užbaigus gydomąją procedūrą, Širlė pasiteiravo, ar jis jaučiasi geriau. Vaikis sulinksėjo galva.

- Tuomet eime laukan, - tariau. - Privalau papasakoti dar šį tą. Tau derėjo išgirsti viską anksčiau, bet, tiesą sakant, tai prisiminiau,

kai išvydau tave prakeiktoje mašinoje. Atmintį tikriausiai atgaivino šokas.

Širlė pažiūrėjo į mane suraukusi antakius. Ji niekada neturėjo savų vaikų, bet dabar mane varstė griežtas motiniškas žvilgsnis.

- Tik ne šią naktį, - išdrožė. - Nejau nematai, kad berniukas pakankamai prisikentėjo? Verčiau nuvežtum Nedą namo ir sumąstytum, ką pameluoti jo motinai - Mišelė visada tikėjo Kerčiu, patikės ir tavimi, jei suriesi sklandžią pasakėlę.

- Atleisk, bet laukti negalima.

Ji rūsčiai dėbtelėjo į mano veidą, turbūt suprato, jog aš *įsitikinęs* savo teisumu. Taigi mes patraukėme link rūkalių suoliuko. Kol kiti stebėjo garaže blėstančius fejerverkus - antrą šviesos spektaklį per vieną dieną, jau ganėtinai išsikvėpusį, - supažindinau Nedą su dar vienu praeities epizodu, kurį regėjau mintyse kaip sceną iš pjesės. Porelė veikėjų, apšviestų skaisčiais prožektoriais, du vyrai, sėdintys...

TUOMET: *KERTIS*

Du vyrai sėdi ant rūkalių suoliuko, nutvieksti vasaros saulės spindulių, vienas iš jų netrukus iškeliaus Anapilin - kiekviena žmogiškosios gyvybės grandinė užsibaigia kilpele, ir Kertis Vilkoksas jau buvo bemaž nusigavęs iki savosios. Jiedu paskutinį sykį užkandžiauja kartu, tačiau to nežino. Pasmerktasis žmogus stebi, kaip kitas vyras prisidega cigaretę, ir pats norėtų užsitraukti dūmą. Tiesa, jis seniai metė rūkyti. Visų pirma cigarečių kaina smarkiai šoktelėjo aukštyn, dėl ko ne vieną kartą zirzė Mišelė, bet svarbiausia, kad jam maga užauginti vaikus. Pamatyti, kaip jie gauna brandos atestatus, paglostyti anūkų galveles. Kertis netgi žino, ką veiks išėjęs į pensiją. Jiedu su Mišele dažnai apie tai pakalba. Nusipirkę "Vinebagą" iškeliaus į vakarus. Ten ir apsistos. Tačiau jis pasitrauks iš tarnybos gerokai anksčiau, be jokios palydos. Kalbant apie rūkymą, jam nederėjo atsisakyti mėgstamo įpročio, bet iš kur žmogus gali numanyti, už kokio kampo tavęs tyko mirtis. Dabar maloniai šildo vasaros saulė. Vėliau diena įkais - taip, su gyvybe jis atsisveikins karštą dienelę, - tačiau kol kas saulės spinduliai nedegina. B angaras stūkso tylus. Ramybės periodai tęsiasi vis ilgesnes laiko atkarpas. Pastaruoju metu šviesos drebėjimai gerokai švelnesni, jeigu jie išvis pasirodo. Mašina išsikvepia, mąs-

to pasmerktasis patrulis, nors kartais vis dar galima pajusti jos pulsavimą ir viliojančius šnabždesius. Reikia išlikti budriam. Kertis neabejoja, jog tai - jo pareiga, dėl kurios tenka atsisakyti ir paaukštinimo. "Biuikas 8" prarijo ne tik jo partnerį, bet ir pasisavino tam tikrą paties Kerčio Vilkokso dalį. Jam niekada nekilo noras līsti į bagažinę kaip Hadžiui Rojeriui 1988-aisiais. Mašina nebandė jo sučiaumoti kaip Brajaną Lipį, tačiau Kertis žino, kad jam nelemta išsivaduoti iš "Biuiko" vylių. Pasmerktasis patrulis girdi gundančius kuždesius, tarsi žvejys - jūros ošimą, neatslūgstantį net per miegus. Į ausis šnabžda balsas, kurio savininkas gali...

Kertis atsigręžia į Sendį Diborną ir klausia:

- Ar jis mąsto? Ar jis stebi ir mąsto? Lūkuriuoja tinkamo momento?

Dibornui - senbuviai už nugaros tebevadina jį naujuoju seržantu - nereikia klausti, apie ką šneka bičiulis. Jei kas nors prabyla apie objektą, tūnantį B angare, visi tai supranta; Kerčio manymu, suprastų ir tie, kurie persikėlė į kitus dalinius arba atsisveikino su PVP, nutarę paieškoti saugesnio darbo. Kartais patruliui Vilkoksui dingojasi, jog "Biuikas" pažymėjo juos visus... jog žmonės, besidarbuojantys D dalinyje, išsiskiria kaip amišai savo juodais drabužiais ir vežimėliais, kaip tikintieji, kurių kaktas kunigas ištepa per Pelenų dieną, arba kaip griovius kasantys viena grandine supančioti kaliniai.

- Beveik neabejoju, kad ne, - atsiliepia naujasis seržantas.

- Tačiau jis surengė kraupiausią siaubo spektaklį tuo metu, kai nuovada praktiškai ištuštėjo, - sako žmogus, metęs rūkyti, kad galėtų užauginti vaikus ir pamatyti anūkus. - Tarytum žinotų. Tarytum galėtų mąstyti. Stebėti ir laukti.

Naujasis seržantas juokiasi, tiksliau, prunkšteli su vos pastebima paniekos užuomina.

- Kerti, "Biuikas" tau susuko smegenis. Gal dar pasakysi, jog tas daiktas iššovė kokį nors spindulį ir taip privertė "Norko" vilkiką susidurti su mokyklos autobusu.

Patrulis Vilkoksas padeda ant suolo kavos puodelį, nusitraukia nuo galvos savo plačiakraštę "Stetsono" skrybėlę, iš įpročio pradeda vartyti ją rankose. Prie benzino kolonėlės privažiavęs Dikis-Dakas Eliotas pumpuoja degalus į D-12 visureigį (veikiai D dalinys nebegalės piltis kuro iš nuosavos kolonėlės).

Pastebėjęs porelę mosteli ranka. Jie atsako tuo pačiu, bet žmogus su skrybėle - pilkuoju kelių patrulio "Stetsonu", kuris savo tarnybos dieną užbaigs piktžolėse, tarp tuščių limonado skardinių ir mėsainių popierėlių - nenuleidžia akių nuo naujojo seržanto tarsi klausdamas, iš kur jiems žinoti, kad neiššovė.

Suirzęs Dibornas burba:

- Kodėl mums paprasčiausiai jo nesunaikinus? Nutempkime mašiną į lauką, pripilkime benzino į kabiną, tiek, kad lietųsi pro langus, ir padekime.

Kerčio veido išraiška byloja, kad pasiūlymas sukėlė jam siaubą.

- Visai įmanoma, jog tai būtų pati didžiausia mūsų klaida. Gal kaip tik tokios baigties "Biuikas" ir tikisi. Gal jis paliktas čia tam, kad mus išprovokuotų. Kiek vaikų liko be pirštų, nes rado žolėse nematytą daiktą ir nežinodami, jog prieš save regi sprogmenį, pradėjo talžyti jį akmeniu?

- Mūsų padėtis kitokia.

- Iš kur žinai?

Naujasis seržantas, kuris vėliau galvos: "Verčiau į šalikelę būtų nuriedėjusi mano skrybėlė", - nenutuokia, ką atsakyti. Prieštarauti beprasmiška, juolab kad Kertis gali būti teisus. Vaikai išties netenka pirštų, trankydami sprogmenis akmens luitais, netyčia nušauna savo mažesniuosius broliukus, aptikę pistoletus tėvų spintos stalčiuje, arba sudegina namus, čirškindami garažuose senas bengališkas ugneles. Jie tiesiog nežino, kokie pavojingi žaisliukai pakliuvo į rankas.

- Tarkim, - prabyla vyriškis, pirštais maigantis "Stetsono" skrybėlę, - jog "Biuikas 8" - tai savotiškas ventilis, panašus į tą, kuris montuojamas narų deguonies balionuose. Jis gali tiekti ir išleisti orą, priklausomai nuo to, ko reikia vartotojui. Šiaip ar taip, ventilis visuomet riboja *oro tėkmę.*

- Taip, bet...

- Štai tau kitas pavyzdys. Tarkim, jis alsuoja kaip žmogus, paniręs į liūną, traukiantis į plaučius orą pro tuščią nendrės stiebelį, kad pats išliktų nematomas.

- Viskas aišku, tačiau...

- Siaura kanalo ertmė nulemia mažas tiekiamo oro dozes. Spėju, jog tas ventilis arba nendrės stiebelis padeda išgyventi kažkokiai būtybei letargo miego ar hipnozės metu. O dabar įsi-

vaizduok, kas įvyktų, jei koks nors idiotas dinamitu ištaškytų liūną ir nendrės stiebas taptų nereikalingas. Arba, jei tau labiau patinka naro pavyzdys, susprogdintų ventilį. Ar tu norėtum taip rizikuoti? Nejau sutiktum dovanoti tam padarui tiek oro, kiek jis galėtų įkvėpti?

- Ne, - tyliai suniurna naujasis seržantas.

- Sykį Bakas Flandersas ir Endis Kolučis rimtai ruošėsi sunaikinti "Biuiką".

- Skiedi!

- Neskiedžiu, - ramiai atsako Kertis. - Anot Endžio, jei pora valstijos patrulių nepajėgtų atsikratyti automobiliu nenusvilę pirštų, jiems derėtų pasitraukti iš tarnybos. Tuodu ketino suversti visą kaltę skiedikliui ir dažams, kuriuos laikome būdelėje. Savaiminis užsidegimas... ba-bach, ir "Biuikas" supleškėtų kaip degtukas. Be to, kaip sakė Bakas, kas skambintų gaisrinei? Juk čia paprasčiausias suklypęs garažas ir sena gelda, dėl Dievo meilės.

Iš nuostabos Dibornas praranda žadą.

- Tikriausiai jie išgirdo balsą, kuris prašė tai padaryti.

- Išgirdo balsą? - seržantas bando suvokti žodžių prasmę. - Išgirdo balsą?

- Taip. - Kertis užsimaukšlina savo didžiąją skrybėlę, palieka dirželį kyboti po pakaušiu, kaip ir pridera vasarą, čiupteli už krašto ir kreipiasi į savo senąjį bičiulį: - Sendi, ar gali prisiekti, jog nė karto negirdėjai to balso?

Naujasis seržantas prasižioja prieštarauti, bet išvydęs rimtas draugo akis užsičiaupia.

- Negali. Todėl, kad jis kalba. Su tavimi, su manimi, su mumis visais. Garsiausiai kalbėjo su Hadžiu tą dieną, kai pasirodė raudonplaukis monstras. Tačiau balsas pasiekia mūsų ausis ir tuomet, kai šnabžda, ar ne? Mes visą laiką jį girdime. Netgi miegodami. Štai kodėl privalome jo neklausyti.

Kertis atsistoja.

- Tereikia stebėti. Toks mūsų darbas, aš tuo tikras. Jei prakeiktam padarui teks alsuoti pro ventilį ar nendrės stiebelį pakankamai ilgai, anksčiau ar vėliau jis uždus. Užges. Išsikvėps. Nenustebčiau, jeigu jis pats sutiktų padvėsti miegodamas su sąlyga, kad niekas nekels triukšmo. O tai reiškia - laikykimės nuo "Biuiko" atokiau ir palikime jį ramybėje.

Patrulis Vilkoksas atsitraukia nuo suolo - paskutinės jo gyvenimo minutės senka ir byra kaip smėlis tarp pirštų, bet nė vienas iš jųdviejų šito nežino, - stabteli ir atsigręžia į senąjį bičiulį. Policijos struktūrose jie pradėjo tarnauti ne vienu metu, tačiau petys į petį pratriūsę porą dešimtmečių abu tapo patruliais iki kaulų smegenų. Sykį, kai įkaušo, senasis seržantas paskelbė, esą teisėtvarkos sistema priglaudžia gerus žmones, kuriems tenka atlikti bjaurius darbus.

- Sendi.

Dibornas klausiamai dirsteli į draugą.

- Ar jau minėjau, jog šiais metais mano berniukas žaidžia "Legiono" komandoje?

- Maždaug dvidešimt kartų.

- Treneris turi sūnų, kokių trejų metų. Praeitą savaitę užsukau į stadioną parvežti Nedą namo ir pamačiau, kad jis, priklupęs ant vieno kelio, svaido tam berniukui kamuolį. Vėl įsimylėjau savo vaikį. Kaip ir tada, kai pirmą sykį paėmiau jį suvystytą į rankas. Juokinga, ar ne?

Sendis nemano, jog tai juokinga. Jis galvoja: tai svarbiausia, ko pasauliui reikia iš vyrų.

- Treneris išdalino jiems uniformas. Nedas, apsivilkęs savąją, priklupęs ant kelio, mėtė kamuoliuką tam vaikui... Galiu prisiekti, jog gyvenime nesu regėjęs nieko nuostabesnio. - Patylėjęs jis priduria...

DABAR: *SENDIS*

B angaro languose nutvisko balzganas švytėjimas... išblėso... vėl užsižiebė... galų gale įsiviešpatavo tamsa.

- Viskas baigėsi? - paklausė Hadis ir pats patvirtino: - Aha, ko gero.

Praleidęs jo žodžius pro ausis Nedas pažvelgė į mane.

- Ką jis pasakė?

- Tai, ką sakytų bet kuris vyras, neturintis problemų namuose, - atsiliepiau. - Pridūrė, kad jis laimingas.

Stefa nulėkė į dispečerinę patikrinti, kaip veikia mikrofonai ir kompiuteris, visi kiti liko ant suolo. Nedas nekreipė į juos dėmesio, įsmeigęs į mane savo paraudusias akis.

- Daugiau jis nieko neminėjo?

- Užsiminė, jog praėjusią savaitę, per rungtynes su Roksburgo "Geležinkelininkais", apibėgai du ratus ir prieš trečiąjį pamojavai jam ranka. Kertis labai nudžiugo. Juokėsi man pasakodamas. Pareiškė, kad per savo prasčiausią dieną tu matai kamuolį geriau, negu jis - per savo geriausią. Taip pat sakė, jog tau derėtų mokytis atmušti palei žemę mestus kamuoliukus, jei ketini rimtai sportuoti.

Vaikinas nudūrė akis žemyn, nevaldomai sudrebėjo. Mes nusigręžėme leisdami jam susitvardyti. Netrukus išgirdome Nedo balsą:

- Tėvas kartodavo man, kad niekada nepasiduočiau, bet pats nuleido rankas ir daugiau nesidomėjo tuo sukruštu "Biuiku".

- Jis *pasirinko* tokią išeitį. Tai didelis skirtumas.

Pasvarstęs Nedas linktelėjo.

- Greičiausiai.

- Šį kahrtą *tikhrai* važiuoju namo, - paskelbė Arkis, bet prieš išvykdamas padarė tai, ko niekada nepamiršiu: jis pritūpė ir pakštelėjo į ištinusį vaikino skruostą. Su pribloškiančiu švelnumu. - Labos nakties, vyhruti.

- Labos nakties, Arki.

Kai žvilgsniais palydėjome jo barškantį universalą, Hadis tarė:

- Parvešiu Nedą namo jo "Ševiu". Kas keliaus drauge, kad pargabentų mane atgal?

- Aš, - pasisiūlė Edis. - Tik luktelėsiu tavęs mašinoje, kol vesi jį namo. Jei Mišelė Vilkoks sprogs kaip atominė bomba, norėčiau likti už pavojingos zonos ribų.

- Viskas bus gerai, - nuramino Nedas. - Pasakysiu, jog pamačiau ant lentynos balionėlį, paėmiau jį, kad patikrinčiau, kas yra viduje, ir netyčia apsipurškiau veidą ašarinėmis dujomis.

Nebloga istorija. Ji pasirodė man tikroviška savo paprastumu. Būtent taip sumeluotų berniuko tėvas.

Nedas atsiduso.

- Rytoj iš pat ryto sėdėsiu ne dispečerinėje, o vyksiu į Statler-Vilidžą, pas okulistą.

- Pas gydytoją apsilankyti nepakenktų, - sutiko Širlė ir taip pat jį pabučiavo. Į lūpų kamputį. - Geros jums nakties, vaikinai. Šįsyk visi išsiskirsto ir niekas negrįžta.

- Amen, - užbaigė Hadis stebėdamas, kaip ji drožia link savo automobilio. Nors Širlė jau buvo įpusėjusi penktą dešimtį, ji vis dar atrodė puikiai, kai krutindavo savo užpakaliuką. Netgi mėnulio šviesoje (*ypač* tuomet, kai į dangų pakildavo mėnulis).

Ji prariedėjo pro rūkalių suoliuką, mostelėjo ranka, ir po akimirkos mes jau tematėme tolstančius galinius žibintus.

B angaras skendėjo tamsoje. Ten nešvytėjo jokie žibintai. Arba fejerverkai. Šiai nakčiai pramogų užteks, kada nors jos baigsis visiems laikams. Sąmonės kertelėje jaučiau mieguistą pulsavimą, viliojantį kuždesį, kuriame, jei labai norėdavai, galėjai išgirsti žodžius.

Ką gi aš regėjau?

Ką pamačiau, ašarinėmis dujomis apakinęs berniuką ir sugriebęs jį už pažastų?

- Važiuosi su mumis, Sendi? - pasiteiravo Hadis.

- Ne. Dar šiek tiek pasėdėsiu ir vyksiu namo. Jei Mišelė pakels triukšmą, tegul ji paskambina man.

- Dėl mamos nekils jokių problemų, - patikino Nedas.

- O dėl tavęs? - paklausiau. - Ar dėl tavęs mums kils papildomų problemų?

- Nežinau, - padvejojęs burbtelėjo jis.

Tam tikra prasme tai geriausias atsakymas iš tų, kuriuos tikėjausi išgirsti. Bent jau sąžiningas.

Trijulė pasišalino. Hadis su Nedu patraukė "Belero" pusėn. Edis trumpam stabtelėjo prie savo automobilio, kad nukrapštytų nuo stogo "Kodžak" švyturėlį ir įmestų jį į kabiną.

Sustingęs prie galinio "Ševio" buferio, vaikinas atsigręžė į mane.

- Sendi?

- Ką?

- Ar jūs turėjote kokių nors prielaidų, iš kur "Biuikas" galėjo atsirasti? Kas tai per velniava? Kas buvo tas vyras juodu apsiaustu?

- Ne. Retsykiais paspėliodavome, bet genialių idėjų niekas neturėdavo. Vienintelis Džekis O'Haras turbūt pataikė į dešimtuką pasakęs, jog "Biuikas" primena dėlionės elementą, kuris niekur nepritampa. Tu vartalioji jį rankose, įsitempęs svarstai, kur padėti, ir staiga pamatai, kad elemento nugarėlė raudona, tuo tarpu tavo dėlionės - žalia. Seki mano mintį?

- Ne, - prisipažino jis.

- Apgalvok viską, nes teks su tuo susigyventi.

- Kaip man tai *padaryti?* - Nedo balsas nuskambėjo ramiai. Pyktis jau buvo išgaravęs. Jis tenorėjo nurodymų. Gerai.

- Tu nežinai, iš kur pats atsiradai ir kur eini, ar ne? - paklausiau. - Bet kažkaip gyveni. Nekvaršink su galvos dėl tos mašinos. Grūmok

kumščiais į dangų ir koneveik Aukščiausiąjį nedaugiau kaip po vieną valandą per dieną.

- Bet...

- "Biuikų" yra visur, - paaiškinau jam.

Kai visi išsiskirstė, laukan išėjusi Stefa pasiūlė man puodelį kavos. Padėkojau ir atsisakiau. Paklausiau, ar nepavaišintų manęs cigarete. Ji apdovanojo mane nustebusiu, netgi priblokštu žvilgsniu ir priminė, jog nerūko. Tarytum atsitverdama siena, ant kurios būtų parašyta: NUO ŠIOS VIETOS VISIEMS "BIUIKAMS RODMASTERIAMS" PRIVALOMA VAŽIUOTI APLINKINIU KELIU. Ot velnias, jei tik mes galėtume gyventi tokiame paprastame pasaulyje.

- Važiuosi namo? - pasiteiravo Stefa.

- Neilgai trukus.

Ji pranyko nuovadoje, aš likau sėdėti ant rūkalių suoliuko. Cigaretės gulėjo mano automobilio dėklėje, beveik pusė pakelio, tačiau atsistoti ir jas paimti neturėjau jėgų. Vis dėlto pakilau ant kojų nutaręs šias tiesiog pramankštinti. Sutrauksiu dūmą pakeliui į namus, pavakarieniausiu prieš televizoriaus ekraną - "Pakelė" jau bus uždaryta, be to, vargu ar Sintija Garis apsidžiaugtų taip greitai vėl išvydusi mano fizionomiją. Šiek tiek anksčiau gerokai išgąsdinau padavėją, tiesa, jos nerimas anaiptol negalėjo prilygti manajam, kai pagaliau suvokiau, ką Nedas sumąstė. O mano baimė tebuvo šešėlis siaubo, kurį pajutau žvelgdamas į besiliejantį purpurinį švytėjimą, sugriebęs apakintą berniuką už pažastų, jausdamas ausyse ritmišką pulsavimą, artėjančius žingsnius. Vienu metu spoksojau į šulinį ir į kylančią aukštyn plynę... tarytum mano regėjimą būtų sudvejinęs kažkoks prizminis prietaisas. Manau, panašus jausmas apimtų, jei prilipčiau prie periskopo, žaibo perskelto pusiau. Išvydau labai ryškų ir nepaprastai keistą vaizdą, kurio niekuomet neužmiršiu. Priešais save mačiau uolėtą, geltona žole su parudavusiais stiebelių galiukais nuklotą šlaitą, besitęsiantį iki skardžio. Žolėje knibždėjo tamsiai žali vabalai. Netoliese augo blyškios, vaško atspalvio, lelijos. Prarajos dugno neįžvelgiau, užtat aiškiai mačiau dangų, akinančiai purpurinį, apgaubtą debesų sluoksniu, čaižomą žaibų. Priešistorinį dangų, kuriame ratus suko padriki spiečiai skraidančių būtybių. Gal paukščių. Arba šikšnosparnių, vieną kurių išskrodė Kertis. Tie padarai lakiojo pernelyg toli, kad galėčiau juos įžiūrėti. Ir neužmirškite, kad visa tai tetruko akimirką. Man rodos, skardžio papėdėje tyvuliavo vandenynas, nors pats nenutuokiu, kodėl

taip galvoju. Tikriausiai dėl žuvies, vieną sykį išvirtusios iš "Biuiko" bagažinės. Arba dėl druskos kvapo. Aplinkui "Rodmasterį" visada tvyrojo tas miglotas, ašaras spaudžiantis druskos tvaikas.

Geltonoje žolėje, mano lango pakraštyje (jei tai išties buvo langas), mėtėsi grandinėlė su sidabriniu papuošalu: Brajano Lipio svastika. Po tiek metų, praleistų po svetimu dangumi, ji gerokai patamsėjo. Už poros žingsnių kėpsojo kaubojiškas siuvinėtas, aukštakulnis aulinis. Oda apžėlė pilkšvomis, voratinklius primenančiomis samanomis. Bate žiojėjo skylė, kurioje pastebėjau žvilgantį geltoną kaulą. Jokios mėsos: per dvidešimt metų ją, žinoma, supūdė nuodingas oras, nors aš abejoju, jog mėsos stoką nulėmė vien tik puvimo procesas. Spėju, kad senąjį Edžio mokyklos laikų dauguži kažkas surijo. Ko gero, gyvą. Ir klykiantį, jei tik jis nebuvo praradęs žado.

Mano akys užfiksavo dar du pažįstamus objektus, gulinčius atokiau nuo svastikos. Visų pirma plačiakraštę skrybėlę, taip pat apaugusią tamsiomis samanomis. Ne visai tokią, kokias nešiojame šiais laikais - nuo aštunto dešimtmečio uniforma truputį pasikeitė, - tačiau man nekilo abejonių, jog tai PVP "Stetsonas". Didžioji skrybėlė. Vėjas jos nenupūtė, nes kažkas prikalė kepurę prie žemės mediniu kuolu. Tarytum Enio Raferčio žudikas, išsigandęs, kad anksčiau neregėta būtybė kels grėsmę netgi po savo mirties, "užmušė" pačią keisčiausią aprangos dalį, idant jos savininkas nebraidžiotų naktimis po apylinkes lyg išbadėjęs vampyras.

Šalia skrybėlės surūdijęs, beveik pasislėpęs žolėje riogsojo Enio pistoletas. Ne dabartinė "Bereta", o "Riugeris". Tokio paties ginklo vamzdį teko apžioti Džordžui Morganui. Ar Enis irgi nusižudė? Ar pastebėjo kažką artėjant ir mirė leisdamas vieną kulką po kitos? O gal išvis nešaudė?

Šitie klausimai liko be atsakymų: nespėjus įdėmiau apsižvalgyti, Arkis suriko Stefai, kad ši jam padėtų, ir mane trūktelėjo atgal su Nedu, kurį spaudžiau glėbyje kaip didžiulę lėlę. Daugiau nieko nemačiau, bet šį tą visgi sužinojau - "Biuikas" išties prarijo Enį Rafertį ir Brajaną Lipį.

Išsiuntė juos į svetimą pasaulį.

Pakilęs nuo suolo paskutinį kartą priėjau prie B angaro. Tamsiai žydras automobilis stovėjo savo vietoje, nuo jo krito įprastas šešėlis. *Alyvos lygis normalus*, pasakė žmogus juodu apsiaustu Bredliui Roučui ir išgaravo, palikęs šitą keistą vizitinę kortelę.

Kažkuriuo momentu, baigiantis šviesos drebėjimui, bagažinė užsi-

trenkė. Ant betoninių grindų tysojo tuzinas negyvų vabalų. Atsikratysime jais rytoj. Neverta jų nei išsaugoti, nei fotografuoti. "Biuiko" dovanėlės mūsų daugiau nedomino. Liepsiu keliems vyrukams sudeginti vabalus šiukšlių krosnelėje. Užduotis skirsto tas, kuris sėdi viršininko krėsle. Turiu prisipažinti, jog šis darbas man patinka. Vienam kliūva šūdo gabalas, kitam - saldainis. Ar jie gali skųstis? Ne. Ar gali įtraukti tai į savo MN (mėšlinų nesėkmių) sąrašą? Taip. Jei tik labai nori.

- Mes gyvensime ilgiau už tave, - tariau tam daiktui, sustingusiam garaže. - Pamatysi.

Jis ramiai stovėjo ant savo plačiųjų baltakraščių padangų, tuo tarpu mano sąmonės gelmėje blausus pulsavimas virto žodžiu: galbūt.

...o gal ir ne.

VĖLIAU

Paprastai nekrologai būna tokie santūrūs - marškiniai tvarkingai sukišti į kelnes, sijonai nuleisti žemiau kelių. *Nelaukta mirtis.* Ši frazė gali reikšti bet ką: nuo širdies smūgio, patirto tualete, iki peilio dūrio, kurio auka sulaukia iš plėšiko, įsilaužusio į jos namus. Farai beveik visada žino tiesą, nors ne visada to *nori*, ypač kai su gyvybe atsisveikina saviškis. Būtent mes paprastai pirmieji pasirodome nelaimės vietoje su savo raudonaisiais švyturėliais bei racijomis, iš kurios sklinda garsai, Džonui K. panašūs į nesuvokiamą burbuliavimą. Tuščios *nelauktai mirusių* žmonių akys pirmiausia pamato mūsų veidus.

Kai Tonis Skūndistas pranešė apie savo ketinimus išeiti į pensiją, pamenu, mano galvoje sukirbėjo mintis - *labai gerai, nes jis mažumėlę užsisėdėjo savo vietoje. Suseno. Ir protas ne toks guvus.* Dabar, 2006-aisiais, aš pats ruošiuosi į užtarnautą poilsį, ir kai kurie jaunesni vyrukai tikriausiai mąsto tą patį - šefas paseno, be to, ir protas jo ne toks guvus. Atvirai kalbant, man netrūksta nei energijos, nei noro darbuotis po dvi pamainas per dieną. Pamatęs veidrodyje, jog turiu daugiau žilų plaukų nei juodų ir pliktelėjusią kaktą, dažniausiai sau tvirtinu, esą tai tėra klaida, kuri bus ištaisyta, pakliuvusi į akis atitinkamam specialistui. Negali būti, kad žmogus, besijaučiantis kaip dvidešimtmetis, atrodytų tarsi įpusėjęs šeštą dešimtį. Pasitaikydavo keletas prastų dienų, ir aš suprasdavau, kad jokios klaidos nėra. Viskuo kalta nenumaldoma laiko tėkmė. Ar man teko dar kada nors iš-

gyventi akimirką, kuri būtų buvusi nemažiau kraupi nei už "Biuiko Rodmasterio 8" vairo sėdinčio Nedo vaizdas?

Taip, teko.

Dispečerinėje budėjo Širlė, kai mus pasiekė žinia apie avariją 32--ajame plente, netoli nuo Hambolto kelio sankryžos, kur anksčiau stovėjo "Dženės" degalinė. Širlė įžengė į mano kabinetą papilkėjusiu veidu.

- Kas yra? - paklausiau. - Kas, po velnių, tau atsitiko?

- Sendi... mums paskambino žmogus, kuris pranešė matęs avariją. Sudužo senas "Ševroletas". Raudonas su baltomis juostomis. Vairuotojas negyvas. - Ji nurijo seiles. - Sukapotas į gabalus. Taip ir pasakė.

Į pastaruosius žodžius neatkreipiau dėmesio, nors vėliau, išvažiavęs į įvykio vietą, juos prisiminiau.

- "Ševroletas"? Koks modelis?

- Neklausiau, Sendi. Negalėjau... - jos akys pritvinko ašarų. - Neišdrįsau. Bet kiek senų raudonų "Ševroletų" su baltomis juostomis, tavo manymu, yra Statlerio apygardoje?

Kartu su Filu Kendeltonu išrūkome į nelaimės vietą. Visą kelią meldžiau Dievo, kad rastume "Ševį Malibu" arba " Ševį Biskeiną", tik ne "Belerą" su numeriu: MY 57. Deja, Aukščiausiasis manęs neišklausė.

- Šūdas, - išspaudė Filas tyliu, prislėgtu balsu.

Jis įsirėžė į betoninę virš Redferno upelio nutiesto tilto užtvarą, vos už penkių minučių kelio pėsčiomis nuo tos vietos, kur žuvo Kertis. "Beleras" turėjo saugos diržus, bet vairuotojas jų neužsisegė. Čiuožimo žymių irgi nepastebėjome.

- Jėzau Kristau, - sumurmėjo Filas, - tai neteisinga.

Neteisinga, sutinku, nes tai anaiptol ne atsitiktinė avarija. Nors nekrologe, kuriame reikalaujama, kad marškiniai būtų tvarkingai sukišti į kelnes, o sijonai - nuleisti žemiau kelių, pasirodys tik žodžiai apie *nelauktą mirtį*. Ir tai bus tiesa. O taip, Viešpatie.

Pamažu pradėjo būriuotis žiopliai. Automobiliai važiavo pro šalį lėčiau, nes vairuotojams magėjo pažiūrėti į auką, sukniubusią veidu į šaligatvį. Berods, vienas subingalvis net nufotografavo lavoną. Man labai norėjosi pasivyti niekšelį ir įgrūsti sušiktą fotoaparatą jam į gerklę.

- Pastatyk apvažiavimo ženklus, - liepiau Filui. - Kartu su Karlu.

Nukreipkite eismą į Apygardos kelią. Aš jį pridengsiu. Jėzau, iš jo teliko košė! *Jėzau!* Kas praneš jo motinai?

Filas nė nepažvelgė į mane. Abu žinojome, kas turės kalbėtis su aukos motina. Vėliau, tą pačią dieną, sukandęs dantis atlikau vieną iš bjauriausių užduočių, įtrauktų į viršininko, sėdinčio didžiajame krėsle, pareigas. Paskui užsukau į "Pakelę" drauge su Širle, Hadžiu, Filu ir Džordžu Stankovskiu. Nežinau, ką gurkšnojo bendradarbiai, bet aš asmeniškai nusilakiau iki žemės graibymo.

Iš to vakaro atmintyje teliko dvi nuotrupos. Prisimenu, kaip stengiaus išaiškinti Širlei, kokie keisti vietiniai patefonai-automatai - užeigos savininkas pasirinko retro stiliaus dainas, kurios seniai glūdi užmarštyje. Regis, ji manęs nesuprato.

Antrasis epizodas, iškylantis į sąmonės paviršių: aš šlitiniuoju į tualetą ir išsivemiu. Šaltu vandeniu apsišlakstęs burną pažiūriu į gruoblėtą veidrodį ir suvokiu, jog susenęs mano veidas - ne klaida. Aš *klydau* teigdamas sau, jog manyje gyvena dvidešimtmetis jaunuolis.

Prisiminiau, kaip Hadis suriko - *Sendi, griebk mano ranką!* - ir mudu su Nedu, išvirtę pro garažo duris, užgriuvome ant savo gelbėtojų. Galvodamas apie tai, apsipyliau ašaromis.

Nelaukta mirtis - šitas mėšlas tinka apygardos dienraščiui "Ameriken". Farai žino tiesą. Mes valome nuo asfalto sumaitotų lavonų liekanas ir visada žinome tiesą.

Be abejo, laidotuvėse dalyvavo visi laisvi nuo darbo patruliai. Jis buvo vienas iš mūsų. Kai karstą nuleido į kapą ir užpylė žemėmis, Džordžas Stankovskis nuvežė jo motiną bei dvi seseris namo, aš grįžau į bazę kartu su Širle. Paklausiau, ar ji užsuks į šermenis - palydėtuves, anot airių, - bet Širlė papurtė galvą.

- Nekenčiu gedulingų pietų.

Taigi mudu sutraukėme po cigaretę ant rūkalių suoliuko, abejingai stebėdami jauną patrulį, neatitraukiantį akių nuo "Biuiko". Vyrukas stovėjo praskėtęs kojas, įprasta "tebūnie prakeikti demokratai" poza, kurioje mes visi sustingdavome prilipę prie B angaro langų. Vienas šimtmetis užleido vietą kitam, tačiau gyvenimas liko daugmaž nepakitęs.

- Taip nesąžininga, - atsiduso Širlė. - Toks jaunas...

- Ką tu šneki! - nustebau. - Edžiui buvo penkiasdešimt, jei ne daugiau. Jo seserims beveik po šešiasdešimt, o motinai kone *aštuoniasdešimt!*

- Tu žinai, ką turiu omenyje. Jis nusižudė per jaunas.

- Kaip ir Džordžas Morganas, - priminiau.

- Viskuo kaltas... - ji kryptelėjo galva į B angarą.

- Abejoju. Taip susiklostė gyvenimas. Jis nuoširdžiai stengėsi išblaivėti, bet nepavyko. Nustojo gerti po to, kai iš Nedo nusipirko senąjį Kerčio "Belerą". Edžiui visada patiko toji mašina, o Nedas vis vien negalėjo važinėtis ja Pitsburge, bent jau ne pirmaisiais mokslo metais. "Beleras" būtų rūdijęs prie namo...

- ...be to, Nedui reikėjo pinigų.

- Natūralu. Motina negalėjo suteikti jam finansinės pagalbos, todėl brangus buvo kiekvienas centas. Kai Edis pasisiūlė nupirkti mašiną, Nedas sutiko. Rodos, gavo už ją tris su puse tūkstančio dolerių...

- Tris tūkstančius ir du šimtus, - pataisė Širlė tiksliai žinančio žmogaus balsu.

- Tris su puse, tris ir porą - koks skirtumas. Svarbiausia, jog "Beleras" tapo Edžiui naujai atverstu, švariu gyvenimo puslapiu. Jis liovėsi vaikščiojęs į "Volę", pradėjo lankytis "Anoniminių alkoholikų" susirinkimuose. Edis žengė teisinga kryptimi. Tik gaila, kad po dvejų metų vėl pasuko klystkeliais.

Patrulis, besižvalgęs į garažą priešingoje mašinų aikštelės pusėje, mus pastebėjo ir nužingsniavo rūkalių suoliuko kryptimi. Pajutau, kaip oda nuėjo pagaugais. Vilkėdamas pilką uniformą, berniukas (aišku, jau nebe berniukas) pritrenkiančiai panėšėjo į mirusį tėvą. Nieko keista. Paprasčiausiai genetiškai pavedėti bruožai. Mane labiau pašiurpino tai, kad jis vartaliojo rankose savo plačiakraštę skrybėlę.

- Edis nuklydo nuo tiesaus kelio maždaug tuo metu, kai tas vyrukas apsisprendė mesti mokslus koledže, - pastebėjau.

Nedas Vilkoksas išvyko iš Pitsburgo ir grįžo į Statlerį. Metus dirbo vietoj Arkio, kuris, išėjęs į pensiją, patraukė į Mičiganą (tenykščiai greičiausiai visi kalba klaikiu šiaurietišku akcentu - baisu net pagalvoti). Kai Nedui sukako dvidešimt vieneri, jis pateikė stojimo prašymą į policijos mokyklą, išlaikė egzaminus. Dabar, sulaukęs dvidešimt dvejų, prisijungė prie mūsų. Sveikas, naujoke.

Pusiaukelėje iki mūsų Kerčio sūnus sustojo ir tebemaigydamas "Stetsoną" atsigręžė į garažą.

- Jis atrodo neblogai, ar ne? - sumurmėjo Širlė.

Nutaisiau savo senąją seržanto veido išraišką - šiek tiek abejingą, truputį paniekinančią.

- Priklauso, iš kurios pusės pažiūrėsi. Ar tu įsivaizduoji, kokį skandalą pakėlė Mišelė išgirdusi, ką jis sumąstė?

Širlė nusijuokė ir užgesino cigaretę.

- Ne didesnį nei tada, kai sužinojo apie jo ketinimus parduoti tėvo "Belerą" Edžiui Džeikubua - bent taip sakė Nedas. Pats supranti, Sendi, ji turėjo to tikėtis. Juk buvo ištekėjusi už policininko, dėl Dievo meilės. Ir, žinoma, suprato, kad jo vieta čia. Man tik įdomu, kur buvo Edžio vieta? Kodėl jis paprasčiausiai nenustojo gerti? Visiems laikams?

- Tavo klausimas per daug sudėtingas. Sakoma, kad alkoholizmas yra liga kaip vėžys ar diabetas. Greičiausiai tai tiesa.

Edis pradėjo rodytis nuovadoje su kvapeliu. Būgštaudami dėl pasekmių, mes negalėjome ilgai užstoti jo prieš valdžią. Kai Edis atsisakė nemokamos psichologo pagalbos ir keturių savaičių gydymosi kurso, kurį PVP siūlo palaužtiems pareigūnams, jam liepė pasirinkti: išeik tyliai arba būsi išspirtas triukšmingai. Pirmasis variantas Edžiui pasirodė priimtinesnis. Tereikėjo dar trejų metelių ir jis būtų gavęs dvigubai didesnę pensiją - kažkodėl malonėmis mus apipila tarnybos pabaigoje. Kaip ir Širlė, aš nepajėgiau jo suprasti. Kodėl jis tiesiog *nemetė* gerti? Žinodamas apie paskatinimus, kodėl jis nepasakė sau: *dar trejus metus mane kankins troškulys, bet paskui galėsiu išsimaudyti viskio vonioje?* Nežinau.

"Volė" išties tapo antraisiais Edžio namais. Kartu su senuoju "Beleru". Jis vaškuodavo mašiną iš išorės, išsiurbdavo iš kabinos menkiausius trupinėlius iki pat tos dienos, kai įsimūrijo į akmeninę Redferno tilto atramą lėkdamas aštuoniasdešimties mylių per valandą greičiu. Priežasčių nusižudyti pakako - jis nepriklausė laimingų žmonių ratui, - bet man dažnai atrodo, jog tikroji priežastis galėjo neturėti nieko bendra su gyvenimu. Galbūt prieš pačią pabaigą jis išgirdo savo galvoje pulsuojantį, gundantį kuždesį.

Pirmyn, Edi, kodėl gi ne? Juk nieko įdomaus tau nenusimato. Viskas įgriso. Tad ko laukti? Spūstelėk senąjį akseleratorių ir pasuk vairą dešinėn. Padaryk tai. Nedvejok. Iškrėsk nedidukę kiaulystę savo bičiuliams. Tegul jie paprakaituoja plaudami asfaltą nuo tavo mėsgalių.

Pagalvojau apie vieną vakarą, kai mes sėdėjome ant to paties suoliuko - kai vyrukas, kurį dabar regėjau, buvo ketveriais metais jaunesnis. Įsitaisęs šalia manęs vaikis įdėmiai klausėsi Edžio, pasakojusio, kaip jis sustabdė Brajano Lipio sunkvežimį ir kaip bandė įkalbėti

prakeikto neonacio merginą, kad ši pareikštų kaltinimus dėl sumušimo, antraip vieną dieną po taiklaus smūgio ji gali atsidurti lavoninėje. Viskas įvyko atvirkščiai. Edį mes palaidojome, o mergina su kraujuotu veidu, kiek žinau, vienintelė liko gyva iš ketvertuko, dalyvavusio pakelės incidente. Kaip ir anksčiau, ji kiurkso mūsų kraštuose. Patruliavimu keliuose daugiau neužsiimu, tačiau Sandros Makraken pavardė ir nuotrauka protarpiais pasirodo ant mano stalo. Sulig kiekvienu sykiu ji vis labiau panašėja į alumi prasmirdusią, kreivanosę kekšę, kuri sutiktų pasidulkinti už pakelį cigarečių. Tiesą pasakius, būtent toks likimas jai garantuotas, jei tik neįvyks stebuklas. Sandros Makraken fizionomija buvo gražinama ne kartą, vieną naktį jai teko praleisti ligoninėje, kadangi, nukritus nuo laiptų, lūžo ranka ir šlaunikaulis. Spėju, jog nudardėti laiptais padėjo Brajano Lipio antrininkas. Nes tokio tipo moterys *iš tikrųjų* renkasi vienodus kaip vandens lašai vyrus. Ji turi du ar tris vaikus, įkurdintus globos namuose, ir tebesisukioja aplinkui, bet ar gyvena? Jei atsakysite "taip", tuomet, mano nuomone, Džordžas Morganas ir Edis Džeikubua priėmė teisingą sprendimą.

- Aš gal jau eisiu, - atsistodama pratarė Širlė. - Vienai dienai man linksmybių pakaks. Tu neprieštarauji?

- Ne, - atsakiau.

- Ei, juk tą naktį jis vis dėlto sugrįžo.

Jai nereikėjo aiškinti konkrečiau, apie ką kalba. Nusišypsojęs linktelėjau.

- Edis buvo puikus žmogus, - pratęsė Širlė. - Savarankiškai neįstengė liautis gėręs, tačiau turėjo nepaprastai gerą širdį.

Ne, pagalvojau stebėdamas, kaip ji žengia prie Nedo. Porelė apsimainė keliais žodeliais. *Nepaprastai gerą širdį turi tu, Širle.*

Ji pakštelėjo vaikinui į skruostą, prieš tai apkabinusi jo pečius bei pasistiebusi, ir nupėdino link savo automobilio. Nedas priėjo prie manęs.

- Kaip jaučiatės? - paklausė.

- Neblogai.

- O laidotuvės?..

- Laidotuvės kaip laidotuvės. Mačiau ir geresnių, ir blogesnių. Gerai, kad niekas neatidarė karsto.

- Sendi, norėčiau jums šį tą parodyti. Ana ten. - Jis kryptelėjo galva į B angarą.

- Rodyk. - Pakilau nuo suolo. - Termometro rodyklė nukrito že-

myn? - tai būtų kažkas nauja. Temperatūra garaže ir lauke bemaž nesiskiria jau porą metų. Nuo paskutinio šviesos spektaklio prabėgo šešiolika mėnesių, bet ir tuomet teišvydome aštuonis ar devynis blyškius žybsnius.

- Ne.

- Atsidarė bagažinė?

- Nieko panašaus.

- Kas gi atsitiko?

- Pats pamatysite.

Nudelbiau Nedą veriančiu žvilgsniu, ir staiga supratau, kad jis gerokai susijaudinęs. Apimtas sumišusių jausmų, tarp kurių vyravo smalsumas ir nerimas, kirtau mašinų stovėjimo aikštelę kartu su senojo bičiulio sūnumi. Jis sustingo prie vieno lango, aš prisišliejau prie kito.

Iš pradžių nepamačiau nieko neįprasta. "Biuikas" dunksojo ant betoninių grindų, kaip ir visą pastarąjį ketvirtį šimtmečio. Jokių šviesos efektų, jokių egzotiškų padarų. Raudonoji termometro rodyklė stirksojo ties septyniasdešimt trimis laipsniais*.

- Na? - paraginau.

Nedas linksmai nusijuokė.

- Jūs žiūrite tiesiai į tai, ką norėjau parodyti, bet nieko nematote! Nuostabu! Pats iš pradžių nepastebėjau. Jutau, jog kažkas pasikeitė, bet negalėjau pasakyti, kas būtent.

- Apie ką tu šneki?

Jis pakratė galvą tebevypsodamas.

- Ne, sere. Ne, seržante. Jūs esate šefas. Jūs - vienas iš trijų likusių farų, kurie čia darbavosi, kai atsirado "Biuikas". Pažiūrėkite atidžiau.

Vėl nukreipiau žvilgsnį į garažą, prisimerkiau, delnais prisidengiau smilkinius, kad akių nespigintų saulės atspindys. Vaizdas paryškėjo, bet ką gi aš mačiau? Kažką, taip, tiesiai prieš nosį, tačiau ką? Kas pasikeitė?

Prisiminiau vakarą "Pakelėje", kai varčiau sugedusio patefono-automato puslapius su dainų pavadinimais mėgindamas iškrapštyti iš savo sąmonės svarbų klausimą, kurio Nedas nesiryžo man pateikti. Tas klausimas pamažu išnirdavo į paviršių, bet paskutinę akimirką nugrimzdavo į atminties bedugnę. Aš lūkuriavau suprasdamas, kad

*22,8°C.

vaikytis jį beprasmiška. Dabar nutariau griebtis tokios pačios taktikos.

Taigi užuot gręžęs "Biuiką 8" faro žvilgsniu, apžiūrėjau visą garažą, leidau mintims nuklysti į praeitį. Atsiminiau pavadinimus dainų, kurios užsimiršdavo vos tik iškritusios iš populiariausiųjų sąrašo - kurios neskambėjo netgi retro muziką propaguojančių radijo stočių eteriuose. "Visuomenės vaikas", "Vyrai kaip degtukai", "Vikrusis mažylis Džojus" ir...

...oplia! Aš pastebėjau! Nedas nemelavo tvirtindamas, esą pokyčiai - prieš mano nosį. Vienai sekundei netekau amo.

Ant priekinio stiklo, vairuotojo pusėje, vingiavo siaurutė sidabrinė trūkio linija.

Nedas patapšnojo man per petį.

- Puiku, Šerloke. Žinojau, kad jums pavyks. Juk tai visą laiką buvo priešais jūsų akis.

Dirstelėjau į vaikiną, prasižiojau, vėl atsisukau į langą norėdamas įsitikinti, jog man nesivaidena. Ne, stiklas išties įskilęs.

- Ar žinai, kada tai įvyko? - paklausiau.

- Fotografuoju "Biuiką" kartą per dvi paras, - atsakė Nedas. - Peržiūrėsiu nuotraukas, bet galėčiau duoti nukirsti galvą, jog paskutinėje priekinis stiklas atrodė sveikas. Vadinasi, jis įtrūko tarp trečiadienio vakaro ir penktadienio popietės... - vyrukas pažiūrėjo į savo laikrodį, plačiai išsišiepė, - ...ketvirtos valandos penkiolikos minučių.

- Gal net per Edžio laidotuves.

- Taip, visai įmanoma.

Kurį laiką tylėdami dėbsojome pro B angaro langus. Staiga Nedas tarė:

- Perskaičiau eilėraštį, kurį jūs minėjote. "Nuostabųjį vienakinkį fajetoną".

- Tikrai?

- Aha. Jis gan įdomus. Juokingas.

Atsitraukiau nuo lango, pažvelgiau į Nedą.

- Nuo šiol mašina pradės byrėti pakankamai sparčiai, kaip eilėraštyje, - pratęsė jis. - Netrukus sprogs padanga... nukris duslintuvas... arba chromo plokštelė. Jums teko stovėti prie užšalusio ežero vėlyvą kovą ar ankstyvą balandį ir klausytis, kaip traška ledas?

Aš linktelėjau.

- Veikiai išgirsime kažką panašaus. - Jo akys sužibo, ir man ūmai

šovė į galvą, jog aš pirmą kartą po Kerčio Vilkokso mirties matau Nedą nuoširdžiai laimingą.

- Tu įsitikinęs?

- Taip. Tik vietoje traškančio ledo girdėsime, kaip girgžda lūžtantys varžtai ir skyla stiklas. Farai vėl prilips prie garažo langų kaip senais laikais... bet šįsyk jie stebės rūdijančias skardas ir lūžtančias detales, kol mašina galų gale virs niekam nereikalingu metalo laužu. Jie spėlios, ar pačioje pabaigoje "Biuikas" pradžiugins dar vienu šviesos spektakliu, kokia nors "kiniška gėle", kuri paskutinė sudrebina dangų per liepos ketvirtosios fejerverkus.

- O kaip tau atrodo?

- Manau, jog šviesos spektaklių nebeišvysime. Prieš galutinai nusibaigdamas automobilis turbūt griausmingai subarškės, ir mums teliks išmesti jį į sąvartyną.

- Tu tuo tikras?

- Ne-e. - Vaikinas šyptelėjo. - Kai kalbame apie šitą "Biuiką", dėl *nieko* negali būti tikras. Sužinojau tai iš jūsų, Širlės, Filo, Arkio, Hadžio... - patylėjęs pridūrė: - Ir Edžio. Aš nenuleisiu nuo mašinos akių, ir anksčiau ar vėliau... - Nedas pakėlė aukštyn ranką, pažvelgė į ją, sugniaužė pirštus į kumštį ir atsisuko į garažą. - Anksčiau ar vėliau.

Aš taip pat prigludau prie lango, delnais prisidengiau smilkinius, kad nuslopinčiau saulės atspindį. Įsistebeilijau į daiktą, kuris iš išorės priminė "Biuiką Rodmasterį 8". Vaikis buvo visiškai teisus.

Anksčiau ar vėliau.

Bangoras, Meinas
Bostonas, Masačiusetsas
Neiplas, Florida
Lovelis, Meinas
Ospris, Florida
1999 balandžio 3 d. - 2002 kovo 20 d.

AUTORIAUS PABAIGOS ŽODIS

Retsykiais mane aplanko puikios idėjos - taip galėtų pasakyti kiekvienas rašytojas, - tačiau "Iš Biuiko 8" atveju viskas įvyko atvirkščiai: aš pats užgriuvau idėją. Manau, vertėtų papasakoti tai smulkiau.

1999-ųjų žiemą mudu su žmona praleidome Lonbout-Ki, Floridos valstijoje, kur aš koregavau galutinį apysakos "Mergaitė, kuri mylėjo Tomą Gordoną" variantą ir daugiau nieko nerašiau. Tiesą sakant, neketinau pradėti rašyti iki pavasario.

Vėlyvą kovą Tabė išskrido iš Floridos į Meiną. Aš važiavau automobiliu. Nekenčiu skraidyti lėktuvais, mėgstu vairuoti, be to, turėjau didžiausią krūvą bagažo: baldų, knygų, gitarų, kompiuterinės įrangos, popieriaus šūsnių. Antrąją ar trečiąją kelionės dieną atsidūriau vakarų Pensilvanijoje. Kuro bakas ištuštėjo, todėl teko išsukti iš plento į kažkokį kaimo keliuką. Netoli tenuriedėjęs pamačiau "Konoko" degalinę ir ten besidarbuojantį vyriškį, kuris asmeniškai pripildavo klientams benzino. Jis netgi apsikeitė su manimi keliais maloniais žodeliais nereikalaudamas už tai papildomo užmokesčio.

Palikau jį prie automobilio, o pats nudrožiau į tualetą. Nusilengvinęs užsukau už degalinės, kur pamačiau gana statų šlaitą, nuklotą mašinų dalimis, ir papėdėje šniokščiantį upelį. Žemę tebedengė purvino sniego ruožai. Paėjau porą žingsnių žemyn, kad geriau įsižiūrėčiau į vandens srautą, ir man iš po kojų išslydo tvirtas pagrindas. Čiuožiau apačion dešimt pėdų, kol pagaliau įsitvėriau į kažkokį surūdijusį gelžgalį. Jei ne šis, būčiau pliūkštelėjęs į vandenį. Kas paskui? Vienas Dievas žino.

Sumokėjęs degalinės darbuotojui (kiek žinau, jis nė nenutuokė apie mano nelaimę), grįžau į plentą. Kelyje mąsčiau apie savo nuotykį, spėliojau, kas galėjo nutikti, jei būčiau įkritęs į upokšnį (kuris, prasidėjus pavasariniam atlydžiui, tapo ganėtinai sraunus). Ar mano automobilis, apkrautais baldais bei ryškiais drabužiais iš Floridos, ilgai prastovėtų prie kolonėlės, kol degalinės prižiūrėtojas sunerimtų? Kiek laiko praeitų, kol gelbėtojams pavyktų rasti nuskendusį mano kūną?

Incidentas įvyko maždaug dešimtą ryto. Į Niujorką atvažiavau po vidurdienio. Iki to laiko jau buvau sumąstęs romano, kurį ką tik perskaitėte, fabulą. Savo knygoje apie rašymo meną esu užsiminęs, jog pirmuosiuose juodraščiuose didžiausią dėmesį kreipiu į siužetą; prasmė, jeigu ji yra, atsiranda vėliau, natūraliai išaugdama iš paties kūri-

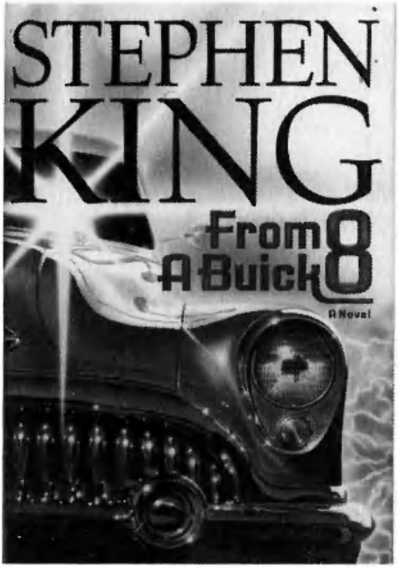
nio. Šita istorija - tai apmąstymai apie nesuvokiamus gyvenimo įvykius ir apie tai, jog tie įvykiai dažniausiai neturi jokios akivaizdžios prasmės. Per du mėnesius sukurpus pirmąjį variantą man paaiškėjo, jog apsirūpinau krūva problemų, nes rašiau apie tai, ko visiškai neišmanau: apie vakarų Pensilvaniją ir Pensilvanijos valstijos policiją. Deja, nespėjau su niekuo pasidalinti savo nerimu, nes pats pakliuvau į autoavariją ir mano gyvenimas drastiškai pakito. Baigiantis 99-ųjų vasarai, džiaugiausi, kad apskritai išgyvenau. Istoriją prisiminiau tik po metų, o rašyti pradėjau dar vėliau.

Tas sutapimas, jog sukūriau romaną, kuriame nestinga šiurpių nelaimių, susijusių su automobiliu, ir pats netrukus nukentėjau kelyje, neliko nepastebėtas, tačiau pasistengiau nesuteikti tam reikšmės. Visų pirma Kerčio Vilkokso nelaimė romane "Iš Biuiko 8" ir mano patirta avarija skiriasi tuo, kad man pasisekė išgyventi. Galiu nuoširdžiai paliudyti, jog didžiuma dalis aprašomos patrulio mirties tėra mano fantazijos vaisius. Tiesa, kaip ir Kerčio atveju, iš mano kišenės išbyrėjo monetos, nuo rankos nuplėšė laikrodį. Beisbolo kepurėlę rado miške, už dvidešimties jardų nuo susidūrimo vietos. Romane nieko nekeičiau, kad būtų atspindėta mano nelaimė. Tiesiog to neprisireikė. Vaizduotė - galingas įrankis.

Nė karto nesusimąsčiau, jog "Iš Biuiko 8" veiksmą derėtų perkelti į Meiną, nors šita valstija man geriausiai pažįstama (ir labiausiai mylima). Aš sustojau Pensilvanijos degalinėje, nučiuožiau ant pasturgalio link upelio Pensilvanijoje, romano idėja irgi šovė galvon Pensilvanijoje. Todėl daug nedvejodamas nutariau, jog įvykiai, aprašomi knygoje, turi klostytis būtent šioje valstijoje, nepaisant jokių sunkumų. Mano sprendimas turėjo ir pliusų: pavyzdžiui, išgalvotą Statlerio miestą įkurdinau netoli Roksburgo, kuriame gyvena ir dirba K. C. Konstantino serijos romanų veikėjai. Tose nuostabiose knygose pasakojama apie mažo miestelio policijos vadą Marijo Balziką. Jei niekuomet jų neskaitėte, suteikite sau tokį malonumą. Policijos vado Balziko ir jo šeimos istorija primena "Sopranus", neskaitant vieno didelio skirtumo: tie romanai leidžia mums pažvelgti į gyvenimą įstatymo sergėtojo akimis. Be to, vakarų Pensilvanija - amišų, apie kuriuos man norėjosi daugiau sužinoti, gimtieji namai.

Šio romano nieku gyvu nebūčiau užbaigęs be patrulio Lusieno Sautardo iš Pensilvanijos valstijos policijos pagalbos. Lu perskaitė rankraštį, pasistengė neprunkšti iš mano klaidų ir brūkštelėjo aštuonis puslapius pastabų, kurias būtų buvę galima neraustant spausdinti rašytojų vadovėliuose (turėčiau paminėti, jog patrulį Sautardą mokė rašyti didžiulėmis, aiškiai įskaitomomis raidėmis). Jis aprodė kelias

PVP nuovadas, pristatė mane trims policijos ryšių operatoriams, mielai supažindinusiems su savo darbo pobūdžiu (pirmiausia jie patikrino kompiuteryje mano "Dodžą" - paaiškėjo, jog mašina nenuvaryta, o jos savininkas neturi problemų dėl nesumokėtų baudų, dėl ko man labai palengvėjo), vėliau pademonstravusiems valstijos policijos naudojamą ryšių įrangą. Daugiausia informacijos pateikė ir kantrybės parodė PRO Tereza M. Meiker - ačiū, Tereza, už tavo gerumą.

Dar svarbiau tai, jog Lu su savo kolegomis pakvietė mane į amišų kraštų užeigą, kur mes valgėme didžiulius sumuštinius ir gėrėme šaltą arbatą. Ištisą valandą jie džiugino mane istorijomis apie patrulių gyvenimą. Vienos pasirodė linksmos, kitos - kraupios, trečios šiurpino ir juokino tuo pačiu metu. Ne visos papuolė į knygą, tačiau dalį jų, pakeistų taip, kad derėtų prie siužeto, tikrai atrasite. Jie elgėsi su manimi draugiškai, žingsniavo neskubėdami, nes tuo metu aš vis dar krypavau pasiremdamas į ramentą.

Ačiū, Lu - dėkui visiems patruliams, dirbantiems Batlerio nuovadoje, - už tai, kad padėjai išsaugoti knygos veiksmą tikroje Pensilvanijoje. Ačiū, kad padėjai man suprasti, kuo užsiima kelių patruliai ir kokią kainą jiems tenka sumokėti už savo sąžiningą darbą.

Siuzana Moldou ir Nenas Grehemas, energingoji porelė iš Skribnerio leidyklos, neleistų man užbaigti savo pastabų neužsiminus, jog "Biuikas" ant viršelio mažumėlę - hmm, hmm - pakoreguotas. Prisiekę antikvarinių automobilių gerbėjai greičiausiai pastebės, jog šis "aštuntukas" keleriais metais senesnis už "Biuiką" iš mano knygos. Paklaustas, ar nepykstu dėl šios nedidelės apgaulės, atsakiau - nė trupučio. Mane labiau neramina (ypač vėlų vakarą, kai negaliu užmigti) prašieptos grotelės. Atrodo, kad jos ruošiasi kažką praryti, ar ne? Galbūt mane. Galbūt tave, mano brangus Nuolatini Skaitytojau.

Galbūt tave.

Stephen King
2002 gegužės 29 d.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

Štai jau daugiau kaip dvidešimt metų
policijos nuovados angare
stovi senovinis “Biuikas”.
Praėjus tik keletui valandų nuo “Biuiko”
atsiradimo, nežinia kur pradingo patrulis
Enis Rafertis. Todėl D patrulinio dalinio
policininkai ir slepia šį automobilį
nuo visuomenės, nes žino:
kažkas su šiuo “Biuiku” blogai... *labai blogai*.
Tačiau patrulio dingimas ir vėlesnės
kraupios įvairių žmonių mirtys tik patvirtina:
susidūrus su nežinomybe, reikia
velniškos sėkmės, kad neprarastum proto,
sąžinės ir... galvos.

9789986970897